

NOTA INFORMATIVA EN RELACIÓN COA PUBLICACIÓN DOS TEMARIOS DOS PROCESOS SELECTIVOS CONVOCADOS POLA XUNTA DE GALICIA NO DIARIO OFICIAL DE GALICIA Nº 142 DE 26 /07/11

O Diario Oficial de Galicia nº 142, de 26 de xullo de 2011, publica distintas ordes da Consellería de Facenda polas que se convocan diferentes procesos selectivos para o ingreso na Administración autonómica de Galicia.

Cumprindo co compromiso adquirido, a EGAP, continúa coa publicación dos temarios correspondentes aos distintos procesos selectivos convocados formalmente.

Tendo en conta, por unha banda, o volume e complexidade na elaboración dun material didáctico que sirva de referencia básica e, por outra, o interese da EGAP para que os posibles usuarios dispoñan á maior brevidade posible de dito material, a publicación do mesmo na páxina web da Escola (<http://egap.xunta.es>), irase producindo da seguinte maneira:

- 1) **Lexislación**, actualizada e consolidada á data de publicación no DOG do nomeamento do tribunal do proceso (Base II.1 da convocatoria¹), correspondente aos procesos selectivos para o ingreso no corpo superior da Administración da Xunta de Galicia, subgrupo A1; corpo de xestión da Administración da Xunta de Galicia, subgrupo A2; corpo superior da Administración da Xunta de Galicia, subgrupo A1, escala de sistemas e tecnoloxía da información; corpo de xestión da Administración da Xunta de Galicia, subgrupo A2, escala de xestión e sistemas de información e corpo auxiliar da Xunta de Galicia, subgrupo C2.

A data prevista para dita publicación é de 5 de agosto de 2011.

- 2) **Temarios específicos**, iranse publicando na páxina web da Escola, a medida que os procesos de elaboración e revisión vaian concluíndo.

Sen prexuízo da súa publicación nas dúas linguas oficiais e a fin de facilitar á maior brevidade posible este material aos usuarios, os temas iranse publicando na web no idioma orixinalmente empregado por cada un dos autores.

Para maior información pódense poñer en contacto co servizo de Estudos e Publicacións a través do correo electrónico temarios.egap@xunta.es, e teléfono 881 997 251.

A Escola reitera que os temarios por ela facilitados non teñen carácter oficial, polo que en ningún caso vincularán aos opositores ou aos tribunais; senón que se trata de instrumentos complementarios que servirán de apoio e axuda como textos de referencia pero nunca de forma exclusiva e excluínte.

Santiago de Compostela, 4 de agosto de 2011

¹ II. Proceso selectivo.
II.1. Procedemento de oposición.
(...)

Teranse en conta as normas de dereito positivo relacionadas co contido do programa que no momento de publicación no DOG do nomeamento do tribunal do proceso contén con publicación oficial no boletín ou diario correspondente.

1. CONSTITUCIÓN ESPAÑOLA DO 27 DE DECEMBRO DE 1978.

CONSTITUCIÓN ESPAÑOLA

PREÁMBULO

A Nación española, desexando que se estableza a xustiza, a liberdade e a seguridade e que se promova o ben de cantos a integran, no uso da súa soberanía, proclama a súa vontade de:

Garantir, dentro da Constitución e das leis, a convivencia democrática, conforme unha orde económica e social xusta.

Consolidar un Estado de dereito que asegure o imperio da lei como expresión da vontade popular.

Protexer todos os españois e pobos de España no exercicio dos dereitos humanos, das súas culturas e tradicións, das súas linguas e institucións.

Promover, para lles asegurar a todos unha digna calidade de vida, o progreso da cultura e da economía.

Establecer unha sociedade democrática avanzada, e

Colaborar no fortalecemento dunhas relacións pacíficas e de eficaz cooperación entre todos os pobos da Terra.

En consecuencia, as Cortes aproban e o pobo español ratifica a seguinte

CONSTITUCIÓN

TÍTULO PRELIMINAR

Artigo 1

1. España constitúese nun Estado social e democrático de dereito, que propugna como valores superiores do seu ordenamento xurídico a liberdade, a xustiza, a igualdade e o pluralismo político.

2. A soberanía nacional reside no pobo español, do que emanan os poderes do Estado.

3. A forma política do Estado español é a monarquía parlamentaria.

Artigo 2

A Constitución fundaméntase na indisoluble unidade da Nación española, patria común e indivisible de todos os españois, e reconece e garante o dereito á autonomía das nacionalidades e rexións que a integran e a solidariedade entre todas elas.

Artigo 3

1. O castelán é a lingua española oficial do Estado. Todos os españois teñen o deber de coñecela e o dereito a usala.
2. As outras linguas españolas serán tamén oficiais nas respectivas comunidades autónomas de acordo cos seus estatutos.
3. A riqueza das distintas modalidades lingüísticas de España é un patrimonio cultural que será obxecto de especial respecto e protección.

Artigo 4

1. A bandeira de España está formada por tres franxas horizontais, vermella, marela e vermella; a marela é dobre de larga do que cada unha das vermellas.
2. Os estatutos poderán recoñecer bandeiras e mais emblemas propios das comunidades autónomas. Estes utilizaranse xunto á bandeira de España nos seus edificios públicos e nos seus actos oficiais.

Artigo 5

A capital do Estado é a vila de Madrid.

Artigo 6

Os partidos políticos expresan o pluralismo político, concorren á formación e manifestación da vontade popular e son instrumento fundamental para a participación política. A súa creación e o exercicio da súa actividade son libres dentro do respecto á Constitución e mais á lei. A súa estrutura interna e funcionamento deberán ser democráticos.

Artigo 7

Os sindicatos de traballadores e as asociacións empresariais contribúen á defensa e promoción dos intereses económicos e sociais que lles son propios. A súa creación e o exercicio da súa actividade son libres dentro do respecto á Constitución e mais á lei. A súa estrutura interna e funcionamento deberán ser democráticos.

Artigo 8

1. As Forzas Armadas, constituídas polo Exército de Terra, a Armada e o Exército do Aire, teñen como misión garantir a soberanía e a independencia de España, defender a súa integridade territorial e o ordenamento constitucional.
2. Unha lei orgánica regulará as bases da organización militar de acordo cos principios desta Constitución.

Artigo 9

1. Os cidadáns e os poderes públicos están suxeitos á Constitución e ó resto do ordenamento xurídico.
2. Correspóndelles ós poderes públicos promoveren as condicións para que a liberdade e a igualdade do individuo e mais dos grupos en que se integra sexan reais e efectivas; removeren os atrancos que impidan ou dificulten a súa plenitude e facilitaren a participación de todos os cidadáns na vida política, económica, cultural e social.
3. A Constitución garante o principio da legalidade, a xerarquía normativa, a publicidade das normas, a irretroactividade das disposicións sancionadoras non favorables ou restrictivas de dereitos individuais, a seguridade xurídica, a responsabilidade e maila interdicción da arbitrariedade dos poderes públicos.

TÍTULO I. DOS DEREITOS E DEBERES FUNDAMENTAIS

Artigo 10

1. A dignidade da persoa, os dereitos inviolables que lle son inherentes, o libre desenvolvemento da personalidade, o respecto á lei e ós dereitos dos demais son fundamento da orde política e da paz social.
2. As normas relativas ós dereitos fundamentais e ás liberdades que a Constitución recoñece interpretaranse conforme a Declaración universal dos dereitos humanos e os tratados e acordos internacionais sobre as mesmas materias ratificados por España.

CAPÍTULO PRIMEIRO. DOS ESPAÑOIS E DOS ESTRANXEIROS

Artigo 11

1. A nacionalidade española adquirese, consérvase e pérdese de acordo co establecido pola lei.
2. Ningún español de orixe poderá ser privado da súa nacionalidade.
3. O Estado poderá concertar tratados de dobre nacionalidade cos países iberoamericanos ou con aqueles que tiveran ou teñan un particular vínculo con España. Nestes mesmos países, aínda que non lles recoñezan ós seus cidadáns un dereito recíproco, poderán naturalizarse os españois sen perderen a súa nacionalidade de orixe.

Artigo 12

Os españois son maiores de idade ós 18 anos.

Artigo 13¹

1. Os estranxeiros gozarán en España das liberdades públicas que garante este título nos termos que establezan os tratados e maila lei.
2. Só os españois serán titulares dos dereitos recoñecidos no artigo 23, non sendo o que, atendendo a criterios de reciprocidade, poida establecerse por tratado ou lei para o dereito de sufraxio activo e pasivo nas eleccións municipais.
3. A extradición non se concederá senón en cumprimento dun tratado ou da lei, atendendo ó principio de reciprocidade. Quedan excluídos da extradición os delitos políticos, non considerándose como tales os actos de terrorismo.
4. A lei establecerá os termos en que os cidadáns doutros países e mailos apátridas poderán gozar do dereito de asilo en España.

CAPÍTULO SEGUNDO. DEREITOS E LIBERDADES

Artigo 14

Os españois son iguais ante a lei, sen que poida prevalecer discriminación ningunha por razón de nacemento, raza, sexo, relixión, opinión ou calquera outra condición ou circunstancia persoal ou social.

Sección 1ª. Dos dereitos fundamentais e das liberdades públicas

Artigo 15

Todos teñen dereito á vida e á integridade física e moral, sen que, en caso ningún, poidan ser sometidos a tortura nin a penas ou tratos inhumanos ou degradantes. Queda abolida a pena de morte, salvo o que se poida dispor nas leis penais militares para tempos de guerra.

Artigo 16

1. Garántese a liberdade ideolóxica, relixiosa e de culto dos individuos e das comunidades sen máis limitación, nas súas manifestacións, cá necesaria para a conservación da orde pública, protexida pola lei.
2. Ninguén poderá ser obrigado a declarar sobre a súa ideoloxía, relixión ou crenzas.
3. Ningunha confesión terá carácter estatal. Os poderes públicos terán en conta as crenzas relixiosas da sociedade española e manterán as conseguíntes relacións de cooperación coa Igrexa católica e as demais confesións.

¹ Ap. 2 reformado pola Reforma do 27 de agosto 1992.

Artigo 17

1. Toda persoa ten dereito á liberdade e á seguridade. Ninguén pode ser privado da súa liberdade, senón coa observancia do establecido neste artigo e nos casos e na forma previstos pola lei.

2. A detención preventiva non poderá durar máis do tempo estritamente necesario para a realización das indagacións tendentes ó esclarecemento dos feitos, e, en todo caso, no prazo máximo de setenta e dúas horas, o detido deberá ser posto en liberdade ou á disposición da autoridade xudicial.

3. Toda persoa detida debe ser informada de forma inmediata, e de modo que lle sexa comprensible, dos seus dereitos e das razóns da súa detención, sen que poida ser obrigada a declarar. Garántese a asistencia de avogado ó detido nas dilixencias policiais e xudiciais, nos termos que a lei estableza.

4. A lei regulará un procedemento de *habeas corpus* para que se produza a inmediata posta á disposición xudicial de toda persoa detida ilegalmente. Igualmente, determinarase por lei o prazo máximo de duración da prisión provisional.

Artigo 18

1. Garántese o dereito ó honor, á intimidade persoal e familiar e mais á propia imaxe.

2. O domicilio é inviolable. Ningunha entrada ou rexistro poderá facerse nel sen consentimento do titular ou resolución xudicial, non sendo en caso de manifesto delito.

3. Garántese o segredo das comunicacións e, en especial, das postais, telegráficas ou telefónicas, non sendo en caso de resolución xudicial.

4. A lei limitará o uso da informática para que se garanta o honor e maila intimidade persoal e familiar dos cidadáns e o pleno exercicio dos seus dereitos.

Artigo 19

Os españois teñen dereito a elixir libremente a súa residencia e a circularen por todo o territorio nacional.

Tamén teñen dereito a entrar e saír libremente de España nos termos que a lei estableza. Este dereito non poderá ser limitado por motivos políticos ou ideolóxicos.

Artigo 20

1. Recoñécense e protéxense os dereitos:

a) A expresar e difundir libremente os pensamentos, ideas e opinións mediante a palabra, o escrito ou calquera outro medio de reprodución.

b) Á produción e creación literaria, artística, científica e técnica.

c) Á liberdade de cátedra.

d) A comunicar ou recibir libremente información veraz por calquera medio de difusión. A lei regulará o dereito á cláusula de conciencia e ó segredo profesional no exercicio destas liberdades.

2. O exercicio destes dereitos non pode restrinxirse mediante ningún tipo de censura previa.

3. A lei regulará a organización e control parlamentario dos medios de comunicación social dependentes do Estado ou de calquera ente público e garantirá o acceso ós citados medios dos grupos sociais e políticos significativos, respectando o pluralismo da sociedade e das diversas linguas de España.

4. Estas liberdades teñen o seu límite no respecto ós dereitos recoñecidos neste título, nos preceptos das leis que os desenvolven e, especialmente, no dereito ó honor, á intimidade, á propia imaxe e á protección da mocidade e da infancia.

5. Só poderá acordarse o secuestro de publicacións, gravacións e outros medios de información en virtude de resolución xudicial.

Artigo 21

1. Recoñécese o dereito de reunión pacífica e sen armas. O exercicio deste dereito non necesitará autorización previa.

2. Nos casos de reunión en lugares de tránsito público e manifestacións daráselle comunicación previa á autoridade, que só as poderá prohibir cando existan razóns fundadas de alteración da orde pública, con perigo para persoas ou bens.

Artigo 22

1. Recoñécese o dereito de asociación.

2. As asociacións que persigan fins ou empreguen medios tipificados como delicto son ilegais.

3. As asociacións constituídas ó abeiro deste artigo deberanse inscribir nun rexistro para os únicos efectos de publicidade.

4. As asociacións só poderán ser disoltas ou suspendidas nas súas actividades en virtude de resolución xudicial motivada.

5. Prohíbense as asociacións secretas e mailas de carácter paramilitar.

Artigo 23

1. Os cidadáns teñen dereito a participar nos asuntos públicos, directamente ou por medio de representantes, libremente elixidos en eleccións periódicas por sufraxio universal.
2. Tamén teñen dereito a acceder en condicións de igualdade ás funcións e cargos públicos, cos requisitos que sinalan as leis.

Artigo 24

1. Todas as persoas teñen dereito a obter a tutela efectiva dos xuíces e tribunais no exercicio dos seus dereitos e intereses lexítimos, sen que, en ningún caso, poida producirse indefensión.
2. Do mesmo xeito, todos teñen dereito ó xuíz ordinario predeterminado pola lei, á defensa e á asistencia de letrado, a seren informados da acusación formulada contra eles, a un proceso público sen dilacións indebidas e con todas as garantías, a utilizaren os medios de proba pertinentes para a súa defensa, a non declararen contra si mesmos, a non se confesaren culpables e á presunción de inocencia.

A lei regulará os casos en que, por razón de parentesco ou de segredo profesional, non se estea obrigado a declarar sobre feitos presuntamente delictuosos.

Artigo 25

1. Ninguén pode ser condenado ou sancionado por accións ou omisións que no momento de se produciren non constitúan delicto, falta ou infracción administrativa, segundo a lexislación vixente daquela.
2. As penas privativas de liberdade e as medidas de seguridade estarán encamiñadas á reeducación e reinserción social e non poderán consistir en traballos forzados. O condenado a pena de prisión que estea cumprindo esta gozará dos dereitos fundamentais deste capítulo, fóra dos que se vexan expresamente limitados polo contido da sentenza condenatoria, o sentido da pena e a lei penitenciaria. En todo caso, terá dereito a un traballo remunerado e mais ós beneficios correspondentes da Seguridade Social, así como ó acceso á cultura e ó desenvolvemento integral da súa personalidade.
3. A Administración civil non poderá impor sancións que, directa ou subsidiariamente, impliquen privación de liberdade.

Artigo 26

Prohíbense os tribunais de honor no ámbito da Administración civil e das organizacións profesionais.

Artigo 27

1. Todos teñen dereito á educación. Recoñécese a liberdade de ensino.
2. A educación terá por obxecto o pleno desenvolvemento da personalidade humana no respecto ós principios democráticos de convivencia e ós dereitos e liberdades fundamentais.
3. Os poderes públicos garanten o dereito que asiste ós pais para que os seus fillos reciban a formación relixiosa e moral que estea de acordo coas súas propias conviccións.
4. O ensino básico é obrigatorio e gratuíto.
5. Os poderes públicos garanten o dereito de todos á educación, mediante unha programación xeral do ensino, con participación efectiva de todos os sectores afectados e a creación de centros docentes.
6. Recoñéceselles ás persoas físicas e xurídicas a liberdade de creación de centros docentes, dentro do respecto ós principios constitucionais.
7. Os profesores, os pais e, se procede, os alumnos intervirán no control e xestión de todos os centros sostidos pola Administración con fondos públicos, nos termos que a lei estableza.
8. Os poderes públicos inspeccionarán e homologarán o sistema educativo para garantir o cumprimento das leis.
9. Os poderes públicos axudarán os centros docentes que reúnan os requisitos que a lei estableza.
10. Recoñécese a autonomía das universidades, nos termos que a lei estableza.

Artigo 28

1. Todos teñen dereito a sindicarse libremente. A lei poderalles pór limitacións ou excepcións ó exercicio deste dereito ás forzas ou institutos armados ou ós demais corpos sometidos a disciplina militar e regulará as peculiaridades do seu exercicio para os funcionarios públicos. A liberdade sindical comprende o dereito a fundar sindicatos e a se afiliarse á súa elección, así como o dereito dos sindicatos a formaren confederacións e a fundaren organizacións sindicais internacionais ou a se afiliaren a elas. Ninguén poderá ser obrigado a se afiliarse a un sindicato.
2. Recoñécese o dereito á folga dos traballadores para a defensa dos seus intereses. A lei que regule o exercicio deste dereito establecerá as garantías precisas para que se asegure o mantemento dos servizos esenciais da comunidade.

Artigo 29

1. Todos os españois terán o dereito de petición individual e colectiva, por escrito, na forma e cos efectos que determine a lei.
2. Os membros das forzas ou institutos armados ou dos corpos sometidos a disciplina militar poderán exercer este dereito só individualmente e de acordo co disposto na súa lexislación específica.

Sección 2ª. Dos dereitos e deberes dos cidadáns

Artigo 30

1. Os españois teñen o dereito e o deber de defender España.
2. A lei fixará as obrigas militares dos españois e regulará, coas debidas garantías, a obxección de conciencia, así como as demais causas de exención do servizo militar obrigatorio, podendo impor, se é o caso, unha prestación social substitutoria.
3. Poderase establecer un servizo civil para o cumprimento de fins de interese xeral.
4. Mediante a lei poderanse regular os deberes dos cidadáns nos casos de grave risco, catástrofe ou calamidade pública.

Artigo 31

1. Todos contribuirán ó sustentamento dos gastos públicos de acordo coa súa capacidade económica mediante un sistema tributario xusto inspirado nos principios de igualdade e progresividade que, en ningún caso, terá alcance confiscatorio.
2. O gasto público realizará unha asignación equitativa dos recursos públicos e a súa programación e execución responderán ós criterios de eficiencia e economía.
3. Só poderán establecerse prestacións persoais ou patrimoniais de carácter público reguladas pola lei.

Artigo 32

1. O home e a muller teñen dereito a contraer matrimonio con plena igualdade xurídica.
2. A lei regulará as formas de matrimonio, a idade e maila capacidade para o contraer, os dereitos e deberes dos cónxuxes, as causas de separación e disolución e os seus efectos.

Artigo 33

1. Recoñécese o dereito á propiedade privada e á herdanza.

2. A función social destes dereitos delimitará o seu contido, de acordo coas leis.

3. Ninguén poderá ser privado dos seus bens e dereitos se non é por causa xustificada de utilidade pública ou interese social, mediante a correspondente indemnización e de conformidade co disposto polas leis.

Artigo 34

1. Recoñécese o dereito de fundación para fins de interese xeral, regulado pola lei.

2. Rexerá tamén para as fundacións o disposto nos números 2 e 4 do artigo 22.

Artigo 35

1. Todos os españois teñen o deber de traballar e o dereito ó traballo, á libre elección de profesión ou oficio, á promoción a través do traballo e a unha remuneración suficiente para satisfacer as súas necesidades e as da súa familia, sen que en ningún caso se poida facer discriminación por razón de sexo.

2. A lei regulará un estatuto dos traballadores.

Artigo 36

A lei regulará as peculiaridades propias do réxime xurídico dos colexios profesionais e do exercicio das profesións tituladas. A estrutura interna e o funcionamento dos colexios deberán ser democráticos.

Artigo 37

1. A lei garantirá o dereito á negociación colectiva laboral entre os representantes dos traballadores e empresarios, así como a forza vinculante dos convenios.

2. Recoñécese o dereito dos traballadores e dos empresarios a adoptaren medidas de conflito colectivo. A lei que regule o exercicio deste dereito, sen prexuízo das limitacións que poida establecer, incluírá as garantías precisas para que se asegure o funcionamento dos servizos esenciais da comunidade.

Artigo 38

Recoñécese a liberdade de empresa no marco da economía de mercado. Os poderes públicos garanten e protexen o seu exercicio e a defensa da produtividade, de acordo coas esixencias da economía xeral e, cando corresponda, da planificación.

CAPÍTULO TERCEIRO. DOS PRINCIPIOS RECTORES DA POLÍTICA SOCIAL E ECONÓMICA

Artigo 39

1. Os poderes públicos aseguran a protección social, económica e xurídica da familia.
2. Os poderes públicos aseguran, tamén, a protección integral dos fillos, iguais estes ante a lei con independencia da súa filiación, e a das nais, calquera que sexa o seu estado civil. A lei posibilitará a investigación da paternidade.
3. Os pais deberanlles prestar asistencia de todo tipo ós fillos tidos dentro ou fóra do matrimonio, durante a súa minoría de idade e nos demais casos en que legalmente proceda.
4. Os nenos gozarán da protección prevista nos acordos internacionais que miran polos seus dereitos.

Artigo 40

1. Os poderes públicos promoverán as condicións favorables para o progreso social e económico e para unha distribución da renda rexional e persoal máis equitativa, no marco dunha política de estabilidade económica. De maneira especial realizarán unha política orientada ó pleno emprego.
2. Ademais, os poderes públicos fomentarán unha política que garanta a formación e readaptación profesionais, mirarán pola seguridade e hixiene no traballo e garantirán o descanso necesario, mediante a limitación da xornada laboral, as vacacións periódicas retribuídas e a promoción de centros adecuados.

Artigo 41

Os poderes públicos manterán un réxime público de seguridade social para todos os cidadáns, que garanta a asistencia e prestacións sociais suficientes ante situacións de necesidade, especialmente en caso de desemprego. A asistencia e prestacións complementarias serán libres.

Artigo 42

O Estado mirará especialmente pola salvagarda dos dereitos económicos e sociais dos traballadores españois no estranxeiro, e orientará a súa política cara ó seu regreso.

Artigo 43

1. Recoñécese o dereito á protección da saúde.

2. Correspóndelles ós poderes públicos organizaren e tutelaren a saúde pública mediante medidas preventivas e as prestacións e servicios necesarios. No tocante a iso a lei establecerá os dereitos e deberes de todos.

3. Os poderes públicos fomentarán a educación sanitaria, a educación física e mailo deporte. Tamén facilitarán a adecuada utilización do lecer.

Artigo 44

1. Os poderes públicos promoverán e tutelarán o acceso á cultura, á que todos teñen dereito.

2. Os poderes públicos promoverán a ciencia e maila investigación científica e técnica en beneficio do interese xeral.

Artigo 45

1. Todos teñen dereito a gozar dun ambiente adecuado para o desenvolvemento da persoa, así como o deber de o conservaren.

2. Os poderes públicos mirarán pola utilización racional de todos os recursos naturais, co fin de protexeren e melloraren a calidade de vida e defenderen e restauraren o ambiente, coa axuda da indispensable solidariedade colectiva.

3. Para quen viole o disposto no número anterior, nos termos que a lei fixe estableceranse sancións penais ou, se houber lugar, administrativas, así como a obriga da reparación do dano causado.

Artigo 46

Os poderes públicos garantirán a conservación e promoverán o enriquecemento do patrimonio histórico, cultural e artístico dos pobos de España e dos bens que o integran, calquera que sexa o seu réxime xurídico e a súa titularidade. A lei penal sancionará os atentados contra este patrimonio.

Artigo 47

Todos os españois teñen dereito a gozar dunha vivenda digna e axeitada. Os poderes públicos promoverán as condicións necesarias e establecerán as normas pertinentes para faceren efectivo este dereito, regulando a utilización do solo de acordo co interese xeral para que se impida a especulación.

A comunidade participará nas plusvalías que xere a acción urbanística dos entes públicos.

Artigo 48

Os poderes públicos promoverán as condicións para a participación libre e eficaz da mocidade no desenvolvemento político, social, económico e cultural.

Artigo 49

Os poderes públicos realizarán unha política de previsión, tratamento, rehabilitación e integración dos diminuídos físicos, sensoriais e psíquicos, ós que lles prestarán a atención especializada que requiran, e ampararanos especialmente para que gocen dos dereitos que este título lles outorga a todos os cidadáns.

Artigo 50

Os poderes públicos garantiranlles, mediante pensións axeitadas e periodicamente actualizadas, a suficiencia económica ós cidadáns na terceira idade. Tamén, e con independencia das obrigas familiares, promoverán o seu benestar mediante un sistema de servizos sociais que atenderán os seus problemas específicos de saúde, vivenda, cultura e lecer.

Artigo 51

1. Os poderes públicos garantirán a defensa dos consumidores e usuarios, protexendo, mediante procedementos eficaces, a súa seguridade, a súa saúde e mailos seus lexítimos intereses económicos.
2. Os poderes públicos promoverán a información e maila educación dos consumidores e usuarios, fomentarán as súas organizacións e oiranas nas cuestións que poidan afectar a aqueles, nos termos que a lei estableza.
3. No marco do disposto polos números anteriores, a lei regulará o comercio interior e mailo réxime de autorización de produtos comerciais.

Artigo 52

A lei regulará as organizacións profesionais que contribúan á defensa dos intereses económicos que lles sexan propios. A súa estrutura interna e funcionamento deberán ser democráticos.

CAPÍTULO CUARTO. DAS GARANTÍAS DAS LIBERDADES E DEREITOS FUNDAMENTAIS

Artigo 53

1. Os dereitos e liberdades recoñecidos no capítulo segundo deste título vinculan a todos os poderes públicos. Só por lei, que en todo caso deberá respectar o seu contido esencial, se poderá regular o exercicio de tales

dereitos e liberdades, que se tutelarán de acordo co previsto no artigo 161.1.a).

2. Calquera cidadán poderá reclamar a tutela das liberdades e dereitos recoñecidos no artigo 14 e a sección 1.ª do capítulo segundo ante os tribunais ordinarios por un procedemento baseado nos principios de preferencia e sumariedade e, se for mester, a través do recurso de amparo perante o Tribunal Constitucional. Este último recurso será aplicable á obxección de conciencia recoñecida no artigo 30.

3. O recoñecemento, o respecto e a protección dos principios recoñecidos no capítulo terceiro informará a lexislación positiva, a práctica xudicial e a actuación dos poderes públicos. Só poderán ser alegados perante a xurisdicción ordinaria de acordo co que dispoñan as leis que os desenvolvan.

Artigo 54

Unha lei orgánica regulará a institución do Defensor do Pobo, como alto comisionado das Cortes Xerais, designado por estas para a defensa dos dereitos comprendidos neste título; para iso poderá supervisar a actividade da Administración, dándolles conta ás Cortes Xerais.

CAPÍTULO QUINTO. DA SUPRESIÓN DOS DEREITOS E LIBERDADES

Artigo 55

1. Os dereitos recoñecidos nos artigos 17, 18, números 2 e 3, artigos 19, 20, puntos 1.a) e d) e 5, artigos 21, 28, número 2, e artigo 37, número 2, poderán ser suspendidos cando se acorde a declaración de estado de excepción ou de sitio nos termos previstos na Constitución. Exceptúase do establecido anteriormente o número 3 do artigo 17 para o suposto de declaración de estado de excepción.

2. Unha lei orgánica poderá determinar a forma e os casos nos que, de xeito individual e coa necesaria intervención xudicial e o adecuado control parlamentario, os dereitos recoñecidos nos artigos 17, número 2, e 18, números 2 e 3, poden ser suspendidos para persoas determinadas, en relación coas investigacións correspondentes á actuación de bandas armadas ou elementos terroristas.

A utilización inxustificada ou abusiva das facultades recoñecidas na citada lei orgánica producirá responsabilidade penal, como violación dos dereitos e liberdades recoñecidos polas leis.

TÍTULO II. DA COROA

Artigo 56

1. O Rei é o xefe do Estado, símbolo da súa unidade e permanencia, arbitra e modera o funcionamento regular das institucións, asume a máis alta representación do Estado español nas relacións internacionais, especialmente coas nacións da súa comunidade histórica, e exerce as funcións que lle atribúen expresamente a Constitución e mailas leis.
2. O seu título é o de Rei de España e poderá facer uso dos demais que lle correspondan á Coroa.
3. A persoa do Rei é inviolable e non está suxeita a responsabilidade. Os seus actos estarán sempre referendados na forma establecida no artigo 64, carecendo de validez sen ese referendo, agás o disposto no artigo 65.2.

Artigo 57

1. A Coroa de España é hereditaria nos sucesores da S.M. don Juan Carlos I de Borbón, lexítimo herdeiro da dinastía histórica. A sucesión no trono seguirá a orde regular de primoxenitura e representación, sendo preferida sempre a liña anterior ás posteriores; na mesma liña, o grao máis próximo ó máis remoto; no mesmo grao, o home á muller, e no mesmo sexo, a persoa de máis idade á de menos.
2. O Príncipe herdeiro, desde o seu nacemento ou desque se produza o feito que orixine o chamamento, terá a dignidade de Príncipe de Asturias e os demais títulos vinculados tradicionalmente ó sucesor da Coroa de España.
3. Extinguidas todas as liñas chamadas en dereito, as Cortes Xerais proverán a sucesión na Coroa na forma que máis conveña ós intereses de España.
4. Aquelas persoas que tendo dereito á sucesión no trono contraian matrimonio contra a expresa prohibición do Rei e das Cortes Xerais quedarán excluídas na sucesión á Coroa elas e os seus descendentes.
5. As abdicacións e renuncias e calquera dúbida de feito ou de dereito que ocorra na orde de sucesión á Coroa resolveranse por unha lei orgánica.

Artigo 58

A Raíña consorte ou o consorte da Raíña non poderán asumir funcións constitucionais, fóra do disposto para a rexencia.

Artigo 59

1. Cando o Rei for menor de idade, o pai ou a nai do Rei e, no seu defecto, o parente maior de idade máis próximo a suceder na Coroa segundo a orde establecida na Constitución entrará a exercer inmediatamente a rexencia e exerceraa durante o tempo da minoría de idade do Rei.

2. Se o Rei quedar inhabilitado para o exercicio da súa autoridade e a imposibilidade for recoñecida polas Cortes Xerais, entrará a exercer inmediatamente a rexencia o Príncipe herdeiro da Coroa, de ser maior de idade. De non o ser, procederase da maneira prevista no número anterior, ata que o Príncipe herdeiro chegue á maioría de idade.

3. Se non houber ningunha persoa a quen lle corresponda a rexencia, esta será nomeada polas Cortes Xerais, e comporase dunha, tres ou cinco persoas.

4. Para exercer a rexencia cómpre ser español e maior de idade.

5. A rexencia exercerase por mandato constitucional e sempre en nome do Rei.

Artigo 60

1. Será titor do Rei menor a persoa que no seu testamento nomeara o Rei defunto, sempre que sexa maior de idade e español de nacemento; se non o nomeara, será titor o pai ou a nai, mentres permanezan viúvos. No seu defecto, nomearanos as Cortes Xerais, pero non poderán acumularse os cargos de rexente e titor senón no pai, nai ou ascendentes directos do Rei.

2. O exercicio da tutela é tamén incompatible co de todo cargo ou representación política.

Artigo 61

1. O Rei, ó ser proclamado perante as Cortes Xerais, prestará xuramento de desempeñar fielmente as súas funcións, gardar e facer que se garde a Constitución e mailas leis e que se respecten os dereitos dos cidadáns e das comunidades autónomas.

2. O Príncipe herdeiro, ó chegar á maioría de idade, e o rexente ou rexentes, ó se faceren cargo das súas funcións, prestarán o mesmo xuramento, así como o de fidelidade ó Rei.

Artigo 62

Correspóndelle ó Rei:

- a) Sancionar e promulgar as leis.
- b) Convocar e disolver as Cortes Xerais e convocar eleccións nos termos previstos na Constitución.
- c) Convocar a referendo nos casos previstos na Constitución.
- d) Propor candidato a presidente do Goberno e, se é o caso, nomealo, así como pór fin ás súas funcións nos termos previstos na Constitución.

e) Nomear e separar os membros do Goberno, por proposta do seu presidente.

f) Expedir os decretos acordados no Consello de Ministros, conferir os empregos civís e militares e conceder honores e distincións de acordo coas leis.

g) Ser informado dos asuntos de Estado e presidir, para estes efectos, as sesións do Consello de Ministros, cando o estime oportuno, por petición do presidente do Goberno.

h) O mando supremo das Forzas Armadas.

i) Exercer o dereito de gracia de acordo coa lei, que non poderá autorizar indultos xerais.

j) O alto padroado das reais academias.

Artigo 63

1. O Rei acredita os embaixadores e outros representantes diplomáticos. Os representantes estranxeiros en España están acreditados ante el.

2. Ó Rei correspóndelle a manifestación do consentimento do Estado para se obrigar internacionalmente por medio de tratados, de conformidade coa Constitución e as leis.

3. Ó Rei correspóndelle, logo de autorización das Cortes Xerais, declarar a guerra e facer a paz.

Artigo 64

1. Os actos do Rei serán referendados polo presidente do Goberno e, se cómpre, polos ministros competentes. A proposta e o nomeamento do presidente do Goberno, e a disolución prevista no artigo 99, serán referendados polo presidente do Congreso.

2. Dos actos do Rei serán responsables as persoas que os referenden.

Artigo 65

1. O Rei recibe dos orzamentos do Estado unha cantidade global para sustento da súa familia e casa, e distribúea libremente.

2. O Rei nomea e substitúe libremente os membros civís e militares da súa casa.

TÍTULO III. DAS CORTES XERAIS

CAPÍTULO PRIMEIRO. DAS CÁMARAS

Artigo 66

1. As Cortes Xerais representan ó pobo español e están formadas polo Congreso dos Deputados e o Senado.
2. As Cortes Xerais exercen a potestade lexislativa do Estado, aproban os seus orzamentos, controlan a acción do Goberno e teñen as demais competencias que lles atribúa a Constitución.
3. As Cortes Xerais son inviolables.

Artigo 67

1. Ninguén poderá ser membro das dúas cámaras simultaneamente, nin acumular a acta dunha asemblea de comunidade autónoma coa de deputado ó Congreso.
2. Os membros das Cortes Xerais non estarán ligados por mandato imperativo.
3. As reunións de parlamentarios que se celebren sen convocatoria regulamentaria non vincularán as cámaras e non poderán facer exercicio das súas funcións nin ostentación dos seus privilexios.

Artigo 68

1. O Congreso componse dun mínimo de 300 e un máximo de 400 deputados, elixidos por sufraxio universal, libre, igual, directo e secreto, nos termos que estableza a lei.
2. A circunscrición electoral é a provincia. As poboacións de Ceuta e Melilla estarán representadas con cadanseu deputado. A lei distribuirá o número total de deputados, asignando unha representación mínima inicial a cada circunscrición e distribuíndo os demais en proporción á súa poboación.
3. A elección verificarase en cada circunscrición atendendo a criterios de representación proporcional.
4. O Congreso elíxese por catro anos. O mandato dos deputados termina catro anos despois da súa elección ou o día da disolución da cámara.
5. Son electores e elixibles todos os españois que estean en pleno uso dos seus dereitos políticos.

A lei recoñecerá e o Estado facilitará o exercicio do dereito de sufraxio ós españois que se atopen fóra do territorio de España.

6. As eleccións terán lugar entre os trinta días e sesenta días desde a terminación do mandato. O Congreso electo deberá de ser convocado dentro dos vintecinco días seguintes á celebración das eleccións.

Artigo 69

1. O Senado é a cámara de representación territorial.

2. En cada provincia elixíranse catro senadores por sufraxio universal, libre, igual, directo e secreto, polos votantes de cada unha delas, nos termos que sinala unha lei orgánica.

3. Nas provincias insulares, cada illa ou agrupación delas, con cabido ou consello insular, constituirá unha circunscrición para efectos de elección de senadores, correspondéndolle tres a cada unha das illas maiores —Gran Canaria, Mallorca e Tenerife— e un a cada unha das seguintes illas ou agrupacións: Ibiza-Formentera, Menorca, Fuerteventura, Gomera, Hierro, Lanzarote e La Palma.

4. As poboacións de Ceuta e Melilla elixirán cada unha delas dous senadores.

5. As comunidades autónomas designarán ademais un senador e outro máis por cada millón de habitantes do seu respectivo territorio.

A designación corresponderalle á asemblea lexislativa ou, no seu defecto, ó órgano colexiado superior da comunidade autónoma, de acordo co que establezan os estatutos, que asegurarán, en todo caso, a adecuada representación proporcional.

6. O Senado elíxese por catro anos. O mandato dos senadores termina catro anos despois da súa elección ou o día da disolución da cámara.

Artigo 70

1. A lei electoral determinará as causas de inelixibilidade e incompatibilidade dos deputados e senadores, que comprenderán, en todo caso:

- a) Os compoñentes do Tribunal Constitucional.
- b) Os altos cargos da Administración do Estado que determine a lei, coa excepción dos membros do Goberno.
- c) O Defensor do Pobo.
- d) Os maxistrados, xuíces e fiscais en activo.
- e) Os militares profesionais e membros das forzas e corpos de seguridade e policía en activo.
- f) Os membros das xuntas electorais.

2. A validez das actas e credenciais dos membros de ambas as cámaras estará sometida a control xudicial, nos termos que estableza a lei electoral.

Artigo 71

1. Os deputados e senadores gozarán de inviolabilidade polas opinións manifestadas no exercicio das súas funcións.

2. Durante o período do seu mandato os deputados e senadores gozarán tamén de inmunidade e só poderán ser detidos en caso de flagrante delicto. Non poderán ser inculcados nin procesados sen a previa autorización da cámara respectiva.

3. Nas causas contra deputados e senadores será competente a Sala do Penal do Tribunal Supremo.

4. Os deputados e senadores percibirán unha asignación que será fixada polas respectivas cámaras.

Artigo 72

1. As cámaras establecen os seus propios regulamentos, aproban autonomamente os seus orzamentos e, de común acordo, regulan o estatuto do persoal das Cortes Xerais. Os regulamentos e a súa reforma serán sometidos a unha votación final sobre a súa totalidade, que requirirá a maioría absoluta.

2. As cámaras elixen os seus respectivos presidentes e os demais membros das súas mesas. As sesións conxuntas serán presididas polo presidente do Congreso e rexeranse por un regulamento das Cortes Xerais aprobado por maioría absoluta de cada cámara.

3. Os presidentes das cámaras exercen en nome delas todos os poderes administrativos e facultades de policía no interior das súas respectivas sedes.

Artigo 73

1. As cámaras reuniranse anualmente en dous períodos ordinarios de sesións: o primeiro, de setembro a decembro, e o segundo, de febreiro a xuño.

2. As cámaras poderán reunirse en sesións extraordinarias por petición do Goberno, da Deputación Permanente ou da maioría absoluta dos membros de calquera das cámaras. As sesións extraordinarias deberanse convocar sobre unha orde do día determinada e serán clausuradas unha vez que esta se esgote.

Artigo 74

1. As cámaras reuniranse en sesión conxunta para o exercicio das competencias non lexislativas que o título II lles atribúe expresamente ás Cortes Xerais.

2. As decisións das Cortes Xerais previstas nos artigos 94.1, 145.2 e 158.2 adoptaranse por maioría de cada unha das cámaras. No primeiro caso, o procedemento iniciara o Congreso, e nos outros dous, o Senado. En ambos os casos, se non houbera acordo entre Senado e Congreso,

intentarase obter por unha comisión mixta composta de igual número de deputados e senadores. A comisión presentará un texto, que será votado por ambas as cámaras. Se non se aproba na forma establecida decidirá o Congreso por maioría absoluta.

Artigo 75

1. As cámaras funcionarán en pleno e por comisións.
2. As cámaras poderán delegar nas comisións legislativas permanentes a aprobación de proxectos ou proposicións de lei. O Pleno poderá, con todo, reclamar en calquera momento o debate e votación de calquera proxecto ou proposición de lei que xa fora obxecto desta delegación.
3. Quedan exceptuados do disposto no número anterior a reforma constitucional, as cuestións internacionais, as leis orgánicas e de bases e os orzamentos xerais do Estado.

Artigo 76

1. O Congreso e o Senado, e, se é o caso, ambas as cámaras asemade, poderán nomear comisións de investigación sobre calquera asunto de interese público. As súas conclusións non serán vinculantes para os tribunais, nin afectarán as resolucións xudiciais, sen prexuízo de que o resultado da investigación lle sexa comunicado ó Ministerio Fiscal para o exercicio, cando proceda, das accións oportunas.
2. Será obrigatorio comparecer por requirimento das cámaras. A lei regulará as sancións que se poidan impor por incumprimento desta obriga.

Artigo 77

1. As cámaras poden recibir peticións individuais e colectivas, sempre por escrito, quedando prohibida a presentación directa por manifestacións cidadás.
2. As cámaras pódennlle remitir ó Goberno as peticións que reciban. O Goberno está obrigado a explicarse sobre o seu contido, sempre que as cámaras o esixan.

Artigo 78

1. En cada cámara haberá unha Deputación Permanente composta por un mínimo de vinteún membros, que representarán ós grupos parlamentarios, en proporción á súa importancia numérica.
2. As deputacións permanentes estarán presididas polo presidente da cámara respectiva e terán como funcións a prevista no artigo 73, a de asumir as facultades que lles correspondan ás cámaras, de acordo cos artigos 86 e 116, en caso de que estas fosen disoltas ou expirase o seu

mandato, e a de velar polos poderes das cámaras, cando estas non estean reunidas.

3. Expirado o mandato ou en caso de disolución, as deputacións permanentes seguirán exercendo as súas funcións ata a constitución das novas Cortes Xerais.

4. Reunida a cámara correspondente, a Deputación Permanente dará conta dos asuntos tratados e das súas decisións.

Artigo 79

1. Para adoptaren acordos as cámaras deben estar reunidas regulamentariamente e con asistencia da maioría dos seus membros.

2. Eses acordos, para seren válidos, deberán ser aprobados pola maioría dos membros presentes, sen prexuízo das maiorías especiais que establezan a Constitución ou as leis orgánicas e mailas que para a elección de persoas establezan os regulamentos das cámaras.

3. O voto de senadores e deputados é persoal e indelegable.

Artigo 80

As sesións plenarias das cámaras serán públicas, salvo acordo contrario de cada cámara, adoptado por maioría absoluta ou de acordo co regulamento.

CAPÍTULO SEGUNDO

Da elaboración das leis

Artigo 81

1. Son leis orgánicas as relativas ó desenvolvemento dos dereitos fundamentais e das liberdades públicas, as que aproben os estatutos de autonomía e o réxime electoral xeral e as demais previstas na Constitución.

2. A aprobación, modificación ou derogación das leis orgánicas esixirá maioría absoluta do Congreso, nunha votación final sobre o conxunto do proxecto.

Artigo 82

1. As Cortes Xerais poderán delegar no Goberno a potestade de dictar normas con categoría de lei sobre materias determinadas non incluídas no artigo anterior.

2. A delegación lexislativa deberase outorgar mediante unha lei de bases cando o seu obxecto sexa a formación de textos articulados ou por unha lei ordinaria cando se trate de refundir varios textos legais nun só.

3. A delegación lexislativa teráselle que outorgar ó Goberno de forma expresa para materia concreta e con fixación do prazo para o seu exercicio. A delegación esgótase polo uso que dela faga o Goberno mediante a publicación da norma correspondente. Non poderá entenderse concedida de modo implícito ou por tempo indeterminado. Tampouco poderá permitir a subdelegación a autoridades distintas do propio Goberno.

4. As leis de bases delimitarán con precisión o obxecto e alcance da delegación lexislativa e os principios e criterios que se han de seguir no seu exercicio.

5. A autorización para refundir textos legais determinará o ámbito normativo a que se refire o contido da delegación, especificando se se circunscribe á mera formulación dun texto único ou se se inclúe a regularización, aclaración e harmonización dos textos legais que van ser refundidos.

6. Sen prexuízo da competencia propia dos tribunais, as leis de delegación poderán establecer en cada caso fórmulas adicionais de control.

Artigo 83

As leis de bases non poderán en ningún caso:

- a) Autorizar a modificación da propia lei de bases.
- b) Facultar para dictar normas con carácter retroactivo.

Artigo 84

Cando unha proposición de lei ou unha emenda sexa contraria a unha delegación lexislativa en vigor, o Goberno está facultado para se opor á súa tramitación. En tal suposto, poderase presentar unha proposición de lei para a derogación total ou parcial da lei de delegación.

Artigo 85

As disposicións do Goberno que conteñan lexislación delegada recibirán o título de decretos lexislativos.

Artigo 86

1. En caso de extraordinaria e urxente necesidade, o Goberno poderá dictar disposicións lexislativas provisionais que tomarán a forma de decretos lei e que non poderán afectar o ordenamento das institucións básicas do Estado, os dereitos, deberes e liberdades dos cidadáns regulados no título I, o réxime das comunidades autónomas nin o dereito electoral xeral.

2. Os decretos lei deberán ser inmediatamente sometidos a debate e votación de totalidade ó Congreso dos Deputados, convocado para o efecto

se non estivese reunido, no prazo dos trinta días seguintes á súa promulgación. O Congreso terase que pronunciar expresamente dentro dese prazo sobre a súa validación ou derogación; para iso o regulamento establecerá un procedemento especial e sumario.

3. Durante o prazo establecido no número anterior as Cortes poderanos tramitar como proxectos de lei polo procedemento de urxencia.

Artigo 87

1. A iniciativa legislativa correspóndelles ó Goberno, ó Congreso e ó Senado, de acordo coa Constitución e cos regulamentos das cámaras.

2. As asembleas das comunidades autónomas poderán solicitar do Goberno a adopción dun proxecto de lei ou remitiren á Mesa do Congreso unha proposición de lei, delegando ante a citada cámara un máximo de tres membros da asemblea encargados da súa defensa.

3. Unha lei orgánica regulará as formas de exercicio e requisitos da iniciativa popular para a presentación de proposicións de lei. En todo caso esixiranse non menos de 500.000 sinaturas acreditadas. Non procederá esa iniciativa en materias propias de lei orgánica, tributarias ou de carácter internacional, nin no relativo á prerrogativa de gracia.

Artigo 88

Os proxectos de lei serán aprobados en Consello de Ministros, que os someterá ó Congreso, acompañados dunha exposición de motivos e dos antecedentes necesarios para se pronunciar sobre eles.

Artigo 89

1. A tramitación das proposicións de lei regularase polos regulamentos das cámaras, sen que a prioridade debida ós proxectos de lei impida o exercicio da iniciativa legislativa nos termos regulados polo artigo 87.

2. As proposicións de lei que, de acordo co artigo 87, tome en consideración o Senado remitiránselle ó Congreso para o seu trámite neste como tal proposición.

Artigo 90

1. Aprobado un proxecto de lei ordinaria ou orgánica polo Congreso dos Deputados, o seu presidente daralle inmediata conta del ó presidente do Senado, que o someterá á deliberación deste.

2. O Senado no prazo de dous meses, a partir do día da recepción do texto, pode, mediante mensaxe motivada, vetalo ou introducir emendas nel. O veto deberá ser aprobado por maioría absoluta. O proxecto non poderá ser sometido ó Rei para sanción sen que o Congreso ratifique por maioría absoluta, en caso de veto, o texto inicial, ou por maioría simple, unha vez

transcorridos dous meses desde a interposición daquel, ou se pronuncie sobre as emendas, aceptándoas ou non por maioría simple.

3. O prazo de dous meses de que o Senado dispón para vetar ou emendar o proxecto reducirase ó de vinte días naturais nos proxectos declarados urxentes polo Goberno ou polo Congreso dos Deputados.

Artigo 91

O Rei sancionará no prazo de quince días as leis aprobadas polas Cortes Xerais, e promulgaraas e ordenará a súa inmediata publicación.

Artigo 92

1. As decisións políticas de especial transcendencia poderán ser sometidas a referendo consultivo de todos os cidadáns.

2. O referendo será convocado polo Rei, mediante proposta do presidente do Goberno, previamente autorizada polo Congreso dos Deputados.

3. Unha lei orgánica regulará as condicións e mailo procedemento das distintas modalidades de referendo previstas nesta Constitución.

CAPÍTULO TERCEIRO. DOS TRATADOS INTERNACIONAIS

Artigo 93

Mediante lei orgánica poderase autorizar a subscrición de tratados polos que se lle atribúa a unha organización ou institución internacional o exercicio de competencias derivadas da Constitución. Correspóndelles ás Cortes Xerais e mais ó Goberno, segundo os casos, a garantía do cumprimento destes tratados e das resolucións emanadas dos organismos internacionais ou supranacionais titulares da cesión.

Artigo 94

1. A prestación do consentimento do Estado para se obrigar por medio de tratados ou convenios requirirá a autorización previa das Cortes Xerais, nos seguintes casos:

a) Tratados de carácter político.

b) Tratados ou convenios de carácter militar.

c) Tratados ou convenios que afecten a integridade territorial do Estado ou os dereitos e deberes fundamentais establecidos no título I.

d) Tratados ou convenios que impliquen obrigas financeiras para a Facenda pública.

e) Tratados ou convenios que supoñan modificación ou derogación dalgunha lei ou esixan medidas lexislativas para a súa execución.

2. O Congreso e mailo Senado serán inmediatamente informados da conclusión dos restantes tratados ou convenios.

Artigo 95

1. A subscrición dun tratado internacional que conteña estipulacións contrarias á Constitución esixirá a previa revisión constitucional.

2. O Goberno ou calquera das cámaras pode requirir o Tribunal Constitucional para que declare se existe ou non esa contradicción.

Artigo 96

1. Os tratados internacionais validamente subscritos, unha vez publicados oficialmente en España, formarán parte do ordenamento interno. As súas disposicións só poderán ser derogadas, modificadas ou suspendidas na forma prevista nos propios tratados ou de acordo coas normas xerais do dereito internacional.

2. Para a denuncia dos tratados e convenios internacionais utilizarase o mesmo procedemento previsto para a súa aprobación no artigo 94.

TÍTULO IV. DO GOBERNO E DA ADMINISTRACIÓN

Artigo 97

O Goberno dirixe a política interior e exterior, a Administración civil e militar e a defensa do Estado. Exerce a función executiva e a potestade regulamentaria de acordo coa Constitución e coas leis.

Artigo 98

1. O Goberno componse do presidente, dos vicepresidentes, se é o caso, dos ministros e dos demais membros que estableza a lei.

2. O presidente dirixe a acción do Goberno e coordina as funcións dos demais membros del, sen prexuízo da competencia e responsabilidade directa destes na súa xestión.

3. Os membros do Goberno non poderán exercer outras funcións representativas cás propias do mandato parlamentario, nin calquera outra función pública que non derive do seu cargo, nin ningunha actividade profesional ou mercantil.

4. A lei regulará o estatuto e mailas incompatibilidades dos membros do Goberno.

Artigo 99

1. Despois de cada renovación do Congreso dos Deputados, e nos demais supostos constitucionais en que así proceda, o Rei, logo de consulta cos representantes designados polos grupos políticos con representación

parlamentaria, e por medio do presidente do Congreso, propondrá un candidato á Presidencia do Goberno.

2. O candidato proposto conforme o previsto no número anterior exporá perante o Congreso dos Deputados o programa político do Goberno que pretenda formar e solicitará a confianza da cámara.

3. Se o Congreso dos Deputados, polo voto da maioría absoluta dos seus membros, lle outorgase a súa confianza ó citado candidato, o Rei nomearáo presidente. De non se acadar esa maioría, someterase a mesma proposta a nova votación corenta e oito horas despois da anterior, e a confianza entenderase outorgada se obtén a maioría simple.

4. Se efectuadas as citadas votacións non se outorgase a confianza para a investidura, tramitaranse sucesivas propostas na forma prevista nos números anteriores.

5. Se, transcorrido o prazo de dous meses, contado desde a primeira votación de investidura, ningún candidato obtivo a confianza do Congreso, o Rei disolverá ambas as cámaras e convocará novas eleccións co referendo do presidente do Congreso.

Artigo 100

Os demais membros do Goberno serán nomeados e separados polo Rei, por proposta do seu presidente.

Artigo 101

1. O Goberno cesa trala celebración de eleccións xerais, nos casos de perda de confianza parlamentaria previstos na Constitución ou por dimisión ou morte do seu presidente.

2. O Goberno cesante continuará en funcións ata a toma de posesión do novo Goberno.

Artigo 102

1. A responsabilidade criminal do presidente e dos demais membros do Goberno será esixible, cando exista, perante a Sala do Penal do Tribunal Supremo.

2. Se a acusación fose por traizón ou por calquera delito contra a seguridade do Estado no exercicio das súas funcións, só poderá ser promovida por iniciativa da cuarta parte dos membros do Congreso, e coa aprobación da maioría absoluta deste.

3. A prerrogativa real de gracia non será aplicable a ningún dos supostos do presente artigo.

Artigo 103

1. A Administración pública serve con obxectividade os intereses xerais e actúa de acordo cos principios de eficacia, xerarquía, descentralización, desconcentración e coordinación, con sometemento pleno á lei e mais ó dereito.
2. Os órganos da Administración do Estado son creados, rexidos e coordinados de acordo coa lei.
3. A lei regulará o estatuto dos funcionarios públicos, o acceso á función pública de acordo cos principios de mérito e capacidade, as peculiaridades do exercicio do seu dereito á sindicación, o sistema de incompatibilidades e as garantías para a imparcialidade no exercicio das súas funcións.

Artigo 104

1. As forzas e corpos de seguridade, baixo a dependencia do Goberno, terán como misión protexer o libre exercicio dos dereitos e liberdades e garantir a seguridade cidadá.
2. Unha lei orgánica determinará as funcións, principios básicos de actuación e estatutos das forzas e corpos de seguridade.

Artigo 105

A lei regulará:

- a) A audiencia dos cidadáns, directamente ou mediante as organizacións e asociacións recoñecidas pola lei, no procedemento de elaboración das disposicións administrativas que os afecten.
- b) O acceso dos cidadáns ós arquivos e rexistros administrativos, menos no que afecte a seguridade e a defensa do Estado, a investigación dos delitos e a intimidade das persoas.
- c) O procedemento polo que se deben producir os actos administrativos, garantindo, cando proceda, a audiencia do interesado.

Artigo 106

1. Os tribunais controlan a potestade regulamentaria e a legalidade da actuación administrativa, así como o sometemento desta ós fins que a xustifican.
2. Os particulares, nos termos establecidos pola lei, terán dereito a ser indemnizados por toda lesión que sufran en calquera dos seus bens e dereitos, agás en casos de forza maior, sempre que a lesión sexa consecuencia do funcionamento dos servizos públicos.

Artigo 107

O Consello de Estado é o supremo órgano consultivo do Goberno. Unha lei orgánica regulará a súa composición e competencia.

TÍTULO V. DAS RELACIÓNS ENTRE O GOBERNO E AS CORTES XERAIS

Artigo 108

O Goberno responde solidariamente da súa xestión política perante o Congreso dos Deputados.

Artigo 109

As cámaras e as súas comisións poderán solicitar, por medio dos presidentes daquelas, a información e axuda que precisen do Goberno e dos seus departamentos e de calquera autoridade do Estado e das comunidades autónomas.

Artigo 110

1. As cámaras e as súas comisións poden reclamar a presenza dos membros do Goberno.
2. Os membros do Goberno teñen acceso ás sesións das cámaras e ás súas comisións e a facultade de se faceren oír nelas e poderán solicitar que informen perante aquelas funcionarios dos seus departamentos.

Artigo 111

1. O Goberno e cada un dos seus membros están sometidos ás interpelacións e preguntas que lles formulen nas cámaras. Para esta clase de debate os regulamentos establecerán un tempo mínimo semanal.
2. Toda interpelación poderá dar lugar a unha moción na que a cámara manifeste a súa posición.

Artigo 112

O presidente do Goberno, logo de deliberación do Consello de Ministros, pode promover perante o Congreso dos Deputados a cuestión de confianza sobre o seu programa ou sobre unha declaración de política xeral. A confianza entenderase outorgada cando vote a favor dela a maioría simple dos deputados.

Artigo 113

1. O Congreso dos Deputados pode esixir a responsabilidade política do Goberno mediante a adopción por maioría absoluta da moción de censura.

2. A moción de censura deberá ser proposta cando menos pola décima parte dos deputados, e terá que incluír un candidato á Presidencia do Goberno.

3. A moción de censura non poderá ser votada en tanto non transcorran cinco días desde a súa presentación. Nos dous primeiros días do devandito prazo poderanse presentar mocións alternativas.

4. Se a moción de censura non for aprobada polo Congreso, os seus signatarios non poderán presentar outra durante o mesmo período de sesións.

Artigo 114

1. Se o Congreso lle nega a súa confianza ó Goberno, este presentaralle a súa dimisión ó Rei e a seguir procederase á designación de presidente do Goberno, segundo o disposto no artigo 99.

2. Se o Congreso adopta unha moción de censura, o Goberno presentaralle a súa dimisión ó Rei e o candidato incluído naquela entenderase investido da confianza da cámara para os efectos previstos no artigo 99. O Rei nomearáo presidente do Goberno.

Artigo 115

1. O presidente do Goberno, logo de deliberación do Consello de Ministros, e baixo a súa exclusiva responsabilidade, poderá propor a disolución do Congreso, do Senado ou das Cortes Xerais, que será decretada polo Rei. O decreto de disolución fixará a data das eleccións.

2. A proposta de disolución non se poderá presentar cando estea en trámite unha moción de censura.

3. Non procederá nova disolución antes de que transcorra un ano desde a anterior, agás o disposto no artigo 99, número 5.

Artigo 116

1. Unha lei orgánica regulará os estados de alarma, de excepción e de sitio, e as competencias e limitacións correspondentes.

2. O estado de alarma será declarado polo Goberno mediante decreto acordado en Consello de Ministros por un prazo máximo de quince días, dándolle conta ó Congreso dos Deputados, reunido inmediatamente para o efecto; sen a autorización deste non poderá ser prorrogado o citado prazo. O decreto determinará o ámbito territorial a que se estenden os efectos da declaración.

3. O estado de excepción será declarado polo Goberno mediante decreto acordado en Consello de Ministros logo de autorización do Congreso dos Deputados. A autorización e proclamación do estado de excepción deberá

determinar expresamente os seus efectos, o ámbito territorial a que se estende e a súa duración, que non poderá exceder de trinta días, prorrogables por outro prazo igual, cos mesmos requisitos.

4. O estado de sitio será declarado pola maioría absoluta do Congreso dos Deputados, por proposta exclusiva do Goberno. O Congreso determinará o seu ámbito territorial, duración e condicións.

5. Non se poderá proceder á disolución do Congreso mentres estean declarados algúns dos estados comprendidos no presente artigo, quedando automaticamente convocadas as cámaras de non estaren en período de sesións. O seu funcionamento, así como o dos demais poderes constitucionais do Estado, non se poderán interromper durante a vixencia destes estados.

Disolto o Congreso ou expirado o seu mandato, de se producir algunha das situacións que dan lugar a calquera dos citados estados, as competencias do Congreso serán asumidas pola súa Deputación Permanente.

6. A declaración dos estados de alarma, de excepción e de sitio non modificarán o principio de responsabilidade do Goberno e dos seus axentes recoñecidos na Constitución e nas leis.

TÍTULO VI

Do poder xudicial

Artigo 117

1. A xustiza emana do pobo e é administrada en nome do Rei por xuíces e maxistrados integrantes do poder xudicial, independentes, inamovibles, responsables e sometidos unicamente ó imperio da lei.

2. Os xuíces e maxistrados non poderán ser separados, suspendidos, trasladados nin xubilados, a non ser por algunha das causas e coas garantías previstas na lei.

3. O exercicio da potestade xurisdiccional en toda clase de procesos, xulgando e facendo executar o xulgado, correspóndelles só ós xulgados e tribunais determinados polas leis, conforme as normas de competencia e procedemento que estas establezan.

4. Os xulgados e tribunais non exercerán máis funcións cás sinaladas no número anterior e as que expresamente lles sexan atribuídas pola lei en garantía de calquera dereito.

5. O principio de unidade xurisdiccional é a base da organización e funcionamento dos tribunais. A lei regulará o exercicio da xurisdicción militar no ámbito estritamente castrense e nos supostos de estado de sitio, segundo os principios da Constitución.

6. Prohíbense os tribunais de excepción.

Artigo 118

É obrigatorio o cumprimento das sentencias e demais resolucións firmes dos xuíces e tribunais, así como prestar tamén a colaboración por eles requirida no curso do proceso e na execución das resolucións.

Artigo 119

A xustiza será gratuíta cando así o dispoña a lei e, en todo caso, respecto de quen acredite insuficiencia de recursos para litigar.

Artigo 120

1. As actuacións xudiciais serán públicas, coas excepcións previstas nas leis de procedemento.
2. O procedemento será predominantemente oral, sobre todo en materia criminal.
3. As sentencias serán sempre motivadas e pronunciaranse en audiencia pública.

Artigo 121

Os danos causados por erro xudicial, así como tamén os que sexan consecuencia do funcionamento anormal da Administración de xustiza, darán dereito a unha indemnización a cargo do Estado, conforme a lei.

Artigo 122

1. A lei orgánica do poder xudicial deteminará a constitución, o funcionamento e o goberno dos xulgados e tribunais, así como o estatuto xurídico dos xuíces e maxistrados de carreira, que formarán un corpo único, e do persoal ó servizo da Administración de xustiza.
2. O Consello Xeral do Poder Xudicial é o órgano de goberno deste. A lei orgánica establecerá o seu estatuto e o réxime de incompatibilidades dos seus membros e as súas funcións, especialmente en materia de nomeamentos, ascensos, inspección e réxime disciplinario.
3. O Consello Xeral do Poder Xudicial estará integrado polo presidente do Tribunal Supremo, que o presidirá, e por vinte membros nomeados polo Rei por un período de cinco anos. Destes, doce entre xuíces e maxistrados de todas as categorías xudiciais, nos termos que estableza a lei orgánica; catro por proposta do Congreso dos Deputados, e catro por proposta do Senado, elixidos en ambos os casos por maioría de tres quintos dos seus membros, entre avogados e outros xuristas, todos eles de recoñecida competencia e con máis de quince anos de exercicio na súa profesión.

Artigo 123

1. O Tribunal Supremo, con xurisdicción en toda España, é o órgano xurisdiccional superior en todas as ordes, salvo o disposto en materia de garantías constitucionais.
2. O presidente do Tribunal Supremo será nomeado polo Rei, por proposta do Consello Xeral do Poder Xudicial, da maneira que determine a lei.

Artigo 124

1. O Ministerio Fiscal, á parte das funcións encomendadas a outros órganos, ten por misión promover a acción da xustiza en defensa da legalidade, dos dereitos dos cidadáns e do interese público tutelado pola lei, de oficio ou por petición dos interesados, así como velar pola independencia dos tribunais e procurar perante estes a satisfacción do interese social.
2. O Ministerio Fiscal exerce as súas funcións mediante órganos de seu, conforme os principios de unidade de actuación e dependencia xerárquica e con suxeición, en todo caso, ós de legalidade e imparcialidade.
3. A lei regulará o estatuto orgánico do Ministerio Fiscal.
4. O fiscal xeral do Estado será nomeado polo Rei, por proposta do Goberno, unha vez escoitado o Consello Xeral do Poder Xudicial.

Artigo 125

Os cidadáns poderán exercer a acción popular e participaren na Administración de xustiza mediante a institución do xurado, na forma e con respecto a aqueles procesos penais que a lei determine, e tamén nos tribunais consuetudinarios e tradicionais.

Artigo 126

A policía xudicial depende dos xuíces, dos tribunais e do Ministerio Fiscal nas súas funcións de pescuda do delicto e de descubrimento e aseguramento do delincuente nos termos que a lei estableza.

Artigo 127

1. Os xuíces e maxistrados, e mailos fiscais, mentres estean en activo, non poderán desempeñar outros cargos públicos nin pertencer a partidos políticos ou sindicatos. A lei establecerá o sistema e modalidades de asociación profesional dos xuíces, maxistrados e fiscais.
2. A lei establecerá o réxime de incompatibilidades dos membros do poder xudicial de maneira que asegure a súa total independencia.

TÍTULO VII. ECONOMÍA E FACENDA

Artigo 128

1. Toda a riqueza do país nas súas distintas formas e calquera que sexa a súa titularidade está subordinada ó interese xeral.
2. Recoñécese a iniciativa pública na actividade económica. Mediante lei poderanse reservar ó sector público recursos ou servicios esenciais, especialmente no caso de monopolio, e tamén acordarse a intervención de empresas cando así o esixa o interese xeral.

Artigo 129

1. A lei establecerá as formas de participación dos interesados na Seguridade Social e na actividade dos organismos públicos que teñan unha función que afecte directamente a calidade da vida ou o benestar xeral.
2. Os poderes públicos promoverán con eficacia as diversas formas de participación na empresa e fomentarán mediante unha lexislación axeitada as sociedades cooperativas. Tamén establecerán os medios que faciliten o acceso dos traballadores á propiedade dos medios de produción.

Artigo 130

1. Os poderes públicos atenderán á modernización e ó desenvolvemento de todos os sectores económicos e, en particular, da agricultura, da gandería, da pesca e da artesanía, co fin de equiparar o nivel de vida de todos os españois.
2. Co mesmo fin outorgaráselles un tratamento especial ás zonas de montaña.

Artigo 131

1. O Estado mediante lei poderá planificar a actividade económica xeral para atender as necesidades colectivas, equilibrar e harmonizar o desenvolvemento rexional e sectorial e estimular o crecemento da renda e da riqueza e a súa máis xusta distribución.
2. O Goberno elaborará os proxectos de planificación de acordo coas previsións que lle sexan subministradas polas comunidades autónomas e o asesoramento e colaboración dos sindicatos e outras organizacións profesionais, empresariais e económicas. A tal fin constituirase un consello, cunha composición e cunhas funcións que se desenvolverán por lei.

Artigo 132

1. A lei regulará o réxime xurídico dos bens de dominio público e dos comunais, inspirándose nos principios de inalienabilidade, imprescritibilidade e inembargabilidade, así como a súa desafectación.

2. Son bens de dominio público estatal os que determine a lei e, en todo caso, a zona marítimo-terrestre, as praias, o mar territorial e os recursos naturais da zona económica e a plataforma continental.

3. Regularanse por lei o patrimonio do Estado e o patrimonio nacional, a súa administración, defensa e conservación.

Artigo 133

1. A potestade orixinaria para establecer os tributos correspóndelle exclusivamente ó Estado, mediante lei.

2. As comunidades autónomas e as corporacións locais poderán establecer e esixir tributos de acordo coa Constitución e coas leis.

3. Todo beneficio fiscal que afecte os tributos do Estado deberase establecer por lei.

4. As administracións públicas só poderán contraer obrigas financeiras e realizar gastos de acordo coas leis.

Artigo 134

1. Correspóndelle ó Goberno a elaboración dos orzamentos xerais do Estado e ás Cortes Xerais o seu exame, emenda e aprobación.

2. Os orzamentos xerais do Estado terán carácter anual, incluírán a totalidade dos gastos e ingresos do sector público estatal e neles consignarase o importe dos beneficios fiscais que afecten os tributos do Estado.

3. O Goberno deberá presentar perante o Congreso dos Deputados os orzamentos xerais do Estado cando menos tres meses antes da expiración dos do ano anterior.

4. Se a lei de orzamentos non se aprobase antes do primeiro día do exercicio económico correspondente, consideraranse automaticamente prorrogados os orzamentos do exercicio anterior ata a aprobación dos novos.

5. Aprobados os orzamentos xerais do Estado, o Goberno poderá presentar proxectos de lei que impliquen aumento do gasto público ou diminución dos ingresos correspondentes ó mesmo exercicio orzamentario.

6. Toda proposición ou emenda que supoña aumento dos créditos ou diminución dos ingresos orzamentarios requirirá a conformidade do Goberno para a súa tramitación.

7. A lei de orzamentos non pode crear tributos. Poderá modificalos cando estea previsto nunha lei tributaria substantiva.

Artigo 135¹

1. Todas as administracións públicas adecuarán as súas actuacións ao principio de estabilidade orzamentaria.

2. O Estado e as Comunidades Autónomas non poderán incorrer nun déficit estrutural que supere as marxes establecidas, de ser o caso, pola Unión Europea para os seus Estados membros.

Unha lei orgánica fixará o déficit estrutural máximo permitido ao Estado e ás Comunidades Autónomas, en relación co seu produto interior bruto. As entidades locais deberán presentar equilibrio orzamentario.

3. O Estado e as Comunidades Autónomas deberán estar autorizados por lei para emitir débeda pública ou contraer crédito.

Os créditos para satisfacer os xuros e o capital da débeda pública das administracións entenderanse sempre incluídos no estado de gastos dos seus orzamentos e o seu pagamento gozará de prioridade absoluta. Estes créditos non poderán ser obxecto de emenda ou modificación, mentres se axusten ás condicións da lei de emisión.

O volume de débeda pública do conxunto das administracións públicas en relación co produto interior bruto do Estado non poderá superar o valor de referencia establecido no Tratado de funcionamento da Unión Europea.

4. Os límites de déficit estrutural e de volume de débeda pública só poderán superarse en caso de catástrofes naturais, recesión económica ou situacións de emerxencia extraordinaria que escapen ao control do Estado e prexudiquen considerablemente a situación financeira ou a sustentabilidade económica ou social do Estado, apreciadas pola maioría absoluta dos membros do Congreso dos Deputados.

5. Unha lei orgánica desenvolverá os principios a que se refire este artigo, así como a participación, nos procedementos respectivos, dos órganos de coordinación institucional entre as administracións públicas en materia de política fiscal e financeira. En todo caso, regulará:

a) A distribución dos límites de déficit e de débeda entre as distintas administracións públicas, os supostos excepcionais de superación deles e a forma e prazo de corrección das desviacións que sobre un e outro puideren producirse.

b) A metodoloxía e o procedemento para o cálculo do déficit estrutural.

c) A responsabilidade de cada administración pública en caso de incumprimento dos obxectivos de estabilidade orzamentaria.

¹ Modificado pola reforma do 27 de setembro de 2011

6. As Comunidades Autónomas, de acordo cos seus respectivos Estatutos e dentro dos límites a que se refire este artigo, adoptarán as disposicións que procedan para a aplicación efectiva do principio de estabilidade nas súas normas e decisións orzamentarias.

Artigo 136

1. O Tribunal de Contas é o supremo órgano fiscalizador das contas e da xestión económica do Estado, así como do sector público.

Dependerá directamente das Cortes Xerais e exercerá as súas funcións por delegación delas no exame e comprobación da Conta xeral do Estado.

2. As contas do Estado e do sector público estatal renderánselle ó Tribunal de Contas e serán censuradas por este.

O Tribunal de Contas, sen perda da súa propia xurisdicción, remitiralles ás Cortes Xerais un informe anual no que, cando proceda, lles comunicará as infraccións ou responsabilidades nas que, ó seu xuízo, se incorrese.

3. Os membros do Tribunal de Contas gozarán da mesma independencia e inamovibilidade e estarán sometidos ás mesmas incompatibilidades cós xuíces.

4. Unha lei orgánica regulará a composición, organización e funcións do Tribunal de Contas.

TÍTULO VIII. DA ORGANIZACIÓN TERRITORIAL DO ESTADO

CAPÍTULO PRIMEIRO. PRINCIPIOS XERAIS

Artigo 137

O Estado organízase territorialmente en municipios, en provincias e nas comunidades autónomas que se constitúan. Todas estas entidades gozan de autonomía para a xestión dos seus respectivos intereses.

Artigo 138

1. O Estado garante a realización efectiva do principio de solidariedade consagrado no artigo 2 da Constitución, mirando de establecer un equilibrio económico axeitado e xusto entre as diversas partes do territorio español, e atendendo en particular ás circunstancias do feito insular.

2. As diferencias entre os estatutos das diferentes comunidades autónomas non poderán implicar, en caso ningún, privilexios económicos ou sociais.

Artigo 139

1. Todos os españois teñen os mesmos dereitos e obrigas en calquera parte do territorio do Estado.

2. Ningunha autoridade poderá adoptar medidas que directa ou indirectamente obstaculicen a liberdade de circulación e establecemento das persoas e a libre circulación de bens en todo o territorio español.

CAPÍTULO SEGUNDO. DA ADMINISTRACIÓN LOCAL

Artigo 140

A Constitución garante a autonomía dos municipios. Estes gozarán de personalidade xurídica plena. O seu goberno e administración correspóndelles ós seus respectivos concellos, integrados polos alcaldes e mailos concelleiros. Os concelleiros serán elixidos polos veciños do municipio mediante sufraxio universal, igual, libre, directo e secreto, na forma establecida pola lei. Os alcaldes serán elixidos polos concelleiros ou polos veciños. A lei regulará as condicións nas que proceda o réxime de concello aberto.

Artigo 141

1. A provincia é unha entidade local con personalidade xurídica propia, definida pola agrupación de municipios e división territorial para o cumprimento das actividades do Estado. Calquera alteración dos límites provinciais terá que ser aprobada polas Cortes Xerais mediante lei orgánica.

2. O goberno e a administración autónoma das provincias estaranlles encomendados a deputacións ou a outras corporacións de carácter representativo.

3. Poderanse crear agrupacións de municipios diferentes da provincia.

4. Nos arquipélagos, as illas terán ademais a súa administración propia en forma de cabidos ou consellos.

Artigo 142

As facendas locais deberán dispor dos medios suficientes para o desempeño das funcións que a lei lles atribúe ás corporacións respectivas e nutriranse fundamentalmente de tributos propios e de participación nos do Estado e nos das comunidades autónomas.

CAPÍTULO TERCEIRO. DAS COMUNIDADES AUTÓNOMAS

Artigo 143

1. No exercicio do dereito á autonomía recoñecido no artigo 2 da Constitución, as provincias limítrofes con características históricas, culturais e económicas comúns, os territorios insulares e as provincias con entidade rexional histórica poderán acceder ó seu autogoberno e constituírse en comunidades autónomas conforme o previsto neste título e nos respectivos estatutos.

2. A iniciativa do proceso autonómico correspóndelles a todas as deputacións interesadas ou ó órgano interinsular correspondente e ás dúas terceiras partes dos municipios se a súa poboación representa, cando menos, a maioría do censo electoral de cada provincia ou illa. Estes requisitos terán que ser cumpridos no prazo de seis meses desde o primeiro acordo adoptado neste sentido por algunha das corporacións locais interesadas.

3. A iniciativa, en caso de non prosperar, só se poderá reiterar pasados cinco anos.

Artigo 144

As Cortes Xerais, mediante lei orgánica, poderán, por motivos de interese nacional:

a) Autorizar a constitución dunha comunidade autónoma cando o seu ámbito territorial non supere o dunha provincia e non reúna as condicións do número 1 do artigo 143.

b) Autorizar ou acordar, segundo os casos, un estatuto de autonomía para territorios que non estean integrados na organización provincial.

c) Substituír a iniciativa das corporacións locais a que se refire o número 2 do artigo 143.

Artigo 145

1. Non se admitirá en caso ningún a federación de comunidades autónomas.

2. Os estatutos poderán prever os supostos, requisitos e termos en que as comunidades autónomas poderán concertar convenios entre si para a xestión e prestación de servicios propios delas, así como o carácter e efectos da correspondente comunicación ás Cortes Xerais. Nos outros supostos, os acordos de cooperación entre as comunidades autónomas necesitarán a autorización das Cortes Xerais.

Artigo 146

O proxecto de estatuto será elaborado por unha asemblea composta polos membros da deputación ou órgano interinsular das provincias afectadas e polos deputados e senadores elixidos nelas e será elevado ás Cortes Xerais para a súa tramitación como lei.

Artigo 147

1. Dentro dos termos desta Constitución os estatutos serán a norma institucional básica de cada comunidade autónoma e o Estado recoñeceraos e ampararaos como parte integrante do seu ordenamento xurídico.

2. Os estatutos de autonomía deberán conter:

a) A denominación da comunidade que mellor corresponda á súa identidade histórica.

b) A delimitación do seu territorio.

c) A denominación, organización e sede das institucións autónomas propias.

d) As competencias asumidas dentro do marco establecido na Constitución e as bases para o traspaso dos servizos correspondentes a elas.

3. A reforma dos estatutos axustarase ó procedemento que neles se estableza e requirirá, en todo caso, a aprobación polas Cortes Xerais, mediante lei orgánica.

Artigo 148

1. As comunidades autónomas poderán asumir competencias nas seguintes materias:

1.º Organización das súas institucións de autogoberno.

2.º As alteracións dos termos municipais comprendidos no seu territorio e, en xeral, as funcións que lle correspondan á Administración do Estado sobre as corporacións locais e de transferencia autorizada pola lexislación sobre réxime local.

3.º Ordenación do territorio, urbanismo e vivenda.

4.º As obras públicas de interese da comunidade autónoma no seu propio territorio.

5.º As vías férreas e estradas de percorrido comprendido integramente no territorio da comunidade autónoma e, nos mesmos termos, o transporte levado a cabo por estes medios ou por cable.

6.º Os portos de refuxio, os portos e aeroportos deportivos e, en xeral, os que non desenvolvan actividades comerciais.

7.º A agricultura e a gandería, de acordo coa ordenación xeral da economía.

8.º Os montes e aproveitamentos forestais.

9.º A xestión en materia de protección do ambiente.

10.º Os proxectos, construción e explotación dos aproveitamentos hidráulicos, canles e regadíos de interese da comunidade autónoma; as augas minerais e termais.

11.º A pesca nas augas interiores, o marisqueo e a acuicultura, a caza e a pesca fluvial.

12.º Feiras interiores.

13.º O fomento do desenvolvemento económico da comunidade autónoma dentro dos obxectivos marcados pola política económica nacional.

14.º Artesanía.

15.º Museos, bibliotecas e conservatorios de música de interese para a comunidade autónoma.

16.º Patrimonio monumental de interese da comunidade autónoma.

17.º O fomento da cultura, da investigación e, se é o caso, do ensino da lingua da comunidade autónoma.

18.º Promoción e ordenación do turismo no seu ámbito territorial.

19.º Promoción do deporte e da axeitada utilización do lecer.

20.º Asistencia social.

21.º Sanidade e hixiene.

22.º A vixilancia e protección dos seus edificios e instalacións. A coordinación e demais facultades en relación coas policía locais nos termos que estableza unha lei orgánica.

2. Transcorridos cinco anos, e mediante a reforma dos seus estatutos, as comunidades autónomas poderán ampliar sucesivamente as súas competencias dentro do marco establecido no artigo 149.

Artigo 149

1. O Estado ten competencia exclusiva sobre as seguintes materias:

1.º A regulación das condicións básicas que garantan a igualdade de todos os españois no exercicio dos dereitos e no cumprimento dos deberes constitucionais.

2.º Nacionalidade, inmigración, emigración, estranxeiría e dereito de asilo.

3.º Relacións internacionais.

4.º Defensa e Forzas Armadas.

5.º Administración de xustiza.

6.º Lexislación mercantil, penal e penitenciaria; lexislación procesual, sen perda das necesarias especialidades que nesta orde deriven das particularidades do dereito substantivo das comunidades autónomas.

7.º Lexislación laboral, sen prexuízo da súa execución polos órganos das comunidades autónomas.

8.º Lexislación civil, sen prexuízo da conservación, modificación e desenvolvemento polas comunidades autónomas dos dereitos civís, forais ou especiais, alí onde existan. En todo caso, as regras relativas á aplicación e eficacia das normas xurídicas, relacións xurídico-civís relativas ás formas de matrimonio, ordenación dos rexistros e instrumentos públicos, bases das obrigas contractuais, normas para resolver os conflitos de leis e determinación das fontes do dereito, con respecto, neste último caso, ás normas de dereito foral ou especial.

9.º Lexislación sobre propiedade intelectual e industrial.

10.º Réxime aduaneiro e arancelario; comercio exterior.

11.º Sistema monetario: divisas, cambio e convertibilidade; bases da ordenación do crédito, banca e seguros.

12.º Lexislación sobre pesos e medidas, determinación da hora oficial.

13.º Bases e coordinación da planificación xeral da actividade económica.

14.º Facenda xeral e débeda do Estado.

15.º Fomento e coordinación xeral da investigación científica e técnica.

16.º Sanidade exterior. Bases e coordinación xeral da sanidade. Lexislación sobre os produtos farmacéuticos.

17.º Lexislación básica e réxime económico da Seguridade Social, sen prexuízo da execución dos seus servizos polas comunidades autónomas.

18.º As bases do réxime xurídico das administracións públicas e do réxime estatutario dos seus funcionarios, que, en todo caso, lles garantirán ós administrados un tratamento común ante elas; o procedemento administrativo común, sen prexuízo das especialidades derivadas da organización propia das comunidades autónomas; lexislación sobre expropiación forzosa; lexislación básica sobre contratos e concesións administrativas e o sistema de responsabilidade de todas as administracións públicas.

19.º Pesca marítima, sen prexuízo das competencias que na ordenación do sector se lles atribúan ás comunidades autónomas.

20.º Mariña mercante e abandeiramento de buques; iluminación de costas e sinais marítimos; portos de interese xeral; aeroportos de interese xeral; control do espazo aéreo, tránsito e transporte aéreo, servizo meteorolóxico e matriculación de aeronaves.

21.º Vías férreas e transportes terrestres que transcorran polo territorio de máis dunha comunidade autónoma; réxime xeral de comunicacións; tráfico e circulación de vehículos de motor; correos e telecomunicacións; cables aéreos, submarinos e radiocomunicación.

22.º A lexislación, ordenación e concesión de recursos e aproveitamentos hidráulicos cando as augas corran por máis dunha comunidade autónoma, e a autorización das instalacións eléctricas, cando o seu aproveitamento afecte outra comunidade ou o transporte de enerxía saia do seu ámbito territorial.

23.º Lexislación básica sobre protección do ambiente sen prexuízo das facultades das comunidades autónomas de estableceren normas adicionais de protección. A lexislación básica sobre montes, aproveitamentos forestais e vías pecuarias.

24.º Obras públicas de interese xeral ou de realización que afecte máis dunha comunidade autónoma.

25.º Bases do réxime mineiro e enerxético.

26.º Réxime de produción, comercio, posesión e uso de armas e explosivos.

27.º Normas básicas do réxime de prensa, radio e televisión e, en xeral, de todos os medios de comunicación social, sen perda das facultades que no seu desenvolvemento e execución lles correspondan ás comunidades autónomas.

28.º Defensa do patrimonio cultural, artístico e monumental español contra a exportación e a espoliación; museos, bibliotecas e arquivos de titularidade estatal, sen prexuízo da súa xestión por parte das comunidades autónomas.

29.º Seguridade pública, sen prexuízo da posibilidade de creación de policía polas comunidades autónomas na forma que se estableza nos respectivos estatutos no marco do que dispoña unha lei orgánica.

30.º Regulación das condicións de obtención, expedición e homologación de títulos académicos e profesionais e normas básicas para o desenvolvemento do artigo 27 da Constitución co fin de garantir o cumprimento das obrigas dos poderes públicos nesta materia.

31.º Estatística para fins estatais.

32.º Autorización para a convocatoria de consultas populares por vía de referendo.

2. Á parte das competencias que poderán asumir as comunidades autónomas, o Estado considerará o servizo da cultura como deber e atribución esencial e facilitará a comunicación cultural entre as comunidades autónomas de acordo con elas.

3. As materias non atribuídas expresamente ó Estado por esta Constitución poderanlles corresponder ás comunidades autónomas, segundo os seus respectivos estatutos. A competencia sobre as materias que non foren asumidas polos estatutos de autonomía corresponderalle ó Estado, e as normas deste prevalecerán, en caso de conflito, sobre as das comunidades autónomas en todo o que non estea atribuído á exclusiva competencia destas. O dereito estatal será, en calquera caso, supletorio do dereito das comunidades autónomas.

Artigo 150

1. As Cortes Xerais, en materias de competencia estatal, poderanlles atribuír a todas ou a algunha das comunidades autónomas a facultade de dictaren, para si mesmas, normas lexislativas no marco dos principios, bases e directrices fixados por unha lei estatal. Á parte das competencias dos tribunais, en cada lei marco establecerase a modalidade do control das Cortes Xerais sobre estas normas lexislativas das comunidades autónomas.

2. O Estado poderá transferir ou delegar nas comunidades autónomas, mediante lei orgánica, facultades correspondentes a materia de titularidade estatal que pola súa propia natureza sexan susceptibles de transferencia ou delegación. A lei preverá en cada caso a correspondente transferencia de medios financeiros, así como as formas de control que reserve para si o Estado.

3. O Estado poderá dictar leis que establezan os principios necesarios para harmonizar as disposicións normativas das comunidades autónomas, aínda no caso de materias atribuídas á competencia destas, cando así o esixa o interese xeral. Correspóndelles ás Cortes Xerais, por maioría absoluta de cada cámara, a apreciación desta necesidade.

Artigo 151

1. Non será necesario deixar transcorrer o prazo de cinco anos a que se refire o número 2 do artigo 148 cando a iniciativa do proceso autonómico sexa acordada dentro do prazo do artigo 143.2, ademais de polas deputacións ou os órganos interinsulares correspondentes, polas tres cuartas partes dos concellos de cada unha das provincias afectadas que representen, cando menos, a maioría do censo electoral de cada unha delas e a citada iniciativa sexa ratificada mediante referendo polo voto

afirmativo da maioría absoluta dos electores de cada provincia nos termos que estableza unha lei orgánica.

2. No suposto previsto no número anterior, o procedemento para a elaboración do estatuto será o seguinte:

1.º O Goberno convocará todos os deputados e senadores elixidos nas circunscricións comprendidas no ámbito territorial que pretenda acceder ó autogoberno, para que se constitúan en asemblea, para os únicos efectos de elaborar o correspondente proxecto de estatuto de autonomía, mediante o acordo da maioría absoluta dos seus membros.

2.º Aprobado o proxecto de estatuto pola asemblea de parlamentarios, remitiráselle á Comisión Constitucional do Congreso, a cal, dentro do prazo de dous meses, o examinará co concurso e asistencia dunha delegación da asemblea propoñente para determinaren de común acordo a súa formulación definitiva.

3.º Se se alcanzase o devandito acordo, o texto resultante será sometido a referendo do corpo electoral das provincias comprendidas no ámbito territorial do proxectado estatuto.

4.º Se o proxecto de estatuto é aprobado en cada provincia pola maioría dos votos validamente emitidos, será elevado ás Cortes Xerais. Os plenos de ambas as cámaras decidirán sobre o texto mediante un voto de ratificación. Aprobado o estatuto, o Rei sancionará e promulgará como lei.

5.º De non se alcanzar o acordo ó que se refire o punto 2.º deste número, o proxecto de estatuto será tramitado como proxecto de lei perante as Cortes Xerais. O texto aprobado por estas será sometido a referendo do corpo electoral das provincias comprendidas no ámbito territorial do proxectado estatuto. No caso de ser aprobado pola maioría dos votos validamente emitidos en cada provincia, procederá a súa promulgación nos termos do parágrafo anterior.

3. Nos casos dos parágrafos 4.º e 5.º do número anterior, a non aprobación do proxecto de estatuto por unha ou varias provincias non impedirá a constitución entre as restantes da comunidade autónoma proxectada, na forma que estableza a lei orgánica prevista no número 1 deste artigo.

Artigo 152

1. Nos estatutos aprobados polo procedemento a que se refire o artigo anterior, a organización institucional autonómica basearase nunha asemblea lexislativa elixida por sufraxio universal conforme un sistema de representación proporcional que asegure, ademais, a representación das diversas zonas do territorio; un consello de goberno con funcións executivas e administrativas, e un presidente, elixido pola asemblea, de entre os seus membros, e nomeado polo Rei, a quen lle corresponde a

dirección do consello de goberno, a suprema representación da respectiva comunidade e a ordinaria do Estado naquela. O presidente e os membros do consello de goberno serán politicamente responsables ante a asemblea.

Un Tribunal Superior de Xustiza, sen prexuízo da xurisdicción que lle corresponde ó Tribunal Supremo, culminará a organización xudicial no ámbito territorial da comunidade autónoma. Nos estatutos das comunidades autónomas poderanse establecer os supostos e as formas de participación daquelas na organización das demarcacións xudiciais do territorio. Todo isto de conformidade co previsto na Lei orgánica do poder xudicial e dentro da unidade e independencia deste.

Sen prexuízo do disposto no artigo 123, as sucesivas instancias procesuais, se é o caso, esgotaranse perante órganos xudiciais radicados no mesmo territorio da comunidade autónoma no que estea o órgano competente en primeira instancia.

2. Unha vez sancionados e promulgados os respectivos estatutos, só poderán ser modificados mediante os procedementos neles establecidos e con referendo entre os electores inscritos nos censos correspondentes.

3. Mediante a agrupación de municipios limítrofes, os estatutos poderán establecer circunscricións territoriais de seu que gozarán dunha personalidade xurídica plena.

Artigo 153

O control da actividade dos órganos das comunidades autónomas exercerao:

a) O Tribunal Constitucional, o relativo á constitucionalidade das súas disposicións normativas con forza de lei.

b) O Goberno, logo de dictame do Consello de Estado, o do exercicio de funcións delegadas a que se refire o número 2 do artigo 150.

c) A xurisdicción contencioso-administrativa, o da Administración autónoma e as súas normas regulamentarias.

d) O Tribunal de Contas, o económico e orzamentario.

Artigo 154

Un delegado nomeado polo Goberno dirixirá a Administración do Estado no territorio da comunidade autónoma e coordinaraa, cando proceda, coa Administración propia da comunidade.

Artigo 155

1. Se unha comunidade autónoma non cumprixe as obrigas que a Constitución ou outras leis lle impoñan, ou actuase de forma que atente

gravemente ó interese xeral de España, o Goberno, logo de requirimento ó presidente da comunidade autónoma e, no caso de non ser atendido, coa aprobación por maioría absoluta do Senado, poderá adoptar as medidas necesarias para obrigar aquela ó cumprimento forzoso das citadas obrigas ou para a protección do mencionado interese xeral.

2. Para a execución das medidas previstas no número anterior, o Goberno poderalles dar instrucións a todas as autoridades das comunidades autónomas.

Artigo 156

1. As comunidades autónomas gozarán de autonomía financeira para o desenvolvemento e execución das súas competencias de acordo cos principios de coordinación coa Facenda estatal e de solidariedade entre todos os españois.

2. As comunidades autónomas poderán actuar como delegados ou colaboradores do Estado para a recadación, a xestión e a liquidación dos recursos tributarios daquel, de acordo coas leis e cos estatutos.

Artigo 157

1. Os recursos das comunidades autónomas estarán constituídos por:

a) Impostos cedidos total ou parcialmente polo Estado; recargas sobre impostos estatais e outras participacións nos ingresos do Estado.

b) Os seus propios impostos, taxas e contribucións especiais.

c) Transferencias dun fondo de compensación interterritorial e outras asignacións con cargo ós orzamentos xerais do Estado.

d) Rendementos procedentes do seu patrimonio e ingresos de dereito privado.

e) O produto das operacións de crédito.

2. As comunidades autónomas non poderán en ningún caso adoptar medidas tributarias sobre bens situados fóra do seu territorio ou que supoñan obstáculo á libre circulación de mercancías ou servicios.

3. Mediante lei orgánica poderase regular o exercicio das competencias financeiras enumeradas no precedente número 1, as normas que resolvan os conflitos que puidesen xurdir e as posibles formas de colaboración financeira entre as comunidades autónomas e o Estado.

Artigo 158

1. Nos orzamentos xerais do Estado poderase establecer unha asignación ás comunidades autónomas en función do volume dos servicios e

actividades estatais que asumisen e da garantía dun nivel mínimo na prestación dos servizos públicos fundamentais en todo o territorio español.

2. Co fin de corrixir desequilibrios económicos interterritoriais e facer efectivo o principio de solidariedade constituirase un fondo de compensación con destino a gastos de investimento; os recursos deste fondo serán distribuídos polas Cortes Xerais entre as comunidades autónomas e provincias, se é o caso.

TÍTULO IX. DO TRIBUNAL CONSTITUCIONAL

Artigo 159

1. O Tribunal Constitucional componse de doce membros nomeados polo Rei; de entre eles, catro por proposta do Congreso por maioría de tres quintos dos seus membros; catro por proposta do Senado, con idéntica maioría; dous por proposta do Goberno, e dous por proposta do Consello Xeral do Poder Xudicial.

2. Os membros do Tribunal Constitucional deberán ser nomeados entre maxistrados e fiscais, profesores de universidade, funcionarios públicos e avogados, todos eles xuristas de recoñecida competencia con máis de quince anos de exercicio profesional.

3. Os membros do Tribunal Constitucional serán designados por un período de nove anos e renovaranse por terceiras partes cada tres.

4. A condición de membro do Tribunal Constitucional é incompatible: con todo mandato representativo; cos cargos políticos ou administrativos; co desempeño de funcións directivas nun partido político ou nun sindicato e co emprego ó servizo deles; co exercicio das carreiras xudicial e fiscal, e con calquera actividade profesional ou mercantil.

No demais, os membros do Tribunal Constitucional terán as incompatibilidades propias dos membros do poder xudicial.

5. Os membros do Tribunal Constitucional serán independentes e inamovibles no exercicio do seu mandato.

Artigo 160

O presidente do Tribunal Constitucional será nomeado entre os seus membros polo Rei, por proposta do mesmo Tribunal en pleno e por un período de tres anos.

Artigo 161

1. O Tribunal Constitucional ten xurisdicción en todo o territorio español e é competente para coñecer:

a) Do recurso de inconstitucionalidade contra leis e disposicións normativas con forza de lei. A declaración de inconstitucionalidade dunha norma xurídica con categoría de lei, interpretada pola xurisprudencia, afectará a esta, se ben a sentenza ou sentencias recaídas non perderán o valor de cousa xulgada.

b) Do recurso de amparo por violación dos dereitos e liberdades referidos no artigo 53.2 desta Constitución, nos casos e formas que a lei estableza.

c) Dos conflitos de competencia entre o Estado e as comunidades autónomas ou dos destas entre si.

d) Das demais materias que lle atribúan a Constitución ou as leis orgánicas.

2. O Goberno poderá impugnar perante o Tribunal Constitucional as disposicións e resolucións adoptadas polos órganos das comunidades autónomas. A impugnación producirá a suspensión da disposición ou da resolución contra a que se recorreu, mais o Tribunal, se corresponde, deberá ratificala ou levantala nun prazo non superior a cinco meses.

Artigo 162

1. Están lexitimados:

a) Para interporen o recurso de inconstitucionalidade, o presidente do Goberno, o Defensor do Pobo, cincuenta deputados, cincuenta senadores, os órganos colexiados executivos das comunidades autónomas e, se é o caso, as asembleas destas.

b) Para interporen o recurso de amparo, toda persoa natural ou xurídica que invoque un interese lexítimo, así como o Defensor do Pobo e o Ministerio Fiscal.

2. Nos demais casos, a lei orgánica determinará as persoas e órganos lexitimados.

Artigo 163

Cando un órgano xudicial considere, nalgún proceso, que unha norma con categoría de lei, aplicable ó caso, da validez da cal dependa a sentenza, poida ser contraria á Constitución, promoverá a cuestión perante o Tribunal Constitucional nos supostos, na forma e cos efectos que estableza a lei, que en ningún caso serán suspensivos.

Artigo 164

1. As sentencias do Tribunal Constitucional publicaranse no *Boletín Oficial del Estado* cos votos particulares, se os houber. Teñen o valor de cousa xulgada a partir do día seguinte da súa publicación e non cabe recurso ningún contra elas. As que declaren a inconstitucionalidade dunha lei ou

dunha norma con forza de lei e todas as que non se limiten á estimación subxectiva dun dereito teñen plenos efectos fronte a todos.

2. De non ser que na sentenza se dispoña outra cousa, subsistirá a vixencia da lei na parte non afectada pola inconstitucionalidade.

Artigo 165

Unha lei orgánica regulará o funcionamento do Tribunal Constitucional, o estatuto dos seus membros, o procedemento perante el e as condicións para o exercicio das accións.

TÍTULO X. DA REFORMA CONSTITUCIONAL

Artigo 166

A iniciativa de reforma constitucional exercerase nos termos previstos nos números 1 e 2 do artigo 87.

Artigo 167

1. Os proxectos de reforma constitucional deberán ser aprobados por unha maioría de tres quintos de cada unha das cámaras. Se non hai acordo entre ambas as dúas, intentarase obtelo mediante a creación dunha comisión de composición paritaria de deputados e senadores, que presentará un texto que será votado polo Congreso e o Senado.

2. De non se lograr a aprobación mediante o procedemento do número anterior, e sempre que o texto obtivera o voto favorable da maioría absoluta do Senado, o Congreso por maioría de dous tercios poderá aprobar a reforma.

3. Aprobada a reforma polas Cortes Xerais, será sometida a referendo para a súa ratificación cando así o solicite, dentro dos quince días seguintes á súa aprobación, unha décima parte dos membros de calquera das cámaras.

Artigo 168

1. Cando se propoña a revisión total da Constitución ou unha parcial que afecte o título preliminar, o capítulo segundo, sección 1.ª, do título I, ou o título II, procederase á aprobación do principio por maioría de dous tercios de cada cámara, e á disolución inmediata das Cortes.

2. As cámaras elixidas deberán ratificar a decisión e proceder ó estudio do novo texto constitucional, que deberá ser aprobado por maioría de dous tercios de ambas as cámaras.

3. Aprobada a reforma polas Cortes Xerais, será sometida a referendo para a súa ratificación.

Artigo 169

Non se poderá iniciar a reforma constitucional en tempo de guerra ou de vixencia dalgún dos estados previstos no artigo 116.

DISPOSICIÓNS ADICIONAIS

PRIMEIRA

A Constitución ampara e respecta os dereitos históricos dos territorios forais.

A actualización xeral dese réxime foral levarase a cabo, se é o caso, no marco da Constitución e dos estatutos de autonomía.

SEGUNDA

A declaración de maioría de idade contida no artigo 12 desta Constitución non prexudica as situacións amparadas polos dereitos forais no ámbito do dereito privado.

TERCEIRA

A modificación do réxime económico e fiscal do arquipélago canario requirirá informe previo da comunidade autónoma ou, cando non, do órgano provisional autonómico.

CUARTA

Nas comunidades autónomas onde teñan a súa sede máis dunha audiencia territorial, os estatutos de autonomía respectivos poderán manter as existentes, distribuíndo as competencias entre elas, sempre de conformidade co previsto na Lei orgánica do poder xudicial e dentro da unidade e independencia deste.

DISPOSICIÓNS TRANSITORIAS

PRIMEIRA

Nos territorios dotados dun réxime provisional de autonomía, os seus órganos colexiados superiores, mediante acordo adoptado pola maioría absoluta dos seus membros, poderán substituír a iniciativa que o número 2 do artigo 143 lles atribúe ás deputacións provinciais ou ós órganos interinsulares correspondentes.

SEGUNDA

Os territorios que no pasado plebiscitaron afirmativamente proxectos de estatuto de autonomía e contén, no momento de se promulgar esta Constitución, con réximes provisionais de autonomía poderán proceder inmediatamente na forma que se prevé no número 2 do artigo 148, cando así o acorden, por maioría absoluta, os seus órganos preautonómicos

colexiados superiores, comunicándollo ó Goberno. O proxecto de estatuto será elaborado de acordo co establecido no artigo 151, número 2, por convocatoria do órgano colexiado preautonómico.

TERCEIRA

A iniciativa do proceso autonómico por parte das corporacións locais ou dos seus membros, prevista no número 2 do artigo 143, enténdese diferida, con todos os seus efectos, ata a celebración das primeiras eleccións locais unha vez vixente a Constitución.

CUARTA

1. No caso de Navarra, e para efectos da súa incorporación ó Consello Xeral Vasco ou ó réxime autonómico vasco que o substitúa, en lugar do que establece o artigo 143 da Constitución, a iniciativa correspóndelle ó órgano foral competente, que adoptará a súa decisión por maioría dos membros que o compoñen. Para a validez da citada iniciativa será preciso, ademais, que a decisión do órgano foral competente sexa ratificada por referendo expresamente convocado para o efecto, e aprobado por maioría dos votos válidos emitidos.

2. Se a iniciativa non prosperase, esta só se poderá reproducir en distinto período de mandato do órgano foral competente e, en todo caso, cando xa transcorrera o prazo mínimo que establece o artigo 143.

QUINTA

As cidades de Ceuta e Melilla poderanse constituír en comunidades autónomas se o deciden así os seus respectivos concellos, mediante acordo adoptado pola maioría absoluta dos seus membros e se o autorizan tamén así as Cortes Xerais, mediante unha lei orgánica, nos termos previstos no artigo 144.

SEXTA

En caso de se remitiren á Comisión de Constitución do Congreso varios proxectos de estatuto, dictaminaranse pola súa orde de entrada nela, e o prazo de dous meses a que fai referencia o artigo 151 empezará a contar desde a Comisión remate o estudo do proxecto ou proxectos dos que sucesivamente fose tendo coñecemento.

SÉTIMA

Os organismos provisionais autonómicos consideraranse disoltos nos casos seguintes:

a) Cando estean constituídos os órganos que establezan os estatutos de autonomía aprobados conforme esta Constitución.

b) No caso de que a iniciativa do proceso autonómico non chegase a prosperar por non cumprir os requisitos previstos no artigo 143.

c) Se o organismo non exerceu o dereito que lle recoñece a disposición transitoria primeira no prazo de tres anos.

OITAVA

1. As cámaras que aprobaron esta Constitución asumirán, trala súa entrada en vigor, as funcións e competencias que se sinalen nela tanto para o Congreso coma para o Senado, sen que en caso ningún o seu mandato se estenda máis aló do 15 de xuño de 1981.

2. Para os efectos do establecido no artigo 99, a promulgación da Constitución considerárase como suposto constitucional no que procede a súa aplicación. Para isto, e a partir da devandita promulgación, abrírase un período de trinta días para a aplicación do disposto no citado artigo.

Durante este período, o actual presidente do Goberno, que asumirá as funcións e competencias que para ese cargo establece a Constitución, poderase decidir pola utilización da facultade que lle recoñece o artigo 115 ou dar paso, por medio da dimisión, á aplicación do establecido no artigo 99, quedando neste último caso na situación prevista no número 2 do artigo 101.

3. No caso de disolución, conforme o previsto no artigo 115, e de non desenvolverse legalmente o previsto nos artigos 68 e 69, serán aplicables nas eleccións as normas vixentes con anterioridade, pero coa excepción de que, no que se refire a inelixibilidades e incompatibilidades, se aplicará directamente o previsto no inciso segundo da letra b) do número 1 do artigo 70 da Constitución, e igualmente o disposto nela con respecto á idade para o voto e o establecido no artigo 69.3.

NOVENA

Os tres anos de elixidos por primeira vez os membros do Tribunal Constitucional procederase por sorteo á designación dun grupo de catro membros da mesma procedencia electiva entre os que teñan que cesar e renovarse. Só no que a isto se refire, consideraranse agrupados como membros da mesma procedencia os dous designados por proposta do Goberno e os dous que proceden da formulada polo Consello Xeral do Poder Xudicial. Procederase de igual xeito unha vez transcorridos outros tres anos entre os dous grupos non afectados polo sorteo anterior. A partir de entón seguirase o establecido no número 3 do artigo 159.

DISPOSICIÓN DERROGATORIA

1. Queda derogada a Lei 1/1977, do 4 de xaneiro, para a reforma política, así como, en tanto en canto non estiveran xa derogadas pola lei mencionada anteriormente, a de principios do Movemento Nacional do 17

de maio de 1958, o Foro dos Españóis do 17 de xullo de 1945, o do Traballo do 9 de marzo de 1938, a Lei constitutiva das Cortes do 17 de xullo de 1942, a Lei de sucesión na Xefatura do Estado do 26 de xullo de 1947, todas elas modificadas pola Lei orgánica do Estado do 10 de xaneiro de 1967 e nos mesmos termos esta última e maila do referendo nacional do 22 de outubro de 1945.

2. En tanto en canto puidese conservar algunha vixencia considérase definitivamente derogada a Lei do 25 de outubro de 1839 no que puidese afectar as provincias de Álava, Guipúscoa e Biscaia.

Nos mesmos termos considérase definitivamente derogada a Lei do 21 de xullo de 1876.

3. Así mesmo quedan derogadas cantas disposicións se opoñan ó establecido nesta Constitución.

DISPOSICIÓN DERRADEIRA

Esta Constitución entrará en vigor o mesmo día da publicación do seu texto oficial no *Boletín Oficial del Estado*. Publicarase tamén nas demais linguas de España.

2. LEI ORGÁNICA 1/1981, DO 6 DE ABRIL, DE ESTATUTO DE AUTONOMÍA PARA GALICIA.

LEI ORGÁNICA 1/1981, DO 6 DE ABRIL, DO ESTATUTO DE AUTONOMÍA DE GALICIA¹

TÍTULO PRELIMINAR

ARTIGO 1

1. Galicia, nacionalidade histórica, constitúese en Comunidade Autónoma para acceder ó seu autogoberno, de conformidade coa Constitución Española e co presente Estatuto, que é a súa norma institucional básica.
2. A Comunidade Autónoma, a través de institucións democráticas, asume como tarefa principal a defensa da identidade de Galicia e dos seus intereses, e a promoción da solidariedade entre todos cantos integran o pobo galego.
3. Os poderes da Comunidade Autónoma de Galicia emanan da Constitución, do presente Estatuto e do Pobo.

ARTIGO 2

1. O territorio de Galicia é o abranguido polas actuais provincias da Coruña, Lugo, Ourense e Pontevedra.
2. A organización territorial terá en conta a distribución da poboación galega e as súas formas tradicionais de convivencia e asentamiento.
3. Unha lei do Parlamento regulará a organización territorial propia de Galicia de acordo co presente Estatuto.

ARTIGO 3

1. Para efectos do presente Estatuto, gozan da condición política de galegos os cidadáns españois que, de acordo coas leis xerais do Estado, teñan veciñanza administrativa en calquera dos municipios de Galicia.
2. Como galegos, gozan de dereitos políticos definidos neste Estatuto os cidadáns españois residentes no estranxeiro que tivesen a súa última veciñanza administrativa en Galicia, e acrediten esta condición no correspondente Consulado de España. Gozarán tamén destes dereitos os seus descendentes inscritos como españois, se así o solicitan na forma que determine a lei do Estado.

¹ DO. Galicia 1 octubre 1981, núm. 24.

ARTIGO 4

1. Os dereitos, liberdades e deberes fundamentais dos galegos son os establecidos na Constitución.
2. Correspóndelles ós poderes públicos de Galicia promove-las condicións para que a liberdade e a igualdade do individuo e dos grupos en que se integran sexan reais e efectivas, remove-los atrancos que impidan ou dificulten a súa plenitude e facilita-la participación do tódolos galegos na vida política, económica, cultural e social.
3. Os poderes públicos da Comunidade Autónoma asumen, como un dos principios rectores da súa política social e económica, o dereito dos galegos a viviren e traballaren na propia terra.

ARTIGO 5

1. A lingua propia de Galicia é o galego.
2. Os idiomas galego e castelán son oficiais en Galicia e todos teñen o dereito de os coñecer e de os usar.
3. Os poderes públicos de Galicia garantirán o uso normal e oficial dos dous idiomas e potenciarán o emprego do galego en tódolos planos da vida pública, cultural e informativa, e disporán os medios necesarios para facilita-lo seu coñecemento.
4. Ninguén poderá ser discriminado por causa da lingua.

ARTIGO 6

1. A bandeira de Galicia é branca cunha banda diagonal de cor azul que a travesa desde o ángulo superior esquerdo ó inferior dereito.
2. Galicia ten himno e escudo de seu.

ARTIGO 7

1. As comunidades galegas asentadas fóra de Galicia poderán solicitar, como tales, o recoñecemento da súa galegitude entendida como o dereito a colaboraren e compartiren a vida social e cultural do pobo galego. Unha lei do Parlamento regulará, sen prexuízo das competencias do Estado, o alcance e contido daquel recoñecemento ás ditas comunidades que en ningún caso implicará a concesión de dereitos políticos.

2. A Comunidade Autónoma poderá solicitar do Estado Español que, para facilita-lo disposto anteriormente, celebre os oportunos tratados ou convenios cos Estados onde existan tales comunidades.

ARTIGO 8

Unha lei de Galicia, que requirirá para súa aprobación o voto favorable dos dous tercios dos membros do seu Parlamento, fixará a sede das institucións autonómicas.

TÍTULO PRIMEIRO: DO PODER GALEGO

ARTIGO 9

1. Os poderes da Comunidade Autónoma exércense a través do Parlamento, da Xunta e do seu Presidente.
2. As leis de Galicia ordenarán o funcionamento destas institucións de acordo coa Constitución e co presente Estatuto.

CAPÍTULO I: DO PARLAMENTO

ARTIGO 10

1. Son funcións do Parlamento de Galicia as seguintes:

a) Exerce-la potestade lexislativa da Comunidade Autónoma. O Parlamento só poderá delegar esta potestade lexislativa na Xunta, nos termos que establecen os artigos 82, 83 e 84 da Constitución para o suposto da delegación lexislativa das Cortes Xerais ó Goberno, todo iso no marco do presente Estatuto.

b) Controla-la acción executiva da Xunta, aproba-los orzamentos e exerce-las outras competencias que lle sexan atribuídas pola Constitución, polo presente Estatuto, polas leis do Estado e polas do Parlamento de Galicia.

c) Designar para cada lexislatura das Cortes Xerais os Senadores representantes da Comunidade Autónoma galega, de acordo co previsto no artigo 69, apartado 5.º da Constitución. Tal designación será feita de forma proporcional á representación das distintas forzas políticas existentes no Parlamento de Galicia.

d) Elixir de entre os seus membros o Presidente da Xunta de Galicia.

e) Esixir, se é o caso, responsabilidade política á Xunta e ó seu Presidente.

f) Solicitar do Goberno a adopción de Proxectos de Lei e presentar perante a Mesa do Congreso dos Deputados Proposicións de Lei.

g) Interpor recursos de inconstitucionalidade e presentarse perante o Tribunal Constitucional nos supostos e termos previstos na Constitución e na Lei Orgánica do Tribunal Constitucional.

2. O Parlamento de Galicia é inviolable.

ARTIGO 11

1. O Parlamento estará constituído por Deputados elixidos por sufraxio universal, igual, libre, directo e secreto.

2. O Parlamento será elixido por un prazo de catro anos, de acordo cun sistema de representación proporcional que asegure, ademais, a representación das diversas zonas do territorio galego.

3. Os membros do Parlamento de Galicia serán inviolables polos votos e opinións que emitan no exercicio de seu cargo, Durante o seu mandato non poderán ser detidos nin retidos polos actos delictuosos cometidos no territorio de Galicia a non ser en situación de flagrante delicto, correspondendo decidir, en todo caso, sobre a súa inculpación, prisión, procesamento e xuízo ó Tribunal Superior de Xustiza de Galicia. Fóra deste territorio, a responsabilidade penal será esixible nos mesmos termos perante a Sala do Penal do Tribunal Supremo.

4. A circunscrición electoral, será, en todo caso, a provincia.

5. Unha lei do Parlamento de Galicia determinará os prazos e regulará o procedemento para a elección dos seus membros, fixando o número deles entre sesenta e oitenta, así como as causas de inelixibilidade e incompatibilidade que afecten ós postos ou cargos que se desempeñen dentro do ámbito territorial da Comunidade Autónoma.

6. O Parlamento, mediante lei, poderá establecer un sistema para que os intereses do conxunto dos galegos residentes no estranxeiro se encontren presentes nas decisións da Comunidade Autónoma.

7. Os Deputados non estarán suxeitos a mandato imperativo.

ARTIGO 12

1. O Parlamento elixirá de entre os seus membros un Presidente, a Mesa e unha Deputación Permanente. O Regulamento, que deberá ser aprobado por maioría absoluta, disporá a súa composición, o seu réxime e o seu funcionamento.

2. O Parlamento de Galicia fixará o seu propio orzamento.
3. O Parlamento funcionará en Pleno e en Comisións e reunirase en Sesións ordinarias e extraordinarias.
4. O Regulamento precisará o número mínimo de Deputados para a formación de Grupos Parlamentarios, a intervención destes no proceso legislativo e as funcións da Xunta de Portavoces daqueles. Os Grupos Parlamentarios participarán en tódalas Comisións en proporción ó número dos seus membros.

ARTIGO 13

1. A iniciativa legislativa correspóndelles ós Deputados, ó Parlamento e á Xunta. A iniciativa popular para a presentación de Propositions de Lei que teñan de ser tramitadas polo Parlamento de Galicia, será regulada por este mediante lei, de acordo co que estableza a lei orgánica prevista no artigo 87.3 da Constitución.
2. As leis de Galicia serán promulgadas en nome de El-Rei polo Presidente da Xunta, e publicadas no *Diario Oficial de Galicia* e no *Boletín Oficial del Estado*. Para efectos da súa entrada en vigor, rexerá a data da súa publicación no *Diario Oficial de Galicia*.
3. O control da constitucionalidade das Leis do Parlamento de Galicia corresponderalle ó Tribunal Constitucional.

ARTIGO 14

Correspóndelle á Comunidade Autónoma a creación e organización, mediante lei do seu Parlamento e con respecto á institución do Defensor do Pobo establecida no artigo 54 da Constitución, dun órgano similar que en coordinación con aquela exerza as funcións a que se refire o mencionado artigo e calquera outra que o Parlamento de Galicia poida encomendarlle.

CAPÍTULO II: DA XUNTA E DO SEU PRESIDENTE

ARTIGO 15

1. O Presidente dirixe e coordina a acción da Xunta e ostenta a representación da Comunidade Autónoma e a ordinaria do Estado en Galicia.
2. O Presidente da Xunta será elixido polo Parlamento Galego de entre os seus membros e será nomeado por El-Rei.

3. O Presidente do Parlamento, logo de consultas coas forzas políticas representadas parlamentariamente e oída a Mesa, propondrá un candidato a Presidente da Xunta.

O Candidato presentará o seu programa ó Parlamento. Para ser elixido, o candidato deberá obter na primeira votación maioría absoluta; en caso de non a obter, procederase, transcorridas vinte e catro horas da anterior, a unha nova votación e, obtendo maioría simple, considerárase outorgada a confianza. De non conseguirse esta maioría, tramitaranse sucesivas propostas na forma prevista anteriormente.

4. O Presidente da Xunta será politicamente responsable perante o Parlamento. Unha Lei de Galicia determinará o alcance de tal responsabilidade, así como o Estatuto persoal e atribucións do Presidente.

ARTIGO 16

1. A Xunta é o órgano colexiado de Goberno de Galicia.

2. A Xunta de Galicia está composta polo Presidente, Vicepresidente ou Vicepresidentes, se é o caso, e mailos Conselleiros.

3. Os Vicepresidentes e Conselleiros serán nomeados e cesados polo Presidente.

4. Unha Lei de Galicia regulará a organización da Xunta e as atribucións e o Estatuto persoal dos seus compoñentes.

ARTIGO 17

1. A Xunta de Galicia responde politicamente perante o Parlamento de forma solidaria, sen prexuízo da responsabilidade directa de cada un dos seus compoñentes, pola súa xestión.

2. A Xunta cesa trala celebración de eleccións ó Parlamento Galego, nos casos de perda de confianza parlamentaria, dimisión e falecemento do seu Presidente.

3. A Xunta cesante continuará en funcións ata a toma de posesión da nova Xunta.

ARTIGO 18

O Presidente e mais membros da Xunta, durante o seu mandato e polos actos delictivos cometidos no territorio de Galicia, non poderán ser detidos nin retidos a non ser en situación de flagrante delito, correspondendo decidir, en todo caso, sobre a súa inculpación, prisión,

procesamento e xuízo ó Tribunal Superior de Xustiza de Galicia. Fóra deste territorio a responsabilidade penal será esixible nos mesmos termos perante a Sala do Penal do Tribunal Supremo.

ARTIGO 19

A Xunta de Galicia poderá interpor recursos de inconstitucionalidade e presentarse ante o Tribunal Constitucional nos supostos e termos previstos na Constitución e na Lei Orgánica do Tribunal Constitucional.

CAPÍTULO III: DA ADMINISTRACIÓN DE XUSTIZA EN GALICIA

ARTIGO 20

Correspóndelle á Comunidade Autónoma:

1. Exercer tódalas facultades que as leis orgánicas do Poder Xudicial e do Consello Xeral do Poder Xudicial recoñezan ou atribúan ó Goberno do Estado.
2. Fixa-la delimitación das demarcacións territoriais dos órganos xurisdiccionais en Galicia, tendo en conta, entre outros criterios, os límites dos tradicionais partidos xudiciais e as características xeográficas e de poboación.

ARTIGO 21

O Tribunal Superior de Xustiza de Galicia, no que se integrará a actual Audiencia Territorial, é o órgano xurisdiccional en que culminará a organización xudicial no seu ámbito territorial, e perante o cal se esgotarán as sucesivas instancias procesuais, nos termos do artigo 152 da Constitución e de acordo co presente Estatuto.

ARTIGO 22

1. A competencia dos órganos xurisdiccionais en Galicia esténdese:

- a) No plano civil, a tódalas instancias e graos, incluídos os recursos de casación e de revisión nas materias de Dereito Civil Galego.
- b) No plano penal e social, a tódalas instancias e graos con excepción dos recursos de casación e de revisión.
- c) No plano contencioso-administrativo, a tódalas instancias e graos, cando se trate de actos dictados pola Xunta e pola Administración de Galicia, naquelas materias que lle corresponda legislar en exclusiva á Comunidade Autónoma e ás que, segundo a Lei da citada xurisdicción, lle

correspondan en relación cos actos dictados pola Administración do Estado en Galicia.

d) As cuestións de competencia entre órganos xudiciais en Galicia.

e) Os recursos sobre cualificación de documentos referentes ó dereito privativo galego que deban ter acceso ós Rexistros da Propiedade.

Nas restantes materias poderase interpor, cando proceda, perante o Tribunal Supremo, o recurso de casación ou o que corresponda segundo as leis do Estado e, se é o caso, o de revisión. O Tribunal Supremo resolverá tamén os conflitos de competencia e xurisdicción perante os Tribunais de Galicia e os do resto de España.

ARTIGO 23

1. O Presidente do Tribunal Superior de Xustiza de Galicia será nomeado por El-Rei por proposta do Consello Xeral do Poder Judicial

2. O nomeamento dos Maxistrados, Xuíces e Secretarios do Tribunal Superior de Xustiza, será efectuado na forma prevista nas leis orgánicas do Poder Xudicial e do Consello Xeral do Poder Xudicial.

ARTIGO 24

1. Por instancia da Comunidade Autónoma, o órgano competente convocará os concursos e oposicións para cubri-las prazas vacantes en Galicia de Maxistrados, Xuíces, Secretarios Xudiciais e restante persoal ó servizo da Administración de Xustiza, de acordo co que dispoña a Lei Orgánica do Poder Xudicial.

2. Correspóndelle integramente ó Estado, de conformidade coas leis xerais, a organización e o funcionamento do Ministerio Fiscal.

ARTIGO 25

Na resolución dos concursos e oposicións para prove-los postos de Maxistrados, Xuíces, Secretarios Xudiciais, Fiscais e tódolos funcionarios ó servizo da Administración de Xustiza, será mérito preferente, a especialización no dereito galego e o coñecemento do idioma do País.

ARTIGO 26

1. Os Notarios e os Rexistradores da Propiedade e Mercantís serán nomeados pola Comunidade Autónoma, en conformidade coas leis do Estado. Para a provisión de notarías, os candidatos serán admitidos en igualdade de dereitos, tanto se exercen no territorio de Galicia coma no

resto de España. Nestes concursos e oposicións será mérito preferente a especialización en dereito galego e o coñecemento do idioma do País. Non se poderá establecer, en ningún dos casos, a excepción de natureza ou de veciñanza.

2. A Comunidade Autónoma participará na fixación das demarcacións correspondentes ós Rexistros da Propiedade e Mercantís para as acomodar ó que se dispoña en aplicación do artigo 20, parágrafo 2 deste Estatuto. Tamén participará na fixación das demarcacións notariais e do número de Notarios de acordo co previsto nas leis do Estado.

TÍTULO SEGUNDO: DAS COMPETENCIAS DE GALICIA

CAPÍTULO I: DAS COMPETENCIAS EN XERAL

ARTIGO 27

No marco do presente Estatuto correspóndelle á Comunidade Autónoma galega a competencia exclusiva das seguintes materias:

1. Organización das súas institucións de autogoberno.
2. Organización e réxime xurídico das comarcas e parroquias rurais como entidades locais propias de Galicia, alteracións de termos municipais comprendidos dentro do seu territorio e, en xeral, as funcións que sobre o Réxime Local lle correspondan á Comunidade Autónoma ó amparo do artigo 149.1.18 da Constitución e o seu desenvolvemento.
3. Ordenación do territorio e do litoral, urbanismo e vivenda.
4. Conservación, modificación e desenvolvemento das institucións do Dereito Civil galego.
5. Normas procesuais e procedementos administrativos que se deriven do específico dereito galego ou da organización propia dos poderes públicos galegos.
6. Estatística para os fins da Comunidade Autónoma galega.
7. Obras públicas que non teñan a cualificación legal de interese xeral do Estado, e a súa execución ou explotación non afecte a outra Comunidade Autónoma ou provincia.
8. Vías férreas e estradas non incorporadas á rede do Estado, con itinerarios que se desenvolvan integramente no territorio da Comunidade Autónoma, e, nos mesmos termos, o transporte efectuado por estes medios ou por medio de cables.

9. Os portos, aeroportos e heliportos non cualificados de interese xeral polo Estado, e os portos de refuxio e portos e aeroportos deportivos.
10. Montes, aproveitamentos forestais, vías pecuarias e pastos, sen prexuízo do disposto no artigo 149.1.23 da Constitución.
11. Réxime xurídico dos montes veciñais en man común.
12. Aproveitamentos hidráulicos, canais e regadíos cando as augas discorran integramente dentro do territorio da Comunidade, sen prexuízo do disposto no artigo 149.1.22 da Constitución.
13. Instalacións de produción, distribución e transporte de enerxía eléctrica, cando este transporte non saia do seu territorio e o seu aproveitamento non afecte a outra provincia ou Comunidade Autónoma, sen prexuízo do disposto no artigo 149.1.22 e 25 da Constitución.
14. As augas minerais e termais. As augas subterráneas, sen prexuízo do disposto no artigo 149.1.22 da Constitución e no número 7 do presente artigo.
15. A pesca nas rías e demais augas interiores, o marisqueo, a acuicultura, a caza, a pesca fluvial e lacustre.
16. As feiras e mercados interiores.
17. A artesanía.
18. Patrimonio histórico, artístico, arquitectónico, arqueolóxico, de interese de Galicia, sen prexuízo do que dispón o artigo 149.1.28 da Constitución; arquivos, bibliotecas e museos de interese para a Comunidade Autónoma, e que non sexan de titularidade estatal; conservatorios de música e servizos de Belas Artes de interese para a Comunidade.
19. O fomento da cultura e da investigación en Galicia, sen prexuízo do establecido no artigo 149.2 da Constitución.
20. A promoción e o ensino da lingua galega.
21. A promoción e a ordenación do turismo dentro da Comunidade.
22. A promoción deportiva e a axeitada utilización do lecer.
23. Asistencia social.
24. A promoción do desenvolvemento comunitario.

25. A creación dunha Policía Autónoma, de acordo co que dispoña a lei orgánica prevista no artigo 149.1.29 da Constitución.
26. O réxime das fundacións de interese galego.
27. Casinos, xogos e apostas, con exclusión das Apostas Mutuas Deportivo-Benéficas.
28. Os centros de contratación de mercadorías e valores, en conformidade coas normas xerais de dereito mercantil.
29. Confrarías de Pescadores, Cámaras da Propiedade, Agrarias, de Comercio, Industria e Navegación e outras de natureza equivalente, sen prexuízo do que dispón o artigo 149 da Constitución.
30. Normas adicionais sobre protección do medio ambiente e da paisaxe nos termos do artigo 149.1.23.
31. Publicidade, sen prexuízo das normas dictadas polo Estado para sectores e medios específicos.
32. As restantes materias que con este carácter e mediante lei orgánica sexan transferidas polo Estado.

ARTIGO 28

É competencia da Comunidade Autónoma galega o desenvolvemento lexislativo e a execución da lexislación do Estado nos termos que a mesma estableza, das materias seguintes:

1. Réxime xurídico da Administración Pública de Galicia, e réxime estatutario dos seus funcionarios.
2. Expropiación forzosa, contratos e concesións administrativas no ámbito das competencias propias da Comunidade Autónoma.
3. Réxime mineiro e enerxético.
4. Reserva ó sector público de recursos ou servicios esenciais, especialmente no caso de monopolio e intervención de empresas cando veña esixido polo interese xeral.
5. Ordenación do sector pesqueiro.
6. Portos pesqueiros.
7. Entidades cooperativas.

8. Establecementos farmacéuticos.

ARTIGO 29

Correspóndelle á Comunidade Autónoma galega a execución da lexislación do Estado nas seguintes materias:

1. Laboral, asumindo as facultades, competencias e servizos que neste ámbito, e no nivel de execución, ostenta actualmente o Estado con respecto ás relacións laborais, sen prexuízo da alta inspección deste. Quedan reservadas ó Estado tódalas competencias en materia de migracións interiores e exteriores, fondos de ámbito nacional e de emprego, sen prexuízo do que establezan as normas do Estado sobre estas materias.
2. Propiedade industrial e intelectual.
3. Salvamento marítimo.
4. Vertidos industriais e contaminantes nas augas territoriais do Estado correspondentes ó litoral galego.
5. As restantes materias que se atribúen no presente Estatuto expresamente como de competencia de execución, e as que con este carácter e mediante Lei Orgánica sexan transferidas polo Estado.

ARTIGO 30

1. De acordo coas bases e a ordenación da actuación económica xeral e a política monetaria do Estado, correspóndelle á Comunidade Autónoma galega, nos termos do disposto nos artigos 38, 131, 149.1, 11 e 13, da Constitución, a competencia exclusiva das seguintes materias:

1. Fomento e planificación da actividade económica en Galicia.
2. Industria, sen prexuízo do que determinen as normas do Estado por razóns de seguridade, sanitarias ou de interese militar e as normas relacionadas coas industrias que estean suxeitas á lexislación de minas, hidrocarburos e enerxía nuclear. Queda reservada á competencia exclusiva do Estado a autorización para transferencia de tecnoloxía estranxeira.
3. Agricultura e gandería.
4. Comercio interior, defensa do consumidor e do usuario, sen prexuízo da política xeral de prezos e da lexislación sobre a defensa da competencia. Denominacións de orixe en colaboración co Estado.

5. Institucións de crédito corporativo, público e territorial e Caixas de Aforros.

6. Sector público económico de Galicia en canto non se encontre contemplado por outras normas deste Estatuto.

7. O desenvolvemento e execución en Galicia de:

a) Os plans establecidos polo Estado para a reestructuración de sectores económicos.

b) Programas xenéricos para Galicia, estimuladores da ampliación de actividades productivas e implantación de novas empresas.

c) Programas de actuación referidos a comarcas deprimidas ou en crise.

2. A Comunidade Autónoma galega participará, tamén, na xestión do sector público económico estatal, nos casos e actividades que procedan.

ARTIGO 31

É da competencia plena da Comunidade Autónoma galega o regulamento e administración do ensino en toda a súa extensión, niveis e graos, modalidades e especialidades, no ámbito das súas competencias, sen prexuízo do disposto no artigo 27 da Constitución e nas leis orgánicas que, conforme o apartado primeiro do artigo 81 da mesma, o desenvolvan, das facultades que lle atribúe ó Estado o número 30 do apartado 1 do artigo 149 da Constitución e da alta inspección precisa para o seu cumprimento e garantía.

ARTIGO 32

Correspóndelle á Comunidade Autónoma a defensa e promoción dos valores culturais do pobo galego. Con tal finalidade, e mediante lei do Parlamento, constituirase un Fondo Cultural Galego e o Consello da Cultura Galega.

ARTIGO 33

1. Correspóndelle á Comunidade Autónoma o desenvolvemento lexislativo e a execución da lexislación básica do Estado en materia de sanidade interior.

2. En materia de Seguridade Social corresponderalle á Comunidade Autónoma o desenvolvemento lexislativo e a execución da lexislación básica do estado, non sendo as normas que configuran o réxime económico da mesma. Correspóndelle tamén á Comunidade Autónoma a xestión do

régime económico da Seguridade Social en Galicia, sen prexuízo da Caixa Única.

3. Corresponderalle tamén á Comunidade Autónoma a execución da lexislación do Estado sobre produtos farmacéuticos.

4. A Comunidade Autónoma poderá organizar e administrar para tales fins e dentro de seu territorio tódolos servicios relacionados coas materias antes expresadas, e exercerá a tutela das institucións, entidades e fundacións en materia de Sanidade e Seguridade Social. A alta inspección conducente ó cumprimento das funcións e competencias contidas neste artigo quedalle reservada ó Estado.

ARTIGO 34

1. No marco das normas básicas do Estado, correspóndelle á Comunidade Autónoma o desenvolvemento lexislativo e a execución do réxime de Radiodifusión e Televisión nos termos e casos establecidos na lei que regule o Estatuto Xurídico da Radio e da Televisión.

2. Correspóndelle igualmente, no marco das normas básicas do Estado, o desenvolvemento lexislativo e a execución do réxime de prensa e, en xeral, de tódolos medios de comunicación social.

3. Nos termos establecidos nos apartados anteriores deste artigo, a Comunidade Autónoma poderá regular, crear e mante-la súa propia televisión, radio e prensa, e, en xeral, tódolos medios de comunicación social para o cumprimento dos seus fins.

ARTIGO 35

1. A Comunidade Autónoma poderá celebrar convenios con outras Comunidades Autónomas para a xestión e prestación de servicios propios da exclusiva competencia das mesmas. A celebración dos citados convenios, antes da súa entrada en vigor, deberá ser comunicada ás Cortes Xerais. Se as Cortes Xerais, ou algunha das Cámaras, manifestasen reparos no prazo de trinta días, a partir da recepción da comunicación, o convenio deberá segui-lo trámite previsto no parágrafo seguinte. Se transcorre ese prazo sen que se manifesten reparos ó convenio, este entrará en vigor.

2. A Comunidade Autónoma poderá establecer tamén acordos de cooperación con outras Comunidades Autónomas, logo de autorización das Cortes Xerais.

3. A Comunidade Autónoma galega poderá solicitar do Goberno que celebre e presente, se é o caso, ás Cortes Xerais para a súa autorización, os tratados ou convenios que permitan o establecemento de relacións

culturais cos Estados cos que manteña particulares vínculos culturais ou lingüísticos.

ARTIGO 36

1. A Comunidade Autónoma galega poderá solicitar do Estado a transferencia ou delegación de competencias non asumidas neste Estatuto.
2. Correspóndelle ó Parlamento de Galicia a competencia para formula-las anteriores solicitudes, e para determina-lo organismo da Comunidade Autónoma galega, a favor do cal se deberá atribuír en cada caso a competencia transferida ou delegada.

CAPÍTULO II: DO RÉXIME XURÍDICO

ARTIGO 37

1. As competencias da Comunidade Autónoma de Galicia enténdense referidas ó seu territorio.
2. Nas materias da súa competencia exclusiva correspóndelle ó Parlamento a potestade lexislativa nos termos previstos no Estatuto e nas leis do Estado ás que o mesmo se refire, correspondéndolle á Xunta a potestade regulamentaria e a función executiva.
3. As competencias de execución na Comunidade Autónoma levan implícitas a correspondente potestade regulamentaria, a administración e a inspección. Nos supostos previstos nos artigos 28 e 29 deste Estatuto, ou noutros preceptos do mesmo, con análogo carácter, o exercicio desas potestades pola Comunidade Autónoma realizarase en conformidade coas normas regulamentarias de carácter xeral que, como desenvolvemento da súa lexislación, dicte o Estado.

ARTIGO 38

1. En materias de competencia exclusiva da Comunidade Autónoma, o dereito propio de Galicia é aplicable no seu territorio con preferencia a calquera outro, nos termos previstos no presente Estatuto.
2. A falta de dereito propio de Galicia, será de aplicación supletoria o dereito do Estado.
3. Na determinación das fontes do dereito civil o Estado respectará as normas do Dereito Civil galego.

TÍTULO TERCEIRO: DA ADMINISTRACIÓN PÚBLICA GALEGA

ARTIGO 39

Correspóndelle á Comunidade Autónoma a creación e estruturación da súa propia Administración pública, dentro dos principios xerais e normas básicas do Estado.

ARTIGO 40

Nos termos previstos no artigo 27.1.2 deste Estatuto, por Lei de Galicia poderase:

1. Recoñece-la comarca como entidade local con presonalidade xurídica e demarcación de seu. A comarca non suporá, necesariamente, a supresión dos municipios que a integren.
2. Crear, tamén, agrupacións baseadas en feitos urbanísticos e outros de carácter funcional con fins específicos.
3. Recoñecer personalidade xurídica á parroquia rural.

ARTIGO 41

A Comunidade Autónoma exercerá as súas funcións administrativas por órganos e entes dependentes da Xunta de Galicia. Tamén poderá delegar nas provincias, municipios e demais entidades locais recoñecidas neste Estatuto.

TÍTULO CUARTO: DA ECONOMÍA E FACENDA

ARTIGO 42

A Comunidade Autónoma galega contará para o desempeño das súas competencias con facenda e patrimonio propios.

ARTIGO 43

1. O patrimonio da Comunidade Autónoma estará integrado por:
 1. O patrimonio da Comunidade no momento de se aproba-lo Estatuto.
 2. Os bens afectos a servicios traspasados á Comunidade Autónoma.
 3. Os bens adquiridos pola Comunidade Autónoma por calquera título xurídico válido.
2. O patrimonio da Comunidade Autónoma, a súa administración, a súa defensa e conservación serán regulados por unha lei de Galicia.

ARTIGO 44

A facenda da Comunidade Autónoma constitúese con:

1. Os rendementos dos impostos a establecer pola Comunidade Autónoma.
2. Os rendementos dos impostos cedidos polo Estado a que se refire a disposición adicional primeira e de todos aqueles de cesión aprobada polas Cortes Xerais.
3. Unha porcentaxe de participación no que se recade no total do Estado por impostos directos e indirectos, incluídos os monopolios fiscais.
4. O rendimento das súas propias taxas por aproveitamentos especiais e pola prestación de servizos directos da Comunidade Autónoma, de propia creación ou como consecuencia de traspasos de servizos estatais.
5. As contribucións especiais que estableza a Comunidade Autónoma no exercicio das súas competencias.
6. Os recargos sobre impostos estatais.
7. Se é o caso, os ingresos procedentes do Fondo de Compensación Interterritorial.
8. Outras asignacións con cargo ós Orzamentos Xerais do Estado.
9. A emisión da débeda e o recurso ó crédito.
10. Os rendementos do patrimonio da Comunidade Autónoma.
11. Ingresos de dereito privado; legados e doazóns; subvencións.
12. Multas e sancións no ámbito das súas competencias.

ARTIGO 45

A Comunidade Autónoma galega e os entes locais afectados participarán nos ingresos correspondentes ós tributos que o Estado poida establecer para recupera-los custos sociais producidos por actividades contaminantes ou xeradoras de riscos de especial gravidade para o entorno físico e humano de Galicia, na forma que estableza a lei creadora do gravame.

ARTIGO 46

1. Cando se complete o traspaso de servizos, ou ó cumprirse o sexto ano de vixencia deste Estatuto, en caso de o solicita-la Comunidade Autónoma,

a participación anual nos ingresos do Estado citada no número 3 do artigo 44 e definida na disposición transitoria quinta negociarase sobre as bases seguintes:

a) A media dos coeficientes de poboación e esforzo fiscal de Galicia, este último medido polo que se recade no seu territorio do Imposto sobre a Renda das Persoas Físicas; isto é, o cociente entre o que se recade efectivamente e o potencialmente atinguible, tendo en conta o nivel e distribución persoal da renda.

b) A cantidade equivalente á aportación proporcional que lle corresponde a Galicia polos servizos e cargas xerais que o Estado continúe asumindo como propios.

c) A relación inversa entre a renda real media dos residentes na Comunidade Autónoma e a media estatal.

d) Relación entre os índices de déficit en servizos sociais e infraestruturas que afecten ó territorio da Comunidade e ó conxunto do Estado.

e) Relación entre os custos por habitante dos servizos sociais e administrativos transferidos para o territorio da Comunidade e para o conxunto do Estado.

f) Outros criterios que se xulguen procedentes.

2. A fixación da nova porcentaxe de participación será obxecto de negociación inicial e será revisable por solicitude do Goberno ou da Comunidade Autónoma cada cinco anos.

ARTIGO 47

1. A Comunidade Autónoma, mediante acordo do Parlamento, poderá emitir débeda pública para financiar gastos de investimento.

2. O volume e característica das emisións estableceranse de acordo coa ordenación xeral da política crediticia e en coordinación co Estado.

3. Os títulos emitidos terán a consideración de fondos públicos para tódolos efectos.

ARTIGO 48

No suposto de que o Estado emita Débeda parcialmente destinada á creación ou mellora de servizos situados en Galicia e transferidos á

Comunidade Autónoma galega, esta estará facultada para elaborar e presenta-lo programa de obras e servicios beneficiarios da emisión.

ARTIGO 49

1. Correspóndelle á Comunidade Autónoma galega a tutela financeira sobre os entes locais, respectando a autonomía que a estes lles recoñecen os artigos 140 e 142 da Constitución e de acordos co artigo 27.2 deste Estatuto.

2. É competencia dos entes locais de Galicia a xestión, cobranza, liquidación e inspección dos tributos propios que lles atribúan as leis, sen prexuízo da delegación que poidan outorgar para estas facultades a favor da Comunidade Autónoma galega. Mediante lei do Estado establecerase o sistema de colaboración dos entes locais, da Comunidade Autónoma galega e do Estado para a xestión, liquidación, cobranza e inspección daqueles tributos que se determinen.

Os ingresos dos entes locais de Galicia, consistentes en participación en ingresos estatais e en subvencións incondicionadas, percibiranse a través da Comunidade Autónoma galega, que os distribuirá de acordo cos criterios legais que se establezan para as referidas participacións.

ARTIGO 50

A Comunidade Autónoma galega gozará do tratamento fiscal que a lei estableza para o Estado.

ARTIGO 51

Regularanse necesariamente mediante lei do Parlamento galego as seguintes materias:

a) O establecemento, a modificación e supresión dos seus propios impostos, taxas e contribucións especiais, e das exencións ou bonificacións que lles afecten.

b) O establecemento e a modificación e supresión dos recargos sobre os impostos do Estado.

c) A emisión de débeda pública e demais operacións de crédito concertadas pola Comunidade Autónoma galega.

ARTIGO 52

Correspóndelle á Xunta de Galicia:

a) Aproba-los regulamentos xerais dos seus propios tributos.

b) Elabora-las normas regulamentarias precisas para xestiona-los impostos estatais cedidos de acordo cos termos desta cesión.

ARTIGO 53

1. Correspóndelle á Xunta ou Goberno a elaboración e aplicación do orzamento da Comunidade Autónoma galega, e ó Parlamento o seu exame, emenda, aprobación e control. O orzamento será único e incluírá a totalidade dos gastos e ingresos da Comunidade Autónoma galega e dos organismos, institucións e empresas dela dependentes.

2. Sen prexuízo do disposto no artigo 136 e no apartado d) do artigo 153 da Constitución, créase o Consello de Contas de Galicia. Unha lei de Galicia regulará a súa organización e funcionamento e establecerá as garantías, normas e procedementos para asegura-la rendición das contas da Comunidade Autónoma que deberá someterse á aprobación do Parlamento.

ARTIGO 54

1. A xestión, cobranza, liquidación e inspección dos seus propios tributos, corresponderalle á Comunidade Autónoma galega, que disporá de plenas atribucións para execución e organización desas tarefas, sen prexuízo da colaboración que poida ser establecida, en especial cando, coa Administración do Estado, así veña esixida pola natureza do tributo.

2. No caso dos impostos dos que se cedesen os rendementos, a Xunta asumirá por delegación do Estado a xestión, recadación, liquidación e inspección dos mesmos, sen prexuízo da colaboración que poida establecerse entre ámbalas administracións, todo iso de acordo co especificado na lei que fixe o alcance e condicións da cesión.

3. A xestión, recadación, liquidación e inspección dos demais impostos do Estado recadados en Galicia corresponderalle á Administración Tributaria do Estado, sen prexuízo da delegación que a Comunidade Autónoma poida recibir desta e da colaboración que poida establecer, especialmente cando así o esixa a natureza do tributo.

ARTIGO 55

1. A Comunidade Autónoma, de acordo co que establezan as leis do Estado, designará os seus propios representantes nos organismos económicos, as institucións financeiras e as empresas públicas do Estado que teñan competencia dentro do territorio galego e que pola súa natureza non sexan obxecto de traspaso.

2. A Comunidade Autónoma poderá constituír empresas públicas como medio de execución das funcións que sexan da súa competencia, segundo o establecido no presente Estatuto.

3. A Comunidade Autónoma, como poder público, poderá facer uso das facultades previstas no apartado I do artigo 130 da Constitución, e poderá fomentar, mediante unha lexislación axeitada, as sociedades cooperativas nos termos resultantes do número 17 do artigo 28 do presente Estatuto. Igualmente, de acordo coa lexislación do Estado na materia, poderá facer uso das demais facultades previstas no apartado 2 do artigo 129 da Constitución.

4. A Comunidade Autónoma galega queda facultada para constituír institucións que fomenten a plena ocupación e o desenvolvemento económico e social no marco das súas competencias.

TÍTULO QUINTO: DA REFORMA

ARTIGO 56

1. A reforma do Estatuto farase conforme o seguinte procedemento:

a) A iniciativa da reforma corresponderalle á Xunta, ó Parlamento galego, por proposta dunha quinta parte dos seus membros, ou ás Cortes Xerais.

b) A proposta de reforma requirirá, en todo caso, a aprobación do Parlamento Galego por maioría de dous tercios, a aprobación das Cortes Xerais mediante lei orgánica e, finalmente, o referendo positivo dos electores.

2. Se a proposta de reforma non é aprobada polo Parlamento galego ou polas Cortes Xerais, ou non é confirmada mediante referendo polo corpo electoral, non poderá ser sometida novamente a debate e votación do Parlamento mentres non transcorra un ano.

3. A aprobación da reforma polas Cortes Xerais, mediante lei orgánica, incluírá a autorización do Estado para que a Comunidade Autónoma galega convoque o referendo a que se refire o parágrafo b) do apartado I deste artigo.

ARTIGO 57

A pesar do disposto no artigo anterior, cando a reforma teña por obxecto a simple alteración da organización dos poderes da Comunidade Autónoma e non afecte ás relacións da Comunidade autónoma co Estado, poderase proceder da seguinte maneira:

a) Elaboración do proxecto de reforma polo Parlamento de Galicia.

b) Consulta ás Cortes Xerais.

c) Se no prazo de trinta días, posteriores á recepción da consulta prevista no apartado precedente, as Cortes Xerais non se declarasen afectadas pola reforma, convocarase, debidamente autorizado, un referendo sobre o texto proposto.

d) Requirirase finalmente a aprobación das Cortes Xerais mediante lei orgánica.

e) Se no prazo sinalado na letra c) as Cortes se declarasen afectadas pola reforma esta terá que segui-lo procedemento previsto no artigo anterior, dándose por cumpridos os trámites do apartado a) do número 1 do mencionado artigo.

DISPOSICIÓNS ADICIONAIS

PRIMEIRA²

1. Cédese á Comunidade Autónoma de Galicia o rendemento dos seguintes tributos:

a) Imposto sobre a renda das persoas físicas, con carácter parcial, na porcentaxe do 50 por cento.

b) Imposto sobre o patrimonio.

c) Imposto sobre sucesións e doazóns.

d) Imposto sobre transmisións patrimoniais e actos xurídicos documentados.

e) Os tributos sobre o xogo.

f) O imposto sobre o valor engadido, con carácter parcial, na porcentaxe do 50 por cento.

g) O imposto especial sobre a cervexa, con carácter parcial, na porcentaxe do 58 por cento.

h) O imposto especial sobre o viño e bebidas fermentadas, con carácter parcial, na porcentaxe do 58 por cento.

² Ap. 1 modificado por art. 1 da Lei 16/2010, de 17 de xullo

i) O imposto especial sobre produtos intermedios, con carácter parcial, na porcentaxe do 58 por cento.

j) O imposto especial sobre o alcohol e bebidas derivadas, con carácter parcial, na porcentaxe do 58 por cento.

k) O imposto especial sobre hidrocarburos, con carácter parcial, na porcentaxe do 58 por cento.

l) O imposto especial sobre os elaborados do tabaco, con carácter parcial, na porcentaxe do 58 por cento.

m) O imposto especial sobre a electricidade.

n) O imposto especial sobre determinados medios de transporte.

ñ) O imposto sobre as vendas retalistas de determinados hidrocarburos.

A eventual supresión ou modificación polo Estado dalgún dos tributos antes sinalados implicará a extinción ou modificación da cesión.»

2. O contido desta disposición poderase modificar mediante acordo do Goberno coa Comunidade Autónoma, que será tramitado polo Goberno como proxecto de lei. Para estes efectos, a modificación da presente disposición non se considerará modificación do Estatuto.

3. O alcance e condicións da cesión serán establecidos pola Comisión Mixta a que se refire o apartado 1 da disposición transitoria cuarta que, en todo caso, terá que os referir a rendementos en Galicia. O Goberno tramitará o acordo da Comisión como proxecto de lei ou, de concorreren razóns de urxencia, como decreto-lei, no prazo de seis meses despois da constitución da Primeira Xunta de Galicia.

SEGUNDA

O exercicio das competencias financeiras recoñecidas por este Estatuto á Comunidade Autónoma de Galicia axeitarase ó que estableza a lei orgánica a que se refire o apartado 3 do artigo 157 da Constitución.

TERCEIRA

1. A Xunta coordinará a actividade das Deputacións Provinciais de Galicia en canto afecte directamente ó interese xeral da Comunidade Autónoma, e para estes efectos uniranse os orzamentos que aqueles elaboren e aproben ó da Xunta de Galicia.

2. A Xunta poderá encomenda-la execución dos seus acordos ás Deputacións Provinciais. Estas exercerán as funcións que a Xunta lles transfira ou delegue.

CUARTA

A celebración de eleccións aterase ás leis que, se é o caso, aproben as Cortes Xerais co fin exclusivo de coordena-lo calendario das diversas consultas electorais.

DISPOSICIÓNS TRANSITORIAS

PRIMEIRA

O primeiro Parlamento galego será elixido de acordo coas normas seguintes:

1. Logo de acordo co Goberno, a Xunta Pre-autonómica de Galicia convocará as eleccións nun termo máximo de cento vinte días desde a promulgación do presente Estatuto. As eleccións deberán celebrarse nun termo máximo de sesenta días contados desde a data da convocatoria.

2. A circunscripción electoral será a provincia, elixíndose un total de 71 membros, dos que corresponderán á provincia da Coruña 22, á de Lugo 15, á de Ourense 15 e á de Pontevedra 19.

3. Os membros do Parlamento galego serán elixidos por sufraxio universal, igual, directo e secreto, dos maiores de dezoito anos, segundo un sistema de representación proporcional.

4. As Xuntas Electorais Provinciais terán, dentro dos límites da súa respectiva xurisdicción, a totalidade das competencias que a normativa electoral vixente atribúe á Xunta Central.

Para os recursos que teñan por obxecto a impugnación da validez da elección e proclamación dos membros electos será competente a Sala do Contencioso Administrativo da Audiencia Territorial da Coruña, mentres non queda integrada no Tribunal Superior de Xustiza de Galicia, que tamén entenderá dos recursos ou impugnacións que procedan contra os acordos das Xuntas Electorais provinciais.

Contra as resolucións da citada Sala da Audiencia Territorial non caberá ningún recurso.

5. En todo o non previsto na presente disposición serán de aplicación as normas vixentes para as eleccións lexislativas ó Congreso dos Deputados das Cortes Xerais.

SEGUNDA

Na súa primeira reunión o Parlamento galego:

a) Constituirase, presidido por unha Mesa de idade, integrada por un Presidente e dous Secretarios, e procederá a elixir-la Mesa provisional, que estará composta por un Presidente, dous Vicepresidentes, un Secretario e un Vicesecretario.

b) Elixirá as súas autoridades conforme a este Estatuto.

Elixidos os órganos da Comunidade Autónoma Galega, disolveranse as Institucións Pre-autonómicas.

TERCEIRA

1. Mentres as Cortes Xerais non elaboren as leis ás que se refire este Estatuto e o Parlamento de Galicia lexisle sobre as materias da súa competencia, continuarán en vigor as actuais leis e disposicións do Estado que se refiren a estas materias, sen prexuízo de que o seu desenvolvemento legislativo, se é o caso, e a súa execución se leve a cabo pola Comunidade Autónoma galega nos supostos así previstos neste Estatuto.

CUARTA

1. Coa finalidade de transferir a Galicia as funcións e atribucións que lle corresponden de acordo co presente Estatuto, crearse, no termo máximo de un mes a partir da constitución da Xunta de Galicia, unha Comisión Mixta paritaria integrada por representantes do Estado e da Comunidade Autónoma galega. Esta Comisión Mixta establecerá as súas normas de funcionamento. Os membros da Comisión Mixta representantes de Galicia darán conta periodicamente da súa xestión perante o Parlamento de Galicia.

A Comisión Mixta establecerá os calendarios e prazos para o traspaso de cada servizo. De calquera maneira, a referida Comisión deberá determinar nun prazo de dous anos desde a data da súa constitución, o termo en que deberá de completarse o traspaso de tódolos servizos que lle corresponden á Comunidade Autónoma galega, de acordo con este Estatuto.

2. Os acordos da Comisión Mixta adoptarán a forma de propostas ó Goberno, que as aprobará mediante decreto, figurando aqueles como anexos ó mesmo e serán publicados simultaneamente no Boletín Oficial del Estado e no Diario Oficial de Galicia, adquirindo vixencia a partir desta publicación.

3. Será título abondo para a inscrición no Rexistro da Propiedade do traspaso de bens inmobles do Estado á Comunidade Autónoma a certificación pola Comisión Mixta dos acordos gubernamentais debidamente promulgados. Esta certificación deberá conte-los requisitos esixidos pola Lei Hipotecaria.

O cambio de titularidade nos contratos de arrendamento de locais para oficinas públicas dos servicios que se transfiran non lle dará dereito ó arrendador a extin- guir ou renova-lo contrato.

4. Os funcionarios adscritos a servicios de titularidade estatal ou a outras institucións públicas que resulten afectadas polos traspasos á Comunidade Autónoma pasarán a depender desta, séndolles respectados tódolos dereitos de calquera orde ou natureza que lles correspondan no momento do traspaso, mesmo o de participaren nos recursos de traslado que convoque o Estado en igualdade de condicións cos restantes membros do seu Corpo, podendo exercer desta maneira o seu dereito permanente de opción.

Mentres a Comunidade Autónoma de Galicia non aprobe o réxime estatutario dos seus funcionarios, serán de aplicación as disposicións do Estado vixente sobre a materia.

5. A comisión Mixta, creada polo Real Decreto 474/78, do 16 de marzo, considerarase disolta cando se constitúa a Comisión Mixta a que se refire o apartado 1 da presente disposición transitoria.

QUINTA

1. En canto non se complete o traspaso dos servicios correspondentes ás competencias fixadas á Comunidade Autónoma neste Estatuto, o Estado garantirá o financiamento dos servicios transferidos á Comunidade cunha cantidade igual ó custo efectivo do servicio en Galicia no momento da transferencia.

2. Para garanti-lo financiamento dos servicios antes referidos, a Comisión Mixta prevista na disposición transitoria cuarta adoptará un método encamiñado a fixa-lo tanto por cento de participación previsto no apartado 3 do artigo 45. O método que se siga terá en conta tanto os custos directos coma os custos indirectos dos servicios así como os gastos de investimento que correspondan.

3. Ó fixa-las transferencias para os investimentos terase en conta, na forma progresiva que se acorde, a conveniencia de equipara-los niveis de servicios en todo o territorio do Estado, establecéndose, se é o caso, as transferencias necesarias para o funcionamento dos servicios.

O financiamento a que se refire este apartado terá en conta as aportacións que se realicen a Galicia partindo do Fondo de Compensación a que se refire o artigo 158 da Constitución, así como a acción investidora do Estado en Galicia que non sexa aplicación dese Fondo.

4. A Comisión Mixta a que se refire o apartado 2 fixará o citado tanto por cento, mentres dure o período transitorio, cunha antelación mínima de un mes á presentación dos Orzamentos Xerais do Estado nas Cortes.

5. A partir do método fixado no apartado 2, establecerase un tanto por cento no que se considerará o custo efectivo global dos servizos transferidos polo Estado á Comunidade Autónoma, minorando polo total da cobranza obtida por esta polos tributos cedidos, en relación coa suma dos ingresos obtidos polo Estado nos capítulos I e II do último Orzamento anterior á transferencia dos servizos.

SEXTA

No relativo á televisión, a aplicación do apartado 3 do artigo 34 do presente Estatuto supón que o Estado outorgará en réxime de concesión á Comunidade Autónoma de Galicia a utilización dunha terceira canle, de titularidade estatal, que debe crearse especificamente para emitir no territorio de Galicia, nos termos que prevexa a citada concesión.

Mentres non se poña en funcionamento efectivo esta nova canle de Televisión, Radio-Televisión Española (RTVE) articulará a través da súa organización en Galicia un réxime transitorio de programación específica para o territorio de Galicia, que Televisión Española emitirá pola segunda cadea (UHF).

O custo da programación específica de Televisión a que se refire o parágrafo anterior entenderase como base para a determinación da subvención que poida concederse á Comunidade Autónoma de Galicia durante os primeiros anos de funcionamento da nova canle ó que se refire esta disposición.

SÉTIMA

As transferencias que se realicen en materia de ensino para traspasar á competencia da Comunidade Autónoma os servizos e centros do Estado en Galicia, realizaranse de acordo cos calendarios e programas que defina a, Comisión Mixta.

3. LEI 7/2007, DO 12 DE ABRIL, DO ESTATUTO BÁSICO DO EMPREGADO PÚBLICO: TÍTULOS I A V.

LEI 7/2007, DO 12 DE ABRIL, DO ESTATUTO BÁSICO DO EMPREGADO PÚBLICO: TÍTULOS I A V

TÍTULO PRIMEIRO. OBXECTO E ÁMBITO DE APLICACIÓN

Artigo 1. Obxecto

1. Este estatuto ten por obxecto establecer as bases do réxime estatutario dos funcionarios públicos incluídos no seu ámbito de aplicación.

2. Así mesmo, ten por obxecto determinar as normas aplicables ao persoal laboral ao servizo das administracións públicas.

3. Este estatuto reflicte, do mesmo xeito, os seguintes fundamentos de actuación:

- a) Servizo aos cidadáns e aos intereses xerais.
- b) Igualdade, mérito e capacidade no acceso e na promoción profesional.
- c) Sometemento pleno á lei e ao dereito.
- d) Igualdade de trato entre mulleres e homes.
- e) Obxectividade, profesionalidade e imparcialidade no servizo garantidas coa inamovibilidade na condición de funcionario de carreira.
- f) Eficacia na planificación e xestión dos recursos humanos.
- g) Desenvolvemento e cualificación profesional permanente dos empregados públicos.
- h) Transparencia.
- i) Avaliación e responsabilidade na xestión.
- j) Xerarquía na atribución, ordenación e desempeño das funcións e tarefas.
- k) Negociación colectiva e participación, a través dos representantes, na determinación das condicións de emprego.
- l) Cooperación entre as administracións públicas na regulación e xestión do emprego público.

Artigo 2. Ámbito de aplicación

1. Este estatuto aplícaselles ao persoal funcionario e, no que proceda, ao persoal laboral ao servizo das seguintes administracións públicas:

- A Administración xeral do Estado.
- As administracións das comunidades autónomas e das cidades de Ceuta e Melilla.
- As administracións das entidades locais.
- Os organismos públicos, axencias e demais entidades de dereito público con personalidade xurídica propia, vinculadas ou dependentes de calquera das administracións públicas.
- As universidades públicas.

2. Na aplicación deste estatuto ao persoal investigador poderanse ditar normas singulares para adecualo ás súas peculiaridades.

3. O persoal docente e o persoal estatutario dos servizos de saúde rexeranse pola lexislación específica ditada polo Estado e polas comunidades autónomas no ámbito das súas respectivas competencias e polo previsto no presente estatuto, excepto o capítulo II do título II, salvo o art. 20, e os arts. 22.3, 24 e 84.

4. Cada vez que este estatuto faga mención ao persoal funcionario de carreira entenderase comprendido o persoal estatutario dos servizos de saúde.

5. Este estatuto ten carácter supletorio para todo o persoal das administracións públicas non incluído no seu ámbito de aplicación.

Artigo 3. Persoal funcionario das entidades locais

1. O persoal funcionario das entidades locais réxese pola lexislación estatal que resulte de aplicación, da cal forma parte este estatuto, e pola lexislación das comunidades autónomas, con respecto á autonomía local.

2. Os corpos de Policía local réxense tamén por este estatuto e pola lexislación das comunidades autónomas, excepto no establecido para eles na Lei orgánica 2/1986, do 13 de marzo, de forzas e corpos de seguranza.

Artigo 4. Persoal con lexislación específica propia

As disposicións deste estatuto só se lle aplicarán directamente cando así o dispoña a súa lexislación específica ao seguinte persoal:

- a) Persoal funcionario das Cortes Xerais e das asembleas lexislativas das comunidades autónomas.
- b) Persoal funcionario dos demais órganos constitucionais do Estado e dos órganos estatutarios das comunidades autónomas.
- c) Xuíces, maxistrados, fiscais e demais persoal funcionario ao servizo da Administración de xustiza.
- d) Persoal militar das Forzas Armadas.
- e) Persoal das forzas e corpos de seguranza.
- f) Persoal retribuído por arancel.
- g) Persoal do Centro Nacional de Intelixencia.
- h) Persoal do Banco de España e Fondos de Garantía de Depósitos en Entidades de Crédito.

Artigo 5. Persoal da Sociedade Estatal Correos e Telégrafos

O persoal funcionario da Sociedade Estatal Correos e Telégrafos rexeráse polas súas normas específicas e supletoriamente polo disposto neste estatuto.

O seu persoal laboral rexeráse pola lexislación laboral e demais normas convencionalmente aplicables.

Artigo 6. Leis de función pública

En desenvolvemento deste estatuto, as Cortes Xerais e as asembleas lexislativas das comunidades autónomas aprobarán, no ámbito das súas competencias, as leis reguladoras da función pública da Administración xeral do Estado e das comunidades autónomas.

Artigo 7. Normativa aplicable ao persoal laboral

O persoal laboral ao servizo das administracións públicas réxese, ademais de pola lexislación laboral e polas demais normas convencionalmente aplicables, polos preceptos deste estatuto que así o dispoñan.

TÍTULO II. CLASES DE PERSOAL AO SERVIZO DAS ADMINISTRACIÓNS PÚBLICAS

Artigo 8. Concepto e clases de empregados públicos

1. Son empregados públicos os que desempeñan funcións retribuídas nas administracións públicas ao servizo dos intereses xerais.
2. Os empregados públicos clasifícanse en:
 - a) Funcionarios de carreira.
 - b) Funcionarios interinos.
 - c) Persoal laboral, xa sexa fixo, por tempo indefinido ou temporal.
 - d) Persoal eventual.

Artigo 9. Funcionarios de carreira ¹

1. Son funcionarios de carreira os que, en virtude de nomeamento legal, están vinculados a unha Administración pública por unha relación estatutaria regulada polo dereito administrativo para o desempeño de servizos profesionais retribuídos de carácter permanente.
2. En todo caso, o exercicio das funcións que impliquen a participación directa ou indirecta no exercicio das potestades públicas ou na salvagarda dos intereses xerais do Estado e das administracións públicas correspóndenlles exclusivamente aos funcionarios públicos, nos termos que na lei de desenvolvemento de cada Administración pública se estableza.

Artigo 10. Funcionarios interinos

1. Son funcionarios interinos os que, por razóns expresamente xustificadas de necesidade e urxencia, son nomeados como tales para o desempeño de funcións propias de funcionarios de carreira, cando se dea algunha das seguintes circunstancias:
 - a) A existencia de prazas vacantes cando non sexa posible a súa cobertura por funcionarios de carreira.
 - b) A substitución transitoria dos titulares.
 - c) A execución de programas de carácter temporal.
 - d) O exceso ou acumulación de tarefas por prazo máximo de seis meses, dentro dun período de doce meses.

¹ O ap. 2 non é aplicable ao personal dos organismos portuarios por disp. adic. 23 do Real Decreto Lexislativo 2/2011, do 5 de setembro

2. A selección de funcionarios interinos deberase realizar mediante procedementos áxiles que respectarán en todo caso os principios de igualdade, mérito, capacidade e publicidade.

3. O cesamento dos funcionarios interinos producirase, ademais de polas causas previstas no art. 63, cando finalice a causa que deu lugar ao seu nomeamento.

4. No suposto previsto na letra a) do punto 1 deste artigo, as prazas vacantes desempeñadas por funcionarios interinos deberanse incluír na oferta de emprego correspondente ao exercicio en que se produce o seu nomeamento e, se non for posible, na seguinte, salvo que se decida a súa amortización.

5. Aos funcionarios interinos seralles aplicable, en canto sexa adecuado á natureza da súa condición, o réxime xeral dos funcionarios de carreira.

Artigo 11. Persoal laboral

1. É persoal laboral o que en virtude de contrato de traballo formalizado por escrito, en calquera das modalidades de contratación de persoal previstas na lexislación laboral, presta servizos retribuídos polas administracións públicas. En función da duración do contrato, este poderá ser fixo, por tempo indefinido ou temporal.

2. As leis de función pública que se ditén en desenvolvemento deste estatuto establecerán os criterios para a determinación dos postos de traballo que poden ser desempeñados por persoal laboral, respectando en todo caso o establecido no art. 9.2.

Artigo 12. Persoal eventual

1. É persoal eventual o que, en virtude de nomeamento e con carácter non permanente, só realiza funcións expresamente cualificadas como de confianza ou asesoramento especial, sendo retribuído con cargo aos créditos orzamentarios consignados para este fin.

2. As leis de función pública que se ditén en desenvolvemento deste estatuto determinarán os órganos de goberno das administracións públicas que poderán dispor deste tipo de persoal. O número máximo establecerano os respectivos órganos de goberno. Este número e as condicións retributivas serán públicos.

3. O nomeamento e cesamento serán libres. O cesamento terá lugar, en todo caso, cando se produza o da autoridade a que se lle preste a función de confianza ou asesoramento.

4. A condición de persoal eventual non poderá constituír mérito para o acceso á función pública ou para a promoción interna.

5. Ao persoal eventual seralle aplicable, no que sexa adecuado á natureza da súa condición, o réxime xeral dos funcionarios de carreira.

SUBTÍTULO PRIMEIRO. PERSONAL DIRECTIVO

Artigo 13. Persoal directivo profesional

O Goberno e os órganos de goberno das comunidades autónomas poderán establecer, en desenvolvemento deste estatuto, o réxime xurídico específico do persoal directivo así como os criterios para determinar a súa condición, de acordo, entre outros, cos seguintes principios:

1. É persoal directivo o que desenvolve funcións directivas profesionais nas administracións públicas, definidas como tales nas normas específicas de cada Administración.

2. A súa designación atenderá a principios de mérito e capacidade e a criterios de idoneidade, e levarase a cabo mediante procedementos que garantan a publicidade e concorrencia.

3. O persoal directivo estará suxeito á avaliación conforme os criterios de eficacia e eficiencia, responsabilidade pola súa xestión e control de resultados en relación cos obxectivos que lle fosen fixados.

4. A determinación das condicións de emprego do persoal directivo non terá a consideración de materia obxecto de negociación colectiva para os efectos desta lei. Cando o persoal directivo reúna a condición de persoal laboral, estará sometido á relación laboral de carácter especial de alta dirección.

TÍTULO III. DEREITOS E DEBERES. CÓDIGO DE CONDUCTA DOS EMPREGADOS PÚBLICOS

CAPÍTULO PRIMEIRO. DEREITOS DOS EMPREGADOS PÚBLICOS

Artigo 14. Dereitos individuais

Os empregados públicos teñen os seguintes dereitos de carácter individual en correspondencia coa natureza xurídica da súa relación de servizo:

a) Á inamovibilidade na condición de funcionario de carreira.

b) Ao desempeño efectivo das funcións ou tarefas propias da súa condición profesional e de acordo coa progresión alcanzada na súa carreira profesional.

c) Á progresión na carreira profesional e promoción interna segundo principios constitucionais de igualdade, mérito e capacidade mediante a implantación de sistemas obxectivos e transparentes de avaliación.

d) A percibir as retribucións e as indemnizacións por razón do servizo.

e) A participar na consecución dos obxectivos atribuídos á unidade onde preste os seus servizos e a ser informado polos seus superiores das tarefas que se van desenvolver.

f) Á defensa xurídica e protección da Administración pública nos procedementos que se sigan ante calquera orde xurisdiccional como consecuencia do exercicio lexítimo das súas funcións ou cargos públicos.

g) Á formación continua e á actualización permanente dos seus coñecementos e capacidades profesionais, preferentemente en horario laboral.

h) Ao respecto da súa intimidade, orientación sexual, propia imaxe e dignidade no traballo, especialmente fronte ao acoso sexual e por razón de sexo, moral e laboral.

i) Á non-discriminación por razón de nacemento, orixe racial ou étnica, xénero, sexo ou orientación sexual, relixión ou conviccións, opinión, discapacidade, idade ou calquera outra condición ou circunstancia persoal ou social.

j) Á adopción de medidas que favorezan a conciliación da vida persoal, familiar e laboral.

k) Á liberdade de expresión dentro dos límites do ordenamento xurídico.

l) A recibir protección eficaz en materia de seguranza e saúde no traballo.

m) Ás vacacións, descansos, permisos e licenzas.

n) Á xubilación segundo os termos e condicións establecidos nas normas aplicables.

o) Ás prestacións da Seguridade Social correspondentes ao réxime que lles sexa de aplicación.

p) Á libre asociación profesional.

q) Aos demais dereitos recoñecidos polo ordenamento xurídico.

Artigo 15. Dereitos individuais exercidos colectivamente

Os empregados públicos teñen os seguintes dereitos individuais que se exercen de forma colectiva:

a) Á liberdade sindical.

b) Á negociación colectiva e á participación na determinación das condicións de traballo.

c) Ao exercicio da folga, coa garantía do mantemento dos servizos esenciais da comunidade.

d) Á suscitación de conflitos colectivos de traballo, de acordo coa lexislación aplicable en cada caso.

e) Ao de reunión, nos termos establecidos no art. 46 deste estatuto.

CAPÍTULO II. DEREITO Á CARREIRA PROFESIONAL E Á PROMOCIÓN INTERNA. A AVALIACIÓN DO DESEMPEÑO

Artigo 16. Concepto, principios e modalidades da carreira profesional dos funcionarios de carreira

1. Os funcionarios de carreira terán dereito á promoción profesional.

2. A carreira profesional é o conxunto ordenado de oportunidades de ascenso e expectativas de progreso profesional conforme os principios de igualdade, mérito e capacidade.

Con tal obxecto, as administracións públicas promoverán a actualización e o perfeccionamento da cualificación profesional dos seus funcionarios de carreira.

3. As leis de función pública que se diten en desenvolvemento deste estatuto regularán a carreira profesional aplicable en cada ámbito, que poderán consistir, entre outras, na aplicación illada ou simultánea dalgunha ou dalgunhas das seguintes modalidades:

a) Carreira horizontal, que consiste na progresión de grao, categoría, escala ou outros conceptos análogos, sen necesidade de cambiar de posto de traballo e de conformidade co establecido na letra b) do art. 17 e no punto 3 do art. 20 deste estatuto.

b) Carreira vertical, que consiste no ascenso na estrutura de postos de traballo polos procedementos de provisión establecidos no capítulo III do título V deste estatuto.

c) Promoción interna vertical, que consiste no ascenso desde un corpo ou escala dun subgrupo, ou grupo de clasificación profesional no suposto de que este non teña subgrupo, a outro superior, de acordo co establecido no art. 18.

d) Promoción interna horizontal, que consiste no acceso a corpos ou escalas do mesmo subgrupo profesional, de acordo co disposto no art. 18.

4. Os funcionarios de carreira poderán progresar simultaneamente nas modalidades de carreira horizontal e vertical cando a Administración correspondente as implantase nun mesmo ámbito.

Artigo 17. Carreira horizontal dos funcionarios de carreira

As leis de función pública que se diten en desenvolvemento deste estatuto poderán regular a carreira horizontal dos funcionarios de carreira, e pódense aplicar, entre outras, as seguintes regras:

a) Articularase un sistema de graos, categorías ou escalas de ascenso e fixarase a remuneración a cada un deles. Os ascensos serán consecutivos con carácter xeral, salvo naqueles supostos excepcionais en que se prevexa outra posibilidade.

b) Deberase valorar a traxectoria e actuación profesional, a calidade dos traballos realizados, os coñecementos adquiridos e o resultado da avaliación do desempeño.

Poderanse incluír así mesmo outros méritos e aptitudes por razón da especificidade da función desenvolvida e a experiencia adquirida.

Artigo 18. Promoción interna dos funcionarios de carreira

1. A promoción interna realizarase mediante procesos selectivos que garantan o cumprimento dos principios constitucionais de igualdade, mérito e capacidade, así como os previstos no art. 55.2 deste estatuto.

2. Os funcionarios deberán posuír os requisitos exixidos para o ingreso, ter unha antigüidade de, polo menos, dous anos de servizo activo no inferior subgrupo, ou grupo de clasificación profesional, no suposto de que este non teña subgrupo, e superar as correspondentes probas selectivas.

3. As leis de función pública que se diten en desenvolvemento deste estatuto articularán os sistemas para realizar a promoción interna, así

como tamén poderán determinar os corpos e escalas a que poderán acceder os funcionarios de carreira pertencentes a outros do seu mesmo subgrupo.

Así mesmo, as leis de función pública que se diten en desenvolvemento deste estatuto poderán determinar os corpos e escalas a que poderán acceder os funcionarios de carreira pertencentes a outros do seu mesmo subgrupo.

4. As administracións públicas adoptarán medidas que incentiven a participación do seu persoal nos procesos selectivos de promoción interna e para a progresión na carreira profesional.

Artigo 19. Carreira profesional e promoción do persoal laboral

1. O persoal laboral terá dereito á promoción profesional.
2. A carreira profesional e a promoción do persoal laboral farase efectiva a través dos procedementos previstos no Estatuto dos traballadores ou nos convenios colectivos.

Artigo 20. A avaliación do desempeño

1. As administracións públicas establecerán sistemas que permitan a avaliación do desempeño dos seus empregados.

A avaliación do desempeño é o procedemento mediante o cal se mide e valora a conduta profesional e o rendemento ou o logro de resultados.

2. Os sistemas de avaliación do desempeño adecuaranse, en todo caso, a criterios de transparencia, obxectividade, imparcialidade e non-discriminación e aplicaranse sen menoscabo dos dereitos dos empregados públicos.

3. As administracións públicas determinarán os efectos da avaliación na carreira profesional horizontal, a formación, a provisión de postos de traballo e na percepción das retribucións complementarias previstas no art. 24 deste estatuto.

4. A continuidade nun posto de traballo obtido por concurso quedará vinculada á avaliación do desempeño de acordo cos sistemas de avaliación que cada Administración pública determine, dándoselle audiencia ao interesado, e pola correspondente resolución motivada.

5. A aplicación da carreira profesional horizontal, das retribucións complementarias derivadas da alínea c) do art. 24 deste estatuto e o cesamento do posto de traballo obtido polo procedemento de concurso

requirirán a aprobación previa, en cada caso, de sistemas obxectivos que permitan avaliar o desempeño de acordo co establecido nos puntos 1 e 2 deste artigo.

CAPÍTULO III. DEREITOS RETRIBUTIVOS

Artigo 21. Determinación das contías e dos incrementos retributivos

1. As contías das retribucións básicas e o incremento das contías globais das retribucións complementarias dos funcionarios, así como o incremento da masa salarial do persoal laboral, deberanse reflectir para cada exercicio orzamentario na correspondente Lei de orzamentos.

2. Non se poderán acordar incrementos retributivos que globalmente supoñan un incremento da masa salarial superior aos límites fixados anualmente na Lei de orzamentos xerais do Estado para o persoal.

Artigo 22. Retribucións dos funcionarios

1. As retribucións dos funcionarios de carreira clasifícanse en básicas e complementarias.

2. As retribucións básicas son as que se lle retribúen ao funcionario segundo a adscrición do seu corpo ou escala a un determinado subgrupo ou grupo de clasificación profesional, no suposto de que este non teña subgrupo, e pola súa antigüidade nel. Dentro delas están comprendidas as compoñentes de soldo e trienios das pagas extraordinarias.

3. As retribucións complementarias son as que retribúen as características dos postos de traballo, a carreira profesional ou o desempeño, rendemento ou resultados alcanzados polo funcionario.

4. As pagas extraordinarias serán dúas ao ano, cada unha polo importe dunha mensualidade de retribucións básicas e da totalidade das retribucións complementarias, salvo aquelas a que se refiren as alíneas c) e d) do art. 24.

5. Non se poderá percibir participación en tributos ou en calquera outro ingreso das administracións públicas como contraprestación de calquera servizo, participación ou premio en multas impostas, mesmo cando estivesen normativamente atribuídas aos servizos.

Artigo 23. Retribucións básicas

As retribucións básicas, que se fixan na Lei de orzamentos xerais do Estado, estarán integradas única e exclusivamente:

a) Polo soldo asignado a cada subgrupo ou grupo de clasificación profesional, no suposto de que este non teña subgrupo.

b) Polos trienios, que consisten nunha cantidade, que será igual para cada subgrupo ou grupo de clasificación profesional, no suposto de que este non teña subgrupo, por cada tres anos de servizo.

Artigo 24. Retribucións complementarias

A contía e estrutura das retribucións complementarias dos funcionarios serán establecidas polas correspondentes leis de cada Administración pública e atenderán, entre outros, aos seguintes factores:

a) Á progresión acadada polo funcionario dentro do sistema de carreira administrativa.

b) Á especial dificultade técnica, responsabilidade, dedicación, incompatibilidade exixible para o desempeño de determinados postos de traballo ou ás condicións en que se desenvolve o traballo.

c) Ao grao de interese, iniciativa ou esforzo con que o funcionario desempeña o seu traballo e ao rendemento ou resultados obtidos.

d) Aos servizos extraordinarios prestados fóra da xornada normal de traballo.

Artigo 25. Retribucións dos funcionarios interinos

1. Os funcionarios interinos percibirán as retribucións básicas e as pagas extraordinarias correspondentes ao subgrupo ou grupo de adscrición, no suposto de que este non teña subgrupo. Percibirán así mesmo as retribucións complementarias a que se refiren as alíneas b), c) e d) do art. 24 e as correspondentes á categoría de entrada no corpo ou escala en que sexa nomeado.

2. Recoñeceranse os trienios correspondentes aos servizos prestados antes da entrada en vigor deste estatuto, que terán efectos retributivos unicamente a partir da súa entrada en vigor.

Artigo 26. Retribucións dos funcionarios en prácticas

As administracións públicas determinarán as retribucións dos funcionarios en prácticas que, como mínimo, se corresponderán ás do soldo do subgrupo ou grupo, no suposto de que este non teña subgrupo, en que aspiren a ingresar.

Artigo 27. Retribucións do persoal laboral

As retribucións do persoal laboral determinaranse de acordo coa lexislación laboral, co convenio colectivo que sexa aplicable e co contrato de traballo; respectarase en todo caso o establecido no art. 21 deste estatuto.

Artigo 28. Indemnizacións

Os funcionarios percibirán as indemnizacións correspondentes por razón do servizo.

Artigo 29. Retribucións diferidas

As administracións públicas poderán destinar cantidades ata a porcentaxe da masa salarial que se fixe nas correspondentes leis de orzamentos xerais do Estado para financiar achegas a plans de pensións de emprego ou contratos de seguro colectivos que inclúan a cobertura da continxencia de xubilación, para o persoal incluído nos seus ámbitos, de acordo co establecido na normativa reguladora dos plans de pensións.

As cantidades destinadas a financiar achegas a plans de pensións ou contratos de seguros terán, para todos os efectos, a consideración de retribución diferida.

Artigo 30. Dedución de retribucións

1. Sen prexuízo da sanción disciplinaria que poida corresponder, a parte de xornada non realizada dará lugar á dedución proporcional de haberes, que non terá carácter sancionador.

2. Os que exerzan o dereito de folga non terán dereito nin percibirán as retribucións correspondentes ao tempo en que permanecesen nesa situación sen que a dedución de haberes que se efectúe teña carácter de sanción, nin afecte o réxime respectivo das súas prestacións sociais.

CAPÍTULO IV. DEREITO Á NEGOCIACIÓN COLECTIVA, REPRESENTACIÓN E PARTICIPACIÓN INSTITUCIONAL. DEREITO DE REUNIÓN

Artigo 31. Principios xerais

1. Os empregados públicos teñen dereito á negociación colectiva, representación e participación institucional para a determinación das súas condicións de traballo.

2. Por negociación colectiva, para os efectos desta lei, enténdese o dereito a negociar a determinación de condicións de traballo dos empregados da Administración pública.

3. Por representación, para os efectos desta lei, enténdese a facultade de elixir representantes e constituír órganos unitarios a través dos cales se instrumenta a interlocución entre as administracións públicas e os seus empregados.
4. Por participación institucional, para os efectos desta lei, enténdese o dereito a participar, a través das organizacións sindicais, nos órganos de control e seguimento das entidades ou organismos que legalmente se determine.
5. O exercicio dos dereitos establecidos neste artigo garántese e lévase a cabo a través dos órganos e sistemas específicos regulados no presente capítulo, sen prexuízo doutras formas de colaboración entre as administracións públicas e os seus empregados públicos ou os representantes destes.
6. As organizacións sindicais máis representativas no ámbito da función pública están lexitimadas para a interposición de recursos en vía administrativa e xurisdiccional contra as resolucións dos órganos de selección.
7. O exercicio dos dereitos establecidos neste capítulo deberá respectar en todo caso o contido deste estatuto e as leis de desenvolvemento previstas nel.
8. Os procedementos para determinar condicións de traballo nas administracións públicas terán en conta as previsións establecidas nos convenios e acordos de carácter internacional ratificados por España.

Artigo 32. Negociación colectiva, representación e participación do persoal laboral

A negociación colectiva, representación e participación dos empregados públicos con contrato laboral rexeráse pola lexislación laboral, sen prexuízo dos preceptos deste capítulo que expresamente lles son de aplicación.

Artigo 33. Negociación colectiva

1. A negociación colectiva de condicións de traballo dos funcionarios públicos, que estará suxeita aos principios de legalidade, cobertura orzamentaria, obrigatoriedade, boa fe negocial, publicidade e transparencia, efectuarase mediante o exercicio da capacidade representativa recoñecida ás organizacións sindicais nos arts. 6.3.c); 7.1 e 7.2 da Lei orgánica 11/1985, do 2 de agosto, de liberdade sindical, e o previsto neste capítulo.

Para este efecto, constituiranse mesas de negociación en que estarán lexitimados para estar presentes, por unha parte, os representantes da Administración pública correspondente, e por outra, as organizacións sindicais máis representativas a nivel estatal, as organizacións sindicais máis representativas da comunidade autónoma, así como os sindicatos que obtivesen o 10 por 100 ou máis dos representantes nas eleccións para delegados e xuntas de persoal, nas unidades electorais comprendidas no ámbito específico da súa constitución.

2. As administracións públicas poderán encargarlles o desenvolvemento das actividades de negociación colectiva a órganos creados por elas, de natureza estritamente técnica, que terán a súa representación na negociación colectiva logo das instrucións políticas correspondentes e sen prexuízo da ratificación dos acordos alcanzados polos órganos de goberno ou administrativos con competencia para iso.

Artigo 34. Mesas de negociación

1. Para os efectos da negociación colectiva dos funcionarios públicos, constituirase unha mesa xeral de negociación no ámbito da Administración xeral do Estado, así como en cada unha das comunidades autónomas, cidades de Ceuta e Melilla e entidades locais.

2. Recoñécese a lexitimación negocial das asociacións de municipios, así como a das entidades locais de ámbito supramunicipal. Para tales efectos, os municipios poderanse adherir con carácter previo ou de maneira sucesiva á negociación colectiva que se leve a cabo no ámbito correspondente.

Así mesmo, unha Administración ou entidade pública poderase adherir aos acordos alcanzados dentro do territorio de cada comunidade autónoma, ou aos acordos alcanzados nun ámbito supramunicipal.

3. Son competencias propias das mesas xerais a negociación das materias relacionadas con condicións de traballo comúns aos funcionarios do seu ámbito.

4. Dependendo das mesas xerais de negociación e por acordo delas poderanse constituír mesas sectoriais, en atención ás condicións específicas de traballo das organizacións administrativas afectadas ou ás peculiaridades de sectores concretos de funcionarios públicos e ao seu número.

5. A competencia das mesas sectoriais estenderase aos temas comúns aos funcionarios do sector que non fosen obxecto de decisión por parte da mesa xeral respectiva ou aos que esta explicitamente lles reenvíe ou delegue.

6. O proceso de negociación abrírase, en cada mesa, na data que, de común acordo, fixen a Administración correspondente e a maioría da representación sindical.

Na falta de acordo, o proceso iniciárase no prazo máximo dun mes desde que a maioría dunha das partes lexitimadas o promova, salvo que existan causas legais ou pactadas que o impidan.

7. Ambas as partes estarán obrigadas a negociar baixo o principio da boa fe e a proporcionarse mutuamente a información que precisen relativa á negociación.

Artigo 35. Constitución e composición das mesas de negociación

1. As mesas a que se refire o artigo anterior quedarán validamente constituídas cando, ademais da representación da Administración correspondente, e sen prexuízo do dereito de todas as organizacións sindicais lexitimadas a participar nelas en proporción á súa representatividade, tales organizacións sindicais representen, como mínimo, a maioría absoluta dos membros dos órganos unitarios de representación no ámbito de que se trate.

2. As variacións na representatividade sindical, para os efectos de modificación na composición das mesas de negociación, serán acreditadas polas organizacións sindicais interesadas, mediante o correspondente certificado da oficina pública de rexistro competente, cada dous anos a partir da data inicial de constitución das citadas mesas.

3. A designación dos compoñentes das mesas corresponderalles ás partes negociadora que poderán contar coa asistencia nas deliberacións de asesores, que intervirán con voz pero sen voto.

4. Nas normas de desenvolvemento do presente estatuto establecerase a composición numérica das mesas correspondentes aos seus ámbitos, sen que ningunha das partes poida superar o número de quince membros.

Artigo 36. Mesas xerais de negociación

1. Constitúese unha Mesa Xeral de Negociación das Administracións Públicas. A representación destas será unitaria, estará presidida pola Administración xeral do Estado e contará con representantes das comunidades autónomas, das cidades de Ceuta e Melilla e da Federación Española de Municipios e Provincias, en función das materias que se vaian negociar.

A representación das organizacións sindicais lexitimadas para estar presentes de acordo co disposto nos arts. 6 e 7 da Lei orgánica 11/1985, do

2 de agosto, de liberdade sindical, distribuírase en función dos resultados obtidos nas eleccións aos órganos de representación do persoal, delegados de persoal, xuntas de persoal e comités de empresa, no conxunto das administracións públicas.

2. Serán materias obxecto de negociación nesta mesa as relacionadas no art. 37 deste estatuto que resulten susceptibles de regulación estatal con carácter de norma básica, sen prexuízo dos acordos a que poidan chegar as comunidades autónomas no seu correspondente ámbito territorial en virtude das súas competencias exclusivas e compartidas en materia de función pública.

Será especificamente obxecto de negociación no ámbito da Mesa Xeral de Negociación das Administracións Públicas o incremento global das retribucións do persoal ao servizo das administracións públicas que corresponda incluír no proxecto da Lei de orzamentos xerais do Estado de cada ano.

3. Para a negociación de todas aquelas materias e condicións de traballo comúns ao persoal funcionario, estatutario e laboral de cada Administración pública, constituirase na Administración xeral do Estado, en cada unha das comunidades autónomas, cidades de Ceuta e Melilla e entidades locais unha mesa xeral de negociación.

Son de aplicación a estas mesas xerais os criterios establecidos no parágrafo anterior sobre representación das organizacións sindicais na Mesa Xeral de Negociación das Administracións Públicas, tomando en consideración en cada caso os resultados obtidos nas eleccións aos órganos de representación do persoal funcionario e laboral do correspondente ámbito de representación.

Ademais, tamén estarán presentes nestas mesas xerais as organizacións sindicais que formen parte da Mesa Xeral de Negociación das Administracións Públicas sempre que obtivesen o 10 por 100 dos representantes a persoal funcionario ou a persoal laboral no ámbito correspondente á mesa de que se trate.

Artigo 37. Materias obxecto de negociación

1. Serán obxecto de negociación, no seu ámbito respectivo e en relación coas competencias de cada Administración pública e co alcance que legalmente proceda en cada caso, as materias seguintes:

a) A aplicación do incremento das retribucións do persoal ao servizo das administracións públicas que se estableza na Lei de orzamentos xerais do Estado e das comunidades autónomas.

b) A determinación e aplicación das retribucións complementarias dos funcionarios.

c) As normas que fixen os criterios xerais en materia de acceso, carreira, provisión, sistemas de clasificación de postos de traballo e plans e instrumentos de planificación de recursos humanos.

d) As normas que fixen os criterios e mecanismos xerais en materia de avaliación do desempeño.

e) Os plans de previsión social complementaria.

f) Os criterios xerais dos plans e fondos para a formación e a promoción interna.

g) Os criterios xerais para a determinación de prestacións sociais e pensións de clases pasivas.

h) As propostas sobre dereitos sindicais e de participación.

i) Os criterios xerais de acción social.

j) As que así se establezan na normativa de prevención de riscos laborais.

k) As que afecten as condicións de traballo e as retribucións dos funcionarios, cuxa regulación exixa norma con rango de lei.

l) Os criterios xerais sobre ofertas de emprego público.

m) As referidas ao calendario laboral, aos horarios, ás xornadas, ás vacacións, aos permisos, á mobilidade funcional e xeográfica, así como os criterios xerais sobre a planificación estratéxica dos recursos humanos, naqueles aspectos que afecten condicións de traballo dos empregados públicos.

2. Quedan excluídas da obrigatoriedade da negociación as materias seguintes:

a) As decisións das administracións públicas que afecten as súas potestades de organización.

Cando as consecuencias das decisións das administracións públicas que afecten as súas potestades de organización teñan repercusión sobre condicións de traballo dos funcionarios públicos recollidas no punto anterior, procederá a negociación destas condicións coas organizacións sindicais a que se refire este estatuto.

b) A regulación do exercicio dos dereitos dos cidadáns e dos usuarios dos servizos públicos, así como o procedemento de formación dos actos e disposicións administrativas.

c) A determinación das condicións de traballo do persoal directivo.

d) Os poderes de dirección e control propios da relación xerárquica.

e) A regulación e determinación concreta, en cada caso, dos sistemas, criterios, órganos e procedementos de acceso ao emprego público e á promoción profesional.

Artigo 38. Pactos e acordos

1. No seo das mesas de negociación correspondentes, os representantes das administracións públicas poderán concertar pactos e acordos coa representación das organizacións sindicais lexitimadas para tales efectos, para a determinación das condicións de traballo dos funcionarios destas administracións.

2. Os pactos subscribíranse sobre materias que se correspondan estritamente co ámbito competencial do órgano administrativo que o subscriba e aplicaráselle directamente ao persoal do ámbito correspondente.

3. Os acordos versarán sobre materias competencia dos órganos de goberno das administracións públicas.

Para a súa validez e eficacia será necesaria a súa aprobación expresa e formal por estes órganos. Cando tales acordos fosen ratificados e afecten temas que poden ser decididos de forma definitiva polos órganos de goberno, o seu contido será directamente aplicable ao persoal incluído no seu ámbito de aplicación, sen prexuízo de que para efectos formais se requira a modificación ou derogación, de ser o caso, da normativa regulamentaria correspondente.

Se os acordos ratificados tratan sobre materias sometidas a reserva de lei que, en consecuencia, só poden ser determinadas definitivamente polas Cortes Xerais ou as asembleas lexislativas das comunidades autónomas, o seu contido carecerá de eficacia directa. Non obstante, neste suposto, o órgano de goberno respectivo que teña iniciativa lexislativa procederá á elaboración, aprobación e remisión ás Cortes Xerais ou asembleas lexislativas das comunidades autónomas do correspondente proxecto de lei conforme o contido do acordo e no prazo que se acordase.

Cando exista falta de ratificación dun acordo ou, de ser o caso, unha negativa expresa a incorporar o acordado no proxecto de lei

correspondente, deberase iniciar a renegociación das materias tratadas no prazo dun mes, se así o solicitase polo menos a maioría dunha das partes.

4. Os pactos e acordos deberán determinar as partes que os concertan, o ámbito persoal, funcional, territorial e temporal, así como a forma, o prazo de aviso previo e condicións da súa denuncia.

5. Estableceranse comisións paritarias de seguimento dos pactos e acordos coa composición e funcións que as partes determinen.

6. Os pactos subscritos e os acordos, unha vez ratificados, deberán ser remitidos á oficina pública que cada Administración competente determine e a autoridade respectiva ordenará a súa publicación no boletín oficial que corresponda en función do ámbito territorial.

7. No suposto de que non se produza acordo na negociación ou na renegociación prevista no último parágrafo do punto 3 deste artigo e unha vez esgotados, de ser o caso, os procedementos de solución extraxudicial de conflitos, corresponderalles aos órganos de goberno das administracións públicas establecer as condicións de traballo dos funcionarios coas excepcións previstas nos números 11, 12 e 13 do presente artigo.

8. Os pactos e acordos que, de conformidade co establecido no art. 37, conteñan materias e condicións xerais de traballo comúns ao persoal funcionario e laboral, terán a consideración e efectos previstos neste artigo para os funcionarios e no art. 83 do Estatuto dos traballadores para o persoal laboral.

9. Os pactos e acordos nos seus respectivos ámbitos e en relación coas competencias de cada Administración pública poderán establecer a estrutura da negociación colectiva así como fixar as regras que deben resolver os conflitos de concorrencia entre as negociacións de distinto ámbito e os criterios de primacía e complementariedade entre as diferentes unidades negociadoras.

10. Garántese o cumprimento dos pactos e acordos, salvo cando excepcionalmente e por causa grave de interese público derivada dunha alteración substancial das circunstancias económicas, os órganos de goberno das administracións públicas suspendan ou modifiquen o cumprimento de pactos e acordos xa asinados, na medida estritamente necesaria para salvagardar o interese público.

Neste suposto, as administracións públicas deberán informar as organizacións sindicais das causas da suspensión ou modificación.

11. Salvo acordo en contrario, os pactos e acordos prorrogaranse de ano en ano se non mediase denuncia expresa dunha das partes.

12. A vixencia do contido dos pactos e acordos, unha vez concluída a súa duración, producirase nos termos que estes establecesen.

13. Os pactos e acordos que sucedan a outros anteriores derróganos na súa integridade, salvo os aspectos que expresamente se acorde manter.

Artigo 39. Órganos de representación

1. Os órganos específicos de representación dos funcionarios son os delegados de persoal e as xuntas de persoal.

2. Nas unidades electorais onde o número de funcionarios sexa igual ou superior a 6 e inferior a 50, a súa representación corresponderalles aos delegados de persoal.

Ata 30 funcionarios elixirase un delegado, e de 31 a 49 elixiranse tres, que exercerán a súa representación conxunta e mancomunadamente.

3. As xuntas de persoal constituiranse en unidades electorais que contén cun censo mínimo de 50 funcionarios.

4. O Estado e cada comunidade autónoma regularán o establecemento das unidades electorais dentro do ámbito das súas competencias lexislativas. Logo de acordo coas organizacións sindicais lexitimadas nos arts. 6 e 7 da Lei orgánica 11/1985, do 2 de agosto, de liberdade sindical, os órganos de goberno das administracións públicas poderán modificar ou establecer unidades electorais en razón do número e peculiaridades dos seus colectivos e adecuarán a súa configuración ás estruturas administrativas ou aos ámbitos de negociación constituídos ou que se constitúan.

5. Cada xunta de persoal componse dun número de representantes, en función do número de funcionarios da unidade electoral correspondente, de acordo coa seguinte escala, en coherencia co establecido no Estatuto dos traballadores:

De 50 a 100 funcionarios: 5.

De 101 a 250 funcionarios: 9.

De 251 a 500 funcionarios: 13.

De 501 a 750 funcionarios: 17.

De 751 a 1.000 funcionarios: 21.

De 1.001 en diante, dous por cada 1.000 ou fracción, co máximo de 75.

6. As xuntas de persoal elixirán de entre os seus membros un presidente e un secretario, elaborarán o seu propio regulamento de procedemento, que non poderá contravir o disposto neste estatuto e na lexislación de desenvolvemento, e remitirán copia del e das súas modificacións ao órgano ou órganos competentes en materia de persoal que cada Administración determine. O regulamento e as súas modificacións deberán ser aprobados polos votos favorables de, polo menos, dous terzos dos seus membros.

Artigo 40. Funcións e lexitimación dos órganos de representación

1. As xuntas de persoal e os delegados de persoal, de ser o caso, terán as seguintes funcións, nos seus respectivos ámbitos:

a) Recibir información sobre a política de persoal, así como sobre os datos referentes á evolución das retribucións, evolución probable do emprego no ámbito correspondente e programas de mellora do rendemento.

b) Emitir informe, por solicitude da Administración pública correspondente, sobre o traslado total ou parcial das instalacións e a implantación ou revisión dos seus sistemas de organización e métodos de traballo.

c) Ser informados de todas as sancións impostas por faltas moi graves.

d) Ter coñecemento e ser oídos no establecemento da xornada laboral e do horario de traballo, así como no réxime de vacacións e permisos.

e) Vixiar o cumprimento das normas vixentes en materia de condicións de traballo, prevención de riscos laborais, Seguridade Social e emprego e exercer, de ser o caso, as accións legais oportunas ante os organismos competentes.

f) Colaborar coa Administración correspondente para conseguir o establecemento de cantas medidas procuren o mantemento e incremento da produtividade.

2. As xuntas de persoal, colexiadamente, por decisión maioritaria dos seus membros e, de ser o caso, os delegados de persoal, mancomunadamente, estarán lexitimados para iniciar, como interesados, os correspondentes procedementos administrativos e exercer as accións en vía administrativa ou xudicial en todo o relativo ao ámbito das súas funcións.

Artigo 41. Garantías da función representativa do persoal

1. Os membros das xuntas de persoal e os delegados de persoal, se for o caso, como representantes legais dos funcionarios, disporán, no exercicio da súa función representativa, das seguintes garantías e dereitos:

a) O acceso e libre circulación polas dependencias da súa unidade electoral, sen que se entorpeza o normal funcionamento das correspondentes unidades administrativas, dentro dos horarios habituais de traballo e con excepción das zonas que se reserven de conformidade co disposto na lexislación vixente.

b) A distribución libre das publicacións que se refiran a cuestións profesionais e sindicais.

c) A audiencia nos expedientes disciplinarios a que puidesen ser sometidos os seus membros durante o tempo do seu mandato e durante o ano inmediatamente posterior, sen prexuízo da audiencia ao interesado regulada no procedemento sancionador.

d) Un crédito de horas mensuais dentro da xornada de traballo e retribuídas como de traballo efectivo, de acordo coa seguinte escala:

Ata 100 funcionarios: 15.

De 101 a 250 funcionarios: 20.

De 251 a 500 funcionarios: 30.

De 501 a 750 funcionarios: 35.

De 751 en diante: 40.

Os membros da xunta de persoal e delegados de persoal da mesma candidatura que así o manifesten poderán proceder, logo de comunicación ao órgano que teña a xefatura de persoal ante a cal aquela exerza a súa representación, á acumulación dos créditos horarios.

e) Non ser trasladados nin sancionados por causas relacionadas co exercicio do seu mandato representativo, nin durante a súa vixencia, nin no ano seguinte á súa extinción; exceptuarase a extinción que teña lugar por revogación ou dimisión.

2. Os membros das xuntas de persoal e os delegados de persoal non poderán ser discriminados na súa formación nin na súa promoción económica ou profesional por razón do desempeño da súa representación.

3. Cada un dos membros da xunta de persoal e esta como órgano colexiado, así como os delegados de persoal, se for o caso, observarán sxiilo profesional en todo o referente aos asuntos en que a Administración sinala expresamente o carácter reservado, mesmo despois de expirar o seu mandato. En todo caso, ningún documento reservado entregado pola

Administración poderá ser utilizado fóra do estrito ámbito da Administración para fins distintos dos que motivaron a súa entrega.

Artigo 42. Duración da representación

O mandato dos membros das xuntas de persoal e dos delegados de persoal, se é o caso, será de catro anos, e poden ser reelixidos. O mandato entenderase prorrogado se, ao seu termo, non se promovesen novas eleccións, sen que os representantes con mandato prorrogado se contabilicen para efectos de determinar a capacidade representativa dos sindicatos.

Artigo 43. Promoción de eleccións a delegados e xuntas de persoal

1. Poderán promover a celebración de eleccións a delegados e xuntas de persoal, conforme o previsto no presente estatuto e nos arts. 6 e 7 da Lei orgánica 11/1985, do 2 de agosto, de liberdade sindical:

a) Os sindicatos máis representativos a nivel estatal.

b) Os sindicatos máis representativos no ámbito da comunidade autónoma, cando a unidade electoral afectada estea situada no seu ámbito xeográfico.

c) Os sindicatos que, sen ser máis representativos, conseguisen polo menos o 10 por 100 dos representantes a que se refire este estatuto no conxunto das administracións públicas.

d) Os sindicatos que obtivesen polo menos unha porcentaxe do 10 por 100 na unidade electoral en que se pretenden promover as eleccións.

e) Os funcionarios da unidade electoral, por acordo maioritario.

2. Os lexitimados para promover eleccións terán, para este efecto, dereito a que a Administración pública correspondente lles subministre o censo de persoal das unidades electorais afectadas, distribuído por organismos ou centros de traballo.

Artigo 44. Procedemento electoral

O procedemento para a elección das xuntas de persoal e para a elección de delegados de persoal determinarase regulamentariamente tendo en conta os seguintes criterios xerais:

- A elección realizarase mediante sufraxio persoal, directo, libre e secreto que se poderá emitir por correo ou por outros medios telemáticos.

- Serán electores e elixibles os funcionarios que se encontren na situación de servizo activo. Non terán a consideración de electores nin elixibles os funcionarios que ocupen postos cuxo nomeamento se efectúe a través de real decreto ou por decreto dos consellos de Goberno das comunidades autónomas e das cidades de Ceuta e Melilla.

- Poderán presentar candidaturas as organizacións sindicais legalmente constituídas ou as coalicións destas e os grupos de electores dunha mesma unidade electoral, sempre que o seu número sexa equivalente, polo menos, ao triplo dos membros que se van elixir.

- As xuntas de persoal elixiranse mediante listas pechadas a través dun sistema proporcional corrixido e os delegados de persoal mediante listas abertas e sistema maioritario.

- Os órganos electorais serán as mesas electorais que se constitúan para a dirección e desenvolvemento do procedemento electoral e as oficinas públicas permanentes para o cómputo e certificación de resultados reguladas na normativa laboral.

- As impugnacións tramitaranse conforme un procedemento arbitral, excepto as reclamacións contra as denegacións de inscrición de actas electorais, que se poderán presentar directamente ante a xurisdición social.

Artigo 45. Solución extraxudicial de conflitos colectivos

1. Con independencia das atribucións fixadas polas partes ás comisións paritarias previstas no art. 38.5 para o coñecemento e resolución dos conflitos derivados da aplicación e interpretación dos pactos e acordos, as administracións públicas e as organizacións sindicais a que se refire este capítulo poderán acordar a creación, configuración e desenvolvemento de sistemas de solución extraxudicial de conflitos colectivos.

2. Os conflitos a que se refire o parágrafo anterior poderán ser os derivados da negociación, aplicación e interpretación dos pactos e acordos sobre as materias sinaladas no art. 37, excepto para aquelas en que exista reserva de lei.

3. Os sistemas poderán estar integrados por procedementos de mediación e arbitraje. A mediación será obrigatoria cando o solicite unha das partes e as propostas de solución que ofrezan o mediador ou mediadores poderán ser libremente aceptadas ou rexeitadas por elas.

Mediante o procedemento de arbitraje, as partes poderán acordar voluntariamente encomendarlle a un terceiro a resolución do conflito presentado e comprometeranse de antemán a aceptar o seu contido.

4. O acordo logrado a través da mediación ou da resolución de arbitraje terá a mesma eficacia xurídica e tramitación dos pactos e acordos regulados neste estatuto, sempre que os que adoptasen o acordo ou subscribisen o compromiso arbitral tivesen a lexitimación que lles permita acordar, no ámbito do conflito, un pacto ou acordo conforme o previsto neste estatuto.

Estes acordos serán susceptibles de impugnación.

Especificamente caberá recurso contra a resolución arbitral no caso de que non se observasen no desenvolvemento da actuación arbitral os requisitos e formalidades establecidos para o efecto ou cando a resolución versase sobre puntos non sometidos á súa decisión, ou que esta contradiga a legalidade vixente.

5. A utilización destes sistemas efectuarase conforme os procedementos que regulamentariamente se determinen logo de acordo coas organizacións sindicais representativas.

Artigo 46. Dereito de reunión

1. Están lexitimados para convocar unha reunión, ademais das organizacións sindicais, directamente ou a través dos delegados sindicais:

a) Os delegados de persoal.

b) As xuntas de persoal.

c) Os comités de empresa.

d) Os empregados públicos das administracións respectivas en número non inferior ao 40 por 100 do colectivo convocado.

2. As reunións no centro de traballo autorizaranse fóra das horas de traballo, salvo acordo entre o órgano competente en materia de persoal e os que estean lexitimados para convocalas.

A realización da reunión non prexudicará a prestación dos servizos e os seus convocantes serán responsables do seu normal desenvolvemento.

CAPÍTULO V. DEREITO Á XORNADA DE TRABALLO, PERMISOS E VACACIÓNS

Artigo 47. Xornada de traballo dos funcionarios públicos

As administracións públicas establecerán a xornada xeral e as especiais de traballo dos seus funcionarios públicos. A xornada de traballo poderá ser a tempo completo ou a tempo parcial.

Artigo 48. Permisos dos funcionarios públicos

1. As administracións públicas determinarán os supostos de concesión de permisos aos funcionarios públicos e os seus requisitos, efectos e duración. En defecto de lexislación aplicable, os permisos e a súa duración serán, cando menos, os seguintes:

a) Por falecemento, accidente ou enfermidade grave dun familiar dentro do primeiro grao de consanguinidade ou afinidade, tres días hábiles cando o suceso se produza na mesma localidade, e cinco días hábiles cando sexa en distinta localidade.

Cando se trate do falecemento, accidente ou enfermidade grave dun familiar dentro do segundo grao de consanguinidade ou afinidade, o permiso será de dous días hábiles cando se produza na mesma localidade e de catro días hábiles cando sexa en distinta localidade.

b) Por traslado de domicilio sen cambio de residencia, un día.

c) Para realizar funcións sindicais ou de representación do persoal, nos termos que se determine.

d) Para concorrer a exames finais e demais probas definitivas de aptitude, durante os días da súa realización.

e) Para a realización de exames prenatais e técnicas de preparación ao parto polas funcionarias embarazadas.

f) Por lactación dun fillo menor de doce meses terá dereito a unha hora de ausencia do traballo que poderá dividir en dúas fraccións. Este dereito poderase substituír por unha redución da xornada normal en media hora ao inicio e ao final da xornada ou nunha hora ao inicio ou ao final da xornada, coa mesma finalidade. Este dereito poderá ser exercido indistintamente por un ou outro dos proxenitores, no caso de que ambos traballen.

Igualmente a funcionaria poderá solicitar a substitución do tempo de lactación por un permiso retribuído que acumule en xornadas completas o tempo correspondente.

Este permiso incrementarase proporcionalmente nos casos de parto múltiple.

g) Por nacemento de fillos prematuros ou que por calquera outra causa deban permanecer hospitalizados a continuación do parto, a funcionaria ou o funcionario terá dereito a se ausentar do traballo durante un máximo de dúas horas diarias percibindo as retribucións íntegras. Así mesmo, terán dereito a reducir a súa xornada de traballo ata un máximo de dúas horas, coa diminución proporcional das súas retribucións.

h) Por razóns de garda legal, cando o funcionario teña o coidado directo dalgún menor de doce anos, dunha persoa maior que requira especial dedicación ou dunha persoa con discapacidade que non desempeñe actividade retribuída, terá dereito á redución da súa xornada de traballo, coa diminución das súas retribucións que corresponda.

Terá o mesmo dereito o funcionario que se precise encargar do coidado directo dun familiar, ata o segundo grao de consanguinidade ou afinidade, que por razóns de idade, accidente ou enfermidade non se poida valer por si mesmo e que non desempeñe actividade retribuída.

i) Por ser preciso atender o coidado dun familiar de primeiro grao, o funcionario terá dereito a solicitar unha redución de ata o cincuenta por cento da xornada laboral, con carácter retribuído, por razóns de enfermidade moi grave e polo prazo máximo dun mes. Se houber máis dun titular deste dereito polo mesmo feito causante, o tempo de desfrute desta redución poderase ratear entre eles, e respectarase, en todo caso, o prazo máximo dun mes.

j) Polo tempo indispensable para o cumprimento dun deber inescusable de carácter público ou persoal e por deberes relacionados coa conciliación da vida familiar e laboral.

k) Por asuntos particulares, seis días.

2. Ademais dos días de libre disposición establecidos por cada Administración pública, os funcionarios terán dereito ao desfrute de dous días adicionais ao cumprir o sexto trienio, que se incrementará nun día adicional por cada trienio cumprido a partir do oitavo.

Artigo 49. Permisos por motivos de conciliación da vida persoal, familiar e laboral e por razón de violencia de xénero²

En todo caso concederanse os seguintes permisos coas correspondentes condicións mínimas:

a) Permiso por parto: terá unha duración de dezaseis semanas ininterrompidas. Este permiso ampliarase en dúas semanas máis no

² Ap. e) engadido por disp. final 23 da Lei 39/2010, de 22 de decembro (con efectos a partir do 01/01/2011 e vixencia indefinida)

suposto de discapacidade do fillo e, por cada fillo a partir do segundo, nos supostos de parto múltiple. O permiso distribuirase á opción da funcionaria sempre que seis semanas sexan inmediatamente posteriores ao parto. En caso de falecemento da nai, o outro proxenitor poderá facer uso da totalidade ou, de ser o caso, da parte que reste de permiso.

Malia o anterior, e sen prexuízo das seis semanas inmediatas posteriores ao parto de descanso obrigatorio para a nai, no caso de que ambos os proxenitores traballen, a nai, ao se iniciar o período de descanso por maternidade, poderá optar por que o outro proxenitor desfrute dunha parte determinada e ininterrompida do período de descanso posterior ao parto, ben de forma simultánea ou sucesiva co da nai. O outro proxenitor poderá seguir desfrutando do permiso de maternidade inicialmente cedido, aínda que no momento previsto para a reincorporación da nai ao traballo esta se encontre en situación de incapacidade temporal.

Nos casos de desfrute simultáneo de períodos de descanso, a súa suma non poderá exceder das dezaseis semanas ou das que correspondan en caso de discapacidade do fillo ou de parto múltiple.

Este permiso poderase desfrutar a xornada completa ou a tempo parcial, cando as necesidades do servizo o permitan, e nos termos que regulamentariamente se determinen.

Nos casos de parto prematuro e naqueles en que, por calquera outra causa, o neonato deba permanecer hospitalizado a continuación do parto, este permiso ampliarase en tantos días como o neonato se encontre hospitalizado, cun máximo de trece semanas adicionais.

Durante o desfrute deste permiso poderase participar nos cursos de formación que convoque a Administración.

b) Permiso por adopción ou acollemento, tanto preadoptivo como permanente ou simple: terá unha duración de dezaseis semanas ininterrompidas. Este permiso ampliarase en dúas semanas máis no suposto de discapacidade do menor adoptado ou acollido e por cada fillo, a partir do segundo, nos supostos de adopción ou acollemento múltiple.

O cómputo do prazo contarase, á elección do funcionario, a partir da decisión administrativa ou xudicial de acollemento ou a partir da resolución xudicial pola cal se constituía a adopción, sen que en ningún caso un mesmo menor poida dar dereito a varios períodos de desfrute deste permiso.

No caso de que ambos os proxenitores traballen, o permiso distribuirase á opción dos interesados, que poderán desfrutalo de xeito simultáneo ou sucesivo, sempre en períodos ininterrompidos.

Nos casos de desfrute simultáneo de períodos de descanso, a súa suma non poderá exceder as dezaseis semanas ou as que correspondan en caso de adopción ou acollemento múltiple e de discapacidade do menor adoptado ou acollido.

Este permiso poderase desfrutar a xornada completa ou a tempo parcial, cando as necesidades do servizo o permitan e nos termos que regulamentariamente se determine.

Se for necesario o desprazamento previo dos proxenitores ao país de orixe do adoptado, nos casos de adopción ou acollemento internacional, terase dereito, ademais, a un permiso de ata dous meses de duración; durante este período percibiranse exclusivamente as retribucións básicas.

Con independencia do permiso de ata dous meses previsto no parágrafo anterior e para o suposto previsto neste parágrafo, o permiso por adopción ou acollemento, tanto preadoptivo como permanente ou simple, poderase iniciar ata catro semanas antes da resolución xudicial pola cal se constitúa a adopción ou a decisión administrativa ou xudicial de acollemento.

Durante o desfrute deste permiso poderase participar nos cursos de formación que convoque a Administración.

Os supostos de adopción ou acollemento, tanto preadoptivo como permanente ou simple, previstos neste artigo serán os que así se establezan no Código civil ou nas leis civís das comunidades autónomas que os regulen; o acollemento simple deberá ter unha duración non inferior a un ano.

c) Permiso de paternidade polo nacemento, acollemento ou pola adopción dun fillo: terá unha duración de quince días, que os desfrutará o pai ou o outro proxenitor a partir da data do nacemento, da decisión administrativa ou xudicial de acollemento ou da resolución xudicial pola cal se constitúa a adopción.

Este permiso é independente do desfrute compartido dos permisos recollidos nas alíneas a) e b).

Nos casos previstos nas alíneas a), b), e c), o tempo transcorrido durante o desfrute destes permisos computarase como de servizo efectivo para todos os efectos; garantirase a plenitude dos dereitos económicos da funcionaria e, de ser o caso, do outro proxenitor funcionario, durante todo o período de duración do permiso, e, se é o caso, durante os períodos posteriores ao desfrute deste, se de acordo coa normativa aplicable, o dereito a percibir algún concepto retributivo se determina en función do período de desfrute do permiso.

Os funcionarios que fixesen uso do permiso por parto ou maternidade, paternidade e adopción ou acollemento terán dereito, unha vez finalizado o período de permiso, a se reintegrar ao seu posto de traballo nos termos e condicións que non lles resulten menos favorables ao desfrute do permiso, así como a se beneficiar de calquera mellora nas condicións de traballo a que puidesen ter dereito durante a súa ausencia.

d) Permiso por razón de violencia de xénero sobre a muller funcionaria: as faltas de asistencia das funcionarias vítimas de violencia de xénero, totais ou parciais, terán a consideración de xustificadas polo tempo e nas condicións en que así o determinen os servizos sociais de atención ou de saúde segundo proceda.

Así mesmo, as funcionarias vítimas de violencia sobre a muller, para faceren efectiva a súa protección ou o seu dereito de asistencia social integral, terán dereito á redución da xornada con diminución proporcional da retribución ou á reordenación do tempo de traballo, a través da adaptación do horario, da aplicación do horario flexible ou doutras formas de ordenación do tempo de traballo que sexan aplicables, nos termos que para estes supostos estableza a Administración pública competente en cada caso.

e) Permiso por coidado de fillo menor afectado por cancro ou outra enfermidade grave: o funcionario terá dereito a unha redución da xornada de traballo de polo menos a metade da súa duración, percibirá as retribucións íntegras para o coidado, durante a hospitalización e tratamento continuado, do fillo menor de idade, por natureza ou adopción, ou nos supostos de acollemento preadoptivo ou permanente do menor, afectado por cancro (tumores malignos, melanomas e carcinomas) ou por calquera outra enfermidade grave que implique un ingreso hospitalario de longa duración e requira a necesidade do seu coidado directo, continuo e permanente e, como máximo, ata que o menor cumpra os 18 anos.

Regulamentariamente, estableceranse as condicións e supostos en que esta redución de xornada se poderá acumular en xornadas completas.

Así mesmo, cando concorran en ambos os proxenitores, adoptantes ou acolledores de carácter preadoptivo ou permanente, as circunstancias necesarias para ter dereito a este permiso ou, se for o caso, poidan ter a condición de beneficiarios da prestación establecida para este fin no réxime da Seguridade Social que lles sexa de aplicación, o dereito a o seu desfrute só poderá ser recoñecido a favor dun deles.

Artigo 50. Vacacións dos funcionarios públicos

Os funcionarios públicos terán dereito a desfrutar como mínimo, durante cada ano natural, dunhas vacacións retribuídas de vinte e dous días

hábiles, ou dos días que correspondan proporcionalmente se o tempo de servizo durante o ano foi menor.

Para os efectos do previsto neste artigo, non se considerarán como días hábiles os sábados, sen prexuízo das adaptacións que se establezan para os horarios especiais.

Artigo 51. Xornada de traballo, permisos e vacacións do persoal laboral

Para o réxime de xornada de traballo, permisos e vacacións do persoal laboral terase en conta o establecido neste capítulo e na lexislación laboral correspondente.

CAPÍTULO VI. DEBERES DOS EMPREGADOS PÚBLICOS. CÓDIGO DE CONDUCTA

Artigo 52. Deberes dos empregados públicos. Código de conduta

Os empregados públicos deberán desempeñar con dilixencia as tarefas que teñan asignadas e velar polos intereses xerais con suxeición e observancia da Constitución e do resto do ordenamento xurídico e deberán actuar consonte os seguintes principios: obxectividade, integridade, neutralidade, responsabilidade, imparcialidade, confidencialidade, dedicación ao servizo público, transparencia, exemplaridade, austeridade, accesibilidade, eficacia, honradez, promoción do contorno cultural e ambiental e respecto á igualdade entre mulleres e homes, que inspiran o código de conduta dos empregados públicos configurado polos principios éticos e de conduta regulados nos artigos seguintes.

Os principios e regras establecidos neste capítulo informarán a interpretación e aplicación do réxime disciplinario dos empregados públicos.

Artigo 53. Principios éticos

1. Os empregados públicos respectarán a Constitución e o resto das normas que integran o ordenamento xurídico.

2. A súa actuación perseguirá a satisfacción dos intereses xerais dos cidadáns e fundamentarase en consideracións obxectivas orientadas cara á imparcialidade e o interese común, á marxe de calquera outro factor que exprese posicións persoais, familiares, corporativas, clientelares ou calquera outra que poida colidir con este principio.

3. Axustarán a súa actuación aos principios de lealdade e boa fe coa Administración na cal presten os seus servizos, cos seus superiores, compañeiros, subordinados e cos cidadáns.
4. A súa conduta basearase no respecto dos dereitos fundamentais e liberdades públicas e evitarán toda actuación que poida producir algunha discriminación por razón de nacemento, orixe racial ou étnica, xénero, sexo, orientación sexual, relixión ou conviccións, opinión, discapacidade, idade ou calquera outra condición ou circunstancia persoal ou social.
5. Absteranse naqueles asuntos en que teñan un interese persoal, así como de toda actividade privada ou interese que poida supor un risco de xerar conflitos de intereses co seu posto público.
6. Non contraerán obrigas económicas nin intervirán en operacións financeiras, obrigas patrimoniais ou negocios xurídicos con persoas ou entidades cando poida supor un conflito de intereses coas obrigas do seu posto público.
7. Non aceptarán ningún trato de favor ou situación que implique privilexio ou vantaxe inxustificada, por parte de persoas físicas ou entidades privadas.
8. Actuarán de acordo cos principios de eficacia, economía e eficiencia e vixiarán a consecución do interese xeral e o cumprimento dos obxectivos da organización.
9. Non influirán na axilización ou resolución de trámite ou procedemento administrativo sen causa xusta e, en ningún caso, cando iso comporte un privilexio en beneficio dos titulares dos cargos públicos ou no seu contorno familiar e social inmediato ou cando supoña un menoscabo dos intereses de terceiros.
10. Cumprirán con dilixencia as tarefas que lles correspondan ou se lles encomenden e, de ser o caso, resolverán dentro de prazo os procedementos ou expedientes da súa competencia.
11. Exercerán as súas atribucións segundo o principio de dedicación ao servizo público e absteranse non só de condutas contrarias a el, senón tamén de calquera outra que comprometa a neutralidade no exercicio dos servizos públicos.
12. Gardarán segredo das materias clasificadas ou outras cuxa difusión estea prohibida legalmente e manterán a debida discreción sobre aqueles asuntos que coñezan por razón do seu cargo, sen que poidan facer uso da información obtida para beneficio propio ou de terceiros, ou en prexuízo do interese público.

Artigo 54. Principios de conduta

1. Tratarán con atención e respecto os cidadáns, os seus superiores e os restantes empregados públicos.
2. O desempeño das tarefas correspondentes ao seu posto de traballo realizarase de forma dilixente e cumprirán a xornada e o horario establecidos.
3. Obedecerán as instrucións e ordes profesionais dos superiores, agás que constitúan unha infracción manifesta do ordenamento xurídico; neste caso poranas inmediatamente en coñecemento dos órganos de inspección procedentes.
4. Informarán os cidadáns sobre aquelas materias ou asuntos que teñan dereito a coñecer e facilitarán o exercicio dos seus dereitos e o cumprimento das súas obrigas.
5. Administrarán os recursos e bens públicos con austeridade e non os utilizarán en proveito propio ou de persoas achegadas. Terán, así mesmo, o deber de velar pola súa conservación.
6. Rexeitarase calquera regalo, favor ou servizo en condicións vantaxosas que vaia máis alá dos usos habituais, sociais e de cortesía, sen prexuízo do establecido no Código penal.
7. Garantirán a constancia e permanencia dos documentos para a súa transmisión e entrega aos seus posteriores responsables.
8. Manterán actualizada a súa formación e cualificación.
9. Observarán as normas sobre seguranza e saúde laboral.
10. Porán en coñecemento dos seus superiores ou dos órganos competentes as propostas que consideren axeitadas para mellorar o desenvolvemento das funcións da unidade en que estean destinados. Para estes efectos poderase prever a creación da instancia adecuada competente para centralizar a recepción das propostas dos empregados públicos ou administrados que sirvan para mellorar a eficacia no servizo.
11. Garantirán a atención ao cidadán na lingua que o solicite sempre que sexa oficial no territorio.

TÍTULO IV. ADQUISICIÓN E PERDA DA RELACIÓN DE SERVIZO

CAPÍTULO PRIMEIRO. ACCESO AO EMPREGO PÚBLICO E ADQUISICIÓN DA RELACIÓN DE SERVIZO

Artigo 55. Principios reitores

1. Todos os cidadáns teñen dereito ao acceso ao emprego público de acordo cos principios constitucionais de igualdade, mérito e capacidade, e de acordo co previsto neste estatuto e no resto do ordenamento xurídico.

2. As administracións públicas, entidades e organismos a que se refire o art. 2 deste estatuto seleccionarán o seu persoal funcionario e laboral mediante procedementos en que se garantan os principios constitucionais antes expresados, así como os establecidos a seguir:

a) Publicidade das convocatorias e das súas bases.

b) Transparencia.

c) Imparcialidade e profesionalidade dos membros dos órganos de selección.

d) Independencia e discrecionalidade técnica na actuación dos órganos de selección.

e) Adecuación entre o contido dos procesos selectivos e as funcións ou tarefas que se van desenvolver.

f) Axilidade, sen prexuízo da obxectividade, nos procesos de selección.

Artigo 56. Requisitos xerais

1. Para poder participar nos procesos selectivos será necesario reunir os seguintes requisitos:

a) Ter a nacionalidade española, sen prexuízo do disposto no artigo seguinte.

b) Posuír a capacidade funcional para o desempeño das tarefas.

c) Ter cumpridos dezaseis anos e non exceder, de ser o caso, da idade máxima de xubilación forzosa. Só por lei se poderá establecer outra idade máxima, distinta da idade de xubilación forzosa, para o acceso ao emprego público.

d) Non ter sido separado mediante expediente disciplinario do servizo de calquera das administracións públicas ou dos órganos constitucionais ou estatutarios das comunidades autónomas, nin encontrarse en inhabilitación absoluta ou especial para empregos ou cargos públicos por resolución xudicial, para o acceso ao corpo ou á escala de funcionario, ou para exercer funcións similares ás que desempeñaba no caso do persoal laboral, no cal

fose separado ou inhabilitado. No caso de ser nacional doutro Estado, non estar inhabilitado ou en situación equivalente nin ter sido sometido a sanción disciplinaria ou equivalente que impida, no seu Estado, nos mesmos termos, o acceso ao emprego público.

e) Posuír a titulación exixida.

2. As administracións públicas, no ámbito das súas competencias, deberán prever a selección de empregados públicos debidamente capacitados para cubrir os postos de traballo nas comunidades autónomas que gocen de dúas linguas oficiais.

3. Poderase exixir o cumprimento doutros requisitos específicos que garden relación obxectiva e proporcionada coas funcións asumidas e as tarefas que se van desempeñar. En todo caso, deberanse establecer de maneira abstracta e xeral.

Artigo 57. Acceso ao emprego público de nacionais doutros Estados

1. Os nacionais dos Estados membros da Unión Europea poderán acceder, como persoal funcionario, en igualdade de condicións ca os españois aos empregos públicos, con excepción daqueles que directa ou indirectamente impliquen unha participación no exercicio do poder público ou nas funcións que teñen por obxecto a salvagarda dos intereses do Estado ou das administracións públicas.

Para tal efecto, os órganos de goberno das administracións públicas determinarán as agrupacións de funcionarios recollidas no art. 76 a que non poidan acceder os nacionais doutros Estados.

2. As previsións do parágrafo anterior serán de aplicación, calquera que sexa a súa nacionalidade, ao cónxuxe dos españois e dos nacionais doutros Estados membros da Unión Europea, sempre que non estean separados de dereito, e aos seus descendentes e aos do seu cónxuxe, sempre que non estean separados de dereito, sexan menores de vinte e un anos ou maiores desa idade dependentes.

3. O acceso ao emprego público como persoal funcionario estenderase igualmente ás persoas incluídas no ámbito de aplicación dos tratados internacionais subscritos pola Unión Europea e ratificados por España, nos cales sexa de aplicación a libre circulación de traballadores, nos termos establecidos no número 1 deste artigo.

4. Os estranxeiros a que se refiren os puntos anteriores, así como os estranxeiros con residencia legal en España, poderán acceder ás

administracións públicas, como persoal laboral, en igualdade de condicións ca os españois.

5. Só por lei das Cortes Xerais ou das asembleas lexislativas das comunidades autónomas se poderá eximir do requisito da nacionalidade por razóns de interese xeral para o acceso á condición de persoal funcionario.

Artigo 58. Acceso ao emprego público de funcionarios españois de organismos internacionais

As administracións públicas establecerán os requisitos e condicións para o acceso a elas de funcionarios de nacionalidade española de organismos internacionais, sempre que posúan a titulación requirida e superen os correspondentes procesos selectivos. Poderán quedar exentos da realización daquelas probas que teñan por obxecto acreditar coñecementos xa exixidos para o desempeño do seu posto no organismo internacional correspondente.

Artigo 59. Persoas con discapacidade

1. Nas ofertas de emprego público reservárase unha cota non inferior ao cinco por cento das vacantes para seren cubertas entre persoas con discapacidade; consideraranse como tales as definidas no número 2 do art. 1 da Lei 51/2003, do 2 de decembro, de igualdade de oportunidades, non-discriminación e accesibilidade universal das persoas con discapacidade, sempre que superen os procesos selectivos e acrediten a súa discapacidade e a compatibilidade co desempeño das tarefas, de xeito que progresivamente se alcance o dous por cento dos efectivos totais en cada Administración pública.

2. Cada Administración pública adoptará as medidas precisas para establecer as adaptacións e axustes razoables de tempos e medios no proceso selectivo e, unha vez superado este proceso, as adaptacións no posto de traballo ás necesidades das persoas con discapacidade.

Artigo 60. Órganos de selección

1. Os órganos de selección serán colexiados e a súa composición deberase axustar aos principios de imparcialidade e profesionalidade dos seus membros e tenderase, así mesmo, á paridade entre muller e home.

2. O persoal de elección ou de designación política, os funcionarios interinos e o persoal eventual non poderán formar parte dos órganos de selección.

3. A pertenza aos órganos de selección será sempre a título individual e non se poderá exercer esta en representación ou por conta de ninguén.

Artigo 61. Sistemas selectivos

1. Os procesos selectivos terán carácter aberto e garantirán a libre concorrência, sen prexuízo do establecido para a promoción interna e das medidas de discriminación positiva previstas neste estatuto.

Os órganos de selección velarán polo cumprimento do principio de igualdade de oportunidades entre sexos.

2. Os procedementos de selección coidarán especialmente a conexión entre o tipo de probas que hai que superar e a adecuación ao desempeño das tarefas dos postos de traballo convocados, incluíndo, de ser o caso, as probas prácticas que sexan precisas.

As probas poderán consistir na comprobación dos coñecementos e a capacidade analítica dos aspirantes, expresados de forma oral ou escrita, na realización de exercicios que demostren a posesión de habilidades e destrezas, na comprobación do dominio de linguas estranxeiras e, se for o caso, na superación de probas físicas.

3. Os procesos selectivos que inclúan, ademais das preceptivas probas de capacidade, a valoración de méritos dos aspirantes, só lle poderán outorgar a esta valoración unha puntuación proporcionada que non determinará, en ningún caso, por si mesma o resultado do proceso selectivo.

4. As administracións públicas poderán crear órganos especializados e permanentes para a organización de procesos selectivos, e poderanlles encomendar estas funcións aos institutos ou escolas de Administración pública.

5. Para asegurar a obxectividade e a racionalidade dos procesos selectivos, as probas poderanse completar coa superación de cursos, de períodos de prácticas, coa exposición curricular polos candidatos, con probas psicotécnicas ou coa realización de entrevistas. Igualmente, poderanse exixir recoñecementos médicos.

6. Os sistemas selectivos de funcionarios de carreira serán os de oposición e concurso-oposición, que deberán incluír, en todo caso, unha ou varias probas para determinar a capacidade dos aspirantes e establecer a orde de prelación.

Só en virtude de lei se poderá aplicar, con carácter excepcional, o sistema de concurso, que consistirá unicamente na valoración de méritos.

7. Os sistemas selectivos de persoal laboral fixo serán os de oposición, concurso-oposición, coas características establecidas no punto anterior, ou concurso de valoración de méritos.

As administracións públicas poderán negociar as formas de colaboración que no marco dos convenios colectivos fixen a actuación das organizacións sindicais no desenvolvemento dos procesos selectivos.

8. Os órganos de selección non poderán propor o acceso á condición de funcionario dun número superior de aprobados ao de prazas convocadas, excepto cando así o prevexa a propia convocatoria.

Malia o anterior, sempre que os órganos de selección propuxesen o nomeamento de igual número de aspirantes que o de prazas convocadas, e co fin de asegurar a súa cobertura, cando se produzan renuncias dos aspirantes seleccionados, antes do seu nomeamento ou toma de posesión, o órgano convocante poderá requirir do órgano de selección relación complementaria dos aspirantes que sigan os propostos, para o seu posible nomeamento como funcionarios de carreira.

Artigo 62. Adquisición da condición de funcionario de carreira

1. A condición de funcionario de carreira adquirese polo cumprimento sucesivo dos seguintes requisitos:

a) Superación do proceso selectivo.

b) Nomeamento polo órgano o pola autoridade competente, que será publicado no diario oficial correspondente.

c) Acto de acatamento da Constitución e, de ser o caso, do Estatuto de autonomía correspondente e do resto do ordenamento xurídico.

d) Toma de posesión dentro do prazo que se estableza.

2. Para efectos do disposto no punto 1.b) anterior, non poderán ser funcionarios e quedarán sen efecto as actuacións relativas a aqueles que non acrediten, unha vez superado o proceso selectivo, que reúnen os requisitos e condicións exixidos na convocatoria.

CAPÍTULO II. PERDA DA RELACIÓN DE SERVIZO

Artigo 63. Causas de perda da condición de funcionario de carreira

Son causas de perda da condición de funcionario de carreira:

a) A renuncia á condición de funcionario.

b) A perda da nacionalidade.

c) A xubilación total do funcionario.

d) A sanción disciplinaria de separación do servizo que tiver carácter firme.

e) A pena principal ou accesoria de inhabilitación absoluta ou especial para cargo público que tiver carácter firme.

Artigo 64. Renuncia

1. A renuncia voluntaria á condición de funcionario terá que ser manifestada por escrito e será aceptada expresamente pola Administración, salvo o disposto no punto seguinte.

2. Non poderá ser aceptada a renuncia cando o funcionario estea suxeito a expediente disciplinario ou fose ditado na súa contra auto de procesamento ou de apertura de xuízo oral pola comisión dalgún delito.

3. A renuncia á condición de funcionario non inhabilita para ingresar de novo na Administración pública a través do procedemento de selección establecido.

Artigo 65. Perda da nacionalidade

A perda da nacionalidade española ou a de calquera outro Estado membro da Unión Europea o a daqueles Estados a que, en virtude de tratados internacionais subscritos pola Unión Europea e ratificados por España, lles sexa de aplicación a libre circulación de traballadores, que fose tida en conta para o nomeamento, determinará a perda da condición de funcionario salvo que simultaneamente se adquira a nacionalidade dalgún destes Estados.

Artigo 66. Pena principal ou accesoria de inhabilitación absoluta ou especial para cargo público

A pena principal ou accesoria de inhabilitación absoluta, cando adquirise firmeza a sentenza que a impoña, produce a perda da condición de funcionario respecto a todos os empregos ou cargos que tiver.

A pena principal ou accesoria de inhabilitación especial, cando adquirise firmeza a sentenza que a impoña, produce a perda da condición de funcionario respecto daqueles empregos ou cargos especificados na sentenza.

Artigo 67. Xubilación

1. A xubilación dos funcionarios poderá ser:

a) Voluntaria, por solicitude do funcionario.

b) Forzosa, ao cumprir a idade legalmente establecida.

c) Pola declaración de incapacidade permanente para o exercicio das funcións propias do seu corpo ou escala, ou polo recoñecemento dunha pensión de incapacidade permanente absoluta ou incapacidade permanente total en relación co exercicio das funcións do seu corpo ou escala.

d) Parcial. De acordo co establecido nos números 2 e 4.

2. Procederá a xubilación voluntaria, por solicitude do interesado, sempre que o funcionario reúna os requisitos e condicións establecidos no réxime de Seguridade Social que lle sexa aplicable.

Por lei das Cortes Xerais, con carácter excepcional e no marco da planificación dos recursos humanos, poderanse establecer condicións especiais das xubilacións voluntaria e parcial.

3. A xubilación forzosa declararase de oficio ao cumprir o funcionario os sesenta e cinco anos de idade.

Porén, nos termos das leis de función pública que se diten en desenvolvemento deste estatuto, poderase solicitar a prolongación da permanencia no servizo activo como máximo ata que se cumpran os setenta anos de idade. A Administración pública competente deberá resolver de forma motivada a aceptación ou denegación da prolongación.

Do disposto nos dous parágrafos anteriores quedarán excluídos os funcionarios que teñan normas estatais específicas de xubilación.

4. Procederá a xubilación parcial, por solicitude do interesado, sempre que o funcionario reúna os requisitos e as condicións establecidos no réxime de Seguridade Social que lle sexa aplicable.

Artigo 68. Rehabilitación da condición de funcionario

1. En caso de extinción da relación de servizo como consecuencia de perda da nacionalidade ou xubilación por incapacidade permanente para o servizo, o interesado, unha vez desaparecida a causa obxectiva que a motivou, poderá solicitar a rehabilitación da súa condición de funcionario, que lle será concedida.

2. Os órganos de goberno das administracións públicas poderán conceder, con carácter excepcional, a rehabilitación, por petición do interesado, de quen perdesse a condición de funcionario por ter sido condenado á pena principal ou accesoria de inhabilitación, atendendo ás circunstancias e entidade do delito cometido. Se, transcorrido o prazo para ditar a resolución, non se producise de forma expresa, entenderase desestimada a solicitude.

TÍTULO V. ORDENACIÓN DA ACTIVIDADE PROFESIONAL

CAPÍTULO PRIMEIRO. PLANIFICACIÓN DE RECURSOS HUMANOS

Artigo 69. Obxectivos e instrumentos da planificación

1. A planificación dos recursos humanos nas administracións públicas terá como obxectivo contribuír á consecución da eficacia na prestación dos servizos e da eficiencia na utilización dos recursos económicos dispoñibles mediante a dimensión axeitada dos seus efectivos, a súa mellor distribución, formación, promoción profesional e mobilidade.

2. As administracións públicas poderán aprobar plans para a ordenación dos seus recursos humanos, que inclúan, entre outras, algunhas das seguintes medidas:

a) Análise das dispoñibilidades e necesidades de persoal, tanto desde o punto de vista do número de efectivos como do dos seus perfís profesionais ou niveis de cualificación.

b) Previsións sobre os sistemas de organización do traballo e modificacións de estruturas de postos de traballo.

c) Medidas de mobilidade, entre as cales poderá figurar a suspensión de incorporacións de persoal externo a un determinado ámbito ou a convocatoria de concursos de provisión de postos limitados a persoal de ámbitos que se determinen.

d) Medidas de promoción interna e de formación do persoal e de mobilidade forzosa de conformidade co disposto no capítulo III deste título do estatuto.

e) A previsión da incorporación de recursos humanos a través da oferta de emprego público, de acordo co establecido no artigo seguinte.

3. Cada Administración pública planificará os seus recursos humanos de acordo cos sistemas que establezan as normas que lles sexan de aplicación.

Artigo 70. Oferta de emprego público

1. As necesidades de recursos humanos, con asignación orzamentaria, que se deban prover mediante a incorporación de persoal de novo ingreso, serán obxecto da oferta de emprego público, ou a través doutro instrumento similar de xestión da provisión das necesidades de persoal, o que comportará a obriga de convocar os correspondentes procesos selectivos para as prazas comprometidas e ata un dez por cento adicional, fixando o prazo máximo para a súa convocatoria. En todo caso, a execución da oferta de emprego público ou instrumento similar deberase desenvolver dentro do prazo improrrogable de tres anos.

2. A oferta de emprego público ou instrumento similar, que aprobarán anualmente os órganos de goberno das administracións públicas, deberá ser publicada no diario oficial correspondente.

3. A oferta de emprego público ou instrumento similar poderá conter medidas derivadas da planificación de recursos humanos.

Artigo 71. Rexistros de persoal e xestión integrada de recursos humanos

1. Cada Administración pública constituirá un rexistro no cal se inscribirán os datos relativos ao persoal previsto nos arts. 2 e 5 do presente estatuto e que terá en conta as peculiaridades de determinados colectivos.

2. Os rexistros poderán dispor tamén da información agregada sobre os restantes recursos humanos do seu respectivo sector público.

3. Mediante convenio da Conferencia Sectorial estableceranse os contidos mínimos comúns dos rexistros de persoal e os criterios que permitan o intercambio homoxéneo da información entre administracións, con respecto ao establecido na lexislación de protección de datos de carácter persoal.

4. As administracións públicas impulsarán a xestión integrada de recursos humanos.

5. Cando as entidades locais non contén coa suficiente capacidade financeira ou técnica, a Administración xeral do Estado e as comunidades autónomas cooperarán con aquelas para os efectos recollidos neste artigo.

CAPÍTULO II. ESTRUCTURACIÓN DO EMPREGO PÚBLICO

Artigo 72. Estructuración dos recursos humanos

No marco das súas competencias de autoorganización, as administracións públicas estruturan os seus recursos humanos de acordo coas normas que regulan a selección, a promoción profesional, a mobilidade e a distribución de funcións e conforme o previsto neste capítulo.

Artigo 73. Desempeño e agrupación de postos de traballo

1. Os empregados públicos teñen dereito ao desempeño dun posto de traballo de acordo co sistema de estruturación do emprego público que establezan as leis de desenvolvemento deste estatuto.
2. As administracións públicas poderanlle asignar ao seu persoal funcións, tarefas ou responsabilidades distintas ás correspondentes ao posto de traballo que desempeñen sempre que resulten adecuadas á súa clasificación, ao seu grao ou categoría, cando as necesidades do servizo o xustifiquen sen mingua nas retribucións.
3. Os postos de traballo poderanse agrupar en función das súas características para ordenar a selección, a formación e a mobilidade.

Artigo 74. Ordenación dos postos de traballo

As administracións públicas estruturarán a súa organización a través de relacións de postos de traballo ou outros instrumentos organizativos semellantes que comprenderán, cando menos, a denominación dos postos, os grupos de clasificación profesional, os corpos ou escalas, de ser o caso, a que estean adscritos, os sistemas de provisión e as retribucións complementarias. Estes instrumentos serán públicos.

Artigo 75. Corpos e escalas

1. Os funcionarios agrúpanse en corpos, escalas, especialidades ou outros sistemas que incorporen competencias, capacidades e coñecementos comúns acreditados a través dun proceso selectivo.
2. Os corpos e as escalas de funcionarios créanse, modifícanse e suprimense por lei das Cortes Xerais ou das asembleas lexislativas das comunidades autónomas.
3. Cando nesta lei se fai referencia a corpos e escalas, entenderase comprendida igualmente calquera outra agrupación de funcionarios.

Artigo 76. Grupos de clasificación profesional do persoal funcionario de carreira

Os corpos e escalas clasifícanse, de acordo coa titulación exixida para o acceso a eles, nos seguintes grupos:

Grupo A, dividido en dous subgrupos A1 e A2.

Para o acceso aos corpos ou ás escalas deste grupo exixirase estar en posesión do título universitario de grao.

Naqueles supostos en que a lei exixa outro título universitario, será este o que se teña en conta.

A clasificación dos corpos e das escalas en cada subgrupo estará en función do nivel de responsabilidade das funcións que se van desempeñar e das características das probas de acceso.

Grupo B. Para o acceso aos corpos ou escalas do grupo B exixirase estar en posesión do título de técnico superior.

Grupo C. Dividido en dous subgrupos, C1 e C2, segundo a titulación exixida para o ingreso.

C1: título de bacharelato ou técnico.

C2: título de graduado en educación secundaria obrigatoria.

Artigo 77. Clasificación do persoal laboral

O persoal laboral clasificarase de conformidade coa lexislación laboral.

CAPÍTULO III. PROVISIÓN DE POSTOS DE TRABAJO E MOVILIDADES

Artigo 78. Principios e procedementos de provisión de postos de traballo do persoal funcionario de carreira

1. As administracións públicas proverán os postos de traballo mediante procedementos baseados nos principios de igualdade, mérito, capacidade e publicidade.
2. A provisión de postos de traballo en cada Administración pública levarase a cabo polos procedementos de concurso e de libre designación con convocatoria pública.
3. As leis de función pública que se diten en desenvolvemento deste estatuto poderán establecer outros procedementos de provisión nos supostos de mobilidade a que se refire o art. 81.2, permutas entre postos de traballo, mobilidade por motivos de saúde ou rehabilitación do funcionario, reingreso ao servizo activo, cesamento ou remoción nos postos de traballo e supresión deles.

Artigo 79. Concurso de provisión dos postos de traballo do persoal funcionario de carreira

1. O concurso, como procedemento normal de provisión de postos de traballo, consistirá na valoración dos méritos e das capacidades e, se for o caso, das aptitudes dos candidatos por órganos colexiados de carácter técnico.

A composición destes órganos responderá ao principio de profesionalidade e especialización dos seus membros e adecuarase ao criterio de paridade entre muller e home. O seu funcionamento axustarase ás regras de imparcialidade e obxectividade.

2. As leis de función pública que se diten en desenvolvemento deste estatuto establecerán o prazo mínimo de ocupación dos postos obtidos por concurso para poder participar noutros concursos de provisión de postos de traballo.

3. No caso de supresión ou remoción dos postos obtidos por concurso, deberase asignar un posto de traballo conforme o sistema de carreira profesional propio de cada Administración pública e coas garantías inherentes dese sistema.

Artigo 80. Libre designación con convocatoria pública do persoal funcionario de carreira

1. A libre designación con convocatoria pública consiste na apreciación discrecional polo órgano competente da idoneidade dos candidatos en relación cos requisitos exixidos para o desempeño do posto.

2. As leis de función pública que se diten en desenvolvemento deste estatuto establecerán os criterios para determinar os postos que pola súa especial responsabilidade e confianza se poidan cubrir polo procedemento de libre designación con convocatoria pública.

3. O órgano competente para o nomeamento poderá solicitar a intervención de especialistas que permitan apreciar a idoneidade dos candidatos.

4. Os titulares dos postos de traballo provistos polo procedemento de libre designación con convocatoria pública poderán ser cesados discrecionalmente. En caso de cesamento, deberáselles asignar un posto de traballo conforme o sistema de carreira profesional propio de cada Administración pública e coas garantías inherentes dese sistema.

Artigo 81. Mobilidade do persoal funcionario de carreira

1. Cada Administración pública, no marco da planificación xeral dos seus recursos humanos e sen prexuízo do dereito dos funcionarios á mobilidade, poderá establecer regras para a ordenación da mobilidade voluntaria dos funcionarios públicos cando considere que existen sectores prioritarios da actividade pública con necesidades específicas de efectivos.
2. As administracións públicas, de xeito motivado, poderán trasladar os seus funcionarios, por necesidades de servizo ou funcionais, a unidades, departamentos ou organismos públicos ou entidades distintos aos do seu destino, respectando as súas retribucións, condicións esenciais de traballo, modificando, de ser o caso, a adscrición dos postos de traballo de que sexan titulares. Cando, por motivos excepcionais, os plans de ordenación de recursos impliquen cambio de lugar de residencia, darase prioridade á voluntariedade dos traslados. Os funcionarios terán dereito ás indemnizacións establecidas regulamentariamente para os traslados forzosos.
3. En caso de urxente e inaprazable necesidade, os postos de traballo poderanse prover con carácter provisional e deberase proceder á súa convocatoria pública dentro do prazo que sinalen as normas que sexan de aplicación.

Artigo 82. Mobilidade por razón de violencia de xénero

As mulleres vítimas de violencia de xénero que se vexan obrigadas a abandonar o posto de traballo na localidade onde viñan prestando os seus servizos, para facer efectiva a súa protección ou o dereito á asistencia social integral, terán dereito ao traslado a outro posto de traballo propio do seu corpo, escala ou categoría profesional, de análogas características, sen necesidade de que sexa vacante de necesaria cobertura. Aínda así, en tales supostos, a Administración pública competente estará obrigada a comunicarlle as vacantes situadas na mesma localidade ou nas localidades que a interesada expresamente solicite.

Este traslado terá a consideración de traslado forzoso.

Nas actuacións e procedementos relacionados coa violencia de xénero protexerase a intimidade das vítimas, en especial, os seus datos persoais, os dos seus descendentes e os de calquera persoa que estea baixo a súa garda ou custodia.

Artigo 83. A provisión de postos e a mobilidade do persoal laboral

A provisión de postos e a mobilidade do persoal laboral realizarase de conformidade co que establezan os convenios colectivos que sexan de aplicación e, no seu defecto, o sistema de provisión de postos e mobilidade do persoal funcionario de carreira.

Artigo 84. A mobilidade voluntaria entre as administracións públicas

1. Co fin de lograr un mellor aproveitamento dos recursos humanos, que garanta a eficacia do servizo que se lles preste aos cidadáns, a Administración xeral do Estado e as comunidades autónomas e as entidades locais establecerán medidas de mobilidade interadministrativa, preferentemente mediante convenio da Conferencia Sectorial ou outros instrumentos de colaboración.
2. A Conferencia Sectorial de Administración Pública poderá aprobar os criterios xerais que se terán en conta para levar a cabo as homologacións necesarias para facer posible a mobilidade.
3. Os funcionarios de carreira que obteñan destino noutra Administración pública a través dos procedementos de mobilidade quedarán, respecto da súa Administración de orixe, na situación administrativa de servizo noutras administracións públicas. Nos supostos de cesamentos ou supresión do posto de traballo, permanecerán na Administración de destino, que lles deberá asignar un posto de traballo conforme os sistemas de carreira e provisión de postos vixentes nesa Administración.

**4. DECRETO LEXISLATIVO
1/2008, DO 13 DE MARZO, POLO
QUE SE APROBA O TEXTO
REFUNDIDO DA LEI DA
FUNCIÓN PÚBLICA DE GALICIA:
TÍTULOS I A V.**

DECRETO LEGISLATIVO 1 /2008, DO 13 DE MARZO, POLO QUE SE APROBA O TEXTO REFUNDIDO DA LEI DA FUNCIÓN PÚBLICA DE GALICIA.¹ TÍTULOS I A V

TEXTO REFUNDIDO DA LEI DA FUNCIÓN PÚBLICA DE GALICIA

TÍTULO I. Obxecto e ámbito de aplicación

Artigo 1º

1. Esta lei ten por obxecto ordenar e regular todo o persoal ao servizo da Administración da Comunidade Autónoma de Galicia, en desenvolvemento do seu estatuto de autonomía e no marco da lexislación básica do Estado.
2. Poderanse ditar normas especiais para adaptar esta lei ás peculiaridades do persoal docente, investigador e sanitario.

Artigo 2º

1. A función pública de Galicia desenvolverase de acordo co ordenamento xurídico consonte os principios de legalidade e eficacia.
2. O persoal da Administración autónoma desempeñará as súas funcións ao servizo dos cidadáns e dos intereses xerais de Galicia con criterios de obxectividade, profesionalidade e imparcialidade.

Artigo 3º

1. Esta lei élle aplicable a todo o persoal ao servizo da Administración da Comunidade Autónoma de Galicia e dos seus organismos autónomos.
2. No que non está reservado á lexislación do Estado, aplicaráselle esta lei ao persoal da Administración local.
3. O persoal laboral rexerase pola lexislación laboral e polos preceptos desta lei que lle sexan aplicables.
4. Ao persoal que está ao servizo do Parlamento de Galicia, regulado polo seu estatuto de persoal previsto no Regulamento da cámara, así como ao adscrito a órganos creados e dependentes do Parlamento, aplicaráselle, con carácter supletorio, esta lei.
5. Queda excluído do seu ámbito de aplicación o persoal do Tribunal Superior de Xustiza de Galicia.

¹ DO Galicia, 13 xuño 2008, n. 114.

6. Esta lei e a súa normativa de desenvolvemento seralle de aplicación supletoria ao persoal de administración e servizos das universidades galegas.

Artigo 4º

Respectaráselle á totalidade do persoal en réxime funcional ou estatutario da Administración pública galega os dereitos recoñecidos no título II da Lei 7/2004, do 16 de xullo, para a igualdade de mulleres e homes, aínda que na regulación da cada unha das clases de persoal non se consideren tales dereitos ou se consideren nuns termos máis restritivos.

Título II. Persoal ao servizo da administración da comunidade autónoma de Galicia

Artigo 5º

O persoal ao servizo da Administración pública da Comunidade Autónoma de Galicia clasifícase en:

- a) Persoal funcionario.
- b) Persoal eventual.
- c) Persoal interino.
- d) Persoal laboral.

Artigo 6º

É persoal funcionario o que, en virtude de nomeamento legal, estea incorporado á Administración da Comunidade Autónoma de Galicia mediante relación profesional de carácter permanente regulada estatutariamente e suxeita a dereito público, ocupe prazas dotadas nos orzamentos da comunidade ou se encontre nalgunha das situacións administrativas previstas nesta lei.

Artigo 7º

1. É persoal eventual aquel que, en virtude de libre nomeamento das persoas integrantes do Consello de Goberno da comunidade autónoma e con carácter non permanente, ocupe un posto de traballo expresamente cualificado de confianza ou de asesoramento especial e que non estea reservado a persoal funcionario e que figure nas correspondentes relacións de postos de traballo.

O persoal eventual realiza tarefas de confianza e asesoramento especial, particularmente de apoio ao desenvolvemento polas persoas integrantes do Consello de Goberno do seu labor político, así como para o cumprimento das súas tarefas de carácter parlamentario e de relación coas institucións e as organizacións administrativas. Non poderá adoptar, en ningún caso, resolucións que lles correspondan legalmente aos órganos da Administración da comunidade autónoma ou das organizacións a ela adscritas.

2. A prestación de servizos en calidade de persoal eventual nunca poderá ser considerada como mérito para o acceso á condición de persoal funcionario, de persoal interino ou laboral nin tampouco para a promoción interna.

3. O Consello da Xunta de Galicia determinará o número de postos reservados a persoal eventual, coas súas características e retribucións, dentro dos correspondentes créditos orzamentarios consignados para o efecto.

A consellería competente en materia de función pública levará un rexistro público en que figuren as titulacións académicas e as remuneracións percibidas polo persoal eventual.

4. O persoal eventual cesará automaticamente cando cese a autoridade a que lle presta a súa función de confianza ou asesoramento.

5. No caso de que unha funcionaria ou funcionario público acceda a un posto de traballo de carácter eventual, o seu nomeamento realizarase cumprindo os requisitos para o nomeamento do devandito persoal.

Este persoal funcionario, de non optar por permanecer en servizo activo, será declarado en situación de servizos especiais.

Artigo 8º

1. É persoal interino o que, con carácter transitorio, por razóns de necesidade ou de urxencia, debidamente xustificadas e emitido o informe preceptivo pola Comisión de Persoal, é nomeado para prestar servizos en prazas e postos de traballo vacantes reservados ao persoal funcionario e dotados orzamentariamente, mentres non sexan ocupados por aqueles.

Por mor da acumulación de tarefas reservadas a persoal funcionario, con carácter excepcional e logo de informe favorable das consellerías competentes en materia de función pública e economía, poderase nomear persoal funcionario interino sen adscrición á praza dotada orzamentariamente. Os nomeamentos durarán un máximo de seis meses dentro dun período máximo de doce. No caso das administracións públicas

distintas da autonómica, o informe favorable previo corresponderalles aos seus órganos competentes.

Os nomeamentos por esta causa non poderán superar, en ningún caso, o 20% do total do persoal funcionario do centro directivo, nin o 3% do persoal funcionario da Xunta de Galicia.

2. A selección deste persoal deberá efectuarse observando os principios de publicidade, mérito e capacidade, a favor de persoas que reúnan as condicións, os requisitos de titulación e os demais exixidos legalmente para participar na convocatoria pública dos correspondentes procesos selectivos.

3. O persoal interino cesará no seu posto cando a súa praza sexa cuberta por unha funcionaria ou funcionario con carácter definitivo ou por medio dunha adscrición provisional, cando se amortice a devandita praza, cando desaparezan as razóns de necesidade ou urxencia que motivaron o seu nomeamento ou polo transcurso do prazo máximo de duración do nomeamento, no suposto de acumulación de tarefas.

4. Os postos de traballo ocupados por persoal interino deberán figurar nos procedementos de provisión e na primeira e sucesivas ofertas públicas de emprego, excepto os supostos de substitución de persoal funcionario con dereito a reserva de praza.

Artigo 9º

Seralle aplicable ao persoal interino e eventual, por analoxía e en canto sexa axeitado á natureza da súa condición, o réxime xeral do persoal funcionario.

Artigo 10º²

1. É persoal laboral aquel que, en virtude de contrato de natureza laboral, que se deberá formalizar, en todo caso, por escrito, ocupe postos de traballo destinados a persoal desta natureza ou ben, con carácter excepcional, postos reservados a persoal funcionario.

2. A selección do persoal laboral efectuarase de acordo coa oferta de emprego público, mediante convocatoria pública e a través do sistema de oposición, de concurso ou de concurso-oposición libre, na que se garantan, en todo caso, os principios constitucionais de igualdade, mérito, capacidade e publicidade, sen prexuízo do disposto na alínea 1 do artigo 37º da Lei 7/2004, do 16 de xullo, para a igualdade de mulleres e homes.

² Ap. 2 modificado polo art. 20 da Lei 15/2010, do 30 de decembro

Cando o sistema de acceso sexa o de concurso, nas convocatorias establecerase unha puntuación mínima para superalo. En ningún caso o número de seleccionados poderá exceder o número de prazas convocadas.

3. Para a realización de traballos de carácter temporal e conxuntural, no caso de vacante ou por razóns de necesidade ou urxencia, que deberán ser debidamente motivadas, poderase contratar persoal laboral de carácter non permanente de conformidade coa lexislación laboral vixente. O contrato deberase formalizar necesariamente por escrito.

A contratación deste persoal non amparado polo disposto nas alíneas anteriores dará lugar á responsabilidade persoal da autoridade ou da funcionaria ou funcionario que a autorizase.

4. A Administración non poderá converter en fixa ou indefinida unha relación laboral de carácter temporal.

Artigo 11º

Nin a prestación de servizos en réxime interino nin a contratación de persoal temporal constituirán mérito preferente para o acceso á condición de persoal funcionario ou de persoal laboral fixo, respectivamente. Non obstante, o tempo de servizos prestados poderá ser computado nos supostos de concurso-oposición e sempre que os servizos correspondan ás prazas convocadas.

Título III. Órganos da función pública

Artigo 12º

Son órganos superiores en materia de función pública:

A.-O Consello da Xunta de Galicia.

B.-A conselleira ou conselleiro competente en materia de función pública.

C.-O Consello Galego da Función Pública.

Artigo 13º

Correspóndelle ao Consello da Xunta de Galicia:

1. Establecer os criterios da política de persoal ao servizo da Administración da Comunidade Autónoma de Galicia para a súa coordinación e colaboración con outras administracións públicas.

2. Aprobar os proxectos de lei en materia de función pública e a súa remisión ao Parlamento.
3. Determinar as instrucións a que deberán atermos as persoas representantes da Administración da Comunidade Autónoma de Galicia na negociación coa representación sindical do persoal funcionario público das súas condicións de traballo, así como darlles validez e eficacia aos acordos acadados mediante a súa aprobación expresa e formal, establecendo as condicións de traballo para os casos en que non se produza acordo na negociación.
4. Establecer as instrucións a que debe atermos a representación da Administración da comunidade na negociación colectiva co persoal laboral.
5. Establecer anualmente os criterios para a aplicación do réxime retributivo do persoal funcionario público e do persoal ao servizo da Administración da Comunidade Autónoma de Galicia.
6. Determinar os intervalos dos niveis de postos de traballo que lles corresponderán aos corpos ou escalas do persoal funcionario.
7. Aprobar as medidas de racionalización de efectivos así como os incentivos á excedencia voluntaria, regulada no artigo 57º.5, e á xubilación anticipada.
8. Aprobar a oferta de emprego público.
9. Aprobar as normas de clasificación e as relacións de postos de traballo da Administración e acordar a súa publicación.
10. Aprobar a adscrición de corpos ou escalas a unha determinada consellería, por proposta da conselleira ou conselleiro competente en materia de función pública, así como a adscrición de postos de traballo a un corpo ou escala.
11. Determinar os requisitos obxectivos para a adquisición dos graos superiores dentro de cada corpo ou escala, que se fundarán exclusivamente en criterios de mérito e capacidade.
12. Establecer as bases do sistema obxectivo para o fomento da promoción interna de todo o persoal ao servizo da Administración galega, de conformidade cos termos previstos nos artigos 63º e 64º desta lei.
13. Aprobar, cando proceda, as medidas para garantir os servizos mínimos nos casos de exercicio do dereito de folga polo persoal ao servizo da Administración da comunidade autónoma.

14. Aprobar o Plan de normalización lingüística da Administración pública da comunidade autónoma.
15. Decidir as propostas de resolución dos expedientes disciplinarios que supoñan separación do servizo, logo dos informes e ditames preceptivos.
16. Exercer a potestade regulamentaria e todas as atribucións en materia de persoal que lle atribúa a lexislación vixente.

Artigo 14º

1. Correspóndelle á conselleira ou conselleiro competente en materia de función pública o desenvolvemento xeral, a coordinación e o control da execución da política de persoal ao servizo da Comunidade Autónoma de Galicia.

2. En particular, compételle:

2.1. Velar polo cumprimento das normas de xeral aplicación en materia de función pública por todos os órganos da Administración da Comunidade Autónoma de Galicia, impulsar, coordinar e desenvolver os plans, métodos de traballo e medidas tendentes a mellorar o rendemento dos servizos, a formación e a promoción do persoal.

2.2. Manter a adecuada coordinación cos órganos das demais administracións territoriais competentes en materia de función pública.

2.3. Exercer a inspección xeral de servizos e a de todo o persoal da Administración pública da comunidade autónoma.

2.4. Propoñerlle ao Consello da Xunta de Galicia os proxectos de normas de xeral aplicación á función pública. Cando se trate de proxectos normativos referentes ao persoal funcionario suxeito a un réxime singular ou especial, a proposta será por iniciativa conxunta coa conselleira ou conselleiro sectorialmente competente.

2.5. Elaborar a proposta de relación de postos de traballo e a súa valoración, así como os cadros de persoal orzamentarios en función da dita relación e de acordo coa política de gastos en materia de persoal.

2.6. Convocar e resolver os concursos de traslados.

2.7. Propoñer, logo de informe favorable da consellería competente en materia de facenda e co informe previo da Comisión Superior de Persoal, a oferta de emprego público, que garantirá que non contén requisitos que determinen un prexuízo para as mulleres ou para un colectivo

maioritariamente feminino. Esta garantía terá que ser respectada nas correspondentes convocatorias de cobertura de postos de traballo.

2.8. Convocar as probas selectivas para o ingreso nos corpos ou escalas da Administración da comunidade, excepto persoal docente, investigador ou sanitario.

2.9. Nomear o persoal funcionario e interino, así como expedir os correspondentes títulos, excepto persoal docente, investigador ou sanitario.

2.10. Presidir o Consello Galego da Función Pública.

2.11. Resolver as situacións do persoal funcionario da Administración da comunidade e os expedientes de incompatibilidades.

2.12. Autorizar as adscricións en comisión de servizos para postos de traballo, así como, sen prexuízo do previsto nos artigos 17º.7.e) e 65º.4, a adscrición con carácter provisional do persoal funcionario sen destino definitivo.

2.13. Autorizar as probas selectivas para persoal laboral fixo e asinar os correspondentes contratos.

2.14. Designar a representación da Administración autonómica en convenios colectivos de ámbito xeral ou que afecten varias consellerías.

2.15. Emitir informe, conxuntamente coa Consellería de Economía e Facenda e con carácter previo á extensión e adhesión a outros convenios colectivos vixentes, sobre retribucións salariais e, en xeral, sobre calquera autorización de melloras retributivas individuais ou colectivas.

2.16. Aprobar os plans de emprego.

2.17. Exercer as demais competencias que en materia de persoal lle atribúe a lexislación vixente.

Artigo 15º

Correspóndelle á conselleira ou conselleiro competente en materia de Administración local:

1. Exercer as competencias que, respecto do persoal funcionario da Administración local con habilitación de carácter nacional, lle correspondan á Comunidade Autónoma de Galicia.

2. A designación de persoas representantes da comunidade autónoma nos tribunais cualificadores de procesos selectivos de persoal para as entidades locais.

Artigo 16º

É competencia da conselleira ou conselleiro de Economía e Facenda:

1. Propoñerlle ao Consello da Xunta de Galicia, dentro da política xeral, económica e orzamentaria, as directrices a que se deberán axustar os gastos de persoal da Administración autónoma e, de forma específica, a valoración, para os seus efectos retributivos, dos postos de traballo previamente clasificados.

2. Autorizar calquera medida relativa ao persoal que poida supoñer modificacións no gasto.

Artigo 17º

Correspóndelles ás conselleiras ou conselleiros:

1. Exercer a xefatura do persoal do seu departamento e a súa inspección.

2. O exercicio das potestades disciplinarias, excepto a separación do servizo, conforme as disposicións vixentes.

3. Emitir informe sobre a adscrición dos corpos e escalas á súa consellería.

4. A provisión de postos de traballo clasificados como de libre designación, logo de convocatoria pública.

5. A proposta da relación de postos de traballo.

6. Autorizar a asistencia a cursos de formación e perfeccionamento.

7. En relación co persoal funcionario pertencente a corpos ou escalas adscritos ao seu departamento:

a) A convocatoria e a resolución dos concursos de traslados.

b) O nomeamento de persoal interino.

c) O recoñecemento da adquisición do grao persoal e dos trienios.

d) Resolver as situacións administrativas do persoal funcionario.

e) Autorizar a adscrición, con carácter provisional, do persoal funcionario sen destino definitivo.

Artigo 18º

1. O Consello Galego da Función Pública é o órgano superior colexiado de asesoramento e participación en cuestións comúns de función pública das distintas administracións públicas da Comunidade Autónoma de Galicia.

2. Integran o consello:

a) A conselleira ou conselleiro competente en materia de función pública, que será o presidente.

b) A conselleira ou conselleiro de Economía e Facenda, que será o vicepresidente.

c) A directora ou director xeral que teña ao seu cargo a función pública, que será o secretario.

Vogais:

d) A directora ou director xeral da Escola Galega de Administración Pública.

e) A directora ou director xeral de orzamentos.

f) A directora ou director xeral que teña atribuída a área da Administración local.

g) As secretarías ou secretarios xerais técnicos das consellerías.

h) Cinco persoas en representación das corporacións locais.

i) Sete persoas en representación do persoal designada polas organizacións sindicais en proporción á súa representatividade respectiva.

3. En todo caso, polo menos o 40% dos postos no Consello Galego da Función Pública resérvanse para o sexo menos representado no propio consello.

Artigo 19º

Correspóndelle ao Consello Galego da Función Pública:

a) Emitir informe, con carácter preceptivo, no prazo que regulamentariamente se determine, e non superior, en todo caso, a dous

meses, sobre os anteproxectos de lei e os proxectos de regulamento, en materia de emprego público autonómico.

Con carácter facultativo, emitirá informe sobre os proxectos normativos de rango legal ou regulamentario relativos á función pública por petición das diferentes administracións públicas.

b) Emitir informe no prazo que regulamentariamente se determine, e non superior, en todo caso, a dous meses, sobre aquelas disposicións ou decisións que teñan relevancia en materia de persoal e que lle sexan consultadas polas distintas administracións públicas de Galicia.

c) Deliberar, logo de consulta, sobre as medidas necesarias para a coordinación da política de persoal e aconsellar a adopción daquelas dirixidas a mellorar a organización, as condicións de traballo, o rendemento e a consideración social do persoal ao servizo das administracións públicas de Galicia.

d) Estudar e propoñer medidas de homologación dos sistemas de selección, formación e perfeccionamento para facilitar a mobilidade entre as distintas administracións públicas de Galicia.

e) Estudar e propoñer medidas de homologación dos programas de perfeccionamento do persoal funcionario na Escola Galega de Administración Pública.

f) Estudar medidas sobre valoración de postos de traballo, niveis e retribucións.

g) Estudar e propoñer medidas referentes ao establecemento, funcionamento e coordinación dos rexistros de persoal das administracións públicas de Galicia.

h) Estudar e propoñer medidas tendentes á coordinación da Administración pública de Galicia con outras administracións públicas.

i) Estudar e propoñer medidas tendentes á coordinación da oferta pública de emprego das distintas administracións públicas da Comunidade Autónoma de Galicia.

j) Coñecer e emitir informe sobre calquera outro asunto que lle sexa sometido por iniciativa das administracións públicas de Galicia.

k) Garantir, promover e facer efectivo o principio de igualdade por razón de sexo, así como remover os obstáculos para facelo efectivo e combater as discriminacións sexistas.

Artigo 20º

1. A Comisión de Persoal configúrase como un órgano colexiado de coordinación, asesoramento e documentación para a elaboración da política de persoal ao servizo da Administración da comunidade autónoma.

2. Terá a composición que o Goberno galego estableza por decreto, respectándose a mesma cota prevista no punto 3 do artigo 18º, e exercerá as seguintes funcións:

1º Como órgano de coordinación, fixar criterios xerais nas seguintes materias:

a) Clasificación, valoración e relación de postos de traballo.

b) Aplicación do réxime de retribucións previstas na Lei 30/1984, do 2 de agosto.

c) Bases de concesión de complementos de produtividade e gratificacións.

d) Condicións de traballo e promoción do persoal.

2º Como órgano de asesoramento, emitir informe previo con carácter preceptivo no prazo máximo dun mes sobre:

a) Os expedientes disciplinarios que impliquen separación do servizo de persoal funcionario público da Administración da comunidade autónoma.

b) A modificación da estrutura, organización e composición do persoal ao servizo da Xunta de Galicia.

3º Como órgano de documentación, ser oído e prestar o seu apoio na elaboración de:

a) Proxectos de disposicións e actos de carácter xeral referentes ao persoal dependente da Administración da comunidade autónoma.

b) Bases xerais das convocatorias de probas selectivas de acceso para prazas vacantes e concursos de méritos para provisión de postos de traballo.

4º Emitir calquera outro informe en materia de persoal exixido pola normativa vixente ou por petición dos órganos superiores da función pública.

Título IV. Organización da Función Pública

Capítulo I. Corpos de persoal funcionario

Artigo 21º

1. O persoal funcionario intégrase en corpos e escalas que, de acordo coa titulación exixida para o seu ingreso, se agrupan da seguinte forma:

Grupo A.-Titulación de doutoramento, licenciatura, enxeñaría, arquitectura ou equivalente.

Grupo B.-Titulación de enxeñaría técnica, diplomatura universitaria, arquitectura técnica, formación profesional de terceiro grao ou equivalente.

Grupo C.-Título de bacharelato, formación profesional de segundo grao ou equivalente.

Grupo D.-Título de graduado escolar, formación profesional de primeiro grao ou equivalente.

Grupo E.-Certificado de escolaridade.

2. Por cada grupo existirá un único corpo de Administración xeral, no que se poderán establecer diferentes escalas, se así fose necesario por razóns de especialización.

Artigo 22º

1. A creación, refundición, modificación ou supresión dos corpos e escalas deberase facer por lei.

2. A lei de creación deberá conter os seguintes elementos:

a) Denominación do corpo e escalas de que, se é o caso, se compoñe.

b) Grupo en que se clasifica e o sistema de selección aplicable.

c) Funcións que deban desempeñar as súas persoas integrantes, que non se poderán corresponder coas atribuídas aos órganos da Administración.

d) Nivel de titulación ou titulacións concretas exixidas para o ingreso nos corpos e escalas. Malia o anterior, cando o Goberno aprobe novas titulacións ou se produzan modificacións na normativa educativa vixente, o Consello da Xunta, mediante decreto, poderá establecer as titulacións equivalentes ás legalmente exixidas.

3. Non se poderán crear novos corpos e escalas cando a súa titulación e funcións sexan idénticas ás doutros que xa existan.

Artigo 23º

Os corpos de persoal funcionario dependerán organicamente da consellería competente en materia de función pública, sen prexuízo da que funcionalmente lles corresponda.

Capítulo II. O rexistro de persoal

Artigo 24º

1. Na consellería competente en materia de función pública haberá un rexistro en que se inscribirá todo o persoal ao servizo da Administración da comunidade autónoma e en que se anotarán preceptivamente todos os actos que afecten a vida administrativa do persoal.

2. Non se poderán incluír en nómina novas remuneracións sen lle comunicar previamente ao rexistro de persoal a resolución ou acto polo que se recoñeceron.

3. O funcionamento do rexistro de persoal estará coordinado co das demais administracións públicas.

4. A utilización dos datos que consten no rexistro de persoal estará sometida ás limitacións previstas no artigo 18.4º da Constitución. Toda persoa funcionaria poderá acceder libremente ao seu expediente persoal, onde non poderá figurar ningún dato relativo á súa raza, relixión ou opinión.

5. O Consello da Xunta de Galicia, por proposta da conselleira ou conselleiro competente en materia de función pública, ditará as normas adecuadas para a organización e funcionamento do rexistro de persoal.

Artigo 25º

As entidades locais constituirán un rexistro de persoal, sometido ao réxime de publicidade que se determine regulamentariamente, consonte a normativa en materia de protección de datos de carácter persoal.

A Administración autonómica cooperará coas entidades locais na constitución dos seus rexistros de persoal cando aquelas carezan de suficiente capacidade financeira, e poderá delegar esta función nos órganos de goberno das entidades supramunicipais.

Artigo 26º

1. Na Lei de orzamentos da comunidade figurarán os cadros de todo o persoal. O cadro de persoal estará formado polas prazas que figuran

dotadas nos orzamentos, clasificadas en grupos de corpos e, dentro deles, de acordo coas escalas de cada corpo. Incluirá tamén o persoal eventual e laboral.

2. Os programas de gasto dos orzamentos xerais da comunidade autónoma incluírán o custo de todos os postos de traballo asignados a cada unha das consellerías e por cada un dos centros xestores.

3. Os cadros dos diferentes corpos e escalas da Administración da comunidade autónoma serán os que resulten dos créditos establecidos na Lei de orzamentos da comunidade autónoma.

Capítulo III. Relación de postos de traballo, provisión, plans de emprego e oferta de emprego público

Artigo 27º

1. As consellerías remitiranlle á consellería competente en materia de función pública as relacións de postos de traballo correspondentes á súa estrutura orgánica, que conterán, necesariamente, os seguintes datos de cada posto:

a) Órgano ou dependencia a que se adscribe.

b) Denominación, tipo e sistema de provisión.

c) Nivel e retribucións complementarias do persoal funcionario e categoría profesional e réxime xurídico aplicable aos postos que vai desempeñar o persoal laboral.

d) Requisitos exixidos para o seu desempeño.

2. Os postos de traballo da Administración da comunidade autónoma e dos seus organismos autónomos de carácter administrativo serán desempeñados por persoal funcionario público.

Exceptúanse da regra anterior e poderán ser desempeñados por persoal laboral:

a) Os postos de natureza non permanente e aqueles en que as súas actividades se dirixan a satisfacer necesidades de carácter periódico e discontinuo.

b) Os postos en que as súas actividades sexan propias de oficios.

c) Os postos correspondentes a áreas de actividades que requiran coñecementos técnicos especializados cando non existan corpos ou escalas

de persoal funcionario en que as persoas integrantes teñan a preparación específica necesaria para o seu desempeño.

d) Os postos de carácter instrumental correspondentes ás áreas de mantemento e conservación de edificios, equipamentos e instalacións, e artes gráficas, así como os postos das áreas de expresión artística.

e) Os postos de traballo de organismos autónomos de carácter comercial, industrial, financeiro ou análogo, agás aqueles que impliquen exercicio da autoridade, inspección ou control correspondente á consellería a que estean adscritos, que se reservan ao persoal funcionario.

f) Os de prestación directa de servizos sociais e protección da infancia.

3. As devanditas relacións serán públicas, e tanto na súa elaboración como nas modificacións posteriores deberán ser sometidas a informe dos correspondentes órganos de representación das empregadas e empregados públicos, exclusivamente cando supoñan modificación das condicións de traballo deste persoal.

Artigo 28º

1. Os postos de traballo serán de adscrición indistinta para todo persoal funcionario incluído no ámbito de aplicación desta lei.

2. A adscrición con carácter exclusivo de determinados postos a persoal funcionario dun corpo concreto unicamente se poderá realizar cando derive necesariamente da natureza do posto e das funcións asignadas a este para o seu desempeño. Será acordada polo Consello da Xunta de Galicia por proposta da conselleira ou conselleiro competente en materia de función pública.

Artigo 29º

Os postos de traballo vacantes adscritos a persoal funcionario proveranse polos seguintes procedementos:

1. Concurso. Constitúe o sistema normal de provisión. Nel teranse en conta unicamente os méritos exixidos na correspondente convocatoria, entre os que figurarán os adecuados ás características de cada posto de traballo, así como a posesión dun determinado grao persoal, a valoración do traballo desenvolvido en anteriores postos, os cursos de formación e perfeccionamento superados que teñan relación cos postos de traballo que se van cubrir e a antigüidade.

Os concursos para a provisión de postos de persoal funcionario deberán ser convocados cunha periodicidade anual e serán resoltos en seis meses,

desde a publicación das listas definitivas de persoas admitidas e excluídas. A Administración da Xunta de Galicia garantirá a existencia dos medios materiais e persoais propios que fagan posible esta periodicidade e garantan a axilidade da resolución dos procedementos.

Para tal efecto, crearanse comisións de valoración, das que se determinará regulamentariamente a súa composición e o seu funcionamento, coa garantía da presenza da representación das traballadoras e traballadores na súa composición.

As persoas funcionarias deberán permanecer en cada posto de traballo de destino definitivo obtido por concurso un mínimo de dous anos para poderen participar nos concursos de provisión, a non ser por supresión do posto de traballo. No cómputo do dito período incluírase o tempo de destino provisional que, de ser o caso, con carácter excepcional, desempeñasen nun posto as persoas funcionarias de novo ingreso.

2. Libre designación con convocatoria pública. Por este sistema cubriranse aqueles postos que así se determinen nas relacións de postos de traballo.

Para o desempeño de postos de traballo de libre designación que así se determinen nas relacións de postos de traballo, atendendo á función que se vai desempeñar, será requisito necesario estar en posesión do diploma de directiva ou directivo expedido pola Escola Galega de Administración Pública ou equivalente dado por outras institucións públicas que habilite para o exercicio do posto de traballo de que se trate.

3. As convocatorias e resolucións que se diten para prover postos de traballo por concurso ou por libre designación serán anunciadas no Diario Oficial de Galicia pola autoridade competente para efectuar os nomeamentos.

Nas convocatorias de concursos deberán incluírse, en todo caso, os seguintes datos e circunstancias:

- Denominación, nivel e localización do posto.
- Requisitos indispensables para desempeñalo.
- Baremo para puntuar os méritos.
- Puntuación mínima para a adxudicación das vacantes convocadas.

As convocatorias para a provisión de postos por libre designación incluírán os seguintes datos:

- Denominación, nivel e localización do posto.

-Requisitos indispensables para desempeñalo.

Concederase un prazo mínimo de quince días hábiles para presentar solicitudes, contado desde a publicación da convocatoria. Os nomeamentos de libre designación requirirán o informe previo da persoa titular do centro orgánico ou da unidade a que figure adscrito o posto convocado.

4. As persoas funcionarias adscritas a un posto de traballo polo procedemento de libre designación poderán ser removidas del con carácter discrecional.

5. As persoas funcionarias que accedan a un posto de traballo polo procedemento de concurso poderán ser removidas por causas sobrevidas, derivadas dunha alteración no contido do posto de traballo, realizada a través das relacións de postos de traballo que modifiquen os supostos que serviron de base á convocatoria, ou dunha falta de capacidade sobrevida para o seu desempeño, manifestada por rendemento insuficiente que non comporte inhibición e que impida realizar con eficacia as funcións atribuídas. A remoción efectuarase logo de expediente contradictorio mediante resolución motivada do órgano que realizou o nomeamento, oída a xunta de persoal correspondente.

As persoas funcionarias afectadas polo previsto neste punto seralles aplicable o disposto no artigo 65º.4 desta lei.

6. As persoas funcionarias que ocupen un posto que sexa obxecto de supresión, como consecuencia dun plan de emprego, poderán ser destinadas a outro posto de traballo polo procedemento de reasignación de efectivos.

A reasignación de efectivos como consecuencia dun plan de emprego efectuarase aplicando criterios obxectivos relacionados coas aptitudes, formación, experiencia e antigüidade que nel se concretarán.

A adscrición ao posto adxudicado por reasignación terá carácter definitivo.

A persoa funcionaria que, como consecuencia de reasignación de efectivos no marco dun plan de emprego, vexa modificado o seu lugar de residencia terá dereito ás indemnizacións que por tal concepto se establecen no parágrafo seguinte. Os mesmos dereitos recoñeceránselles ás persoas funcionarias en excedencia forzosa ás cales se lles asigne destino no marco do dito plan.

A indemnización consistirá no aboamento dos gastos de viaxe, incluídos os da súa familia, nunha indemnización de tres axudas de custo do titular e cada membro da súa familia que efectivamente se traslade e no pagamento dos gastos de transporte de mobles e equipamento, así como

nunha indemnización de tres mensualidades da totalidade das súas retribucións, excepto o complemento de produtividade, cando se produza cambio de concello. Isto sen prexuízo doutras axudas que no propio plan de emprego poidan establecerse.

A reasignación de efectivos producirase en tres fases:

a) A reasignación de efectivos, dentro da consellería onde estivese destinada a persoa funcionaria, efectuaráase a consellería competente en materia de función pública, logo de informe daquela, no prazo máximo de seis meses, contados a partir da supresión do posto. Terá carácter obrigatorio para postos no mesmo concello e voluntario para postos que radiquen en distinto concello, que serán, en ambos os dous casos, de similares características, funcións e retribucións. Durante esta fase percibiranse as retribucións do posto de traballo que se desempeñaba.

b) Se na primeira fase as persoas funcionarias non obteñen posto na consellería onde estivesen destinadas, poderán ser asignadas pola consellería competente en materia de función pública, no prazo máximo de tres meses, a postos doutras consellerías e dos seus organismos adscritos, nas condicións anteriores, percibindo durante esta segunda fase as retribucións do posto de traballo que desempeñaban.

Durante as dúas fases citadas poderán encomendárseles ás persoas funcionarias afectadas tarefas adecuadas ao seu corpo ou escala de pertenza.

c) As persoas funcionarias que tras as anteriores fases de reasignación de efectivos non obtivesen posto adscribíranse á consellería competente en materia de función pública, a través de relacións específicas de postos en reasignación, na situación de expectativa de destino definida nos artigos 51º g) e 59º desta lei, e poderán ser reasignadas por esta a postos de similares características e retribucións doutras consellerías e dos seus organismos adscritos, con carácter obrigatorio cando estean situadas no mesmo concello e con carácter voluntario cando radiquen en distinto concello.

7. A Administración da Xunta de Galicia poderá adscribir as persoas funcionarias a postos de traballo en distinta unidade ou localidade, logo de solicitude baseada en motivos de saúde ou rehabilitación da funcionaria ou funcionario, da súa ou seu cónxuxe ou da persoa unida por análoga relación de afectividade, das fillas e fillos ao seu cargo ou das persoas ascendentes no primeiro grao de consanguinidade, cando concorran os seguintes requisitos:

a) Informe previo favorable do servizo médico oficial legalmente establecido.

b) Existencia de postos vacantes con asignación orzamentaria.

c) Que o nivel de complemento de destino e específico do posto de destino non sexa superior ao do posto de orixe.

d) Que a persoa funcionaria reúna os requisitos para o seu desempeño.

e) No caso das persoas ascendentes, que a funcionaria ou funcionario conviva con elas.

Esta adscrición terá, sen prexuízo da aplicación da normativa sobre riscos laborais, carácter provisional, e o posto de traballo de orixe da persoa funcionaria, sempre que o ocupase con carácter definitivo, reservaráselle mentres se manteña a causa que motiva a adscrición. Coa periodicidade que regulamentariamente se determine e, en todo caso, cada ano, deberase comprobar que persisten as circunstancias que deron lugar á adscrición. A negativa á adscrición por causa de saúde será sempre motivada.

8. En todos os procedementos de provisión de postos de traballo atenderase especialmente ao cumprimento do previsto no punto 2º do artigo 34 da Lei 7/2004, do 16 de xullo, para a igualdade de mulleres e homes.

9. As mulleres vítimas de violencia de xénero que se vexan obrigadas a abandonar o posto de traballo na localidade onde viñan prestando servizos, para facer efectiva a súa protección ou o seu dereito á asistencia social integral, terán dereito ao traslado a outro posto de traballo propio do seu corpo, escala ou categoría profesional, de análogas características, sen necesidade de que sexa vacante de necesaria cobertura. Aínda así, en tales supostos a Administración pública competente estará obrigada a lles comunicar as vacantes radicadas na mesma localidade ou nas localidades que as interesadas expresamente soliciten.

Este traslado terá a condición de traslado forzoso, para os efectos dos dereitos que para a traballadora puidesen derivar del.

Nas actuacións e nos procedementos relacionados coa violencia de xénero protexerase a intimidade das vítimas, en especial os seus datos persoais, os dos seus descendentes e os de calquera persoa que estea baixo a súa garda ou custodia.

Artigo 30º³

Proveranse polo sistema de libre designación, con convocatoria pública entre persoal funcionario de carreira, os postos de traballo de carácter

³ Modificado polo art. 21 da Lei 15/2010, do 30 de decembro

directivo ou de especial responsabilidade e aqueles que requiran unha confianza persoal para exercer as súas funcións. En todo caso, mediante este procedemento, proveranse as subdireccións xerais ou equivalentes, xefaturas de servizo ou equivalentes, as secretarías de altos cargos, así como, excepcionalmente, outros de nivel inferior que, como tales, se determinen nas relacións de postos de traballo, segundo os criterios que se establezan, neste último caso, logo da negociación coas organizacións sindicais.

Os postos clasificados como de libre designación estarán sometidos a dispoñibilidade horaria nos termos que se establezan regulamentariamente.

Artigo 30º bis)⁴

1. A Xunta de Galicia, no marco da planificación xeral dos seus recursos humanos, e sen prexuízo do dereito do persoal funcionario á mobilidade, poderá trasladar motivadamente o persoal funcionario de carreira a consellarías, unidades, organismos, axencias ou entidades distintas ás do seu destino cando considere que existen sectores prioritarios da actividade pública con necesidades específicas de efectivos.

2. Este traslado, de carácter voluntario, levarase a cabo mediante comisión de servizos, e atribuiráselle ao persoal funcionario ou ben un posto de traballo distinto ao de orixe, para o que reúna os requisitos establecidos na relación de postos de traballo, ou ben funcións ou tarefas propias da súa condición profesional que, por motivo de maior volume ou razóns conxunturais, non poidan ser atendidas con suficiencia polo persoal que preste servizos nas unidades sinaladas na alínea 1 deste artigo.

Nestes casos percibirán as retribucións do posto de traballo que realmente desempeñen, ou as do posto de orixe, no caso de que a devandita comisión sexa por atribución de tarefas.

Esta comisión de servizos terá unha duración de seis meses, prorrogable excepcionalmente por outros seis no caso de que se manteñan as necesidades de servizo ou funcionais. Os postos de traballo vacantes, cubertos temporalmente por esta comisión de servizos, incluíranse nos correspondentes concursos de traslados.

3. Cando as necesidades de servizo ou funcionais xustifiquen a modificación da adscrición dos postos de traballo a unha consellaría, unidade, organismo, axencia ou entidade distinta da que figure na relación de postos de traballo, o Consello da Xunta de Galicia aprobará un plan de ordenación de recursos humanos, oída a comisión de persoal e logo da

⁴ Engadido polo art. 22 da Lei 15/2010, do 30 de decembro

negociación sindical e do informe da consellaría competente en materia de función pública e da consellaría competente en materia de orzamentos.

Artigo 31º

1. A Xunta de Galicia poderá elaborar plans de emprego, referidos tanto a persoal funcionario como laboral, que conterán, de forma conxunta, as actuacións que se deben desenvolver para a óptima utilización dos recursos humanos no ámbito a que afecten, dentro dos límites orzamentarios e de acordo coas directrices de política de persoal.

As actuacións previstas para o persoal laboral nos plans de emprego desenvolveranse conforme a normativa específica do ordenamento xurídico laboral e o establecido nos convenios colectivos aplicables.

2. Os plans de emprego poderán conter as seguintes previsións e medidas:

a) Previsións sobre modificación de estruturas organizativas e de postos de traballo.

b) Suspensión de incorporacións de persoal externo ao ámbito afectado, tanto as derivadas de oferta de emprego como de procesos de mobilidade.

c) Reasignación de efectivos de persoal.

d) Establecemento de cursos de formación e capacitación.

e) Autorización de concursos de provisión de postos limitados ao persoal dos ámbitos que se determinen.

f) Medidas específicas de promoción interna.

g) Prestación de servizos a tempo parcial.

h) Necesidades adicionais de recursos humanos, que deberán integrarse, se é o caso, na oferta de emprego público.

i) Outras medidas que procedan en relación cos obxectivos do plan de emprego.

As memorias xustificativas dos plans de emprego conterán as referencias temporais que procedan, respecto das previsións e medidas establecidas neles.

3. O persoal afectado por un plan de emprego poderá ser reasignado voluntariamente noutras administracións públicas nos termos que

establezan os convenios que, para tal efecto, se promovan e subscriban con elas.

4. Os plans de emprego poderán afectar unha ou varias consellerías, organismos ou áreas administrativas concretas e serán aprobados pola consellería competente en materia de función pública, logo de informe favorable da Consellería de Economía e Facenda.

A iniciativa para a súa elaboración corresponderalle á consellería ou ao organismo afectado ou, conxuntamente, ás consellerías competentes en materia de función pública e economía.

5. A Xunta de Galicia poderá adoptar, ademais de plans de emprego, outras medidas de racionalización de efectivos así como incentivos á excedencia voluntaria e á xubilación anticipada.

6. As necesidades de recursos humanos con asignación orzamentaria que non poidan ser cubertas cos efectivos de persoal existentes serán obxecto de oferta de emprego público.

A oferta de emprego público será aprobada polo Consello da Xunta de Galicia por proposta da consellería competente en materia de función pública.

7. No deseño e na execución dos plans de emprego atenderase, con absoluta prioridade, ao principio de igualdade e non-discriminación por razón de sexo.

Capítulo IV. O acceso á función pública

Artigo 32º

Para a admisión ás probas selectivas será necesario:

1. Ter nacionalidade española. Non obstante, teranse en conta os seguintes supostos:

a) A poboación nacional dos demais estados membros da Unión Europea poderán acceder, en idénticas condicións que as persoas de nacionalidade española, á función pública investigadora, docente, de correos, sanitaria de carácter asistencial e aos demais sectores da función pública aos cales, segundo o dereito comunitario, lles sexa aplicable a libre circulación de traballadoras e traballadores.

b) A poboación nacional daqueles estados aos cales, en virtude de tratados internacionais subscritos pola Unión Europea e ratificados por España, lles sexa aplicable a libre circulación de traballadoras e

traballadores nos termos en que esta está definida no tratado constitutivo da Unión Europea.

O previsto nas alíneas a) e b) aplicarase de acordo co disposto na Lei 17/1993, do 23 de decembro, sobre o acceso a determinados sectores da función pública dos nacionais dos demais estados membros da Unión Europea.

2. Estar en posesión da titulación suficiente ou estar en condicións de obtela na data en que remate o prazo de presentación das instancias para tomar parte nas probas selectivas.

3. Non estar separada ou separado do servizo de ningunha Administración pública en virtude de expediente disciplinario nin encontrarse inhabilitada ou inhabilitado por sentenza firme para o exercicio de funcións públicas.

4. Ter cumpridos os 18 anos de idade ou ter a idade que a convocatoria estableza como mínima antes de que finalice o prazo de presentación de instancias, e non exceder a idade establecida como máxima para o ingreso nun corpo ou escala.

5. Cumprir os requisitos para exercer as funcións que dentro do corpo ou escala lle poidan ser encomendadas, conforme o previsto regulamentariamente.

Artigo 33º

1. Todas as convocatorias de probas selectivas publicaranse no Diario Oficial de Galicia e as súas bases, que vinculan o órgano convocante e o tribunal, deberán, en todo caso, conter os seguintes elementos:

a) Número e características das prazas convocadas.

b) Condicións e requisitos que deben concorrer nas persoas aspirantes.

c) Probas e programas de procedemento selectivo, así como sistemas e formas de cualificación dos exercicios ou baremos de puntuación.

d) Composición do tribunal cualificador ou, se é o caso, da comisión de selección.

e) Modelo de solicitude e importe dos dereitos de exame.

f) Características, efectos e duración dos cursos ou período de prácticas, ou ambos, que deban realizar, se é o caso, as persoas seleccionadas.

2. Nas convocatorias teranse en conta as condicións especiais de ingreso das persoas con discapacidade na función pública.

Artigo 34º

1. As probas selectivas serán teóricas e prácticas e deberán adecuarse aos postos de traballo que se vaian ocupar.

2. Os tribunais que xulguen as probas selectivas non poderán estar compostos maioritariamente por persoal funcionario dos corpos ou escalas de que se trate. Ningunha persoa integrante terá titulación inferior á exixida para a admisión ás probas. Na súa composición debe atenderse ao artigo 36 da Lei 7/2004, do 16 de xullo, para a igualdade de mulleres e homes.

3. O Consello da Xunta de Galicia, por proposta da conselleira ou conselleiro competente en materia de función pública, establecerá as bases e contidos mínimos obrigatorios dos programas para o acceso aos distintos corpos e escalas da Administración pública da comunidade autónoma.

Artigo 35º⁵

A Administración garantirá os dereitos constitucionais e lingüísticos das cidadás e dos cidadáns galegos, tanto respecto do galego, como lingua propia de Galicia, coma do castelán, lingua oficial en Galicia.

Para lle dar cumprimento á normalización do idioma galego na Administración pública de Galicia e

para garantir o dereito das administradas e dos administrados ao uso do galego nas relacións coa Administración pública no ámbito da comunidade autónoma, e a promoción do uso normal do galego por parte dos poderes públicos de Galicia, que determina o artigo 6.3º da Lei de normalización lingüística, nas probas selectivas que se realicen para o acceso ás prazas da Administración da Comunidade Autónoma de Galicia e das entidades locais de Galicia incluírase un exame de galego, agás para aqueles que acrediten o coñecemento da lingua galega conforme a normativa vixente. As bases das convocatorias dos procesos selectivos establecerán o carácter e a valoración deste exame.

Todo isto sen prexuízo daquelas probas que teñan que realizarse en galego para aquelas prazas que requiran un especial coñecemento da lingua galega

Artigo 36º

⁵ Modificado por art. único da Lei 2/2009, de 23 de xuño

O acceso á función pública e aos seus corpos ou escalas realizarase mediante concurso, oposición ou concurso-oposición libre, convocados publicamente e baseados nos principios de igualdade, mérito e capacidade, sen prexuízo do que sobre a carreira administrativa se dispón nesta lei. Na convocatoria cumprirá ter en conta o mandado do artigo 37 da Lei 7/2004, do 16 de xullo, para a igualdade de mulleres e homes.

Artigo 37º

1. A oposición consistirá na superación de probas teóricas e prácticas exixidas na convocatoria pública, adecuadas ao exercicio da función así como, se é o caso, na superación dun curso selectivo de formación.
2. As probas de selección deberanse establecer de maneira que poidan manifestarse as condicións de aptitude e coñecemento que se consideren necesarias segundo a natureza da función e permitan fixar unha orde de prelación das persoas aspirantes seleccionadas.
3. Os programas das probas de selección e, se é o caso, dos cursos de formación deberán procurar especialmente que as materias exixidas se correspondan co desenvolvemento posterior das tarefas que se van cumprir.
4. En casos determinados e xustificados, as persoas aspirantes poderán ser sometidas a un período de prácticas, conforme a convocatoria.

Artigo 38º⁶

1. A selección por concurso-oposición consistirá na superación das probas correspondentes e, se é o caso, do curso selectivo de formación, así como na posesión previa, debidamente valorada, de determinadas condicións de formación, méritos ou niveis de experiencia.
2. A valoración dos devanditos méritos ou niveis de experiencia non suporá máis dun 40% da puntuación máxima alcanzable no proceso selectivo. Co fin de asegurar a debida idoneidade das persoas aspirantes, estas deberán superar na fase de oposición a puntuación mínima establecida para as respectivas probas selectivas
3. Na fase de oposición serán de aplicación os criterios establecidos no artigo 37º.

Artigo 39º

O concurso, sistema excepcional de acceso para postos singulares en atención á natureza das funcións que se van desempeñar, valorará os

⁶ Ap. 2 modificado por art. 23 da Lei 15/2010, de 30 de decembro

méritos que se sinalen na convocatoria, que, en todo caso, debe ser pública e libre.

Artigo 40º

Poderanse realizar convocatorias de probas conxuntas de selección para o ingreso nos distintos corpos ou escalas.

Artigo 41º

Os tribunais non poderán aprobar nin declarar que superaron as probas selectivas un número superior de persoas aspirantes ao de prazas convocadas. A contravención deste principio xera nulidade de pleno dereito na proposta do tribunal.

Artigo 42º

A adxudicación de postos de traballo ás persoas aspirantes que superaron o ingreso deberase realizar de acordo coas solicitudes que realicen as persoas interesadas, sempre segundo a orde obtida nas probas selectivas.

Artigo 43º

1. Cando a convocatoria o estableza e unha vez aprobadas as probas selectivas, as persoas aspirantes ao ingreso na función pública deberán superar un curso de selección ou formación na Escola Galega de Administración Pública adaptado á natureza de cada corpo ou escala ou un período de prácticas nunha unidade administrativa.
2. Durante este período serán nomeadas funcionarias e funcionarios en prácticas cos dereitos económicos que se sinalen e o tempo que permanezan nesta situación computaráselles para todos os efectos.

Capítulo V. Mobilidade do persoal funcionario das diversas Administracións públicas

Artigo 44º

1. Garántese, no ámbito desta lei e de acordo coa lexislación básica do Estado, o dereito á mobilidade do persoal funcionario procedente doutras administracións públicas, de conformidade coas condicións e cos requisitos que determine previamente a Xunta de Galicia nas relacións de postos de traballo e de acordo co que dispoña a correspondente convocatoria.
2. Ao persoal funcionario da Administración do Estado, das comunidades autónomas e das corporacións locais que, mediante os procedementos legalmente establecidos, pase a ocupar postos de traballo na

Administración pública desta comunidade autónoma seralle aplicable a lexislación da función pública desta.

O mencionado persoal que, mediante transferencia, pase a ocupar postos de traballo da Administración da Comunidade Autónoma de Galicia con carácter definitivo integrarase no correspondente corpo ou escala.

3. No marco dos acordos que as administracións públicas subscriban coa finalidade de facilitar a mobilidade entre o persoal funcionario, terán especial consideración os casos de mobilidade xeográfica das funcionarias vítimas de violencia de xénero.

4. O persoal doutras administracións en servizo activo na Administración da Xunta de Galicia non poderá superar en ningún caso o 5% dos efectivos totais con que esta conte.

Artigo 45º

O persoal funcionario da Comunidade Autónoma galega que, mediante concurso ou libre designación, pase a ocupar postos noutras administracións públicas seguirá pertencendo aos seus corpos ou escalas de orixe na situación de servizos noutras administracións públicas, e mentres tanto seralle de aplicación a lexislación da Administración de destino coa excepción prevista no artigo 56.

Artigo 46º

O persoal funcionario transferido á Comunidade Autónoma galega que, en virtude dos procedementos de concurso ou libre designación, pase a ocupar postos de traballo noutras administracións públicas seguirá conservando a súa condición de persoal funcionario do Estado e da Comunidade Autónoma galega en situación administrativa de servizos noutras administracións públicas.

Título V. Rexime xurídico da Función Pública

Capítulo I. Adquisición e perda da condición de funcionaria ou funcionario

Artigo 47º

A condición de funcionaria ou funcionario adquirese polo cumprimento dos seguintes requisitos:

1. Superar as probas selectivas e os cursos de selección ou formación que sexan procedentes.

2. Nomeamento conferido pola autoridade competente e publicado no Diario Oficial de Galicia.

3. Xurar ou prometer fidelidade á Constitución, ao Estatuto de autonomía de Galicia e obediencia ás leis, así como desempeñar con imparcialidade o exercicio da función pública.

4. Tomar posesión no prazo dun mes a partir da publicación do nomeamento.

Artigo 48º

A condición de funcionaria ou funcionario pérdese por algunha das causas seguintes:

1. Renuncia expresa, que non inhabilita para novo ingreso na función pública.

2. Separación do servizo, por resolución firme recaída en expediente disciplinario ou inhabilitación absoluta ou especial para cargo público acordada como pena principal ou accesoria en sentenza xudicial de carácter definitivo.

3. Perda da nacionalidade española, tendo en conta, non obstante, a Lei 17/1993, do 23 de decembro, sobre o acceso a determinados sectores da función pública da poboación nacional dos demais estados membros da Unión Europea.

4. Xubilación forzosa ou voluntaria.

Artigo 49º

1. A xubilación forzosa declárase de oficio ao cumprir a funcionaria ou funcionario a idade de 65 anos.

Malia o disposto no parágrafo anterior, tal declaración non se producirá ata o momento en que as persoas funcionarias cesen na situación de servizo activo, naqueles supostos en que voluntariamente prolonguen a súa permanencia nela, ata, como máximo, os 70 anos de idade. Para tal efecto poderán optar pola prolongación da permanencia no servizo activo, mediante escrito dirixido á conselleira ou conselleiro competente en materia de función pública cunha anticipación de dous meses, como mínimo, á data en que cumpran os 65 anos de idade, e entenderase recoñecida pola Administración da Xunta de Galicia a devandita prolongación se non lles notificase ás persoas interesadas resolución expresa e motivada en contrario antes dos quince días que preceden a aquela data.

Facúltase a conselleira ou conselleiro competente en materia de función pública para ditar as normas complementarias de procedemento que permitan a aplicación da medida citada ás persoas funcionarias referidas no parágrafo anterior.

Do disposto no parágrafo segundo quedan exceptuado o persoal funcionario daqueles corpos e escalas que teñan normas específicas de xubilación de acordo co disposto na normativa básica estatal.

2. Procederase tamén á súa xubilación, logo da instrución de expediente que poderá iniciarse de oficio ou por instancia da persoa funcionaria interesada, cando se declare a incapacidade permanente para o exercicio das súas funcións, ben por inutilidade física ou psíquica ou por diminución apreciable das súas facultades.

En calquera caso será preceptiva a audiencia no expediente da persoa interesada funcionaria.

Artigo 50º

1. A xubilación voluntaria declararase por instancia da funcionaria ou funcionario conforme a lexislación vixente.

2. a) Malia o anterior, as persoas funcionarias afectadas por un proceso de reasignación de efectivos que se encontren nas situacións de expectativa de destino ou de excedencia forzosa, como consecuencia dun plan de emprego, poderán solicitar a xubilación voluntaria anticipada, nas condicións establecidas no réxime de Seguridade Social en que estean encadradas, sempre que teñan cumpridos 60 anos de idade e reúnan os requisitos exixidos no dito réxime.

2. b) As persoas funcionarias que se acollan a esta xubilación terán dereito a percibir, por unha soa vez, unha indemnización cuxa contía será fixada polo Consello da Xunta de Galicia segundo a súa idade e as retribucións íntegras correspondentes á última mensualidade completa percibida, con exclusión, se é o caso, do complemento específico e da produtividade, referida a doce mensuralidades.

2. c) Correspóndelle á conselleira ou conselleiro competente en materia de función pública acordar a xubilación voluntaria incentivada.

Artigo 50º bis)⁷

1. Nos casos de extinción da relación de servizo como consecuencia de perda da nacionalidade ou de xubilación por incapacidade permanente para o servizo, a persoa interesada, unha vez desaparecida a causa

⁷ Engadido por art. 24 da Lei 15/2010, de 30 de decembro

obxectiva que a motivou, pode solicitar a rehabilitación da súa condición de persoal funcionario, que lle será concedida.

Se a rehabilitación se producise antes de que transcorresen dous anos desde a extinción da relación de servizo como consecuencia de jubilación por incapacidade permanente para o servizo, o persoal funcionario reincorporarase ao último posto de traballo que ocupase con carácter definitivo, o que lle quedará reservado durante ese período de tempo.

2. O Consello da Xunta de Galicia, logo do informe favorable da Asesoría Xurídica e oída a comisión de persoal, poderá conceder de forma motivada, con carácter excepcional e por solicitude da persoa interesada, a rehabilitación de quen perdese a condición de persoal funcionario por condena á pena principal ou accesoria de inhabilitación, atendendo ás circunstancias e á entidade do delito cometido. Se a resolución non se ditase de forma expresa nin se lle notificase á persoa interesada no prazo de tres meses, a solicitude de rehabilitación poderase entender desestimada.

Capítulo II Situacións administrativas

Artigo 51º

As persoas funcionarias poden estar nalgunha das seguintes situacións:

- a) Servizo activo.
- b) Servizos especiais.
- c) Servizos noutras administracións públicas.
- d) Excedencia voluntaria.
- e) Excedencia forzosa.
- f) Suspensión de funcións.
- g) Expectativa de destino.
- h) Excedencia forzosa aplicable a funcionarias e funcionarios en expectativa de destino.
- i) Excedencia voluntaria incentivada.
- j) Excedencia por razón de violencia sobre a muller funcionaria.

Artigo 52º

As persoas funcionarias están en situación de servizo activo:

1. Cando ocupen unha praza dotada orzamentariamente dun corpo ou escala e desempeñen un posto de traballo, en virtude da súa pertenza a aqueles.
2. Cando estean en comisión de servizo de carácter temporal conferida pola consellería competente en materia de función pública.
3. Cando queden á disposición do órgano que regulamentariamente se determine de acordo co establecido no artigo 65º.4.
4. Nos supostos previstos no artigo 54º en que a persoa funcionaria opte por permanecer nesta situación.

Artigo 53º

Por necesidade do servizo, debidamente xustificada e de acordo cos criterios e as condicións que se determinen regulamentariamente, oída a comisión de persoal, os órganos competentes poderán destinar a funcionaria ou funcionario en comisión de servizos de carácter forzoso e por tempo non superior a tres meses a un posto de traballo distinto do de destino e, se supuxese cambio de localidade, a funcionaria ou funcionario terá dereito ás indemnizacións establecidas regulamentariamente. Quedan excluídas desta comisión forzosa as persoas que exerzan os dereitos das letras e) e f) do punto 1 do artigo 76º, así como as funcionarias embarazadas. Regulamentariamente estableceranse dereitos de oposición á comisión forzosa derivados do coidado de familiares.

Artigo 54º

O persoal funcionario público pasará á situación de servizos especiais:

1. Cando sexa autorizado para realizar unha misión por período superior a seis meses en organismos internacionais, gobernos ou entidades públicas estranxeiras ou en programas de cooperación internacional.
2. Cando adquira a condición de persoal funcionario ao servizo de organizacións internacionais ou de carácter supranacional.
3. Cando sexa nomeado integrante do Goberno ou dos órganos de goberno das comunidades autónomas ou altos cargos deles que non deban ser provistos necesariamente por persoal funcionario público.
4. Cando sexa elixido polas Cortes Xerais para formar parte dos órganos constitucionais ou doutros que lles corresponda ás cámaras elixir.

5. Cando sexa adscrito aos servizos do Tribunal Constitucional ou do Defensor do Pobo.

6. Cando acceda á condición de deputada, deputado, senadora ou senador das Cortes Xerais.

7. Cando acceda á condición de deputada ou deputado do Parlamento galego, de membro das asembleas lexislativas das comunidades autónomas ou cando forme parte de órganos que lle corresponda elixir ao Parlamento galego, se percibe retribucións periódicas polo desempeño da función.

Cando non perciba tales retribucións poderá optar entre permanecer na situación de servizo activo ou pasar á de servizos especiais, sen prexuízo da normativa que diten as comunidades autónomas sobre incompatibilidades das persoas integrantes de asembleas lexislativas.

8. Cando desempeñe cargos electivos retribuídos e de dedicación exclusiva nas entidades locais, cando desempeñe responsabilidades de órganos superiores e directivos municipais e mais cando se desempeñen responsabilidades de persoas integrantes dos órganos locais para o coñecemento e a resolución das reclamacións económico-administrativas. Exceptúanse as persoas funcionarias da Administración local con habilitación de carácter estatal, cando desempeñen postos reservados a elas, que se rexerán pola súa normativa específica, quedando na situación de servizo activo.

9. Cando preste servizo nos gabinetes da Presidencia do Goberno, das ministras e ministros e das secretarías e secretarios de Estado e non opte por permanecer na situación de servizo activo na súa Administración de orixe.

10. Cando sexa nomeado para calquera cargo de carácter político de que derive incompatibilidade para exercer a función pública.

11. Cando cumpra o servizo militar ou a prestación substitutoria equivalente.

12. Cando preste servizo nos gabinetes da Presidencia da Xunta de Galicia ou dos conselleiros e non opte por permanecer na situación de servizo activo na súa Administración de orixe.

13. Cando desempeñe postos de traballo de carácter directivo no Gabinete da Presidencia do Parlamento.

14. Cando sexa adscrito aos servizos do Valedor do Pobo, nos termos previstos na lei reguladora da devandita institución.

15. Cando sexa nomeado membro do Consello de Contas de Galicia.
16. Cando pase a desempeñar os postos de traballo de presidenta ou presidente, conselleira ou conselleiro delegado, directora ou director xerente nas sociedades públicas a que fai alusión o artigo 12 da Lei 11/1992, do 7 de outubro, de réxime financeiro e orzamentario de Galicia, e así o determine o Consello da Xunta de Galicia.
17. Cando sexa nomeado como titular de subsecretarías, secretarías xerais técnicas ou direccións xerais da Administración xeral do Estado.
18. Cando sexa nomeado como titular das subdelegacións do Goberno nas provincias ou das direccións insulares da Administración xeral do Estado e non opte por permanecer na situación de servizo activo na súa Administración de orixe.
19. Cando sexa nomeado para desempeñar postos nas áreas funcionais da alta inspección de educación, funcionaria ou funcionario dos corpos docentes ou das escalas en que se ordena a función pública docente.
20. Cando pase a desenvolver cargos directivos nas empresas públicas, nos entes públicos, nas sociedades ou nas fundacións públicas en que a Xunta de Galicia, directa ou indirectamente, participe ou achegue máis do 50% do capital ou do patrimonio, cando os devanditos cargos sexan designados logo de acordo do Consello da Xunta de Galicia ou polos seus propios órganos de goberno.

Artigo 55º

1. Ás persoas funcionarias en situación de servizos especiais computaráselles o tempo que permanezan en tal situación para os efectos de ascensos, trienios e dereitos pasivos e terán dereito á reserva de praza e destino que ocupasen, que poderá ser desempeñada mentres a persoa funcionaria estea en situación de servizos especiais ben en comisión de servizos, ben por persoal interino.

En todos os casos percibirán as retribucións do posto ou cargo efectivo que desempeñen e non as que lles correspondan como persoal funcionario, sen prexuízo do dereito á percepción dos trienios que puidesen ter recoñecidos como funcionarias ou funcionarios.

2. As deputadas, deputados, senadoras, senadores e persoas integrantes das asembleas lexislativas das comunidades autónomas que perdan tal condición por disolución das correspondentes cámaras ou finalización do mandato destas poderán permanecer na situación de servizos especiais ata a súa nova constitución.

3. O disposto neste artigo relativo ao cómputo do tempo de permanencia na situación de servizos especiais, para os efectos de ascensos, trienios e dereitos pasivos, non será de aplicación ás funcionarias e funcionarios públicos que, logo de ingresaren ao servizo das institucións comunitarias europeas ou ao de entidades e organismos asimilados, exerzan o dereito de transferencia establecido no artigo 11.2º do anexo VIII do Estatuto dos funcionarios das comunidades europeas, aprobado polo Regulamento 259/1968 do Consello, do 29 de febreiro, modificado polo Regulamento 571/1992, do Consello, do 2 de marzo, sen prexuízo dos efectos económicos que poidan derivar dos ascensos e trienios consolidables ata o momento do exercicio deste dereito.

4. A Administración pública velará para que non haxa menoscabo no dereito á carreira profesional do persoal funcionario público que fose nomeado alto cargo, membro do poder xudicial ou doutros órganos constitucionais ou estatutarios ou que fose elixido alcaldesa ou alcalde, retribuído e con dedicación exclusiva, presidenta ou presidente de deputacións ou institucións equivalentes, deputada, deputado, senador ou senadora das Cortes Xerais e membro das asembleas lexislativas das comunidades autónomas. Como mínimo, este persoal funcionario recibirá o mesmo tratamento na consolidación do grao e no conxunto de complementos que o que se estableza para o que fose directora ou director xeral e outros cargos equivalentes ou superiores da correspondente Administración pública.

Artigo 56º

Servizos noutras administracións públicas.

As persoas funcionarias da comunidade que, por medio dos sistemas de concurso, de libre designación, transferencia ou adscrición provisional, se é o caso, pasen a ocupar postos de traballo noutras administracións públicas someteranse ao réxime estatutario vixente na Administración en que estean destinadas e seralles aplicable a lexislación en materia de función pública desta, pero conservarán a súa condición de funcionarias ou funcionarios da comunidade en situación de servizo noutras administracións públicas. No suposto de estaren incursas en expediente disciplinario, a imposición da sanción de separación do servizo corresponderalles aos órganos competentes da comunidade autónoma.

Artigo 57º⁸

Excedencia voluntaria.

1. Excedencia por prestación de servizos no sector público:

⁸ Ap. 1 modificado polo art. 25 da Lei 15/2010, do 28 de decembro

Ap. 6 modificado polo art. 26 da Lei 15/2010, do 28 de decembro

Sen prexuízo do disposto na normativa sobre incompatibilidades, procede declarar, de oficio ou por solicitude da persoa interesada, na situación de excedencia por prestación de servizos no sector público:

a) O persoal funcionario de carreira que acceda, por promoción interna ou por outros sistemas de acceso, a outros corpos ou escalas en calquera administración pública e non lle corresponda quedar noutra situación administrativa.

b) O persoal funcionario de carreira que pase a prestar servizos como persoal laboral fixo en calquera administración pública ou en organismos, axencias ou entidades do sector público. Para estes efectos, considéranse incluídas no sector público as sociedades mercantís e fundacións que reúnan os requisitos esixidos pola lexislación aplicable segundo a administración pública á que estean vinculadas ou da que dependan.

A excedencia regulada nesta alínea non lle é aplicable ao persoal funcionario de carreira que pase a prestar servizos en calquera administración pública, organismo, axencia ou entidade do sector público como persoal funcionario interino ou como persoal laboral con contrato temporal ou declarado indefinido por sentenza xudicial firme nin ao que pase a prestar servizos en entidades que queden excluídas da consideración de sector público para os efectos do previsto na letra b) desta alínea.

Nestes supostos, o persoal funcionario de carreira será declarado na situación de excedencia por interese particular, sen que lle sexa exixible o requisito de que prestase un tempo mínimo de servizos previos nin o prazo de permanencia nesa situación.

As persoas que se atopen en situación de excedencia por prestación de servizos no sector público non devengarán retribucións nin lles será computable o tempo que permanezan nesa situación para efectos de ascensos, trienios e dereitos no réxime de Seguridade Social que lles sexa aplicable.

Malia o disposto no parágrafo anterior, no suposto regulado na letra b) desta alínea, o tempo de servizos prestados en organismos, axencias ou entidades do sector público computarase só para os efectos de antigüidade, unha vez que se reingrese ao servizo activo».

2. Por interese particular:

a) Poderá concedérselles igualmente a excedencia voluntaria ás persoas funcionarias cando o soliciten por interese particular.

Para solicitar o pase á situación prevista nesta letra será preciso ter prestado servizos efectivos en calquera das administracións públicas durante os cinco anos inmediatamente anteriores e nela non se poderá permanecer menos de dous anos continuados.

Procederá, así mesmo, declarar en excedencia voluntaria o persoal funcionario público cando, rematada a causa que determinou o pase a unha situación distinta á de servizo activo, incumpra a obriga de solicitar o reingreso no prazo establecido regulamentariamente.

O persoal funcionario público que preste servizos en organismos ou entidades que quede excluído da consideración do sector público para os efectos da declaración de excedencia voluntaria prevista no punto 1 deste artigo será declarado na situación de excedencia voluntaria regulada neste punto, sen que lle sexan de aplicación os prazos de permanencia nela.

b) Pasarán tamén á situación de excedencia voluntaria por interese particular as persoas funcionarias que cesasen na situación de servizos especiais e non solicitasen o reingreso no servizo activo no prazo de trinta días desde tal cesamento, agás no suposto previsto no parágrafo in fine do artigo 55º.

Ao excedente voluntario por interese particular ao cal, solicitado o reingreso, non se lle conceda por falta de posto vacante con dotación orzamentaria continuará na situación de excedencia voluntaria ata que se produza este.

3. Por agrupación familiar.

As persoas funcionarias excedentes por algunha das causas anteriores non percibirán retribucións nin lles será computado o tempo permanecido en tal situación para efectos de ascensos, trienios e dereitos pasivos.

4. Excedencia para o coidado de fillas, fillos e familiares:

As persoas funcionarias de carreira terán dereito a un período de excedencia, de duración non superior a tres anos, para coidar cada filla ou fillo, tanto cando sexa por natureza como por adopción ou acollemento permanente ou en proceso de adopción, que se contará desde a data de nacemento ou, se é o caso, da resolución xudicial ou administrativa.

Tamén terán dereito a un período de excedencia, de duración non superior a tres anos, para o coidado dunha persoa familiar que estea ao seu cargo, ata o segundo grao inclusive de consanguinidade ou afinidade, que por razóns de idade, accidente, enfermidade ou discapacidade non se poida valer por si mesma e non desempeñe actividade retribuída.

O período de excedencia será único por cada persoa causante. Cando unha nova persoa causante dese orixe a unha nova excedencia, o inicio do período desta poñerá fin ao que se viñese gozando.

Esta excedencia constitúe un dereito individual das persoas funcionarias. No caso de que dúas persoas funcionarias xerasen o dereito a gozala pola mesma persoa causante, a Administración poderá limitar o seu exercicio simultáneo por razóns xustificadas relacionadas co funcionamento dos servizos.

O tempo de permanencia nesta situación será computable para os efectos de trienios, carreira e dereitos no réxime da Seguridade Social que sexa aplicable. O posto de traballo desempeñado reservarase, cando menos, dous anos. Ao transcorrer ese período, a devandita reserva será a un posto na mesma localidade e de igual retribución.

As persoas funcionarias nesta situación poderán participar nos cursos de formación que convoque a Administración.

5. Excedencia voluntaria incentivada:

As persoas funcionarias afectadas por un proceso de reasignación de efectivos que se encontren nalgunha das dúas fases a que fai referencia o artigo 29º.6 desta lei poderán ser declaradas, por solicitude súa, en situación de excedencia voluntaria incentivada.

As que se encontren nas situacións de expectativa de destino ou de excedencia forzosa como consecuencia da aplicación dun plan de emprego terán dereito a pasar, por solicitude súa, á dita situación.

A excedencia voluntaria incentivada terá unha duración de cinco anos e impedirá desempeñar postos de traballo no sector público baixo ningún tipo de relación funcional ou contractual, sexa esta de natureza laboral ou administrativa. Concluído o prazo sinalado, pasarase automaticamente, se non se solicita o reingreso, á situación de excedencia voluntaria por interese particular.

As que pasen á situación de excedencia voluntaria incentivada terán dereito a unha mensualidade das retribucións de carácter periódico, excluídas as pagas extraordinarias e o complemento de produtividade, percibidas no último posto de traballo desempeñado, por cada ano completo de servizos efectivos e cun máximo de doce mensualidades.

Correspóndelle á consellería competente en materia de función pública acordar o pase á situación de excedencia voluntaria incentivada.

Non se poderá conceder a excedencia voluntaria cando a persoa funcionaria estea sometida a expediente disciplinario ou pendente do cumprimento dunha sanción.

6. Excedencia por razón de violencia de xénero:

As funcionarias vítimas de violencia de xénero, para facer efectiva a súa protección ou o seu dereito á asistencia social integral, teñen dereito a solicitar a situación de excedencia sen que lles sexa exigible o requisito de que prestasen un tempo mínimo de servizos previos nin un prazo de permanencia nesa situación.

Durante os seis primeiros meses de permanencia nesta situación tense dereito á reserva do posto de traballo que se desempeñase, e computarase o devandito período para efectos de antigüidade, carreira e dereitos do réxime de Seguridade Social que resulten aplicables. Cando as actuacións xudiciais así o exixan, este período prorrogarase por prazos de tres meses, ata un máximo total de dezaioito, con idénticos efectos aos sinalados anteriormente, co fin de garantir a efectividade do dereito de protección da vítima.

Durante os tres primeiros meses da excedencia regulada neste artigo a funcionaria ten dereito a percibir as súas retribucións íntegras e, se é o caso, as prestacións familiares por filla ou fillo ao seu cargo.

Artigo 58º

1. A excedencia forzosa producirase polas seguintes causas:

a) Cando se leve a cabo unha redución de postos de traballo de acordo cos procedementos legalmente establecidos e a persoa funcionaria afectada por ela non poida ser adscrita a outro posto.

b) Cando, unha vez concluído o período de excedencia voluntaria para o coidado dunha filla ou fillo, a persoa funcionaria solicite o reingreso e non o poida obter por falta de posto vacante con dotación orzamentaria.

c) Cando a persoa funcionaria procedente da situación de suspenso en firme, unha vez cumprida a suspensión, solicite o reingreso e non fose posible concederllo por falta de postos vacantes.

As que estean na situación a) terán dereito a percibir as retribucións básicas e o complemento de destino inferior en dous niveis ao seu grao persoal, así como ao cómputo do tempo que permanezan en tal situación para os efectos de trienios e dereitos pasivos.

As que estean nas situacións b) e c) non terán dereito ao complemento de destino, pero o tempo que permanezan en tal situación seralles computado para os efectos de trienios e dereitos pasivos.

2. Excedencia forzosa aplicable ás persoas funcionarias en expectativa de destino.

As persoas funcionarias declaradas en expectativa de destino pasarán á situación de excedencia forzosa, coas peculiaridades establecidas neste punto, polas causas seguintes:

- a) O transcurso do período máximo fixado para esta.
- b) O incumprimento das obrigas determinadas no artigo 59º desta lei.

As que se encontren nesta modalidade de excedencia forzosa terán dereito a percibir as retribucións básicas e, se é o caso, as prestacións familiares por filla ou fillo a cargo.

As ditas persoas funcionarias estarán obrigadas a participar nos concursos convocados a postos adecuados ao seu corpo, escala ou especialidade que lles sexan notificados, así como a aceptar os destinos que se lles sinalen en postos de características similares e a participar nos cursos de capacitación que se lles ofrezan.

Non poderán desempeñar postos de traballo no sector público baixo ningún tipo de relación funcional ou contractual, sexa esta de natureza laboral ou administrativa. Se obteñen posto de traballo no dito sector pasarán á situación de excedencia voluntaria regulada no artigo 57º.1 desta lei.

Pasarán á situación de excedencia voluntaria por interese particular cando incumpran as obrigas a que se refire este punto.

Correspóndelle á consellería competente en materia de función pública acordar a declaración desta modalidade de excedencia forzosa e o pase á excedencia voluntaria destes excedentes forzosos, así como a xestión do persoal afectado mediante resolución motivada.

Artigo 59º

As persoas funcionarias en expectativa de destino percibirán as retribucións básicas, o complemento de destino do grao persoal que lles corresponda e o 50% do complemento específico do posto que desempeñaban ao pasar a esta situación.

As ditas persoas estarán obrigadas a:

1. Aceptar os destinos en postos de características similares aos que desempeñaban que se lles ofrezan na provincia onde estaban destinadas.
2. Participar nos concursos para postos adecuados ao seu corpo, escala ou categoría, situados na provincia onde estaban destinadas.
3. Participar nos cursos de capacitación a que sexan convocadas.

O período máximo de duración da situación de expectativa de destino será dun ano; transcorrido este, pasarase á situación de excedencia forzosa.

Para os restantes efectos esta situación equipárase á de servizo activo.

Correspóndelle á consellería competente en materia de función pública efectuar a declaración e o cesamento nesta situación administrativa e a xestión do persoal afectado por ela.

Artigo 60º

1. A suspensión de funcións pode ter carácter provisorio ou firme. A persoa funcionaria declarada en tal situación quedará privada temporalmente do exercicio das súas funcións e dos dereitos inherentes á súa condición.
2. A suspensión provisoria poderá acordarse preventivamente por un período non superior a seis meses, durante a tramitación do procedemento xudicial ou do expediente disciplinario, por posible comisión de faltas graves, que lle instrúa á persoa funcionaria a autoridade competente.
3. Durante o tempo de suspensión provisoria a persoa funcionaria percibirá as retribucións básicas que lle correspondan.
4. Se a persoa funcionaria resultase absolta no procedemento criminal ou expediente disciplinario, ou se a sanción que se lle impuxese fose inferior á suspensión, o tempo de duración desta computáraselle como servizo activo e deberá reincorporarse inmediatamente ao seu posto de traballo, con recoñecemento de todos os dereitos económicos e demais que procedan desde a data de efectividade da suspensión.
5. A suspensión terá carácter firme cando se impoña en virtude de condena criminal ou sanción disciplinaria.
6. Ás persoas funcionarias en situación de suspensión de funcións con carácter firme non se lles reservará a praza nin o destino.

Artigo 61º⁹

⁹ Ap. 3 modificado polo art. 27 da Lei 15/2010, do 30 de decembro

1. O reingreso ao servizo activo das persoas funcionarias que non teñan reserva de praza e destino efectuarase mediante a súa participación nas convocatorias de concurso ou de libre designación para a provisión de postos de traballo.
2. Así mesmo, o reingreso poderá efectuarse por adscrición a un posto, que terá necesariamente o carácter de provisional, condicionado ás necesidades do servizo e sempre que se reúnan os requisitos para o desempeño do posto.
3. O posto asignado con carácter provisional convocarase para a súa provisión definitiva no prazo máximo dun ano, no caso de estar vacante, e a persoa funcionaria reingresada terá a obriga de participar nos concursos de traslados que se convoquen para todos os postos de traballo do seu corpo ou da súa escala da localidade onde estivese adscrita provisionalmente. Se non obtivese destino definitivo, quedará ao dispor da persoa titular da consellaría, e o órgano competente procederá á súa adscrición provisional a un posto de traballo correspondente ao seu corpo e/ou escala
4. No suposto de incumprir a obriga de participar no concurso no que se inclúa o posto que ocupa provisionalmente, será declarada de oficio na situación de excedencia voluntaria.

Artigo 62º

As que estean en situación de excedencia forzosa ou de suspensión de funcións en firme, neste caso ao cumpriren o tempo de suspensión, están obrigadas a solicitar o reingreso, que lles será concedido, de existiren vacantes, con carácter provisional e ata que obteñan destino con carácter definitivo, a través de concurso de traslados, estando obrigadas a participar en todos os que se convoquen ata que iso se produza e, de non o facer, serán declaradas na situación de excedencia voluntaria por interese particular.

Capítulo III. A carreira administrativa

Artigo 63º

1. A carreira administrativa consiste na promoción desde o corpo ou escala dun determinado grupo ao doutro inmediatamente superior, ou no ascenso dentro dos graos asignados ao mesmo corpo ou escala, ou no acceso a outro corpo ou escala do mesmo grupo.
2. Nas convocatorias das probas selectivas reservarase un mínimo dun 25% das vacantes convocadas para persoal funcionario pertencente a corpos ou escalas do grupo inmediatamente inferior que, posuindo a titulación exixida

e os demais requisitos inherentes á vacante que se vai cubrir, prestase servizos efectivos durante polo menos dous anos no corpo ou na escala de pertenza.

As devanditas probas, nas cales se deberán respectar os principios de igualdade, mérito e capacidade, poderanse levar a cabo en convocatorias independentes das de ingreso cando, por conveniencia da planificación xeral dos recursos humanos, así o autorice o Consello da Xunta de Galicia.

Poderá participar nos procesos de promoción interna para o acceso ao corpo administrativo da Xunta de Galicia (grupo C) o persoal funcionario do corpo auxiliar da Xunta de Galicia (grupo D) que, aínda que careza da titulación exixida para pertencer ao grupo C, acredite unha antigüidade mínima de dez anos no grupo D ou ben teña unha antigüidade mínima de cinco anos e supere os cursos de formación que regulamentariamente se determinen.

3. As persoas funcionarias que accedan a outros corpos ou escalas polo sistema de promoción interna terán, en todo caso, preferencia para cubrir os postos vacantes ofertados sobre as persoas aspirantes que non procedan desta quenda.

Ademais, as persoas funcionarias aspirantes que superen tal proceso selectivo poderán tomar posesión da praza que xa viñesen desempeñando con carácter definitivo cando o nivel desta se encontre incluído no intervalo de niveis do corpo e grupo a que accedan.

As prazas reservadas a promoción interna que non se cubran por este procedemento acumularanse ás de provisión libre.

4. Así mesmo, estas persoas funcionarias conservarán o seu grao persoal que xa consolidasen no corpo ou escala de procedencia, sempre que estea incluído no intervalo de niveis correspondente ao novo corpo ou escala, e o tempo de servizos prestados naqueles será aplicable, se é o caso, para a consolidación do grao persoal neste.

O disposto neste artigo seralles tamén aplicable as persoas funcionarias que accedan por integración a outros corpos ou escalas do mesmo grupo ou de grupo superior de acordo co previsto nesta lei.

Artigo 64º

As persoas funcionarias poderían acceder a outros corpos ou escalas encadradas no mesmo grupo que teñan asignadas funcións substancialmente coincidentes no seu contido profesional e no seu nivel técnico, sempre que estean en posesión da titulación exixida en cada caso e superen as probas selectivas.

Poderán ser eximidas dalgunha das probas aquelas persoas funcionarias que procedan da mesma área de especialización profesional ca a correspondente ao corpo ou escala a que se pretende ascender.

Artigo 65^º¹⁰

1. Toda persoa funcionaria posúe un grao persoal que corresponderá a un dos 30 niveis en que se clasifiquen os postos de traballo.

2. O grao persoal adquírese polo desempeño dun ou máis postos de nivel correspondente durante dous anos continuados ou durante tres con interrupción. Se durante o tempo en que a persoa funcionaria desempeña un posto se modifícase o nivel destes, o tempo do desempeño computarase no nivel máis alto con que tal posto estivese clasificado.

Malia o disposto no parágrafo anterior, as persoas funcionarias que obteñan un posto de traballo superior en máis de dous niveis ao correspondente ao seu grao persoal consolidarán cada dous anos de servizos continuados o grao superior en dous niveis ao que posúisen sen que en ningún caso poidan superar o correspondente ao do posto desempeñado.

As persoas funcionarias de novo ingreso comezarán a consolidar o grao correspondente ao nivel de complemento de destino do primeiro posto a que sexan adscritos, de forma provisional ou definitiva, tras a superación do proceso selectivo.

3. As persoas funcionarias terán dereito, calquera que sexa o posto de traballo que desempeñen, a percibir polo menos o complemento de destino dos postos de nivel correspondente ao seu grao persoal. Non obstante, a percepción do complemento específico será sempre a que lle corresponda ao posto realmente desempeñado.

4. As persoas funcionarias que cesen nun posto de traballo sen obter outro polos sistemas de provisión previstos no artigo 29º desta lei quedarán ao dispor da persoa titular da consellaría, que procederá á súa adscrición provisional a un posto de traballo correspondente ao seu corpo e/ou escala na mesma localidade que a do posto que viñan desempeñando con carácter definitivo. Garantiránselles, en todo caso, as retribucións que lles correspondan polo seu grao persoal consolidado e un complemento específico non inferior en máis de dous niveis ao do devandito grao. A consellaría competente en materia de función pública autorizará esta adscrición cando implique cambio de consellaría ou de localidade, coa conformidade, neste último caso, do persoal funcionario afectado.

¹⁰ Ap. 4 modificado polo art. 28 da Lei 15/2010, de 28 de decembro

Sen prexuízo do disposto no parágrafo anterior, quen cese nun posto provisto por libre designación ou por alteración do contido ou supresión do seu posto definitivo na relación de postos de traballo, mentres non obteña outro posto con carácter definitivo, e durante un prazo máximo de tres meses, percibirá, en todo caso, as retribucións complementarias correspondentes ao posto que viña desempeñando con carácter definitivo.

O persoal funcionario ao dispor da persoa titular da consellaría ou adscrito provisionalmente a un posto de traballo está obrigado a participar nos concursos de provisión que se convoquen para postos adecuados ao seu corpo e/ou escala e a solicitar, á súa elección, todos os postos situados na localidade da do posto que ocupase con carácter definitivo, ou ben na localidade onde estivese adscrito provisionalmente. O incumprimento das obrigas establecidas neste parágrafo determinará a declaración da situación de excedencia voluntaria por interese particular.

Nos concursos de traslados computarase o período de tempo nesta situación, de ser o caso, coma se se desempeñase un posto inferior en dous niveis ao do grao persoal consolidado, desde o día seguinte ao do cesamento do posto que ocupase con carácter definitivo e de acordo co que dispoñan as bases da convocatoria».

5. O tempo de permanencia en situación de servizos especiais será computado, para efectos de consolidación do grao persoal, como prestado no último posto desempeñado en situación de servizo activo ou no que posteriormente se obtivese por concurso.

6. A adquisición e os cambios de grao inscribíranse no rexistro de persoal logo de recoñecelos o órgano competente.

7. Os graos superiores dos corpos ou escalas poderán coincidir cos inferiores no corpo ou escala inmediatamente superior.

Artigo 66^{º11}

Nos supostos de provisión polo procedemento de libre designación de postos de traballo abertos a persoal funcionario docente nas relacións de postos de traballo, calquera que sexa o corpo docente ao que pertenza, ou ao corpo de inspectores ao servizo da Administración educativa, este persoal terá dereito á reserva do posto de traballo docente ou de función inspectora de procedencia, sempre que o ocupase con carácter definitivo.

Artigo 67º

A adquisición dos graos superiores polas persoas funcionarias dos corpos e escalas de cada grupo poderá realizarse tamén mediante a superación de

¹¹ Modificado polo art. 29 da Lei 15/2010, de 28 de decembro

cursos de formación ou outros requisitos obxectivos que determine a Xunta de Galicia, de conformidade co disposto no artigo 13º, punto 11.

Artigo 68º

1. A Administración pública galega establecerá sistemas que permitan a avaliación do desempeño das súas empregadas e empregados.

A avaliación do desempeño é o procedemento a través do cal se mide e valora a conduta profesional e mais o rendemento ou o logro de resultados.

2. Os sistemas de avaliación do desempeño adecuaranse, en todo caso, a criterios de transparencia, obxectividade, imparcialidade e non-discriminación, e aplicaranse sen menoscabo dos dereitos das empregadas e empregados públicos.

3. A Administración pública galega determinará os efectos da avaliación na carreira profesional, na formación, na provisión de postos de traballo e na percepción das retribucións complementarias correspondentes.

4. A Xunta de Galicia articulará un sistema que, entre outros factores, terá en conta necesariamente:

a) O grao de satisfacción da cidadanía respecto dos servizos que lle presten.

b) A boa xestión e organización da estrutura administrativa, para o cal promoverá a utilización por parte do persoal directivo dos datos derivados da xestión para a toma de decisións.

c) A implicación en procesos innovadores e de boas prácticas a prol da excelencia.

d) A normalización e a racionalización de procesos.

e) O grao de cumprimento do Plan de normalización lingüística.

5. Nomearase unha comisión de avaliación do desempeño, cuxa composición e funcionamento se regulará por decreto do Consello da Xunta de Galicia, por proposta da consellería competente en materia de función pública. Poderase nomear máis dunha comisión de avaliación do desempeño cando así se considere necesario.

Capítulo IV. Réxime retributivo

Artigo 69º¹²

¹²Ap. 2.b) modificado polo art. 30 da Lei 15/2010, de 28 de decembro

1. As retribucións das persoas funcionarias son básicas e complementarias.

2. Son retribucións básicas:

a) O soldo, que se fixará en función do índice de proporcionalidade que se lle asigne a cada un dos grupos en que se organizan os corpos e escalas de persoal funcionario da comunidade.

b) Os trienios, que consisten nunha cantidade, que será igual para o subgrupo ou grupo de clasificación profesional, no suposto de que este non teña subgrupo, por cada tres anos de servizo no corpo ou na escala.

Nos casos nos que o persoal funcionario preste servizos sucesivamente en diferentes corpos ou escalas de distinto subgrupo ou grupo de clasificación terá dereito a seguir percibindo os trienios derivados da pertenza aos subgrupos ou grupos anteriores. Así mesmo, cando o persoal funcionario cambie de adscrición de subgrupo ou grupo antes de completar un trienio, a fracción de tempo transcorrido considerárase como tempo de servizos prestados no novo subgrupo ou grupo.

O persoal interino da Xunta de Galicia que acceda á condición de persoal funcionario en prácticas e/ou de carreira terá dereito a seguir percibindo os trienios que teña recoñecidos como persoal interino ou en prácticas.

c) As pagas extraordinarias, que serán dúas ao ano por un importe mínimo cada unha delas dunha mensualidade de soldo e trienios, percibiranse os meses de xuño e decembro.

3. Son retribucións complementarias:

a) O complemento de destino correspondente ao nivel do posto que desempeñe. Este complemento figurará nas relacións de postos de traballo e será igual para todos os postos do mesmo nivel.

b) O complemento específico, destinado a retribuír as condicións particulares dalgúns postos de traballo en atención á súa especial dificultade técnica, dedicación, responsabilidade, incompatibilidade, perigosidade ou penosidade. En ningún caso poderá asignarse máis dun complemento específico a cada posto de traballo.

c) O complemento de produtividade, destinado a retribuír o especial rendemento, a actividade extraordinaria, o interese ou a iniciativa con que a persoa funcionaria desempeñe o seu traballo.

A súa contía global non poderá exceder unha porcentaxe sobre os custos totais de persoal de cada programa e de cada órgano que se determinará na Lei de orzamentos. O responsable da xestión de cada programa de

gasto, dentro das correspondentes dotacións orzamentarias, determinará, de acordo coa normativa establecida na Lei de orzamentos, a contía individual que lle corresponda, se é o caso, a cada persoa funcionaria.

A súa asignación realizarase conforme criterios obxectivos establecidos regulamentariamente coa necesaria información e participación das persoas representantes do persoal. Para isto terase especialmente en consideración a cualificación emitida pola comisión de avaliación do desempeño respecto da unidade administrativa de que se trate, todo isto de acordo co previsto no artigo 68º desta lei.

En calquera caso, as cantidades que perciba cada persoa funcionaria por este concepto serán de coñecemento público das demais persoas funcionarias do departamento e organismo interesado, así como das persoas representantes sindicais.

d) As gratificacións por servizos extraordinarios, fóra da xornada normal, que en ningún caso poderán ser fixas na súa contía e periódicas na súa percepción.

4. As persoas funcionarias percibirán as indemnizacións correspondentes por razón de servizo.

Artigo 70º

1. As contías das retribucións básicas das letras a) e b) do punto 2 do artigo 69 desta lei serán iguais para cada un dos grupos en que se clasifican os corpos ou as escalas. Así mesmo, as contías das pagas extraordinarias serán iguais para cada un dos grupos de clasificación segundo o nivel do complemento de destino que perciban.

O soldo das persoas funcionarias do grupo A non poderá exceder en máis de tres veces o soldo das persoas funcionarias do grupo E.

2. A contía das retribucións básicas, dos complementos de destino asignados a cada posto de traballo e dos complementos específicos e de produtividade, se é o caso, deberá reflectirse para cada exercicio orzamentario na correspondente lei de orzamentos da comunidade autónoma.

Artigo 71º

Os postos de traballo que exixan o mesmo nivel de titulación e que teñan no seu exercicio similar grao de dificultade terán os mesmos complementos de destino e específico se son semellantes as condicións de traballo.

Artigo 72º

O persoal laboral será retribuído conforme o previsto na súa normativa e nos convenios colectivos, procurándose mediante un convenio-marco ou outros instrumentos a igualdade de retribucións para as tarefas que supoñan unhas mesmas condicións de preparación e unhas mesmas funcións.

Artigo 73º

No desenvolvemento e aplicación dos preceptos incluídos neste capítulo, así como nos de toda a política retributiva da Xunta de Galicia, deberanse ter en conta os artigos 39 e 40 da Lei 7/2004, do 16 de xullo.

Capítulo V. Licenzas, vacacións e permisos

Artigo 74º

Poderanse conceder licenzas nos seguintes casos e condicións:

1. Por matrimonio, a persoa funcionaria terá dereito a unha licenza retribuída de quince días naturais ininterrompidos.

2. Por embarazo, nas condicións e duración previstas na lexislación xeral.

3. Por asuntos propios poderanse conceder licenzas sen retribución dunha duración acumulada que non poderá exceder os tres meses cada dous anos. A concesión de licenzas por asuntos propios subordinarase, en todo caso, ás necesidades do servizo.

4. As licenzas por enfermidade fixaranse de acordo co réxime da Seguridade Social a que pertenza a persoa funcionaria.

5. Poderanse conceder licenzas para a realización de estudos sobre materias directamente relacionadas coa Administración Pública, logo do informe favorable da persoa xerarquicamente superior, e a persoa funcionaria terá dereito a percibir as retribucións básicas e mais o complemento familiar.

Artigo 75º

1. O persoal funcionario terá dereito, por ano completo de servizos, a gozar de vacacións retribuídas dun mes natural ou de vinte e dous días hábiles anuais ou dos días que correspondan proporcionalmente ao tempo de servizos efectivos.

2. Así mesmo, terá dereito a un día hábil adicional ao cumprir quince anos de servizo, ao que lle engadirá un día hábil máis ao cumprir os vinte, vinte

e cinco e trinta anos de servizo, respectivamente, ata un total de vinte e seis días hábiles por ano natural.

Este dereito farase efectivo a partir do ano natural seguinte ao do cumprimento dos anos de servizo sinalados no parágrafo anterior.

3. Para os efectos previstos neste artigo, non se considerarán como días hábiles os sábados, sen prexuízo das adaptacións que se establezan para os horarios especiais.

4. No caso de que o período de vacacións coincida co permiso previsto no número 4 do artigo 76º, a persoa interesada terá dereito á fixación dun período alternativo.

5. O calendario de vacacións elaborárase anualmente, tendo en conta as necesidades dos servizos, oídos os órganos de representación das persoas funcionarias.

Recoñécese o dereito á elección do período de vacacións a favor das mulleres xestantes e a preferencia de elección de mulleres e homes con fillas ou fillos menores de doce anos ou maiores dependentes ao seu coidado.

6. Os permisos de maternidade, paternidade e lactación, así como os períodos de incapacidade temporal derivados do embarazo, poderanse acumular ao período de vacacións, mesmo despois do remate do ano natural a que aquelas correspondan.

Artigo 76º

1. Concederanse permisos polas seguintes causas xustificadas:

a) Polo falecemento, accidente ou enfermidade grave dun familiar dentro do primeiro grao de consanguinidade ou afinidade, tres días hábiles cando o suceso se produza na mesma localidade e cinco días hábiles cando sexa en distinta localidade.

Cando se trate do falecemento, accidente ou enfermidade grave dun familiar dentro do segundo grao de consanguinidade ou afinidade, o permiso será de dous días hábiles cando o suceso se produza na mesma localidade e de catro días hábiles cando sexa en distinta localidade.

b) Por traslado de domicilio sen cambio de residencia, un día na mesma localidade e dous días se hai cambio de localidade. Se a unidade familiar está integrada por dúas ou máis persoas membros, o permiso será de dous días sen cambio de localidade e de catro se existe cambio.

c) Para realizar funcións sindicais, de formación sindical ou de representación do persoal, nos termos legalmente establecidos.

d) Para concorrer a exames finais e demais probas definitivas de aptitude, durante os días da súa realización.

e) Por lactación dunha filla ou fillo menor de doce meses, a funcionaria terá dereito a unha hora de ausencia do traballo, que poderá dividir en dúas fraccións. Este dereito poderase substituír por unha redución da xornada normal en media hora ao inicio e ao final da xornada, ou ben nunha hora ao inicio ou ao final da xornada. Este dereito poderá ser exercido indistintamente polas persoas proxenitoras, no caso de que ambas traballen.

Igualmente, poderase substituír o tempo de lactación por un permiso retribuído que acumule en xornadas completas o tempo correspondente, ou ben por un crédito de horas, podéndose aproveitar, en ambos os casos, en calquera momento, despois do gozo do permiso de maternidade.

A cantidade de horas incluídas no crédito será o resultado de contabilizar o total de horas a que se tería dereito se se dispuxese do permiso de lactación na súa modalidade dunha hora de ausencia.

Este permiso incrementarase proporcionalmente nos casos de parto múltiple.

Nos supostos de adopción ou acollemento, este dereito computarase durante o primeiro ano desde a resolución xudicial ou administrativa de adopción ou acollemento.

f) Por nacemento de fillas e fillos prematuros ou que por calquera outra causa deban permanecer no hospital a continuación do parto, a funcionaria ou funcionario terá dereito a ausentarse do traballo durante un máximo de dúas horas diarias e percibirá as retribucións íntegras.

g) Por razóns de garda legal, cando o persoal funcionario teña o coidado directo dalgún menor de doce anos, de persoa maior que requira especial dedicación ou dunha persoa con discapacidade que non desempeñe actividade retribuída, terá dereito a unha redución dun terzo ou un medio da xornada de traballo, coa diminución proporcional das súas retribucións.

Terá o mesmo dereito o persoal funcionario que precise encargarse do coidado directo dun familiar ata o segundo grao de consanguinidade ou afinidade que, por razóns de idade, accidente ou enfermidade, non se poida valer por si mesmo e que non desempeñe actividade retribuída.

h) As funcionarias embarazadas terán dereito a ausentarse do traballo para a realización de exames prenatais e técnicas de preparación ao parto

polo tempo necesario para a súa práctica e logo de xustificación da súa necesidade de realización dentro da xornada de traballo.

i) O persoal funcionario terá dereito a un permiso retribuído para tratamentos de fecundación asistida polo tempo necesario para a súa práctica, con aviso previo e xustificación da necesidade de realización dentro da xornada de traballo. Se fose necesario o desprazamento, o permiso será de dous días.

j) Para acompañar a súa ou o seu cónxuxe ou parella en análoga relación de afectividade a tratamentos de fecundación asistida, a exames prenatais e a técnicas de preparación ao parto, o persoal funcionario terá dereito a un permiso retribuído en idénticos termos e condicións de exercicio que os previstos para estes permisos.

k) Nos supostos de accidente ou enfermidade moi grave da ou do cónxuxe, parella en análoga relación de afectividade, familiares en primeiro grao, persoas acollidas ou familiares que convivan na mesma casa, e para atender ao seu coidado, o persoal funcionario terá dereito a un permiso retribuído cunha duración máxima de trinta días naturais. Cada accidente ou enfermidade xerará un único permiso, que, dentro da duración máxima de trinta días, se poderá utilizar de maneira separada ou acumulada.

l) Por ser preciso atender o coidado dun familiar de primeiro grao, o persoal funcionario terá dereito a solicitar unha redución de ata o 50% da xornada laboral, con carácter retribuído, por razóns de enfermidade moi grave e polo prazo máximo dun mes, prorrogable en circunstancias excepcionais e atendendo á extrema gravidade da enfermidade padecida, ata un período máximo de dous meses.

Se houbese máis dunha persoa titular deste dereito polo mesmo feito causante, o tempo de gozo desta redución poderase ratear entre elas, respectando, en todo caso, o prazo máximo dun mes ou, se é o caso, o de dous meses.

m) O persoal funcionario terá dereito a ausentarse para acompañar ás revisións médicas as fillas e os fillos e as persoas maiores ao seu cargo polo tempo necesario, con aviso previo e xustificación da necesidade de realización dentro da xornada de traballo.

2. Poderase conceder permiso polo tempo indispensable para o cumprimento dun deber inescusable de carácter público ou persoal e por deberes relacionados coa conciliación da vida familiar e laboral.

3. Poderase dispoñer de ata nove días ao ano, como máximo, de permiso para asuntos persoais sen xustificación, atendendo sempre ás necesidades do servizo. Así mesmo, terase dereito ao gozo de dous días adicionais ao

cumprir o sexto trienio, que se incrementará nun día adicional por cada trienio cumprido a partir do oitavo.

4. En todo caso, concederanse os seguintes permisos:

a) Permiso por parto: terá unha duración de dezaseis semanas ininterrompidas. Este permiso ampliarase en dúas semanas máis no suposto de discapacidade da filla ou fillo, e por cada filla ou fillo a partir do segundo, nos supostos de parto múltiple. O permiso distribuirase á opción da funcionaria sempre que seis semanas sexan inmediatamente posteriores ao parto. No caso de falecemento da nai, a outra persoa proxenitora poderá facer uso da totalidade ou, se é o caso, da parte que reste do permiso.

Malia o anterior, e sen prexuízo das seis semanas inmediatas posteriores ao parto de descanso obrigatorio para a nai, no caso de que ambos os proxenitores traballen, a nai, ao iniciarse o período de descanso por maternidade, poderá optar por que a outra persoa proxenitora goce dunha parte determinada e ininterrompida do período de descanso posterior ao parto, ben de forma simultánea ou sucesiva co da nai. A outra persoa proxenitora poderá seguir gozando do permiso de maternidade inicialmente cedido, aínda que no momento previsto para a reincorporación da nai ao traballo esta se atope en situación de incapacidade temporal.

Nos casos de gozo simultáneo de períodos de descanso, a suma destes non poderá exceder as dezaseis semanas ou as que correspondan no caso de discapacidade da filla ou fillo ou de parto múltiple.

Este permiso poderase gozar a xornada completa ou a tempo parcial, cando as necesidades do servizo o permitan, e nos termos que regulamentariamente se determinen.

Nos casos de parto prematuro e naqueles en que, por calquera outra causa, a neonata ou neonato deba permanecer no hospital a continuación do parto, este permiso ampliarase en tantos días como a neonata ou neonato permaneza no hospital, cun máximo de trece semanas adicionais.

Durante o gozo deste permiso poderase participar nos cursos de formación que convoque a Administración.

b) Permiso por adopción ou acollemento, tanto preadoptivo como permanente ou simple: terá unha duración de dezaseis semanas ininterrompidas. Este permiso ampliarase en dúas semanas máis no suposto de discapacidade da ou do menor adoptado ou acollido e por cada filla ou fillo, a partir da ou do segundo, nos supostos de adopción ou acollemento múltiple.

O cómputo do prazo contarase á elección da persoa funcionaria, a partir da decisión administrativa ou xudicial do acollemento ou a partir da resolución xudicial pola que se constitúa a adopción, sen que un mesmo menor poida dar, en ningún caso, dereito a varios períodos de gozo deste permiso.

No caso de que ambos os proxenitores traballen, o permiso distribuirase á opción dos interesados, que poderán gozalo de forma simultánea ou sucesiva, sempre en períodos ininterrompidos.

Nos casos de gozo simultáneo de períodos de descanso, a suma destes non poderá exceder as dezaseis semanas ou as que correspondan en caso de adopción ou acollemento múltiple e de discapacidade da ou do menor en adopción ou en acollida.

Este permiso poderase gozar a xornada completa ou a tempo parcial, cando as necesidades do servizo o permitan, e nos termos que regulamentariamente se determinen.

Se fose necesario o desprazamento previo das persoas proxenitoras ao país de orixe da ou do menor en adopción ou acollida, nos casos de adopción ou acollemento internacional, terase dereito, ademais, a un permiso de ata tres meses de duración, e durante este período percibiranse exclusivamente as retribucións básicas, podendo gozar delas de forma fraccionada, sempre que non se superen os tres meses.

Con independencia do permiso de ata tres meses previsto no parágrafo anterior e para o suposto previsto no devandito parágrafo, o permiso por adopción ou acollemento, tanto preadoptivo como permanente ou simple, poderase iniciar ata catro semanas antes da resolución xudicial pola que se constitúa a adopción ou a decisión administrativa ou xudicial do acollemento.

Durante o gozo deste permiso poderase participar nos cursos de formación que convoque a Administración.

Os supostos de adopción ou acollemento, tanto preadoptivo como permanente ou simple, previstos neste artigo serán os que así se establezan na normativa aplicable na Comunidade Autónoma de Galicia, e o acollemento simple deberá ter unha duración non inferior a un ano.

c) Permiso por paternidade polo nacemento, acollemento ou adopción dunha filla ou fillo: terá unha duración de vinte e nove días naturais, que gozará o pai funcionario a partir da data de nacemento, da decisión administrativa ou xudicial de acollemento ou da resolución xudicial pola que se constitúa a adopción. No caso de parto, acollemento ou adopción múltiple, o permiso será de trinta e cinco días naturais.

Nos supostos de adopción ou acollemento, se ambas as persoas proxenitoras fosen persoal ao servizo da Administración pública galega, o permiso poderase distribuír á opción da parte interesada, que poderán gozalo de forma simultánea ou sucesiva, sempre en períodos ininterrompidos, respectando en todo caso o prazo de duración.

Este permiso é independente do gozo compartido dos permisos previstos nas letras a) e b).

A nai poderá gozar deste permiso de paternidade a continuación dos permisos previstos nas letras a) e b) nos seguintes supostos:

- Cando o pai falecese antes da utilización íntegra do devandito permiso.

- Se a filiación paterna non estivese determinada.

- Cando as persoas proxenitoras non estivesen casadas nin estivesen unidas de feito en análoga relación de afectividade.

- Cando en resolución xudicial ditada en proceso de nulidade, separación ou divorcio, iniciado antes da utilización do permiso, se lle recoñecese á nai a garda da filla ou do fillo que acaba de nacer.

No suposto de matrimonio de mulleres ou de unións de feito en análoga relación de afectividade, ao ser unha delas a nai biolóxica, a que non o sexa terá dereito ao permiso de paternidade nos termos fixados nesta letra.

Nos casos previstos nas letras a), b) e c), o tempo transcorrido durante o gozo destes permisos computarase como de servizo efectivo para todos os efectos, garantíndose a plenitude de dereitos económicos do persoal funcionario durante todo o período de duración do permiso, e, se é o caso, durante os períodos posteriores ao gozo deste, se, de acordo coa normativa aplicable, o dereito a percibir algún concepto retributivo se determina en función do período de gozo do permiso.

As persoas funcionarias que fixesen uso do permiso por parto ou maternidade, paternidade e adopción ou acollemento terán dereito, así que finalice o período de permiso, a reintegrarse ao seu posto de traballo nos termos e nas condicións que non lles resulten menos favorables ao gozo do permiso, así como a beneficiarse de calquera mellora nas condicións de traballo a que puidesen ter dereito durante a súa ausencia.

d) Permiso por razón de violencia de xénero sobre o persoal funcionario: as faltas de asistencia do persoal funcionario vítima da violencia de xénero, totais ou parciais, terán a consideración de xustificadas polo tempo e nas

condicións en que así o determinen os servizos sociais de atención ou de saúde, segundo proceda.

Así mesmo, o persoal funcionario vítima de violencia de xénero, para facer efectiva a súa protección ou o seu dereito á asistencia social integral, terá dereito á redución da xornada coa diminución proporcional da retribución ou á reordenación do tempo de traballo, a través da adaptación do horario, da aplicación do horario flexible ou doutras formas de ordenación do tempo de traballo que lle poida ser aplicable, nos termos que para estes supostos estableza a Administración da Comunidade Autónoma de Galicia.

Artigo 77º

As persoas funcionarias que exerzan o dereito de folga non terán dereito a percibir nin percibirán as retribucións correspondentes ao tempo que permanezan nesta situación, sen que a dedución de haberes que se efectúe teña, en ningún caso, carácter de sanción disciplinaria nin afecte o réxime respectivo das súas prestacións sociais.

Capítulo VI. Seguridade Social

Artigo 78º

O réxime de Seguridade Social e dereitos pasivos do persoal da Comunidade Autónoma de Galicia regularase pola normativa estatal que lle resulte de aplicación.

Artigo 79º

Faise extensivo ás persoas funcionarias da Comunidade Autónoma de Galicia o réxime disciplinario establecido pola normativa do Estado.

Para tal fin, un regulamento disciplinario regulará o procedemento sancionador, no cal se terán basicamente en conta os principios de eficacia e garantía

**5. LEI 30/1992, DO 26 DE
NOVEMBRO, DE RÉXIME
XURÍDICO DAS
ADMINISTRACIÓNS PÚBLICAS
E DO PROCEDEMENTO
ADMINISTRATIVO COMÚN:
TÍTULOS I A X.**

LEI 30/1992, DO 26 DE NOVEMBRO, DE RÉXIME XURÍDICO DAS ADMINISTRACIÓNS PÚBLICAS E DO PROCEDEMENTO ADMINISTRATIVO COMÚN: TÍTULOS I A X

TÍTULO PRIMEIRO. DAS ADMINISTRACIÓNS PÚBLICAS E AS SÚAS RELACIÓNS

Artigo 4. Principios das relacións entre as administracións públicas.

1. As administracións públicas actúan e relaciónanse de acordo co principio de lealdade institucional e, en consecuencia, deberán:

a) Respetar o exercicio lexítimo polas outras administracións das súas competencias.

b) Ponderar, no exercicio das competencias propias, a totalidade dos intereses públicos implicados e, en concreto, aqueles dos que a xestión estea encomendada ás outras administracións.

c) Facilitarlles ás outras administracións a información que precisen sobre a actividade que desenvolvan no exercicio das súas propias competencias.

d) Prestar, no ámbito propio, a cooperación e a asistencia activas que as outras administracións puidesen reclamar para o eficaz exercicio das súas competencias.

2. Para efectos do disposto nas alíneas c) e d) do número anterior, as administracións públicas poderán solicitar cantos datos, documentos ou medios probatorios se atopen á disposición do ente ao que se dirixa a solicitude. Poderán tamén solicitar asistencia para a execución das súas competencias.

3. A asistencia e cooperación requirida só poderá negarse cando o ente do que se solicita non estea facultado para prestala, non dispoña de medios suficientes para iso ou cando, de o facer, causase un prexuízo grave aos intereses dos que ten encomendada a tutela ou ao cumprimento das súas propias funcións. A negativa a prestar a asistencia comunicarásele motivadamente á Administración solicitante.

4. A Administración xeral do Estado, as das comunidades autónomas e as entidades que integran a Administración local deberán colaborar e auxiliarse para aquelas execucións dos seus actos que teñan que realizarse fóra dos seus respectivos ámbitos territoriais de competencias.

5. Nas relacións entre a Administración xeral do Estado e a Administración das comunidades autónomas, o contido do deber de colaboración desenvolverase a través dos instrumentos e procedementos que de

maneira común e voluntaria establezan tales administracións.

Cando estas relacións, en virtude do principio de cooperación, teñan como finalidade a toma de decisións conxuntas que permitan, naqueles asuntos que afecten a competencias compartidas ou exixan artellar unha actividade común entre ambas as dúas administracións, unha actividade máis eficaz deles, axustaranse aos instrumentos e procedementos de cooperación a que se refiren os artigos seguintes.

Artigo 5. Conferencias sectoriais e outros órganos de cooperación.

1. A Administración xeral do Estado e a Administración das comunidades autónomas poden crear órganos para a cooperación entre ambas, de composición bilateral ou multilateral, de ámbito xeral ou de ámbito sectorial, naquelas materias nas que exista interrelación competencial, e con funcións de coordinación ou cooperación segundo os casos.

Para efectos do establecido no presente capítulo, non teñen a natureza de órganos de cooperación aqueles órganos colexiados creados pola Administración xeral do Estado para o exercicio das súas competencias na composición dos cales se prevexa que participen representantes da Administración das comunidades autónomas coa finalidade de consulta.

2. Os órganos de cooperación de composición bilateral e de ámbito xeral que reúnan a membros do Goberno, en representación da Administración xeral do Estado, e a membros do consello de goberno, en representación da Administración da respectiva comunidade autónoma, denomínanse comisións bilaterais de cooperación. A súa creación efectúase mediante acordo, que determina os elementos esenciais do seu réxime.

3. Os órganos de cooperación de composición multilateral e de ámbito sectorial que reúnen a membros do Goberno, en representación da Administración xeral do Estado, e a membros dos consellos de goberno, en representación das administracións das comunidades autónomas, denomínanse conferencias sectoriais. O réxime de cada conferencia sectorial é o establecido no correspondente acordo de institucionalización e no seu regulamento interno.

4. A convocatoria da conferencia será realizada polo ministro ou ministros que teñan competencias sobre a materia que vaia ser obxecto da conferencia sectorial. A convocatoria farase con antelación suficiente e irá acompañada da orde do día e, se é o caso, da documentación precisa para a preparación previa da conferencia.

5. Os acordos que se adopten nunha conferencia sectorial serán asinados polo ministro ou ministros competentes e polos titulares dos órganos de goberno correspondentes das comunidades autónomas. Se é o caso, estes acordos poderán formalizarse baixo a denominación de convenio de conferencia sectorial.

6. As conferencias sectoriais poderán acordar a creación de comisións e grupos de traballo para a preparación, estudo e desenvolvemento de cuestións concretas propias do ámbito material de cada unha delas.

7. Coa mesma finalidade, e en ámbitos materiais específicos, a Administración xeral do Estado e as administracións das comunidades autónomas poderán constituír outros órganos de cooperación que reúnan a responsables da materia.

8. Cando a materia do ámbito sectorial dun órgano de cooperación de composición multilateral afecte ou se refira a competencias das entidades locais, o pleno do citado órgano pode acordar que a asociación destas de ámbito estatal con maior implantación sexa invitada a asistir ás súas reunións, con carácter permanente ou segundo a orde do día.

Artigo 6. Convenios de colaboración.

1. A Administración xeral e os organismos públicos vinculados ou dependentes dela poderán subscribir convenios de colaboración cos órganos correspondentes das administracións das comunidades autónomas no ámbito das súas respectivas competencias.

2. Os instrumentos de formalización dos convenios deberán especificar, cando así proceda:

a) Os órganos que subscriben o convenio e a capacidade xurídica coa que actúa cada unha das partes.

b) A competencia que exerce cada Administración.

c) O seu financiamento.

d) As actuacións que se acorde desenvolver para o seu cumprimento.

e) A necesidade ou non de establecer unha organización para a súa xestión.

f) O prazo de vixencia, o que non impedirá a súa prórroga se así o acordan as partes asinantes do convenio.

g) A extinción por causa distinta á prevista no punto anterior, así como a forma de rematar as actuacións en curso para o suposto de extinción.

3. Cando se cree un órgano mixto de vixilancia e control, este resolverá os problemas de interpretación e cumprimento que poidan presentarse respecto dos convenios de colaboración.

4. Cando os convenios se limiten a establecer pautas de orientación política sobre a actuación de cada Administración nunha cuestión de interese común ou a fixar o marco xeral e a metodoloxía para o desenvolvemento da colaboración nunha área de interrelación

competencial ou nun asunto de mutuo interese denominaranse protocolos xerais.

5. Cando a xestión do convenio faga necesario crear unha organización común, esta poderá adoptar a forma de consorcio dotado de personalidade xurídica ou sociedade mercantil.

Os estatutos do consorcio determinarán os fins deste, así como as particularidades do réxime orgánico, funcional e financeiro.

Os órganos de decisión estarán integrados por representantes de todas as entidades consorciadas, na proporción que se fixe nos estatutos respectivos.

Para a xestión dos servizos que se lle encomenden poderán utilizarse calquera das formas previstas na lexislación aplicable ás administracións consorciadas.

Artigo 7. Plans e programas conxuntos.

1. A Administración xeral do Estado e a Administración das comunidades autónomas poden acordar a realización de plans e programas conxuntos de actuación para o logro de obxectivos comúns en materias nas que teñan competencias concorrentes.

2. Dentro do respectivo ámbito sectorial, correspóndelles ás conferencias sectoriais a iniciativa para acordar a realización de plans ou programas conxuntos, a aprobación do seu contido, así como o seguimento e avaliación multilateral da súa posta en práctica.

3. O acordo aprobatorio de plans ou programas conxuntos debe especificar, segundo a súa natureza, os seguintes elementos do seu contido:

Os obxectivos de interese común que se queren cumprir.

As actuacións que vai desenvolver cada Administración.

As achegas de medios persoais e materiais de cada Administración.

Os compromisos de achega de recursos financeiros.

A duración, así como os mecanismos de seguimento, avaliación e modificación.

4. O acordo de aprobación dun plan ou programa conxunto, que terá eficacia vinculante para a Administración xeral do Estado e para as comunidades autónomas participantes que o subscriban, pode ser completado mediante convenios de colaboración con cada unha delas que concreten aqueles extremos que deban ser especificados de forma bilateral.

5. Os acordos de aprobación de plans ou programas conxuntos son obxecto de publicación oficial.

Artigo 8. Efectos dos convenios.

1. Os convenios de conferencia sectorial e os convenios de colaboración en ningún caso supoñen a renuncia ás competencias propias das administracións intervenientes.

2. Os convenios de conferencia sectorial e os convenios de colaboración realizados obrigarán as administracións intervenientes desde o momento do seu asinamento, a non ser que neles se estableza outra cousa.

Tanto os convenios de conferencia sectorial coma os convenios de colaboración seranlle comunicados ao Senado.

Ambos os tipos de convenio deberán publicarse no «Boletín Oficial del Estado» e no diario oficial da comunidade autónoma respectiva.

3. As cuestións litixiosas que poidan xurdir na súa interpretación e cumprimento, sen prexuízo do previsto no artigo 6.3, serán de coñecemento e competencia da orde xurisdiccional do contencioso-administrativo e, se é o caso, da competencia do Tribunal Constitucional.

Artigo 9. Relacións coa Administración local.

As relacións entre a Administración xeral do Estado ou a Administración da Comunidade Autónoma coas entidades que integran a Administración local rexeranse pola lexislación básica en materia de réxime local, e aplicarase supletoriamente o disposto no presente título.

Artigo 10. Comunicazóns ás Comunidades Europeas.

1. Cando en virtude dunha obriga derivada do Tratado da Unión Europea ou dos tratados das Comunidades Europeas ou dos actos das súas institucións deban comunicárselles a estas disposicións de carácter xeral ou resolucións, as administracións públicas procederán á súa remisión ao órgano da Administración xeral do Estado competente para realizar a comunicación ás ditas institucións. En ausencia de prazo específico para cumprir esa obriga, a remisión efectuarase no de quince días.

2. Cando se trate de proxectos de disposicións ou calquera outra información, en ausencia de prazo específico, a remisión deberá facerse en tempo útil para os efectos do cumprimento desa obriga.

TÍTULO II. DOS ÓRGANOS DAS ADMINISTRACIÓNS PÚBLICAS

CAPÍTULO PRIMEIRO. PRINCIPIOS XERAIS E COMPETENCIA

Artigo 11. Creación de órganos administrativos.

1. Correspóndelle a cada Administración pública delimitar, no seu propio

ámbito de competencias, as unidades administrativas que configuran os órganos administrativos propios das especialidades derivadas da súa organización.

2. A creación de calquera órgano administrativo exixirá o cumprimento dos seguintes requisitos:

a) Determinación da súa forma de integración na Administración pública de que se trate e da súa dependencia xerárquica.

b) Delimitación das súas funcións e competencias.

c) Dotación dos créditos necesarios para a súa posta en marcha e funcionamento.

3. Non se poderán crear novos órganos que supoñan duplicación doutros xa existentes, se ao mesmo tempo non se suprime ou restrinxen debidamente a competencia destes.

Artigo 12. Competencia.

1. A competencia é irrenunciable e exercerana precisamente os órganos administrativos que a teñan atribuída como propia, non sendo nos casos de delegación ou avocación, cando se efectúen nos termos previstos nesta ou noutras leis.

A encomenda de xestión, a delegación de sinatura e a suplencia non supoñen alteración da titularidade da competencia, aínda que si dos elementos determinantes do seu exercicio que en cada caso se prevén.

2. A titularidade e o exercicio das competencias atribuídas aos órganos administrativos poderán ser desconcentradas noutros xerarquicamente dependentes daqueles nos termos e cos requisitos que prevexan as propias normas de atribución de competencias.

3. Se algunha disposición lle atribúe competencia a unha Administración sen especificar o órgano que a debe exercer, entenderase que a facultade de instruír e resolver os expedientes lles corresponde aos órganos inferiores competentes por razón da materia e do territorio, e, de existiren varios destes, ao superior xerárquico común.

Artigo 13. Delegación de competencias.

1. Os órganos das diferentes administracións públicas poderán delegar o exercicio das competencias que teñan atribuídas noutros órganos da mesma Administración, aínda que non sexan xerarquicamente dependentes, ou das entidades de dereito público vinculadas ou dependentes daquelas.

2. En ningún caso poderán ser obxecto de delegación as competencias relativas:

a) Aos asuntos que se refiran a relacións coa Xefatura do Estado, Presidencia do Goberno da Nación, Cortes Xerais, presidencias dos consellos de goberno das comunidades autónomas e asembleas lexislativas das comunidades autónomas.

b) Á adopción de disposicións de carácter xeral.

c) Á resolución de recursos nos órganos administrativos que ditasen os actos obxecto de recurso.

d) Ás materias en que así se determine por norma con rango de lei.

3. As delegacións de competencias e a súa revogación deberán publicarse no «Boletín Oficial del Estado», no da comunidade autónoma ou no da provincia, segundo a Administración á que pertenza o órgano delegante, e o ámbito territorial de competencia deste.

4. As resolucións administrativas que se adopten por delegación indicarán expresamente esta circunstancia e consideraranse ditadas polo órgano delegante.

5. Salvo autorización expresa dunha lei, non poderán delegarse as competencias que se exerzan por delegación.

Non constitúe impedimento para que poida delegarse a competencia para resolver un procedemento a circunstancia de que a súa norma reguladora prevexa, como trámite preceptivo, a emisión dun ditame ou informe; non obstante, non poderá delegarse a competencia para resolver un asunto concreto unha vez que no correspondente procedemento se emitise un ditame ou informe preceptivo respecto del.

6. A delegación será revogable en calquera momento polo órgano que a conferise.

7. A delegación de competencias atribuídas a órganos colexiados, para o exercicio ordinario das cales se requira un quórum especial, deberá adoptarse observando, en todo caso, o dito quórum.

Artigo 14. Avocación.

1. Os órganos superiores poderán avocar para si o coñecemento dun asunto do que a súa resolución corresponda ordinariamente ou por delegación aos seus órganos administrativos dependentes, cando circunstancias de índole técnica, económica, social, xurídica ou territorial o fagan conveniente. Nos supostos de delegación de competencias en órganos non xerarquicamente dependentes, o coñecemento dun asunto poderá ser avocado unicamente polo órgano delegante.

2. En todo caso, a avocación realizarase mediante acordo motivado, que lles deberá ser notificado aos interesados no procedemento, se os houber, con anterioridade á resolución final que se dite.

Contra o acordo de avocación non caberá recurso, aínda que se poderá impugnar no recurso que, se é o caso, se interpoña contra a resolución do procedemento.

Artigo 15. Encomenda de xestión.

1. A realización de actividades de carácter material, técnico ou de servizos da competencia dos órganos administrativos ou das entidades de dereito público poderá encomendárselles a outros órganos ou entidades da mesma ou de distinta Administración, por razóns de eficacia ou cando non se posúan os medios técnicos idóneos para o seu desempeño.

2. A encomenda de xestión non supón cesión de titularidade da competencia nin dos elementos substantivos do seu exercicio; será responsabilidade do órgano ou entidade encomendante ditar cantos actos ou resolucións de carácter xurídico dean soporte ou nos que se integre a concreta actividade material obxecto de encomenda.

3. A encomenda de xestión entre órganos administrativos ou entidades de dereito público pertencentes á mesma Administración deberase formalizar nos termos que estableza a súa normativa propia e, non a habendo, por acordo expreso dos órganos ou entidades intervenientes. En todo caso, o instrumento de formalización da encomenda de xestión e a súa resolución deberá ser publicado, para a súa eficacia, no diario oficial correspondente.

Cada Administración poderá regular os requisitos necesarios para a validez destes acordos, que incluírán, cando menos, expresa mención da actividade ou actividades ás que afecten, o prazo de vixencia e a natureza e alcance da xestión encomendada.

4. Cando a encomenda de xestión se realice entre órganos e entidades de distintas administracións formalizarase mediante o asinamento do correspondente convenio entre elas, agás no suposto da xestión ordinaria dos servizos das comunidades autónomas polas deputacións provinciais ou, de ser o caso, polos cabidos ou consellos insulares, que se rexerá pola lexislación de réxime local.

5. O réxime xurídico da encomenda de xestión que se regula neste artigo non será de aplicación cando a realización das actividades enumeradas na alínea primeira teña que recaer sobre persoas físicas ou xurídicas suxeitas a dereito privado, axustándose daquela, no que proceda, á lexislación correspondente de contratos do Estado, sen que poidan encomendarse a persoas ou entidades desta natureza actividades que, segundo a lexislación vixente, deban realizarse con suxeición ao dereito administrativo.

Artigo 16. Delegación de sinatura.

1. Os titulares dos órganos administrativos poderán, en materia da súa propia competencia, delegar a sinatura das súas resolucións e actos

administrativos nos titulares dos órganos ou unidades administrativas que deles dependan, dentro dos límites sinalados no artigo 13.

2. A delegación de sinatura non alterará a competencia do órgano delegante e para a súa validez non será necesaria a súa publicación.

3. Nas resolucións e actos que se asinen por delegación farase constar a autoridade de procedencia.

4. Non caberá a delegación de sinatura nas resolucións de carácter sancionador.

Artigo 17. Suplencia.

1. Os titulares dos órganos administrativos poderán ser suplidos temporalmente nos supostos de vacante, ausencia ou enfermidade por quen designe o órgano competente para o nomeamento daqueles.

Se non se designa suplente, a competencia do órgano administrativo exerceraa quen designe o órgano administrativo inmediato do que dependa.

2. A suplencia non implicará alteración da competencia.

Artigo 18. Coordinación de competencias.

1. Os órganos administrativos, no exercicio das súas competencias propias, axustarán a súa actividade nas súas relacións con outros órganos da mesma ou doutras administracións aos principios establecidos no artigo 4.1 da lei, e coordinarana coa que puidese corresponderlles lexitimamente a estes, para o que poderán recoller a información que precisen.

2. As normas e actos ditados polos órganos das administracións públicas no exercicio da súa propia competencia deberán ser observadas polo resto dos órganos administrativos, aínda que non dependan xerarquicamente entre si ou pertenczan a outra Administración.

Artigo 19. Comunicacions entre órganos.

1. A comunicación entre os órganos administrativos pertencentes a unha mesma Administración pública efectuarase sempre directamente, sen traslados nin reproducións a través de órganos intermedios.

2. As comunicacións entre os órganos administrativos poderán efectuarse por calquera medio que asegure a constancia da súa recepción.

Artigo 20. Decisións sobre competencia.

1. O órgano administrativo que se estime incompetente para resolver un asunto remitiralle directamente as actuacións ao órgano que considere competente, se este pertence á mesma Administración pública.

2. Os interesados que sexan parte no procedemento poderanse dirixir ao órgano que se encontre coñecendo dun asunto para que decline a súa competencia e lle remita as actuacións ao órgano competente.

Así mesmo, poderanse dirixir ao órgano que estimen competente para que lle requira que se inhiba ao que estea coñecendo do asunto.

3. Os conflitos de atribucións só se poderán suscitar entre órganos dunha mesma Administración non relacionados xerarquicamente, e respecto de asuntos sobre os que non finalizase o procedemento administrativo.

Artigo 21. Instrucións e ordes de servizo.

1. Os órganos administrativos poderán dirixir as actividades dos seus órganos xerarquicamente dependentes mediante instrucións e ordes de servizo. Cando unha disposición específica así o estableza ou se estime conveniente por razón dos destinatarios ou dos efectos que poidan producirse, as instrucións e ordes de servizo publicaranse no xornal oficial que corresponda.

2. O incumprimento das instrucións ou das ordes de servizo non afecta por si só á validez dos actos ditados polos órganos administrativos, sen prexuízo da responsabilidade disciplinaria en que se poida incorrer.

CAPÍTULO II. ÓRGANOS COLEXIADOS

Artigo 22. Réxime.

1. O réxime xurídico dos órganos colexiados axustarase ás normas contidas no presente capítulo, sen prexuízo das peculiaridades organizativas das administracións públicas en que se integran.

2. Os órganos colexiados das distintas administracións públicas en que participen organizacións representativas de intereses sociais, así como aqueles compostos por representacións de distintas administracións públicas, contén ou non con participación de organizacións representativas de intereses sociais, poderán establecer ou completar as súas propias normas de funcionamento.

Os órganos colexiados a que se refire este número quedarán integrados na Administración pública que corresponda, aínda que sen participar na estrutura xerárquica desta, a non ser que así o establezan as súas normas de creación ou que se deduza das súas funcións ou da propia natureza do órgano colexiado.

Artigo 23. Presidente.

1. En cada órgano colexiado correspóndelle ao presidente:

- a) Exercer a representación do órgano.

b) Acordar a convocatoria das sesións ordinarias e extraordinarias e a fixación da orde do día, tendo en conta, de ser o caso, as peticións dos demais membros formuladas coa suficiente antelación.

c) Presidir as sesións, moderar o desenvolvemento dos debates e suspendelos por causas xustificadas.

d) Dirimir co seu voto os empates, co obxecto de adoptar acordos, agás se se trata dos órganos colexiados a que se refire o número 2 do artigo 22, en que o voto será dirimente se así o establecen as súas propias normas.

e) Asegurar o cumprimento das leis.

f) Visar as actas e certificacións dos acordos do órgano.

g) Exercer cantas outras funcións sexan inherentes á súa condición de presidente do órgano.

2. Nos casos de vacante, ausencia, enfermidade ou outra causa legal, o presidente será substituído polo vicepresidente que corresponda, e, na súa ausencia, polo membro do órgano colexiado de maior xerarquía, antigüidade e idade, por esta orde, de entre os seus compoñentes.

Esta norma non lles será de aplicación aos órganos colexiados previstos no número 2 do artigo 22, en que o réxime de substitución do presidente debe estar especificamente regulado en cada caso ou establecido expresamente por acordo do pleno do órgano colexiado.

Artigo 24. Membros.

1. En cada órgano colexiado correspóndelles aos seus membros:

a) Recibiren, cunha antelación mínima de corenta e oito horas, a convocatoria que conteña a orde do día das reunións. A información sobre os temas que figuren na orde do día estará ao dispor dos membros no mesmo prazo.

b) Participaren nos debates das sesións.

c) Exerceren o seu dereito ao voto e formularen o seu voto particular, así como expresaren o sentido do seu voto e os motivos que o xustifican.

Non se poderán abster nas votacións aqueles que, pola súa calidade de autoridades ou de persoal ao servizo das administracións públicas, teñan a condición de membros de órganos colexiados.

d) Formularen rogos e preguntas.

e) Obteren a información precisa para cumpriren as funcións asignadas.

f) Cantas outras funcións sexan inherentes á súa condición.

2. Os membros dun órgano colexiado non se poderán atribuír as funcións de representación recoñecidas a este, a non ser que expresamente se lles outorgasen por unha norma ou por acordo validamente adoptado, para cada caso concreto, polo propio órgano.

3. En casos de ausencia ou de enfermidade e, en xeral, cando conorra algunha causa xustificada, os membros titulares do órgano colexiado serán substituídos polos seus suplentes, se os houber.

Cando se trate de órganos colexiados aos que se refire o número 2 do artigo 22, as organizacións representativas de intereses sociais poderán substituír os seus membros titulares por outros, acreditándoo perante a secretaría do órgano colexiado, respectando as reservas e limitacións que establezan as súas normas de organización.

Artigo 25. Secretario.

1. Os órganos colexiados terán un secretario, que poderá ser un membro do propio órgano ou unha persoa ao servizo da Administración pública correspondente.

2. A designación e o cesamento, así como a substitución temporal do secretario en supostos de vacante, ausencia ou enfermidade, realizaranse segundo o disposto nas normas específicas de cada órgano, e, de non haberlas, por acordo deste.

3. Correspóndelle ao secretario do órgano colexiado:

a) Asistir ás reunións, con voz pero sen voto, se é un funcionario, e con voz e mais voto, se a secretaría do órgano a exerce un membro deste.

b) Efectuar a convocatoria das sesións do órgano por orde do seu presidente, así como as citacións aos membros deste.

c) Recibir os actos de comunicación dos membros co órgano e, xa que logo, as notificacións, peticións de datos, rectificacións ou calquera outra clase de escritos dos que deba ter coñecemento.

d) Preparar o despacho dos asuntos, redactar e autorizar as actas das sesións.

e) Expedir certificacións das consultas, ditames e acordos aprobados.

f) Cantas outras funcións sexan inherentes á súa condición de secretario.

Artigo 26. Convocatorias e sesións.

1. Para a válida constitución do órgano, para os efectos da realización de sesións, deliberacións e adopción de acordos, requirirase a presenza do presidente e mais do secretario, ou, de ser o caso, daqueles que os substitúan, e a de ao menos a metade dos seus membros, agás o disposto

no punto 2 deste artigo.

Cando se trate dos órganos colexiados a que se refire o número 2 do artigo 22, o presidente poderá considerar validamente constituído o órgano, para os efectos de realización de sesión, se están presentes os representantes das administracións públicas e das organizacións representativas de intereses sociais membros do órgano aos que se lles atribúe a condición de voceiros.

2. Os órganos colexiados poderán establecer o réxime propio de convocatorias, se este non está previsto polas súas normas de funcionamento. Este réxime poderá prever unha segunda convocatoria e especificar para ela o número de membros necesarios para constituír validamente o órgano.

3. Non poderá ser obxecto de deliberación ou acordo ningún asunto que non figure incluído na orde do día, a non ser que estean presentes todos os membros do órgano colexiado e sexa declarada a urxencia do asunto polo voto favorable da maioría.

4. Os acordos adoptaranse por maioría de votos.

5. Aqueles que acrediten a titularidade dun interese lexítimo poderanse dirixir ao secretario dun órgano colexiado para que se lles expida unha certificación dos seus acordos.

Artigo 27. Actas.

1. De cada sesión que realice o órgano colexiado o secretario redactará acta, que especificará necesariamente os asistentes, a orde do día da reunión, as circunstancias do lugar e tempo en que se realizou, os puntos principais das deliberacións, así como o contido dos acordos adoptados.

2. Na acta figurará, por solicitude dos respectivos membros do órgano, o voto contrario ao acordo adoptado, a súa abstención e os motivos que a xustifiquen ou o sentido do seu voto favorable. Así mesmo, calquera membro ten dereito a solicitar a transcripción íntegra da súa intervención ou proposta, sempre que achegue, no acto ou no prazo que sinala o presidente, o texto que corresponda fielmente coa súa intervención, facéndose así constar na acta ou uníndoselle copia a esta.

3. Os membros que discrepen do acordo maioritario poderán formular voto particular por escrito no prazo de corenta e oito horas, que se incorporará ao texto aprobado.

4. Cando os membros do órgano voten en contra ou se absteñan, quedarán exentos da responsabilidade que, de ser o caso, poida derivarse dos acordos.

5. As actas aprobaranse na mesma ou na seguinte sesión; non obstante, o secretario poderá emitir certificación sobre os acordos específicos que se

adoptasen, sen prexuízo da ulterior aprobación da acta.

Nas certificacións de acordos adoptados emitidas con anterioridade á aprobación da acta farase constar expresamente tal circunstancia.

CAPÍTULO III. ABSTENCIÓN E RECUSACIÓN

Artigo 28. Abstención.

1. As autoridades e o persoal ao servizo das administracións en quen se dea algunha das circunstancias sinaladas no número seguinte deste artigo absteranse de intervir no procedemento e comunicaranllo ao seu superior inmediato, que resolverá o procedente.

2. Son motivos de abstención os seguintes:

a) Ter interese persoal no asunto de que se trate ou noutro na resolución do cal puidese influír a daquel; ser administrador de sociedade ou entidade interesada, ou ter cuestión litixiosa pendente con algún interesado.

b) Ter parentesco de consanguinidade dentro do cuarto grao ou de afinidade dentro do segundo con calquera dos interesados, cos administradores de entidades ou sociedades interesadas e tamén cos asesores, representantes legais ou mandatarios que interveñan no procedemento, así como compartir despacho profesional ou estar asociado con estes para o asesoramento, a representación ou o mandato.

c) Ter amizade íntima ou inimidade manifesta con algunha das persoas mencionadas na alínea anterior.

d) Ter intervido como perito ou como testemuña no procedemento de que se trate.

e) Ter relación de servizo con persoa natural ou xurídica interesada directamente no asunto, ou terlle prestado nos dous últimos anos servizos profesionais de calquera tipo e en calquera circunstancia e lugar.

3. A actuación de autoridades e persoal ao servizo das administracións públicas nos que concorran motivos de abstención non implicará necesariamente a invalidez dos actos en que interviñesen.

4. Os órganos superiores poderanlles ordenar ás persoas nas que se dea algunha das circunstancias sinaladas que se absteñan de toda intervención no expediente.

5. A non abstención nos casos en que proceda dará lugar a responsabilidade.

Artigo 29. Recusación.

1. Nos casos previstos no artigo anterior, os interesados poderán promover recusación en calquera momento da tramitación do procedemento.

2. A recusación formularase por escrito, no que se expresará a causa ou causas en que se fundan.
3. No día seguinte, o recusado manifestaralle ao seu inmediato superior se se dá ou non nel a causa alegada. No primeiro caso, o superior poderá acordar a súa substitución de seguida.
4. Se o recusado nega a causa de recusación, o superior resolverá no prazo de tres días, tras os informes previos e as comprobacións que coide oportunos.
5. Contra as resolucións adoptadas nesta materia non caberá recurso, sen prexuízo da posibilidade de alegar a recusación ao interpor o recurso que proceda contra o acto que termine o procedemento.

TÍTULO III. DOS INTERESADOS

Artigo 30. Capacidade de obrar.

Terán capacidade de obrar perante as administracións públicas, amais das persoas que a posúan conforme as regras civís, os menores de idade para o exercicio e defensa daqueles dos seus dereitos e intereses nos que a súa actuación estea permitida polo ordenamento xurídico-administrativo sen a asistencia da persoa que exerza a patria potestade, tutela ou curadoría. Exceptúase o suposto dos menores incapacitados, cando a extensión da incapacitación afecte o exercicio e defensa dos dereitos ou intereses de que se trate.

Artigo 31. Concepto de interesado.

1. Considéranse interesados no procedemento administrativo:
 - a) Os que o promovan como titulares de dereitos ou de intereses lexítimos individuais ou colectivos.
 - b) Aqueles que, sen seren os que iniciaron o procedemento, teñan dereitos que poidan resultar afectados pola decisión que nel se adopte.
 - c) Aqueles que teñan intereses lexítimos, individuais ou colectivos, que poidan resultar afectados pola resolución e que se constitúan en parte no procedemento, en tanto non recaia resolución definitiva.
2. As asociacións e organizacións representativas de intereses económicos e sociais serán titulares de intereses lexítimos colectivos nos termos que a lei recoñeza.
3. Cando a condición de interesado derive dalgunha relación xurídica transmisíbel, o habente-dereito sucederá en tal condición, calquera que sexa o estado do procedemento.

Artigo 32. Representación.

1. Os interesados con capacidade de obrar poderán actuar por medio de representante, co que se entenderán as actuacións administrativas, agás manifestación expresa en contra do interesado.
2. Calquera persoa con capacidade de obrar poderá actuar en representación doutra perante as administracións públicas.
3. Para formular solicitudes, presentar recursos, desistir de accións e renunciar a dereitos no nome doutra persoa, deberá acreditarse a representación por calquera medio válido en dereito que deixe constancia fidedigna, ou mediante declaración en comparecencia persoal do interesado. Para os actos e xestións de simple trámite presumirase esta representación.
4. A falta ou insuficiente acreditación da representación non impedirá que se teña por realizado o acto de que se trate, sempre que se achegue aquela ou se emende o defecto dentro do prazo de dez días que deberá conceder, para o efecto, o órgano administrativo, ou dun prazo superior cando as circunstancias do caso así o requiran.

Artigo 33. Pluralidade de interesados.

Cando nunha solicitude, escrito ou comunicación figuren varios interesados, as actuacións a que dean lugar efectuaranse co representante ou o interesado que expresamente sinalasen, e, de non o haber, co que figure en primeiro termo.

Artigo 34. Identificación de interesados.

Se durante a instrución dun procedemento que non tivese publicidade en forma legal se advirte a existencia de persoas que sexan titulares de dereitos ou de intereses lexítimos e directos, que resulten identificados a partir do expediente e que poidan resultar afectados pola resolución que se dite, comunicaráselles ás ditas persoas a tramitación do procedemento.

TÍTULO IV. DA ACTIVIDADE DAS ADMINISTRACIÓNS PÚBLICAS

CAPÍTULO PRIMEIRO. NORMAS XERAIS

Artigo 35. Dereitos dos cidadáns.

Os cidadáns, nas súas relacións coas administracións públicas, teñen os seguintes dereitos:

a) A coñeceren, en calquera momento, o estado da tramitación dos procedementos nos que teñan a condición de interesados, e a obteren copias de documentos contidos neles.

b) A identificaren as autoridades e o persoal ao servizo das administracións públicas que teñan baixo a súa responsabilidade a tramitación dos procedementos.

c) A obtenen copia selada dos documentos que presenten, achegándoa xunto cos orixinais, así como á devolución destes, agás cando os orixinais deban constar no procedemento.

d) A empregaren as linguas oficiais no territorio da súa comunidade autónoma, de acordo co previsto nesta lei e no resto do ordenamento xurídico.

e) A formularen alegacións e a achegaren documentos en calquera fase do procedemento anterior ao trámite de audiencia, que o órgano competente deberá ter en conta ao redactar a proposta de resolución.

f) A non presentaren documentos non exixidos polas normas aplicables ao procedemento de que se trate, ou que xa se encontren en poder da Administración actuante.

g) A obtenen información e orientación acerca dos requisitos xurídicos ou técnicos que as disposicións vixentes lles impoñan aos proxectos, actuacións ou solicitudes que se propoñan realizar.

h) A accederen aos rexistros e arquivos das administracións públicas nos termos previstos na Constitución e nesta ou outras leis.

i) A seren tratados con respecto e deferencia polas autoridades e funcionarios, que deberán facilitarlles o exercicio dos seus dereitos e o cumprimento das súas obrigas.

l) A exixiren a responsabilidade das administracións públicas e do persoal ao seu servizo cando así corresponda legalmente.

ll) Calquera outro que lles recoñeza a Constitución e as leis.

Artigo 36. Lingua dos procedementos.

1. A lingua dos procedementos tramitados pola Administración xeral do Estado será o castelán. Non obstante o anterior, os interesados que se dirixan aos órganos da Administración xeral do Estado con sede no territorio dunha comunidade autónoma poderán utilizar tamén a lingua que sexa cooficial nela.

Neste caso, o procedemento tramitarase na lingua elixida polo interesado. De concorreren varios interesados no procedemento e existir discrepancia en canto á lingua, o procedemento tramitarase en castelán, se ben os documentos ou testemuños que requiran os interesados se expedirán na lingua elixida por eles.

2. Nos procedementos tramitados polas administracións das comunidades autónomas e das entidades locais, o uso da lingua axustarase ao previsto na lexislación autonómica correspondente.

3. A Administración pública instrutora deberá traducir para o castelán os

documentos, expedientes ou partes deles que deban producir efecto fóra do territorio da comunidade autónoma e os documentos dirixidos aos interesados que así o soliciten expresamente. Se deben producir efectos no territorio dunha comunidade autónoma onde sexa cooficial esa mesma lingua distinta do castelán, non será precisa a súa tradución.

Artigo 37. Dereito de acceso a arquivos e rexistros.

1. Os cidadáns teñen dereito a accederen aos rexistros e aos documentos que, formando parte dun expediente, estean nos arquivos administrativos, calquera que sexa a forma de expresión, gráfica, sonora ou en imaxe, ou o tipo de soporte material en que figuren, sempre que tales expedientes correspondan a procedementos terminados na data da solicitude.

2. O acceso aos documentos que conteñan datos referentes á intimidade das persoas estará reservado a estas, que, no caso de observaren que estes datos figuran incompletos ou son inexactos, poderán exixir que sexan rectificadas ou completados, a non ser que figuren en expedientes caducados polo transcurso do tempo, conforme os prazos máximos que determinen os diferentes procedementos, dos que non poida derivarse efecto substantivo ningún.

3. O acceso aos documentos de carácter nominativo que, sen incluíren outros datos pertencentes á intimidade das persoas, figuren nos procedementos de aplicación do dereito, agás os de carácter sancionador ou disciplinario, e que, en consideración ao seu contido, poidan facerse valer para o exercicio dos dereitos dos cidadáns, poderá ser exercido, ademais de polos seus titulares, por terceiros que acrediten un interese lexítimo e directo.

4. O exercicio dos dereitos que establecen as alíneas anteriores poderá ser denegado cando prevalezan razóns de interese público, por intereses de terceiros máis dignos de protección ou cando así o dispoña unha lei; nestes casos, deberá ditar resolución motivada o órgano competente.

5. O dereito de acceso non poderá ser exercido con respecto aos seguintes expedientes:

a) Os que conteñan información verbo das actuacións do Goberno do Estado ou das comunidades autónomas no exercicio das súas competencias constitucionais non suxeitas a dereito administrativo.

b) Os que conteñan información sobre a defensa nacional ou a seguridade do Estado.

c) Os tramitados para a investigación dos delitos cando puidese pórse en perigo a protección dos dereitos e liberdades de terceiros ou as necesidades das pescudas que se estean a realizar.

d) Os relativos ás materias protexidas polo segredo comercial ou

industrial.

e) Os relativos a actuacións administrativas derivadas da política monetaria.

6. Rexeranse polas súas disposicións específicas:

a) O acceso aos arquivos sometidos á normativa sobre materias clasificadas.

b) O acceso a documentos e expedientes que conteñan datos sanitarios persoais dos pacientes.

c) Os arquivos regulados pola lexislación do réxime electoral.

d) Os arquivos que sirvan a fins exclusivamente estatísticos dentro do ámbito da función estatística pública.

e) O Rexistro Civil e o Rexistro Central de Penados e Rebeldes e os rexistros de carácter público que teñan regulado o seu uso por unha lei.

f) O acceso aos documentos custodiados nos arquivos das administracións públicas por parte das persoas que teñan a condición de deputado das Cortes Xerais, senador, membro dunha asemblea lexislativa de comunidade autónoma ou dunha corporación local.

g) A consulta de fondos documentais existentes nos arquivos históricos.

7. O dereito de acceso exercerano os particulares de xeito que non se vexa afectada a eficacia do funcionamento dos servizos públicos; para isto débese formular unha petición individualizada dos documentos que se desexe consultar, sen que caiba, a non ser para a súa consideración con carácter potestativo, formular unha solicitude xenérica sobre unha materia ou conxunto de materias. Non obstante, cando os solicitantes sexan investigadores que acrediten un interese histórico, científico ou cultural relevante, poderase autorizar o acceso directo daqueles á consulta do expediente, sempre que quede garantida debidamente a intimidade das persoas.

8. O dereito de acceso levará consigo o de obter copias ou certificados dos documentos que a Administración autorice examinar, tras o pagamento previo, de ser o caso, das exaccións que estean legalmente establecidas.

9. Será obxecto de periódica publicación a relación dos documentos que están en poder das administracións públicas suxeitos a un réxime de especial publicidade por afectaren á colectividade no seu conxunto e cantos outros poidan ser obxecto de consulta polos particulares.

10. Serán obxecto de publicación regular aquelas instrucións e respostas a consultas formuladas polos particulares ou por outros órganos administrativos que comporten unha interpretación do dereito positivo ou

dos procedementos vixentes, co fin de que poidan ser alegadas polos particulares nas súas relacións coa Administración.

Artigo 38. Rexistros.¹

1. Os órganos administrativos levarán un rexistro xeral no que se fará o correspondente asento de todo escrito ou comunicación que sexa presentado ou que se reciba en calquera unidade administrativa propia. Tamén se anotará nel a saída dos escritos e comunicacións oficiais dirixidas a outros órganos ou particulares.

2. Os órganos administrativos poderán crear nas unidades administrativas correspondentes da súa propia organización outros rexistros co fin de facilitar a presentación de escritos e comunicacións. Os ditos rexistros serán auxiliares do rexistro xeral, ao que comunicarán toda anotación que efectúen.

Os asentos anotaranse respectando a orde temporal de recepción ou saída dos escritos e comunicacións, e indicarán a data do día da recepción ou saída.

Concluído o trámite de rexistro, os escritos e comunicacións serán cursados sen dilación aos seus destinatarios e ás unidades administrativas correspondentes desde o rexistro en que fosen recibidas.

3. Os rexistros xerais, así como todos os rexistros que as administracións públicas establezan para a recepción de escritos e comunicacións dos particulares ou de órganos administrativos, deberán instalarse en soporte informático.

O sistema garantirá a constancia, en cada asento que se practique, dun número, unha epígrafe expresiva da súa natureza, a data de entrada, a data e a hora da súa presentación, a identificación do interesado, o órgano administrativo remitente, se procede, e a persoa ou o órgano administrativo ao que se envía, e, se é o caso, unha referencia ao contido do escrito ou comunicación que se rexistra.

Así mesmo, o sistema garantirá a integración informática no rexistro xeral das anotacións efectuadas nos restantes rexistros do órgano administrativo.

4. As solicitudes, escritos e comunicacións que os cidadáns dirixan aos órganos das administracións públicas poderán presentarse:

a) Nos rexistros dos órganos administrativos a que se dirixan.

b) Nos rexistros de calquera órgano administrativo, que pertenza á Administración xeral do Estado, á de calquera Administración das comunidades autónomas, ou á dalgunha das entidades que integran a

¹ Ap. 9 derogado pola Lei 11/2007, do 22 de xuño

Administración local se, neste último caso, se subscribiu o oportuno convenio.

c) Nas oficinas de correos, na forma que regulamentariamente se estableza.

d) Nas representacións diplomáticas ou oficinas consulares de España no estranxeiro.

e) En calquera outro que establezan as disposicións vixentes.

Mediante convenios de colaboración subscritos entre as administracións públicas estableceranse sistemas de intercomunicación e coordinación de rexistros que garantan a súa compatibilidade informática, así como a transmisión telemática dos asentos rexistrais e das solicitudes, escritos, comunicacións e documentos que se presenten en calquera dos rexistros.

5. Para a eficacia dos dereitos recoñecidos no artigo 35.c) desta lei aos cidadáns, estes poderán achegar unha copia dos documentos que presenten xunto coas súas solicitudes, escritos e comunicacións.

A dita copia, logo do cotexo co orixinal por calquera dos rexistros a que se refiren as alíneas a) e b) do número 4 deste artigo, seralle remitida ao órgano destinatario e o orixinal devolveráselle ao cidadán. Cando o orixinal deba figurar no procedemento, entregaráselle ao cidadán a copia del, unha vez selada polos rexistros mencionados e comprobada a súa identidade co orixinal.

6. Cada Administración pública establecerá os días e o horario en que deban permanecer abertos os seus rexistros, garantindo o dereito dos cidadáns a presentaren os documentos previstos no artigo 35.

7. Poderán facerse efectivos, ademais de por outros medios mediante xiro postal ou telegráfico, ou mediante transferencia dirixida á oficina pública correspondente, aqueles tributos que se teñan que satisfacer no momento da presentación de solicitudes e escritos ás administracións públicas.

8. As administracións públicas deberán facer pública e manter actualizada unha relación das oficinas de rexistro propias ou concertadas, os seus sistemas de acceso e comunicación, así como os horarios de funcionamento.

9.

Artigo 39. Colaboración dos cidadáns.

1. Os cidadáns están obrigados a facilitarlle á Administración informes, inspeccións e outros actos de investigación só nos casos previstos pola lei.

2. Os interesados nun procedemento que coñezan datos que permitan identificar outros interesados que non comparecesen nel teñen o deber de

proporcionarlos á Administración actuante.

Artigo 39 bis. Principios de intervención das administracións públicas para o desenvolvemento dunha actividade.

1. As administracións públicas que, no exercicio das súas respectivas competencias, establezan medidas que limiten o exercicio de dereitos individuais ou colectivos ou exixan o cumprimento de requisitos para o desenvolvemento dunha actividade, deberán elixir a medida menos restritiva, motivar a súa necesidade para a protección do interese público así como xustificar a súa adecuación para lograr os fins que se perseguen, sen que en ningún caso se produzan diferenzas de trato discriminatorias.

2. As administracións públicas velarán polo cumprimento dos requisitos aplicables segundo a lexislación correspondente, para o cal poderán comprobar, verificar, investigar e inspeccionar os feitos, actos, elementos, actividades, estimacións e demais circunstancias que se produzan.

Artigo 40. Comparecencia dos cidadáns.

1. A comparecencia dos cidadáns perante as oficinas públicas só será obrigatoria cando así estea previsto nunha norma con rango de lei.

2. Nos casos en que proceda a comparecencia, a correspondente citación fará constar expresamente o lugar, a data, a hora e o obxecto da comparecencia, así como os efectos de non atendela.

3. As administracións públicas, por solicitude do interesado, entregaranlle unha certificación na que se faga constar a comparecencia.

Artigo 41. Responsabilidade da tramitación.

1. Os titulares das unidades administrativas e o persoal ao servizo das administracións públicas que tivesen ao seu cargo a resolución ou o despacho dos asuntos serán responsables directos da súa tramitación e adoptarán as medidas axeitadas para remover os atrancos que impidan, dificulten ou atrasen o exercicio pleno dos dereitos dos interesados ou o respecto aos seus intereses lexítimos, dispoñendo o necesario para evitar e eliminar toda anormalidade na tramitación de procedementos.

2. Os interesados poderán solicitarlle a exixencia desa responsabilidade á Administración pública que corresponda.

Artigo 42. Obriga de resolver.

1. A Administración está obrigada a ditar resolución expresa en todos os procedementos e a notificala calquera que sexa a súa forma de iniciación.

Nos casos de prescrición, renuncia do dereito, caducidade do procedemento ou desistencia da solicitude, así como de desaparición sobrevida do obxecto do procedemento, a resolución consistirá na

declaración da circunstancia que concorra en cada caso, con indicación dos feitos producidos e as normas aplicables.

Exceptúanse da obriga a que se refire o parágrafo primeiro os supostos de terminación do procedemento por pacto ou convenio, así como os procedementos relativos ao exercicio de dereitos sometidos unicamente ao deber de comunicación previa á Administración.

2. O prazo máximo no que debe notificarse a resolución expresa será o fixado pola norma reguladora do correspondente procedemento. Este prazo non poderá exceder de seis meses agás que unha norma con rango de lei estableza un maior ou así veña previsto na normativa comunitaria europea.

3. Cando as normas reguladoras dos procedementos non fixen o prazo máximo, este será de tres meses. Este prazo e os previstos no número anterior contaránse:

a) Nos procedementos iniciados de oficio, desde a data do acordo de iniciación.

b) Nos iniciados por solicitude do interesado, desde a data en que a solicitude tivese entrada no rexistro do órgano competente para a súa tramitación.

4. As administracións públicas deben publicar e manter actualizadas, para efectos informativos, as relacións de procedementos, con indicación dos prazos máximos de duración deles, así como dos efectos que produza o silencio administrativo.

En todo caso, as administracións públicas informarán os interesados do prazo máximo normativamente establecido para a resolución e notificación dos procedementos, así como dos efectos que poida producir o silencio administrativo, incluíndo a citada mención na notificación ou publicación do acordo de iniciación de oficio, ou en comunicación que se lles dirixirá para o efecto dentro dos dez días seguintes á recepción da solicitude no rexistro do órgano competente para a súa tramitación. Neste último caso, a comunicación indicará ademais a data en que a solicitude foi recibida polo órgano competente.

5. O transcurso do prazo máximo legal para resolver un procedemento e notificar a resolución poderase suspender nos seguintes casos:

a) Cando se lle deba requirir a calquera interesado que emende deficiencias e achegue documentos e outros elementos de xuízo necesarios, polo tempo que medie entre a notificación do requirimento e o seu efectivo cumprimento polo destinatario ou, no seu defecto, o transcurso do prazo concedido, todo iso sen prexuízo do previsto no artigo 71 da presente lei.

b) Cando deba obterse un pronunciamento previo e preceptivo dun órgano das Comunidades Europeas, polo tempo que medie entre a petición, que deberá comunicárselles aos interesados, e a notificación do pronunciamento á Administración instrutora, que tamén lles deberá ser comunicada.

c) Cando deban solicitarse informes que sexan preceptivos e determinantes do contido da resolución a órgano da mesma ou distinta Administración, polo tempo que medie entre a petición, que deberá comunicarse aos interesados, e a recepción do informe, que igualmente lles deberá ser comunicada. Este prazo de suspensión non poderá exceder en ningún caso de tres meses.

d) Cando deban realizarse probas técnicas ou análises contraditorias ou dirimentes propostas polos interesados, durante o tempo necesario para a incorporación dos resultados ao expediente.

e) Cando se inicien negociacións con vistas á conclusión dun pacto ou convenio nos termos previstos no artigo 88 desta lei, desde a declaración formal ao respecto e ata a conclusión sen efecto, se é o caso, das referidas negociacións que se constatará mediante declaración formulada pola Administración ou os interesados.

6. Cando o número das solicitudes formuladas ou de persoas afectadas puidesen supor un incumprimento do prazo máximo de resolución, o órgano competente para resolver, por proposta razoada do órgano instrutor, ou o superior xerárquico do órgano competente para resolver, por proposta deste, poderán habilitar os medios persoais e materiais para cumprir co despacho adecuado e en prazo.

Excepcionalmente, poderá acordarse a ampliación do prazo máximo de resolución e notificación mediante motivación clara das circunstancias concorrentes e só unha vez esgotados todos os medios á disposición posibles.

De acordarse, finalmente, a ampliación do prazo máximo, este non poderá ser superior ao establecido para a tramitación do procedemento.

Contra o acordo que resolva sobre a ampliación de prazos, que deberá ser notificado aos interesados, non caberá recurso ningún.

7. O persoal ao servizo das administracións públicas que teña ao seu cargo o despacho dos asuntos, así como os titulares dos órganos administrativos competentes para instruír e resolver son directamente responsables, no ámbito das súas competencias, do cumprimento da obriga legal de ditar resolución expresa en prazo.

O incumprimento da dita obriga dará lugar á exixencia de responsabilidade disciplinaria, sen prexuízo da responsabilidade á que houber lugar de acordo coa normativa vixente.

Artigo 43. Silencio administrativo en procedementos iniciados por solicitude do interesado.

1. Nos procedementos iniciados por solicitude do interesado, sen prexuízo da resolución que a Administración debe ditar na forma prevista no número 3 deste artigo, o vencemento do prazo máximo sen que fose notificada resolución expresa lexítima o interesado ou interesados que deducisen a solicitude para entendela estimada por silencio administrativo, excepto nos supostos en que unha norma con rango de lei por razóns imperiosas de interese xeral ou unha norma de dereito comunitario establezan o contrario.

Así mesmo, o silencio terá efecto desestimatorio nos procedementos relativos ao exercicio do dereito de petición, a que se refire o artigo 29 da Constitución, naqueles cuxa estimación tería como consecuencia que se transferisen ao solicitante ou a terceiros facultades relativas ao dominio público ou ao servizo público, así como nos procedementos de impugnación de actos e disposicións. Non obstante, cando o recurso de alzada se interpuxese contra a desestimación por silencio administrativo dunha solicitude polo transcurso do prazo, entenderase estimado aquel se, chegado o prazo de resolución, o órgano administrativo competente non dita resolución expresa sobre el.

2. A estimación por silencio administrativo ten para todos os efectos a consideración de acto administrativo finalizador do procedemento. A desestimación por silencio administrativo ten os únicos efectos de permitir aos interesados a interposición do recurso administrativo ou contencioso-administrativo que resulte procedente.

3. A obriga de ditar resolución expresa a que se refire o número primeiro do artigo 42 suxeitarase ao seguinte réxime:

a) Nos casos de estimación por silencio administrativo, a resolución expresa posterior á produción do acto só se poderá ditar de ser confirmatoria del.

b) Nos casos de desestimación por silencio administrativo, a resolución expresa posterior ao vencemento do prazo será adoptada pola Administración sen vinculación ningunha ao sentido do silencio.

4. Os actos administrativos producidos por silencio administrativo poderanse facer valer tanto ante a Administración como ante calquera persoa física ou xurídica, pública ou privada. Tales actos producen efectos desde o vencemento do prazo máximo en que debe ditarse e notificarse a resolución expresa sen que esta se produciise, e a súa existencia pode ser acreditada por calquera medio de proba admitido en dereito, incluído o certificado acreditativo do silencio producido que puiden solicitarse do órgano competente para resolver. Unha vez solicitado o certificado, este deberá ser emitido no prazo máximo de quince días.

Artigo 44. Falta de resolución expresa en procedementos iniciados de oficio.

Nos procedementos iniciados de oficio, o vencemento do prazo máximo establecido sen que se ditase e notificase resolución expresa non exime a Administración do cumprimento da obriga legal de resolver, e produce os seguintes efectos:

1. No caso de procedementos dos que puidese derivarse o recoñecemento ou, se é o caso, a constitución de dereitos ou outras situacións xurídicas individualizadas, os interesados que comparecesen poderán entender desestimadas as súas pretensións por silencio administrativo.
2. Nos procedementos en que a Administración exercite potestades sancionadoras ou, en xeral, de intervención, susceptibles de produciren efectos desfavorables ou de gravame, producirase a caducidade. Nestes casos, a resolución que declare a caducidade ordenará o arquivo das actuacións, cos efectos previstos no artigo 92.

Nos supostos nos que o procedemento se paralizase por causa imputable ao interesado, interromperase o cómputo do prazo para resolver e notificar a resolución.

Artigo 45. Incorporación de medios técnicos.²

1. As administracións públicas impulsarán o emprego e aplicación das técnicas e medios electrónicos, informáticos e telemáticos, para o desenvolvemento da súa actividade e o exercicio das súas competencias, coas limitacións que para o emprego destes medios establecen a Constitución e as leis.
- 2.
- 3.
- 4.
5. Os documentos emitidos polas administracións públicas, calquera que sexa o seu soporte, por medios electrónicos, informáticos ou telemáticos, ou os que estas emitan como copias de orixinais almacenados por estes mesmos medios, gozarán da validez e da eficacia de documento orixinal, sempre que quede garantida a súa autenticidade, integridade e conservación, e, se é o caso, a recepción por parte do interesado, así como o cumprimento das garantías e requisitos exixidos por esta ou por outras leis.

Artigo 46. Validez e eficacia de documentos e copias.

1. Cada Administración pública determinará regulamentariamente os

² Aps. 2, 3 e 4 derogados pola Lei 11/2007, do 22 de xuño

órganos que teñan atribuídas as competencias de expedición de copias auténticas de documentos públicos ou privados.

2. As copias de calquera documento público gozarán da mesma validez e eficacia ca este, sempre que exista constancia de que sexan auténticas.

3. As copias de documentos privados terán validez e eficacia exclusivamente no ámbito da actividade das administracións públicas, sempre que a súa autenticidade fose comprobada.

4. Teñen a consideración de documento público administrativo os documentos validamente emitidos polos órganos das administracións públicas.

CAPÍTULO II. TERMOS E PRAZOS

Artigo 47. Obrigatoriedade de termos e prazos.

Os termos e prazos establecidos nesta ou noutras leis obrigan as autoridades e persoal ao servizo das administracións públicas competentes para a tramitación dos asuntos, así como os interesados neles.

Artigo 48. Cómputo.

1. Sempre que mediante lei ou normativa comunitaria europea non se exprese outra cousa, cando os prazos se sinalen por días enténdese que estes son hábiles, excluíndose do cómputo os domingos e os declarados festivos.

Cando os prazos se sinalen por días naturais, farase constar esta circunstancia nas correspondentes notificacións.

2. Se o prazo se fixa en meses ou anos, estes computaranse a partir do día seguinte a aquel en que teña lugar a notificación ou publicación do acto de que se trate, ou desde o seguinte a aquel en que se produza a estimación ou desestimación por silencio administrativo. Se no mes de vencemento non houbese día equivalente a aquel en que comeza o cómputo, entenderase que o prazo expira o derradeiro día do mes.

3. Cando o derradeiro día do prazo sexa inhábil, entenderase prorrogado ata o primeiro día hábil seguinte.

4. Os prazos expresados en días contaránse a partir do día seguinte a aquel en que teña lugar a notificación ou publicación do acto de que se trate, ou desde o seguinte a aquel en que se produza a estimación ou a desestimación por silencio administrativo.

5. Cando un día sexa hábil no municipio ou comunidade autónoma en que reside o interesado, e inhábil na sede do órgano administrativo, ou á inversa, considerarase inhábil en todo caso.

6. A declaración dun día como hábil ou inhábil para efectos de cómputo de prazos non determina por si soa o funcionamento dos centros de traballo das administracións públicas, a organización do tempo de traballo nin o acceso dos cidadáns aos rexistros.

7. A Administración xeral do Estado e as administracións das comunidades autónomas, con suxeición ao calendario laboral oficial, fixarán, no seu respectivo ámbito, o calendario de días inhábiles para efectos de cálculos de prazos. O calendario aprobado polas comunidades autónomas comprenderá os días inhábiles das entidades que integran a Administración local correspondente ao seu ámbito territorial, ás que será de aplicación.

O devandito calendario deberá publicarse antes do comezo de cada ano no diario oficial que corresponda e noutros medios de difusión que garantan o seu coñecemento polos cidadáns.

Artigo 49. Ampliación

1. A Administración, agás precepto en contrario, poderá conceder, de oficio ou por petición dos interesados, unha ampliación dos prazos establecidos, que non exceda da metade deles, se as circunstancias o aconsellan e con iso non se prexudican dereitos de terceiro. O acordo de ampliación deberalles ser notificado aos interesados.

2. A ampliación dos prazos polo tempo máximo permitido aplicarase en todo caso aos procedementos tramitados polas misións diplomáticas e oficinas consulares, así como a aqueles que, tramitándose no interior, exixan cumprir algún trámite no estranxeiro ou nos que interveñan interesados residentes fóra de España.

3. Tanto a petición dos interesados como a decisión sobre a ampliación deberán producirse, en todo caso, antes do vencemento do prazo de que se trate. En ningún caso poderá ser obxecto de ampliación un prazo xa vencido. Os acordos sobre ampliación de prazos ou sobre a súa denegación non serán susceptibles de recursos.

Artigo 50. Tramitación de urxencia.

1. Cando razóns de interese público o aconsellen, poderase acordar, de oficio ou por pedimento do interesado, a aplicación ao procedemento da tramitación de urxencia, pola cal se reducirán á metade os prazos establecidos para o procedemento ordinario, agás os relativos á presentación de solicitudes e recursos.

2. Non caberá recurso ningún contra o acordo que declare a aplicación de tramitación de urxencia ao procedemento.

TÍTULO V. DAS DISPOSICIÓNS E OS ACTOS ADMINISTRATIVOS

CAPÍTULO PRIMEIRO. DISPOSICIÓNS ADMINISTRATIVAS

Artigo 51. Xerarquía e competencia.

1. As disposicións administrativas non poderán vulnerar a Constitución ou as leis nin regular aquelas materias que a Constitución ou os estatutos de autonomía recoñecen da competencia das Cortes Xerais ou das asembleas lexislativas das comunidades autónomas.
2. Ningunha disposición administrativa poderá vulnerar os preceptos doutra de rango superior.
3. As disposicións administrativas axustaranse á orde de xerarquía que establezan as leis.

Artigo 52. Publicidade e inderrogabilidade singular.

1. Para que produzan efectos xurídicos as disposicións administrativas terán que publicarse no diario oficial que corresponda.
2. As resolucións administrativas de carácter particular non poderán vulnerar o establecido nunha disposición de carácter xeral, aínda que aquelas teñan igual ou superior rango a estas.

CAPÍTULO II. REQUISITOS DOS ACTOS ADMINISTRATIVOS

Artigo 53. Producción e contido.

1. Os actos administrativos que ditén as administracións públicas, ben de oficio ou por instancia do interesado, produciraos o órgano competente axustándose ao procedemento establecido.
2. O contido dos actos axustarase ao disposto polo ordenamento xurídico e será determinado e adecuado aos fins daqueles.

Artigo 54. Motivación.

1. Serán motivados, con sucinta referencia de feitos e fundamentos de dereito:
 - a) Os actos que limiten dereitos subxectivos ou intereses lexítimos.
 - b) Os que resolvan procedementos de revisión de oficio de disposicións ou actos administrativos, recursos administrativos, reclamacións previas á vía xudicial e procedementos de arbitraje.
 - c) Os que se separen do criterio seguido en actuacións precedentes ou do ditame de órganos consultivos.
 - d) Os acordos de suspensión de actos, calquera que sexa o motivo desta, así como a adopción de medidas provisionais previstas nos artigos 72 e 136 desta lei.
 - e) Os acordos de aplicación da tramitación de urxencia ou de ampliación

de prazos.

f) Os que se diten no exercicio de potestades discrecionais, así como os que deban selo en virtude de disposición legal ou regulamentaria expresa.

2. A motivación dos actos que poñan fin aos procedementos selectivos e de concorrencia competitiva realizarase de conformidade co que dispoñan as normas que regulen as súas convocatorias. En todo caso, deberán quedar acreditados no procedemento os fundamentos da resolución que se adopte.

Artigo 55. Forma.

1. Os actos administrativos produciranse por escrito a non ser que a súa natureza exixa ou permita outra forma máis axeitada de expresión e constancia.

2. Nos casos en que os órganos administrativos exerzan a súa competencia de forma verbal, a constancia escrita do acto, cando sexa necesaria, terá que efectuala e asinala o titular do órgano inferior ou funcionario que a reciba oralmente, que expresará na comunicación do mesmo a autoridade da que procede. Se se tratase de resolucións, o titular da competencia deberá autorizar unha relación das que ditase de forma verbal, con expresión do seu contido.

3. Cando deba ditarse unha serie de actos administrativos da mesma natureza, tales como nomeamentos, concesións ou licenzas, poderán refundirse nun único acto, acordado polo órgano competente, que especificará as persoas ou outras circunstancias que individualicen os efectos do acto para cada interesado.

CAPÍTULO III. EFICACIA DOS ACTOS

Artigo 56. Executividade.

Os actos das administracións públicas suxeitas ao dereito administrativo serán executivos de acordo co disposto nesta lei.

Artigo 57. Efectos.

1. Os actos das administracións públicas suxeitos ao dereito administrativo presumiranse válidos e producirán efectos desde a data en que se diten, salvo que neles se dispoña outra cousa.

2. A eficacia quedará demorada cando así o exixa o contido do acto ou estea supeditada á súa notificación, publicación ou aprobación superior.

3. Excepcionalmente, poderá outorgárselles eficacia retroactiva aos actos cando se diten en substitución de actos anulados e, así mesmo, cando produzan efectos favorables ao interesado, sempre que os supostos de feito necesarios existisen xa na data a que se retrotraia a eficacia do acto

e esta non lesione dereitos ou intereses lexítimos doutras persoas.

Artigo 58. Notificación.

1. Notificaránselles aos interesados as resolucións e os actos administrativos que afecten os seus dereitos e intereses, nos termos previstos no artigo seguinte.
2. Toda notificación deberá ser cursada dentro do prazo de dez días a partir da data en que o acto foi ditado, e deberá conter o texto íntegro da resolución, con indicación de se é ou non definitivo na vía administrativa, a expresión dos recursos que procedan, o órgano perante o que deberán presentarse e o prazo para os interpor, sen prexuízo de que os interesados poidan exercer, se é o caso, calquera outro que estimen procedente,
3. As notificacións que, contendo o texto íntegro do acto, omitisen algún dos demais requisitos previstos no número anterior producirán efecto a partir da data en que o interesado realice actuacións que supoñan o coñecemento do contido e alcance da resolución ou acto obxecto da notificación ou resolución ou interpoña calquera recurso que proceda.
4. Sen prexuízo do establecido no número anterior, e para os únicos efectos de entender cumprida a obriga de notificar dentro do prazo máximo de duración dos procedementos, abondará a notificación que conteña cando menos o texto íntegro da resolución, así como o intento de notificación debidamente acreditado.

Artigo 59. Práctica da notificación.³

1. As notificacións practícaranse por calquera medio que permita ter constancia da recepción polo interesado ou o seu representante, así como da data, a identidade e o contido do acto notificado.

A acreditación da notificación efectuada incorporárase ao expediente.

2. Nos procedementos iniciados por solicitude do interesado, a notificación practícarase no lugar que este sinalase para tal efecto na solicitude. Cando iso non for posible, en calquera lugar adecuado para tal fin, e por calquera medio conforme co disposto no número 1 deste artigo.

Cando a notificación se practique no domicilio do interesado, de non acharse presente este no momento de se entregar a notificación poderá facerse cargo dela calquera persoa que se atope no domicilio e faga constar a súa identidade. Se ninguén se puiden facer cargo da notificación, farase constar esta circunstancia no expediente, xunto co día e a hora en que se intentou a notificación, intento que se repetirá por unha soa vez e nunha hora distinta dentro dos tres días seguintes.

- 3.

³ Ap. 3Derogado pola Lei 11/2007, do 22 de xuño

4. Cando o interesado ou o seu representante rexeite a notificación dunha actuación administrativa, farase constar no expediente, especificando as circunstancias do intento de notificación, terase por efectuado o trámite e seguirase o procedemento.

5. Cando os interesados nun procedemento sexan descoñecidos, se ignore o lugar da notificación ou o medio a que se refire o punto 1 deste artigo, ou ben, intentada a notificación, non se puidese practicar, a notificación farase por medio de anuncios no taboleiro de editos do concello no seu último domicilio, no «Boletín Oficial del Estado», da comunidade autónoma ou da provincia, segundo cal sexa a Administración da que proceda o acto que se pretende notificar, e o ámbito territorial do órgano que o ditou.

No caso de o último domicilio coñecido radicar nun país estranxeiro, a notificación efectuarase mediante a súa publicación no taboleiro de anuncios do consulado ou sección consular da embaixada correspondente.

As administracións públicas poderán establecer outras formas de notificación complementarias a través dos restantes medios de difusión, que non excluirán a obriga de notificar conforme os dous parágrafos anteriores.

6. A publicación, nos termos do artigo seguinte, substituirá a notificación e producirá os seus mesmos efectos nos seguintes casos:

a) Cando o acto teña por destinatario unha pluralidade indeterminada de persoas ou cando a Administración estime que a notificación efectuada a un só interesado é insuficiente para garantir a notificación a todos; neste último caso será adicional á notificación efectuada.

b) Cando se trate de actos integrantes dun procedemento selectivo ou de concorrência competitiva de calquera tipo. Neste caso, a convocatoria do procedemento deberá indicar o taboleiro de anuncios ou os medios de comunicación onde se efectuarán as sucesivas publicacións, carecendo de validez as que se leven a cabo en lugares distintos.

Artigo 60. Publicación.

1. Os actos administrativos serán obxecto de publicación cando así o establezan as normas reguladoras de cada procedemento ou cando o aconsellen razóns de interese público apreciadas polo órgano competente.

2. A publicación dun acto deberá conter os mesmos elementos que o punto 2 do artigo 58 exige verbo das notificacións. Será tamén aplicable á publicación o establecido no punto 3 do mesmo artigo.

Nos supostos de publicacións de actos que conteñan elementos comúns, poderán publicarse de forma conxunta os aspectos coincidentes, e especificaranse soamente os aspectos individuais de cada acto.

Artigo 61. Indicación de notificacións e publicacións.

Se o órgano competente apreciase que a notificación por medio de anuncios ou a publicación dun acto lesiona dereitos ou intereses lexítimos, limitarase a publicar no diario oficial que corresponda unha indicación simple do contido do acto e do lugar onde os interesados poderán comparecer, no prazo que se estableza, para coñecemento do contido íntegro do mencionado acto e constancia do devandito coñecemento.

CAPÍTULO IV. NULIDADE E ANULABILIDADE

Artigo 62. Nulidade de pleno dereito.

1. Os actos das administracións públicas son nulos de pleno dereito nos casos seguintes:

a) Os que lesionen os dereitos e liberdades susceptibles de amparo constitucional.

b) Os ditados por órgano manifestamente incompetente por razón da materia ou do territorio.

c) Os que teñan un contido imposible.

d) Os que sexan constitutivos de infracción penal ou se diten como consecuencia desta.

e) Os ditados prescindindo total e absolutamente do procedemento legalmente establecido ou das normas que conteñen as regras esenciais para a formación da vontade dos órganos colexiados.

f) Os actos expresos ou presuntos contrarios ao ordenamento xurídico polos que se adquiren facultades ou dereitos cando se careza dos requisitos esenciais para a súa adquisición.

g) Calquera outro que se estableza expresamente nunha disposición de rango legal.

2. Tamén serán nulas de pleno dereito as disposicións administrativas que vulneren a Constitución, as leis ou outras disposicións administrativas de rango superior, as que regulen materias reservadas á lei, e as que establezan a retroactividade de disposicións sancionadoras non favorables ou restritivas de dereitos individuais.

Artigo 63. Anulabilidade.

1. Son anulables os actos da Administración que incorran en calquera infracción do ordenamento xurídico, incluso a desviación do poder.

2. Non obstante, o defecto de forma só determinará a anulabilidade cando o acto careza dos requisitos formais indispensables para alcanzar o seu fin ou dea lugar á indefensión dos interesados.

3. A realización de actuacións administrativas fóra do tempo establecido

para elas só implicará a anulabilidade do acto cando así o impoña a natureza do termo ou prazo.

Artigo 64. Transmisibilidade.

1. A nulidade ou anulabilidade dun acto non implicará a dos sucesivos no procedemento que sexan independentes do primeiro.

2. A nulidade ou anulabilidade en parte do acto administrativo non implicará a das partes do mesmo independentes daquela, non sendo que a parte viciada sexa de tal importancia que sen ela o acto administrativo non tería sido ditado.

Artigo 65. Conversión de actos viciados.

Os actos nulos ou anulables que, no entanto, conteñan os elementos constitutivos doutro distinto producirán os efectos deste.

Artigo 66. Conservación de actos e trámites.

O órgano que declare a nulidade ou anule as actuacións disporá sempre a conservación daqueles actos e trámites que terían mantido igual o seu contido de non se ter cometido a infracción.

Artigo 67. Validación.

1. A Administración poderá validar os actos anulables, emendando os vicios en que incorran.

2. O acto de validación producirá efecto desde a súa data, salvo o disposto anteriormente para a retroactividade dos actos administrativos.

3. Se o vicio consistise en incompetencia non determinante de nulidade, a validación poderá realizala o órgano competente cando sexa superior xerárquico do que ditou o acto viciado.

4. Se o vicio consistise na falta dalgunha autorización, o acto poderá ser validado mediante o outorgamento desta polo órgano competente.

TÍTULO VI. DAS DISPOSICIÓNS XERAIS SOBRE OS PROCEDEMENTOS ADMINISTRATIVOS

CAPÍTULO PRIMEIRO. INICIACIÓN DO PROCEDEMENTO

Artigo 68. Clases de iniciación.

Os procedementos poderán iniciarse de oficio ou por solicitude da persoa interesada.

Artigo 69. Iniciación de oficio.

1. Os procedementos iniciaranse de oficio por acordo do órgano com-

petente, ben por propia iniciativa ou como consecuencia de orde superior, a pedimento razoado doutros órganos ou por denuncia.

2. Con anterioridade ao acordo de iniciación, o órgano competente poderá abrir un período de información previa co fin de coñecer as circunstancias do caso concreto e mais a conveniencia ou non de iniciar o procedemento.

Artigo 70. Solicitudes de iniciación.

1. As solicitudes que se formulen deberán conter:

a) Nomes e apelidos do interesado e, se é o caso, da persoa que o represente, así como a identificación do medio preferente ou do lugar que se sinala para efectos de notificacións.

b) Feitos, razóns e petición en que se concrete, con toda claridade, a solicitude.

c) Lugar e data.

d) Sinatura do solicitante ou acreditación da autenticidade da súa vontade expresada por calquera medio.

e) Órgano, centro ou unidade administrativa á que se dirixe.

2. Cando as pretensións correspondentes a unha pluralidade de persoas teñan un contido e fundamento idéntico ou substancialmente similar, poderán ser formuladas nunha única solicitude, salvo que as normas reguladoras dos procedementos específicos dispoñan outra cousa.

3. Das solicitudes, comunicacións e escritos que presenten os interesados nas oficinas da Administración, estes poderán exixir o correspondente recibo que acredite a data de presentación; admitirase como tal unha copia na que figure a data de presentación anotada na oficina.

4. As administracións públicas deberán establecer modelos e sistemas normalizados de solicitudes cando se trate de procedementos que impliquen a resolución numerosa dunha serie de procedementos. Os ditos modelos estarán ao dispor dos cidadáns nas dependencias administrativas.

Os solicitantes poderán achegar os elementos que estimen convenientes para precisar ou completar os datos do modelo, os cales deberá admitir ou ter en conta o órgano ao que se dirixan.

Artigo 71. Emenda e mellora da solicitude.

1. Se a solicitude de iniciación non reúne os requisitos que sinala o artigo anterior e os exixidos, se é o caso, pola lexislación específica aplicable, requirirase o interesado para que, nun prazo de dez días, emende a falta ou achegue os documentos preceptivos, con indicación de que, se así non o fixer, se terá por desistido da súa petición, logo de resolución que deberá

ser ditada nos termos previstos no artigo 42.

2. Sempre que non se trate de procedementos selectivos ou de concorrência competitiva, este prazo poderá ser ampliado prudencialmente, ata cinco días, por petición do interesado ou por iniciativa do órgano, cando a achega dos documentos requiridos presente dificultades especiais.

3. Nos procedementos iniciados por solicitude dos interesados, o órgano competente poderalle ofrecer a posibilidade ao solicitante da modificación ou mellora voluntarias dos termos daquela. Do anterior levantarase acta sucinta, que se incorporará ao procedemento.

Artigo 71 bis. Declaración responsable e comunicación previa.

1. Para os efectos desta lei, entenderase por declaración responsable o documento subscrito por un interesado no cal manifesta, baixo a súa responsabilidade, que cumpre cos requisitos establecidos na normativa vixente para acceder ao recoñecemento dun dereito ou facultade ou para o seu exercicio, que dispón da documentación que así o acredita e que se compromete a manter o seu cumprimento durante o período de tempo inherente ao dito recoñecemento ou exercicio.

Os requisitos a que se refire o parágrafo anterior deberán estar recollidos de maneira expresa, clara e precisa na correspondente declaración responsable.

2. Para os efectos desta lei, entenderase por comunicación previa aquel documento mediante o cal os interesados poñen en coñecemento da Administración pública competente os seus datos identificativos e demais requisitos exixibles para o exercicio dun dereito ou o inicio dunha actividade, de acordo co establecido no artigo 70.1.

3. As declaracións responsables e as comunicacións previas producirán os efectos que determine en cada caso a lexislación correspondente e permitirán, con carácter xeral, o recoñecemento ou exercicio dun dereito ou ben o inicio dunha actividade, desde o día da súa presentación, sen prexuízo das facultades de comprobación, control e inspección que teñan atribuídas as administracións públicas.

Non obstante o disposto no parágrafo anterior, a comunicación poderá presentarse dentro dun prazo posterior ao inicio da actividade cando a lexislación correspondente o prevea expresamente.

4. A inexactitude, falsidade ou omisión, de carácter esencial, en calquera dato, manifestación ou documento que se achegue ou incorpore a unha declaración responsable ou a unha comunicación previa, ou a non presentación ante a Administración competente da declaración responsable ou comunicación previa, determinará a imposibilidade de continuar co exercicio do dereito ou actividade afectada desde o momento

en que se teña constancia de tales feitos, sen prexuízo das responsabilidades penais, civís ou administrativas que procederen.

Así mesmo, a resolución da Administración pública que declare tales circunstancias poderá determinar a obriga do interesado de restituír a situación xurídica ao momento previo ao recoñecemento ou ao exercicio do dereito ou ao inicio da actividade correspondente, así como a imposibilidade de instar un novo procedemento co mesmo obxecto durante un período de tempo determinado, todo isto conforme os termos establecidos nas normas sectoriais de aplicación.

5. As administracións públicas terán permanentemente publicados e actualizados modelos de declaración responsable e de comunicación previa, os cales se facilitarán de forma clara e inequívoca e que, en todo caso, se poderán presentar á distancia e por vía electrónica.

Artigo 72. Medidas provisionais.

1. Iniciado o procedemento, o órgano administrativo competente para resolvelo poderá adoptar, de oficio ou por instancia de parte, as medidas provisionais que estime oportunas para asegurar a eficacia da resolución que puidese recaer, de existiren elementos de xuízo suficiente para iso.

2. Antes da iniciación do procedemento administrativo, o órgano competente, de oficio ou por instancia de parte, nos casos de urxencia e para a protección provisional dos intereses implicados, poderá adoptar as medidas correspondentes nos supostos previstos expresamente por unha norma de rango de lei. As medidas provisionais deberán ser confirmadas, modificadas ou levantadas no acordo de iniciación do procedemento, que deberá efectuarse dentro dos quince días seguintes á súa adopción, o cal poderá ser obxecto do recurso que proceda.

En todo caso, as devanditas medidas quedarán sen efecto se non se inicia o procedemento no citado prazo ou cando o acordo de iniciación non conteña un pronunciamento expreso respecto delas.

3. Non se poderán adoptar medidas provisionais que lles poidan causar aos interesados un prexuízo de difícil ou imposible reparación ou que impliquen violación de dereitos amparados polas leis.

4. As medidas provisionais poderán ser alzadas ou modificadas durante a tramitación do procedemento, de oficio ou por instancia de parte, en virtude de circunstancias sobrevidas ou que non puideron ser tidas en conta no momento da súa adopción.

En todo caso, extinguiranse coa eficacia da resolución administrativa que poña fin ao procedemento correspondente.

Artigo 73. Acumulación.

O órgano administrativo que inicie ou tramite un procedemento, calquera

que fose a forma da súa iniciación, poderá dispor a súa acumulación a outros cos que garde identidade substancial ou íntima conexión.

Contra o acordo de acumulación non procederá recurso ningún.

CAPÍTULO II. ORDENACIÓN DO PROCEDEMENTO

Artigo 74. Impulso.

1. O procedemento, sometido ao criterio de celeridade, impulsarase de oficio en todos os seus trámites.
2. No despacho dos expedientes gardarase a orde rigorosa de incoación en asunto de natureza homoxénea, salvo que o titular da unidade administrativa dea orde motivada do contrario, da que quede constancia.

O incumprimento do disposto no parágrafo anterior dará lugar á exixencia de responsabilidade disciplinaria do infractor ou, se é o caso, será causa de remoción do posto do traballo.

Artigo 75. Celeridade.

1. Acordaranse nun só acto todos os trámites que, pola súa natureza, admitan unha impulsión simultánea e non sexa obrigado o seu cumprimento sucesivo.
2. Cando se soliciten os trámites que deban ser cumpridos por outros órganos, deberá consignarse na comunicación cursada o prazo legal establecido para o efecto.

Artigo 76. Cumprimento de trámites.

1. Os trámites que deban cumprir os interesados deberán realizarse no prazo de dez días a partir da notificación do correspondente acto, salvo no caso de que na norma correspondente se fixe prazo distinto.
2. Cando en calquera momento se considere que algún dos actos do interesado non reúne os requisitos necesarios, a Administración porao en coñecemento do seu autor, e concederalle un prazo de dez días para cumprilo.
3. Os interesados que non cumpran o disposto nos puntos anteriores poderán ser declarados decaídos no seu dereito ao trámite correspondente; no entanto, admitirase a actuación do interesado e producirá os seus efectos legais, se se producise antes ou dentro do día en que se notifique a resolución na que se dea por transcorrido o prazo.

Artigo 77. Cuestións incidentais.

As cuestións incidentais que se susciten no procedemento, mesmo as que se refiran á nulidade das actuacións, non suspenderán a súa tramitación, agás a recusación.

CAPÍTULO III. INSTRUCCIÓN DO PROCEDEMENTO

Sección 1.ª Disposicións xerais

Artigo 78. Actos de instrución.

1. Os actos de instrución necesarios para a determinación, coñecemento e comprobación dos datos en virtude dos cales se deba pronunciar a resolución, realizaraos de oficio o órgano que tramite o procedemento, sen prexuízo do dereito dos interesados a proporen aquelas actuacións que requiran a súa intervención ou constitúan trámites legal ou regulamentariamente establecidos.

2. Os resultados das sondaxes e enquisas de opinión que se incorporen á instrución dun procedemento deberán reunir as garantías legalmente establecidas para estas técnicas de información, así como a identificación técnica do procedemento seguido para a obtención destes resultados.

Artigo 79. Alegacións.

1. Os interesados poderán, en calquera momento do procedemento anterior ao trámite de audiencia, aducir alegacións e achegar documentos ou outros elementos de xuízo.

Uns e outros serán tidos en conta polo órgano competente ao redactar a correspondente proposta de resolución.

2. En todo momento os interesados poderán alegar os defectos de tramitación e, en especial, os que supoñan paralización, infracción dos prazos preceptivamente sinalados ou a omisión de trámites que poden ser emendados antes da resolución definitiva do asunto. As ditas alegacións poderán dar lugar, se houber razóns para iso, á existencia da correspondente responsabilidade disciplinaria.

Sección 2.ª Proba

Artigo 80. Medios e período de proba.

1. Os feitos relevantes para a decisión dun procedemento poderán acreditarse por calquera medio de proba admisible en dereito.

2. Cando a Administración non teña por certos os feitos que aleguen os interesados ou a natureza do procedemento o exixa, o instrutor deste acordará a apertura dun período de proba por un prazo non superior a trinta días nin inferior a dez, co fin de que se poidan practicar cantas probas xulgue pertinentes.

3. O instrutor do procedemento só poderá rexeitar as probas propostas polos interesados cando sexan manifestamente improcedentes ou innecesarias, mediante resolución motivada.

Artigo 81. Práctica de proba.

1. A Administración comunicaralles aos interesados, con antelación abonda, o inicio das actuacións necesarias para a realización das probas que fosen admitidas.
2. Na notificación consignarase o lugar, a data e a hora en que se practicará a proba, coa advertencia, de ser o caso, de que o interesado pode nomear técnicos para que o asistan.
3. Nos casos en que, a pedimento do interesado, deban efectuarse probas que impliquen gastos que non deba soportar a Administración, esta poderá exixir o anticipo deles, coa reserva da liquidación definitiva, unha vez practicada a proba. A liquidación dos gastos practicarase unindo os comprobantes que acrediten a súa realidade e contía.

Sección 3.ª Informes

Artigo 82. Petición.

1. Para os efectos da resolución do procedemento, solicitaranse aqueles informes que sexan preceptivos por disposicións legais, e os que se xulguen necesarios para resolver, citándose o precepto que os exixa ou fundamentando, se é o caso, a conveniencia de os reclamar.
2. Na petición do informe concretarase o punto ou puntos verbo dos que se solicita.

Artigo 83. Emisión.

1. Salvo disposición expresa do contrario, os informes serán facultativos e non vinculantes.
2. Os informes serán emitidos no prazo de dez días, salvo que unha disposición ou o cumprimento do resto dos prazos do procedemento permita ou exixa outro prazo menor ou maior.
3. De non se emitir o informe no prazo sinalado, e sen prexuízo da responsabilidade en que incorra o responsable da demora, poderanse proseguir as actuacións calquera que sexa o carácter do informe solicitado, excepto nos casos de informes preceptivos que sexan determinantes para a resolución do procedemento; nese caso poderase interromper o prazo dos trámites sucesivos.
4. Se o informe debe ser emitido por unha Administración pública distinta da que tramita o procedemento para expresar o punto de vista correspondente ás súas competencias respectivas e transcorre o prazo sen que aquel fose emitido, poderanse proseguir as actuacións.

O informe emitido fóra de prazo poderá non terse en conta ao adoptar a correspondente resolución.

Sección 4.ª Participación dos interesados

Artigo 84. Trámite de audiencia.

1. Instruídos os procedementos, e inmediatamente antes de redactar a proposta de resolución, poránselles de manifesto aos interesados ou, se é o caso, aos seus representantes, agás o que afecte as informacións e datos a que se refire o artigo 37.5.
2. Os interesados, nun prazo non inferior a dez días nin superior a quince, poderán alegar e presentar os documentos e xustificacións que estimen pertinentes.
3. Se antes do vencemento do prazo os interesados manifestan a súa decisión de non efectuar alegacións nin achegar novos documentos ou xustificacións, o trámite darase por realizado.
4. Poderase prescindir do trámite de audiencia cando non figuren no procedemento nin se teñan en conta na resolución outros feitos nin outras alegacións e probas que as aducidas polo interesado.

Artigo 85. Actuación dos interesados.

1. Os actos de instrución que requiran a intervención dos interesados terán que practicarse na forma que resulte máis cómoda para eles e sexa compatible, na medida do posible, coas súas obrigas laborais ou profesionais.
2. Os interesados poderán, en todo caso, actuar asistidos de asesor cando o consideren conveniente en defensa dos seus intereses.
3. En calquera caso, o órgano instructor adoptará as medidas necesarias para lograr o pleno respecto aos principios de contradición e de igualdade dos interesados no procedemento.

Artigo 86. Información pública.

1. O órgano ao que lle corresponda a resolución do procedemento, cando a natureza deste o requira, poderá acordar un período de información pública.
2. Para tal efecto, anunciarase no «Boletín Oficial del Estado», da comunidade autónoma ou no da provincia respectiva, co fin de que calquera persoa física ou xurídica poida examinar o procedemento ou a parte deste que se acorde.

O anuncio sinalará o lugar de exhibición e determinará o prazo para formular alegacións, que en ningún caso poderá ser inferior a vinte días.

3. A incomparecencia neste trámite non lles impedirá aos interesados interpor os recursos procedentes contra a resolución definitiva do

procedemento.

A comparecencia no trámite de información pública non outorga, por si mesma, a condición de interesado. Non obstante, os que presenten alegacións ou observacións neste trámite teñen dereito a obter da Administración unha resposta razoada, que poderá ser común para todas aquelas alegacións que formulen cuestións substancialmente iguais.

4. Conforme o disposto nas leis, as administracións públicas poderán establecer outras formas, medios e vías de participación dos cidadáns, directamente ou a través das organizacións e asociacións recoñecidas pola lei no procedemento de elaboración das disposicións e actos administrativos.

CAPÍTULO IV. FINALIZACIÓN DO PROCEDIMENTO

Sección 1.ª Disposicións xerais

Artigo 87. Remate.

1. Porán fin ao procedemento a resolución, a desistencia, a renuncia ao dereito en que se funde a solicitude, cando esta renuncia non estea prohibida polo ordenamento xurídico, e mais a declaración de caducidade.

2. Tamén producirá o remate do procedemento a imposibilidade material de continualo por causas sobrevidas. A resolución que se dite deberá ser motivada en todo caso.

Artigo 88. Remate convencional.

1. As administracións públicas poderán subscribir acordos, pactos, convenios ou contratos con persoas tanto de dereito público como privado, sempre que non sexan contrarios ao ordenamento xurídico nin versen sobre materias non susceptibles de transacción e teñan por obxecto satisfacer o interese público que teñen encomendado, co alcance, efectos e réxime xurídico específico que en cada caso prevexa a disposición que o regule; tales actos poderán ter a consideración de finalizadores dos procedementos administrativos ou inserirse neles con carácter previo, vinculante ou non, á resolución que lles poña fin.

2. Os citados instrumentos deberán establecer como contido mínimo a identificación das partes intervenientes, o ámbito persoal, funcional e territorial, e o prazo de vixencia; deberán publicarse ou non segundo a súa natureza e as persoas ás que estivesen destinados.

3. Requirirán en todo o caso a aprobación expresa do Consello de Ministros, os acordos que versen sobre materias da competencia directa do dito órgano.

4. Os acordos que se subscriban non suporán alteración das competencias atribuídas aos órganos administrativos nin das responsabilidades que lles

correspondan ás autoridades e funcionarios relativas ao funcionamento dos servizos públicos.

Sección 2.ª Resolución

Artigo 89. Contido.

1. A resolución que poña fin ao procedemento decidirá todas as cuestións formuladas polos interesados e aqueloutras derivadas daquel.

Cando se trate de cuestións conexas que non formulasen os interesados, o órgano competente poderá pronunciarse sobre elas, e antes terállelo que pór de manifesto a estes por un prazo non superior a quince días, para que presenten as alegacións que estimen pertinentes e acheguen, de ser o caso, os medios de proba.

2. Nos procedementos tramitados por solicitude do interesado, a resolución será congruente coas peticións formuladas por este, sen que en ningún caso poida agravar a súa situación inicial e sen prexuízo da potestade da Administración de incoar de oficio un novo procedemento, se procede.

3. As resolucións conterán a decisión, que será motivada nos casos a que se refire o artigo 54. Expresarán, ademais, os recursos que contra ela procedan, o órgano administrativo ou xudicial perante o que deban presentarse e o prazo para interpolos, sen prexuízo de que os interesados poidan exercer calquera outro que estimen oportuno.

4. En ningún caso a Administración poderá absterse de resolver so pretexto de silencio, escuridade ou insuficiencia dos preceptos legais aplicables ao caso, aínda que poderá resolver a inadmisión das solicitudes de recoñecemento de dereitos non previstos no ordenamento xurídico ou manifestamente carentes de fundamento, sen prexuízo do dereito de petición previsto polo artigo 29 da Constitución.

5. A aceptación de informes ou ditames servirá de motivación á resolución cando se incorporen ao texto desta.

Sección 3.ª Desistencia e renuncia

Artigo 90. Exercicio.

1. Todo interesado poderá desistir da súa solicitude ou, cando isto non estea prohibido polo ordenamento xurídico, renunciar aos seus dereitos.

2. Se o escrito de iniciación estivese formulado por dous ou máis interesados, a desistencia ou a renuncia só lles afectará a aqueles que a formulasen.

Artigo 91. Medios e efectos.

Tanto a desistencia como a renuncia poderán facerse por calquera medio que permita a súa constancia.

2. A Administración aceptará de vez a desistencia ou a renuncia, e declarará concluído o procedemento salvo que, estando constituídos como parte nel terceiros interesados, estes solicitasen a súa continuación no prazo de dez días desde que foron notificados da desistencia.

3. Se a cuestión suscitada pola incoación do procedemento entrañase interese xeral ou fose conveniente substanciala para a súa definición e esclarecemento, a Administración poderá limitar os efectos da desistencia ou a renuncia ao interesado e seguirá o procedemento.

Sección 4.ª Caducidade

Artigo 92. Requisitos e efectos.

1. Nos procedementos iniciados por solicitude do interesado, cando se produza a súa paralización por causa imputable a este, a Administración advertirao de que, transcorridos tres meses, se producirá a caducidade daquel. Consumido este prazo sen que o particular requirido realice as actividades necesarias para proseguir a tramitación, a Administración acordará o arquivamento das actuacións, o que lle notificará ao interesado. Contra a resolución que declare a caducidade procederán os recursos pertinentes.

2. Non poderá acordarse a caducidade pola simple inactividade do interesado ao cumprir os trámites, sempre que non sexan indispensables para ditar resolución. A dita inactividade non terá outro efecto que a perda do seu dereito ao referido trámite.

3. A caducidade non producirá por si soa a prescrición das accións do particular ou da Administración, pero os procedementos caducados non interromperán o prazo de prescrición.

4. Poderá non ser aplicable a caducidade no caso de que a cuestión suscitada afecte o interese xeral, ou fose conveniente substanciala para a súa definición e esclarecemento.

CAPÍTULO V. EXECUCIÓN

Artigo 93. Título.

1. As administracións públicas non iniciarán ningunha actuación material de execución de resolucións que limite dereitos dos particulares sen que previamente se adoptase a resolución que lle sirva de fundamento xurídico.

2. O órgano que ordene un acto de execución material de resolucións estará obrigado a notificarlle ao particular interesado a resolución que autorice a actuación administrativa.

Artigo 94. Executoriedade.

Os actos das administracións públicas suxeitos ao dereito administrativo serán inmediatamente executivos, salvo o previsto nos artigos 111 e 138, e naqueles casos en que unha disposición estableza o contrario ou necesiten aprobación ou autorización superior.

Artigo 95. Execución forzosa.

As administracións públicas, a través dos seus órganos competentes en cada caso, poderán proceder, tras o apercibimento previo, á execución forzosa dos actos administrativos, non sendo nos supostos en que se suspenda a execución de acordo coa lei, ou cando a Constitución ou a lei exixan a intervención dos tribunais.

Artigo 96. Medios de execución forzosa.

1. A execución forzosa por parte das administracións públicas efectuarase, respectando sempre o principio de proporcionalidade, polos seguintes medios:

- a) Constrinximento sobre o patrimonio.
- b) Execución subsidiaria.
- c) Multa coercitiva.
- d) Compulsión sobre as persoas.

2. De seren varios os medios de execución admisibles, elixirase o menos restritivo da liberdade individual.

3. Se for necesario entrar no domicilio do afectado, as administracións públicas deberán obter o seu consentimento ou, na súa ausencia, a oportuna autorización xudicial.

Artigo 97. Constrinximento sobre o patrimonio.

1. Se en virtude de acto administrativo tivese que satisfacerse cantidade líquida, seguirase o procedemento previsto nas normas reguladoras do procedemento recadatorio en vía executiva.

2. En calquera caso, non se lles poderá impor aos interesados unha obriga pecuniaria que non estivese establecida de acordo cunha norma de rango legal.

Artigo 98. Execución subsidiaria.

1. Haberá lugar á execución subsidiaria cando se trate de actos que por non seren persoalísimos poidan ser realizados por suxeito distinto do obrigado.

2. Neste caso, as administracións públicas realizarán o acto, por si ou a través das persoas que determinen, á custa do obrigado.
3. O importe dos gastos, danos e perdas exixirase conforme o disposto no artigo anterior.
4. O dito importe poderá liquidarse de forma provisional e realizarse antes da execución, coa reserva da liquidación definitiva.

Artigo 99. Multa coercitiva.

1. Cando así o autoricen as leis, e na forma e contía que estas determinen, as administracións públicas poden, para a execución de determinados actos, impor multas coercitivas, reiteradas por lapsos de tempo que abonden para cumprir o ordenado, nos seguintes casos:

a) Actos persoalísimos en que non proceda a compulsión directa sobre a persoa do obrigado.

b) Actos en que, procedendo a compulsión, a Administración non a estimase conveniente.

c) Actos en que o obrigado poida encargarlle a súa execución a outra persoa.

2. A multa coercitiva é independente das sancións que poidan imporse con tal carácter e compatible con elas.

Artigo 100. Compulsión sobre as persoas.

1. Os actos administrativos que impoñan unha obriga persoalísima de non facer ou soportar poderán ser executados por compulsión directa sobre as persoas nos casos en que a lei expresamente o autorice, e dentro sempre do respecto debido á súa dignidade e aos dereitos recoñecidos na Constitución.

2. Se, tratándose de obrigas persoalísimas de facer, non se realizase a prestación, o obrigado deberá resarcir os danos e perdas e á liquidación e cobramento destes procederase por vía administrativa.

Artigo 101. Prohibición de interditos.

Non se admitirán a trámite interditos contra as actuacións dos órganos administrativos realizadas en materia da súa competencia e de acordo co procedemento legalmente establecido.

TÍTULO VII. DA REVISIÓN DOS ACTOS EN VÍA ADMINISTRATIVA

CAPÍTULO PRIMEIRO. REVISIÓN DE OFICIO

Artigo 102. Revisión de disposicións e actos nulos.

1. As administracións públicas, en calquera momento, por iniciativa propia ou por solicitude de interesado, e contando co ditame favorable do Consello de Estado ou órgano consultivo equivalente da comunidade autónoma, se o houber, declararán de oficio a nulidade dos actos administrativos que puxesen fin á vía administrativa ou que non fosen obxecto de recurso en prazo, nos supostos previstos no artigo 62.1.
2. Así mesmo, en calquera momento, as administracións públicas de oficio, e co ditame favorable do Consello de Estado ou órgano consultivo equivalente da comunidade autónoma, se o houber, poderán declarar a nulidade das disposicións administrativas nos supostos previstos no artigo 62.2.
3. O órgano competente para a revisión de oficio poderá acordar motivadamente a inadmisión a trámite das solicitudes formuladas polos interesados, sen necesidade de contar con ditame do Consello de Estado ou órgano consultivo da comunidade autónoma, cando aquelas non se baseen nalgunha das causas de nulidade do artigo 62 ou carezan manifestamente de fundamento, así como no suposto de que se tivesen desestimado en canto ao fondo outras solicitudes substancialmente iguais.
4. As administracións públicas, ao declararen a nulidade dunha disposición ou acto, poderán establecer, na mesma resolución, as indemnizacións que proceda recoñecer aos interesados, se se dan as circunstancias previstas nos artigos 139.2 e 141.1 desta lei, sen prexuízo de que, tratándose dunha disposición, subsistan os actos firmes ditados en aplicación dela.
5. Cando o procedemento se iniciase de oficio, o transcurso do prazo de tres meses desde o seu inicio sen se ditar resolución producirá a caducidade daquel. Se o procedemento se iniciase por solicitude de interesado, poderase entender esta desestimada por silencio administrativo.

Artigo 103. Declaración de lesividade de actos anulables

1. As administracións públicas poderán declarar lesivos para o interese público os actos favorables para os interesados que sexan anulables conforme o disposto no artigo 63 desta lei, co fin de proceder á súa ulterior impugnación perante a orde xurisdiccional contencioso-administrativa.
2. A declaración de lesividade non poderá adoptarse unha vez transcorridos catro anos desde que se ditou o acto administrativo e exixirá a audiencia previa de cantos aparezan como interesados nel, nos termos establecidos polo artigo 84 desta lei.
3. Transcorrido o prazo de seis meses desde a iniciación do procedemento sen se declarar a lesividade producirase a súa caducidade.
4. Se o acto proviñese da Administración xeral do Estado ou das comunidades autónomas, a declaración de lesividade será adoptada polo

órgano de cada Administración competente na materia.

5. Se o acto proviñese das entidades que integran a Administración local, a declaración de lesividade será adoptada polo Pleno da corporación ou, en defecto deste, polo órgano colexiado superior da entidade.

Artigo 104. Suspensión.

Iniciado o procedemento de revisión de oficio, o órgano competente para resolver poderá suspender a execución do acto, cando esta puidese causar prexuízos de imposible ou difícil reparación.

Artigo 105. Revogación de actos e rectificación de erros.

1. As administracións públicas poderán revogar en calquera momento os seus actos de gravame ou desfavorables, sempre que tal revogación non constitúa dispensa ou exención non permitida polas leis, ou sexa contraria ao principio de igualdade, ao interese público ou ao ordenamento xurídico.

2. As administracións públicas poderán, así mesmo, rectificar en calquera momento, de oficio ou por instancia dos interesados, os erros materiais, de feito ou aritméticos existentes nos seus actos.

Artigo 106. Límites da revisión.

As facultades de revisión non poderán ser exercitadas cando por prescrición de accións, polo tempo transcorrido ou por outras circunstancias, o seu exercicio resulte contrario á equidade, á boa fe, ao dereito dos particulares ou ás leis.

CAPÍTULO II. RECURSOS ADMINISTRATIVOS

Sección 1.ª Principios xerais

Artigo 107. Obxecto e clases.

1. Contra as resolucións e os actos de trámite, se estes últimos deciden directa ou indirectamente o fondo do asunto, determinan a imposibilidade de continuar o procedemento, producen indefensión ou prexuízo irreparable a dereitos e intereses lexítimos, os interesados poderán interpor o recurso de alzada e o potestativo de reposición, que caberá fundar en calquera dos motivos de nulidade ou anulabilidade previstos nos artigos 62 e 63 desta lei.

A oposición aos restantes actos de trámite poderá ser alegada polos interesados para a súa consideración na resolución que poña fin ao procedemento.

2. As leis poderán substituír o recurso de alzada, en supostos ou ámbitos sectoriais determinados, e cando a especificidade da materia así o xustifique, por outros procedementos de impugnación, reclamación,

conciliación, mediación e arbitraje, perante órganos colexiados ou comisións específicas non sometidas a instrucións xerárquicas, con respecto aos principios, garantías e prazos que a presente lei lles recoñece aos cidadáns e aos interesados en todo procedemento administrativo.

Nas mesmas condicións, o recurso de reposición poderá ser substituído polos procedementos a que se refire o parágrafo anterior, respectando o seu carácter potestativo para o interesado.

A aplicación destes procedementos no ámbito da Administración local non poderá supor o descoñecemento das facultades de resolución recoñecidas aos órganos representativos electos establecidos pola lei.

3. Contra as disposicións administrativas de carácter xeral non caberá recurso en vía administrativa.

Os recursos contra un acto administrativo que se funden unicamente na nulidade dalgunha disposición administrativa de carácter xeral poderán interperse directamente perante o órgano que ditou a citada disposición.

4. As reclamacións económico-administrativas axustaranse aos procedementos establecidos pola súa lexislación específica.

Artigo 108. Recurso extraordinario de revisión

Contra os actos firmes en vía administrativa só procederá o recurso extraordinario de revisión cando concorran algunha das circunstancias previstas no artigo 118.1.

Artigo 109. Fin da vía administrativa.

Poñen fin á vía administrativa:

- a) As resolucións dos recursos de alzada.
- b) As resolucións dos procedementos de impugnación a que se refire o artigo 107.2.
- c) As resolucións dos órganos administrativos que carezan de superior xerárquico, salvo que unha lei estableza o contrario.
- d) As demais resolucións de órganos administrativos cando unha disposición legal ou regulamentaria así o estableza.
- e) Os acordos, pactos, convenios ou contratos que teñan a consideración de finalizadores do procedemento.

Artigo 110. Interposición do recurso.

1. A interposición do recurso deberá expresar:

- a) O nome e apelidos do recorrente, así como a súa identificación persoal.

b) O acto contra o que se recorre e a razón da súa impugnación.

c) Lugar, data, sinatura do recorrente, identificación do medio e, se é o caso, do lugar que se sinala para efectos de notificacións.

d) Órgano, centro ou unidade administrativa ao que se dirixe.

e) As demais particularidades exixidas, se é o caso, polas disposicións específicas.

2. O erro na cualificación do recurso por parte do recorrente non será obstáculo para a súa tramitación, sempre que se deduxa o seu verdadeiro carácter.

3. Os vicios e defectos que fagan anulable un acto non poderán ser alegados por quen os causase.

Artigo 111. Suspensión da execución.

1. A interposición de calquera recurso, excepto nos casos en que unha disposición estableza o contrario, non suspenderá a execución do acto impugnado.

2. Malia o disposto no punto anterior, o órgano ao que lle competa resolver o recurso, logo de ponderación, suficientemente razoada, entre o prexuízo que a suspensión causaría ao interese público ou a terceiros e o prexuízo que se lle causa ao recorrente como consecuencia da eficacia inmediata do acto obxecto de recurso, poderá suspender, de oficio ou por solicitude do recorrente, a execución do acto impugnado cando concorran algunha das seguintes circunstancias:

a) Que a execución puidese causar prexuízos de imposible ou difícil reparación.

b) Que a impugnación se fundamente nalgunha das causas de nulidade de pleno dereito previstas no artigo 62.1 desta lei.

3. A execución do acto impugnado entenderase suspendida se transcorridos trinta días desde que a solicitude de suspensión tivo entrada no rexistro do órgano competente para decidir sobre ela, este non ditou resolución expresa ao respecto. Nestes casos non será de aplicación o establecido no artigo 42.4, segundo parágrafo, desta lei.

4. Ao ditar o acordo de suspensión poderán adoptarse as medidas cautelares que sexan necesarias para asegurar a protección do interese público ou de terceiros e a eficacia da resolución ou do acto impugnado.

Cando da suspensión poidan derivarse prexuízos de calquera natureza, aquela só producirá efectos unha vez que se preste caución ou garantía suficiente para responder deles, nos termos establecidos regulamentariamente.

A suspensión poderá prolongarse despois de esgotada a vía administrativa cando exista medida cautelar e os efectos desta se estendan á vía contencioso-administrativa. Se o interesado interpuxer recurso contencioso-administrativo, no que solicite a suspensión do acto obxecto do proceso, manterase a suspensión ata que se produza o correspondente pronunciamento xudicial sobre a solicitude.

5. Cando o recurso teña por obxecto a impugnación dun acto administrativo que afecte unha pluralidade indeterminada de persoas, a suspensión da súa eficacia terá que ser publicada no xornal oficial en que aquel se inseriu.

Artigo 112. Audiencia dos interesados.

1. Cando teñan que terse en conta novos feitos ou documentos non recollidos no expediente orixinario, poránselles de manifesto aos interesados para que, nun prazo non inferior a dez días nin superior a quince, formulen as alegacións e presenten os documentos e xustificantes que estimen procedentes.

Na resolución dos recursos non se terán en conta feitos, documentos ou alegacións do recorrente cando, podendo achegalos no trámite de alegacións, non o fixo.

2. De haber outros interesados daráselles, en todo caso, traslado do recurso para que no prazo antes citado aleguen canto estimen procedente.

3. O recurso, os informes e as propostas non teñen o carácter de documentos novos para os efectos deste artigo. Tampouco non o terán os que os interesados achegasen ao expediente antes de recaer a resolución impugnada.

Artigo 113. Resolución.

1. A resolución do recurso estimará, en todo ou en parte, ou desestimarás as pretensións formuladas nel ou declarará a súa inadmisión.

2. Cando existindo vicio de forma non se estime procedente resolver sobre o fondo ordenarase a retroacción do procedemento ao momento en que o vicio foi cometido, agás o disposto no artigo 67.

3. O órgano que resolva o recurso decidirá cantas cuestións, tanto de forma como de fondo, presente o procedemento, fosen ou non alegadas polos interesados. Neste último caso serán oídos previamente. Non obstante, a resolución será congruente coas peticións formuladas polo recorrente, sen que en ningún caso poida agravarse a súa situación inicial.

Sección 2.ª Recurso de alzada

Artigo 114. Obxecto.

1. As resolucións e actos a que se refire o artigo 107.1, cando non poñan fin á vía administrativa, poderán ser obxecto de recurso en alzada perante o órgano superior xerárquico do que os ditou. Para estes efectos, os tribunais e os órganos de selección do persoal ao servizo das administracións públicas e calquera outro que, no seo destas, actúe con autonomía funcional, consideraranse dependentes do órgano ao que estean adscritos ou, no seu defecto, do órgano que nomease ao presidente daqueles.

2. O recurso poderá interporse perante o órgano que ditou o acto que se impugna ou perante o competente para o resolver.

Se o recurso se interpor perante o órgano que ditou o acto impugnado, este deberallo remitir ao competente no prazo de dez días, co seu informe e cunha copia completa e ordenada do expediente.

O titular do órgano que ditou o acto obxecto de recurso será responsable directo do cumprimento do previsto no parágrafo anterior.

Artigo 115. Prazos.

1. O prazo para a interposición do recurso de alzada será dun mes, se o acto for expreso.

Se non o for, o prazo será de tres meses e contarase, para o solicitante e outros posibles interesados, a partir do día seguinte a aquel en que, de acordo coa súa normativa específica, se produzan os efectos do silencio administrativo.

Transcorridos os ditos prazos sen se interpor o recurso, a resolución será firme para todos os efectos.

2. O prazo máximo para ditar e notificar a resolución será de tres meses. Transcorrido este prazo sen que recaia resolución, poderase entender desestimado o recurso, agás no suposto previsto no artigo 43.2, segundo parágrafo.

3. Contra a resolución dun recurso de alzada non caberá ningún outro recurso administrativo, salvo o recurso extraordinario de revisión nos casos establecidos no artigo 118.1.

Sección 3.ª Recurso potestativo de reposición

Artigo 116. Obxecto e natureza.

1. Contra os actos administrativos que poñan fin á vía administrativa poderase recorrer potestativamente en reposición perante o mesmo órgano que os ditase ou poderán ser impugnados directamente perante a orde xurisdiccional contencioso-administrativa.

2. Non se poderá interpor recurso contencioso-administrativo ata que sexa

resolto expresamente ou se producise a desestimación presunta do recurso de reposición interposto.

Artigo 117. Prazos.

1. O prazo para a interposición do recurso de reposición será dun mes, se o acto for expreso. Se non o for, o prazo será de tres meses e contarase, para o solicitante e outros posibles interesados, a partir do día seguinte a aquel en que, de acordo coa súa normativa específica, se produza o acto presunto. Transcorridos os devanditos prazos, unicamente se poderá interpor recurso contencioso-administrativo, sen prexuízo, se é o caso, da procedencia do recurso extraordinario de revisión.

2. O prazo máximo para ditar e notificar a resolución do recurso será dun mes.

3. Contra a resolución dun recurso de reposición non se poderá interpor de novo tal recurso.

Sección 4.ª Recurso extraordinario de revisión

Artigo 118. Obxecto e prazos.

Contra os actos firmes en vía administrativa poderá interporse o recurso extraordinario de revisión perante o órgano administrativo que os ditou, que tamén será o competente para a súa resolución, cando concorra algunha das circunstancias seguintes:

1. Que ao ditalos se incorrese en erro de feito, que resulte dos propios documentos incorporados ao expediente.

2. Que aparezan documentos de valor esencial para a resolución do asunto que, aínda que sexan posteriores, evidencien o erro da resolución obxecto de recurso.

3. Que na resolución influísen esencialmente documentos ou testemuños declarados falsos por sentenza xudicial firme, anterior ou posterior a aquela resolución.

4. Que a resolución se ditase como consecuencia de prevaricación, suborno, violencia, maquinación fraudulenta ou outra conduta punible e se declarase así en virtude de sentenza xudicial firme.

2. O recurso extraordinario de revisión interporase, cando se trate da causa 1ª, dentro do prazo de catro anos seguintes á data da notificación da resolución impugnada. Nos demais casos, o prazo será de tres meses contados a partir do coñecemento dos documentos ou a partir de cando a sentenza xudicial quedou firme.

3. O establecido neste artigo non prexudica o dereito dos interesados a formularen a solicitude e a instancia a que se refiren os artigos 102 e

105.2 da presente lei nin o seu dereito a que aquelas se substancien e resolvan.

Artigo 119. Resolución.

1. O órgano competente para a resolución do recurso poderá acordar motivadamente a inadmisión a trámite, sen necesidade de contar con ditame do Consello de Estado ou órgano consultivo da comunidade autónoma, cando aquel non se funde nalgunha das causas previstas no punto 1 do artigo anterior ou no suposto de que se tivesen desestimado en canto ao fondo outros recursos substancialmente iguais.

2. O órgano ao que lle corresponde coñecer do recurso extraordinario de revisión debe pronunciarse non só sobre a procedencia do recurso, senón tamén, se é o caso, sobre o fondo da cuestión resolta polo acto obxecto de recurso.

3. Transcorrido o prazo de tres meses desde a interposición do recurso extraordinario de revisión sen que se ditase e notificase a resolución, entenderase desestimado, e quedará expedita a vía xurisdiccional contencioso-administrativa.

TÍTULO VIII. DAS RECLAMACIÓNS PREVIAS AO EXERCICIO DAS ACCIÓNS CIVÍS E LABORAIS

CAPÍTULO PRIMEIRO. DISPOSICIÓNS XERAIS

Artigo 120. Natureza.

1. A reclamación en vía administrativa é requisito previo ao exercicio de accións fundadas en dereito privado ou laboral contra calquera Administración pública, salvo os casos en que o dito requisito estea exceptuado por unha disposición con rango de lei.

2. A dita reclamación tramitarase e resolverase a través das normas contidas neste título e mais por aquelas que, en cada caso, sexan de aplicación e, na súa ausencia, polas xerais desta lei.

Artigo 121. Efectos.

1. Se presentada unha reclamación perante as administracións públicas, esta non foi resolta e non transcorreu o prazo en que deba entenderse desestimada, non poderá deducirse a mesma pretensión perante a xurisdición correspondente.

2. Presentada a reclamación previa interromperanse os prazos para o exercicio das accións xudiciais, que se volverán contar a partir da data en que se practicase a notificación expresa da resolución ou, se é o caso, desde que se entenda desestimada polo transcurso do prazo.

CAPÍTULO II

Reclamación previa á vía xudicial civil

Artigo 122. Iniciación.

1. A reclamación dirixirase ao órgano competente da Administración pública de que se trate.
2. Na Administración xeral do Estado presentárase perante o ministro do departamento que por razón da materia obxecto da reclamación sexa competente. As reclamacións poderán presentarse en calquera dos lugares previstos por esta lei para a presentación de escritos ou solicitudes.

Artigo 123. Instrución.

1. O órgano ante o que se presentase a reclamación remitiralla no prazo de cinco días ao órgano competente en unión de todos os antecedentes do asunto.
2. O órgano competente para resolver poderá ordenar que se complete o expediente cos antecedentes, informes, documentos e datos que resulten necesarios.

Artigo 124. Resolución.

1. Resolta a reclamación polo ministro ou órgano competente notificaráselle ao interesado.
2. Se a Administración non lle notificase a súa decisión no prazo de tres meses, o interesado poderá considerar desestimada a súa reclamación para o efecto de formular a correspondente demanda xudicial.

CAPÍTULO III. RECLAMACIÓN PREVIA Á VÍA XUDICIAL LABORAL

Artigo 125. Tramitación.

1. A reclamación deberá dirixirse ao xefe administrativo ou director do establecemento ou organismo en que o traballador preste os seus servizos.
2. Transcorrido un mes sen lle ser notificada resolución ningunha, o traballador poderá considerar desestimada a reclamación para os efectos da acción xudicial laboral.

Artigo 126. Reclamacións do persoal civil non funcionario da Administración militar.

As reclamacións que lle formule o persoal civil non funcionario ao servizo da Administración militar rexeranse polas súas disposicións específicas.

TÍTULO IX. DA POTESTADE SANCIONADORA

CAPÍTULO PRIMEIRO. PRINCIPIOS DA POTESTADE SANCIONADORA

Artigo 127. Principio de legalidade.

1. A potestade sancionadora das administracións públicas, recoñecida pola Constitución, exercerase cando fose expresamente atribuída por unha norma con rango de lei, con aplicación do procedemento previsto para o seu exercicio e de acordo co establecido neste título e, cando se trate de entidades locais, de conformidade co disposto no título XI da Lei 7/1985, do 2 de abril, reguladora das bases de réxime local.
2. O exercicio da potestade sancionadora correspóndelles aos órganos administrativos que a teñan expresamente atribuída, por disposición de rango legal ou regulamentario.
3. As disposicións deste título non son de aplicación ao exercicio polas administracións públicas da súa potestade disciplinaria respecto do persoal ao seu servizo e de quen estea vinculado a elas por unha relación contractual.

Artigo 128. Irretroactividade.

1. Serán de aplicación as disposicións sancionadoras vixentes no momento de se produciren os feitos que constitúan infracción administrativa.
2. As disposicións sancionadoras producirán efecto retroactivo en canto favorezan o presunto infractor.

Artigo 129. Principio de tipicidade.

1. Só constitúen infraccións administrativas as vulneracións do ordenamento xurídico previstas como tales infraccións por unha lei, sen prexuízo do disposto para a Administración local no título XI da Lei 7/1985, do 2 de abril, reguladora das bases do réxime local.
2. Unicamente pola comisión de infraccións administrativas se poderán impor sancións, que, en todo caso, estarán delimitadas pola lei.
3. As disposicións regulamentarias de desenvolvemento poderán introducir especificacións ou graduacións no cadro das infraccións ou sancións establecidas legalmente que, sen constituíren novas infraccións ou sancións, nin alteraren a natureza ou límites das que a lei contempla, contribúan á máis correcta identificación das condutas ou á máis precisa determinación das sancións correspondentes.
4. As normas definidoras de infraccións e sancións non serán susceptibles de aplicación analóxica.

Artigo 130. Responsabilidade.

1. Só poderán ser sancionadas por feitos constitutivos de infracción administrativa as persoas físicas e xurídicas que resulten responsables deles, aínda a título de simple inobservancia.

2. As responsabilidades administrativas que se deriven do procedemento sancionador serán compatibles coa existencia ao infractor da reposición da situación alterada por el ao seu estado orixinario, así como coa indemnización polos danos e perdas causados que poderán ser determinados polo órgano competente; neste caso deberá comunicárselle ao infractor para a súa satisfacción no prazo que para o efecto se determine, e quedará, de non se facer así, expedita a vía xudicial correspondente.

3. Cando o cumprimento das obrigas previstas nunha disposición legal lles corresponda a varias persoas conxuntamente, responderán de forma solidaria das infraccións que, se é o caso, se cometan e mais das sancións que se impoñan.

Serán responsables subsidiarios ou solidarios polo incumprimento das obrigas impostas pola lei que comporten o deber de previr a infracción administrativa cometida por outros, as persoas físicas e xurídicas sobre as que tal deber recaia, cando así o determinen as leis reguladoras dos distintos réximes sancionadores.

Artigo 131. Principio de proporcionalidade.

1. As sancións administrativas, sexan ou non de natureza pecuniaria, en ningún caso poderán implicar, directa ou subsidiariamente, privación de liberdade.

2. O establecemento de sancións pecuniarias deberá prever que a comisión das infraccións tipificadas non resulte máis beneficioso para o infractor que o cumprimento das normas infrinxidas.

3. Na determinación normativa do réxime sancionador, así como na imposición de sancións polas administracións públicas, deberase gardar a debida adecuación entre a gravidade do feito constitutivo da infracción e a sanción aplicada, considerándose especialmente os seguintes criterios para a graduación da sanción que se aplique:

a) A existencia de intencionalidade ou reiteración.

b) A natureza dos prexuízos causados.

c) A reincidencia, por comisión no prazo dun ano de máis dunha infracción da mesma natureza cando así fose declarado por resolución firme.

Artigo 132. Prescrición.

1. As infraccións e sancións prescribirán segundo o disposto nas leis que as establezan. Se estas non fixan prazos de prescrición, as infraccións moi graves prescribirán aos tres anos, as graves aos dous anos e as leves aos seis meses; as sancións impostas por faltas moi graves prescribirán aos tres anos, as impostas por faltas graves aos dous anos e as impostas por

faltas leves ao ano.

2. O prazo de prescrición das infraccións comezará a contarse desde o día en que a infracción se cometera.

Interromperá a prescrición a iniciación, con coñecemento do interesado, do procedemento sancionador, e volverá a transcorrer o prazo de prescrición se o expediente sancionador estivese paralizado durante máis dun mes por causa non imputable ao presunto responsable.

3. O prazo de prescrición das sancións comezará a contarse desde o día seguinte a aquel en que adquira firmeza a resolución pola que se impón a sanción.

Interromperá a prescrición a iniciación, con coñecemento do interesado, do procedemento de execución, e volverá a transcorrer o prazo se aquel está paralizado durante máis dun mes por causa non imputable ao infractor.

Artigo 133. Concorrencia de sancións.

Non poderán sancionarse os feitos que fosen sancionados penal ou administrativamente, nos casos en que se aprecie identidade do suxeito, feito e fundamento.

CAPÍTULO II. PRINCIPIOS DO PROCEDEMENTO SANCIONADOR

Artigo 134. Garantía de procedemento.

1. O exercicio da potestade sancionadora requirirá procedemento legal ou regulamentariamente establecido.

2. Os procedementos que regulen o exercicio da potestade sancionadora deberán establecer a debida separación entre a fase instrutora e a sancionadora, encomendándoas a órganos distintos.

3. En ningún caso se poderá impor unha sanción sen que se tramitase o necesario procedemento.

Artigo 135. Dereitos do presunto responsable.

Os procedementos sancionadores garantiranlle ao presunto responsable os seguintes dereitos:

A ser notificado dos feitos que se lle imputen, das infraccións que tales feitos poidan constituír e mais das sancións que, se é o caso, se lle puidesen impor, así como da identidade do instrutor, da autoridade competente para impor a sanción e da norma que atribúa tal competencia.

A formular alegacións e utilizar os medios de defensa admitidos polo ordenamento xurídico que resulten procedentes.

Os demais dereitos recoñecidos polo artigo 35 desta lei.

Artigo 136. Medidas de carácter provisional.

Cando así estea previsto nas normas que regulen os procedementos sancionadores, poderá procederse mediante acordo motivado á adopción de medidas de carácter provisional que aseguren a eficacia da resolución final que puidese recaer.

Artigo 137. Presunción de inocencia.

1. Os procedementos sancionadores respectarán a presunción de non existencia de responsabilidade administrativa mentres non se demostre o contrario.
 2. Os feitos declarados probados por resolucións xudiciais penais firmes vincularán as administracións públicas respecto dos procedementos sancionadores que substancien.
 3. Os feitos constatados por funcionarios aos que se lles recoñece a condición de autoridade, e que se formalicen en documento público observando os requisitos legais pertinentes, terán valor probatorio sen prexuízo das probas que en defensa dos respectivos dereitos ou intereses poidan sinalar ou achegar os propios administrados.
 4. Practicaranse de oficio ou admitiranse por proposta do presunto responsable cantas probas sexan adecuadas para a determinación de feitos e posibles responsabilidades.
- Só poderán declararse improcedentes aquelas probas que pola súa relación cos feitos non poidan alterar a resolución final a favor do presunto responsable.

Artigo 138. Resolución.

1. A resolución que poña fin ao procedemento terá que ser motivada e resolverá todas as cuestións formuladas no expediente.
2. Na resolución non se poderán aceptar feitos distintos dos determinados no curso do procedemento, con independencia da súa diferente valoración xurídica.
3. A resolución será executiva cando poña fin á vía administrativa.

Na resolución adoptaranse, se é o caso, as disposicións preventivas precisas para garantir a súa eficacia en tanto non sexa executiva.

TÍTULO X. DA RESPONSABILIDADE DAS ADMINISTRACIÓNS PÚBLICAS E DAS SÚAS AUTORIDADES E DEMAIS PERSOAL AO SEU SERVIZO

CAPÍTULO PRIMEIRO. RESPONSABILIDADE PATRIMONIAL DA ADMINISTRACIÓN PÚBLICA

Artigo 139. Principios da responsabilidade.

1. Os particulares terán dereito a ser indemnizados polas administracións públicas correspondentes de toda lesión que sufran en calquera dos seus bens e dereitos, agás nos casos de forza maior, sempre que a lesión sexa consecuencia do funcionamento normal ou anormal dos servizos públicos.
2. En todo caso, o dano alegado terá que ser efectivo, avaliable economicamente e individualizado con relación a unha persoa ou grupo de persoas.
3. As administracións públicas indemnizarán os particulares pola aplicación de actos legislativos de natureza non expropiatoria de dereitos e que estes non teñan o deber xurídico de soportar, cando así se establezan nos propios actos legislativos e nos termos que especifiquen os ditos actos.
4. A responsabilidade patrimonial do Estado polo funcionamento da Administración de Xustiza rexerase pola Lei orgánica do Poder Xudicial.
5. O Consello de Ministros fixará o importe das indemnizacións que proceda aboar cando o Tribunal Constitucional declarase, por instancia de parte interesada, a existencia dun funcionamento anormal na tramitación dos recursos de amparo ou das cuestións de inconstitucionalidade.

O procedemento para fixar o importe das indemnizacións tramitarao o Ministerio de Xustiza, con audiencia ao Consello de Estado.

Artigo 140. Responsabilidade concorrente das administracións públicas.

1. Cando da xestión dimanante de fórmulas conxuntas de actuación entre varias administracións públicas se derive responsabilidade nos termos previstos na presente lei, as administracións intervenientes responderán de forma solidaria. O instrumento xurídico regulador da actuación conxunta poderá determinar a distribución da responsabilidade entre as diferentes administracións públicas.
2. Noutros supostos de concorrencia de varias administracións na produción do dano, a responsabilidade fixarase para cada Administración atendendo aos criterios de competencia, interese público tutelado e intensidade da intervención. A responsabilidade será solidaria cando non sexa posible a dita determinación.

Artigo 141. Indemnización.

1. Só serán indemnizables as lesións producidas ao particular provenientes de danos que este non teña o deber xurídico de soportar de acordo coa lei. Non serán indemnizables os danos que se deriven de feitos ou circunstancias que non se puidesen prever ou evitar segundo o estado dos coñecementos da ciencia ou da técnica existentes no momento de se produciren aqueles, todo iso sen prexuízo das prestacións asistenciais ou

económicas que as leis poidan establecer para estes casos.

2. A indemnización calcularase consonte os criterios de valoración establecidos na lexislación de expropiación forzosa, lexislación fiscal e demais normas aplicables, ponderándose, se é o caso, as valoracións predominantes no mercado.

3. A contía da indemnización calcularase con referencia ao día en que a lesión efectivamente se produciu, sen prexuízo da súa actualización na data en que se poña fin ao procedemento de responsabilidade consonte o índice de prezos ao consumo, fixado polo Instituto Nacional de Estatística, e dos xuros que procedan por demora no pagamento da indemnización fixada, os cales se exixirán consonte o establecido na Lei xeral orzamentaria.

4. A indemnización procedente poderase substituír por unha compensación en especie ou ser aboada mediante pagamentos periódicos, cando resulte máis adecuado para lograr a reparación debida e conveña ao interese público, sempre que exista acordo co interesado.

Artigo 142. Procedementos de responsabilidade patrimonial.

1. Os procedementos de responsabilidade patrimonial das administracións públicas iniciaranse de oficio ou por reclamación dos interesados.

2. Os procedementos de responsabilidade patrimonial resolveraos o ministro respectivo, o Consello de Ministros se unha lei así o dispón, ou os órganos correspondentes das comunidades autónomas ou das entidades que integran a Administración local. Cando a súa norma de creación así o determine, a reclamación resolverana os órganos aos que lles corresponda das entidades de dereito público a que se refire o artigo 2.2 desta lei.

3. Para a determinación da responsabilidade patrimonial establecerase regulamentariamente un procedemento xeral con inclusión dun procedemento abreviado para os supostos en que concorran as condicións previstas no artigo 143 desta lei. No procedemento xeral será preceptivo o ditame do Consello de Estado ou, de ser o caso, do órgano consultivo da comunidade autónoma cando as indemnizacións reclamadas sexan de contía igual ou superior a 50.000 € ou á que se estableza na correspondente lexislación autonómica.

4. A anulación en vía administrativa ou pola orde xurisdicional contencioso-administrativa dos actos ou disposicións administrativas non presupón dereito á indemnización, pero se a resolución ou disposición impugnada o fose por razón do seu fondo ou forma, o dereito a reclamar prescribirá ao ano de se ditar a sentenza definitiva, e non será de aplicación o disposto no punto 5.

5. En todo caso, o dereito a reclamar prescribe ao ano de producido o feito ou o acto que motive a indemnización ou de manifestarse o seu efecto

lesivo. En caso de danos, de carácter físico ou psíquico, ás persoas o prazo empezárase a computar desde a curación ou a determinación do alcance das secuelas.

6. A resolución administrativa dos procedementos de responsabilidade patrimonial, calquera que fose o tipo de relación, pública ou privada, de que derive, pón fin á vía administrativa.

7. Se non recae resolución expresa poderase entender desestimada a solicitude de indemnización.

Artigo 143. Procedemento abreviado.

1. Iniciado o procedemento xeral, cando sexan inequívocos a relación de causalidade entre o funcionamento do servizo público e a lesión, así como a valoración do dano e o cálculo da contía da indemnización, o órgano competente poderá acordar a substanciación dun procedemento abreviado, co fin de recoñecer o dereito á indemnización no prazo de trinta días.

2. En todo caso, os órganos competentes poderán acordar ou propor que se siga o procedemento xeral.

3. Se non recae resolución expresa poderase entender desestimada a solicitude de indemnización.

Artigo 144. Responsabilidade de dereito privado.

Cando as administracións públicas actúen en relacións de dereito privado, responderán directamente dos danos e perdas causados polo persoal que se encontre ao seu servizo, considerándose a actuación deste como actos propios da Administración baixo o servizo da cal se encontre. A responsabilidade exixirase de conformidade co previsto nos artigos 139 e seguintes desta lei.

CAPÍTULO II. RESPONSABILIDADE DAS AUTORIDADES E PERSOAL AO SERVIZO DAS ADMINISTRACIÓNS PÚBLICAS

Artigo 145. Exixencia de responsabilidade patrimonial das autoridades e do persoal ao servizo das administracións públicas.

1. Para facer efectiva a responsabilidade patrimonial a que se refire o capítulo I deste título, os particulares exixiranlle directamente á Administración pública correspondente as indemnizacións polos danos e perdas causados polas autoridades e persoal ao seu servizo.

2. A Administración correspondente, unha vez que indemnice os lesionados, exixirá de oficio das súas autoridades e demais persoal ao seu servizo a responsabilidade en que incorresen por dolo, ou culpa ou negligencia graves, logo de instruír o procedemento que regulamentariamente se estableza.

Para a exixencia da dita responsabilidade ponderaranse, entre outros, os seguintes criterios: o resultado danoso producido, a existencia ou non de intencionalidade, a responsabilidade profesional do persoal ao servizo das administracións públicas e a súa relación coa produción do resultado danoso.

3. Así mesmo, a Administración instruirá igual procedemento ás autoridades e demais persoal ao seu servizo polos danos e perdas causados nos seus bens ou dereitos cando concorrese dolo, ou culpa ou negligencia graves.

4. A resolución declaratoria de responsabilidade porá fin á vía administrativa.

5. O disposto nos parágrafos anteriores entenderase sen prexuízo de pasar, se procede, o tanto de culpa aos tribunais competentes.

Artigo 146. Responsabilidade penal.

1. A responsabilidade penal do persoal ao servizo das administracións públicas, así como a responsabilidade civil derivada do delito, exixirase de acordo co previsto na lexislación correspondente.

2. A exixencia de responsabilidade penal do persoal ao servizo das administracións públicas non suspenderá os procedementos de recoñecemento de responsabilidade patrimonial que se instrúan, agás que a determinación dos feitos na orde xurisdiccional penal sexa necesaria para a fixación da responsabilidade patrimonial.

**6. LEI 30/2007, DO 30 DE
OUTUBRO, DE CONTRATOS DO
SECTOR PÚBLICO: TÍTULO
PRELIMINAR, LIBRO I, LIBRO II,
TÍTULO I DO LIBRO III, LIBRO IV
E TÍTULO I DO LIBRO V E
DISPOSICIÓN ADICIONAL
DÉCIMO QUINTA.**

LEI 30/2007, DO 30 DE OUTUBRO, DE CONTRATOS DO SECTOR PÚBLICO: TÍTULO PRELIMINAR, LIBRO I, LIBRO II, TÍTULO I DO LIBRO III, LIBRO IV, TÍTULO I DO LIBRO V E DISPOSICIÓN ADICIONAL DECIMOQUINTA¹

TÍTULO PRELIMINAR. DISPOSICIÓN XERAIS

Capítulo Primeiro. Obxecto e ámbito de aplicación da Lei

Artigo 1. Obxecto e finalidade.

Esta lei ten por obxecto regular a contratación do sector público, co fin de garantir que esta se axusta aos principios de liberdade de acceso ás licitacións, publicidade e transparencia dos procedementos, e non discriminación e igualdade de trato entre os candidatos, e de asegurar, en conexión co obxectivo de estabilidade orzamentaria e control do gasto, unha eficiente utilización dos fondos destinados á realización de obras, á adquisición de bens e á contratación de servizos mediante a existencia da definición previa das necesidades que se pretende satisfacer, á salvagarda da libre competencia e á selección da oferta economicamente máis vantaxosa.

É tamén obxecto desta lei regular o réxime xurídico aplicable aos efectos, cumprimento e extinción dos contratos administrativos, atendendo aos fins institucionais de carácter público que a través deles se tratan de realizar.

Artigo 2. Ámbito de aplicación.

1. Son contratos do sector público e, en consecuencia, están sometidos a esta lei, na forma e nos termos previstos nela, os contratos onerosos, calquera que sexa a súa natureza xurídica, que subscriban os entes, organismos e entidades enumerados no artigo 3.

2. Están tamén suxeitos a esta lei, nos termos que nela se sinalan, os contratos subvencionados polos entes, organismos e entidades do sector público que celebren outras persoas físicas ou xurídicas nos supostos

¹ Non obstante o publicado na Base II.1 da convocatoria deste proceso selectivo (II.1. Procedemento de oposición: (...))Teranse en conta as normas de dereito positivo relacionadas co contido do programa que no momento de publicación no DOG do nomeamento do tribunal do proceso contén con publicación oficial no boletín ou diario correspondente.) **recórdase** aos interesados que esta lei está derogada na súa totalidade polo Real Decreto Legislativo 3/2011, do 14 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei de Contratos do Sector Público, que vai derrogar a Lei 30/2007, de 30 de outubro, de Contratos do Sector Público.

previstos no artigo 17, así como os contratos de obras que celebren os concesionarios de obras públicas nos casos do artigo 250.

3. A aplicación desta lei aos contratos que celebren as comunidades autónomas e as entidades que integran a Administración local, ou os organismos dependentes delas, así como aos contratos subvencionados por calquera destas entidades, efectuarase nos termos previstos na disposición derradeira sétima.

Artigo 3. Ámbito subxectivo.

1. Para os efectos desta lei, considérase que forman parte do sector público os seguintes entes, organismos e entidades:

a) A Administración xeral do Estado, as administracións das comunidades autónomas e as entidades que integran a Administración local.

b) As entidades xestoras e os servizos comúns da Seguridade Social.

c) Os organismos autónomos, as entidades públicas empresariais, as universidades públicas, as axencias estatais e calquera entidade de dereito público con personalidade xurídica propia vinculada a un suxeito que pertenza ao sector público ou dependente del, incluíndo aquelas que, con independencia funcional ou cunha especial autonomía recoñecida pola lei, teñan atribuídas funcións de regulación ou control de carácter externo sobre un determinado sector ou actividade.

d) As sociedades mercantís no capital social das cales a participación, directa ou indirecta, de entidades das mencionadas nas alíneas a) a f) deste número sexa superior ao 50 por cento.

e) Os consorcios dotados de personalidade xurídica propia a que se refiren o artigo 6.5 da Lei 30/1992, do 26 de novembro, de réxime xurídico das administracións públicas e do procedemento administrativo común, e a lexislación de réxime local.

f) As fundacións que se constitúan cunha achega maioritaria, directa ou indirecta, dunha ou varias entidades integradas no sector público, ou cuxo patrimonio fundacional, cun carácter de permanencia, estea formado en máis dun 50 por cento por bens ou dereitos achegados ou cedidos polas referidas entidades.

g) As mutuas de accidentes de traballo e enfermidades profesionais da Seguridade Social.

h) Calquera ente, organismo ou entidade con personalidade xurídica propia, que fose creado especificamente para satisfacer necesidades de

interese xeral, que non teña carácter industrial ou mercantil, sempre que un ou varios suxeitos pertencentes ao sector público financien maioritariamente a súa actividade, controlen a súa xestión, ou nomeen máis da metade dos membros do seu órgano de administración, dirección ou vixilancia.

i) As asociacións constituídas polos entes, organismos e entidades mencionados nas alíneas anteriores.

2. Dentro do sector público, e para os efectos desta lei, terán a consideración de administracións públicas os seguintes entes, organismos e entidades:

a) Os mencionados nas alíneas a) e b) do número anterior.

b) Os organismos autónomos.

c) As universidades públicas.

d) As entidades de dereito público que, con independencia funcional ou cunha especial autonomía recoñecida pola lei, teñan atribuídas funcións de regulación ou control de carácter externo sobre un determinado sector ou actividade, e

e) As entidades de dereito público vinculadas a unha ou varias administracións públicas ou dependentes delas que cumpran algunha das características seguintes:

1.ª que a súa actividade principal non consista na produción en réxime de mercado de bens e servizos destinados ao consumo individual ou colectivo, ou que efectúen operacións de redistribución da renda e da riqueza nacional, en todo caso sen ánimo de lucro, ou

2.ª que non se financien maioritariamente con ingresos, calquera que sexa a súa natureza, obtidos como contrapartida á entrega de bens ou á prestación de servizos.

Non obstante, non terán a consideración de administracións públicas as entidades públicas empresariais estatais e os organismos asimilados dependentes das comunidades autónomas e entidades locais.

3. Consideraranse poderes adxudicadores, para efectos desta lei, os seguintes entes, organismos e entidades:

a) As administracións públicas.

b) Todos os demais entes, organismos ou entidades con personalidade xurídica propia distintos dos expresados na alínea a) que fosen creados especificamente para satisfacer necesidades de interese xeral que non teñan carácter industrial ou mercantil, sempre que un ou varios suxeitos que deban considerarse poder adxudicador de acordo cos criterios deste número 3 financien maioritariamente a súa actividade, controlen a súa xestión, ou nomeen máis da metade dos membros do seu órgano de administración, dirección ou vixilancia.

c) As asociacións constituídas polos entes, organismos e entidades mencionados nas alíneas anteriores.

Artigo 4. Negocios e contratos excluídos.

1. Están excluídos do ámbito desta lei os seguintes negocios e relacións xurídicas:

a) A relación de servizo dos funcionarios públicos e os contratos regulados na lexislación laboral.

b) As relacións xurídicas consistentes na prestación dun servizo público cuxa utilización polos usuarios requira o aboamento dunha tarifa, taxa ou prezo público de aplicación xeral.

c) Os convenios de colaboración que subscriba a Administración xeral do Estado coas entidades xestoras e servizos comúns da Seguridade Social, as universidades públicas, as comunidades autónomas, as entidades locais, organismos autónomos e restantes entidades públicas, ou os que subscriban estes organismos e entidades entre si, salvo que, pola súa natureza, teñan a consideración de contratos suxeitos a esta lei.

d) Os convenios que, consonte as normas específicas que os regulan, subscriba a Administración con persoas físicas ou xurídicas suxeitas ao dereito privado, sempre que o seu obxecto non estea comprendido no dos contratos regulados nesta lei ou en normas administrativas especiais.

e) Os convenios incluídos no ámbito do artigo 296 do Tratado constitutivo da Comunidade Europea que se conclúan no sector da defensa.

f) Os acordos que celebre o Estado con outros Estados ou con entidades de dereito internacional público.

g) Os contratos de subministración relativos a actividades directas dos organismos de dereito público dependentes das administracións públicas cuxa actividade teña carácter comercial, industrial, financeiro ou análogo, se os bens sobre os cales versan foron adquiridos co propósito de devolvelos, con ou sen transformación, ao tráfico xurídico patrimonial, de

acordo cos seus fins peculiares, sempre que tales organismos actúen no exercicio de competencias específicas atribuídas a eles pola lei.

h) Os contratos e convenios derivados de acordos internacionais celebrados de conformidade co Tratado constitutivo da Comunidade Europea con un ou varios países non membros da Comunidade, relativos a obras ou subministracións destinadas á realización ou explotación conxunta dunha obra, ou relativos aos contratos de servizos destinados á realización ou explotación en común dun proxecto.

i) Os contratos e convenios efectuados en virtude dun acordo internacional subscrito en relación co estacionamento de tropas.

j) Os contratos e convenios adxudicados en virtude dun procedemento específico dunha organización internacional.

k) Os contratos relativos a servizos de arbitraje e conciliación.

l) Os contratos relativos a servizos financeiros relacionados coa emisión, compra, venda e transferencia de valores ou doutros instrumentos financeiros, en particular as operacións relativas á xestión financeira do Estado, así como as operacións destinadas á obtención de fondos ou capital polos entes, organismos e entidades do sector público, así como os servizos prestados polo Banco de España e as operacións de tesouraría.

m) Os contratos polos cales un ente, organismo ou entidade do sector público se obrigue a entregar bens ou dereitos ou prestar algún servizo, sen prexuízo de que o adquirente dos bens ou o receptor dos servizos, se é unha entidade do sector público suxeita a esta lei, deba axustarse ás súas prescricións para a celebración do correspondente contrato.

n) Os negocios xurídicos en virtude dos cales se lle encargue a unha entidade que, conforme o sinalado no artigo 24.6, teña atribuída a condición de medio propio e servizo técnico deste, a realización dunha determinada prestación. Non obstante, os contratos que deban ser subscritos polas entidades que teñan a consideración de medio propio e servizo técnico para a realización das prestacións obxecto do encargo quedarán sometidos a esta lei, nos termos que sexan procedentes de acordo coa natureza da entidade que os subscriba e o tipo e contía deles, e, en todo caso, cando se trate de contratos de obras, servizos ou subministracións cuxas contías superen os limiares establecidos na sección 2.ª do capítulo II deste título preliminar, as entidades de dereito privado deberán observar para a súa preparación e adxudicación as regras establecidas nos artigos 121.1 e 174.

o) As autorizacións e concesións sobre bens de dominio público e os contratos de explotación de bens patrimoniais distintos dos definidos no

artigo 7, que se regularán pola súa lexislación específica agás nos casos en que expresamente se declaren de aplicación as prescricións desta lei.

p) Os contratos de compravenda, doazón, permuta, arrendamento e demais negocios xurídicos análogos sobre bens inmobles, valores negociables e propiedades incorporais, a non ser que recaian sobre programas de ordenador e deban ser cualificados como contratos de subministración ou servizos, que terán sempre o carácter de contratos privados e se rexerán pola lexislación patrimonial.

Nestes contratos non se poderán incluír prestacións que sexan propias dos contratos típicos regulados na sección 1.ª do capítulo II do título preliminar, se o seu valor estimado é superior ao 50 por cento do importe total do negocio ou se non manteñen coa prestación característica do contrato patrimonial relacións de vinculación e complementariedade nos termos previstos no artigo 25; nestes dous supostos, as devanditas prestacións deberán ser obxecto de contratación independente conforme o establecido nesta lei.

q) Os contratos de servizos e subministración celebrados polos organismos públicos de investigación estatais e os organismos similares das comunidades autónomas que teñan por obxecto prestacións ou produtos necesarios para a execución de proxectos de investigación, desenvolvemento e innovación tecnolóxica ou servizos técnicos, cando a presentación e obtención de resultados derivados deles estea ligada a retornos científicos, tecnolóxicos ou industriais susceptibles de seren incorporados ao tráfico xurídico e a súa realización lles fose encomendada a equipos de investigación do organismo mediante procesos de concorrência competitiva.

r) Os contratos de investigación e desenvolvemento remunerados integramente polo órgano de contratación, sempre que este comparta coas empresas adxudicatarias os riscos e os beneficios da investigación científica e técnica necesaria para desenvolver solucións innovadoras que superen as dispoñibles no mercado. Na adxudicación destes contratos deberase asegurar o respecto aos principios de publicidade, concorrência, transparencia, confidencialidade, igualdade e non-discriminación e de elección da oferta economicamente máis vantaxosa.

2. Os contratos, negocios e relacións xurídicas enumerados no número anterior regularanse polas súas normas especiais; aplicaranse os principios desta lei para resolver as dúbidas e lagoas que puideren presentarse.

Capítulo II. Contratos do sector público

Sección 1.ª Delimitación dos tipos contractuais

Artigo 5. Cualificación dos contratos.

1. Os contratos de obras, concesión de obras públicas, xestión de servizos públicos, subministración, servizos e de colaboración entre o sector público e o sector privado que celebren os entes, organismos e entidades pertencentes ao sector público cualificaranse de acordo coas normas contidas nesta sección.
2. Os restantes contratos do sector público cualificaranse segundo as normas de dereito administrativo ou de dereito privado que lles sexan de aplicación.

Artigo 6. Contrato de obras.

1. Son contratos de obras aqueles que teñen por obxecto a realización dunha obra ou a execución dalgún dos traballos enumerados no anexo I ou a realización por calquera medio dunha obra que responda ás necesidades especificadas pola entidade do sector público contratante. Ademais destas prestacións, o contrato poderá comprender, de ser o caso, a redacción do correspondente proxecto.
2. Por «obra» entenderase o resultado dun conxunto de traballos de construción ou de enxeñaría civil, destinado a cumprir por si mesmo unha función económica ou técnica, que teña por obxecto un ben inmovible.

Artigo 7. Contrato de concesión de obras públicas.

1. A concesión de obras públicas é un contrato que ten por obxecto a realización polo concesionario dalgunhas das prestacións a que se refire o artigo 6, incluídas as de restauración e reparación de construcións existentes, así como a conservación e mantemento dos elementos construídos, e no cal a contraprestación a favor daquel consiste, ou ben unicamente no dereito a explotar a obra, ou ben no dito dereito acompañado do de percibir un prezo.
2. O contrato, que se executará en todo caso a risco e ventura do contratista, poderá comprender, ademais, o seguinte contido:
 - a) A adecuación, reforma e modernización da obra para adaptala ás características técnicas e funcionais requiridas para a correcta prestación dos servizos ou a realización das actividades económicas ás cales serve de soporte material.
 - b) As actuacións de reposición e gran reparación que sexan exixibles en relación cos elementos que deberá reunir cada unha das obras para se manter apta co fin de que os servizos e actividades a que aquelas serven

poidan ser desenvolvidos adecuadamente de acordo coas exixencias económicas e as demandas sociais.

3. O contrato de concesión de obras públicas poderá tamén prever que o concesionario estea obrigado a proxectar, executar, conservar, repor e reparar aquelas obras que sexan accesorias ou estean vinculadas coa principal e que sexan necesarias para que esta cumpra a finalidade determinante da súa construción e que permitan o seu mellor funcionamento e explotación, así como a efectuar as actuacións ambientais relacionadas con elas que se prevexan naquel. No suposto de que as obras vinculadas ou accesorias poidan ser obxecto de explotación ou aproveitamento económico, estes corresponderanlle ao concesionario conxuntamente coa explotación da obra principal, na forma determinada polos pregos respectivos.

Artigo 8. Contrato de xestión de servizos públicos.

1. O contrato de xestión de servizos públicos é aquel en cuxa virtude unha Administración pública ou unha mutua de accidentes de traballo e enfermidades profesionais da Seguridade Social lle encomenda a unha persoa, natural ou xurídica, a xestión dun servizo cuxa prestación foi asumida como propia da súa competencia pola Administración ou mutua encomendante.

As mutuas de accidentes de traballo e enfermidades profesionais só poderán realizar este tipo de contrato respecto da xestión da prestación de asistencia sanitaria.

2. As disposicións desta lei referidas a este contrato non serán aplicables aos supostos en que a xestión do servizo público se efectúe mediante a creación de entidades de dereito público destinadas a este fin, nin a aqueles en que a xestión se lle atribúa a unha sociedade de dereito privado cuxo capital sexa, na súa totalidade, de titularidade pública.

Artigo 9. Contrato de subministración.

1. Son contratos de subministración os que teñen por obxecto a adquisición, o arrendamento financeiro, ou o arrendamento, con ou sen opción de compra, de produtos ou bens móbiles.

2. Sen prexuízo do disposto na alínea b) do número 3 deste artigo respecto dos contratos que teñan por obxecto programas de ordenador, non terán a consideración de contrato de subministración os contratos relativos a propiedades incorporais ou valores negociables.

3. En todo caso, consideraranse contratos de subministración os seguintes:

a) Aqueles en que o empresario se obrigue a entregar unha pluralidade de bens de forma sucesiva e por prezo unitario sen que a contía total se defina con exactitude no momento de subscribir o contrato, por estaren subordinadas as entregas ás necesidades do adquirente.

Non obstante, a adxudicación destes contratos efectuarase de acordo coas normas previstas no capítulo II do título II do libro III para os acordos marco celebrados cun único empresario.

b) Os que teñan por obxecto a adquisición e o arrendamento de equipamentos e sistemas de telecomunicacións ou para o tratamento da información, os seus dispositivos e programas, e a cesión do dereito de uso destes últimos, a excepción dos contratos de adquisición de programas de ordenador desenvolvidos á medida, que se considerarán contratos de servizos.

c) Os de fabricación, polos cales a cousa ou cousas que teñan que ser entregadas polo empresario deban ser elaboradas conforme as características peculiares fixadas previamente pola entidade contratante, mesmo cando esta se obrigue a fornecer, total ou parcialmente, os materiais precisos.

Artigo 10. Contrato de servizos.

Son contratos de servizos aqueles cuxo obxecto son prestacións de facer consistentes no desenvolvemento dunha actividade ou dirixidas á obtención dun resultado distinto dunha obra ou unha subministración. Para efectos de aplicación desta lei, os contratos de servizos divídense nas categorías enumeradas no anexo II.

Artigo 11. Contrato de colaboración entre o sector público e o sector privado.

1. Son contratos de colaboración entre o sector público e o sector privado aqueles en que unha Administración pública ou unha entidade pública empresarial ou organismo similar das comunidades autónomas lle encarga a unha entidade de dereito privado, por un período determinado en función da duración da amortización dos investimentos ou das fórmulas de financiamento que se prevexan, a realización dunha actuación global e integrada que, ademais do financiamento de investimentos inmateriais, de obras ou de subministracións necesarias para o cumprimento de determinados obxectivos de servizo público ou relacionados con actuacións de interese xeral, comprenda algunha das seguintes prestacións:

a) A construción, instalación ou transformación de obras, equipamentos, sistemas e produtos ou bens complexos, así como o seu mantemento, actualización ou renovación, a súa explotación ou a súa xestión.

b) A xestión integral do mantemento de instalacións complexas.

c) A fabricación de bens e a prestación de servizos que incorporen tecnoloxía especificamente desenvolvida co propósito de achegar solucións máis avanzadas e economicamente máis vantaxosas que as existentes no mercado.

d) Outras prestacións de servizos ligadas ao desenvolvemento por parte da Administración do servizo público ou actuación de interese xeral que lle fose encomendado.

2. Só se poderán celebrar contratos de colaboración entre o sector público e o sector privado cando previamente se puxese de manifesto, na forma prevista no artigo 118, que outras fórmulas alternativas de contratación non permiten a satisfacción das finalidades públicas.

3. O contratista pode asumir, nos termos previstos no contrato, a dirección das obras que sexan necesarias, así como realizar, total ou parcialmente, os proxectos para a súa execución e contratar os servizos precisos.

4. A contraprestación que percibirá o contratista colaborador consistirá nun prezo que se satisfará durante toda a duración do contrato, e que poderá estar vinculado ao cumprimento de determinados obxectivos de rendemento.

Artigo 12. Contratos mixtos.

Cando un contrato conteña prestacións correspondentes a outro ou outros de distinta clase atenderase en todo caso, para a determinación das normas que deban observarse na súa adxudicación, ao carácter da prestación que teña máis importancia desde o punto de vista económico.

Sección 2.ª Contratos suxeitos a unha regulación harmonizada

Artigo 13. Delimitación xeral.

1. Son contratos suxeitos a unha regulación harmonizada os contratos de colaboración entre o sector público e o sector privado, en todo caso, e os contratos de obras, os de concesión de obras públicas, os de subministración, e os de servizos comprendidos nas categorías 1 a 16 do anexo II, cuxo valor estimado, calculado conforme as regras que se establecen no artigo 76, sexa igual ou superior ás contías que se indican nos artigos seguintes, sempre que a entidade contratante teña o carácter de poder adxudicador. Terán tamén a consideración de contratos suxeitos a unha regulación harmonizada os contratos subvencionados por estas entidades aos cales se refire o artigo 17.

2. Malia o sinalado no número anterior, non se consideran suxeitos a regulación harmonizada, calquera que sexa o seu valor estimado, os contratos seguintes:

a) Os que teñan por obxecto a compra, o desenvolvemento, a produción ou a coprodución de programas destinados á radiodifusión, por parte dos organismos de radiodifusión, así como os relativos ao tempo de radiodifusión.

b) Os de investigación e desenvolvemento remunerados integramente polo órgano de contratación, sempre que os seus resultados non se reserven para a súa utilización exclusiva por este no exercicio da súa actividade propia.

c) Os incluídos dentro do ámbito definido polo artigo 296 do Tratado constitutivo da Comunidade Europea que se conclúan no sector da defensa.

d) Os declarados secretos ou reservados, ou aqueles cuxa execución deba ir acompañada de medidas de seguranza especiais conforme a lexislación vixente, ou nos que o exixa a protección de intereses esenciais para a seguranza do Estado.

A declaración de que concorre esta última circunstancia deberaa facer, de forma expresa en cada caso, o titular do departamento ministerial de que dependa o órgano de contratación no ámbito da Administración xeral do Estado, os seus organismos autónomos, entidades xestoras e servizos comúns da Seguridade Social e demais entidades públicas estatais, o órgano competente das comunidades autónomas ou o órgano ao cal lle estea atribuída a competencia para celebrar o correspondente contrato nas entidades locais. A competencia para efectuar esta declaración non será susceptible de delegación, salvo que unha lei expresamente o autorice.

e) Aqueles cuxo obxecto principal sexa permitirlles aos órganos de contratación a posta á disposición ou a explotación de redes públicas de telecomunicacións ou a subministración ao público dun ou máis servizos de telecomunicacións.

Artigo 14. Contratos de obras e de concesión de obras públicas suxeitos a unha regulación harmonizada: limiar.

1. Están suxeitos a regulación harmonizada os contratos de obras e os contratos de concesión de obras públicas cuxo valor estimado sexa igual ou superior a 4.845.000 euros.

2. No suposto previsto no artigo 76.7, cando o valor acumulado dos lotes en que se divida a obra iguale ou supere a cantidade indicada no número anterior, aplicaranse as normas da regulación harmonizada á adxudicación

de cada lote. Non obstante, os órganos de contratación poderán exceptuar destas normas os lotes cuxo valor estimado sexa inferior a un millón de euros, sempre que o importe acumulado dos lotes exceptuados non supere o 20 por cento do valor acumulado da totalidade deles.

Artigo 15. Contratos de subministración suxeitos a unha regulación harmonizada: limiar.

1. Están suxeitos a regulación harmonizada os contratos de subministración cuxo valor estimado sexa igual ou superior ás seguintes cantidades:

a) 125.000 euros, cando se trate de contratos adxudicados pola Administración xeral do Estado, os seus organismos autónomos, ou as entidades xestoras e servizos comúns da Seguridade Social. Non obstante, cando os contratos sexan adxudicados por órganos de contratación que pertencen ao sector da defensa, este limiar só se aplicará respecto dos contratos de subministración que teñan por obxecto os produtos enumerados no anexo III.

b) 193.000 euros, cando se trate de contratos de subministración distintos, por razón do suxeito contratante ou por razón do seu obxecto, dos recollidos na alínea anterior.

2. No suposto previsto no artigo 76.8, cando o valor acumulado dos lotes en que se divida a subministración iguale ou supere as cantidades indicadas no número anterior, aplicaranse as normas da regulación harmonizada á adxudicación de cada lote. Non obstante, os órganos de contratación poderán exceptuar destas normas os lotes cuxo valor estimado sexa inferior a 80.000 euros, sempre que o importe acumulado dos lotes exceptuados non supere o 20 por cento do valor acumulado da totalidade deles.

Artigo 16. Contratos de servizos suxeitos a unha regulación harmonizada: limiar.

1. Están suxeitos a regulación harmonizada os contratos de servizos comprendidos nas categorías 1 a 16 do anexo II cuxo valor estimado sexa igual ou superior ás seguintes cantidades:

a) 125.000 euros, cando os contratos deban ser adxudicados pola Administración xeral do Estado, os seus organismos autónomos ou as entidades xestoras e servizos comúns da Seguridade Social, sen prexuízo do disposto para certos contratos da categoría 5 e para os contratos da categoría 8 do anexo II na alínea b) deste artigo.

b) 193.000 euros, cando os contratos deban ser adxudicados por entes, organismos ou entidades do sector público distintos da Administración xeral do Estado, os seus organismos autónomos ou as entidades xestoras e servizos comúns da Seguridade Social, ou cando, mesmo sendo adxudicados por estes suxeitos, se trate de contratos da categoría 5 consistentes en servizos de difusión de emisións de televisión e de radio, servizos de conexión ou servizos integrados de telecomunicacións, ou contratos da categoría 8, segundo se definen estas categorías no anexo II.

2. No suposto previsto no artigo 76.7, cando o valor acumulado dos lotes en que se divida a compra de servizos iguale ou supere os importes indicados no número anterior, aplicaranse as normas da regulación harmonizada á adxudicación de cada lote. Non obstante, os órganos de contratación poderán exceptuar destas normas os lotes cuxo valor estimado sexa inferior a 80.000 euros, sempre que o importe acumulado dos lotes exceptuados non supere o 20 por cento do valor acumulado da totalidade deles.

Artigo 17. Contratos subvencionados suxeitos a unha regulación harmonizada.

1. Son contratos subvencionados suxeitos a unha regulación harmonizada os contratos de obras e os contratos de servizos definidos conforme o previsto nos artigos 6 e 10, respectivamente, que sexan subvencionados, de forma directa e en máis dun 50 por cento do seu importe, por entidades que teñan a consideración de poderes adxudicadores, sempre que pertenczan a algunha das categorías seguintes:

a) Contratos de obras que teñan por obxecto actividades de enxeñaría civil da sección F, división 45, grupo 45.2 da Nomenclatura xeral de actividades económicas das Comunidades Europeas (NACE), ou a construción de hospitais, centros deportivos, recreativos ou de ocio, edificios escolares ou universitarios e edificios de uso administrativo, sempre que o seu valor estimado sexa igual ou superior a 4.845.000 euros.

b) Contratos de servizos vinculados a un contrato de obras dos definidos na alínea a), cuxo valor estimado sexa igual ou superior a 206.000 euros.

2. As normas previstas para os contratos subvencionados aplicaranse a aqueles celebrados por particulares ou por entidades do sector público que non teñan a consideración de poderes adxudicadores, en conxunción, neste último caso, coas restantes disposicións desta lei que lles sexan de aplicación. Cando o contrato subvencionado sexa adxudicado por entidades do sector público que teñan a consideración de poder adxudicador, aplicaranse as normas de contratación previstas para estas entidades, de acordo coa súa natureza, salvo a relativa á determinación da competencia para resolver o recurso especial en materia de contratación e para adoptar

medidas cautelares no procedemento de adxudicación, que se rexerá, en todo caso, pola regra establecida no artigo 311.

Sección 3.ª Contratos administrativos e contratos privados

Artigo 18. Réxime aplicable aos contratos do sector público.

Os contratos do sector público poden ter carácter administrativo ou carácter privado.

Artigo 19. Contratos administrativos.

1. Terán carácter administrativo os contratos seguintes, sempre que sexan celebrados por unha Administración pública:

a) Os contratos de obra, concesión de obra pública, xestión de servizos públicos, subministración e servizos, así como os contratos de colaboración entre o sector público e o sector privado. Non obstante, os contratos de servizos comprendidos na categoría 6 do anexo II e os que teñan por obxecto a creación e interpretación artística e literaria e os de espectáculos comprendidos na categoría 26 do mesmo anexo non terán carácter administrativo.

b) Os contratos de obxecto distinto aos anteriormente expresados, pero que teñan natureza administrativa especial por estaren vinculados ao xiro ou tráfico específico da Administración contratante ou por satisfaceren de forma directa ou inmediata unha finalidade pública da específica competencia daquela, sempre que non teñan expresamente atribuído o carácter de contratos privados conforme o parágrafo segundo do artigo 20.1, ou por declaralo así unha lei.

2. Os contratos administrativos rexeranse, en canto á súa preparación, adxudicación, efectos e extinción, por esta lei e as súas disposicións de desenvolvemento; supletoriamente aplicaranse as restantes normas de dereito administrativo e, no seu defecto, as normas de dereito privado. Non obstante, aos contratos administrativos especiais a que se refire a alínea b) do número anterior seranlles de aplicación, en primeiro termo, as súas normas específicas.

Artigo 20. Contratos privados.

1. Terán a consideración de contratos privados os celebrados polos entes, organismos e entidades do sector público que non reúnan a condición de administracións públicas.

Igualmente, son contratos privados os celebrados por unha Administración pública que teñan por obxecto servizos comprendidos na categoría 6 do

anexo II, a creación e interpretación artística e literaria ou espectáculos comprendidos na categoría 26 do mesmo anexo, e a subscrición a revistas, publicacións periódicas e bases de datos, así como calquera outro contrato distinto dos recollidos no número 1 do artigo anterior.

2. Os contratos privados rexeranse, en canto á súa preparación e adxudicación, en defecto de normas específicas, por esta lei e polas súas disposicións de desenvolvemento, e aplicaranse supletoriamente as restantes normas de dereito administrativo ou, de ser o caso, as normas de dereito privado, segundo corresponda por razón do suxeito ou entidade contratante. En canto aos seus efectos e extinción, estes contratos rexeranse polo dereito privado.

No entanto, serán de aplicación a estes contratos as normas contidas no título V do libro I, sobre modificación dos contratos.

Artigo 21. Xurisdición competente.

1. A orde xurisdicional contencioso-administrativa será a competente para resolver as cuestións litixiosas relativas á preparación, adxudicación, efectos, cumprimento e extinción dos contratos administrativos. Igualmente corresponderá a esta orde xurisdicional o coñecemento das cuestións que se susciten en relación coa preparación e adxudicación dos contratos privados das administracións públicas e dos contratos suxeitos a regulación harmonizada, incluídos os contratos subvencionados a que se refire o artigo 17, así como dos contratos de servizos das categorías 17 a 27 do anexo II, cuxo valor estimado sexa igual ou superior a 193.000 euros, que pretendan concertar entes, organismos ou entidades que, sen seren administracións públicas, teñan a condición de poderes adxudicadores. Tamén coñecerá dos recursos interpostos contra as resolucións ditadas polos órganos de resolución de recursos previstos no artigo 311 desta lei.

2. A orde xurisdicional civil será a competente para resolver as controversias que xurdan entre as partes en relación cos efectos, cumprimento e extinción dos contratos privados. Esta orde xurisdicional será igualmente competente para coñecer de cantas cuestións litixiosas afecten a preparación e adxudicación dos contratos privados que subscriban os entes e entidades sometidos a esta lei que non teñan o carácter de Administración pública, sempre que estes contratos non estean suxeitos a unha regulación harmonizada.

LIBRO PRIMEIRO. CONFIGURACIÓN XERAL DA CONTRATACIÓN DO SECTOR PÚBLICO E ELEMENTOS ESTRUCTURAIS DOS CONTRATOS

TÍTULO PRIMEIRO. DISPOSICIÓNS XERAIS SOBRE A CONTRATACIÓN DO SECTOR PÚBLICO

Capítulo PRIMEIRO. RACIONALIDADE E CONSISTENCIA DA CONTRATACIÓN DO SECTOR PÚBLICO

Artigo 22. Necesidade e idoneidade do contrato.

Os entes, organismos e entidades do sector público non poderán realizar outros contratos que aqueles que sexan necesarios para o cumprimento e realización dos seus fins institucionais. Para tal efecto, a natureza e extensión das necesidades que pretenden cubrirse mediante o contrato proxectado, así como a idoneidade do seu obxecto e contido para satisfacelas, deben ser determinadas con precisión, deixando constancia diso na documentación preparatoria, antes de iniciar o procedemento encamiñado á súa adxudicación.

Artigo 23. Prazo de duración dos contratos.

1. Sen prexuízo das normas especiais aplicables a determinados contratos, a duración dos contratos do sector público deberase establecer tendo en conta a natureza das prestacións, as características do seu financiamento e a necesidade de someter periodicamente a concorrência a súa realización.

2. O contrato poderá prever unha ou varias prórrogas sempre que as súas características permanezan inalterables durante o período de duración destas e que a concorrência para a súa adxudicación fose realizada tendo en conta a duración máxima do contrato, incluídos os períodos de prórroga.

A prórroga será acordada polo órgano de contratación e será obrigatoria para o empresario, salvo que o contrato expresamente prevexa o contrario, sen que poida producirse polo consentimento tácito das partes.

3. Os contratos menores definidos no artigo 122.3 non poderán ter unha duración superior a un ano nin ser obxecto de prórroga.

Artigo 24. Execución de obras e fabricación de bens mobles pola Administración, e execución de servizos coa colaboración de empresarios particulares.

1. A execución de obras poderá ser realizada polos servizos da Administración, ben sexa empregando exclusivamente medios propios ben coa colaboración de empresarios particulares, sempre que o importe da parte de obra a cargo destes sexa inferior a 4.845.000 euros, cando concorra algunha destas circunstancias:

a) Que a Administración teña montadas fábricas, arsenais, mestranzas ou servizos técnicos ou industriais suficientemente aptos para a realización da prestación, caso en que deberá normalmente utilizarse este sistema de execución.

b) Que a Administración posúa elementos auxiliares utilizables, cuxo emprego supoña unha economía superior ao 5 por cento do importe do orzamento do contrato ou unha maior celeridade na súa execución, xustificándose, neste caso, as vantaxes derivadas dela.

c) Que non houbera ofertas de empresarios na licitación previamente efectuada.

d) Cando se trate dun suposto de emerxencia, de acordo co previsto no artigo 97.

e) Cando, dada a natureza da prestación, sexa imposible fixar previamente un prezo certo ou un orzamento por unidades simples de traballo.

f) Cando sexa necesario relevar o contratista de realizar algunhas unidades de obra por non se ter chegado a un acordo nos prezos contraditorios correspondentes.

g) As obras de mera conservación e mantemento, definidas no artigo 106.5.

h) Excepcionalmente, a execución de obras definidas en virtude dun anteproxecto, cando non se aplique o artigo 134.3.a).

i) Nos supostos da alínea d) do artigo 206.

En casos distintos dos previstos nas alíneas d), g) e h), deberá redactarse o correspondente proxecto, cuxo contido se fixará regulamentariamente.

2. A fabricación de bens mobles poderá ser efectuada polos servizos da Administración, ben sexa empregando de forma exclusiva medios propios ben coa colaboración de empresarios particulares, sempre que o importe da parte da prestación a cargo destes sexa inferior ás cantidades sinaladas no artigo 15, cando concorra algunha das circunstancias previstas nas alíneas a), c), d), e) e i) do número anterior, ou cando, no suposto definido na alínea b) deste mesmo número, o aforro que poida obterse sexa superior ao 20 por cento do orzamento da subministración ou poida obterse unha maior celeridade na súa execución.

Exceptúanse destas limitacións aquelas subministracións que, por razóns de defensa ou de interese militar, resulte conveniente que sexan executadas pola Administración.

3. A realización de servizos en colaboración con empresarios particulares poderase levar a cabo sempre que o seu importe sexa inferior ás cantidades establecidas no artigo 16, e concorra algunha das

circunstancias mencionadas no número anterior, no que sexan de aplicación a estes contratos.

Exceptúanse destas limitacións os servizos da categoría 1 do anexo II cando estean referidos ao mantemento de bens incluídos no ámbito definido polo artigo 296 do Tratado constitutivo da Comunidade Europea.

4. Cando a execución das obras, a fabricación dos bens mobles, ou a realización dos servizos se efectúe en colaboración con empresarios particulares, os contratos que se subscriban con estes terán carácter administrativo especial, sen constituíren contratos de obras, subministracións ou servizos, por estar a súa execución a cargo do órgano xestor da Administración. A selección do empresario colaborador efectuarase polos procedementos de adxudicación establecidos no artigo 122, salvo no caso previsto na alínea d) do número 1 deste artigo. Nos supostos de obras incluídas nas alíneas a) e b) do número 1, a contratación con colaboradores non poderá superar o 50 por cento do importe total do proxecto.

5. A autorización da execución de obras e da fabricación de bens mobles e, de ser o caso, a aprobación do proxecto, corresponderalle ao órgano competente para a aprobación do gasto ou ao órgano que determinen as disposicións orgánicas das comunidades autónomas, no seu respectivo ámbito.

6. Para os efectos previstos neste artigo e no artigo 4.1.n), os entes, organismos e entidades do sector público poderán ser considerados medios propios e servizos técnicos daqueles poderes adxudicadores para os cales realicen a parte esencial da súa actividade cando estes teñan sobre eles un control análogo ao que poden exercer sobre os seus propios servizos. Se se trata de sociedades, ademais, a totalidade do seu capital terá que ser de titularidade pública.

En todo caso, entenderase que os poderes adxudicadores teñen sobre un ente, organismo ou entidade un control análogo ao que teñen sobre os seus propios servizos se poden conferirlles encomendas de xestión que sexan de execución obrigatoria para eles de acordo con instrucións fixadas unilateralmente polo encomendante e cuxa retribución se fixe por referencia a tarifas aprobadas pola entidade pública da cal dependan.

A condición de medio propio e servizo técnico das entidades que cumpran os criterios mencionados neste número deberá ser recoñecida expresamente pola norma que as cree ou polos seus estatutos, que deberán determinar as entidades respecto das cales teñen esta condición e precisar o réxime das encomendas que se lles poidan conferir ou as condicións en que se lles poderán adxudicar contratos, e determinará para elas a imposibilidade de participar en licitacións públicas convocadas polos

poderes adxudicadores dos cales sexan medios propios, sen prexuízo de que, cando non concorran ningún licitador, se lles poida encargar a execución da prestación obxecto de tales licitacións.

Capítulo II. Liberdade de pactos e contido mínimo do contrato

Artigo 25. Liberdade de pactos.

1. Nos contratos do sector público poderanse incluír todo tipo de pactos, cláusulas e condicións, sempre que non sexan contrarios ao interese público, ao ordenamento xurídico e aos principios de boa administración.

2. Só se poderán fusionar prestacións correspondentes a diferentes contratos nun contrato mixto cando esas prestacións se encontren directamente vinculadas entre si e manteñan relacións de complementariedade que exixan a súa consideración e tratamento como unha unidade funcional dirixida á satisfacción dunha determinada necesidade ou á consecución dun fin institucional propio do ente, organismo ou entidade contratante.

Artigo 26. Contido mínimo do contrato.

1. Agás que xa estean recollidas nos pregos, os contratos que celebren os entes, organismos e entidades do sector público deben incluír, necesariamente, as seguintes mencións:

- a) A identificación das partes.
- b) A acreditación da capacidade dos asinantes para subscribir o contrato.
- c) A definición do obxecto do contrato.
- d) Unha referencia á lexislación aplicable ao contrato.
- e) A enumeración dos documentos que integran o contrato. Se así se expresa no contrato, esta enumeración poderá estar xerarquizada, ordenándose segundo a orde de prioridade acordada polas partes, suposto en que, e salvo caso de erro manifesto, a orde pactada se utilizará para determinar a prevalencia respectiva, en caso de que existan contradicións entre diversos documentos.
- f) O prezo certo, ou o modo de determinalo.
- g) A duración do contrato ou as datas estimadas para o comezo da súa execución e para a súa finalización, así como a da prórroga ou prórrogas, se estiveren previstas.

h) As condicións de recepción, entrega ou admisión das prestacións.

i) As condicións de pagamento.

j) Os supostos en que procede a resolución.

k) O crédito orzamentario ou o programa ou rúbrica contable con cargo ao cal se aboará o prezo, de ser o caso.

l) A extensión obxectiva e temporal do deber de confidencialidade que, de ser o caso, se lle impoña ao contratista.

2. O documento contractual non poderá incluír estipulacións que establezan dereitos e obrigas para as partes distintos dos previstos nos pregos, concretados, de ser o caso, na forma que resulte da proposición do adxudicatario, ou dos precisados no acto de adxudicación do contrato de acordo co actuado no procedemento, de non existiren aqueles.

Capítulo III. Perfección e forma do contrato

Artigo 27. Perfección dos contratos.

1. Os contratos que celebren os poderes adxudicadores perfecciónanse coa súa formalización. Os contratos subvencionados que, de conformidade co disposto no artigo 17 desta lei, deban considerarse suxeitos a regulación harmonizada, perfeccionaranse de conformidade coa lexislación pola cal se rexan. As partes deberán notificar a súa formalización ao órgano que outorgou a subvención.

2. Salvo que se indique outra cosa nas súas cláusulas, os contratos do sector público entenderanse celebrados no lugar onde se encontre a sede do órgano de contratación.

Artigo 28. Carácter formal da contratación do sector público.

1. Os entes, organismos e entidades do sector público non poderán contratar verbalmente, salvo que o contrato teña, conforme o sinalado no artigo 97.1, carácter de emerxencia.

2. Os contratos que celebren as administracións públicas formalizaranse de acordo co previsto no artigo 140, sen prexuízo do sinalado para os contratos menores no artigo 95.

3. Os contratos que celebren outros entes, organismos e entidades do sector público, cando sexan susceptibles de recurso especial en materia de contratación conforme o artigo 310.1, deberanse formalizar nos prazos establecidos no artigo 140.3.

Capítulo IV. Remisión de información para efectos estadísticos e de fiscalización

Artigo 29. Remisión de contratos ao Tribunal de Contas.

1. Dentro dos tres meses seguintes á formalización do contrato, para o exercicio da función fiscalizadora, deberáselle remitir ao Tribunal de Contas ou órgano externo de fiscalización da comunidade autónoma unha copia certificada do documento en que se formalizou aquel, acompañada dun extracto do expediente de que derive, sempre que a contía do contrato exceda os 600.000 euros, tratándose de obras, concesións de obras públicas, xestión de servizos públicos e contratos de colaboración entre o sector público e o sector privado; os 450.000 euros, tratándose de subministracións, e os 150.000 euros, nos de servizos e nos contratos administrativos especiais.

2. Tamén se lle comunicarán ao Tribunal de Contas ou órgano externo de fiscalización da comunidade autónoma as modificacións, prórrogas ou variacións de prazos, as variacións de prezo e o importe final, a nulidade e a extinción normal ou anormal dos contratos indicados.

3. O disposto nos dous números anteriores entenderase sen prexuízo das facultades do Tribunal de Contas, ou, de ser o caso, dos correspondentes órganos de fiscalización externos das comunidades autónomas, para reclamar cantos datos, documentos e antecedentes estime pertinentes con relación aos contratos de calquera natureza e contía.

4. As comunicacións a que se refire este artigo serán efectuadas polo órgano de contratación no ámbito da Administración xeral do Estado e dos entes, organismos e entidades do sector público dependentes dela.

Artigo 30. Datos estadísticos.

No mesmo prazo sinalado no artigo anterior o órgano de contratación remitiralle á Xunta Consultiva de Contratación Administrativa do Estado a información sobre os contratos que regulamentariamente se determine, para efectos do cumprimento da normativa internacional. Así mesmo, a mencionada Xunta será informada dos casos de modificación, prórroga ou variación do prazo, as variacións de prezo e o importe final dos contratos, a nulidade e a extinción normal ou anormal destes.

As comunidades autónomas que contén con rexistros de contratos poderán dar cumprimento a estas previsións a través da comunicación entre rexistros.

Capítulo V. Réxime de invalidez

Sección 1.ª Réxime xeral

Artigo 31. Supostos de invalidez.

Ademais dos casos en que a invalidez derive da ilegalidade do seu clausulado, os contratos das administracións públicas e os contratos suxeitos a regulación harmonizada, incluídos os contratos subvencionados a que se refire o artigo 17, serán inválidos cando o sexa algún dos seus actos preparatorios ou o de adxudicación, por concorrer neles algunha das causas de dereito administrativo ou de dereito civil a que se refiren os artigos seguintes.

Artigo 32. Causas de nulidade de dereito administrativo.

Son causas de nulidade de dereito administrativo as seguintes:

- a) As indicadas no artigo 62.1 da Lei 30/1992, do 26 de novembro.
- b) A falta de capacidade de obrar ou de solvencia económica, financeira, técnica ou profesional, debidamente acreditada, do adxudicatario, ou o feito de estar este incurso nalgunha das prohibicións para contratar sinaladas no artigo 49.
- c) A carencia ou insuficiencia de crédito, de conformidade co establecido na Lei 47/2003, do 26 de novembro, xeral orzamentaria, ou nas normas orzamentarias das restantes administracións públicas suxeitas a esta lei, salvo os supostos de emerxencia.

Artigo 33. Causas de anulabilidade de dereito administrativo.

Son causas de anulabilidade de dereito administrativo as demais infraccións do ordenamento xurídico e, en especial, as das regras contidas nesta lei, de conformidade co artigo 63 da Lei 30/1992, do 26 de novembro.

Artigo 34. Revisión de oficio.

1. A revisión de oficio dos actos preparatorios e dos actos de adxudicación dos contratos das administracións públicas e dos contratos suxeitos a regulación harmonizada efectuarase de conformidade co establecido no capítulo primeiro do título VII da Lei 30/1992, do 26 de novembro.
2. Sen prexuízo do que, para o ámbito das comunidades autónomas, establezan as súas normas respectivas, que, en todo caso, lle deberán atribuír esta competencia a un órgano cuxas resolucións esgoten a vía administrativa, serán competentes para declarar a nulidade destes actos ou declarar a súa lesividade o órgano de contratación, cando se trate de

contratos dunha Administración pública, ou o titular do departamento, órgano, ente ou organismo ao cal estea adscrita a entidade contratante ou ao cal corresponda a súa tutela, cando esta non teña o carácter de Administración pública. Neste último caso, de a entidade contratante estar vinculada a máis dunha Administración, será competente o órgano correspondente daquela que teña o control ou participación maioritaria.

No suposto de contratos subvencionados, a competencia corresponderalle ao titular do departamento, órgano, ente ou organismo que outorgase a subvención, ou ao cal estea adscrita a entidade que a concedese, cando esta non teña o carácter de Administración pública. No suposto de concorrencia de subvencións por parte de distintos suxeitos do sector público, a competencia determinarase atendendo á subvención de maior contía e, a igualdade de importe, atendendo á subvención primeiramente concedida.

3. Agás determinación expresa en sentido contrario, a competencia para declarar a nulidade ou a lesividade entenderase delegada conxuntamente coa competencia para contratar. Non obstante, a facultade de acordar unha indemnización por prexuízos en caso de nulidade non será susceptible de delegación, e deberá resolver sobre ela, en todo caso, o órgano delegante; para estes efectos, de se considerar pertinente recoñecer unha indemnización, elevaráselle o expediente ao órgano delegante, o cal, sen necesidade de avocación previa e expresa, resolverá o procedente sobre a declaración de nulidade conforme o previsto no artigo 102.4 da Lei 30/1992, do 26 de novembro.

4. Nos supostos de nulidade e anulabilidade, e en relación coa suspensión da execución dos actos dos órganos de contratación, observarase o disposto na Lei 30/1992, do 26 de novembro.

Artigo 35. Efectos da declaración de nulidade.

1. A declaración de nulidade dos actos preparatorios do contrato ou da adxudicación, cando sexa firme, comportará, en todo caso, a do mesmo contrato, que entrará en fase de liquidación; as partes deberanse restituír reciprocamente as cousas que reciben en virtude del e, se isto non for posible, devolverase o seu valor. A parte que resulte culpable deberá indemnizar a contraria polos danos e perdas que sufrise.

2. A nulidade dos actos que non sexan preparatorios só afectará estes e as súas consecuencias.

3. De a declaración administrativa de nulidade dun contrato producir un grave trastorno ao servizo público, poderase dispor no mesmo acordo a continuación dos efectos daquel e baixo as súas mesmas cláusulas, ata que se adopten as medidas urxentes para evitar o prexuízo.

Artigo 36. Causas de invalidez de dereito civil.

A invalidez dos contratos por causas recoñecidas no dereito civil, en canto resulten de aplicación aos contratos a que se refire o artigo 31, suxeitarase aos requisitos e prazos de exercicio das accións establecidos no ordenamento civil, pero o procedemento para facelas valer someterase ao previsto nos artigos anteriores para os actos e contratos administrativos anulables.

Sección 2.ª Supostos especiais de nulidade

Artigo 37. Supostos especiais de nulidade contractual.

1. Os contratos suxeitos a regulación harmonizada a que se refiren os artigos 13 a 17, ambos inclusive, desta lei, así como os contratos de servizos comprendidos nas categorías 17 a 27 do anexo II cuxo valor estimado sexa igual ou superior a 193.000 euros serán nulos nos seguintes casos:

a) Cando o contrato se adxudicase sen cumprir previamente co requisito de publicación do anuncio de licitación no «Diario Oficial de la Unión Europea», naqueles casos en que sexa preceptivo, de conformidade co artigo 126.

b) Cando non se respectase o prazo de quince días hábiles previsto no artigo 140.3 para a formalización do contrato sempre que concorran os dous seguintes requisitos:

1.º) Que por esta causa o licitador se vise privado da posibilidade de interpor o recurso regulado nos artigos 310 e seguintes e,

2.º) Que, ademais, concorra algunha infracción dos preceptos que regulan o procedemento de adxudicación dos contratos que lle impedisese obter esta.

c) Cando, malia terse interposto o recurso especial en materia de contratación a que se refiren os artigos 310 e seguintes, se leve a efecto a formalización do contrato sen ter en conta a suspensión automática do acto de adxudicación nos casos en que for procedente, e sen esperar a que o órgano independente ditase resolución sobre o mantemento ou non da suspensión do acto impugnado.

d) Tratándose dun contrato baseado nun acordo marco do artigo 180 celebrado con varios empresarios que, polo seu valor estimado, deba ser considerado suxeito a regulación harmonizada, se se incumpriron as normas sobre adxudicación establecidas no parágrafo segundo do artigo 182.4.

e) Cando se trate da adxudicación dun contrato específico baseado nun sistema dinámico de contratación en que estiveren admitidos varios empresarios, sempre que o contrato que se vai adxudicar estea suxeito a regulación harmonizada e se incumprisen as normas establecidas no artigo 186 sobre adxudicación de tales contratos.

2. Non obstante o disposto no número anterior, non procederá a declaración de nulidade a que se refire este artigo no suposto da letra a) do número anterior de concorreren conxuntamente as tres circunstancias seguintes:

a) Que, de conformidade co criterio do órgano de contratación, o contrato estea incluído nalgún dos supostos de exención de publicación do anuncio de licitación no «Diario Oficial de la Unión Europea» previstos nesta lei.

b) Que o órgano de contratación publique no «Diario Oficial de la Unión Europea» un anuncio de transparencia previa voluntaria en que se manifeste a súa intención de celebrar o contrato e que conteña os seguintes aspectos:

- identificación do órgano de contratación
- descrición da finalidade do contrato
- xustificación da decisión de adxudicar o contrato sen o requisito de publicación do artigo 126
- identificación do adxudicatario do contrato
- calquera outra información que o órgano de contratación considere relevante

c) Que o contrato non se perfeccionase ata transcorridos dez días hábiles contados desde o seguinte ao de publicación do anuncio.

3. Non procederá a declaración de nulidade a que se refire este artigo nos supostos das letras d) e e) de concorreren conxuntamente as dúas condicións seguintes:

a) Que o órgano de contratación lles notificase a todos os licitadores afectados a adxudicación do contrato e, se o solicitan, os motivos do rexeitamento da súa candidatura ou da súa proposición e das características da proposición do adxudicatario que foron determinantes da adxudicación ao seu favor, sen prexuízo do disposto no artigo 137 en canto aos datos cuxa comunicación non sexa procedente.

b) Que o contrato non se perfeccionase ata transcorridos quince días hábiles desde o seguinte ao da remisión da notificación aos licitadores afectados.

Artigo 38. Consecuencias xurídicas da declaración de nulidade nos supostos do artigo anterior.

1. A declaración de nulidade polas causas previstas no artigo anterior producirá os efectos establecidos no artigo 35.1 desta lei.

2. O órgano competente para declarar a nulidade, porén, poderá non declárala e acordar o mantemento dos efectos do contrato se, atendendo ás circunstancias excepcionais que concorran, considera que existen razóns imperiosas de interese xeral que o exixan.

Só se considerará que os intereses económicos constitúen as razóns imperiosas mencionadas no primeiro parágrafo deste número nos casos excepcionais en que a declaración de nulidade do contrato dea lugar a consecuencias desproporcionadas.

Así mesmo, non se considerará que constitúen razóns imperiosas de interese xeral os intereses económicos directamente vinculados ao contrato en cuestión, tales como os custos derivados do atraso na execución do contrato, da convocatoria dun novo procedemento de contratación, do cambio do operador económico que deberá executar o contrato ou das obrigas xurídicas derivadas da nulidade.

A resolución pola cal se acorde o mantemento dos efectos do contrato deberá ser obxecto de publicación no perfil de contratante previsto no artigo 42 desta lei.

3. No caso previsto no número anterior, a declaración de nulidade deberase substituír por algunha das sancións alternativas seguintes:

a) A imposición de multas ao poder adxudicador por un importe que non poderá ser inferior ao 5 por cento nin superar o 20 por cento do prezo de adxudicación do contrato. Cando se trate de poderes adxudicadores cuxa contratación se efectúe a través de diferentes órganos de contratación, a sanción alternativa recaerá sobre o orzamento do departamento, consellería ou órgano correspondente que adxudicase o contrato.

Para determinar a contía na imposición das multas, o órgano competente tomará en consideración a reiteración, a porcentaxe do contrato que fose executado ou o dano causado aos intereses públicos ou, de ser o caso, ao licitador, de tal forma que estas sexan eficaces, proporcionadas e disuasorias.

b) A redución proporcionada da duración do contrato. Neste caso, o órgano competente tomará en consideración a reiteración, a porcentaxe do contrato que fose executado ou o dano causado aos intereses públicos ou, de ser o caso, ao licitador. Así mesmo, determinará a indemnización que lle corresponda ao contratista polo lucro cesante derivado da redución temporal do contrato, sempre que a infracción que motive a sanción alternativa non lle sexa imputable.

4. O disposto en todos os números anteriores entenderase sen prexuízo das sancións de carácter disciplinario que corresponda impor ao responsable das infraccións legais.

Artigo 39. Interposición da cuestión de nulidade.

1. A cuestión de nulidade, nos casos a que se refire o artigo 37.1, deberá promoverse ante o órgano previsto no artigo 311, que será o competente para tramitar o procedemento e resolvela.

2. Poderá promover a cuestión de nulidade, en tales casos, toda persoa física ou xurídica cuxos dereitos ou intereses lexítimos se visen prexudicados ou poidan resultar afectados polos supostos de nulidade do artigo 37. O órgano competente, no entanto, poderá non admitila cando o interesado tivese interposto recurso especial regulado nos artigos 310 e seguintes sobre o mesmo acto tendo respectado o órgano de contratación a suspensión do acto impugnado e a resolución ditada.

TÍTULO II. PARTES NO CONTRATO

Capítulo Primeiro. Órgano de contratación

Artigo 40. Competencia para contratar

1. A representación dos entes, organismos e entidades do sector público en materia contractual correspóndelles aos órganos de contratación, unipersoais ou colexiados que, en virtude de norma legal ou regulamentaria ou disposición estatutaria, teñan atribuída a facultade de celebrar contratos no seu nome.

2. Os órganos de contratación poderán delegar ou desconcentrar as súas competencias e facultades nesta materia con cumprimento das normas e formalidades aplicables en cada caso para a delegación ou desconcentración de competencias, no caso de que se trate de órganos administrativos, ou para o outorgamento de poderes, cando se trate de órganos societarios ou dunha fundación.

Artigo 41. Responsable do contrato.

1. Os órganos de contratación poderán designar un responsable do contrato, ao cal lle corresponderá supervisar a súa execución e adoptar as decisións e ditar as instrucións necesarias co fin de asegurar a correcta realización da prestación pactada, dentro do ámbito de facultades que aqueles lle atribúan. O responsable do contrato poderá ser unha persoa física ou xurídica, vinculada ao ente, organismo ou entidade contratante ou allea a el.

2. Nos contratos de obras, as facultades do responsable do contrato entenderanse sen prexuízo das que lle corresponden ao director facultativo conforme co disposto no capítulo V do título II do libro IV.

Artigo 42. Perfil de contratante.

1. Co fin de asegurar a transparencia e o acceso público á información relativa á súa actividade contractual, e sen prexuízo da utilización doutros medios de publicidade nos casos exixidos por esta lei ou polas normas autonómicas de desenvolvemento ou nos que así se decida voluntariamente, os órganos de contratación difundirán, a través da Internet, o seu perfil de contratante. A forma de acceso ao perfil de contratante deberá especificarse nas páxinas web institucionais que manteñan os entes do sector público, na Plataforma de contratación do Estado e nos pregos e anuncios de licitación.

2. O perfil de contratante poderá incluír todo tipo de datos e informacións referentes á actividade contractual do órgano de contratación, tales como os anuncios de información previa recollidos no artigo 125, as licitacións abertas ou en curso e a documentación relativa a elas, as contratacións programadas, os contratos adxudicados, os procedementos anulados, e calquera outra información útil de tipo xeral, como puntos de contacto e medios de comunicación que se poden utilizar para relacionarse co órgano de contratación. En todo caso, deberase publicar no perfil de contratante a adxudicación dos contratos.

3. O sistema informático que soporte o perfil de contratante deberá contar cun dispositivo que permita acreditar, de forma que faga fe, o momento de inicio da difusión pública da información que se inclúa nel.

4. A difusión a través do perfil de contratante da información relativa aos procedementos de adxudicación de contratos producirá os efectos previstos no título I do libro III.

Capítulo II. Capacidade e solvencia do empresario

Sección 1.ª Aptitude para contratar co sector público

Subsección 1.ª Normas xerais

Artigo 43. Condicións de aptitude.

1. Só poderán contratar co sector público as persoas naturais ou xurídicas, españolas ou estranxeiras, que teñan plena capacidade de obrar, non estean incursas nunha prohibición de contratar, e acrediten a súa solvencia económica, financeira e técnica ou profesional ou, nos casos en que así o exixa esta lei, se encontren debidamente clasificadas.
2. Os empresarios deberán contar, así mesmo, coa habilitación empresarial ou profesional que, de ser o caso, sexa exigible para realizar a actividade ou prestación que constitúa o obxecto do contrato.
3. Nos contratos subvencionados a que se refire o artigo 17 desta lei, o contratista deberá acreditar a súa solvencia e non poderá estar incurso na prohibición de contratar a que se refire a alínea a) do número 1 do artigo 49.

Artigo 44. Empresas non comunitarias.

1. As persoas físicas ou xurídicas de Estados non pertencentes á Unión Europea deberán xustificar mediante informe da respectiva misión diplomática permanente española, que se xuntará á documentación que se presente, que o Estado de procedencia da empresa estranxeira admite, pola súa vez, a participación de empresas españolas na contratación coa Administración e cos entes, organismos ou entidades do sector público asimilables aos enumerados no artigo 3, en forma substancialmente análoga. Nos contratos suxeitos a regulación harmonizada prescindirase do informe sobre reciprocidade en relación coas empresas de Estados signatarios do Acordo sobre contratación pública da Organización Mundial de Comercio.
2. Para celebrar contratos de obras será necesario, ademais, que estas empresas teñan aberta sucursal en España, con designación de apoderados ou representantes para as súas operacións, e que estean inscritas no Rexistro Mercantil.

Artigo 45. Condicións especiais de compatibilidade.

1. Sen prexuízo do disposto en relación coa adxudicación de contratos a través dun procedemento de diálogo competitivo, non poderán concorrer ás licitacións empresas que participasen na elaboración das especificacións técnicas ou dos documentos preparatorios do contrato sempre que a dita participación poida provocar restricións á libre concorrencia ou supor un trato privilexiado con respecto ao resto das empresas licitadoras.
2. Os contratos que teñan por obxecto a vixilancia, supervisión, control e dirección da execución de obras e instalacións non se lles poderán

adxudicar ás mesmas empresas adxudicatarias dos correspondentes contratos de obras, nin ás empresas vinculadas a estas, entendéndose por tales as que se encontren nalgún dos supostos previstos no artigo 42 do Código de comercio.

Subsección 2.ª Normas especiais sobre capacidade

Artigo 46. Persoas xurídicas.

1. As persoas xurídicas só poderán ser adxudicatarias de contratos cuxas prestacións estean comprendidas dentro dos fins, obxecto ou ámbito de actividade que, a teor dos seus estatutos ou regras fundacionais, lles sexan propios.

2. Os que concorran individual ou conxuntamente con outros á licitación dunha concesión de obras públicas, poderano facer co compromiso de constituír unha sociedade que será a titular da concesión. A constitución e, de ser o caso, a forma da sociedade deberanse axustar ao que estableza, para determinados tipos de concesións, a correspondente lexislación específica.

Artigo 47. Empresas comunitarias.

1. Terán capacidade para contratar co sector público, en todo caso, as empresas non españolas de Estados membros da Unión Europea que, consonte a lexislación do Estado en que estean establecidas, estean habilitadas para realizar a prestación de que se trate.

2. Cando a lexislación do Estado en que estean establecidas estas empresas exixa unha autorización especial ou a pertenza a unha determinada organización para poder prestar nel o servizo de que se trate, deberán acreditar que cumpren este requisito.

Artigo 48. Unións de empresarios.

1. Poderán contratar co sector público as unións de empresarios que se constituán temporalmente para o efecto, sen que sexa necesaria a súa formalización en escritura pública ata que se efectúe a adxudicación do contrato ao seu favor.

2. Os empresarios que concorran agrupados en unións temporais quedarán obrigados solidariamente e deberán nomear un representante ou apoderado único da unión con poderes bastantes para exercer os dereitos e cumprir as obrigas que deriven do contrato ata a extinción deste, sen prexuízo da existencia de poderes mancomunados que poidan outorgar para cobramentos e pagamentos de contía significativa.

Para efectos da licitación, os empresarios que desexen concorrer integrados nunha unión temporal deberán indicar os nomes e circunstancias dos que a constitúan e a participación de cada un, así como que asumen o compromiso de se constituíren formalmente en unión temporal caso de resultaren adxudicatarios do contrato.

3. A duración das unións temporais de empresarios será coincidente coa do contrato ata a súa extinción.

4. Para os casos en que sexa exigible a clasificación e concorran na unión empresarios nacionais, estranxeiros que non sexan nacionais dun Estado membro da Unión Europea e estranxeiros que sexan nacionais dun Estado membro da Unión Europea, os que pertencen aos dous primeiros grupos deberán acreditar a súa clasificación, e estes últimos a súa solvencia económica, financeira e técnica ou profesional.

Subsección 3.ª Prohibicións de contratar

Artigo 49. Prohibicións de contratar.

1. Non poderán contratar co sector público as persoas en que conorra algunha das circunstancias seguintes:

a) Teren sido condenadas mediante sentenza firme por delitos de asociación ilícita, corrupción en transaccións económicas internacionais, tráfico de influencias, suborno, fraudes e exaccións ilegais, delitos contra a Facenda pública e a Seguridade Social, delitos contra os dereitos dos traballadores, malversación e receptación e condutas afíns, delitos relativos á protección do ambiente, ou a pena de inhabilitación especial para o exercicio de profesión, oficio, industria ou comercio. A prohibición de contratar alcanza as persoas xurídicas cuxos administradores ou representantes, vixente o seu cargo ou representación, se encontren na situación mencionada por actuacións realizadas en nome ou a beneficio das devanditas persoas xurídicas, ou nas cales concorran as condicións, calidades ou relacións que requira a correspondente figura de delito para ser suxeito activo deste.

b) Teren solicitado a declaración de concurso voluntario, teren sido declaradas insolventes en calquera procedemento, estaren declaradas en concurso, salvo que neste adquirise a eficacia un convenio, estaren suxeitas a intervención xudicial ou teren sido inhabilitadas conforme a Lei 22/2003, do 9 de xullo, concursal, sen que concluíse o período de inhabilitación fixado na sentenza de cualificación do concurso.

c) Teren sido sancionadas con carácter firme por infracción grave en materia de disciplina de mercado, en materia profesional ou en materia de integración laboral e de igualdade de oportunidades e non discriminación

das persoas con discapacidade ou por infracción moi grave en materia social, incluídas as infraccións en materia de prevención de riscos laborais, de acordo co disposto no texto refundido da Lei sobre infraccións e sancións na orde social, aprobado polo Real decreto legislativo 5/2000, do 4 de agosto, ou en materia ambiental, de acordo co establecido no Real decreto legislativo 1302/1986, do 28 de xuño, de avaliación de impacto ambiental ; na Lei 22/1988, do 28 de xullo, de costas; na Lei 4/1989, do 27 de marzo, de conservación dos espazos naturais e da flora e fauna silvestres ; na Lei 11/1997, do 24 de abril, de envases e residuos de envases; na Lei 10/1998, do 21 de abril, de residuos; no texto refundido da Lei de augas, aprobado polo Real decreto legislativo 1/2001, do 20 de xullo, e na Lei 16/2002, do 1 de xullo, de prevención e control integrados da contaminación.

d) Non estaren ao corrente no cumprimento das obrigas tributarias ou de Seguridade Social impostas polas disposicións vixentes, nos termos que regulamentariamente se determinen.

e) Teren incorrido en falsidade ao efectuaren a declaración responsable a que se refire o artigo 130.1.c) ou ao facilitaren calquera outro dato relativo á súa capacidade e solvencia, ou teren incumplido, por causa que lle sexa imputable, a obriga de comunicar a información prevista no artigo 59.4 e no artigo 305.

f) Estar incurso a persoa física ou os administradores da persoa xurídica nalgún dos supostos da Lei 5/2006, do 10 de abril, de regulación dos conflitos de intereses dos membros do Goberno e dos altos cargos da Administración xeral do Estado, da Lei 53/1984, do 26 de decembro, de incompatibilidades do persoal ao servizo das administracións públicas, ou tratarse de calquera dos cargos electivos regulados na Lei orgánica 5/1985, do 19 de xuño, do réxime electoral xeral, nos termos establecidos nela.

A prohibición alcanzará as persoas xurídicas no capital das cales participen, nos termos e contías establecidos na lexislación citada, o persoal e os altos cargos de calquera Administración pública, así como os cargos electos ao servizo destas.

A prohibición esténdese igualmente, en ambos os casos, aos cónxuxes, persoas vinculadas con análoga relación de convivencia afectiva e descendentes das persoas a que se refiren os parágrafos anteriores, sempre que, respecto dos últimos, as devanditas persoas exerzan a súa representación legal.

g) Teren contratado persoas respecto das cales se publicase no «Boletín Oficial del Estado» o incumplimento a que se refire o artigo 18.6 da Lei 5/2006, do 10 de abril, de regulación dos conflitos de intereses dos membros do Goberno e dos altos cargos da Administración xeral do Estado,

por teren pasado a prestar servizos en empresas ou sociedades privadas directamente relacionadas coas competencias do cargo desempeñado durante os dous anos seguintes á data de cesamento neste. A prohibición de contratar manterase durante o tempo que permaneza dentro da organización da empresa a persoa contratada co límite máximo de dous anos contado desde o cesamento como alto cargo.

2. Ademais das previstas no número anterior, son circunstancias que lles impedirán aos empresarios contrataren coas administracións públicas as seguintes:

a) Teren dado lugar, por causa da que fosen declarados culpables, á resolución firme de calquera contrato celebrado cunha Administración pública.

b) Teren infrinxido unha prohibición para contratar con calquera das administracións públicas.

c) Estaren afectados por unha prohibición de contratar imposta en virtude de sanción administrativa, conforme o previsto na Lei 38/2003, do 17 de novembro, xeral de subvencións, ou na Lei 58/2003, do 17 de decembro, xeral tributaria.

d) Ter retirado indebidamente a súa proposición ou candidatura nun procedemento de adxudicación, ou ter imposibilitado a adxudicación do contrato ao seu favor por non cumprir o establecido no artigo 135.2 dentro do prazo sinalado mediando dolo, culpa ou negligencia.

e) Teren incumplido as condicións especiais de execución do contrato establecidas de acordo co sinalado no artigo 102, cando o dito incumplimento fose definido nos pregos ou no contrato como infracción grave de conformidade coas disposicións de desenvolvemento desta lei, e concorra dolo, culpa ou negligencia no empresario.

3. As prohibicións de contratar afectarán tamén aquelas empresas das cales, por razón das persoas que as rexen ou doutras circunstancias, poida presumirse que son continuación ou que derivan, por transformación, fusión ou sucesión, doutras empresas nas cales tivesen concorrido aquelas.

Artigo 50. Declaración da concorrencia de prohibicións de contratar e efectos.

1. As prohibicións de contratar contidas nas alíneas b), d), f) e g) do número 1 do artigo anterior, e c) do seu número 2, serán apreciadas directamente polos órganos de contratación, e subsistirán mentres concorran as circunstancias que en cada caso as determinan.

A prohibición de contratar pola causa prevista na alínea a) do número 1 do artigo anterior será apreciada directamente polos órganos de contratación, sempre que a sentenza se pronuncie sobre o seu alcance e duración, e subsistirá durante o prazo sinalado nela. Cando a sentenza non conteña pronunciamento sobre a prohibición de contratar ou a súa duración, a prohibición será apreciada directamente polos órganos de contratación, pero o seu alcance e duración deberán determinarse mediante procedemento instruído de conformidade co disposto nos números 2 e 3 deste artigo.

Nos restantes supostos previstos no artigo anterior, a apreciación da concorrencia da prohibición de contratar requirirá a declaración previa da súa existencia mediante procedemento para o efecto.

2. Nos casos en que, conforme o sinalado no número anterior, sexa necesaria unha declaración previa sobre a concorrencia da prohibición, o alcance e duración desta determinaranse seguindo o procedemento que se estableza nas normas de desenvolvemento desta lei, atendendo, de ser o caso, á existencia de dolo ou manifesta mala fe no empresario e á entidade do dano causado aos intereses públicos. A duración da prohibición non excederá os cinco anos, con carácter xeral, ou os oito anos no caso das prohibicións que teñan por causa a existencia dunha condena mediante sentenza firme. Emporiso, as prohibicións de contratar baseadas na causa prevista na alínea d) do número 2 do artigo anterior subsistirán, en todo caso, durante un prazo de dous anos, contados desde a súa inscrición no Rexistro oficial de licitadores e empresas clasificadas, e as impostas pola causa prevista na alínea e) do mesmo número non poderán exceder un ano de duración.

O procedemento de declaración non se poderá iniciar se transcorreron máis de tres anos contados a partir das seguintes datas:

a) desde a firmeza da resolución sancionadora, no caso da causa prevista na alínea c) do número 1 do artigo anterior;

b) desde a data en que se facilitasen os datos falsos ou desde aquela en que se debería ter comunicado a correspondente información, nos casos previstos na alínea e) do número 1 do artigo anterior;

c) desde a data en que fose firme a resolución do contrato, no caso previsto na alínea a) do número 2 do artigo anterior;

d) desde a data de formalización do contrato, no caso previsto na alínea b) do número 2 do artigo anterior;

e) Nos casos previstos na letra d) do número 2 do artigo anterior, desde a data en que se procedese á adxudicación do contrato, se a causa é a

retirada indebida de proposicións ou candidaturas; ou desde a data en que se debería ter procedido á adxudicación, se a prohibición se fundamenta no incumprimento do establecido no artigo 135.2.

No caso da alínea a) do número 1 do artigo anterior, o procedemento, de ser necesario, non se poderá iniciar unha vez transcorrido o prazo previsto para a prescrición da correspondente pena, e no caso da alínea e) do número 2, se transcorreron máis de tres meses desde que se produciu o incumprimento.

3. A competencia para fixar a duración e alcance da prohibición de contratar no caso da alínea a) do número 1 do artigo anterior, así como para declarar a prohibición de contratar no suposto previsto na alínea c) do mesmo número corresponderalle ao ministro de Economía e Facenda, que ditará resolución por proposta da Xunta Consultiva de Contratación Administrativa do Estado. A prohibición así declarada impedirá contratar con calquera órgano de contratación.

No suposto previsto na alínea e) do número 1 do artigo anterior a declaración da prohibición corresponderalle á Administración ou entidade á cal se lle deba comunicar a correspondente información; nos casos previstos nas alíneas a), d) e e) do número 2, á Administración contratante; e no suposto da alínea b) deste mesmo número, á Administración que declarase a prohibición. Nestes casos, a prohibición afectará a contratación coa Administración ou entidade do sector público competente para a súa declaración, sen prexuízo de que o ministro de Economía e Facenda, logo de comunicación daquelas e con audiencia do empresario afectado, considerando o dano causado aos intereses públicos, poida estender os seus efectos á contratación con calquera órgano, ente, organismo ou entidade do sector público.

4. A eficacia das prohibicións de contratar a que se refiren as alíneas c) e e) do número 1 do artigo anterior, así como a das establecidas no seu número 2, estará condicionada á súa inscrición ou constancia no Rexistro oficial de licitadores e empresas clasificadas que corresponda. Igualmente, a eficacia da resolución que determine o alcance e duración da prohibición de contratar derivada da causa prevista na alínea a) do número 1 do artigo anterior estará condicionada á súa inscrición.

5. Para os efectos da aplicación deste artigo, as autoridades e órganos competentes notificaranlle á Xunta Consultiva de Contratación Administrativa do Estado e aos órganos competentes das comunidades autónomas, as sancións e resolucións firmes recaídas nos procedementos mencionados no artigo anterior, así como a comisión dos feitos previstos na alínea e) do seu número 1 e nas alíneas b), d) e e) do seu número 2, co fin de que se poidan instruír os expedientes previstos neste artigo ou adoptarse as resolucións que sexan pertinentes e proceder, de ser o caso,

á súa inscrición no Rexistro oficial de licitadores e empresas clasificadas que sexa procedente.

Así mesmo, a Xunta Consultiva de Contratación Administrativa do Estado poderá reclamar destas autoridades e órganos cantos datos e antecedentes sexan precisos para os mesmos efectos.

Subsección 4.ª Solvencia

Artigo 51. Exixencia de solvencia.

1. Para subscribiren contratos co sector público os empresarios deberán acreditar estar en posesión das condicións mínimas de solvencia económica e financeira e profesional ou técnica que determine o órgano de contratación.

Este requisito será substituído polo da clasificación, cando esta sexa exixible conforme o disposto nesta lei.

2. Os requisitos mínimos de solvencia que deba reunir o empresario e a documentación requirida para acreditarlos indicaranse no anuncio de licitación e especificaranse no prego do contrato, debendo estar vinculados ao seu obxecto e ser proporcionais a el.

Artigo 52. Integración da solvencia con medios externos.

Para acreditar a solvencia necesaria para celebrar un contrato determinado, o empresario poderase basear na solvencia e medios doutras entidades, independentemente da natureza xurídica dos vínculos que teña con elas, sempre que demostre que, para a execución do contrato, dispón efectivamente deses medios.

Artigo 53. Concreción das condicións de solvencia.

1. Nos contratos de servizos e de obras, así como nos contratos de subministración que inclúan servizos ou traballos de colocación e instalación, poderáselles exixir ás persoas xurídicas que especifiquen, na oferta ou na solicitude de participación, os nomes e a cualificación profesional do persoal responsable de executar a prestación.

2. Os órganos de contratación poderanlles exixir aos candidatos ou licitadores, facéndoo constar nos pregos, que ademais de acreditaren a súa solvencia ou, de ser o caso, clasificación, se comprometan a dedicar ou adscribir á execución do contrato os medios persoais ou materiais suficientes para iso. Estes compromisos integranse no contrato, e os pregos ou o documento contractual poderanlles atribuír o carácter de obrigas esenciais para os efectos previstos no artigo 206, g), ou establecer

penalidades, conforme o sinalado no artigo 196.1, para o caso de que sexan incumpridos polo adxudicatario.

Subsección 5.ª Clasificación das empresas

Artigo 54. Exixencia de clasificación.

1. Para contratar coas administracións públicas a execución de contratos de obras de importe igual ou superior a 350.000 euros, ou de contratos de servizos por orzamento igual ou superior a 120.000 euros, será requisito indispensable que o empresario estea debidamente clasificado. Porén, non será necesaria clasificación para subscribir contratos de servizos comprendidos nas categorías 6, 8, 21, 26 e 27 do anexo II.

No caso de que unha parte da prestación obxecto do contrato teña que ser realizada por empresas especializadas que contén cunha determinada habilitación ou autorización profesional, a clasificación no grupo correspondente a esa especialización, caso de ser exixida, poderase suplir polo compromiso do empresario de subcontratar a execución desta porción con outros empresarios que dispoñan da habilitación e, de ser o caso, clasificación necesarias, sempre que o importe da parte que debe ser executada por estes non exceda o 50 por cento do prezo do contrato.

2. A clasificación seralle exixible igualmente ao cesionario dun contrato no caso en que lle fose requirida ao cedente.

3. Mediante real decreto poderase exceptuar a necesidade de clasificación para determinados tipos de contratos de obras e de servizos en que este requisito sexa exixible ou acordar a súa exixencia para tipos de contratos de obras e servizos en que non o sexa, tendo en conta as circunstancias especiais concorrentes neles.

4. Cando non concorrese ningunha empresa clasificada nun procedemento de adxudicación dun contrato para o que se requira clasificación, o órgano de contratación poderá excluír a necesidade de cumprir este requisito no seguinte procedemento que se convoque para a adxudicación do mesmo contrato, precisando no prego de cláusulas e no anuncio, de ser o caso, os medios de acreditación da solvencia que deban ser utilizados de entre os especificados nos artigos 64, 65 e 67.

5. As entidades do sector público que non teñan o carácter de Administración pública poderanlles exixir unha determinada clasificación aos licitadores para definir as condicións de solvencia requiridas para celebrar o correspondente contrato.

Artigo 55. Exención da exixencia de clasificación.

1. Non lles será exigible a clasificación aos empresarios non españois de Estados membros da Unión Europea, xa concorran ao contrato illadamente ou integrados nunha unión, sen prexuízo da obriga de acreditar a súa solvencia.
2. Excepcionalmente, cando así sexa conveniente para os intereses públicos, a contratación da Administración xeral do Estado e os entes, organismos e entidades dependentes dela con persoas que non estean clasificadas poderá ser autorizada polo Consello de Ministros, precedendo informe da Xunta Consultiva de Contratación Administrativa do Estado. No ámbito das comunidades autónomas, a autorización será outorgada polos órganos que estas designen como competentes.

Artigo 56. Criterios aplicables e condicións para a clasificación.

1. A clasificación das empresas farase en función da súa solvencia, valorada conforme o establecido nos artigos 64, 65 e 67, e determinará os contratos á adxudicación dos cales poidan concorrer ou optar por razón do seu obxecto e da súa contía. Para estes efectos, os contratos dividiranse en grupos xerais e subgrupos, pola súa peculiar natureza, e dentro destes en categorías, en función da súa contía.

A expresión da contía efectuarase por referencia ao valor íntegro do contrato, cando a duración deste sexa igual ou inferior a un ano, e por referencia ao seu valor medio anual, cando se trate de contratos de duración superior.

2. Para proceder á clasificación será necesario que o empresario acredite a súa personalidade e capacidade de obrar, así como que se encontra legalmente habilitado para realizar a correspondente actividade, por dispor das correspondentes autorizacións ou habilitacións empresariais ou profesionais e reunir os requisitos de colexiación ou inscrición ou outros semellantes que poidan ser necesarios, e que non está incurso en prohibicións de contratar.
3. No suposto de persoas xurídicas pertencentes a un grupo de sociedades, e para efectos da valoración da súa solvencia económica, financeira, técnica ou profesional, poderanse ter en conta as sociedades pertencentes ao grupo, sempre e cando a persoa xurídica en cuestión acredite que terá efectivamente ao seu dispor, durante o prazo a que se refire o artigo 59.2, os medios das devanditas sociedades necesarios para a execución dos contratos.
4. Denegarase a clasificación daquelas empresas das cales, á vista das persoas que as rexen ou doutras circunstancias, poida presumirse que son continuación ou que derivan, por transformación, fusión ou sucesión, doutras afectadas por unha prohibición de contratar.

5. Para os efectos de valorar e apreciar a concorrencia do requisito de clasificación, respecto dos empresarios que concorran agrupados no caso do artigo 48, atenderase, na forma que regulamentariamente se determine, ás características acumuladas de cada un deles, expresadas nas súas respectivas clasificacións. En todo caso, será necesario, para proceder a esta acumulación, que todas as empresas obtivesen previamente a clasificación como empresa de obras ou de servizos, en relación co contrato ao cal opten, sen prexuízo do establecido para os empresarios non españois de Estados membros da Unión Europea no número 4 do artigo 48.

Artigo 57. Competencia para a clasificación.

1. Os acordos relativos á clasificación das empresas serán adoptados, con eficacia xeral fronte a todos os órganos de contratación, polas comisións clasificadoras da Xunta Consultiva de Contratación Administrativa do Estado. Estes acordos poderán ser obxecto de recurso de alzada ante o ministro de Economía e Facenda.

2. Os órganos competentes das comunidades autónomas poderán adoptar decisións sobre clasificación das empresas que serán eficaces, unicamente, para efectos de contratar coa comunidade autónoma que os adoptase, coas entidades locais incluídas no seu ámbito territorial, e cos entes, organismos e entidades do sector público dependentes dunha e outras. Na adopción destes acordos, deberán respectarse, en todo caso, as regras e criterios establecidos nesta lei e nas súas disposicións de desenvolvemento.

Artigo 58. Inscripción rexistral da clasificación.

Os acordos relativos á clasificación das empresas inscribíranse de oficio no Rexistro oficial de licitadores e empresas clasificadas que corresponda en función do órgano que os adoptase.

Artigo 59. Prazo de vixencia e revisión das clasificacións.

1. A clasificación das empresas terá unha vixencia indefinida mentres o empresario manteña as condicións e circunstancias en que se baseou a súa concesión.

2. Non obstante, e sen prexuízo do sinalado no número 3 deste artigo e no artigo seguinte, para a conservación da clasificación deberase xustificar anualmente o mantemento da solvencia económica e financeira e, cada tres anos, o da solvencia técnica e profesional, para o cal o empresario presentará a correspondente documentación actualizada nos termos que se establezan regulamentariamente.

3. A clasificación será revisable por petición dos interesados ou de oficio pola Administración en canto varíen as circunstancias tomadas en consideración para concedela.

4. En todo caso, o empresario está obrigado a pór en coñecemento do órgano competente en materia de clasificación calquera variación nas circunstancias que foron tidas en conta para concedela que poida dar lugar a unha revisión dela. A omisión desta comunicación fará incorrer o empresario na prohibición de contratar prevista na alínea e) do número 1 do artigo 49.

Artigo 60. Comprobación dos elementos da clasificación.

Os órganos competentes en materia de clasificación poderán solicitar en calquera momento das empresas clasificadas ou pendentes de clasificación os documentos que consideren necesarios para comprobar as declaracións e feitos manifestados por elas nos expedientes que tramiten, así como pedir informe a calquera órgano das administracións públicas sobre estes extremos.

Sección 2.ª Acreditación da aptitude para contratar

Subsección 1.ª Capacidade de obrar

Artigo 61. Acreditación da capacidade de obrar.

1. A capacidade de obrar dos empresarios que foren persoas xurídicas acreditarase mediante a escritura ou documento de constitución, os estatutos ou o acto fundacional, nos cales consten as normas polas cales se regula a súa actividade, debidamente inscritos, de ser o caso, no rexistro público que corresponda, segundo o tipo de persoa xurídica de que se trate.

2. A capacidade de obrar dos empresarios non españois que sexan nacionais de Estados membros da Unión Europea acreditarase mediante a súa inscrición no rexistro procedente de acordo coa lexislación do Estado onde están establecidos, ou mediante a presentación dunha declaración xurada ou un certificado, nos termos que se establezan regulamentariamente, de acordo coas disposicións comunitarias de aplicación.

3. Os demais empresarios estranxeiros deberán acreditar a súa capacidade de obrar con informe da misión diplomática permanente de España no Estado correspondente ou da oficina consular no ámbito territorial da cal radique o domicilio da empresa.

Subsección 2.ª Prohibicións de contratar

Artigo 62. Proba da non concorrencia dunha prohibición de contratar.

1. A proba, por parte dos empresarios, de non estaren incursos en prohibicións para contratar poderase realizar mediante testemuño xudicial ou certificación administrativa, segundo os casos, e cando o dito documento non poida ser expedido pola autoridade competente, poderá ser substituído por unha declaración responsable outorgada ante unha autoridade administrativa, notario público ou organismo profesional cualificado.
2. Cando se trate de empresas de Estados membros da Unión Europea e esta posibilidade estea prevista na lexislación do Estado respectivo, poderá tamén substituírse por unha declaración responsable, outorgada ante unha autoridade xudicial.

Subsección 3.ª Solvencia

Artigo 63. Medios de acreditar a solvencia.

1. A solvencia económica e financeira e técnica ou profesional acreditarase mediante a presentación dos documentos que determine o órgano de contratación de entre os previstos nos artigos 64 a 68.
2. A clasificación do empresario acreditará a súa solvencia para a celebración de contratos do mesmo tipo que aqueles para os que se obtivese e para a celebración dos cales non se exixa estar en posesión dela.
3. Os entes, organismos e entidades do sector público que non teñan a condición de administracións públicas poderán admitir outros medios de proba da solvencia distintos dos previstos nos artigos 64 a 68 para os contratos que non estean suxeitos a regulación harmonizada.

Artigo 64. Solvencia económica e financeira.

1. A solvencia económica e financeira do empresario poderase acreditar por un ou varios dos medios seguintes:
 - a) Declaracións apropiadas de entidades financeiras ou, de ser o caso, xustificante da existencia dun seguro de indemnización por riscos profesionais.
 - b) As contas anuais presentadas no Rexistro Mercantil ou no rexistro oficial que corresponda. Os empresarios non obrigados a presentar as contas en rexistros oficiais poderán presentar, como medio alternativo de acreditación, os libros de contabilidade debidamente legalizados.

c) Declaración sobre o volume global de negocios e, de ser o caso, sobre o volume de negocios no ámbito de actividades correspondente ao obxecto do contrato, referido, como máximo, aos tres últimos exercicios dispoñibles en función da data de creación ou de inicio das actividades do empresario, na medida en que se dispoña das referencias do dito volume de negocios.

2. Se, por unha razón xustificada, o empresario non está en condicións de presentar as referencias solicitadas, será autorizado a acreditar a súa solvencia económica e financeira por medio de calquera outro documento que o órgano de contratación considere apropiado.

Artigo 65. Solvencia técnica nos contratos de obras.

Nos contratos de obras, a solvencia técnica do empresario poderá ser acreditada por un ou varios dos medios seguintes:

a) Relación das obras executadas no curso dos cinco últimos anos, avalada por certificados de boa execución para as obras máis importantes; estes certificados indicarán o importe, as datas e o lugar de execución das obras e precisarase se se realizaron segundo as regras polas cales se rexe a profesión e se se levaron normalmente a bo termo; de ser o caso, tales certificados seranlle comunicados directamente ao órgano de contratación pola autoridade competente.

b) Declaración en que se indiquen os técnicos ou as unidades técnicas, estean ou non integradas na empresa, de que esta dispoña para a execución das obras, especialmente as responsables do control de calidade, acompañada dos documentos acreditativos correspondentes.

c) Títulos académicos e profesionais do empresario e dos directivos da empresa e, en particular, do responsable ou responsables das obras.

d) Nos casos adecuados, indicación das medidas de xestión ambiental que o empresario poderá aplicar ao executar o contrato.

e) Declaración sobre o cadro de persoal medio anual da empresa e a importancia do seu persoal directivo durante os tres últimos anos, acompañada da documentación xustificativa correspondente.

f) Declaración en que se indique a maquinaria, material e equipamento técnico de que se disporá para a execución das obras, á cal se lle xuntará a documentación acreditativa pertinente.

Artigo 66. Solvencia técnica nos contratos de subministración.

1. Nos contratos de subministración a solvencia técnica dos empresarios acreditarase por un ou varios dos seguintes medios:

a) Relación das principais subministracións efectuadas durante os tres últimos anos, indicando o seu importe, datas e destinatario público ou privado delas.

As subministracións efectuadas acreditaranse mediante certificados expedidos ou visados polo órgano competente, cando o destinatario sexa unha entidade do sector público ou cando o destinatario sexa un comprador privado, mediante un certificado expedido por este ou, na falta deste certificado, mediante unha declaración do empresario.

b) Indicación do persoal técnico ou unidades técnicas, integradas ou non na empresa, de que se dispoña para a execución do contrato, especialmente os encargados do control de calidade.

c) Descrición das instalacións técnicas, das medidas empregadas para garantir a calidade e dos medios de estudo e investigación da empresa.

d) Control efectuado pola entidade do sector público contratante ou, no seu nome, por un organismo oficial competente do Estado no cal o empresario está establecido, sempre que medie acordo do dito organismo, cando os produtos que se vaian subministrar sexan complexos ou cando, excepcionalmente, deban responder a un fin particular. Este control versará sobre a capacidade de produción do empresario e, se for necesario, sobre os medios de estudo e investigación con que conta, así como sobre as medidas empregadas para controlar a calidade.

e) Mostras, descricións e fotografías dos produtos que se van subministrar, cuxa autenticidade poida certificarse por petición da entidade do sector público contratante.

f) Certificados expedidos polos institutos ou servizos oficiais encargados do control de calidade, de competencia recoñecida, que acrediten a conformidade de produtos perfectamente detallada mediante referencias a determinadas especificacións ou normas.

2. Nos contratos de subministración que requiran obras de colocación ou instalación, a prestación de servizos ou a execución de obras, a capacidade dos operadores económicos para prestar os ditos servizos ou executar a devandita instalación ou obras poderase avaliar tendo en conta especialmente os seus coñecementos técnicos, eficacia, experiencia e fiabilidade.

Artigo 67. Solvencia técnica ou profesional nos contratos de servizos.

Nos contratos de servizos, a solvencia técnica ou profesional dos empresarios deberá apreciarse tendo en conta os seus coñecementos

técnicos, eficacia, experiencia e fiabilidade, o cal se poderá acreditar, segundo o obxecto do contrato, por un ou varios dos medios seguintes:

a) Unha relación dos principais servizos ou traballos realizados nos últimos tres anos que inclúa o importe, as datas e o destinatario, público ou privado, deles. Os servizos ou traballos efectuados acreditaranse mediante certificados expedidos ou visados polo órgano competente, cando o destinatario sexa unha entidade do sector público ou, cando o destinatario sexa un suxeito privado, mediante un certificado expedido por este ou, na falta deste certificado, mediante unha declaración do empresario; de ser o caso, estes certificados seranlle comunicados directamente ao órgano de contratación pola autoridade competente.

b) Indicación do persoal técnico ou das unidades técnicas, integradas ou non na empresa, participantes no contrato, especialmente aqueles encargados do control de calidade.

c) Descrición das instalacións técnicas, das medidas empregadas polo empresario para garantir a calidade e dos medios de estudo e investigación da empresa.

d) Cando se trate de servizos ou traballos complexos ou cando, excepcionalmente, deban responder a un fin especial, un control efectuado polo órgano de contratación ou, en nome deste, por un organismo oficial ou homologado competente do Estado en que estea establecido o empresario, sempre que medie acordo do dito organismo. O control versará sobre a capacidade técnica do empresario e, se for necesario, sobre os medios de estudo e de investigación de que dispoña e sobre as medidas de control da calidade.

e) As titulacións académicas e profesionais do empresario e do persoal directivo da empresa e, en particular, do persoal responsable da execución do contrato.

f) Nos casos adecuados, indicación das medidas de xestión ambiental que o empresario poderá aplicar ao executar o contrato.

g) Declaración sobre o cadro de persoal medio anual da empresa e a importancia do seu persoal directivo durante os tres últimos anos, acompañada da documentación xustificativa correspondente.

h) Declaración en que se indique a maquinaria, material e equipamento técnico de que se disporá para a execución dos traballos ou prestacións, á cal se lle xuntará a documentación acreditativa pertinente.

i) Indicación da parte do contrato que o empresario ten eventualmente o propósito de subcontratar.

Artigo 68. Solvencia técnica ou profesional nos restantes contratos.

A acreditación da solvencia profesional ou técnica en contratos distintos dos de obras, servizos ou subministración poderase acreditar mediante os documentos e medios que se indican no artigo anterior.

Artigo 69. Acreditación do cumprimento das normas de garantía da calidade.

1. Nos contratos suxeitos a unha regulación harmonizada, cando os órganos de contratación exixan a presentación de certificados expedidos por organismos independentes que acrediten que o empresario cumpre determinadas normas de garantía da calidade, deberán facer referencia aos sistemas de aseguramento da calidade baseados na serie de normas europeas na materia, certificados por organismos conformes coas normas europeas relativas á certificación.

2. Os órganos de contratación recoñecerán os certificados equivalentes expedidos por organismos establecidos en calquera Estado membro da Unión Europea, e tamén aceptarán outras probas de medidas equivalentes de garantía da calidade que presenten os empresarios.

Artigo 70. Acreditación do cumprimento das normas de xestión ambiental.

1. Nos contratos suxeitos a unha regulación harmonizada, os órganos de contratación poderán exixir a presentación de certificados expedidos por organismos independentes que acrediten que o empresario cumpre determinadas normas de xestión ambiental, remitíndose ao sistema comunitario de xestión e auditoría ambientais (EMAS) ou ás normas de xestión ambiental baseadas nas normas europeas ou internacionais na materia e certificadas por organismos conformes coa lexislación comunitaria ou ás normas europeas ou internacionais relativas á certificación.

2. Os órganos de contratación recoñecerán os certificados equivalentes expedidos por organismos establecidos en calquera Estado membro da Unión Europea e tamén aceptarán outras probas de medidas equivalentes de xestión ambiental que presenten os empresarios.

Artigo 71. Documentación e información complementaria.

O órgano de contratación ou o órgano auxiliar deste poderalle solicitar ao empresario aclaracións sobre os certificados e documentos presentados en aplicación dos artigos anteriores ou requirilo para a presentación doutros complementarios.

Subsección 4.ª Proba da clasificación e da aptitude para contratar a través de rexistros ou listas oficiais de contratistas

Artigo 72. Certificacións de rexistros oficiais de licitadores e empresas clasificadas.

1. A inscrición no Rexistro oficial de licitadores e empresas clasificadas do Estado acreditará, fronte a todos os órganos de contratación do sector público, a teor do nel reflectido e salvo proba en contrario, as condicións de aptitude do empresario en canto á súa personalidade e capacidade de obrar, representación, habilitación profesional ou empresarial, solvencia económica e financeira, e clasificación, así como a concorrencia ou non concorrencia das prohibicións de contratar que deban constar nel.

A inscrición no Rexistro oficial de licitadores e empresas clasificadas dunha comunidade autónoma acreditará idénticas circunstancias para efectos da contratación con ela, coas entidades locais incluídas no seu ámbito territorial, e cos restantes entes, organismos ou entidades do sector público dependentes dunha e doutras.

2. A proba do contido dos rexistros oficiais de licitadores e empresas clasificadas efectuarase mediante certificación do órgano encargado do rexistro, que poderá expedirse por medios electrónicos, informáticos ou telemáticos.

Artigo 73. Certificados comunitarios de clasificación.

1. Os certificados de clasificación ou documentos similares que acrediten a inscrición en listas oficiais de empresarios autorizados para contratar establecidas polos Estados membros da Unión Europea sentan unha presunción de aptitude dos empresarios incluídos nelas fronte aos diferentes órganos de contratación en relación coa non concorrencia das prohibicións de contratar a que se refiren as alíneas a) a c) e e) do número 1 do artigo 49 e a posesión das condicións de capacidade de obrar e habilitación profesional exixidas polo artigo 43 e as de solvencia a que se refiren as alíneas b) e c) do artigo 64, as alíneas a), b), e) g) e h) do artigo 65, o artigo 66, e as alíneas a) e c) a i) do artigo 67. Igual valor presuntivo producirán as certificacións emitidas por organismos que respondan ás normas europeas de certificación expedidas de conformidade coa lexislación do Estado membro en que estea establecido o empresario.

2. Os documentos a que se refire o número anterior deberán indicar as referencias que permitiron a inscrición do empresario na lista ou a expedición da certificación, así como a clasificación obtida. Estas mencións deberanse incluír tamén nos certificados que expidan os rexistros oficiais de licitadores e empresas clasificadas para efectos da contratación no ámbito da Unión Europea.

Capítulo III Sucesión na persoa do contratista

Artigo 73 bis. Supostos de sucesión do contratista.

Nos casos de fusión de empresas en que participe a sociedade contratista, continuará o contrato vixente coa entidade absorbente ou coa resultante da fusión, que quedará subrogada en todos os dereitos e obrigacións dimanantes del. Igualmente, nos supostos de escisión, achega ou transmisión de empresas ou ramas de actividade delas, continuará o contrato coa entidade á cal se atribúa o contrato, que quedará subrogada nos dereitos e obrigacións dimanantes del, sempre que teña a solvencia exixida ao se acordar a adxudicación ou que as diversas sociedades beneficiarias das mencionadas operacións e, en caso de subsistir, a sociedade da cal proveñan o patrimonio, empresas ou ramas segregadas, se responsabilicen solidariamente con aquela da execución do contrato. Se non se puider producir a subrogación por non reunir a entidade á cal se atribúa o contrato as condicións de solvencia necesarias, resolverase o contrato considerándose para todos os efectos como un suposto de resolución por culpa do adxudicatario.

TÍTULO III. OBXECTO, PREZO E CONTÍA DO CONTRATO

Capítulo Primeiro. Normas xerais

Artigo 74. Obxecto do contrato.

1. O obxecto dos contratos do sector público deberá ser determinado.
2. Non se poderá fraccionar un contrato coa finalidade de diminuír a súa contía e eludir así os requisitos de publicidade ou os relativos ao procedemento de adxudicación que correspondan.
3. Cando o obxecto do contrato admita fraccionamento e así se xustifique debidamente no expediente, poderá preverse a realización independente de cada unha das súas partes mediante a súa división en lotes, sempre que estes sexan susceptibles de utilización ou aproveitamento separado e constitúan unha unidade funcional, ou así o exixa a natureza do obxecto.

Así mesmo, poderanse contratar separadamente prestacións diferenciadas dirixidas a integrarse nunha obra, tal e como esta é definida no artigo 6, cando as devanditas prestacións gocen dunha substantividade propia que permita unha execución separada, por teren que ser realizadas por empresas que contén cunha determinada habilitación.

Nos casos previstos nos parágrafos anteriores, as normas procedementais e de publicidade que deben aplicarse na adxudicación de cada lote ou

prestación diferenciada serán determinadas en función do valor acumulado do conxunto, salvo o disposto nos artigos 14.2, 15.2 e 16.2.

Artigo 75. Prezo.

1. Nos contratos do sector público, a retribución do contratista consistirá nun prezo certo que deberá expresarse en euros, sen prexuízo de que o seu pagamento poida facerse mediante a entrega doutras contraprestacións nos casos en que esta ou outras leis así o prevexan.

Os órganos de contratación coidarán de que o prezo sexa adecuado para o cumprimento efectivo do contrato mediante a estimación correcta do seu importe, atendendo ao prezo xeral de mercado, no momento de fixar o orzamento de licitación e a aplicación, de ser o caso, das normas sobre ofertas con valores anormais ou desproporcionados.

2. O prezo do contrato poderase formular tanto en termos de prezos unitarios referidos aos distintos compoñentes da prestación ou ás unidades desta que se entreguen ou executen, como en termos de prezos globais aplicables á totalidade ou a parte das prestacións do contrato. En todo caso indicárase, como partida independente, o importe do imposto sobre o valor engadido que deba soportar a Administración.

3. Os prezos fixados no contrato poderán ser revisados ou actualizados, nos termos previstos no capítulo II deste título, se se trata de contratos das administracións públicas, ou na forma pactada no contrato, noutro caso, cando deban ser axustados, á alza ou á baixa, para ter en conta as variacións económicas que acaezan durante a execución do contrato.

4. Os contratos, cando a súa natureza e obxecto o permitan, poderán incluír cláusulas de variación de prezos en función do cumprimento de determinados obxectivos de prazos ou de rendemento, así como penalizacións por incumprimento de cláusulas contractuais, e deberán determinar con precisión os supostos en que se producirán estas variacións e as regras para a súa determinación.

5. Excepcionalmente poden celebrarse contratos con prezos provisorios cando, tras a tramitación dun procedemento negociado ou dun diálogo competitivo, se poña de manifesto que a execución do contrato debe comezar antes de que a determinación do prezo sexa posible pola complexidade das prestacións ou a necesidade de utilizar unha técnica nova, ou que non existe información sobre os custos de prestacións análogas e sobre os elementos técnicos ou contables que permitan negociar con precisión un prezo certo.

Nos contratos celebrados con prezos provisorios o prezo determinarase, dentro dos límites fixados para o prezo máximo, en función dos custos en

que realmente incorra o contratista e do beneficio que se acordase, para o cal, en todo caso, se detallarán no contrato os seguintes extremos:

a) O procedemento para determinar o prezo definitivo, con referencia aos custos efectivos e á fórmula de cálculo do beneficio.

b) As regras contables que o adxudicatario deberá aplicar para determinar o custo das prestacións.

c) Os controis documentais e sobre o proceso de produción que o adxudicador poderá efectuar sobre os elementos técnicos e contables do custo de produción.

6. Nos contratos poderase prever que a totalidade ou parte do prezo sexa satisfeito en moeda distinta do euro. Neste suposto expresarase na correspondente divisa o importe que deba satisfacerse nesa moeda, e incluírase unha estimación en euros do importe total do contrato.

7. Prohíbese o pagamento aprazado do prezo nos contratos das administracións públicas, excepto nos supostos en que o sistema de pagamento se estableza mediante a modalidade de arrendamento financeiro ou de arrendamento con opción de compra, así como nos casos en que esta ou outra lei o autoricen expresamente.

Artigo 76. Cálculo do valor estimado dos contratos.

1. Para todos os efectos previstos nesta lei, o valor estimado dos contratos virá determinado polo importe total, sen incluír o imposto sobre o valor engadido, pagadoiro segundo as estimacións do órgano de contratación. No cálculo do importe total estimado deberanse ter en conta calquera forma de opción eventual e as eventuais prórrogas do contrato.

Cando se previse aboar primas ou efectuar pagamentos aos candidatos ou licitadores, a contía destes terase en conta no cálculo do valor estimado do contrato.

No caso de que, de conformidade co disposto no artigo 92 ter, se previse nos pregos ou no anuncio de licitación a posibilidade de que o contrato sexa modificado, considerarase valor estimado do contrato o importe máximo que este poida alcanzar, tendo en conta a totalidade das modificacións previstas.

2. A estimación deberase facer tendo en conta os prezos habituais no mercado, e estar referida ao momento do envío do anuncio de licitación ou, caso de que non se requira un anuncio deste tipo, ao momento en que o órgano de contratación inicie o procedemento de adxudicación do contrato.

3. Nos contratos de obras e de concesión de obra pública, o cálculo do valor estimado debe ter en conta o seu importe, así como o valor total estimado das subministracións necesarias para a súa execución que fosen postas á disposición do contratista polo órgano de contratación.

4. Nos contratos de subministración que teñan por obxecto o arrendamento financeiro, o arrendamento ou a venda a prazos de produtos, o valor que se tomará como base para calcular o valor estimado do contrato será o seguinte:

a) No caso de contratos de duración determinada, cando a súa duración sexa igual ou inferior a doce meses, o valor total estimado para a duración do contrato; cando a súa duración sexa superior a doce meses, o seu valor total, incluído o importe estimado do valor residual.

b) No caso de contratos cuxa duración non se fixe por referencia a un período de tempo determinado, o valor mensual multiplicado por 48.

5. Nos contratos de subministración ou de servizos que teñan un carácter de periodicidade, ou de contratos que se deban renovar nun período de tempo determinado, tomarase como base para o cálculo do valor estimado do contrato algunha das seguintes cantidades:

a) O valor real total dos contratos sucesivos similares adxudicados durante o exercicio precedente ou durante os doce meses previos, axustado, cando sexa posible, en función dos cambios de cantidade ou valor previstos para os doce meses posteriores ao contrato inicial.

b) O valor estimado total dos contratos sucesivos adxudicados durante os doce meses seguintes á primeira entrega ou no transcurso do exercicio, se este for superior a doce meses.

A elección do método para calcular o valor estimado non se poderá efectuar coa intención de subtraer o contrato á aplicación das normas de adxudicación que correspondan.

6. Nos contratos de servizos, para os efectos do cálculo do seu importe estimado, tomaranse como base, de ser o caso, as seguintes cantidades:

a) Nos servizos de seguros, a prima pagadoira e outras formas de remuneración.

b) En servizos bancarios e outros servizos financeiros, os honorarios, as comisións, os xuros e outras formas de remuneración.

c) Nos contratos relativos a un proxecto, os honorarios, as comisións pagadoiras e outras formas de remuneración, así como as primas ou

contraprestacións que, de ser o caso, se fixen para os participantes no concurso.

d) Nos contratos de servizos en que non se especifique un prezo total, se teñen unha duración determinada igual ou inferior a corenta e oito meses, o valor total estimado correspondente a toda a súa duración. Se a duración é superior a corenta e oito meses ou non se encontra fixada por referencia a un período de tempo certo, o valor mensual multiplicado por 48.

7. Cando a realización dunha obra, a contratación duns servizos ou a obtención dunhas subministracións homoxéneas poida dar lugar á adxudicación simultánea de contratos por lotes separados, deberase ter en conta o valor global estimado da totalidade dos ditos lotes.

8. Para os acordos marco e para os sistemas dinámicos de adquisición terase en conta o valor máximo estimado, excluído o imposto sobre o valor engadido, do conxunto de contratos previstos durante a duración total do acordo marco ou do sistema dinámico de adquisición.

Capítulo II. Revisión de prezos nos contratos das administracións públicas

Artigo 77. Procedencia e límites.

1. A revisión de prezos nos contratos das administracións públicas terá lugar, nos termos establecidos neste capítulo e salvo que a improcedencia da revisión se prevese expresamente nos pregos ou se pactase no contrato, cando este se executase, cando menos, no 20 por cento do seu importe e transcorrese un ano desde a súa adxudicación.

En consecuencia, o primeiro 20 por cento executado e o primeiro ano de execución quedarán excluídos da revisión.

Non obstante, nos contratos de xestión de servizos públicos, a revisión de prezos poderá ter lugar unha vez transcorrido o primeiro ano de execución do contrato, sen que sexa necesario ter executado o 20 por cento da prestación.

2. A revisión de prezos non terá lugar nos contratos cuxo pagamento se concerte mediante o sistema de arrendamento financeiro ou de arrendamento con opción a compra, nin nos contratos menores. Nos restantes contratos, o órgano de contratación, en resolución motivada, poderá excluír a procedencia da revisión de prezos.

3. O prego de cláusulas administrativas particulares ou o contrato deberán detallar, de ser o caso, a fórmula ou sistema de revisión aplicable.

Artigo 78. Sistema de revisión de prezos.

1. Cando resulte procedente, a revisión de prezos realizarase mediante a aplicación de índices oficiais ou da fórmula aprobada polo Consello de Ministros, co informe previo da Xunta Consultiva de Contratación Administrativa do Estado, para cada tipo de contratos.
2. O órgano de contratación determinará o que deba aplicarse, atendendo á natureza de cada contrato e á estrutura dos custos das prestacións deste. As fórmulas aprobadas polo Consello de Ministros excluirán a posibilidade de utilizar outros índices; se, debido á configuración do contrato, puiden ser aplicable máis dunha fórmula, o órgano de contratación determinará a máis adecuada, de acordo cos criterios indicados.
3. Cando o índice de referencia que se adopte sexa o índice de prezos de consumo elaborado polo Instituto Nacional de Estatística ou calquera dos índices dos grupos, subgrupos, clases ou subclases que nel se integran, a revisión non poderá superar o 85 por cento de variación experimentada polo índice adoptado.

Artigo 79. Fórmulas.

1. As fórmulas que se establezan reflectirán a ponderación no prezo do contrato dos materiais básicos e da enerxía incorporados ao proceso de xeración das prestacións obxecto daquel. Non se incluírán nelas o custo da man de obra, os custos financeiros, os gastos xerais ou de estrutura nin o beneficio industrial.
2. Cando por circunstancias excepcionais a evolución dos custos de man de obra ou financeiros acaecida nun período experimente desviacións á alza que poidan reputarse como impredecibles no momento da adxudicación do contrato, o Consello de Ministros ou o órgano competente das comunidades autónomas poderá autorizar, con carácter transitorio, a introdución de factores correctores desta desviación para a súa consideración na revisión do prezo, sen que, en ningún caso, poidan superar o 80 por cento da desviación efectivamente producida.

Considerarase que concorren as circunstancias a que se refire o parágrafo anterior cando a evolución do deflactor do produto interior bruto oficialmente determinado polo Instituto Nacional de Estatística supere en 5 puntos porcentuais as previsións macroeconómicas oficiais efectivas no momento da adxudicación ou o tipo de xuro das letras do Tesouro supere en cinco puntos porcentuais o último dispoñible no momento da adxudicación do contrato. Os pregos de cláusulas administrativas particulares poderán incluír as referencias ás previsións macroeconómicas e ao tipo de xuro existentes no momento da licitación.

3. Salvo o previsto no número anterior, o índice ou fórmula de revisión aplicable ao contrato será invariable durante a vixencia deste e determinará a revisión de prezos en cada data respecto á data de adxudicación do contrato, sempre que a adxudicación se produza no prazo de tres meses desde a finalización do prazo de presentación de ofertas, ou respecto á data en que termine o devandito prazo de tres meses se a adxudicación se produce con posterioridade.

4. A Comisión Delegada do Goberno para Asuntos Económicos aprobará, por proposta do Comité Superior de Prezos de Contratos do Estado, os índices mensuais de prezos dos materiais básicos e da enerxía, que deberán ser publicados no «Boletín Oficial del Estado».

Os índices reflectirán, á alza ou á baixa, as variacións reais dos prezos da enerxía e materiais básicos observadas no mercado e poderán ser únicos para todo o territorio nacional ou particularizarse por zonas xeográficas.

5. Regulamentariamente establecerase a relación de materiais básicos que se incluírá nas fórmulas de revisión de prezos. A citada relación poderá ser ampliada por orde do ministro de Economía e Facenda, ditada logo de informe da Xunta Consultiva de Contratación Administrativa do Estado, cando así o exixa a evolución dos procesos produtivos ou a aparición de novos materiais con participación relevante no custo de determinados contratos.

Os indicadores ou regras de determinación de cada un dos índices que interveñen nas fórmulas de revisión de prezos serán establecidos por orde do ministro de Economía e Facenda, por proposta do Comité Superior de Prezos de Contratos do Estado.

Artigo 80. Coeficiente de revisión.

O resultado de aplicar as ponderacións previstas no número 1 do artigo anterior aos índices de prezos definidos no seu número 4 proporcionará en cada data, respecto á data e períodos determinados no número 3 do citado artigo, un coeficiente que se aplicará aos importes líquidos das prestacións realizadas que teñan dereito a revisión para os efectos de calcular o prezo que corresponda satisfacer.

Artigo 81. Revisión en casos de demora na execución.

Cando a cláusula de revisión se aplique sobre períodos de tempo en que o contratista incorrese en mora e sen prexuízo das penalidades que foren procedentes, os índices de prezos que deberán ser tidos en conta serán aqueles que correspondesen ás datas establecidas no contrato para a realización da prestación en prazo, salvo que os correspondentes ao

período real de execución produzan un coeficiente inferior, caso en que se aplicarán estes últimos.

Artigo 82. Pagamento do importe da revisión.

O importe das revisións que procedan farase efectivo, de oficio, mediante o aboamento ou desconto correspondente nas certificacións ou pagamentos parciais ou, excepcionalmente, se non se puideron incluír nas certificacións ou pagamentos parciais, na liquidación do contrato.

TÍTULO IV. GARANTÍAS EXIXIBLES NA CONTRATACIÓN DO SECTOR PÚBLICO

Capítulo Primeiro. Garantías que se deberán prestar nos contratos subscritos coas administracións públicas

Sección 1.ª Garantía definitiva

Artigo 83. Exixencia de garantía.

1. Os que presenten as ofertas economicamente máis vantaxosas nas licitacións dos contratos que celebren as administracións públicas deberán constituír, á disposición do órgano de contratación, unha garantía dun 5 por cento do importe de adxudicación, excluído o imposto sobre o valor engadido. No caso dos contratos con prezos provisorios a que se refire o artigo 75.5, a porcentaxe calcularase con referencia ao prezo máximo fixado.

Non obstante, atendidas as circunstancias concorrentes no contrato, o órgano de contratación poderá eximir o adxudicatario da obriga de constituír garantía, xustificándoo adecuadamente nos pregos, especialmente no caso de subministracións de bens consumibles cuxa entrega e recepción deba efectuarse antes do pagamento do prezo. Esta exención non será posible no caso de contratos de obras e de concesión de obras públicas.

2. En casos especiais, o órgano de contratación poderá establecer no prego de cláusulas que, ademais da garantía a que se refire o número anterior, se preste unha complementaria de ata un 5 por cento do importe de adxudicación do contrato, podendo alcanzar a garantía total un 10 por cento do prezo do contrato.

3. Cando a contía do contrato se determine en función de prezos unitarios, o importe da garantía que se deberá constituír fixarase atendendo ao orzamento base de licitación.

4. Na concesión de obras públicas o importe da garantía definitiva calcularase aplicando o 5 por cento sobre o valor estimado do contrato, cuantificado conforme o establecido no artigo 76.3.

O órgano de contratación, atendidas as características e a duración do contrato, poderá prever nos pregos, xustificándoo adecuadamente, a posibilidade de reducir o importe da garantía definitiva, unha vez executada a obra e durante o período previsto para a súa explotación. Sen prexuízo doutros criterios que poidan establecerse nos pregos, esta redución será progresiva e inversamente proporcional ao tempo que reste de vixencia do contrato, sen que poida supor unha minoración do importe da garantía por debaixo do 2 por cento do valor estimado do contrato.

Artigo 84. Garantías admitidas.

1. As garantías exixidas nos contratos celebrados coas administracións públicas poderanse prestar nalgunha das seguintes formas:

a) En efectivo ou en valores de Débeda Pública, con suxeición, en cada caso, ás condicións establecidas nas normas de desenvolvemento desta lei. O efectivo e os certificados de inmovilización dos valores anotados depositaranse na Caixa Xeral de Depósitos ou nas súas sucursais encadradas nas delegacións de Economía e Facenda, ou nas caixas ou establecementos públicos equivalentes das comunidades autónomas ou entidades locais contratantes ante as cales deban producir efectos, na forma e coas condicións que as normas de desenvolvemento desta lei establezan.

b) Mediante aval, prestado na forma e condicións que establezan as normas de desenvolvemento desta lei, por algún dos bancos, caixas de aforros, cooperativas de crédito, establecementos financeiros de crédito e sociedades de garantía recíproca autorizados para operar en España, que deberá depositarse nos establecementos sinalados na alínea a) anterior.

c) Mediante contrato de seguro de caución, celebrado na forma e coas condicións que as normas de desenvolvemento desta lei establezan, cunha entidade aseguradora autorizada para operar no ramo. O certificado do seguro deberase entregar nos establecementos sinalados na alínea a) anterior.

2. Cando así se prevexa nos pregos, a garantía que, eventualmente, deba prestarse en contratos distintos aos de obra e concesión de obra pública poderase constituír mediante retención no prezo.

3. Cando así se prevexa no prego, a acreditación da constitución da garantía poderase facer mediante medios electrónicos, informáticos ou telemáticos.

Artigo 85. Réxime das garantías prestadas por terceiros.

1. As persoas ou entidades distintas do contratista que presten garantías a favor deste non poderán utilizar o beneficio de excusión a que se refiren os artigos 1.830 e concordantes do Código civil.

2. O avalista ou asegurador será considerado parte interesada nos procedementos que afecten a garantía prestada, nos termos previstos na Lei 30/1992, do 26 de novembro.

3. No contrato de seguro de caución aplicaranse as seguintes normas:

a) Terá a condición de tomador do seguro o contratista e a de asegurado, a Administración contratante.

b) A falta de pagamento da prima, sexa única, primeira ou seguintes, non lle dará dereito ao asegurador a resolver o contrato, nin extinguirá o seguro, nin suspenderá a cobertura, nin liberará o asegurador da súa obriga, no caso de que este deba facer efectiva a garantía.

c) O asegurador non poderá opor ao asegurado as excepcións que poidan corresponderlle contra o tomador do seguro.

Artigo 86. Garantía global.

1. Alternativamente á prestación dunha garantía singular para cada contrato, o empresario poderá constituír unha garantía global para afianzar as responsabilidades que poidan derivar da execución de todos os que subscriba cunha Administración pública, ou cun ou varios órganos de contratación.

2. A garantía global deberase constituír nalgunha das modalidades previstas nas alíneas b) e c) do número 1 do artigo 84, e ser depositada na Caixa Xeral de Depósitos ou nas súas sucursais encadradas nas delegacións de Economía e Facenda ou nas caixas ou establecementos públicos equivalentes das comunidades autónomas ou entidades locais contratantes, segundo a Administración ante a cal deba producir efecto.

3. A garantía global responderá, xenérica e permanentemente, do cumprimento polo adxudicatario das obrigas derivadas dos contratos cubertos por ela ata o 5 por cento, ou porcentaxe maior que proceda, do importe de adxudicación ou do orzamento base de licitación, cando o prezo se determine en función de prezos unitarios, sen prexuízo de que a indemnización de danos e perdas a favor da Administración que, de ser o caso, poida ser procedente, se faga efectiva sobre o resto da garantía global.

4. Para efectos da afectación da garantía global a un contrato concreto, a caixa ou establecemento onde se constituíse emitirá, por petición dos interesados, unha certificación acreditativa da súa existencia e suficiencia, nun prazo máximo de tres días hábiles desde a presentación da solicitude en tal sentido, e procederá a inmovilizar o importe da garantía que se deberá constituír, que se liberará cando quede cancelada a garantía.

Artigo 87. Constitución, reposición e reaxuste de garantías.

1. O licitador que presentase a oferta economicamente máis vantaxosa deberá acreditar, no prazo sinalado no artigo 135.2, a constitución da garantía. De non cumprir este requisito por causas imputables a el, a Administración non efectuará a adxudicación ao seu favor, sendo de aplicación o disposto no último parágrafo do artigo 135.2.

2. Caso de se faceren efectivas sobre a garantía as penalidades ou indemnizacións exixibles ao adxudicatario, este deberá repor ou ampliar aquela, na contía que corresponda, no prazo de quince días desde a execución; en caso contrario incorrerá en causa de resolución.

3. Cando, como consecuencia dunha modificación do contrato, experimente variación o prezo deste, deberase reaxustar a garantía, para que garde a debida proporción co novo prezo modificado, no prazo de quince días contados desde a data en que se lle notifique ao empresario o acordo de modificación. Para estes efectos, non se considerarán as variacións de prezo que se produzan como consecuencia dunha revisión deste conforme o sinalado no capítulo II do título III deste libro.

Artigo 88. Responsabilidades a que están afectas as garantías.

A garantía responderá dos seguintes conceptos:

a) Das penalidades impostas ao contratista conforme o artigo 196.

b) Da correcta execución das prestacións previstas no contrato, dos gastos orixinados á Administración pola demora do contratista no cumprimento das súas obrigas, e dos danos e perdas ocasionados a aquela con motivo da execución do contrato ou polo seu incumprimento, cando non proceda a súa resolución.

c) Da incautación que pode decretarse nos casos de resolución do contrato, de acordo co que nel ou nesta lei estea establecido.

d) Ademais, no contrato de subministración a garantía definitiva responderá da inexistencia de vicios ou defectos dos bens subministrados durante o prazo de garantía que se prevese no contrato.

Artigo 89. Preferencia na execución de garantías.

1. Para facer efectiva a garantía, a Administración contratante terá preferencia sobre calquera outro acreedor, sexa cal for a natureza deste e o título do cal derive o seu crédito.
2. Cando a garantía non sexa bastante para cubrir as responsabilidades a que está afecta, a Administración procederá ao cobramento da diferenza mediante o procedemento administrativo de constrinximento, conforme o establecido nas normas de recadación.

Artigo 90. Devolución e cancelación das garantías.

1. A garantía non será devolta ou cancelada ata se producir o vencemento do prazo de garantía e cumprirse satisfactoriamente o contrato de que se trate, ou ata que se declare a resolución deste sen culpa do contratista.
2. Aprobada a liquidación do contrato e transcorrido o prazo de garantía, se non resultaren responsabilidades, devolverase a garantía constituída ou cancelarse o aval ou seguro de caución.

O acordo de devolución deberá adoptarse e notificárselle ao interesado no prazo de dous meses desde a finalización do prazo de garantía. Transcorrido este, a Administración deberalle aboar ao contratista a cantidade que lle deba, incrementada co xuro legal do diñeiro correspondente ao período transcorrido desde o vencemento do citado prazo ata a data da devolución da garantía, de esta non se ter feito efectiva por causa imputable á Administración.

3. No suposto de recepción parcial só poderá o contratista solicitar a devolución ou cancelación da parte proporcional da garantía cando así estea autorizado expresamente no prego de cláusulas administrativas particulares.
4. Nos casos de cesión de contratos non se procederá á devolución ou cancelación da garantía prestada polo cedente ata que estea formalmente constituída a do cesionario.
5. Transcorrido un ano desde a data de terminación do contrato sen que a recepción formal e a liquidación tivesen lugar por causas non imputables ao contratista, procederase, sen máis demora, á devolución ou cancelación das garantías unha vez depuradas as responsabilidades a que se refire o artigo 88.

Cando o importe do contrato sexa inferior a 1.000.000 euros, se se trata de contratos de obras, ou a 100.000 euros, no caso doutros contratos, o prazo reducirase a seis meses.

Sección 2.ª Garantía provisoria

Artigo 91. Exixencia e réxime.

1. En atención ás circunstancias concorrentes en cada contrato, os órganos de contratación poderanlles exixir aos licitadores a constitución dunha garantía que responda do mantemento das súas ofertas ata a súa adxudicación. Para o licitador que resulte adxudicatario, a garantía provisoria responderá tamén do cumprimento das obrigas que lle impón o segundo parágrafo do artigo 135.2.

Cando o órgano de contratación decida exixir unha garantía provisional deberá xustificar suficientemente no expediente as razóns da súa exixencia para ese concreto contrato.

2. Nos pregos de cláusulas administrativas determinarase o importe da garantía provisoria, que non poderá ser superior a un 3 por cento do orzamento do contrato, e o réxime da súa devolución. A garantía provisoria poderase prestar en calquera das formas previstas no artigo 84.

3. Cando se exixan garantías provisorias, estas depositaranse, nas condicións que as normas de desenvolvemento desta lei establezan, na seguinte forma:

a) Na Caixa Xeral de Depósitos ou nas súas sucursais encadradas nas delegacións de Economía e Facenda, ou na caixa ou establecemento público equivalente das comunidades autónomas ou entidades locais contratantes ante as cales deban producir efecto cando se trate de garantías en efectivo.

b) Ante o órgano de contratación, cando se trate de certificados de inmovilización de valores anotados, de avais ou de certificados de seguro de caución.

4. A garantía provisoria extinguirase automaticamente e será devolta aos licitadores inmediatamente despois da adxudicación do contrato. En todo caso, a garantía será retida ao licitador cuxa proposición fose seleccionada para a adxudicación ata que proceda á constitución da garantía definitiva, e incautada ás empresas que retiren inxustificadamente a súa proposición antes da adxudicación.

5. O adxudicatario poderá aplicar o importe da garantía provisoria á definitiva ou proceder a unha nova constitución desta última, caso en que a garantía provisoria será cancelada simultaneamente á constitución da definitiva.

Capítulo II. Garantías que se deberán prestar noutros contratos do sector público

Artigo 92. Supostos e réxime.

1. Nos contratos que celebren os entes, organismos e entidades do sector público que non teñan a consideración de administracións públicas, os órganos de contratación poderanlles exixir a prestación dunha garantía aos licitadores ou candidatos, para responder do mantemento das súas ofertas ata a adxudicación e, de ser o caso, formalización do contrato, ou ao adxudicatario, para asegurar a correcta execución da prestación.

2. O importe da garantía, que se poderá presentar nalgunha das formas previstas no artigo 84, así como o réxime da súa devolución ou cancelación, serán establecidos polo órgano de contratación, atendidas as circunstancias e características do contrato.

TÍTULO QUINTO. MODIFICACIÓN DOS CONTRATOS

Artigo 92 bis. Supostos.

1. Sen prexuízo dos supostos previstos nesta lei de sucesión na persoa do contratista, cesión do contrato, revisión de prezos e prórroga do prazo de execución, os contratos do sector público só se poderán modificar cando así se previse nos pregos ou no anuncio de licitación ou nos casos e cos límites establecidos no artigo 92 quáter.

En calquera outro suposto, se fose necesario que a prestación se executase en forma distinta á pactada, inicialmente deberase proceder á resolución do contrato en vigor e á celebración doutro baixo as condicións pertinentes. Este novo contrato deberá ser adxudicado de acordo co previsto no libro III.

2. A modificación do contrato non se poderá realizar co fin de engadir prestacións complementarias ás inicialmente contratadas, ampliar o obxecto do contrato co fin de que poida cumprir finalidades novas non recollidas na súa documentación preparatoria, ou incorporar unha prestación susceptible de utilización ou aproveitamento independente. Nestes supostos, deberase proceder a unha nova contratación da prestación correspondente, na cal se poderá aplicar o réxime establecido para a adxudicación de contratos complementarios, de concorreren as circunstancias previstas nos artigos 155.b) e 158.b).

Artigo 92 ter. Modificacións previstas na documentación que rexe a licitación.

Os contratos do sector público poderanse modificar sempre que nos pregos ou no anuncio de licitación se advertise expresamente desta posibilidade e se detallasen de forma clara, precisa e inequívoca as condicións en que se poderá facer uso dela, así como o alcance e os límites das modificacións que se poden acordar con expresa indicación da porcentaxe do prezo do contrato que como máximo poidan afectar, e o procedemento que se deba seguir para iso.

Para estes efectos, os supostos en que se poderá modificar o contrato deberanse definir con total concreción por referencia a circunstancias cuxa concorrencia se poida verificar de forma obxectiva e as condicións da eventual modificación deberanse precisar cun detalle suficiente para permitirlles aos licitadores a súa valoración para os efectos de formular a súa oferta e ser tomadas en conta no que se refire á existencia de condicións de aptitude aos licitadores e valoración das ofertas.

Artigo 92 quáter. Modificacións non previstas na documentación que rexe a licitación.

1. As modificacións non previstas nos pregos ou no anuncio de licitación só se poderán efectuar cando se xustifique suficientemente a concorrencia dalgunha das seguintes circunstancias:

a) Inadecuación da prestación contratada para satisfacer as necesidades que se pretenden cubrir mediante o contrato debido a erros ou omisións padecidos na redacción do proxecto ou das especificacións técnicas.

b) Inadecuación do proxecto ou das especificacións da prestación por causas obxectivas que determinen a súa falta de idoneidade, consistentes en circunstancias de tipo xeolóxico, hídrico, arqueolóxico, ambiental ou similares, postas de manifesto con posterioridade á adxudicación do contrato e que non fosen previsibles con anterioridade aplicando toda a dilixencia requirida de acordo cunha boa práctica profesional na elaboración do proxecto ou na redacción das especificacións técnicas.

c) Forza maior ou caso fortuíto que fixesen imposible a realización da prestación nos termos inicialmente definidos.

d) Conveniencia de incorporar á prestación avances técnicos que a melloren notoriamente, sempre que a súa dispoñibilidade no mercado, de acordo co estado da técnica, se produciuse con posterioridade á adxudicación do contrato.

e) Necesidade de axustar a prestación a especificacións técnicas, ambientais, urbanísticas, de seguridade ou de accesibilidade aprobadas con posterioridade á adxudicación do contrato.

2. A modificación do contrato acordada conforme o previsto neste artigo non poderá alterar as condicións esenciais da licitación e adxudicación, e deberase limitar a introducir as variacións estritamente indispensables para responder á causa obxectiva que a faga necesaria.

3. Para os efectos do previsto no punto anterior, entenderase que se alteran as condicións esenciais de licitación e adxudicación do contrato nos seguintes casos:

a) Cando a modificación varíe substancialmente a función e características esenciais da prestación inicialmente contratada.

b) Cando a modificación altere a relación entre a prestación contratada e o prezo, tal e como esa relación quedou definida polas condicións da adxudicación.

c) Cando, para a realización da prestación modificada, fose necesaria unha habilitación profesional diferente da exixida para o contrato inicial ou unhas condicións de solvencia substancialmente distintas.

d) Cando as modificacións do contrato iguallen ou excedan, en máis ou en menos, o 10 por 100 do prezo de adxudicación do contrato; no caso de modificacións sucesivas, o conxunto delas non poderá superar este límite.

e) En calquera outro caso en que se poida presumir que, de ser coñecida previamente a modificación, concorresen ao procedemento de adxudicación outros interesados, ou que os licitadores que tomaron parte nel presentasen ofertas substancialmente diferentes ás formuladas.

Artigo 92 quinquies. Procedemento.

1. No caso previsto no artigo 92 ter as modificacións contractuais acordaranse na forma que se especificou no anuncio ou nos pregos.

2. Antes de proceder á modificación do contrato conforme o disposto no artigo 92 quáter, deberáselle dar audiencia ao redactor do proxecto ou das especificacións técnicas, se estes foron preparados por un terceiro alieo ao órgano de contratación en virtude dun contrato de servizos, para que, nun prazo non inferior a tres días, formule as consideracións que teña por conveniente.

3. O disposto neste artigo enténdese sen prexuízo do establecido no artigo 195 para o caso de modificacións que afecten contratos administrativos.

LIBRO II. PREPARACIÓN DOS CONTRATOS

TÍTULO PRIMEIRO. PREPARACIÓN DE CONTRATOS POLAS ADMINISTRACIÓN PÚBLICAS

Capítulo Primeiro. Normas xerais

Sección 1.ª Expediente de contratación

Subsección 1.ª Tramitación ordinaria

Artigo 93. Expediente de contratación: iniciación e contido.

1. A celebración de contratos por parte das administracións públicas requirirá a tramitación previa do correspondente expediente, que será iniciado polo órgano de contratación motivando a necesidade do contrato nos termos previstos no artigo 22 desta lei.

2. O expediente deberase referir á totalidade do obxecto do contrato, sen prexuízo do previsto no número 3 do artigo 74 acerca da súa eventual división en lotes, para efectos da licitación e adxudicación.

3. Ao expediente incorporaranse o prego de cláusulas administrativas particulares e o de prescricións técnicas que vaian rexer o contrato. No caso de que o procedemento elixido para adxudicar o contrato sexa o de diálogo competitivo regulado na sección 5.ª do capítulo I, do título I, do libro III, os pregos de cláusulas administrativas e de prescricións técnicas serán substituídos polo documento descritivo a que fai referencia o artigo 165.1.

Así mesmo, deberase incorporar o certificado de existencia de crédito ou documento que legalmente o substitúa, e a fiscalización previa da intervención, de ser o caso, nos termos previstos na Lei 47/2003, do 26 de novembro.

4. No expediente xustificárase adecuadamente a elección do procedemento e a dos criterios que se terán en consideración para adxudicar o contrato.

5. Se o financiamento do contrato se vai realizar con achegas de distinta procedencia, aínda que se trate de órganos dunha mesma Administración pública, o órgano de contratación ao cal lle corresponda a adxudicación do contrato tramitará un só expediente, e nel deberá acreditar a plena dispoñibilidade de todas as achegas e determinar a orde do seu aboamento, con inclusión dunha garantía para a súa efectividade.

Artigo 94. Aprobación do expediente.

1. Completado o expediente de contratación, o órgano de contratación ditará unha resolución motivada en que aprobe este e dispoña a apertura do procedemento de adxudicación. A dita resolución implicará tamén a aprobación do gasto, salvo o suposto excepcional previsto na alínea a) do número 3 do artigo 134, ou que as normas de desconcentración ou o acto de delegación establecesen o contrario, caso en que deberá obterse a aprobación do órgano competente.

2. Os expedientes de contratación poderanse ultimar incluso coa adxudicación e formalización do correspondente contrato, mesmo cando a súa execución, xa se realice nunha ou en varias anualidades, deba iniciarse no exercicio seguinte. Para estes efectos poderanse comprometer créditos coas limitacións que determinen as normas orzamentarias das distintas administracións públicas suxeitas a esta lei.

Artigo 95. Expediente de contratación en contratos menores.

1. Nos contratos menores definidos no artigo 122.3, a tramitación do expediente só exixirá a aprobación do gasto e a incorporación a el da factura correspondente, que deberá reunir os requisitos que as normas de desenvolvemento desta lei establezan.

2. No contrato menor de obras, deberase engadir, ademais, o orzamento das obras, sen prexuízo de que deba existir o correspondente proxecto cando normas específicas así o requiran. Deberá, igualmente, solicitarse o informe de supervisión a que se refire o artigo 109 cando o traballo afecte a estabilidade, seguranza ou estanquidade da obra.

Subsección 2.ª Tramitación abreviada do expediente

Artigo 96. Tramitación urxente do expediente.

1. Poderán ser obxecto de tramitación urxente os expedientes correspondentes aos contratos cuxa celebración responda a unha necesidade inaprazable ou cuxa adxudicación sexa preciso acelerar por razóns de interese público. Para tales efectos o expediente deberá conter a declaración de urxencia feita polo órgano de contratación, debidamente motivada.

2. Os expedientes cualificados de urxentes tramitaranse seguindo o mesmo procedemento que os ordinarios, coas seguintes especialidades:

a) Os expedientes gozarán de preferencia para o seu despacho polos distintos órganos que interveñan na tramitación, que disporán dun prazo de cinco días para emitir os respectivos informes ou completar os trámites correspondentes.

Cando a complexidade do expediente ou calquera outra causa igualmente xustificada impida cumprir o prazo antes indicado, os órganos que deban realizar o trámite porano en coñecemento do órgano de contratación que declarase a urxencia. En tal caso o prazo quedará prorrogado ata dez días.

b) Acordada a apertura do procedemento de adxudicación, os prazos establecidos nesta lei para a licitación, adxudicación e formalización do contrato reduciranse á metade, salvo o prazo de quince días hábiles establecido no parágrafo primeiro do artigo 140.3 como período de espera antes da formalización do contrato.

No entanto, cando se trate de procedementos relativos a contratos suxeitos a regulación harmonizada, esta redución non afectará os prazos establecidos nos artigos 142 e 143 para a facilitación de información aos licitadores e a presentación de proposicións no procedemento aberto. Nos procedementos restrinxidos e nos negociados en que, conforme o previsto no artigo 161.1, proceda a publicación dun anuncio da licitación, o prazo para a presentación de solicitudes de participación poderase reducir ata quince días contados desde o envío do anuncio de licitación, ou ata dez, se este envío se efectúa por medios electrónicos, informáticos ou telemáticos, e o prazo para facilitar a información suplementaria a que se refire o artigo 150.4 reducirase a catro días. No procedemento restrinxido, o prazo para a presentación de proposicións previsto no artigo 151.1 poderase reducir ata dez días a partir da data do envío da invitación para presentar ofertas.

c) O prazo de inicio da execución do contrato non poderá ser superior a quince días hábiles, contados desde a formalización. De se exceder este prazo, o contrato poderá ser resolto, salvo que o atraso se deba a causas alleas á Administración contratante e ao contratista e así se faga constar na correspondente resolución motivada.»

Artigo 97. Tramitación de emerxencia.

1. Cando a Administración teña que actuar de maneira inmediata por mor de acontecementos catastróficos, de situacións que supoñan grave perigo ou de necesidades que afecten a defensa nacional, observarse o seguinte réxime excepcional:

a) O órgano de contratación, sen obriga de tramitar expediente administrativo, poderá ordenar a execución do necesario para remediar o acontecemento producido ou satisfacer a necesidade sobrevida, ou contratar libremente a seu obxecto, en todo ou en parte, sen se suxeitar aos requisitos formais establecidos nesta lei, incluso o da existencia de crédito suficiente. O acordo correspondente irá acompañado da oportuna retención de crédito ou documentación que xustifique a iniciación do expediente de modificación de crédito.

b) Se o contrato foi celebrado pola Administración xeral do Estado, os seus organismos autónomos, entidades xestoras e servizos comúns da Seguridade Social ou demais entidades públicas estatais, daráselle conta dos ditos acordos ao Consello de Ministros no prazo máximo de sesenta días.

c) Simultaneamente, o Ministerio de Economía e Facenda, se se trata da Administración xeral do Estado, ou os representantes legais dos organismos autónomos e entidades xestoras e servizos comúns da Seguridade Social, autorizarán o libramento dos fondos precisos para lles facer fronte aos gastos, con carácter de a xustificar.

d) Executadas as actuacións obxecto deste réxime excepcional, procederase a realizar os trámites necesarios para a intervención e aprobación da conta xustificativa, sen prexuízo dos axustes precisos que se establezan regulamentariamente para efectos de dar cumprimento ao artigo 49 da Lei xeral orzamentaria.

e) O prazo de inicio da execución das prestacións non poderá ser superior a un mes, contado desde a adopción do acordo previsto na alínea a). De se exceder este prazo, a contratación das devanditas prestacións requirirá a tramitación dun procedemento ordinario.

Así mesmo, transcorrido o dito prazo, renderase a conta xustificativa do libramento que, de ser o caso, se efectuase, con reintegro dos fondos non investidos. Nas normas de desenvolvemento desta lei desenvolverase o procedemento de control destas obrigas.

2. As restantes prestacións que sexan necesarias para completar a actuación acometida pola Administración e que non teñan carácter de emerxencia contrataranse de acordo coa tramitación ordinaria regulada nesta lei.

Sección 2.ª Pregos de cláusulas administrativas e de prescricións técnicas

Artigo 98. Pregos de cláusulas administrativas xerais.

1. O Consello de Ministros, por iniciativa dos ministerios interesados, por proposta do ministro de Economía e Facenda, e co ditame previo do Consello de Estado, poderá aprobar pregos de cláusulas administrativas xerais, que se deberán axustar no seu contido aos preceptos desta lei e das súas disposicións de desenvolvemento, para a súa utilización nos contratos que celebren os órganos de contratación da Administración xeral do Estado, os seus organismos autónomos, entidades xestoras e servizos comúns da Seguridade Social e demais entidades públicas estatais.

2. Cando se trate de pregos xerais para a adquisición de bens e servizos relacionados coas tecnoloxías para a información, a proposta ao Consello de Ministros corresponderalles conxuntamente ao ministro de Economía e Facenda e mais ao ministro de Administracións Públicas.

3. As comunidades autónomas e as entidades que integran a Administración local poderán aprobar pregos de cláusulas administrativas xerais, de acordo coas súas normas específicas, co ditame previo do Consello de Estado ou órgano consultivo equivalente da comunidade autónoma respectiva, de o haber.

Artigo 99. Pregos de cláusulas administrativas particulares.

1. Os pregos de cláusulas administrativas particulares deberanse aprobar previamente á autorización do gasto ou conxuntamente con ela, e sempre antes da licitación do contrato ou, de non existir esta, antes da súa adxudicación.

2. Nos pregos de cláusulas administrativas particulares incluíranse os pactos e condicións definidores dos dereitos e obrigas das partes do contrato e as demais mencións requiridas por esta lei e as súas normas de desenvolvemento.

No caso de contratos mixtos, detallarase o réxime xurídico aplicable aos seus efectos, cumprimento e extinción, atendendo ás normas aplicables ás diferentes prestacións fusionadas neles.

3. Os contratos axustaranse ao contido dos pregos particulares cuxas cláusulas se consideran parte integrante deles.

4. A aprobación dos pregos de cláusulas administrativas particulares corresponderalle ao órgano de contratación, que poderá, así mesmo, aprobar modelos de pregos particulares para determinadas categorías de contratos de natureza análoga.

5. A Xunta Consultiva de Contratación Administrativa do Estado deberá emitir informe con carácter previo sobre todos os pregos particulares en que se propoña a inclusión de estipulacións contrarias aos correspondentes pregos xerais.

6. Na Administración xeral do Estado, os seus organismos autónomos, entidades xestoras e servizos comúns da Seguridade Social e demais entidades públicas estatais, a aprobación dos pregos e dos modelos requirirá o informe previo do servizo xurídico respectivo. Este informe non será necesario cando o prego de cláusulas administrativas particulares se axuste a un modelo de prego que fose previamente obxecto deste informe.

Artigo 100. Pregos de prescricións técnicas.

1. O órgano de contratación aprobará, con anterioridade á autorización do gasto ou conxuntamente con ela, e sempre antes da licitación do contrato ou, de non existir esta, antes da súa adxudicación, os pregos e documentos que conteñan as prescricións técnicas particulares que deban rexer a realización da prestación e definan as súas calidades, de conformidade cos requisitos que para cada contrato establece esta lei.

2. Co informe previo da Xunta Consultiva de Contratación Administrativa do Estado, o Consello de Ministros, por proposta do ministro correspondente, poderá establecer os pregos de prescricións técnicas xerais a que deban axustarse a Administración xeral do Estado, os seus organismos autónomos, entidades xestoras e servizos comúns da Seguridade Social e demais entidades públicas estatais.

Artigo 101. Regras para o establecemento de prescricións técnicas.

1. As prescricións técnicas definiranse, na medida do posible, tendo en conta criterios de accesibilidade universal e de deseño para todos, tal como son definidos estes termos na Lei 51/2003, do 2 de decembro, de igualdade de oportunidades, non discriminación e accesibilidade universal das persoas con discapacidade, e, sempre que o obxecto do contrato afecte ou poida afectar o ambiente, aplicando criterios de sustentabilidade e protección ambiental, de acordo coas definicións e principios regulados nos artigos 3 e 4, respectivamente, da Lei 16/2002, do 1 de xullo, de prevención e control integrados da contaminación.

De non ser posible definir as prescricións técnicas tendo en conta criterios de accesibilidade universal e de deseño para todos, deberá motivarse suficientemente esta circunstancia.

2. As prescricións técnicas deberán permitir o acceso en condicións de igualdade dos licitadores, sen que poidan ter por efecto a creación de obstáculos inxustificados á apertura dos contratos públicos á competencia.

3. Sen prexuízo das instrucións e regulamentos técnicos nacionais que sexan obrigatorios, sempre e cando sexan compatibles co dereito comunitario, as prescricións técnicas poderanse definir dalgunha das seguintes formas:

a) Facendo referencia, de acordo coa seguinte orde de prelación, a especificacións técnicas contidas en normas nacionais que incorporen normas europeas, a documentos de idoneidade técnica europeos, a especificacións técnicas comúns, a normas internacionais, a outros sistemas de referencias técnicas elaborados polos organismos europeos de normalización ou, no seu defecto, a normas nacionais, a documentos de

idoneidade técnica nacionais ou a especificacións técnicas nacionais en materia de proxecto, cálculo e realización de obras e de posta en funcionamento de produtos, acompañando cada referencia da mención «ou equivalente».

b) En termos de rendemento ou de exixencias funcionais, incorporando a estas últimas, cando o obxecto do contrato afecte ou poida afectar o ambiente, a previsión de características ambientais. Os parámetros empregados deben ser suficientemente precisos como para permitir a determinación do obxecto do contrato polos licitadores e a súa adxudicación aos órganos de contratación.

c) En termos de rendemento ou de exixencias funcionais, conforme o indicado na alínea b), facendo referencia, como medio de presunción de conformidade con eles, ás especificacións citadas na alínea a).

d) Facendo referencia ás especificacións técnicas mencionadas na alínea a), para certas características, e ao rendemento ou ás exixencias funcionais mencionados na alínea b), para outras.

4. Cando as prescricións técnicas se definan na forma prevista na alínea a) do número anterior, o órgano de contratación non poderá rexeitar unha oferta baseándose en que os produtos e servizos ofrecidos non se axustan ás especificacións a que se fixo referencia, sempre que na súa oferta o licitador probe, por calquera medio adecuado, que as solucións que propón cumpren de forma equivalente os requisitos definidos nas correspondentes prescricións técnicas. Para estes efectos, un informe técnico do fabricante ou un informe de ensaios elaborado por un organismo técnico oficialmente recoñecido poderán constituír un medio de proba adecuado.

5. Cando as prescricións se establezan en termos de rendemento ou de exixencias funcionais, non poderá rexeitarse unha oferta de obras, produtos ou servizos que se axusten a unha norma nacional que incorpore unha norma europea, a un documento de idoneidade técnica europeo, a unha especificación técnica común, a unha norma internacional ou ao sistema de referencias técnicas elaborado por un organismo europeo de normalización, sempre que estes documentos técnicos teñan por obxecto os rendementos ou as exixencias funcionais exixidos polas prescricións.

Nestes casos, o licitador debe probar na súa oferta que as obras, produtos ou servizos conformes coa norma ou documento técnico cumpren as prescricións técnicas establecidas polo órgano de contratación. Para estes efectos, un informe técnico do fabricante ou un informe de ensaios elaborado por un organismo técnico oficialmente recoñecido poderán constituír un medio adecuado de proba.

6. Cando se prescriban características ambientais en termos de rendementos ou de exixencias funcionais, poderanse utilizar prescricións detalladas ou, de ser o caso, partes destas, tal como se definen nas etiquetas ecolóxicas europeas, nacionais ou plurinacionais, ou en calquera outra etiqueta ecolóxica, sempre que estas sexan apropiadas para definir as características das subministracións ou das prestacións que sexan obxecto do contrato, as súas exixencias se baseen en información científica, no procedemento para a súa adopción puidesen participar todas as partes concernidas tales como organismos gubernamentais, consumidores, fabricantes, distribuidores e organizacións ambientais, e que sexan accesibles a todas as partes interesadas.

Os órganos de contratación poderán indicar que os produtos ou servizos provistos da etiqueta ecolóxica se consideran acordes coas especificacións técnicas definidas no prego de prescricións técnicas, e deberán aceptar calquera outro medio de proba adecuado, como un informe técnico do fabricante ou un informe de ensaios elaborado por un organismo técnico oficialmente recoñecido.

7. Para efectos deste artigo, entenderase por «organismos técnicos oficialmente recoñecidos» aqueles laboratorios de ensaios, entidades de calibración, e organismos de inspección e certificación que, sendo conformes coas normas aplicables, fosen oficialmente recoñecidos polas administracións públicas no ámbito das súas respectivas competencias.

Os órganos de contratación deberán aceptar os certificados expedidos por organismos recoñecidos noutros Estados membros.

8. Salvo que o xustifique o obxecto do contrato, as especificacións técnicas non poderán mencionar unha fabricación ou unha procedencia determinada ou un procedemento concreto, nin facer referencia a unha marca, a unha patente ou a un tipo, a unha orixe ou a unha produción determinados coa finalidade de favorecer ou descartar certas empresas ou certos produtos.

Tal mención ou referencia será autorizada, con carácter excepcional, no caso de que non sexa posible facer unha descrición o bastante precisa e intelixible do obxecto do contrato en aplicación dos números 3 e 4 deste artigo e deberá ir acompañada da mención «ou equivalente».

Artigo 102. Condicións especiais de execución do contrato.

1. Os órganos de contratación poderán establecer condicións especiais en relación coa execución do contrato, sempre que sexan compatibles co dereito comunitario e se indiquen no anuncio de licitación e no prego ou no contrato. Estas condicións de execución poderanse referir, en especial, a consideracións de tipo ambiental ou a consideracións de tipo social, co fin de promover o emprego de persoas con dificultades particulares de

inserción no mercado laboral, eliminar as desigualdades entre o home e a muller no dito mercado, combater o paro, favorecer a formación no lugar de traballo, ou outras finalidades que se establezan con referencia á estratexia coordinada para o emprego, definida no artigo 125 do Tratado constitutivo da Comunidade Europea, ou garantir o respecto aos dereitos laborais básicos ao longo da cadea de produción mediante a exigencia do cumprimento das convencións fundamentais da Organización Internacional do Traballo.

2. Os pregos ou o contrato poderán establecer penalidades, conforme o previsto no artigo 196.1, para o caso de incumprimento destas condicións especiais de execución, ou atribuírlles o carácter de obrigas contractuais esenciais para os efectos sinalados no artigo 206.g). Cando o incumprimento destas condicións non se tipifique como causa de resolución do contrato, poderá ser considerado nos pregos ou no contrato, nos termos que se establezan regulamentariamente, como infracción grave para os efectos establecidos no artigo 49.2.e).

Artigo 103. Información sobre as obrigas relativas á fiscalidade, protección do ambiente, emprego e condicións laborais.

1. O órgano de contratación poderá sinalar no prego o organismo ou organismos dos cales os candidatos ou licitadores poidan obter a información pertinente sobre as obrigas relativas á fiscalidade, á protección do ambiente e ás disposicións vixentes en materia de protección do emprego, condicións de traballo e prevención de riscos laborais, que serán aplicables aos traballos efectuados na obra ou aos servizos prestados durante a execución do contrato.

2. O órgano de contratación que facilite a información a que se refire o número 1 solicitaralles aos licitadores ou aos candidatos nun procedemento de adxudicación de contratos que manifesten que tiveron en conta na elaboración das súas ofertas as obrigas derivadas das disposicións vixentes en materia de protección do emprego, condicións de traballo e prevención de riscos laborais, e protección do ambiente.

Isto non obstará para a aplicación do disposto no artigo 136 sobre verificación das ofertas que inclúan valores anormais ou desproporcionados.

Artigo 104. Información sobre as condicións de subrogación en contratos de traballo.

Naqueles contratos que lle impoñan ao adxudicatario a obriga de se subrogar como empregador en determinadas relacións laborais, o órgano de contratación deberalles facilitar aos licitadores, no propio prego ou na documentación complementaria, a información sobre as condicións dos

contratos dos traballadores a que afecte a subrogación que resulte necesaria para permitir a avaliación dos custos laborais que implicará tal medida. Para estes efectos, a empresa que viñese efectuando a prestación obxecto do contrato que se vai adxudicar e que teña a condición de empregadora dos traballadores afectados estará obrigada a lle proporcionar a referida información ao órgano de contratación, por requirimento deste.

Capítulo II. Normas especiais para a preparación de determinados contratos

Sección 1.ª Actuacións preparatorias do contrato de obras

Subsección 1.ª Proxecto de obras e implantación

Artigo 105. Proxecto de obras.

1. Nos termos previstos nesta lei, a adxudicación dun contrato de obras requirirá a elaboración previa, a supervisión, a aprobación e a implantación do correspondente proxecto, que definirá con precisión o obxecto do contrato. A aprobación do proxecto corresponderalle ao órgano de contratación salvo que tal competencia lle estea especificamente atribuída a outro órgano por unha norma xurídica.

2. No suposto de adxudicación conxunta de proxecto e obra, a execución desta quedará condicionada á supervisión, aprobación e implantación do proxecto polo órgano de contratación.

Artigo 106. Clasificación das obras.

1. Para os efectos de elaboración dos proxectos clasificaranse as obras, segundo o seu obxecto e natureza, nos grupos seguintes:

- a) Obras de primeiro establecemento, reforma ou gran reparación.
- b) Obras de reparación simple, restauración ou rehabilitación.
- c) Obras de conservación e mantemento.
- d) Obras de demolición.

2. Son obras de primeiro establecemento as que dan lugar á creación dun ben inmovible.

3. O concepto xeral de reforma abarca o conxunto de obras de ampliación, mellora, modernización, adaptación, adecuación ou reforzo dun ben inmovible xa existente.

4. Considéranse como obras de reparación as necesarias para emendar un menoscabo producido nun ben inmovible por causas fortuítas ou accidentais. Cando afecten fundamentalmente a estrutura resistente, terán a cualificación de gran reparación e, en caso contrario, de reparación simple.
5. Se o menoscabo se produce no tempo polo uso natural do ben, as obras necesarias para a súa emenda terán o carácter de conservación. As obras de mantemento terán o mesmo carácter que as de conservación.
6. Son obras de restauración aquelas que teñen por obxecto reparar unha construción conservando a súa estética, respectando o seu valor histórico e mantendo a súa funcionalidade.
7. Son obras de rehabilitación aquelas que teñen por obxecto reparar unha construción conservando a súa estética, respectando o seu valor histórico e dotándoa dunha nova funcionalidade que sexa compatible cos elementos e valores orixinais do inmovible.
8. Son obras de demolición as que teñan por obxecto o derrubamento ou a destrución dun ben inmovible.

Artigo 107. Contido dos proxectos e responsabilidade derivada da súa elaboración.

1. Os proxectos de obras deberán comprender, cando menos:

- a) Unha memoria en que se describa o obxecto das obras, que recollerá os antecedentes e situación previa a elas, as necesidades que se pretenden satisfacer e a xustificación da solución adoptada, detallándose os factores de todo tipo que se deberán ter en conta.

- b) Os planos de conxunto e de detalle necesarios para que a obra quede perfectamente definida, así como os que delimiten a ocupación de terreos e a restitución de servidumes e demais dereitos reais, de ser o caso, e servizos afectados pola súa execución.

- c) O prego de prescricións técnicas particulares, onde se fará a descrición das obras e se regulará a súa execución, con expresión da forma en que esta se levará a cabo, as obrigas de tipo técnico que lle correspondan ao contratista, e a maneira en que se levará a cabo a medición das unidades executadas e o control de calidade dos materiais empregados e do proceso de execución.

- d) Un orzamento, integrado ou non por varios parciais, con expresión dos prezos unitarios e dos descompostos, de ser o caso, estado de medicións e os detalles precisos para a súa valoración.

e) Un programa de desenvolvemento dos traballos ou plan de obra de carácter indicativo, con previsión, de ser o caso, do tempo e mais do custo.

f) As referencias de todo tipo en que se fundamentará a implantación da obra.

g) O estudo de seguranza e saúde ou, de ser o caso, o estudo básico de seguranza e saúde, nos termos previstos nas normas de seguranza e saúde nas obras.

h) Canta documentación veña prevista en normas de carácter legal ou regulamentario.

2. Non obstante, para os proxectos de obras de primeiro establecemento, reforma ou gran reparación inferiores a 350.000 euros, e para os restantes proxectos enumerados no artigo anterior, poderase simplificar, refundir, ou mesmo suprimir, algún ou algúns dos documentos anteriores na forma que nas normas de desenvolvemento desta lei se determine, sempre que a documentación resultante sexa suficiente para definir, valorar e executar as obras que comprenda. Non obstante, só se poderá prescindir da documentación indicada na alínea g) do número anterior nos casos en que así estea previsto na normativa específica que a regula.

3. Salvo que isto resulte incompatible coa natureza da obra, o proxecto deberá incluír un estudo xeotécnico dos terreos sobre os cales esta se vai executar, así como os informes e estudos previos necesarios para a mellor determinación do obxecto do contrato.

4. Cando a elaboración do proxecto fose contratada integramente pola Administración, o seu autor ou autores incorrerán en responsabilidade nos termos establecidos nos artigos 286 a 288. No suposto de que a prestación se levar a cabo en colaboración coa Administración e baixo a súa supervisión, as responsabilidades limitaranse ao ámbito da colaboración.

5. Os proxectos deberanse suxeitar ás instrucións técnicas que sexan de obrigado cumprimento.

Artigo 108. Presentación do proxecto polo empresario.

1. A contratación conxunta da elaboración do proxecto e a execución das obras correspondentes terá carácter excepcional e só se poderá efectuar nos seguintes supostos, cuxa concorrencia se deberá xustificar debidamente no expediente:

a) Cando motivos de orde técnica obriguen necesariamente a vincular o empresario aos estudos das obras.

Estes motivos deben estar ligados ao destino ou ás técnicas de execución da obra.

b) Cando se trate de obras cuxa dimensión excepcional ou dificultades técnicas singulares requiran solucións fornecidas con medios e capacidade técnica propias das empresas.

2. En todo caso, a licitación deste tipo de contrato requirirá a redacción previa pola Administración ou entidade contratante do correspondente anteproxecto ou documento similar e só cando por causas xustificadas for conveniente para o interese público se poderá limitar a redactar as bases técnicas a que o proxecto deba axustarse.

3. O contratista presentarlle o proxecto ao órgano de contratación para a súa supervisión, aprobación e implantación. De se observaren defectos ou referencias de prezos inadecuados no proxecto recibido requiriráselle a súa emenda ao contratista, nos termos do artigo 286, sen que poida iniciarse a execución de obra ata que se proceda a unha nova supervisión, aprobación e implantación do proxecto. No suposto de que o órgano de contratación e o contratista non cheguen a un acordo sobre os prezos, o último quedará exonerado de executar as obras, sen outro dereito fronte ao órgano de contratación que o pagamento dos traballos de redacción do correspondente proxecto.

4. Nos casos a que se refire este artigo, a iniciación do expediente e a reserva de crédito correspondente fixarán o importe estimado máximo que o futuro contrato pode alcanzar. Non obstante, non se procederá á fiscalización do gasto, á súa aprobación, nin á adquisición do compromiso xerado por el, ata que se coñeza o importe e as condicións do contrato de acordo coa proposición seleccionada, circunstancias que serán recollidas no correspondente prego de cláusulas administrativas particulares.

5. Cando se trate da elaboración dun proxecto de obras singulares de infraestruturas hidráulicas ou de transporte cuxa entidade ou complexidade non permita establecer o importe estimativo da realización das obras, a previsión do prezo máximo a que se refire o número anterior limitárase exclusivamente ao proxecto. A execución da obra quedará supeditada ao estudo da viabilidade do seu financiamento e á tramitación do correspondente expediente de gasto. No suposto de que se renuncie á execución da obra ou non se produza pronunciamento nun prazo de tres meses, salvo que o prego de cláusulas estableza outro maior, o contratista terá dereito ao pagamento do prezo do proxecto incrementado no 5 por cento como compensación.

Artigo 109. Supervisión de proxectos.

Antes da aprobación do proxecto, cando a contía do contrato de obras sexa igual ou superior a 350.000 euros, os órganos de contratación deberán solicitar un informe das correspondentes oficinas ou unidades de supervisión dos proxectos encargadas de verificar que se tiveron en conta as disposicións xerais de carácter legal ou regulamentario, así como a normativa técnica que resulten de aplicación para cada tipo de proxecto. A responsabilidade pola aplicación incorrecta destas nos diferentes estudos e cálculos exixirase de conformidade co disposto no artigo 108.4. Nos proxectos de contía inferior á sinalada, o informe terá carácter facultativo, salvo que se trate de obras que afecten a estabilidade, a seguranza ou a estanquidade da obra, caso en que o informe de supervisión será igualmente preceptivo.

Artigo 110. Implantación do proxecto.

1. Aprobado o proxecto e previamente á tramitación do expediente de contratación da obra, procederase a efectuar a súa implantación, a cal consistirá en comprobar a realidade xeométrica desta e a dispoñibilidade dos terreos precisos para a súa normal execución, que será requisito indispensable para a adxudicación en todos os procedementos. Así mesmo, deberanse comprobar cantos supostos figuren no proxecto elaborado e sexan básicos para o contrato que se vai celebrar.
2. Na tramitación dos expedientes de contratación referentes a obras de infraestruturas hidráulicas, de transporte e de estradas, dispensarase do requisito previo de dispoñibilidade dos terreos, ben que a ocupación efectiva daqueles deberá ir precedida da formalización da acta de ocupación.
3. Nos casos de cesión de terreos ou locais por entidades públicas, será suficiente para acreditar a dispoñibilidade dos terreos a presentación dos acordos de cesión e aceptación polos órganos competentes.
4. Unha vez realizada a implantación, incorporarase o proxecto ao expediente de contratación.

Subsección 2.ª Prego de cláusulas administrativas en contratos baixo a modalidade de aboamento total do prezo

Artigo 111. Contido dos pregos de cláusulas administrativas nos contratos de obra con aboamento total do prezo.

Nos contratos de obras en que se estipule que a Administración satisfará o prezo mediante un único aboamento efectuado no momento de terminación da obra, obrigándose o contratista a financiar a súa construción adiantando as cantidades necesarias ata que se produza a recepción da obra terminada, os pregos de cláusulas administrativas

particulares deberán incluír as condicións específicas do financiamento, así como, de ser o caso, a capitalización dos seus xuros e a súa liquidación, e as ofertas deberán expresar separadamente o prezo de construción e o prezo final que se pagará, para efectos de que na valoración daquelas se poidan ponderar as condicións de financiamento e o refinanciamento, de ser o caso, dos custos de construción.

Sección 2.ª Actuacións preparatorias do contrato de concesión de obra pública

Artigo 112. Estudo de viabilidade.

1. Con carácter previo á decisión de construír e explotar en réxime de concesión unha obra pública, o órgano que corresponda da Administración concedente acordará a realización dun estudo da súa viabilidade.

2. O estudo de viabilidade deberá conter, cando menos, os datos, análises, informes ou estudos que procedan sobre os puntos seguintes:

a) Finalidade e xustificación da obra, así como definición das súas características esenciais.

b) Previsións sobre a demanda de uso e incidencia económica e social da obra na súa área de influencia e sobre a rendibilidade da concesión.

c) Valoración dos datos e informes existentes que fagan referencia ao planeamento sectorial, territorial ou urbanístico.

d) Estudo de impacto ambiental cando este sexa preceptivo de acordo coa lexislación vixente. Nos restantes casos, unha análise ambiental das alternativas e as correspondentes medidas correctoras e protectoras necesarias.

e) Xustificación da solución elixida, indicando, entre as alternativas consideradas, de tratarse de infraestruturas viarias ou lineais, as características do seu trazado.

f) Riscos operativos e tecnolóxicos na construción e explotación da obra.

g) Custo do investimento que se vai realizar, así como o sistema de financiamento proposto para a construción da obra coa xustificación, así mesmo, da procedencia deste.

h) Estudo de seguranza e saúde ou, de ser o caso, estudo básico de seguranza e saúde, nos termos previstos nas disposicións mínimas de seguranza e saúde en obras de construción.

3. A Administración concedente someterá o estudo de viabilidade a información pública polo prazo dun mes, prorrogable por idéntico prazo en razón da súa complexidade, e dará traslado del para informe aos órganos da Administración xeral do Estado, das comunidades autónomas e das entidades locais afectados cando a obra non figure no correspondente planeamento urbanístico, que deberán emitilo no prazo dun mes.

4. O trámite de información pública previsto no número anterior servirá tamén para cumprir o concernente ao estudo de impacto ambiental, nos casos en que a declaración de impacto ambiental resulte preceptiva.

5. Admitirase a iniciativa privada na presentación de estudos de viabilidade de eventuais concesións. Presentado o estudo, será elevado ao órgano competente para que no prazo de tres meses lle comunique ao particular a decisión de tramitar ou non tramitar aquel ou fixe un prazo maior para o seu estudo que, en ningún caso, será superior a seis meses. O silencio da Administración ou da entidade que corresponda equivalerá á non aceptación do estudo.

No suposto de o estudo de viabilidade culminar no outorgamento da correspondente concesión tras a oportuna licitación, o seu autor terá dereito, sempre que non resultase adxudicatario e salvo que o estudo resultase insuficiente de acordo coa súa propia finalidade, ao resarcimento dos gastos efectuados para a súa elaboración, incrementados nun 5 por cento como compensación, gastos que se lle poderán impor ao concesionario como condición contractual no correspondente prego de cláusulas administrativas particulares. O importe dos gastos será determinado pola Administración concedente en función dos que resulten acreditados por quen presentou o estudo, conformes coa natureza e contido deste e de acordo cos prezos de mercado.

6. A Administración concedente poderá acordar motivadamente a substitución do estudo de viabilidade a que se refiren os números anteriores por un estudo de viabilidade económico-financeira cando, pola natureza e finalidade da obra ou pola contía do investimento requirido, considere que este é suficiente. Nestes supostos a Administración elaborará, ademais, antes de licitar a concesión, o correspondente anteproxecto ou proxecto para asegurar os trámites establecidos nos números 3 e 4 do artigo seguinte.

Artigo 113. Anteproxecto de construción e explotación da obra.

1. En función da complexidade da obra e do grao de definición das súas características, a Administración concedente, aprobado o estudo de viabilidade, poderá acordar a redacción do correspondente anteproxecto. Este poderá incluír, de acordo coa natureza da obra, zonas complementarias de explotación comercial.

2. O anteproxecto de construción e explotación da obra deberá conter, como mínimo, a seguinte documentación:

a) Unha memoria en que se exporán as necesidades que se pretenden satisfacer, os factores sociais, técnicos, económicos, ambientais e administrativos considerados para atender o obxectivo fixado e a xustificación da solución que se propón. A memoria irá acompañada dos datos e cálculos básicos correspondentes.

b) Os planos de situación xerais e de conxunto necesarios para a definición da obra.

c) Un orzamento que comprenda os gastos de execución da obra, incluído o custo das expropiacións que haxa que efectuar, partindo das correspondentes medicións aproximadas e valoracións. Para o cálculo do custo das expropiacións terase en conta o sistema legal de valoracións vixente.

d) Un estudo relativo ao réxime de utilización e explotación da obra, con indicación da súa forma de financiamento e do réxime tarifario que rexerá na concesión, incluíndo, de ser o caso, a incidencia ou contribución nestas dos rendementos que puideren corresponder á zona de explotación comercial.

3. O anteproxecto será sometido a información pública polo prazo dun mes, prorrogable por idéntico prazo en razón da súa complexidade, para que poidan formularse cantas observacións se consideren oportunas sobre a localización e características da obra, así como calquera outra circunstancia referente á súa declaración de utilidade pública, e daráselles traslado deste para informe aos órganos da Administración xeral do Estado, das comunidades autónomas e das entidades locais afectados. Este trámite de información pública servirá tamén para cumprir o concernente ao estudo de impacto ambiental, nos casos en que a declaración de impacto ambiental resulte preceptiva e non se tiver efectuado o dito trámite anteriormente por tratarse dun suposto incluído no número 6 do artigo anterior.

4. A Administración concedente aprobará o anteproxecto da obra, considerando as alegacións formuladas e incorporando as prescricións da declaración de impacto ambiental, e instará o recoñecemento concreto da utilidade pública desta para os efectos previstos na lexislación de expropiación forzosa.

5. Cando o prego de cláusulas administrativas particulares o autorice, e nos termos que este estableza, os licitadores á concesión poderán introducir no anteproxecto as variantes ou melloras que estimen convenientes.

Artigo 114. proxecto da obra e implantación deste.

1. No suposto de que as obras sexan definidas en todas as súas características pola Administración concedente, procederase á redacción, supervisión, aprobación e implantación do correspondente proxecto de acordo co disposto nos correspondentes artigos desta lei e ao recoñecemento da utilidade pública da obra para os efectos previstos na lexislación de expropiación forzosa.
2. Cando non exista anteprojecto, a Administración concedente someterá o proxecto, antes da súa aprobación definitiva, á tramitación establecida nos números 3 e 4 do artigo anterior para os anteprojectos.
3. Será de aplicación, no que se refire ás posibles melloras do proxecto da obra, o disposto no número 5 do artigo anterior.
4. O concesionario responderá dos danos derivados dos defectos do proxecto cando, segundo os termos da concesión, lle corresponda a súa presentación ou introducíse melloras no proposto pola Administración.

Artigo 115. Pregos de cláusulas administrativas particulares.

1. Os pregos de cláusulas administrativas particulares dos contratos de concesión de obras públicas deberán facer referencia, cando menos, aos seguintes aspectos:

a) Definición do obxecto do contrato, con referencia ao anteprojecto ou proxecto de que se trate e mención expresa dos documentos deste que revistan carácter contractual.

De ser o caso, determinación da zona complementaria de explotación comercial.

b) Requisitos de capacidade e solvencia financeira, económica e técnica que sexan exixibles aos licitadores.

c) Contido das proposicións, que deberán facer referencia, cando menos, aos seguintes extremos:

1.º Relación de promotores da futura sociedade concesionaria, no suposto de que estiver prevista a súa constitución, e características desta, tanto xurídicas como financeiras.

2.º Plan de realización das obras con indicación das datas previstas para o seu inicio, terminación e apertura ao uso a que se destinen.

3.º Prazo de duración da concesión.

4.º Plan económico-financieiro da concesión, que incluírá, entre os aspectos que lle son propios, o sistema de tarifas, o investimento e os custos de explotación e obrigas de pagamento e gastos financeiros, directos ou indirectos, estimados. Deberá ser obxecto de consideración específica a incidencia nas tarifas, así como nas previsións de amortización, no prazo de concesión e noutras variables da concesión previstas no prego, de ser o caso, dos rendementos da demanda de utilización da obra e, cando exista, dos beneficios derivados da explotación da zona comercial, cando non alcancen ou cando superen os niveis mínimo e máximo, respectivamente, que se consideren na oferta. En calquera caso, se os rendementos da zona comercial non superan o limiar mínimo fixado no prego de cláusulas administrativas, tales rendementos non poderán ser considerados para os efectos da revisión dos elementos sinalados anteriormente.

5.º Nos casos de financiamento mixto da obra, proposta da porcentaxe de financiamento con cargo a recursos públicos, por debaixo dos establecidos no prego de cláusulas administrativas particulares.

6.º Compromiso de que a sociedade concesionaria adoptará o modelo de contabilidade que estableza o prego, de conformidade coa normativa aplicable, incluído o que puiden corresponder á xestión das zonas complementarias de explotación comercial, sen prexuízo de que os rendementos destas se integren para todos os efectos nos da concesión.

7.º Nos termos e co alcance que se fixe no prego, os licitadores poderán introducir as melloras que consideren convenientes, e que poderán referirse a características estruturais da obra, ao seu réxime de explotación, ás medidas tendentes a evitar os danos ao ambiente e os recursos naturais, ou a melloras substanciais, pero non á súa localización.

d) Sistema de retribución do concesionario, no cal se incluírán as opcións posibles sobre as cales deberá versar a oferta, así como, de ser o caso, as fórmulas de actualización de custos durante a explotación da obra, con referencia obrigada á súa repercusión nas correspondentes tarifas en función do obxecto da concesión.

e) O limiar mínimo de beneficios derivados da explotación da zona comercial por debaixo do cal non se poderá incidir nos elementos económicos da concesión.

f) Contía e forma das garantías.

g) Características especiais, de ser o caso, da sociedade concesionaria.

h) Prazo, de ser o caso, para a elaboración do proxecto, prazo para a execución das obras e prazo de explotación destas, que poderá ser fixo ou variable en función dos criterios establecidos no prego.

i) Dereitos e obrigas específicas das partes durante a fase de execución das obras e durante a súa explotación.

j) Réxime de penalidades e supostos que poidan dar lugar ao secuestro da concesión.

k) Lugar, data e prazo para a presentación de ofertas.

2. O órgano de contratación poderá incluír no prego, en función da natureza e complexidade deste, un prazo para que os licitadores poidan solicitar as aclaracións que estimen pertinentes sobre o seu contido. As respostas terán carácter vinculante e deberanse facer públicas en termos que garantan a igualdade e concorrencia no proceso de licitación.

Sección 3.ª Actuacións preparatorias do contrato de xestión de servizos públicos

Artigo 116. Réxime xurídico do servizo.

Antes de proceder á contratación dun servizo público, deberase ter establecido o seu réxime xurídico, que declare expresamente que a actividade de que se trata queda asumida pola Administración respectiva como propia dela, atribúa as competencias administrativas, determine o alcance das prestacións en favor dos administrados, e regule os aspectos de carácter xurídico, económico e administrativo relativos á prestación do servizo.

Artigo 117. Pregos e anteproxecto de obra e explotación.

1. De acordo coas normas reguladoras do réxime xurídico do servizo, os pregos de cláusulas administrativas particulares e de prescricións técnicas fixarán as condicións de prestación do servizo e, de ser o caso, fixarán as tarifas que terán que aboar os usuarios, os procedementos para a súa revisión, e o canon ou participación que se lle teña que satisfacer á Administración.

2. Nos contratos que comprendan a execución de obras, a tramitación do expediente irá precedida da elaboración e aprobación administrativa do anteproxecto de explotación e do correspondente ás obras precisas, con especificación das prescricións técnicas relativas á súa realización. En tal suposto serán de aplicación os preceptos establecidos nesta lei para a concesión de obras públicas.

3. O órgano de contratación poderá incluír no prego, en función da natureza e complexidade deste, un prazo para que os licitadores poidan solicitar as aclaracións que consideren pertinentes sobre o seu contido. As respostas terán carácter vinculante e deberanse facer públicas en termos que garantan a igualdade e concorrencia no proceso de licitación.

Sección 4.ª Actuacións preparatorias dos contratos de colaboración entre o sector público e o sector privado

Artigo 118. Avaliación previa.

1. Con carácter previo á iniciación dun expediente de contrato de colaboración entre o sector público e o sector privado, a Administración ou entidade contratante deberá elaborar un documento de avaliación en que se poña de manifesto que, tendo en conta a complexidade do contrato, non se encontra en condicións de definir, con carácter previo á licitación, os medios técnicos necesarios para alcanzar os obxectivos proxectados ou de establecer os mecanismos xurídicos e financeiros para levar a cabo o contrato, e se efectúe unha análise comparativa con formas alternativas de contratación que xustifiquen en termos de obtención de maior valor por prezo, de custo global, de eficacia ou de imputación de riscos, os motivos de carácter xurídico, económico, administrativo e financeiro que recomenden a adopción desta fórmula de contratación.

2. A avaliación a que se refire o punto anterior poderase realizar de forma sucinta se concorren razóns de urxencia non imputables á Administración ou entidade contratante que aconsellen utilizar o contrato de colaboración entre o sector público e o sector privado para atender as necesidades públicas.

3. A avaliación será realizada por un órgano colexiado onde se integren expertos con cualificación suficiente na materia sobre a cal verse o contrato.

4. Non será necesario realizar unha nova avaliación cando un órgano integrado na mesma Administración ou entidade que aquel que pretenda realizar o contrato ou na Administración da cal dependa este ou á cal se encontre vinculado, a efectuase previamente para un suposto análogo, sempre que esta avaliación previa non se realizase de forma sucinta por razóns de urxencia.

Artigo 119. Programa funcional.

O órgano de contratación, á vista dos resultados da avaliación a que se refire o artigo anterior, elaborará un programa funcional que conterá os elementos básicos que informarán o diálogo cos contratistas e que se incluírá no documento descritivo do contrato. Particularmente,

identificarase no programa funcional a natureza e a dimensión das necesidades que se pretenden satisfacer, os elementos xurídicos, técnicos ou económicos mínimos que deben incluír necesariamente as ofertas para ser admitidas ao diálogo competitivo, e os criterios de adxudicación do contrato.

Artigo 120. Cláusulas do contrato.

Os contratos de colaboración entre o sector público e o sector privado deberán incluír necesariamente, ademais das cláusulas relativas aos extremos previstos no artigo 26, estipulacións referidas aos seguintes aspectos:

- a) Identificación das prestacións principais que constitúen o seu obxecto, que condicionarán o réxime substantivo aplicable ao contrato, de conformidade co previsto na alínea m) deste artigo e no artigo 289.
- b) Condicións de repartición de riscos entre a Administración e o contratista, desagregando e precisando a imputación dos riscos derivados da variación dos custos das prestacións e a imputación dos riscos de dispoñibilidade ou de demanda das devanditas prestacións.
- c) Obxectivos de rendemento asignados ao contratista, particularmente no que concirne á calidade das prestacións dos servizos, á calidade das obras e subministracións e ás condicións en que son postas á disposición da Administración.
- d) Remuneración do contratista, que deberá desagregar as bases e criterios para o cálculo dos custos de investimento, de funcionamento e de financiamento e, de ser o caso, dos ingresos que o contratista poida obter da explotación das obras ou equipamentos en caso de que sexa autorizada e compatible coa cobertura das necesidades da Administración.
- e) Causas e procedementos para determinar as variacións da remuneración ao longo do período de execución do contrato.
- f) Fórmulas de pagamento e, particularmente, condicións nas cales, en cada vencemento ou en determinado prazo, o importe dos pagamentos pendentes de satisfacer pola Administración e os importes que o contratista debe aboar a esta como consecuencia de penalidades ou sancións poden ser obxecto de compensación.
- g) Fórmulas de control pola Administración da execución do contrato, especialmente respecto aos obxectivos de rendemento, así como as condicións en que se pode producir a subcontratación.

h) Sancións e penalidades aplicables en caso de incumprimento das obrigas do contrato.

i) Condicións en que pode procederse, por acordo ou, na falta deste, por unha decisión unilateral da Administración, á modificación de determinados aspectos do contrato ou á súa resolución, particularmente en supostos de variación das necesidades da Administración, de innovacións tecnolóxicas ou de modificación das condicións de financiamento obtidas polo contratista.

j) Control que reserva para si a Administración sobre a cesión total ou parcial do contrato.

k) Destino das obras e equipamentos obxecto do contrato á finalización deste.

l) Garantías que o contratista afecta ao cumprimento das súas obrigas.

m) Referencia ás condicións xerais e, cando sexa procedente, ás especiais que sexan pertinentes en función da natureza das prestacións principais, que a lei establece respecto ás prerrogativas da Administración e á execución, modificación e extinción dos contratos.

TÍTULO II. PREPARACIÓN DOUTROS CONTRATOS

Capítulo Único. Regras aplicables á preparación dos contratos celebrados por poderes adxudicadores que non teñan o carácter de administracións públicas e de contratos subvencionados

Artigo 121. Establecemento de prescricións técnicas e preparación de pregos.

1. Nos contratos celebrados por poderes adxudicadores que non teñan o carácter de administracións públicas, que estean suxeitos a regulación harmonizada ou que sexan contratos de servizos comprendidos nas categorías 17 a 27 do anexo II de contía igual ou superior a 193.000 euros, así como nos contratos subvencionados a que se refire o artigo 17, deberán observarse as regras establecidas no artigo 101 para a definición e establecemento de prescricións técnicas, sendo igualmente de aplicación o previsto nos artigos 102 a 104. Se a celebración do contrato é necesaria para atender unha necesidade inaprazable ou se resulta preciso acelerar a adxudicación por razóns de interese público, o órgano de contratación poderá declarar urxente a súa tramitación, motivándoo debidamente na documentación preparatoria. Neste caso será de aplicación o previsto no artigo 96.2.b) sobre redución de prazos.

2. En contratos distintos aos mencionados no número anterior de contía superior a 50.000 euros, os poderes adxudicadores que non teñan o carácter de administracións públicas deberán elaborar un prego, no cal se establezan as características básicas do contrato, o réxime de admisión de variantes, as modalidades de recepción das ofertas, os criterios de adxudicación e as garantías que deberán constituír, de ser o caso, os licitadores ou o adxudicatario, sendo de aplicación, así mesmo, o disposto no artigo 104. Estes pregos serán parte integrante do contrato.

LIBRO III. SELECCIÓN DO CONTRATISTA E ADXUDICACIÓN DOS CONTRATOS

TÍTULO PRIMEIRO. ADXUDICACIÓN DOS CONTRATOS

Capítulo Primeiro. Adxudicación dos contratos das administracións públicas

Sección 1.ª Normas xerais

Subsección 1.ª Disposicións directivas

Artigo 122. Procedemento de adxudicación.

1. Os contratos que celebren as administracións públicas serán adxudicados conforme as normas deste capítulo.

2. A adxudicación realizarase, ordinariamente, utilizando o procedemento aberto ou o procedemento restrinxido.

Nos supostos enumerados nos artigos 154 a 159, ambos inclusive, poderase seguir o procedemento negociado, e nos casos previstos no artigo 164 poderá recorrerse ao diálogo competitivo.

3. Os contratos menores poderán ser adxudicados directamente a calquera empresario con capacidade de obrar e que conte coa habilitación profesional necesaria para realizar a prestación, cumprindo coas normas establecidas no artigo 95.

Considéranse contratos menores os contratos de importe inferior a 50.000 euros, cando se trate de contratos de obras, ou a 18.000 euros, cando se trate doutros contratos, sen prexuízo do disposto no artigo 190 en relación coas obras, servizos e subministracións centralizados no ámbito estatal.

4. Nos concursos de proxectos seguirase o procedemento regulado na sección 6.ª deste capítulo.

Artigo 123. Principios de igualdade e transparencia.

Os órganos de contratación daránlles aos licitadores e candidatos un tratamento igualitario e non discriminatorio e axustarán a súa actuación ao principio de transparencia.

Artigo 124. Confidencialidade.

1. Sen prexuízo das disposicións desta lei relativas á publicidade da adxudicación e á información que se lles debe dar aos candidatos e aos licitadores, os órganos de contratación non poderán divulgar a información facilitada polos empresarios que estes designasen como confidencial; este carácter afecta, en particular, os segredos técnicos ou comerciais e os aspectos confidenciais das ofertas.

2. O contratista deberá respectar o carácter confidencial daquela información a que teña acceso con ocasión da execución do contrato á cal se lle dese o referido carácter nos pregos ou no contrato, ou que pola súa propia natureza deba ser tratada como tal. Este deber manterase durante un prazo de cinco anos desde o coñecemento desa información, salvo que os pregos ou o contrato establezan un prazo maior.

Subsección 2.ª Publicidade

Artigo 125. Anuncio previo.

1. Os órganos de contratación poderán publicar un anuncio de información previa co fin de dar a coñecer, en relación cos contratos de obras, subministracións e servizos que teñan proxectado adxudicar nos doce meses seguintes, os seguintes datos:

a) No caso dos contratos de obras, as características esenciais daqueles cuxo valor estimado sexa igual ou superior a 4.845.000 euros.

b) No caso dos contratos de subministración, o seu valor total estimado, desagregado por grupos de produtos referidos a partidas do «Vocabulario común dos contratos públicos» (CPV), cando ese valor total sexa igual ou superior a 750.000 euros.

c) No caso dos contratos de servizos, o valor total estimado para cada categoría das comprendidas nos números 1 a 16 do anexo II, cando ese valor total sexa igual ou superior a 750.000 euros.

2. Os anuncios serán publicados no «Diario Oficial da Unión Europea» ou no perfil de contratante do órgano de contratación a que se refire o artigo 42.

No caso de que a publicación vaia ser efectuada no perfil de contratante do órgano de contratación, este deberá comunicalo previamente á Comisión Europea e ao «Boletín Oficial del Estado» por medios electrónicos,

conforme o formato e as modalidades de transmisión que se establezan. No anuncio previo indicárase a data en que se enviou esta comunicación.

3. Os anuncios serán enviados á Oficina de Publicacións Oficiais das Comunidades Europeas ou serán publicados no perfil de contratante o antes posible, unha vez tomada a decisión pola cal se autorice o programa en que se prevea a celebración dos correspondentes contratos, no caso dos de obras, ou unha vez iniciado o exercicio orzamentario, nos restantes.

4. A publicación do anuncio previo cumprindo coas condicións establecidas nos artigos 143.1 e 151.1 permitirá reducir os prazos para a presentación de proposicións nos procedementos abertos e restrinxidos na forma que neses preceptos se determina.

Artigo 126. Convocatoria de licitacións.

1. Os procedementos para a adxudicación de contratos das administracións públicas, a excepción dos negociados que se sigan en casos distintos dos previstos nos números 1 e 2 do artigo 161, deberán ser anunciados no «Boletín Oficial del Estado». Non obstante, cando se trate de contratos das comunidades autónomas, entidades locais ou organismos ou entidades de dereito público dependentes delas, poderase substituír a publicidade no «Boletín Oficial del Estado» pola que se realice nos diarios ou boletíns oficiais autonómicos ou provinciais.

Cando os contratos estean suxeitos a regulación harmonizada, a licitación deberase publicar, ademais, no «Diario Oficial de la Unión Europea», sen que neste caso a publicidade efectuada nos diarios oficiais autonómicos ou provinciais poida substituír a que se debe facer no «Boletín Oficial del Estado».

2. Cando o órgano de contratación o considere conveniente, os procedementos para a adxudicación de contratos de obras, subministracións ou servizos non suxeitos a regulación harmonizada poderán ser anunciados, ademais, no «Diario Oficial de la Unión Europea».

3. O envío do anuncio ao «Diario Oficial de la Unión Europea» deberá preceder calquera outra publicidade. Os anuncios que se publiquen noutros diarios ou boletíns deberán indicar a data daquel envío, da cal o órgano de contratación deixará proba suficiente no expediente, e non poderán conter indicacións distintas das incluídas no citado anuncio.

4. Os anuncios de licitación serán publicados, así mesmo, no perfil de contratante do órgano de contratación.

Nos procedementos negociados seguidos nos casos previstos no artigo 161.2, esta publicidade poderá substituír a que debe efectuarse no «Boletín Oficial del Estado» ou nos diarios oficiais autonómicos ou provinciais.

Subsección 3.ª Licitación

Artigo 127. Prazos de presentación das solicitudes de participación e das proposicións.

Os órganos de contratación fixarán os prazos de recepción das ofertas e solicitudes de participación tendo en conta o tempo que razoablemente poida ser necesario para preparar aquelas, atendida a complexidade do contrato e respectando, en todo caso, os prazos mínimos fixados nesta lei.

Artigo 128. Redución de prazos en caso de tramitación urgente.

Caso de o expediente de contratación ter sido declarado de tramitación urgente, os prazos establecidos neste capítulo reduciranse na forma prevista na alínea b) do número 2 do artigo 96.

Artigo 129. Proposicións dos interesados.

1. As proposicións dos interesados deberanse axustar ao previsto no prego de cláusulas administrativas particulares, e a súa presentación supón a aceptación incondicionada polo empresario do contido da totalidade das devanditas cláusulas ou condicións, sen excepción ou reserva de ningún tipo.
2. As proposicións serán secretas e arbitraranse os medios que garantan tal carácter ata o momento da licitación pública, sen prexuízo do disposto nos artigos 132 e 166 en canto á información que se lles debe facilitar aos participantes nunha poxa electrónica ou nun diálogo competitivo.
3. Cada licitador non poderá presentar máis dunha proposición, sen prexuízo do disposto no artigo 131 sobre admisibilidade de variantes ou melloras e no artigo 132 sobre presentación de novos prezos ou valores no seo dunha poxa electrónica. Tampouco poderá subscribir ningunha proposta en unión temporal con outros se o fixo individualmente nin figurar en máis dunha unión temporal. A infracción destas normas dará lugar á non admisión de todas as propostas por el subscritas.
4. Nos contratos de concesión de obra pública, a presentación de proposicións diferentes por empresas vinculadas suporá a exclusión do procedemento de adxudicación, para todos os efectos, das ofertas formuladas.

Non obstante, de sobrevivir a vinculación antes de que conclúa o prazo de presentación de ofertas, ou do prazo de presentación de candidaturas no procedemento restrinxido, poderá subsistir a oferta que determinen de común acordo as citadas empresas.

Nos demais contratos, a presentación de distintas proposicións por empresas vinculadas producirá os efectos que regulamentariamente se determinen en relación coa aplicación do réxime de ofertas con valores anormais ou desproporcionados previsto no artigo 136.

Consideraranse empresas vinculadas as que se encontren nalgún dos supostos previstos no artigo 42 do Código de comercio.

5. Na proposición deberase indicar, como partida independente, o importe do imposto sobre o valor engadido que deba ser repercutido.

Artigo 130. Presentación da documentación acreditativa do cumprimento de requisitos previos.

1. As proposicións no procedemento aberto e as solicitudes de participación nos procedementos restrinxido e negociado e no diálogo competitivo deberán ir acompañadas dos seguintes documentos:

a) Os que acrediten a personalidade xurídica do empresario e, de ser o caso, a súa representación.

b) Os que acrediten a clasificación da empresa, de ser o caso, ou xustifiquen os requisitos da súa solvencia económica, financeira e técnica ou profesional.

De a empresa se encontrar pendente de clasificación, deberase achegar o documento que acredite que se presentou a correspondente solicitude para iso, e deberá xustificar estar en posesión da clasificación exixida no prazo previsto nas normas de desenvolvemento desta lei para a reparación de defectos ou omisións na documentación.

c) Unha declaración responsable de non estar incurso en prohibición de contratar. Esta declaración incluírá a manifestación de estar ao día no cumprimento das obrigas tributarias e coa Seguridade Social impostas polas disposicións vixentes, sen prexuízo de que a xustificación acreditativa de tal requisito deba ser presentada, antes da adxudicación, polo empresario a cuxo favor se vaia efectuar esta.

d) De ser o caso, un enderezo de correo electrónico en que efectuar as notificacións.

e) Para as empresas estranxeiras, nos casos en que o contrato se vaia executar en España, a declaración de someterse á xurisdición dos xulgados e tribunais españois de calquera orde, para todas as incidencias que de modo directo ou indirecto puideren xurdir do contrato, con renuncia, de ser o caso, ao foro xurisdicional estranxeiro que puiden corresponder ao licitante.

2. Cando, consonte esta lei, sexa necesaria a presentación doutros documentos, indicárase esta circunstancia no prego de cláusulas administrativas particulares ou no documento descritivo e no correspondente anuncio de licitación.

3. Cando a acreditación das circunstancias mencionadas nas alíneas a) e b) do número 1 se realice mediante a certificación dun Rexistro oficial de licitadores e empresas clasificadas prevista no número 2 do artigo 72, ou mediante un certificado comunitario de clasificación conforme o establecido no artigo 73, deberáse xuntar unha declaración responsable do licitador en que manifeste que as circunstancias reflectidas no correspondente certificado non experimentaron variación. Esta manifestación deberase reiterar, caso de resultar adxudicatario, no documento en que se formalice o contrato, sen prexuízo de que o órgano de contratación poida, se o considera conveniente, efectuar unha consulta ao Rexistro oficial de licitadores e empresas clasificadas.

O certificado do Rexistro oficial de licitadores e empresas clasificadas poderá ser expedido electronicamente, agás que se estableza outra cousa nos pregos ou no anuncio do contrato. De o preveren así os pregos ou o anuncio do contrato, a incorporación do certificado ao procedemento poderá ser efectuada de oficio polo órgano de contratación ou por aquel a que corresponda o exame das proposicións, solicitándoo directamente ao Rexistro oficial de licitadores e empresas clasificadas, sen prexuízo de que os licitadores deban presentar en todo caso a declaración responsable indicada no parágrafo anterior.

Artigo 131. Admisibilidade de variantes ou melloras.

1. Cando na adxudicación se deban ter en conta criterios distintos do prezo, o órgano de contratación poderá tomar en consideración as variantes ou melloras que ofrezan os licitadores, sempre que o prego de cláusulas administrativas particulares prevea expresamente tal posibilidade.

2. A posibilidade de que os licitadores ofrezan variantes ou melloras indicárase no anuncio de licitación do contrato, precisando sobre que elementos e en que condicións queda autorizada a súa presentación.

3. Nos procedementos de adxudicación de contratos de subministración ou de servizos, os órganos de contratación que autorizen a presentación de

variantes ou melloras non poderán rexeitar unha delas polo único motivo de que, de ser elixida, daría lugar a un contrato de servizos no canto de a un contrato de subministración ou a un contrato de subministración na vez de a un contrato de servizos.

Artigo 132. Poxa electrónica.

1. Para efectos da adxudicación do contrato poderase realizar unha poxa electrónica, articulada como un proceso iterativo, que ten lugar tras unha primeira avaliación completa das ofertas, para a presentación de melloras nos prezos ou de novos valores relativos a determinados elementos das ofertas que as melloren no seu conxunto, baseado nun dispositivo electrónico que permita a súa clasificación a través de métodos de avaliación automáticos.

2. A poxa electrónica poderase empregar nos procedementos abertos, nos restrinxidos e nos negociados que se sigan no caso previsto no artigo 154 a), sempre que as especificacións do contrato que deba adxudicarse se poidan establecer de maneira precisa e que as prestacións que constitúen o seu obxecto non teñan carácter intelectual.

Non se poderá recorrer ás poxas electrónicas de forma abusiva ou de modo que se obstaculice, restrinxa ou falsee a competencia ou que se vexa modificado o obxecto do contrato.

3. A poxa electrónica basearase en variacións referidas ao prezo ou a valores dos elementos da oferta que sexan cuantificables e susceptibles de ser expresados en cifras ou porcentaxes.

4. Os órganos de contratación que decidan recorrer a unha poxa electrónica deberano indicar no anuncio de licitación e incluír no prego de condicións a seguinte información: a) os elementos aos valores dos cales se refira a poxa electrónica; b) de ser o caso, os límites dos valores que se poderán presentar, tal como resulten das especificacións do obxecto do contrato; c) a información que se porá á disposición dos licitadores durante a poxa electrónica e o momento en que se facilitará; d) a forma en que se desenvolverá a poxa; e) as condicións en que os licitadores poderán facer ofertas, e en particular as melloras mínimas que se exixirán, de ser o caso, para cada oferta; f) o dispositivo electrónico utilizado e as modalidades e especificacións técnicas de conexión.

5. Antes de proceder á poxa electrónica, o órgano de contratación efectuará unha primeira avaliación completa das ofertas de conformidade cos criterios de adxudicación e a continuación invitará simultaneamente, por medios electrónicos, informáticos ou telemáticos, todos os licitadores que presentasen ofertas admisibles a que presenten novos prezos revisados á baixa ou novos valores que melloren a oferta.

6. A invitación incluírá toda a información pertinente para a conexión individual ao dispositivo electrónico utilizado e precisará a data e a hora de comezo da poxa electrónica.

Igualmente, indicárase nela a fórmula matemática que se utilizará para a reclasificación automática das ofertas en función dos novos prezos ou dos novos valores que se presenten. Esta fórmula incorporará a ponderación de todos os criterios fixados para determinar a oferta economicamente máis vantaxosa, tal como se indicase no anuncio de licitación ou no prego, para o cal as eventuais bandas de valores deberán expresarse previamente cun valor determinado. Caso de que se autorice a presentación de variantes ou melloras, proporcionaranse fórmulas distintas para cada unha, se isto é procedente.

Cando para a adxudicación do contrato deban terse en conta unha pluralidade de criterios, xuntaráselle á invitación o resultado da avaliación da oferta presentada polo licitador.

7. Entre a data de envío das invitacións e o comezo da poxa electrónica deberán transcorrer, cando menos, dous días hábiles.

8. A poxa electrónica poderase desenvolver en varias fases sucesivas.

9. Ao longo de cada fase da poxa, e de forma continua e instantánea, comunicáraselles aos licitadores, como mínimo, a información que lles permita coñecer a súa respectiva clasificación en cada momento. Adicionalmente, poderanse facilitar outros datos relativos aos prezos ou valores presentados polos restantes licitadores, sempre que isto estea recollido no prego, e anunciarse o número dos que están participando na correspondente fase da poxa, sen que en ningún caso poida divulgarse a súa identidade.

10. O cerramento da poxa fixarase por referencia a un ou varios dos seguintes criterios:

a) Mediante o sinalamento dunha data e hora concretas, que deberán ser indicadas na invitación a participar na poxa.

b) Atendendo á falta de presentación de novos prezos ou de novos valores que cumpran os requisitos establecidos en relación coa formulación de melloras mínimas.

De utilizarse esta referencia, na invitación a participar na poxa especificarase o prazo que deberá transcorrer a partir da recepción da última oferta, antes de declarar o seu cerramento.

c) Por finalización do número de fases establecido na invitación a participar na poxa. Cando o cerramento da poxa deba producirse aplicando este criterio, a invitación a participar nela indicará o calendario que se observará en cada unha das súas fases.

11. Unha vez concluída a poxa electrónica, o contrato adxudicarase de conformidade co establecido no artigo 135, en función dos seus resultados.

Artigo 133. Sucesión no procedemento.

Se durante a tramitación dun procedemento e antes da adxudicación se producir a extinción da personalidade xurídica dunha empresa licitadora ou candidata por fusión, escisión ou pola transmisión do seu patrimonio empresarial, sucederana na súa posición no procedemento as sociedades absorbentes, as resultantes da fusión, as beneficiarias da escisión ou as adquirentes do patrimonio ou da correspondente rama de actividade, sempre que reúna as condicións de capacidade e ausencia de prohibicións de contratar e acredite a súa solvencia e clasificación nas condicións exixidas no prego de cláusulas administrativas particulares para poder participar no procedemento de adxudicación.

Subsección 4.ª Selección do adxudicatario

Artigo 134. Criterios de valoración das ofertas.

1. Para a valoración das proposicións e a determinación da oferta economicamente máis vantaxosa deberase atender a criterios directamente vinculados ao obxecto do contrato, tales como a calidade, o prezo, a fórmula utilizable para revisar as retribucións ligadas á utilización da obra ou á prestación do servizo, o prazo de execución ou entrega da prestación, o custo de utilización, as características ambientais ou vinculadas coa satisfacción de exixencias sociais que respondan a necesidades, definidas nas especificacións do contrato, propias das categorías de poboación especialmente desfavorecidas a que pertencen os usuarios ou beneficiarios das prestacións que se van contratar, a rendibilidade, o valor técnico, as características estéticas ou funcionais, a dispoñibilidade e custo dos repostos, o mantemento, a asistencia técnica, o servizo posvenda ou outros semellantes.

Cando só se utilice un criterio de adxudicación, este deberá ser, necesariamente, o do prezo máis baixo.

2. Os criterios que han de servir de base para a adxudicación do contrato serán determinados polo órgano de contratación e detallaranse no anuncio, nos pregos de cláusulas administrativas particulares ou no documento descriptivo.

Na determinación dos criterios de adxudicación daráselles preponderancia a aqueles que fagan referencia a características do obxecto do contrato que poidan valorarse mediante cifras ou porcentaxes obtidas a través da mera aplicación das fórmulas establecidas nos pregos. Cando nunha licitación que se siga por un procedemento aberto ou restrinxido se lles atribúa aos criterios avaliáveis de forma automática por aplicación de fórmulas unha ponderación inferior á correspondente aos criterios cuxa cuantificación dependa dun xuízo de valor, deberase constituír un comité que conte cun mínimo de tres membros, formado por expertos non integrados no órgano propoñente do contrato e con cualificación apropiada, ao cal lle corresponderá realizar a avaliación das ofertas conforme estes últimos criterios, ou encomendarlle esta avaliación a un organismo técnico especializado, debidamente identificado nos pregos.

A avaliación das ofertas conforme os criterios cuantificables mediante a mera aplicación de fórmulas realizarase tras efectuar previamente a daqueles outros criterios en que non concorra esta circunstancia, deixándose constancia documental disto. As normas de desenvolvemento desta lei determinarán os supostos e condicións en que deba facerse pública tal avaliación previa, así como a forma en que se deberán presentar as proposicións para facer posible esta valoración separada.

3. A valoración de máis dun criterio procederá, en particular, na adxudicación dos seguintes contratos:

a) Aqueles cuxos proxectos ou orzamentos non puidesen ser establecidos previamente e deban ser presentados polos licitadores.

b) Cando o órgano de contratación considere que a definición da prestación é susceptible de ser mellorada por outras solucións técnicas, que proporán os licitadores mediante a presentación de variantes, ou por reducións no seu prazo de execución.

c) Aqueles para a execución dos cales facilite o órgano, organismo ou entidade contratante materiais ou medios auxiliares cuxa boa utilización exixa garantías especiais por parte dos contratistas.

d) Aqueles que requiran o emprego de tecnoloxía especialmente avanzada ou cuxa execución sexa particularmente complexa.

e) Contratos de xestión de servizos públicos.

f) Contratos de subministracións, salvo que os produtos que se vaian adquirir estean perfectamente definidos por estaren normalizados e non sexa posible variar os prazos de entrega nin introducir modificacións de ningunha clase no contrato, sendo, por conseguinte, o prezo o único factor determinante da adxudicación.

g) Contratos de servizos, salvo que as prestacións estean perfectamente definidas tecnicamente e non sexa posible variar os prazos de entrega nin introducir modificacións de ningunha clase no contrato, sendo, por conseguinte, o prezo o único factor determinante da adxudicación.

h) Contratos cuxa execución poida ter un impacto significativo no ambiente, na adxudicación dos cales se valorarán condicións ambientais mensurables, tales como o menor impacto ambiental, o aforro e o uso eficiente da auga e a enerxía e dos materiais, o custo ambiental do ciclo de vida, os procedementos e métodos de produción ecolóxicos, a xeración e xestión de residuos ou o uso de materiais reciclados ou reutilizados ou de materiais ecolóxicos.

4. Cando se tome en consideración máis dun criterio, deberá precisarse a ponderación relativa atribuída a cada un deles, que poderá expresarse fixando unha banda de valores cunha amplitude adecuada. No caso de que o procedemento de adxudicación se articule en varias fases, indicárase igualmente en cales delas se irán aplicando os distintos criterios, así como o limiar mínimo de puntuación exixido ao licitador para continuar no proceso selectivo.

Cando, por razóns debidamente xustificadas, non sexa posible ponderar os criterios elixidos, estes enumeraranse por orde decrecente de importancia.

5. Os criterios elixidos e a súa ponderación indicaranse no anuncio de licitación, caso de que deba publicarse.

6. Os pregos ou o contrato poderán establecer penalidades, conforme o previsto no artigo 196.1, para os casos de incumprimento ou de cumprimento defectuoso da prestación que afecten características desta que se tivesen en conta para definir os criterios de adxudicación, ou atribuír á puntual observancia destas características o carácter de obriga contractual esencial para os efectos sinalados no artigo 206.h).

Artigo 135. Clasificación das ofertas, adxudicación do contrato e notificación da adxudicación.

1. O órgano de contratación clasificará, por orde decrecente, as proposicións presentadas e que non fosen declaradas desproporcionadas ou anormais conforme o sinalado no artigo seguinte. Para realizar a dita clasificación, atenderá aos criterios de adxudicación sinalados no prego ou no anuncio e poderá solicitar para iso cantos informes técnicos considere pertinentes. Cando o único criterio que cumpra considerar sexa o prezo, entenderase que a oferta economicamente máis vantaxosa é a que incorpora o prezo máis baixo.

2.O órgano de contratación requirirá o licitador que presentase a oferta economicamente máis vantaxosa para que, dentro do prazo de dez días hábiles, contados desde o seguinte a aquel en que recibise o requirimento, presente a documentación xustificativa de estar ao día no cumprimento das súas obrigas tributarias e coa Seguridade Social ou autorice o órgano de contratación para obter de forma directa a acreditación diso, de dispor efectivamente dos medios que se comprometese a dedicar ou adscribir á execución do contrato conforme o artigo 53.2, e de ter constituído a garantía definitiva que sexa procedente. Os correspondentes certificados poderán ser expedidos por medios electrónicos, informáticos ou telemáticos, salvo que se estableza outra cousa nos pregos.

As normas autonómicas de desenvolvemento desta lei poderán fixar un prazo maior ao previsto neste parágrafo, sen que se exceda o de vinte días hábiles.

De non se atender adecuadamente o requirimento no prazo sinalado, entenderase que o licitador retirou a súa oferta, e nese caso procederase a solicitar a mesma documentación ao licitador seguinte, pola orde en que quedasen clasificadas as ofertas.

3. O órgano de contratación deberá adxudicar o contrato dentro do cinco días hábiles seguintes ao da recepción da documentación. Nos procedementos negociados e de diálogo competitivo, a adxudicación concretará e fixará os termos definitivos do contrato.

Non se poderá declarar deserta unha licitación cando exista algunha oferta ou proposición que sexa admisible de acordo cos criterios que figuren no prego.

4. A adxudicación deberá ser motivada, notificaráselles aos candidatos ou licitadores e, simultaneamente, publicarse no perfil de contratante.

A notificación deberá conter, en todo caso, a información necesaria que lle permita ao licitador excluído ou candidato descartado interpor, conforme o artigo 310, recurso suficientemente fundado contra a decisión de adxudicación. En particular, expresará os seguintes aspectos:

a) En relación cos candidatos descartados, a exposición resumida das razóns polas cales se desestimou a súa candidatura.

b) Con respecto aos licitadores excluídos do procedemento de adxudicación, tamén en forma resumida, as razóns polas cales non se admitiu a súa oferta.

c) En todo caso, o nome do adxudicatario, as características e vantaxes da proposición do adxudicatario determinantes de que fose seleccionada a

oferta deste con preferencia ás que presentaron os restantes licitadores cuxas ofertas foron admitidas.

Será de aplicación á motivación da adxudicación a excepción de confidencialidade contida no artigo 137.

En todo caso, na notificación e no perfil de contratante indicárase o prazo en que se debe proceder á súa formalización conforme o artigo 140.3.

A notificación farase por calquera dos medios que permiten deixar constancia da súa recepción polo destinatario. En particular, poderase efectuar por correo electrónico ao enderezo que os licitadores ou candidatos designasen ao presentaren as súas proposicións, nos termos establecidos no artigo 28 da Lei 11/2007, do 22 de xuño, de acceso electrónico dos cidadáns aos servizos públicos. Porén, o prazo para considerar rexeitada a notificación, cos efectos previstos no artigo 59.4 da Lei 30/1992, do 26 de novembro, será de cinco días.»

Artigo 136. Ofertas con valores anormais ou desproporcionados.

1. Cando o único criterio valorable de forma obxectiva que se considere para a adxudicación do contrato sexa o do seu prezo, o carácter desproporcionado ou anormal das ofertas poderase apreciar de acordo cos parámetros obxectivos que se establezan regulamentariamente, por referencia ao conxunto de ofertas válidas que se presentasen.

2. Cando para a adxudicación deba considerarse máis dun criterio de valoración, poderanse expresar nos pregos os parámetros obxectivos en función dos cales se apreciará, de ser o caso, que a proposición non pode ser cumprida como consecuencia da inclusión de valores anormais ou desproporcionados. Se o prezo ofertado é un dos criterios obxectivos que van servir de base para a adxudicación, poderán indicarse no prego os límites que permitan apreciar, de ser o caso, que a proposición non pode ser cumprida como consecuencia de ofertas desproporcionadas ou anormais.

3. Cando se identifique unha proposición que poida ser considerada desproporcionada ou anormal, deberáselle dar audiencia ao licitador que a presentou para que xustifique a valoración da oferta e precise as condicións desta, en particular no que se refire ao aforro que permita o procedemento de execución do contrato, as solucións técnicas adoptadas e as condicións excepcionalmente favorables de que dispoña para executar a prestación, a orixinalidade das prestacións propostas, o respecto das disposicións relativas á protección do emprego e as condicións de traballo vixentes no lugar en que se vaia realizar a prestación, ou a posible obtención dunha axuda de Estado.

No procedemento deberá solicitarse o asesoramento técnico do servizo correspondente.

Se a oferta é anormalmente baixa debido a que o licitador obtivo unha axuda de Estado, só poderá rexeitarse a proposición por esta única causa se aquel non pode acreditar que tal axuda se concedeu sen contravir as disposicións comunitarias en materia de axudas públicas. O órgano de contratación que rexeite unha oferta por esta razón deberá informar disto a Comisión Europea, cando o procedemento de adxudicación se refira a un contrato suxeito a regulación harmonizada.

4. Se o órgano de contratación, considerando a xustificación efectuada polo licitador e os informes mencionados no número anterior, estimar que a oferta non pode ser cumprida como consecuencia da inclusión de valores anormais ou desproporcionados, excluíraa da clasificación e acordará a adxudicación a favor da proposición economicamente máis vantaxosa, de acordo coa orde en que fosen clasificadas conforme o sinalado no número 1 do artigo anterior.

Subsección 5.ª Obrigas de información sobre o resultado do procedemento

Artigo 137. Información non publicable.

O órgano de contratación poderá non comunicar determinados datos relativos á adxudicación cando considere, xustificándoo debidamente no expediente, que a divulgación desa información pode obstaculizar a aplicación dunha norma, resultar contraria ao interese público ou prexudicar intereses comerciais lexítimos de empresas públicas ou privadas ou a competencia leal entre elas, ou cando se trate de contratos declarados secretos ou reservados ou cuxa execución deba ir acompañada de medidas de seguranza especiais conforme a lexislación vixente, ou cando o exixa a protección dos intereses esenciais da seguranza do Estado e así se declarase de conformidade co previsto no artigo 13.2.d).

Artigo 138. Publicidade da formalización dos contratos.

1. A formalización dos contratos cuxa contía sexa igual ou superior ás cantidades indicadas no artigo 122.3 publicarase no perfil de contratante do órgano de contratación indicando, como mínimo, os mesmos datos mencionados no anuncio da adxudicación.

2. Cando a contía do contrato sexa igual ou superior a 100.000 euros ou, no caso de contratos de xestión de servizos públicos, cando o orzamento de gastos de primeiro establecemento sexa igual ou superior ao dito importe, ou o seu prazo de duración exceda os cinco anos, deberase publicar, ademais, no «Boletín Oficial del Estado» ou nos respectivos diarios ou

boletíns oficiais das comunidades autónomas ou das provincias, un anuncio en que se dea conta da dita formalización, nun prazo non superior a corenta e oito días contados desde a data desta.

Cando se trate de contratos suxeitos a regulación harmonizada o anuncio deberase enviar, no prazo sinalado no parágrafo anterior, ao «Diario Oficial de la Unión Europea» e publicarse no «Boletín Oficial del Estado».

3. No caso de contratos de servizos comprendidos nas categorías 17 a 27 do anexo II e de contía igual ou superior a 193.000 euros, o órgano de contratación comunicará a adxudicación á Comisión Europea, indicando se considera procedente a súa publicación.

4. Nos casos a que se refire o artigo anterior, o órgano de contratación poderá non publicar determinada información relativa á adxudicación e formalización do contrato, xustificándoo debidamente no expediente.

Artigo 139. Renuncia á celebración do contrato e desistencia do procedemento de adxudicación pola Administración.

1. No caso en que o órgano de contratación renuncie a celebrar un contrato para o que efectuase a correspondente convocatoria, ou decida reiniciar o procedemento para a súa adxudicación, notificarállelo aos candidatos ou licitadores, informando tamén á Comisión Europea desta decisión se o contrato foi anunciado no «Diario Oficial de la Unión Europea».

2. A renuncia á celebración do contrato ou a desistencia do procedemento só poderán ser acordadas polo órgano de contratación antes da adxudicación. En ambos os casos os candidatos ou licitadores serán compensados polos gastos en que incorresen, na forma prevista no anuncio ou no prego, ou de acordo cos principios xerais que rexen a responsabilidade da Administración.

3. Só se poderá renunciar á celebración do contrato por razóns de interese público debidamente xustificadas no expediente. Neste caso, non se poderá promover unha nova licitación do seu obxecto mentres subsistan as razóns alegadas para fundamentar a renuncia.

4. A desistencia do procedemento deberá estar fundada nunha infracción non emendable das normas de preparación do contrato ou das reguladoras do procedemento de adxudicación, e deberá xustificarse no expediente a concorrencia da causa. A desistencia non impedirá a iniciación inmediata dun novo procedemento de licitación.

Subsección 6.ª Formalización do contrato

Artigo 140. Formalización dos contratos.

1. Os contratos que celebren as administracións públicas deberán formalizarse en documento administrativo que se axuste con exactitude ás condicións da licitación, constituíndo o dito documento título suficiente para acceder a calquera rexistro público. No entanto, o contratista poderá solicitar que o contrato se eleve a escritura pública, e serán pola súa conta os correspondentes gastos. En ningún caso se poderán incluír no documento en que se formalice o contrato cláusulas que impliquen alteración dos termos da adxudicación.

2. No caso dos contratos menores definidos no artigo 122.3 observárase, en canto á súa formalización, o disposto no artigo 95.

3. Se o contrato é susceptible de recurso especial en materia de contratación conforme o artigo 310.1, a formalización non se poderá efectuar antes de que transcorran quince días hábiles desde que se remita a notificación da adxudicación aos licitadores e candidatos. As comunidades autónomas poderán incrementar este prazo, sen que exceda dun mes.

O órgano de contratación requirirá o adxudicatario para que formalice o contrato en prazo non superior a cinco días contados desde o seguinte a aquel en que recibise o requirimento, unha vez transcorrido o prazo previsto no parágrafo anterior sen que se interpuxese recurso que comporte a suspensión da formalización do contrato. De igual forma procederá cando o órgano competente para a resolución do recurso levántase a suspensión.

Nos restantes casos, a formalización do contrato deberá efectuarse non máis tarde do quince días hábiles seguintes a aquel en que se reciba a notificación da adxudicación aos licitadores e candidatos na forma prevista no artigo 135.4.

4. Cando por causas imputables ao adxudicatario non se formalizase o contrato dentro do prazo indicado, a Administración poderá acordar a incautación sobre a garantía definitiva do importe da garantía provisoria que, de ser o caso, exixise.

Se as causas da non formalización foren imputables á Administración, indemnizarase o contratista polos danos e perdas que a demora lle puiden ocasionar.

5. Non se poderá iniciar a execución do contrato sen a súa formalización previa, excepto nos casos previstos no artigo 97 desta lei.

Sección 2.ª Procedemento aberto

Artigo 141. Delimitación.

No procedemento aberto todo empresario interesado poderá presentar unha proposición, quedando excluída toda negociación dos termos do contrato cos licitadores.

Artigo 142. Información aos licitadores.

1. Cando o único criterio que cumpra considerar para seleccionar o adxudicatario do contrato sexa o do prezo, a adxudicación deberá recaer no prazo máximo de quince días contados desde o seguinte ao de apertura das proposicións.
2. Cando, para a adxudicación do contrato, se deban ter en conta unha pluralidade de criterios, o prazo máximo para efectuar a adxudicación será de dous meses contados desde a apertura das proposicións, salvo que se establecese outro no prego de cláusulas administrativas particulares.
3. Cando os pregos e a documentación ou a información complementaria, malia térense solicitado ao seu debido tempo, non se proporcionasen nos prazos fixados ou cando as ofertas soamente poidan realizarse despois dunha visita sobre o terreo ou logo de consulta “in situ” da documentación que se achegue ao prego, os prazos para a recepción de ofertas prorrogaranse de forma que todos os interesados afectados poidan ter coñecemento de toda a información necesaria para formular as ofertas.

Artigo 143. Prazos para a presentación de proposicións.

1. En procedementos de adxudicación de contratos suxeitos a regulación harmonizada, o prazo de presentación de proposicións non será inferior a cincuenta e dous días, contados desde a data do envío do anuncio do contrato á Comisión Europea. Este prazo poderase reducir en cinco días cando se ofrezca acceso por medios electrónicos aos pregos e á documentación complementaria.

De se ter enviado o anuncio previo a que se refire o artigo 125, o prazo de presentación de proposicións poderase reducir ata trinta e seis días, como norma xeral, ou, en casos excepcionais debidamente xustificados, ata vinte e dous días. Esta redución do prazo só será admisible se o anuncio de información previa se enviou para a súa publicación antes dos cincuenta e dous días e dentro dos doce meses anteriores á data de envío do anuncio de licitación, sempre que nel se incluíse, de estar dispoñible, toda a información exixida para este.

Os prazos sinalados nos dous parágrafos anteriores poderanse reducir en sete días cando os anuncios se preparen e envíen por medios electrónicos, informáticos ou telemáticos. Esta redución poderase sumar, de ser o caso, á de cinco días prevista no inciso final do primeiro parágrafo.

Nestes procedementos, a publicación da licitación no «Boletín Oficial del Estado» debe facerse, en todo caso, cunha antelación mínima equivalente ao prazo fixado para a presentación das proposicións no número seguinte.

2. Nos contratos das administracións públicas que non estean suxeitos a regulación harmonizada, o prazo de presentación de proposicións non será inferior a quince días, contados desde a publicación do anuncio do contrato.

Nos contratos de obras e de concesión de obras públicas, o prazo será, como mínimo, de vinte e seis días.

Artigo 144. Exame das proposicións e proposta de adxudicación.

1. O órgano competente para a valoración das proposicións cualificará previamente a documentación a que se refire o artigo 130, que deberá ser presentada polos licitadores en sobre distinto a aquel que conteña a proposición, e procederá posteriormente á apertura e exame das proposicións, formulando a correspondente proposta de adxudicación ao órgano de contratación, unha vez ponderados os criterios que deban aplicarse para efectuar a selección do adxudicatario, e sen prexuízo da intervención do comité de expertos ou do organismo técnico especializado aos cales fai referencia o artigo 134.2 nos casos previstos nel, cuxa avaliación dos criterios que exixan un xuízo de valor vinculará aquel para efectos de formular a proposta. A apertura das proposicións deberase efectuar no prazo máximo dun mes contado desde a data de finalización do prazo para presentar as ofertas. En todo caso, a apertura da oferta económica realizarase en acto público, salvo cando se prevexa que na licitación poidan empregarse medios electrónicos.

Cando para a valoración das proposicións deban terse en conta criterios distintos ao do prezo, o órgano competente para iso poderá solicitar, antes de formular a súa proposta, cantos informes técnicos considere precisos. Igualmente, poderanse solicitar estes informes cando sexa necesario verificar que as ofertas cumpren coas especificacións técnicas do prego.

2. A proposta de adxudicación non crea dereito de ningún tipo en favor do licitador proposto fronte á Administración.

Non obstante, cando o órgano de contratación non adxudique o contrato de acordo coa proposta formulada deberá motivar a súa decisión.

Artigo 145. Adxudicación.

1. Cando o único criterio que cumpra considerar para seleccionar o adxudicatario do contrato sexa o do prezo, a adxudicación deberá recaer

no prazo máximo de quince días contados desde o seguinte ao de apertura das proposicións.

2. Cando, para a adxudicación do contrato, se deban ter en conta unha pluralidade de criterios, o prazo máximo para efectuar a adxudicación será de dous meses contados desde a apertura das proposicións, salvo que se establecese outro no prego de cláusulas administrativas particulares.

3. Os prazos indicados nos números anteriores ampliaranse en quince días hábiles cando sexa necesario seguir os trámites a que se refire o artigo 136.3.

4. De non se producir a adxudicación dentro dos prazos sinalados, os licitadores terán dereito a retirar a súa proposición.

Sección 3.ª Procedemento restrinxido

Artigo 146. Caracterización.

No procedemento restrinxido só poderán presentar proposicións aqueles empresarios que, pola súa solicitude e en atención á súa solvencia, sexan seleccionados polo órgano de contratación. Neste procedemento estará prohibida toda negociación dos termos do contrato cos solicitantes ou candidatos.

Artigo 147. Criterios para a selección de candidatos.

1. Con carácter previo ao anuncio da licitación, o órgano de contratación deberá ter establecidos os criterios obxectivos de solvencia, de entre os sinalados nos artigos 64 a 68, conforme os cales serán elixidos os candidatos que serán invitados a presentar proposicións.

2. O órgano de contratación sinalará o número mínimo de empresarios aos cales invitará a participar no procedemento, que non poderá ser inferior a cinco. Se así o considera procedente, o órgano de contratación poderá igualmente fixar o número máximo de candidatos aos cales invitará a presentar oferta.

En calquera caso, o número de candidatos invitados debe ser suficiente para garantir unha competencia efectiva.

3. Os criterios ou normas obxectivos e non discriminatorios conforme os cales se seleccionarán os candidatos, así como o número mínimo e, de ser o caso, o número máximo daqueles aos cales se invitará a presentar proposicións, serán indicados no anuncio de licitación.

Artigo 148. Solicitudes de participación.

1. Nos procedementos de adxudicación de contratos suxeitos a regulación harmonizada, o prazo de recepción das solicitudes de participación non poderá ser inferior a trinta e sete días, a partir da data do envío do anuncio ao «Diario Oficial de la Unión Europea». Se se trata de contratos de concesión de obra pública, este prazo non poderá ser inferior a cincuenta e dous días. Este prazo poderase reducir en sete días cando os anuncios se envíen por medios electrónicos, informáticos e telemáticos.

Nestes casos, a publicación da licitación no «Boletín Oficial del Estado» debe facerse cunha antelación mínima equivalente ao prazo fixado para a presentación das solicitudes de participación no número seguinte.

2. Se se trata de contratos non suxeitos a regulación harmonizada, o prazo para a presentación de solicitudes de participación será, como mínimo, de dez días, contados desde a publicación do anuncio.

3. As solicitudes de participación deberán ir acompañadas da documentación a que se refire o artigo 130.1.

Artigo 149. Selección de solicitantes.

1. O órgano de contratación, unha vez comprobada a personalidade e solvencia dos solicitantes, seleccionará os que deban pasar á seguinte fase, aos cales invitará, simultaneamente e por escrito, a presentar as súas proposicións no prazo que proceda conforme o sinalado no artigo 151.

2. O número de candidatos invitados a presentar proposicións deberá ser igual, cando menos, ao mínimo que, de ser o caso, se fixase previamente. Cando o número de candidatos que cumpran os criterios de selección sexa inferior a ese número mínimo, o órgano de contratación poderá continuar o procedemento cos que reúnan as condicións exixidas, sen que poidan ser invitados empresarios que non solicitasen participar nel ou candidatos que non posúan esas condicións.

Artigo 150. Contido das invitacións e información aos invitados.

1. As invitacións conterán unha referencia ao anuncio de licitación publicado e indicarán a data límite para a recepción de ofertas, o enderezo ao cal deban enviarse e a lingua en que deban estar redactadas, se se admite algunha outra ademais do castelán, os criterios de adxudicación do contrato que se terán en conta e a súa ponderación relativa ou, de ser o caso, a orde decrecente de importancia atribuída a eles, de non figuraren no anuncio de licitación, e o lugar, día e hora da apertura de proposicións.

2. A invitación aos candidatos incluírá un exemplar dos pregos e copia da documentación complementaria, ou conterá as indicacións pertinentes para permitir o acceso a estes documentos, se estes se puxeron

directamente á súa disposición por medios electrónicos, informáticos e telemáticos conforme o disposto no número 1 do artigo seguinte.

3. Cando os pregos ou a documentación complementaria consten en poder dunha entidade ou órgano distinto do que tramita o procedemento, a invitación precisará a forma en que pode solicitarse a devandita documentación e, de ser o caso, a data límite para iso, así como o importe e as modalidades de pagamento da cantidade que, de ser o caso, deba aboarse. Os servizos competentes remitirán a dita documentación sen demora aos interesados tras a recepción da súa solicitude.

4. Os órganos de contratación ou os servizos competentes deberán facilitar, antes dos seis días anteriores á data límite fixada para a recepción de ofertas, a información suplementaria sobre os pregos ou sobre a documentación complementaria que lles sexa solicitada coa debida antelación polos candidatos.

5. Será igualmente de aplicación neste procedemento o previsto no artigo 142.3.

Artigo 151. Proposicións.

1. O prazo de recepción de ofertas nos procedementos relativos a contratos suxeitos a regulación harmonizada non poderá ser inferior a corenta días, contados a partir da data de envío da invitación escrita. Este prazo poderase reducir en cinco días cando se ofrezca acceso por medios electrónicos, informáticos e telemáticos aos pregos e á documentación complementaria.

Se se enviou o anuncio previo a que se refire o artigo 125, o prazo poderase reducir, como norma xeral, ata trinta e seis días ou, en casos excepcionais debidamente xustificados, ata vinte e dous días. Esta redución do prazo só será admisible cando o anuncio de información previa se enviase para a súa publicación antes dos cincuenta e dous días e despois dos doce meses anteriores á data de envío do anuncio de licitación, sempre que nel se incluíse, de estar dispoñible, toda a información exixida para este.

2. Nos procedementos relativos a contratos non suxeitos a regulación harmonizada, o prazo para a presentación de proposicións non será inferior a quince días, contados desde a data de envío da invitación.

Artigo 152. Adxudicación.

Na adxudicación do contrato será de aplicación o previsto nos artigos 144 e 145, salvo o que se refire á necesidade de cualificar previamente a documentación indicada no artigo 130.

Sección 4.ª Procedemento negociado

Artigo 153. Caracterización.

1. No procedemento negociado a adxudicación recaerá no licitador xustificadamente elixido polo órgano de contratación, tras efectuar consultas con diversos candidatos e negociar as condicións do contrato con un ou varios deles.

2. O procedemento negociado será obxecto de publicidade previa nos casos previstos no artigo 161, en que será posible a presentación de ofertas en concorrencia por calquera empresario interesado. Nos restantes supostos, non será necesario darlle publicidade ao procedemento, asegurándose a concorrencia mediante o cumprimento do previsto no artigo 162.1.

Subsección 1.ª Supostos de aplicación

Artigo 154. Supostos xerais.

Nos termos que se establecen para cada tipo de contrato nos artigos seguintes, os contratos que celebren as administracións públicas poderán ser adxudicados mediante procedemento negociado nos seguintes casos:

a) Cando as proposicións ou ofertas económicas nos procedementos abertos, restrinxidos ou de diálogo competitivo seguidos previamente sexan irregulares ou inaceptables por teren sido presentadas por empresarios carentes de aptitude, por incumprimento nas ofertas das obrigas legais relativas á fiscalidade, protección do ambiente e condicións de traballo a que se refire o artigo 103, por infrinxiren as condicións para a presentación de variantes ou melloras, ou por incluíren valores anormais ou desproporcionados, sempre que non se modifiquen substancialmente as condicións orixinais do contrato.

b) En casos excepcionais, cando se trate de contratos en que, por razón das súas características ou dos riscos que entrañen, non poida determinarse previamente o prezo global.

c) Cando, tras terse seguido un procedemento aberto ou restrinxido, non se presentase ningunha oferta ou candidatura, ou as ofertas non sexan adecuadas, sempre que as condicións iniciais do contrato non se modifiquen substancialmente. Tratándose de contratos suxeitos a regulación harmonizada, remitirase un informe á Comisión das Comunidades Europeas, se esta así o solicita.

d) Cando, por razóns técnicas ou artísticas ou por motivos relacionados coa protección de dereitos de exclusiva, o contrato só se lle poida encomendar a un empresario determinado.

e) Cando unha imperiosa urxencia, resultante de acontecementos imprevisibles para o órgano de contratación e non imputables a el, demande unha pronta execución do contrato que non se poida lograr mediante a aplicación da tramitación de urxencia regulada no artigo 96.

f) Cando o contrato fose declarado secreto ou reservado, ou cando a súa execución deba ir acompañada de medidas de seguranza especiais conforme a lexislación vixente, ou cando o exixa a protección dos intereses esenciais da seguranza do Estado e así se declarase de conformidade co previsto no artigo 13.2.d).

g) Cando se trate de contratos incluídos no ámbito do artigo 296 do Tratado constitutivo da Comunidade Europea.

Artigo 155. Contratos de obras.

Ademais de nos casos previstos no artigo 154, os contratos de obras poderán ser adxudicados por procedemento negociado nos seguintes supostos:

a) Cando as obras se realicen unicamente con fins de investigación, experimentación ou perfeccionamento e non con obxecto de obter unha rendibilidade ou de cubrir os custos de investigación ou de desenvolvemento.

b) Cando se trate de obras complementarias que non figuren no proxecto nin no contrato, nin no proxecto de concesión nin no seu contrato inicial, pero que debido a unha circunstancia que non puido prever un poder adxudicador dilixente pasen a ser necesarias para executar a obra tal e como estaba descrita no proxecto ou no contrato sen modificala, e cuxa execución se confíe ao contratista da obra principal ou ao concesionario da obra pública de acordo cos prezos que rexan para o contrato primitivo ou que, de ser o caso, se fixen contraditoriamente, sempre que as obras non se poidan separar técnica ou economicamente do contrato primitivo sen causar grandes inconvenientes ao órgano de contratación ou que, aínda que resulten separables, sexan estritamente necesarias para o seu perfeccionamento, e que o importe acumulado das obras complementarias non supere o 50 por cento do importe primitivo do contrato.

c) Cando as obras consistan na repetición doutras similares adxudicadas por procedemento aberto ou restrinxido ao mesmo contratista polo órgano de contratación, sempre que se axusten a un proxecto base que fose obxecto do contrato inicial adxudicado polos ditos procedementos, que a

posibilidade de facer uso deste procedemento estea indicada no anuncio de licitación do contrato inicial e que o importe das novas obras se computase ao fixar a contía total do contrato.

Unicamente se poderá recorrer a este procedemento durante un período de tres anos, a partir da formalización do contrato inicial.

d) En todo caso, cando o seu valor estimado sexa inferior a un millón de euros.

Artigo 156. Contratos de xestión de servizos públicos.

Ademais de nos supostos previstos no artigo 154, poderase acudir ao procedemento negociado para adxudicar contratos de xestión de servizos públicos nos seguintes casos:

a) Cando se trate de servizos públicos respecto dos cales non sexa posible promover concorrencia na oferta.

b) Os de xestión de servizos cuxo orzamento de gastos de primeiro establecemento se prevexa inferior a 500.000 euros e o seu prazo de duración sexa inferior a cinco anos.

c) Os relativos á prestación de asistencia sanitaria concertados con medios alleos, derivados dun convenio de colaboración entre as administracións públicas ou dun contrato marco, sempre que este fose adxudicado con suxeición ás normas desta lei.

Artigo 157. Contratos de subministración.

Ademais de nos casos previstos no artigo 154, os contratos de subministración poderán ser adxudicados mediante o procedemento negociado nos seguintes supostos:

a) Cando se trate da adquisición de bens móbiles integrantes do patrimonio histórico español, logo da súa valoración pola Xunta de Cualificación, Valoración e Exportación de Bens do Patrimonio Histórico Español ou organismo recoñecido para o efecto das comunidades autónomas, que se destinen a museos, arquivos ou bibliotecas.

b) Cando os produtos se fabriquen exclusivamente para fins de investigación, experimentación, estudo ou desenvolvemento; esta condición non se aplica á produción en serie destinada a establecer a viabilidade comercial do produto ou a recuperar os custos de investigación e desenvolvemento.

c) Cando se trate de entregas complementarias efectuadas polo proveedor inicial que constitúan quer unha reposición parcial de subministracións ou instalacións de uso corrente, quer unha ampliación das subministracións ou instalacións existentes, se o cambio de proveedor obriga o órgano de contratación a adquirir material con características técnicas diferentes, dando lugar a incompatibilidades ou a dificultades técnicas de uso e de mantemento desproporcionadas. A duración de tales contratos, así como a dos contratos renovables, non poderá, por regra xeral, ser superior a tres anos.

d) Cando se trate da adquisición en mercados organizados ou bolsas de materias primas de subministracións que coticen neles.

e) Cando se trate dunha subministración concertada en condicións especialmente vantaxosas cun proveedor que cese definitivamente nas súas actividades comerciais, ou cos administradores dun concurso, ou a través dun acordo xudicial ou un procedemento da mesma natureza.

f) En todo caso, cando o seu valor estimado sexa inferior a 100.000 euros.

Artigo 158. Contratos de servizos.

Ademais de nos casos previstos no artigo 154, os contratos de servizos poderán ser adxudicados por procedemento negociado nos seguintes supostos:

a) Cando, debido ás características da prestación, especialmente nos contratos que teñan por obxecto prestacións de carácter intelectual e nos comprendidos na categoría 6 do anexo II, non sexa posible establecer as súas condicións coa precisión necesaria para adxudicalo por procedemento aberto ou restrinxido.

b) Cando se trate de servizos complementarios que non figuren no proxecto nin no contrato pero que debido a unha circunstancia que non puido prever un poder adxudicador dilixente pasen a ser necesarios para executar o servizo tal e como estaba descrito no proxecto ou no contrato sen modificalo, e cuxa execución se confíe ao empresario ao cal se lle adxudicou o contrato principal de acordo cos prezos que rexan para este ou que, de ser o caso, se fixen contraditoriamente, sempre que os servizos non se poidan separar técnica ou economicamente do contrato primitivo sen causar grandes inconvenientes ao órgano de contratación ou que, aínda que resulten separables, sexan estritamente necesarios para o seu perfeccionamento e que o importe acumulado dos servizos complementarios non supere o 50 por cento do importe primitivo do contrato.

c) Cando os servizos consistan na repetición doutros similares adxudicados por procedemento aberto ou restrinxido ao mesmo contratista polo órgano de contratación, sempre que se axusten a un proxecto base que fose obxecto do contrato inicial adxudicado polos ditos procedementos, que a posibilidade de facer uso deste procedemento estea indicada no anuncio de licitación do contrato inicial e que o importe dos novos servizos se computase ao fixar a contía total do contrato.

Unicamente se poderá recorrer a este procedemento durante un período de tres anos, a partir da formalización do contrato inicial.

d) Cando o contrato en cuestión sexa a consecuencia dun concurso e, conforme as normas aplicables, deba ser adxudicado ao gañador. Caso de que existan varios gañadores, deberán ser invitados todos eles a participar nas negociacións.

e) En todo caso, cando o seu valor estimado sexa inferior a 100.000 euros.

Artigo 159. Outros contratos.

Salvo que se dispoña outra cousa nas normas especiais polas cales se regulen, os restantes contratos das administracións públicas poderán ser adxudicados por procedemento negociado nos casos previstos no artigo 154 e, ademais, cando o seu valor estimado sexa inferior a 100.000 euros.

Subsección 2.ª Tramitación

Artigo 160. Delimitación da materia obxecto de negociación.

No prego de cláusulas administrativas particulares determinaranse os aspectos económicos e técnicos que, de ser o caso, deban ser obxecto de negociación coas empresas.

Artigo 161. Anuncio de licitación e presentación de solicitudes de participación.

1. Cando se acuda ao procedemento negociado por concorreren as circunstancias previstas nas alíneas a) e b) do artigo 154, na alínea a) do artigo 155 ou na alínea a) do artigo 158, o órgano de contratación deberá publicar un anuncio de licitación na forma prevista no artigo 126.

Poderase prescindir da publicación do anuncio cando se acuda ao procedemento negociado por se teren presentado ofertas irregulares ou inaceptables nos procedementos antecedentes, sempre que na negociación se inclúan todos os licitadores que no procedemento aberto ou restrinxido, ou no procedemento de diálogo competitivo seguido con anterioridade presentasen ofertas conformes cos requisitos formais exixidos, e só eles.

2. Igualmente, nos contratos non suxeitos a regulación harmonizada que poidan ser adxudicados por procedemento negociado por ser a súa contía inferior á indicada nos artigos 155, alínea d), 156, alínea b), 157, alínea f), 158, alínea e) e 159, deberán publicarse anuncios conforme o previsto no artigo 126 cando o seu valor estimado sexa superior a 200.000 euros, se se trata de contratos de obras, ou a 60.000 euros, cando se trate doutros contratos.

3. Serán de aplicación ao procedemento negociado, nos casos en que se proceda á publicación de anuncios de licitación, as normas contidas nos artigos 147 a 150, ambos inclusive. Non obstante, caso de que se decida limitar o número de empresas ás cales se invitará a negociar, deberase ter en conta o sinalado no número 1 do artigo seguinte.

Artigo 162. Negociación dos termos do contrato.

1. No procedemento negociado será necesario solicitarlles ofertas, cando menos, a tres empresas capacitadas para realizar o obxecto do contrato, sempre que isto sexa posible.

2. Os órganos de contratación poderán articular o procedemento negociado en fases sucesivas, co fin de reduciren progresivamente o número de ofertas a negociar mediante a aplicación dos criterios de adxudicación sinalados no anuncio de licitación ou no prego de condicións, indicándose nestes se se vai facer uso desta facultade. O número de solucións que cheguen ata a fase final deberá ser o suficientemente amplo como para garantir unha competencia efectiva, sempre que se presentase un número suficiente de solucións ou de candidatos adecuados.

3. Durante a negociación, os órganos de contratación velarán por que todos os licitadores reciban igual trato. En particular, non facilitarán, de forma discriminatoria, información que lles poida dar vantaxes a determinados licitadores con respecto ao resto.

4. Os órganos de contratación negociarán cos licitadores as ofertas que estes presentasen para adaptalas aos requisitos indicados no prego de cláusulas administrativas particulares e no anuncio de licitación, de ser o caso, e nos posibles documentos complementarios, co fin de identificar a oferta economicamente máis vantaxosa.

5. No expediente deberase deixar constancia das invitacións cursadas, das ofertas recibidas e das razóns para a súa aceptación ou rexeitamento.

Sección 5.ª Diálogo competitivo

Artigo 163. Caracterización.

1. No diálogo competitivo, o órgano de contratación dirixe un diálogo cos candidatos seleccionados, logo de solicitude destes, co fin de desenvolver unha ou varias solucións susceptibles de satisfacer as súas necesidades e que servirán de base para que os candidatos elixidos presenten unha oferta.
2. Os órganos de contratación poderán establecer primas ou compensacións para os participantes no diálogo.

Artigo 164. Supostos de aplicación.

1. O diálogo competitivo poderá ser utilizado no caso de contratos particularmente complexos cando o órgano de contratación considere que o uso do procedemento aberto ou o do restrinxido non permite unha adecuada adxudicación do contrato.
2. Para estes efectos, considerarase que un contrato é particularmente complexo cando o órgano de contratación non se encontre obxectivamente capacitado para definir, conforme as alíneas b), c) ou d) do número 3 do artigo 101, os medios técnicos aptos para satisfacer as súas necesidades ou obxectivos, ou para determinar a cobertura xurídica ou financeira dun proxecto.
3. Os contratos de colaboración entre o sector público e o sector privado a que se refire o artigo 11 serán adxudicados por este procedemento, sen prexuízo de que se poida seguir o procedemento negociado con publicidade no caso previsto no artigo 154.a).

Artigo 165. Apertura do procedemento e solicitudes de participación.

1. Os órganos de contratación publicarán un anuncio de licitación no cal darán a coñecer as súas necesidades e requisitos, que definirán no dito anuncio ou nun documento descritivo.
2. Serán de aplicación neste procedemento as normas contidas nos artigos 147 a 149, ambos inclusive. Non obstante, caso de que se decida limitar o número de empresas ás cales se invitará a tomar parte no diálogo, este non poderá ser inferior a tres.
3. As invitacións a tomar parte no diálogo conterán unha referencia ao anuncio de licitación publicado e indicarán a data e o lugar de inicio da fase de consulta, a lingua ou linguas utilizables, se se admite algunha outra, ademais do castelán, os documentos relativos ás condicións de aptitude que, de ser o caso, se deban achegar, e a ponderación relativa dos criterios de adxudicación do contrato ou, de ser o caso, a orde decrecente de importancia dos ditos criterios, de non figuraren no anuncio de licitación.

Serán aplicables as disposicións dos números 2 a 5 do artigo 150, en canto á documentación que se debe xuntar as invitacións, ben que as referencias aos pregos deben entenderse feitas ao documento descritivo e o prazo límite previsto no número 4 para facilitar información suplementaria entenderase referido aos seis días anteriores á data fixada para o inicio da fase de diálogo.

Artigo 166. Diálogo cos candidatos.

1. O órgano de contratación desenvolverá, cos candidatos seleccionados, un diálogo cuxo fin será determinar e definir os medios adecuados para satisfacer as súas necesidades. No transcurso deste diálogo poderanse debater todos os aspectos do contrato cos candidatos seleccionados.

2. Durante o diálogo, o órgano de contratación daralles un trato igual a todos os licitadores e, en particular, non facilitará, de forma discriminatoria, información que lles poida dar vantaxes a determinados licitadores con respecto ao resto.

O órgano de contratación non lles poderá revelar aos demais participantes as solucións propostas por un participante ou outros datos confidenciais que este lle comunique sen acordo previo deste.

3. O procedemento poderase articular en fases sucesivas, co fin de reducir progresivamente o número de solucións a examinar durante a fase de diálogo mediante a aplicación dos criterios indicados no anuncio de licitación ou no documento descritivo, indicándose nestes se se vai facer uso desta posibilidade. O número de solucións que se examinen na fase final deberá ser o suficientemente amplo como para garantir unha competencia efectiva entre elas, sempre que se presentase un número suficiente de solucións ou de candidatos adecuados.

4. O órgano de contratación proseguirá o diálogo ata que se encontre en condicións de determinar, despois de comparalas, se é preciso, as solucións que poidan responder ás súas necesidades.

Tras declarar cerrado o diálogo e informar disto a todos os participantes, o órgano de contratación invitaraos a que presenten a súa oferta final, baseada na solución ou solucións presentadas e especificadas durante a fase de diálogo, indicando a data límite, o enderezo ao cal deba enviarse e a lingua ou linguas en que poidan estar redactadas, se se admite algunha outra ademais do castelán.

Artigo 167. Presentación e exame das ofertas.

1. As ofertas deben incluír todos os elementos requiridos e necesarios para a realización do proxecto.

O órgano de contratación poderá solicitar precisións ou aclaracións sobre as ofertas presentadas, axustes nelas ou información complementaria relativa a elas, sempre que isto non supoña unha modificación dos seus elementos fundamentais que implique unha variación que poida falsear a competencia ou ter un efecto discriminatorio.

2. O órgano de contratación avaliará as ofertas presentadas polos licitadores en función dos criterios de adxudicación establecidos no anuncio de licitación ou no documento descritivo e seleccionará a oferta economicamente máis vantaxosa. Para esta valoración deberánse tomar en consideración, necesariamente, varios criterios, sen que sexa posible adxudicar o contrato unicamente baseándose no prezo ofertado.

3. O órgano de contratación poderalle requirir ao licitador cuxa oferta se considere máis vantaxosa economicamente que aclare determinados aspectos desta ou ratifique os compromisos que nela figuran, sempre que con isto non se modifiquen elementos substanciais da oferta ou da licitación, se falsee a competencia, ou se produza un efecto discriminatorio.

Sección 6.ª normas especiais aplicables aos concursos de proxectos

Artigo 168. Ámbito de aplicación.

1. Son concursos de proxectos os procedementos encamiñados á obtención de planos ou proxectos, principalmente nos campos da arquitectura, o urbanismo, a enxeñaría e o procesamento de datos, a través dunha selección que, tras a correspondente licitación, se lle encomenda a un xurado.

2. As normas desta sección aplicaranse aos concursos de proxectos que respondan a un dos tipos seguintes:

a) Concursos de proxectos organizados no marco dun procedemento de adxudicación dun contrato de servizos.

b) Concursos de proxectos con primas de participación ou pagamentos aos participantes.

3. Non se aplicarán as normas desta sección aos concursos de proxectos que estean en casos equiparables aos previstos no artigo 4 e no número 2 do artigo 13.

4. Considéranse suxeitos a regulación harmonizada os concursos de proxectos cuxa contía sexa igual ou superior aos limiares fixados no artigo 16 en función do órgano que efectúe a convocatoria.

A contía dos concursos de proxectos calcularase tendo en conta o valor estimado do contrato de servizos e as eventuais primas de participación ou pagamentos aos participantes, no caso da alínea a) do número 2, e no caso previsto na alínea b), o importe total dos pagamentos e primas, e incluíndo o valor estimado do contrato de servizos que se puidese adxudicar ulteriormente conforme a alínea e) do artigo 158, se o órgano de contratación non exclúe esta adxudicación no anuncio do concurso.

Artigo 169. Bases do concurso.

As normas relativas á organización dun concurso de proxectos estableceranse de conformidade co regulado nesta sección e poranse á disposición dos que estean interesados en participar nel.

Artigo 170. Participantes.

No caso de que se decida limitar o número de participantes, a selección destes deberase efectuar aplicando criterios obxectivos, claros e non discriminatorios, sen que o acceso á participación se poida limitar a un determinado ámbito territorial, ou a persoas físicas con exclusión das xurídicas ou á inversa. En calquera caso, ao fixar o número de candidatos invitados a participar, deberase ter en conta a necesidade de garantir unha competencia real.

Artigo 171. Publicidade.

1. A licitación do concurso de proxectos publicarase na forma prevista no artigo 126.
2. Os resultados do concurso publicaranse na forma prevista no artigo 138.

Artigo 172. Decisión do concurso.

1. O xurado estará composto por persoas físicas independentes dos participantes no concurso de proxectos.
2. Cando se exixa unha cualificación profesional específica para participar nun concurso de proxectos, cando menos un terzo dos membros do xurado deberá posuír esa cualificación ou outra equivalente.
3. O xurado adoptará as súas decisións ou ditames con total independencia, sobre a base de proxectos que lle serán presentados de forma anónima, e atendendo unicamente aos criterios indicados no anuncio de celebración do concurso.
4. O xurado terá autonomía de decisión ou de ditame.

5. O xurado fará constar nun informe, asinado polos seus membros, a clasificación dos proxectos, tendo en conta os méritos de cada proxecto, xunto coas súas observacións e calquera aspecto que requira aclaración.

6. Deberase respectar o anonimato ata que o xurado emita o seu ditame ou decisión.

7. De ser necesario, poderase invitar os participantes a que respondan a preguntas que o xurado inclúe na acta para aclarar calquera aspecto dos proxectos, debendo levantarse unha acta completa do diálogo entre os membros do xurado e os participantes.

8. Coñecido o ditame do xurado e tendo en conta o contido da clasificación e da acta a que se refire o artigo anterior, o órgano de contratación procederá á adxudicación, que deberá ser motivada se non se axusta á proposta ou propostas do xurado.

9. No non previsto por esta sección o concurso dos proxectos rexerase polas disposicións reguladoras da contratación de servizos.

Capítulo II. Adxudicación doutros contratos do sector público

Sección 1.ª Normas aplicables polos poderes adxudicadores que non teñan o carácter de administracións públicas

Artigo 173. Delimitación xeral.

Os poderes adxudicadores que non teñan o carácter de administracións públicas aplicarán, para a adxudicación dos seus contratos, as normas desta sección.

Artigo 174. Adxudicación dos contratos suxeitos a regulación harmonizada.

1. A adxudicación dos contratos suxeitos a regulación harmonizada rexerase polas normas establecidas no capítulo anterior coas seguintes adaptacións:

a) Non serán de aplicación as normas establecidas no segundo parágrafo do número 2 do artigo 134 sobre intervención do comité de expertos para a valoración de criterios subxectivos; nos números 1 e 2 do artigo 136 sobre criterios para apreciar o carácter anormal ou desproporcionado das ofertas; no artigo 140 sobre formalización dos contratos, sen prexuízo de que se deba observar o prazo establecido no seu número 3 e o previsto no número 5; no artigo 144 sobre exame das proposicións e proposta de adxudicación; e no artigo 156 sobre os supostos en que é posible acudir a un

procedemento negociado para adxudicar contratos de xestión de servizos públicos.

b) Non será preciso publicar as licitacións e adxudicacións nos diarios oficiais nacionais a que se refiren o parágrafo primeiro do número 1 do artigo 126 e o parágrafo primeiro do número 2 do artigo 138, entendéndose que se satisfai o principio de publicidade mediante a publicación efectuada no «Diario Oficial de la Unión Europea» e a inserción da correspondente información na plataforma de contratación a que se refire o artigo 309 ou no sistema equivalente xestionado pola Administración pública da cal dependa a entidade contratante, sen prexuízo da utilización de medios adicionais con carácter voluntario.

2. De resultar impracticable, por razóns de urxencia, o cumprimento dos prazos mínimos establecidos, será de aplicación o previsto no artigo 96.2.b) sobre redución de prazos.

Artigo 175. Adxudicación dos contratos que non estean suxeitos a regulación harmonizada.

Na adxudicación de contratos non suxeitos a regulación harmonizada serán de aplicación as seguintes disposicións:

a) A adxudicación estará sometida, en todo caso, aos principios de publicidade, concorrencia, transparencia, confidencialidade, igualdade e non discriminación.

b) Os órganos competentes das entidades a que se refire esta sección aprobarán unhas instrucións, de obrigado cumprimento no seu ámbito interno, en que se regulen os procedementos de contratación de forma que quede garantida a efectividade dos principios enunciados na alínea anterior e que o contrato é adxudicado a quen presente a oferta economicamente máis vantaxosa. Estas instrucións deben pórse á disposición de todos os interesados en participar nos procedementos de adxudicación de contratos regulados por elas, e publicarse no perfil de contratante da entidade.

No ámbito do sector público estatal, a aprobación das instrucións requirirá o informe previo da Avogacía do Estado.

c) Entenderanse cumpridas as exixencias derivadas do principio de publicidade coa inserción da información relativa á licitación dos contratos cuxo importe supere os 50.000 euros no perfil do contratante da entidade, sen prexuízo de que as instrucións internas de contratación poidan arbitrar outras modalidades, alternativas ou adicionais, de difusión.

Sección 2.ª Normas aplicables por outros entes, organismos e entidades do sector público

Artigo 176. Réxime de adxudicación de contratos.

1. Os entes, organismos e entidades do sector público que non teñan a consideración de poderes adxudicadores deberanse axustar, na adxudicación dos contratos, aos principios de publicidade, concorrência, transparencia, confidencialidade, igualdade e non discriminación.

2. A adxudicación dos contratos deberase efectuar de forma que recaia na oferta economicamente máis vantaxosa.

3. Nas instrucións internas en materia de contratación que aproben estas entidades dispórase o necesario para asegurar a efectividade dos principios enunciados no número 1 deste artigo e a directriz establecida no número 2. Estas instrucións deben pórse á disposición de todos os interesados en participar nos procedementos de adxudicación de contratos regulados por elas, e publicarse no perfil de contratante da entidade.

No ámbito do sector público estatal, estas instrucións deberán ser sometidas a informe, antes da súa aprobación, do órgano a que corresponda o asesoramento xurídico da correspondente entidade.

Sección 3.ª normas aplicables na adxudicación de contratos subvencionados

Artigo 177. Adxudicación de contratos subvencionados.

A adxudicación dos contratos subvencionados a que se refire o artigo 17 desta lei rexerase polas normas establecidas no artigo 174.

LIBRO IV. EFECTOS, CUMPRIMENTO E EXTINCIÓN DOS CONTRATOS ADMINISTRATIVOS

TÍTULO PRIMEIRO. NORMAS XERAIS

Capítulo Primeiro. Efectos dos contratos

Artigo 192. Réxime xurídico.

Os efectos dos contratos administrativos rexeranse polas normas a que fai referencia o artigo 19.2 e polos pregos de cláusulas administrativas e de prescricións técnicas, xerais e particulares.

Artigo 193. Vinculación ao contido contractual.

Os contratos deberán ser cumpridos a teor das súas cláusulas, sen prexuízo das prerrogativas establecidas pola lexislación en favor das administracións públicas.

Capítulo II. Prerrogativas da Administración pública nos contratos administrativos

Artigo 194. Enumeración.

Dentro dos límites e con suxeición aos requisitos e efectos sinalados nesta lei, o órgano de contratación ten a prerrogativa de interpretar os contratos administrativos, resolver as dúbidas que ofrezca o seu cumprimento, modificalos por razóns de interese público, acordar a súa resolución e determinar os efectos desta.

Artigo 195. Procedemento de exercicio.

1. Nos procedementos que se instrúan para a adopción de acordos relativos á interpretación, modificación e resolución do contrato deberase dar audiencia ao contratista.

2. Na Administración xeral do Estado, os seus organismos autónomos, entidades xestoras e servizos comúns da Seguridade Social e demais entidades públicas estatais, os acordos a que se refire o punto anterior deberán ser adoptados logo de informe do servizo xurídico correspondente, salvo nos casos previstos nos artigos 87 e 197.

3. Non obstante o anterior, será preceptivo o informe do Consello de Estado ou órgano consultivo equivalente da comunidade autónoma respectiva nos casos de:

a) Interpretación, nulidade e resolución, cando sexa formulada oposición por parte do contratista.

b) Modificacións do contrato, cando a súa contía, illada ou conxuntamente, sexa superior a un 10 por cento do prezo primitivo do contrato, cando este sexa igual ou superior a 6.000.000 euros.

4. Os acordos que adopte o órgano de contratación porán fin á vía administrativa e serán inmediatamente executivos

Capítulo III. Execución dos contratos

Artigo 196. Execución defectuosa e demora.

1. Os pregos ou o documento contractual poderán prever penalidades para o caso de cumprimento defectuoso da prestación obxecto deste ou para o suposto de incumprimento dos compromisos ou das condicións especiais de execución do contrato que se establecesen conforme os artigos 53.2 e 102.1. Estas penalidades deberán ser proporcionais á gravidade do incumprimento e a súa contía non poderá ser superior ao 10 por cento do orzamento do contrato.

2. O contratista está obrigado a cumprir o contrato dentro do prazo total fixado para a súa realización, así como dos prazos parciais sinalados para a súa execución sucesiva.

3. A constitución en mora do contratista non precisará intimación previa por parte da Administración.

4. Cando o contratista, por causas imputables a el, incorra en demora respecto ao cumprimento do prazo total, a Administración poderá optar indistintamente pola resolución do contrato ou pola imposición das penalidades diarias na proporción de 0,20 euros por cada 1.000 euros do prezo do contrato.

O órgano de contratación poderá acordar a inclusión no prego de cláusulas administrativas particulares dunhas penalidades distintas ás enumeradas no parágrafo anterior cando, atendendo ás especiais características do contrato, se considere necesario para a súa correcta execución e así se xustifique no expediente.

5. Cada vez que as penalidades por demora alcancen un múltiplo do 5 por cento do prezo do contrato, o órgano de contratación estará facultado para proceder á súa resolución ou acordar a continuidade da súa execución con imposición de novas penalidades.

6. A Administración terá a mesma facultade a que se refire o número anterior respecto ao incumprimento por parte do contratista dos prazos parciais, cando se prevese no prego de cláusulas administrativas particulares ou cando a demora no cumprimento daqueles faga presumir razoablemente a imposibilidade de cumprir o prazo total.

7. Cando o contratista, por causas imputables a el, incumpra a execución parcial das prestacións definidas no contrato, a Administración poderá optar, indistintamente, pola súa resolución ou pola imposición das penalidades que, para tales supostos, determine o prego de cláusulas administrativas particulares.

8. As penalidades imporanse por acordo do órgano de contratación, adoptado por proposta do responsable do contrato, de estar designado, que será inmediatamente executivo, e faranse efectivas mediante dedución das cantidades que, en concepto de pagamento total ou parcial, se lle deban aboar ao contratista ou sobre a garantía que, de ser o caso, se constituíse, cando non poidan deducirse das mencionadas certificacións.

Artigo 197. Resolución por demora e prórroga dos contratos.

1. No suposto a que se refire o artigo anterior, de a Administración optar pola resolución esta deberá ser acordada polo órgano de contratación ou

por aquel que teña atribuída esta competencia nas comunidades autónomas, sen outro trámite preceptivo que a audiencia do contratista e, cando se formule oposición por parte deste, o ditame do Consello de Estado ou órgano consultivo equivalente da comunidade autónoma respectiva.

2. Se o atraso for producido por motivos non imputables ao contratista e este ofrece cumprir os seus compromisos dándolle prórroga do tempo que se lle sinalara, a Administración concederalle un prazo que será, polo menos, igual ao tempo perdido, a non ser que o contratista pedise outro menor.

Artigo 198. Indemnización de danos e perdas.

1. Será obriga do contratista indemnizar todos os danos e perdas que se lles causen a terceiros como consecuencia das operacións que requira a execución do contrato.

2. Cando tales danos e perdas fosen ocasionados como consecuencia inmediata e directa dunha orde da Administración, será esta responsable dentro dos límites sinalados nas leis. Tamén será a Administración responsable dos danos que se causen a terceiros como consecuencia dos vicios do proxecto elaborado por ela mesma no contrato de obras ou no de subministración de fabricación.

3. Os terceiros poderanlle requirir previamente, dentro do ano seguinte á produción do feito, ao órgano de contratación que, oído o contratista, se pronuncie sobre a cal das partes contratantes lle corresponde a responsabilidade dos danos. O exercicio desta facultade interrompe o prazo de prescrición da acción.

4. A reclamación daqueles será formulada, en todo caso, conforme o procedemento establecido na lexislación aplicable a cada suposto.

Artigo 199. Principio de risco e ventura.

A execución do contrato realizarase a risco e ventura do contratista, sen prexuízo do establecido para o de obras no artigo 214, e do pactado nas cláusulas de repartición de risco que se inclúan nos contratos de colaboración entre o sector público e o sector privado.

Artigo 200. Pagamento do prezo.

1. O contratista terá dereito ao aboamento da prestación realizada nos termos establecidos nesta lei e no contrato, conforme o prezo convido.

2. O pagamento do prezo poderase facer de maneira total ou parcial, mediante aboamentos á conta ou, no caso de contratos de tracto sucesivo, mediante pagamento en cada un dos vencementos que se estipulasen.

3. O contratista terá tamén dereito a percibir aboamentos á conta polo importe das operacións preparatorias da execución do contrato e que estean comprendidas no obxecto deste, nas condicións sinaladas nos respectivos pregos, debéndose asegurar os referidos pagamentos mediante a prestación de garantía.

4. A Administración terá a obriga de aboar o prezo dentro dos trinta días seguintes á data da expedición das certificacións de obras ou dos correspondentes documentos que acrediten a realización total ou parcial do contrato, sen prexuízo do prazo especial establecido no artigo 205.4, e, de se demorar, deberalle aboar ao contratista, a partir do cumprimento do dito prazo de trinta días, os xuros de demora e a indemnización polos custos de cobramento nos termos previstos na Lei 3/2004, do 29 de decembro, pola que se establecen medidas de loita contra a morosidade nas operacións comerciais. Cando non proceda a expedición de certificación de obra e a data de recibo da factura ou solicitude de pagamento equivalente se preste a dúbida ou sexa anterior á recepción das mercadorías ou á prestación dos servizos, o prazo de trinta días contarase desde a dita data de recepción ou prestación.

5. Se a demora no pagamento for superior a catro meses, o contratista poderá proceder, de ser o caso, á suspensión do cumprimento do contrato, debendo comunicarlle á Administración, cun mes de antelación, tal circunstancia, para efectos do recoñecemento dos dereitos que poidan derivar da devandita suspensión, nos termos establecidos nesta lei.

6. Se a demora da Administración for superior a oito meses, o contratista terá dereito, así mesmo, a resolver o contrato e ao resarcimento dos prexuízos que como consecuencia disto se lle orixinen.

7. Sen prexuízo do establecido nas normas tributarias e da Seguridade Social, os aboamentos á conta que procedan pola execución do contrato só poderán ser embargados nos seguintes supostos:

a) Para o pagamento dos salarios devengados polo persoal do contratista na execución do contrato e das cotas sociais derivadas deles.

b) Para o pagamento das obrigas contraídas polo contratista cos subcontratistas e subministradores referidas á execución do contrato.

8. As comunidades autónomas poderán reducir os prazos de sesenta días, catro meses e oito meses establecidos nos números 4, 5 e 6 deste artigo.

Artigo 200 bis. Procedemento para facer efectivas as débedas das administracións públicas.

Transcorrido o prazo a que se refire o artigo 200.4 desta lei, os contratistas poderán reclamar por escrito á Administración contratante o cumprimento da obriga de pagamento e, de ser o caso, dos xuros de demora. Se, transcorrido o prazo dun mes, a Administración non contestase, entenderase recoñecido o vencemento do prazo de pagamento e os interesados poderán formular recurso contencioso-administrativo contra a inactividade da Administración, e poderán solicitar como medida cautelar o pagamento inmediato da débeda. O órgano xudicial adoptará a medida preventiva, salvo que a Administración acredite que non concorren as circunstancias que xustifican o pagamento ou que a contía reclamada non corresponde á que é exigible, caso en que a medida cautelar se limitará a esta última. A sentenza condenará en custas a Administración demandada no caso de estimación total da pretensión de cobramento.

Artigo 201. Transmisión dos dereitos de cobramento.

1. Os contratistas que, conforme o artigo anterior, teñan dereito de cobramento fronte á Administración poderán ceder este conforme dereito.
2. Para que a cesión do dereito de cobramento sexa efectiva fronte á Administración, será requisito imprescindible a notificación, que faga fe, a esta do acordo de cesión.
3. A eficacia das segundas e sucesivas cesións dos dereitos de cobramento cedidos polo contratista quedará condicionada ao cumprimento do disposto no número anterior.
4. Unha vez que a Administración teña coñecemento do acordo de cesión, o mandamento de pagamento deberá ser expedido a favor do cesionario. Antes de que a cesión se poña en coñecemento da Administración, os mandamentos de pagamento a nome do contratista ou do cedente producirán efectos liberatorios.

Capítulo IV. Modificación dos contratos

Artigo 202. Potestade de modificación do contrato.

1. Os contratos administrativos só poderán ser modificados por razóns de interese público nos casos e na forma previstos no título V do libro I, e de acordo co procedemento regulado no artigo 195. Nestes casos, as modificacións acordadas polo órgano de contratación serán obrigatorias para os contratistas.

2. As modificacións do contrato deberanse formalizar conforme o disposto no artigo 140.

Artigo 203. Suspensión dos contratos.

1. De a Administración acordar a suspensión do contrato ou esta ter lugar pola aplicación do disposto no artigo 200, levantarase unha acta en que se consignarán as circunstancias que a motivaron e a situación de feito na execución daquel.

2. Acordada a suspensión, a Administración aboaralle ao contratista os danos e perdas efectivamente sufridos por este.

Capítulo V. Extinción dos contratos

Sección 1.ª Disposición xeral

Artigo 204. Extinción dos contratos.

Os contratos extinguíranse por cumprimento ou por resolución.

Sección 2.ª Cumprimento dos contratos

Artigo 205. Cumprimento dos contratos e recepción da prestación.

1. O contrato entenderase cumprido polo contratista unha vez que este realizase, de acordo cos termos daquel e á satisfacción da Administración, a totalidade da prestación.

2. En todo caso, a súa constatación exixirá por parte da Administración un acto formal e positivo de recepción ou conformidade dentro do mes seguinte á entrega ou realización do obxecto do contrato, ou no prazo que se determine no prego de cláusulas administrativas particulares por razón das súas características. Á Intervención da Administración correspondente seralle comunicado, cando isto sexa preceptivo, a data e o lugar do acto, para a súa eventual asistencia en exercicio das súas funcións de comprobación do investimento.

3. Nos contratos fixarase un prazo de garantía, contando desde a data de recepción ou conformidade, transcorrido o cal sen obxeccións por parte da Administración, salvo os supostos en que se estableza outro prazo nesta lei ou noutras normas, quedará extinguida a responsabilidade do contratista. Exceptúanse do prazo de garantía aqueles contratos en que, pola súa natureza ou características, non resulte necesario, o cal se deberá xustificar debidamente no expediente de contratación, consignándoo expresamente no prego.

4. Excepto nos contratos de obras, que se rexerán polo disposto no artigo 218, dentro do prazo dun mes, contado desde a data da acta de recepción ou conformidade, deberá acordarse e serlle notificada ao contratista a liquidación correspondente do contrato e aboárselle, de ser o caso, o saldo resultante. De se producir demora no pagamento do saldo de liquidación, o contratista terá dereito a percibir os xuros de demora e mais a indemnización polos custos de cobramento nos termos previstos na Lei 3/2004, do 29 de decembro, pola que se establecen medidas de loita contra a morosidade nas operacións comerciais.

Sección 3.ª Resolución dos contratos

Artigo 206. Causas de resolución.

Son causas de resolución do contrato:

- a) A morte ou incapacidade sobrevida do contratista individual ou a extinción da personalidade xurídica da sociedade contratista, sen prexuízo do previsto no artigo 73 bis.
- b) A declaración de concurso ou a declaración de insolvencia en calquera outro procedemento.
- c) O mutuo acordo entre a Administración e o contratista.
- d) A demora no cumprimento dos prazos por parte do contratista e o incumprimento do prazo sinalado na letra c) do punto 2 do artigo 96.
- e) A demora no pagamento por parte da Administración por prazo superior ao establecido no punto 6 do artigo 200 ou o inferior que se fixase ao abeiro do seu punto 8.
- f) O incumprimento das restantes obrigacións contractuais esenciais, cualificadas como tales nos pregos ou no contrato.
- g) A imposibilidade de executar a prestación nos termos inicialmente pactados ou a posibilidade certa de produción dunha lesión grave ao interese público de continuarse executando a prestación neses termos, cando non sexa posible modificar o contrato conforme o disposto no título V do libro I.
- h) As establecidas expresamente no contrato.
- i) As que se sinalen especificamente para cada categoría de contrato nesta lei.

Artigo 207. Aplicación das causas de resolución.

1. A resolución do contrato será acordada polo órgano de contratación, de oficio ou por instancia do contratista, de ser o caso, seguindo o procedemento que nas normas de desenvolvemento desta lei se estableza.

2. A declaración de insolvencia en calquera procedemento e, en caso de concurso, a apertura da fase de liquidación, darán sempre lugar á resolución do contrato.

Nos restantes casos, a resolución poderá ser instada por aquela parte á cal non lle sexa imputable a circunstancia que der lugar a ela, sen prexuízo do establecido no punto 7.

3. Cando a causa de resolución sexa a morte ou incapacidade sobrevida do contratista individual, a Administración poderá acordar a continuación do contrato cos seus herdeiros ou sucesores.

4. A resolución por mutuo acordo só poderá ter lugar cando non concorra outra causa de resolución que sexa imputable ao contratista, e sempre que razóns de interese público fagan innecesaria ou inconveniente a permanencia do contrato.

5. En caso de declaración de concurso e mentres non se producise a apertura da fase de liquidación, a Administración potestativamente continuará o contrato se o contratista prestar as garantías suficientes ao xuízo daquela para a súa execución.

6. No suposto de demora a que se refire a letra e) do artigo anterior, se as penalidades a que der lugar a demora no cumprimento do prazo alcanzasen un múltiplo do 5 por cento do importe do contrato, observarase o disposto no artigo 196.5.

7. O incumprimento das obrigacións derivadas do contrato por parte da Administración orixinará a resolución daquel só nos casos previstos nesta lei.

Artigo 208. Efectos da resolución.

1. Cando a resolución se produza por mutuo acordo, os dereitos das partes acomodaranse ao validamente estipulado por elas.

2. O incumprimento por parte da Administración das obrigas do contrato determinará para aquela, con carácter xeral, o pagamento dos danos e perdas que por tal causa se lle irroguen ao contratista.

3. Cando o contrato se resolva por incumprimento culpable do contratista, este deberalle indemnizar á Administración os danos e perdas ocasionados. A indemnización farase efectiva, en primeiro termo, sobre a garantía que,

de ser o caso, se constituíse, sen prexuízo da subsistencia da responsabilidade do contratista no que se refire ao importe que exceda o da garantía incautada.

4. En todo caso, o acordo de resolución conterá pronunciamento expreso acerca da procedencia ou non da perda, devolución ou cancelación da garantía que, se for o caso, estiver constituída. Só se acordará a perda da garantía en caso de resolución do contrato por concurso do contratista cando o concurso tiver sido cualificado como culpable.

5. Cando a resolución sexa acordada polas causas recollidas na letra g) do artigo 206, o contratista terá dereito a unha indemnización do 3 por cento do importe da prestación deixada de realizar, salvo que a causa sexa imputable ao contratista.

6. Ao tempo de se incoar o expediente administrativo de resolución do contrato pola causa establecida na letra g) do artigo 206, poderase iniciar o procedemento para a adxudicación do novo contrato, aínda que a adxudicación deste quedará condicionada á terminación do expediente de resolución. Aplicarase a tramitación de urxencia a ambos os procedementos.

Ata que se formalice o novo contrato, o contratista quedará obrigado, na forma e co alcance que determine o órgano de contratación, a adoptar as medidas necesarias por razóns de seguridade, ou indispensables para evitar un grave trastorno ao servizo público ou a ruína do construído ou fabricado. Na falta de acordo, a retribución do contratista será fixada, por instancia deste, polo órgano de contratación, unha vez concluídos os traballos e tomando como referencia os prezos que serviron de base para a celebración do contrato. O contratista poderá impugnar esta decisión ante o órgano de contratación, que deberá resolver o que proceda no prazo de quince días hábiles.

Capítulo VI. Cesión dos contratos e subcontratación

Sección 1.ª Cesión dos contratos

Artigo 209. Cesión dos contratos.

1. Os dereitos e obrigas dimanantes do contrato poderanlle ser cedidos polo adxudicatario a un terceiro sempre que as calidades técnicas ou persoais do cedente non fosen razón determinante da adxudicación do contrato.

2. Para que os adxudicatarios poidan ceder os seus dereitos e obrigas a terceiros, deberanse cumprir os seguintes requisitos:

a) Que o órgano de contratación autorice, de forma previa e expresa, a cesión.

b) Que o cedente teña executado, polo menos, un 20 por cento do importe do contrato ou, cando se trate da xestión de servizo público, que efectuase a súa explotación durante, polo menos, unha quinta parte do prazo de duración do contrato. Non será de aplicación este requisito se a cesión se produce encontrándose o adxudicatario en concurso aínda que se abra a fase de liquidación.

c) Que o cesionario teña capacidade para contratar coa Administración e a solvencia que resulte exixible; deberá estar debidamente clasificado se tal requisito lle foi exixido ao cedente, e non estar incurso nunha causa de prohibición de contratar.

d) Que a cesión se formalice, entre o adxudicatario e o cesionario, en escritura pública.

3. O cesionario quedará subrogado en todos os dereitos e obrigas que lle corresponderían ao cedente.

Sección 2.ª Subcontratación

Artigo 210. Subcontratación.

1. O contratista poderá concertar con terceiros a realización parcial da prestación, salvo que o contrato ou os pregos dispoñan o contrario ou que pola súa natureza e condicións se deduza que aquel debe ser executado directamente polo adxudicatario.

2. A celebración dos subcontratos estará sometida ao cumprimento dos seguintes requisitos:

a) Se así se prevé nos pregos ou no anuncio de licitación, os licitadores deberán indicar na oferta a parte do contrato que teñan previsto subcontratar, sinalando o seu importe, e o nome ou o perfil empresarial, definido por referencia ás condicións de solvencia profesional ou técnica, dos subcontratistas aos cales se lles vaia encomendar a súa realización.

b) En todo caso, o adxudicatario deberalle comunicar anticipadamente e por escrito á Administración a intención de celebrar os subcontratos, sinalando a parte da prestación que se pretende subcontratar e a identidade do subcontratista, e xustificando suficientemente a aptitude deste para executala por referencia aos elementos técnicos e humanos de que dispón e á súa experiencia.

No caso de que o subcontratista tiver a clasificación adecuada para realizar a parte do contrato obxecto da subcontratación, a comunicación desta circunstancia eximirá o contratista da necesidade de xustificar a aptitude daquel. A acreditación da aptitude do subcontratista poderase realizar inmediatamente despois da celebración do subcontrato se esta é necesaria para atender a unha situación de emerxencia ou que exixa a adopción de medidas urxentes e así se xustifica suficientemente.

c) Se os pregos ou o anuncio de licitación lle impuxesen aos licitadores a obriga de comunicar as circunstancias sinaladas na alínea a), os subcontratos que non se axusten ao indicado na oferta, por se celebraren con empresarios distintos dos indicados nominativamente nela ou por se referiren a partes da prestación diferentes ás sinaladas nela, non se poderán celebrar ata que transcorran vinte días desde que se cursou a notificación e se achegaron as xustificacións a que se refire a alínea b), salvo que con anterioridade fosen autorizados expresamente, sempre que a Administración non tiver notificado dentro deste prazo a súa oposición a eles. Este réxime será igualmente aplicable se os subcontratistas foron identificados na oferta mediante a descrición do seu perfil profesional.

Baixo a responsabilidade do contratista, os subcontratos poderanse concluír sen necesidade de deixar transcorrer o prazo de vinte días se a súa celebración é necesaria para atender unha situación de emerxencia ou que exixa a adopción de medidas urxentes e así se xustifica suficientemente.

d) Nos contratos de carácter secreto ou reservado, ou naqueles cuxa execución deba ir acompañada de medidas de seguranza especiais de acordo con disposicións legais ou regulamentarias ou cando o exixa a protección dos intereses esenciais da seguranza do Estado, a subcontratación requirirá sempre autorización expresa do órgano de contratación.

e) As prestacións parciais que o adxudicatario subcontrate con terceiros non poderán exceder a porcentaxe que se fixe no prego de cláusulas administrativas particulares.

No suposto de que non figure no prego un límite especial, o contratista poderá subcontratar ata unha porcentaxe que non exceda o 60 por cento do importe de adxudicación.

Para o cómputo desta porcentaxe máxima, non se terán en conta os subcontratos concluídos con empresas vinculadas ao contratista principal, entendéndose por tales as que se encontren nalgúns dos supostos previstos no artigo 42 do Código de comercio.

3. A infracción das condicións establecidas no número anterior para proceder á subcontratación, así como a falta de acreditación da aptitude do

subcontratista ou das circunstancias determinantes da situación de emerxencia ou das que fan urxente a subcontratación, poderá dar lugar, en todo caso, á imposición ao contratista dunha penalidade de ata un 50 por cento do importe do subcontrato.

4. Os subcontratistas quedarán obrigados só ante o contratista principal, que asumirá, por tanto, a total responsabilidade da execución do contrato fronte á Administración, conforme estritamente os pregos de cláusulas administrativas particulares e os termos do contrato.

O coñecemento que teña a Administración dos subcontratos celebrados en virtude das comunicacións a que se refiren as alíneas b) e c) do número 1 deste artigo, ou a autorización que outorgue no suposto previsto na alínea d) do dito número, non alterarán a responsabilidade exclusiva do contratista principal.

5. En ningún caso poderá ser concertada polo contratista a execución parcial do contrato con persoas inhabilitadas para contratar de acordo co ordenamento xurídico ou comprendidas nalgún dos supostos do artigo 49.

6. O contratista deberá informar os representantes dos traballadores da 7. Os órganos de contratación poderán impor ao contratista, advertíndoo no anuncio ou nos pregos, a subcontratación con terceiros non vinculados a el de determinadas partes da prestación que non excedan no seu conxunto o 50 por cento do importe do orzamento do contrato, cando gocen dunha substantividade propia dentro do conxunto que as faga susceptibles de execución separada, por ter que ser realizadas por empresas que contén cunha determinada habilitación profesional ou poder se atribuír a súa realización a empresas cunha clasificación adecuada para realizala.

As obrigacións impostas conforme o previsto no parágrafo anterior consideraranse condicións especiais de execución do contrato para os efectos previstos nos artigos 196.1 e 206.g).

Artigo 211. Pagamentos a subcontratistas e subministradores.

1. O contratista debe obrigarse a lles aboar aos subcontratistas ou subministradores o prezo pactado nos prazos e condicións que se indican a continuación 2. Os prazos fixados non poderán ser máis desfavorables que os previstos no artigo 200.4 para as relacións entre a Administración e o contratista, e computaranse desde a data de aprobación polo contratista principal da factura emitida polo subcontratista ou o subministrador, con indicación da súa data e do período a que corresponda.

3. A aprobación ou conformidade deberá ser outorgada nun prazo máximo de trinta días desde a presentación da factura. Dentro do mesmo prazo deberanse formular, de ser o caso, os motivos de desconformidade con ela.

4. O contratista deberá aboar as facturas no prazo fixado de conformidade co previsto no número 2. En caso de demora no pagamento, o subcontratista ou o subministrador terá dereito ao cobramento dos xuros de demora e da indemnización polos custos de cobramento nos termos previstos na Lei 3/2004, do 29 de decembro.

5. O contratista poderá pactar cos subministradores e subcontratistas prazos de pagamento superiores aos establecidos neste artigo sempre que o dito pacto non constitúa unha cláusula abusiva de acordo cos criterios establecidos no artigo 9 da Lei 3/2004, do 29 de decembro, e que o pagamento se instrumente mediante un documento negociable que comporte a acción cambiaria, cuxos gastos de desconto ou negociación corran na súa integridade de conta do contratista. Adicionalmente, o subministrador ou subcontratista poderá exixir que o pagamento se garanta mediante aval.

TÍTULO II. NORMAS ESPECIAIS PARA CONTRATOS DE OBRAS, CONCESIÓN DE OBRA PÚBLICA, XESTIÓN DE SERVIZOS PÚBLICOS, SUBMINISTRACIÓNS, SERVIZOS E DE COLABORACIÓN ENTRE O SECTOR PÚBLICO E O SECTOR PRIVADO

Capítulo Primeiro. Contrato de obras

Sección 1.ª Execución do contrato de obras

Artigo 212. Comprobación da implantación.

A execución do contrato de obras comezará coa acta de comprobación da implantación. Para tales efectos, dentro do prazo que se consigne no contrato, que non poderá ser superior a un mes desde a data da súa formalización, salvo casos excepcionais xustificados, o servizo da Administración encargada das obras procederá, en presenza do contratista, a efectuar a comprobación da implantación feita previamente á licitación; redactarase unha acta do resultado, que será asinada por ambas as partes interesadas, e remitiráselle un exemplar dela ao órgano que celebrou o contrato.

Artigo 213. Execución das obras e responsabilidade do contratista.

1. As obras executaranse con estrita suxeición ás estipulacións contidas no prego de cláusulas administrativas particulares e ao proxecto que serve de base ao contrato e conforme as instrucións que en interpretación técnica deste lle deren ao contratista o director facultativo das obras e, de ser o caso, o responsable do contrato, nos ámbitos da súa respectiva competencia.

2. Cando as instrucións foren de carácter verbal, deberán ser ratificadas por escrito no máis breve prazo posible, para que sexan vinculantes para as partes.

3. Durante o desenvolvemento das obras e ata que se cumpra o prazo de garantía o contratista é responsable os defectos que poidan advertirse na construción.

Artigo 214. Forza maior.

1. En casos de forza maior e sempre que non exista actuación imprudente por parte do contratista, este terá dereito a unha indemnización polos danos e perdas que se lle tiveren producido.

2. Terán a consideración de casos de forza maior os seguintes:

a) Os incendios causados pola electricidade atmosférica.

b) Os fenómenos naturais de efectos catastróficos, como maremotos, terremotos, erupcións volcánicas, movementos do terreo, temporais marítimos, inundacións ou outros semellantes.

c) Os estragos ocasionados violentamente en tempo de guerra, roubos tumultuosos ou alteracións graves da orde pública.

Artigo 215. Certificacións e aboamentos á conta.

1. Para os efectos do pagamento, a Administración expedirá mensualmente, nos primeiros dez días seguintes ao mes a que correspondan, certificacións que comprendan a obra executada durante o dito período de tempo, salvo prevención en contrario no prego de cláusulas administrativas particulares, cuxos aboamentos teñen o concepto de pagamentos á conta suxeitos ás rectificacións e variacións que se produzan na medición final e sen supor de ningún xeito aprobación e recepción das obras que comprenden.

2. O contratista terá tamén dereito a percibir aboamentos á conta sobre o seu importe polas operacións preparatorias realizadas como instalacións e aprovisionamento de materiais ou equipamentos de maquinaria pesada adscritos á obra, nas condicións que se sinalen nos respectivos pregos de cláusulas administrativas particulares e conforme o réxime e os límites que con carácter xeral se determinen regulamentariamente, debendo asegurar os referidos pagamentos mediante a prestación de garantía.

Artigo 216. Obras por un prezo global e obras con prezo cerrado.

1. Cando a natureza da obra o permita, poderase establecer o sistema de retribución por un prezo global, sen existencia de prezos unitarios, de acordo co establecido nos puntos seguintes cando o criterio de retribución se configure como de prezo cerrado ou nas circunstancias e condicións que se determinen nas normas de desenvolvemento desta lei para o resto dos casos.

2. O sistema de retribución por un prezo global poderá, de ser o caso, configurarse como de prezo cerrado, co efecto de que o prezo ofertado polo adxudicatario se manterá invariable e non serán aboables as modificacións do contrato que sexan necesarias para corrixir erros ou omisións que se produciron na redacción do proxecto conforme o establecido nas letras a) e b) do punto 1 do artigo 92 quáter.

3. A contratación de obras por un prezo global con prezo cerrado requirirá que se cumpran as seguintes condicións:

a) Que así se prevexa no prego de cláusulas administrativas particulares do contrato; este poderá establecer que algunhas unidades ou partes da obra se exclúan deste sistema e se aboen por prezos unitarios.

b) As unidades de obra cuxo prezo se vaia aboar conforme este sistema deberán estar previamente definidas no proxecto e reformularse antes da licitación. O órgano de contratación deberalles garantir aos interesados o acceso ao terreo onde se situarán as obras, co fin de que poidan realizar sobre este as comprobacións que consideren oportunas con suficiente antelación á data límite de presentación de ofertas.

c) Que o prezo correspondente aos elementos do contrato ou unidades de obra contratados polo sistema de prezo global con prezo cerrado sexa aboado mensualmente, na mesma proporción que a obra executada no mes a que corresponda garde co total da unidade ou elemento de obra de que se trate.

d) Cando, de conformidade co establecido no punto 2 do artigo 131, os licitadores sexan autorizados para a presentación de variantes ou melloras sobre determinados elementos ou unidades de obra que de acordo co prego de cláusulas administrativas particulares do contrato deban ser ofertadas polo prezo cerrado, as citadas variantes deberán ser ofertadas baixo a dita modalidade.

Neste caso, os licitadores estarán obrigados a presentar un proxecto básico cuxo contido se determinará no prego de cláusulas administrativas particulares do contrato.

O adxudicatario do contrato, no prazo que determine o dito prego, deberá achegar o proxecto de construción das variantes ou melloras ofertadas,

para a súa preceptiva supervisión e aprobación. En ningún caso o prezo ou o prazo da adxudicación sufrirá variación como consecuencia da aprobación deste proxecto.

Sección 2.ª Modificación do contrato de obras

Artigo 217. Modificación do contrato de obras.

1. Serán obrigatorias para o contratista as modificacións do contrato de obras que se acorden de conformidade co establecido no artigo 202 e no título V do libro I.

No caso de que a modificación supoña supresión ou redución de unidades de obra, o contratista non terá dereito a reclamar ningunha indemnización.

2. Cando as modificacións supoñan a introdución de unidades de obra non previstas no proxecto ou cuxas características difiran das fixadas neste, os prezos aplicables a elas serán fixados pola Administración, logo de audiencia do contratista, por un prazo mínimo de tres días hábiles. Se este non aceptar os prezos fixados, o órgano de contratación poderá contratalas con outro empresario nos mesmos prezos que fixase ou executalas directamente.

3. Cando o director facultativo da obra considere necesaria unha modificación do proxecto, solicitará do órgano de contratación autorización para iniciar o correspondente expediente, que se tramitará con carácter de urxencia coas seguintes actuacións:

a) Redacción da modificación do proxecto e a súa aprobación técnica.

b) Audiencia do contratista e do redactor do proxecto, por un prazo mínimo de tres días.

c) Aprobación do expediente polo órgano de contratación, así como dos gastos complementarios precisos.

No entanto, poderanse introducir variacións sen necesidade de aprobación previa cando estas consistan na alteración no número de unidades realmente executadas sobre as previstas nas medicións do proxecto, sempre que non representen un incremento do gasto superior ao 10 por cento do prezo primitivo do contrato.

4. Cando a tramitación dun modificado exixa a suspensión temporal parcial ou total da execución das obras e iso ocasione graves prexuízos para o interese público, o ministro, se se trata da Administración xeral do Estado, os seus organismos autónomos, entidades xestoras e servizos comúns da Seguridade Social e demais entidades públicas estatais, poderá acordar

que continúen provisionalmente estas tal e como estea previsto na proposta técnica que elabore a dirección facultativa, sempre que o importe máximo previsto non supere o 10 por cento do prezo primitivo do contrato e exista crédito adecuado e suficiente para o seu financiamento.

O expediente de modificación que se tramitará para o efecto exixirá exclusivamente a incorporación das seguintes actuacións:

a) Proposta técnica motivada efectuada polo director facultativo da obra, onde figure o importe aproximado da modificación así como a descrición básica das obras que se van realizar.

b) Audiencia do contratista.

c) Conformidade do órgano de contratación.

d) Certificado de existencia de crédito.

No prazo de seis meses deberá estar aprobado tecnicamente o proxecto, e no de oito meses o expediente do modificado.

Dentro do citado prazo de oito meses executaranse preferentemente, das unidades de obra previstas, aquelas partes que non deban quedar posterior e definitivamente ocultas. A autorización do ministro para iniciar provisionalmente as obras implicará, no ámbito da Administración xeral do Estado, dos seus organismos autónomos e das entidades xestoras e servizos comúns da Seguridade Social, a aprobación do gasto, sen prexuízo dos axustes que se deban efectuar no momento da aprobación do expediente do gasto

Sección 3.ª Cumprimento do contrato de obras

Artigo 218. Recepción e prazo de garantía.

1. Á recepción das obras, no momento da súa terminación, e para os efectos establecidos no artigo 205.2 concorrerá o responsable do contrato a que se refire o artigo 41 desta lei, se se nomeou, ou un facultativo designado pola Administración representante desta, o facultativo encargado da dirección das obras e o contratista, asistido, se o coida oportuno, do seu facultativo.

Dentro do prazo de tres meses contados a partir da recepción, o órgano de contratación deberá aprobar a certificación final das obras executadas, que lle será aboada ao contratista á conta da liquidación do contrato.

2. Se se encontran as obras en bo estado e de acordo coas prescricións previstas, o funcionario técnico designado pola Administración contratante

e representante desta dараas por recibidas, redactarase a correspondente acta e comezará entón o prazo de garantía.

Cando as obras non estean en estado de seren recibidas, farase constar así na acta e o director delas sinalará os defectos observados e detallará as instrucións precisas, fixando un prazo para remediar aqueles. Se, transcorrido o dito prazo, o contratista non o efectuou, poderáselle conceder outro novo prazo improrrogable ou declarar resolto o contrato.

3. O prazo de garantía establecerase no prego de cláusulas administrativas particulares atendendo á natureza e á complexidade da obra e non poderá ser inferior a un ano salvo casos especiais.

Dentro do prazo de quince días anteriores ao cumprimento do prazo de garantía, o director facultativo da obra, de oficio ou por instancia do contratista, redactará un informe sobre o estado das obras. Se este for favorable, o contratista quedará liberado de toda responsabilidade, salvo o disposto no artigo seguinte, e procederase á devolución ou cancelación da garantía, á liquidación do contrato e, de ser o caso, ao pagamento das obrigas pendentes, que deberá efectuarse no prazo de sesenta días. Caso de o informe non ser favorable e os defectos observados se deberen a deficiencias na execución da obra e non ao uso do construído, durante o prazo de garantía, o director facultativo procederá a lle ditar as oportunas instrucións ao contratista para a debida reparación do construído, concedéndolle un prazo para iso, durante o cal continuará encargado da conservación das obras, sen dereito a percibir cantidade ningunha por ampliación do prazo de garantía.

4. Non obstante, naquelas obras cuxa perduración non teña finalidade práctica, como as de sondaxes e prospeccións que resultasen infrutuosas ou que pola súa natureza exixan traballos que excedan o concepto de mera conservación, como os de dragaxes, non se exixirá prazo de garantía.

5. Poderán ser obxecto de recepción parcial aquelas partes de obra susceptibles de ser executadas por fases que poidan ser entregadas ao uso público, segundo o establecido no contrato.

6. Sempre que por razóns excepcionais de interese público debidamente motivadas no expediente o órgano de contratación acorde a ocupación efectiva das obras ou a súa posta en servizo para o uso público, mesmo sen o cumprimento do acto formal de recepción, desde que concorran as devanditas circunstancias produciñanse os efectos e consecuencias propios do acto de recepción das obras e nos termos en que regulamentariamente se establezan.

Artigo 219. Responsabilidade por vicios ocultos.

1. Se a obra se arruína con posterioridade á expiración do prazo de garantía por vicios ocultos da construción, debido a incumprimento do contrato por parte do contratista, este responderá dos danos e perdas que se manifesten durante un prazo de quince anos contados desde a recepción.
2. Transcorrido este prazo sen que se manifestase ningún dano ou perda, quedará totalmente extinguida a responsabilidade do contratista.

Sección 4.ª Resolución do contrato de obras

Artigo 220. Causas de resolución.

Son causas de resolución do contrato de obras, ademais das sinaladas no artigo 206, as seguintes:

- a) A demora na comprobación da implantación, conforme o artigo 212.
- b) A suspensión da iniciación das obras por un prazo superior a seis meses por parte da Administración.
- c) A desistencia ou a suspensión das obras por un prazo superior a oito meses acordada pola Administración.

Artigo 221. Suspensión da iniciación da obra.

Na suspensión da iniciación das obras por parte da Administración, cando esta deixar transcorrer seis meses contados desde esta sen ditar acordo sobre a dita situación e notificalo ao contratista, este terá dereito á resolución do contrato.

Artigo 222. Efectos da resolución.

1. A resolución do contrato dará lugar á comprobación, medición e liquidación das obras realizadas conforme o proxecto, fixando os saldos pertinentes a favor ou en contra do contratista. Será necesaria a citación deste, no domicilio que figure no expediente de contratación, para a súa asistencia ao acto de comprobación e medición.
2. Se se demorar a comprobación da implantación, segundo o artigo 212, dando lugar á resolución do contrato, o contratista só terá dereito a unha indemnización equivalente ao 2 por cento do prezo da adxudicación.
3. No suposto de suspensión da iniciación das obras por parte da Administración por tempo superior a seis meses, o contratista terá dereito a percibir por todos os conceptos unha indemnización do 3 por cento do prezo de adxudicación.

4. En caso de desistencia ou suspensión das obras iniciadas por prazo superior a oito meses, o contratista terá dereito ao 6 por cento do prezo das obras deixadas de realizar en concepto de beneficio industrial, entendéndose por obras deixadas de realizar as que resulten da diferenza entre as reflectidas no contrato primitivo e as súas modificacións e as que ata a data de notificación da suspensión se tiveren executado.

5. Cando as obras deban ser continuadas por outro empresario ou pola propia Administración, con carácter de urxencia, por motivos de seguranza ou para evitar a ruína do construído, o órgano de contratación, unha vez que lle notificase ao contratista a liquidación das executadas, poderá acordar a súa continuación, sen prexuízo de que o contratista poida impugnar a valoración efectuada ante o propio órgano. O órgano de contratación resolverá o que proceda no prazo de quince días.

Capítulo II. Contrato de concesión de obra pública

Sección 1.ª Construción das obras obxecto de concesión

Artigo 223. Modalidades de execución das obras.

1. As obras serán realizadas conforme o proxecto aprobado polo órgano de contratación e nos prazos establecidos no prego de cláusulas administrativas particulares, e poderán ser executadas con axuda da Administración.

A execución da obra que corresponda ao concesionario poderá ser contratada en todo ou en parte con terceiros, de acordo co disposto nesta lei e no prego de cláusulas administrativas particulares.

2. A axuda da Administración na construción da obra poderá consistir na execución pola súa conta de parte dela ou no seu financiamento parcial. No primeiro suposto, a parte de obra que execute deberá presentar características propias que permitan o seu tratamento diferenciado, e deberá ser obxecto, á súa terminación, da correspondente recepción formal. De non dispor outra cousa o prego de cláusulas administrativas particulares, o importe da obra aboarase de acordo co establecido no artigo 215. No segundo suposto, o importe do financiamento que se outorgue poderase aboar nos termos pactados, durante a execución das obras, de acordo co establecido no artigo 215, ou ben unha vez que aquelas conclúsen, na forma en que se especifica no artigo 237.

Artigo 224. Responsabilidade na execución das obras por terceiros.

1. Correspóndelle ao concesionario o control da execución das obras que contrate con terceiros, debendo axustarse o control ao plan que o concesionario elabore e resulte aprobado polo órgano de contratación. Este

poderá en calquera momento pedir información sobre a marcha das obras e facer a elas as visitas de inspección que considere oportunas.

2. O concesionario será responsable ante o órgano de contratación das consecuencias derivadas da execución ou resolución dos contratos que celebre con terceiros e responsable, así mesmo, único fronte a estes das mesmas consecuencias.

Artigo 225. Principio de risco e ventura na execución das obras.

1. As obras executaranse a risco e ventura do concesionario, de acordo co disposto nos artigos 199 e 214, salvo para aquela parte da obra que poida ser executada por conta da Administración, segundo o previsto no artigo 223.2, caso en que rexerá o réxime xeral previsto para o contrato de obras.

2. Non se terán en conta para os efectos do cómputo do prazo de duración da concesión e do establecido para a execución da obra aqueles períodos en que esta se deba suspender por unha causa imputable á Administración concedente ou debida a forza maior. Se o concesionario for responsable do atraso na execución da obra, observarase o disposto no réxime de penalidades contido no prego de cláusulas administrativas particulares e nesta lei, sen que proceda a ampliación do prazo da concesión.

3. Se a concorrencia de forza maior implicar maiores custos para o concesionario, procederase a axustar o plan económico-financeiro. Se a forza maior impidise por completo a realización das obras, procederase a resolver o contrato, e o órgano de contratación deberalle aboar ao concesionario o importe total das executadas, así como os maiores custos en que incorrese como consecuencia do endebedamento con terceiros.

Artigo 226. Modificación do proxecto.

Unha vez perfeccionado o contrato, o órgano de contratación só poderá introducir modificacións no proxecto de acordo co establecido no título V do libro I e no artigo 232.1.b). O plan económico-financeiro da concesión deberá recoller, en todo caso, mediante os oportunos axustes, os efectos derivados do incremento ou diminución dos custos.

Artigo 227. Comprobación das obras.

1. Á terminación das obras, e para efectos do seguimento do correcto cumprimento do contrato polo concesionario, procederase ao levantamento dunha acta de comprobación por parte da Administración concedente. A acta de recepción formal levantarase ao termo da concesión cando se proceda á entrega de bens e instalacións ao órgano de contratación. O levantamento e contido da acta de comprobación axustaranse ao disposto

no prego de cláusulas administrativas particulares e os da acta de recepción, ao establecido no artigo 218.

2. Á acta de comprobación xuntaráselle un documento de valoración da obra pública executada e, de ser o caso, unha declaración do cumprimento das condicións impostas na declaración de impacto ambiental, que será expedido polo órgano de contratación e no cal se fará constar o investimento realizado.

3. Nas obras financiadas parcialmente pola Administración concedente, mediante aboamentos parciais ao concesionario con base nas certificacións mensuais da obra executada, a certificación final da obra acompañará o documento de valoración e a acta de comprobación a que se refire o número anterior.

4. A aprobación da acta de comprobación das obras polo órgano da Administración concedente levará implícita a autorización para a apertura daquelas ao uso público, comezando desde ese momento o prazo de garantía da obra cando fose executada por terceiros distintos do concesionario, así como a fase de explotación.

Sección 2.ª Dereitos e obrigas do concesionario e prerrogativas da Administración concedente

Subsección 1.ª Dereitos e obrigas do concesionario

Artigo 228. Dereitos do concesionario.

Os concesionarios terán os seguintes dereitos:

a) O dereito a explotar a obra pública e a percibir a retribución económica prevista no contrato durante o tempo da concesión.

b) O dereito ao mantemento do equilibrio económico da concesión, na forma e coa extensión previstas no artigo 241.

c) O dereito a utilizar os bens de dominio público da Administración concedente necesarios para a construción, modificación, conservación e explotación da obra pública. Este dereito incluírá o de utilizar, exclusivamente para a construción da obra, as augas que afloren ou os materiais que aparezan durante a súa execución, coa autorización previa da Administración competente, en cada caso, para a xestión do dominio público correspondente.

d) O dereito a solicitar da Administración a tramitación dos procedementos de expropiación forzosa, imposición de servidumes e desafiuzamento administrativo que resulten necesarios para a construción, modificación e

explotación da obra pública, así como a realización de cantas accións sexan necesarias para facer viable o exercicio dos dereitos do concesionario.

e) Os bens e dereitos expropiados que queden afectos á concesión serán incorporados ao dominio público.

f) O dereito a ceder a concesión de acordo co previsto no artigo 209 e a hipotecala nas condicións establecidas na lei, coa autorización previa do órgano de contratación en ambos os casos.

g) O dereito a titular os seus dereitos de crédito, nos termos previstos na lei.

h) Calquera outro que lle sexa recoñecido por esta ou outras leis ou polos pregos de condicións.

Artigo 229. Obrigas do concesionario.

Serán obrigas xerais do concesionario:

a) Executar as obras conforme o disposto no contrato.

b) Explotar a obra pública, asumindo o risco económico da súa xestión, coa continuidade e nos termos establecidos no contrato ou ordenados posteriormente polo órgano de contratación.

c) Admitir a utilización da obra pública por todo usuario, nas condicións que fosen establecidas de acordo cos principios de igualdade, universalidade e non discriminación, mediante o aboamento, de ser o caso, da correspondente tarifa.

d) Coidar da boa orde e da calidade da obra pública, e do seu uso, para o cal poderá ditar as oportunas instrucións, sen prexuízo dos poderes de policía que correspondan ao órgano de contratación.

e) Indemnizar os danos que se lles ocasionen a terceiros por mor da execución das obras ou da súa explotación, cando lle sexan imputables de acordo co artigo 198.

f) Protexer o dominio público que quede vinculado á concesión, en especial, preservando os valores ecolóxicos e ambientais daquel.

g) Calquera outra prevista nesta ou outra lei ou no prego de cláusulas administrativas particulares.

Artigo 230. Uso e conservación da obra pública.

1. O concesionario deberá coidar da adecuada aplicación das normas sobre uso, policía e conservación da obra pública.
2. O persoal encargado da explotación da obra pública, en ausencia de axentes da autoridade, poderá adoptar as medidas necesarias orientadas á utilización da obra pública, formulando, de ser o caso, as denuncias pertinentes. Para estes efectos, servirán de medio de proba as obtidas polo persoal do concesionario debidamente acreditado e cos medios previamente homologados pola Administración competente, así como calquera outro admitido en dereito.
3. O concesionario poderalles impedir o uso da obra pública a aqueles usuarios que non aboan a tarifa correspondente, sen prexuízo do que, a este respecto, estableza a lexislación sectorial correspondente.
4. O concesionario deberá manter a obra pública de conformidade co que, en cada momento e segundo o progreso da ciencia, dispoña a normativa técnica, ambiental, de accesibilidade e eliminación de barreiras e de seguranza dos usuarios que resulte de aplicación.
5. A Administración poderá incluír nos pregos de condicións mecanismos para medir a calidade do servizo ofrecida polo concesionario, e outorgarlle vantaxes ou penalizacións económicas a este en función deles.

Artigo 231. Zonas complementarias de explotación comercial.

1. Atendendo á súa finalidade, as obras públicas poderán incluír, ademais das superficies que sexan precisas segundo a súa natureza, outras zonas ou terreos para a execución de actividades complementarias, comerciais ou industriais que sexan necesarias ou convenientes pola utilidade que prestan aos usuarios das obras e que sexan susceptibles dun aproveitamento económico diferenciado, tales como establecementos de hostalaría, estacións de servizo, zonas de ocio, estacionamentos, locais comerciais e outros susceptibles de explotación.
2. Estas actividades complementarias implantaranse de conformidade co establecido nos pregos xerais ou particulares que rexan a concesión e, de ser o caso, co determinado na lexislación ou o planeamento urbanístico que resulte de aplicación.
3. As correspondentes zonas ou espazos quedarán suxeitos ao principio de unidade de xestión e control da Administración pública concedente e serán explotados conxuntamente coa obra polo concesionario, directamente ou a través de terceiros, nos termos establecidos no oportuno prego da concesión.

Subsección 2.ª Prerrogativas e dereitos da Administración

Artigo 232. Prerrogativas e dereitos da Administración.

1. Dentro dos límites e con suxeición aos requisitos e cos efectos sinalados nesta lei, o órgano de contratación ou, de ser o caso, o órgano que se determine na lexislación específica, terá as seguintes prerrogativas e dereitos en relación cos contratos de concesión de obras públicas:

a) Interpretar os contratos e resolver as dúbidas que ofrezca o seu cumprimento.

b) Modificar os contratos por razóns de interese público debidamente xustificadas, de acordo co previsto no título V do libro I.

c) Restablecer o equilibrio económico da concesión a favor do interese público, na forma e coa extensión prevista no artigo 241.

d) Acordar a resolución dos contratos nos casos e nas condicións que se establecen nos artigos 245 e 246.

e) Establecer, de ser o caso, as tarifas máximas pola utilización da obra pública.

f) Vixiar e controlar o cumprimento das obrigacións do concesionario; para este efecto poderá inspeccionar o servizo, as súas obras, instalacións e locais, así como a documentación, relacionados co obxecto da concesión.

g) Asumir a explotación da obra pública nos supostos en que se produza o secuestro da concesión.

h) Imporlle ao concesionario as penalidades pertinentes por razón dos incumprimentos en que incurra.

i) Exercer as funcións de policía no uso e explotación da obra pública nos termos que se establezan na lexislación sectorial específica.

j) Impor con carácter temporal as condicións de utilización da obra pública que sexan necesarias para solucionar situacións excepcionais de interese xeral, e aboar a indemnización que, de ser o caso, proceda.

k) Calquera outro dereito recoñecido nesta ou noutras leis.

2. O exercicio das prerrogativas administrativas previstas neste artigo axustarase ao disposto nesta lei e na lexislación específica que resulte de aplicación.

En particular, será preceptivo o ditame do Consello de Estado ou órgano consultivo equivalente da comunidade autónoma respectiva nos casos de

interpretación, modificación, nulidade e resolución, cando sexa formulada oposición por parte do concesionario, nas modificacións acordadas na fase de execución das obras que se encontren no caso previsto no artigo 195.3.b) e naqueles supostos previstos na lexislación específica.

Artigo 233. Modificación da obra pública.

1. O órgano de contratación poderá acordar, cando o interese público o exixa e se concorren as circunstancias previstas no título V do libro I, a modificación da obra pública, así como a súa ampliación ou, de concorreren as circunstancias previstas no artigo 155 b), a realización de obras complementarias directamente relacionadas co obxecto da concesión durante a vixencia desta, e procederase, de ser o caso, á revisión do plan económico-financeiro co obxecto de acomodalo ás novas circunstancias.
2. Toda modificación que afecte o equilibrio económico da concesión se rexerá polo disposto no artigo 241.
3. As modificacións que, polas súas características físicas e económicas, permitan a súa explotación independente serán obxecto de nova licitación para a súa construción e explotación.

Artigo 234. Secuestro da concesión.

1. O órgano de contratación, logo de audiencia do concesionario, poderá acordar o secuestro da concesión nos casos en que o concesionario non poida facer fronte, temporalmente e con grave dano social, á explotación da obra pública por causas alleas a el ou incorrese nun incumprimento grave das súas obrigas que poña en perigo a dita explotación. O acordo do órgano de contratación seralle notificado ao concesionario e se este, dentro do prazo que se lle fixe, non corrixe a deficiencia executarase o secuestro. Así mesmo, poderase acordar o secuestro nos demais casos recollidos nesta lei cos efectos previstos nela.

2. Efectuado o secuestro, corresponderalle ao órgano de contratación a explotación directa da obra pública e a percepción da contraprestación establecida, podendo utilizar o mesmo persoal e material do concesionario.

O órgano de contratación designará un ou varios interventores que substituirán plena ou parcialmente o persoal directivo da empresa concesionaria. A explotación da obra pública obxecto de secuestro efectuarase por conta e risco do concesionario, a quen se lle devolverá, ao finalizar aquel, co saldo que resulte despois de satisfacer todos os gastos, incluídos os honorarios dos interventores, e deducir, de ser o caso, a contía das penalidades impostas.

3. O secuestro terá carácter temporal e a súa duración será a que determine o órgano de contratación, sen que poida exceder, incluídas as posibles prórrogas, os tres anos. O órgano de contratación acordará, de oficio ou por petición do concesionario, o cesamento do secuestro cando resulte acreditada a desaparición das causas que o motivaron e o concesionario xustifique estar en condicións de proseguir a normal explotación da obra pública.

Transcorrido o prazo fixado para o secuestro sen que o concesionario garantise a asunción completa das súas obrigas, o órgano de contratación resolverá o contrato de concesión.

Artigo 235. Penalidades por incumprimentos do concesionario.

1. Os pregos de cláusulas administrativas particulares establecerán un catálogo de incumprimentos das obrigas do concesionario, distinguindo entre os de carácter leve e grave. Deberán considerarse penalizables o incumprimento total ou parcial polo concesionario das prohibicións establecidas nesta lei, a omisión de actuacións que sexan obrigatorias conforme esta e, en particular, o incumprimento dos prazos para a execución das obras, a negligencia no cumprimento dos seus deberes de uso, policía e conservación da obra pública, a interrupción inxustificada total ou parcial da súa utilización, e o cobramento ao usuario de cantidades superiores ás legalmente autorizadas.

2. O órgano de contratación poderá impor penalidades de carácter económico, que se establecerán nos pregos de forma proporcional ao tipo de incumprimento e á importancia económica da explotación. O límite máximo das penalidades que se impoñan non poderá exceder o 10 por cento do orzamento total da obra durante a súa fase de construción. Se a concesión estiver en fase de explotación, o límite máximo das penalidades anuais non poderá exceder o 20 por cento dos ingresos obtidos pola explotación da obra pública durante o ano anterior.

3. Os incumprimentos graves darán lugar, ademais, á resolución da concesión nos casos previstos no correspondente prego.

4. Ademais dos supostos previstos nesta lei, nos pregos estableceranse os incumprimentos graves que poden dar lugar ao secuestro temporal da concesión, con independencia das penalidades que en cada caso procedan por razón do incumprimento.

5. Durante a fase de execución da obra o réxime de penalidades que se lle impoñará ao concesionario será o establecido no artigo 196.

6. Con independencia do réxime de penalidades previsto no prego, a Administración poderalle tamén impor ao concesionario multas coercitivas

cando persista no incumprimento das súas obrigas, sempre que fose requirido previamente e non as cumprise no prazo fixado. Na falta de determinación pola lexislación específica, o importe diario da multa será de 3.000 euros.

Sección 3.ª Réxime económico-financeiro da concesión

Artigo 236. Financiamento das obras.

1. As obras públicas obxecto de concesión serán financiadas, total ou parcialmente, polo concesionario, que, en todo caso, asumirá o risco en función do investimento realizado.

2. Cando existan razóns de rendibilidade económica ou social, ou concorran exixencias singulares derivadas do fin público ou interese xeral da obra obxecto de concesión, a Administración poderá tamén achegar recursos públicos para o seu financiamento, que adoptará a forma de financiamento conxunto da obra, mediante subvencións ou préstamos reintegrables, con ou sen xuro, de acordo co establecido no artigo 223 e nesta sección, e de conformidade coas previsións do correspondente prego de cláusulas administrativas particulares, debendo respectarse en todo caso o principio de asunción de risco polo concesionario.

3. A construción da obra pública obxecto de concesión poderá, así mesmo, ser financiada con achegas doutras administracións públicas distintas da concedente, nos termos que se conteñan no correspondente convenio, e co financiamento que poida provir doutros organismos nacionais ou internacionais.

Artigo 237. Achegas públicas á construción.

1. As administracións públicas poderán contribuír ao financiamento da obra mediante achegas que serán realizadas durante a fase de execución das obras, tal como dispón o artigo 223 desta lei, unha vez concluídas estas ou ao termo da concesión, e cuxo importe será fixado nos pregos de condicións correspondentes ou polos licitadores nas súas ofertas cando así estea establecido nos devanditos pregos. Nos dous últimos supostos, resultará de aplicación a normativa sobre contratos de obra baixo a modalidade de aboamento total, salvo na posibilidade de fraccionar o aboamento.

2. As contribucións públicas a que se refire o número anterior poderán consistir en achegas que non sexan en diñeiro do órgano de contratación ou de calquera outra Administración coa cal exista convenio para o efecto, de acordo coa valoración daquelas que se conteña no prego de cláusulas administrativas particulares.

Os bens inmobles que se lle entreguen ao concesionario serán integrados no patrimonio afecto á concesión, destinándose ao uso previsto no proxecto da obra, e reverterán á Administración no momento da súa extinción; deberase respectar, en todo caso, o disposto nos plans de ordenación urbanística ou sectorial que os afecten.

Artigo 238. Retribución pola utilización da obra.

1. O concesionario terá dereito a percibir dos usuarios ou da Administración unha retribución pola utilización da obra na forma prevista no prego de cláusulas administrativas particulares e de conformidade co establecido neste artigo.

2. As tarifas que aboen os usuarios pola utilización das obras públicas serán fixadas polo órgano de contratación no acordo de adxudicación. As tarifas terán o carácter de máximas e os concesionarios poderán aplicar tarifas inferiores cando así o coiden conveniente.

3. As tarifas serán obxecto de revisión de acordo co procedemento que determine o prego de cláusulas administrativas particulares.

De conformidade co artigo 115.1.c).4.º, o plan económico-financeiro da concesión establecerá a incidencia nas tarifas dos rendementos da demanda de utilización da obra e, cando exista, dos beneficios derivados da explotación da zona comercial, cando non alcancen ou cando superen, respectivamente, os niveis mínimo e máximo que se consideren na oferta.

4. A retribución pola utilización da obra poderá ser aboada pola Administración tendo en conta a súa utilización e na forma prevista no prego de cláusulas administrativas particulares.

5. O concesionario retribuirase igualmente cos ingresos procedentes da explotación da zona comercial vinculada á concesión, caso de existir esta, segundo o establecido no prego de cláusulas administrativas particulares.

6. O concesionario deberá separar contablemente os ingresos provenientes das achegas públicas e aqueloutros procedentes das tarifas aboadas polos usuarios da obra e, de ser o caso, os procedentes da explotación da zona comercial.

Artigo 239. Achegas públicas á explotación.

As administracións públicas poderanlle outorgar ao concesionario as seguintes achegas co fin de garantir a viabilidade económica da explotación da obra:

a) Subvencións, anticipos reintegrables, préstamos participativos, subordinados ou doutra natureza, aprobados polo órgano de contratación para seren achegados desde o inicio da explotación da obra ou no transcurso desta cando se prevexa que vaian resultar necesarios para garantir a viabilidade económico-financeira da concesión.

A devolución dos préstamos e o pagamento dos xuros producidos, de ser o caso, por estes axustaranse aos termos previstos na concesión.

b) Axudas nos casos excepcionais en que, por razóns de interese público, resulte aconsellable a promoción da utilización da obra pública antes de que a súa explotación alcance o limiar mínimo de rendibilidade.

Artigo 240. Obras públicas diferenciadas.

1. Cando dúas ou máis obras públicas manteñan unha relación funcional entre elas, o contrato de concesión de obra pública non perde a súa natureza polo feito de que a utilización dunha parte das obras construídas non estea suxeita a remuneración sempre que a dita parte sexa, así mesmo, competencia da Administración concedente e incida na explotación da concesión.

2. O correspondente prego de cláusulas administrativas particulares especificará con claridade os aspectos concernentes á obra obxecto de concesión, segundo se determina nesta lei, distinguindo, para estes efectos, a parte obxecto de remuneración daquela que non o é.

Os licitadores deberán presentar o correspondente plan económico-financeiro que prevexa ambas as partes das obras.

3. En todo caso, para a determinación das tarifas que se vaian aplicar pola utilización da obra obxecto de concesión terase en conta o importe total das obras realizadas.

Artigo 241. Mantemento do equilibrio económico do contrato.

1. O contrato de concesión de obras públicas deberá manter o seu equilibrio económico nos termos que foron considerados para a súa adxudicación, tendo en conta o interese xeral e o interese do concesionario, de conformidade co disposto no punto seguinte.

2. A Administración deberá restablecer o equilibrio económico do contrato, en beneficio da parte que corresponda, nos seguintes supostos:

a) Cando a Administración modifique, por razóns de interese público e de acordo co previsto no título V do libro I, as condicións de explotación da obra.

b) Cando causas de forza maior ou actuacións da Administración determinasen de forma directa a ruptura substancial da economía da concesión. Para estes efectos, entenderanse por causa de forza maior as enumeradas no artigo 214.

c) Cando se produzan os supostos que se establezan no propio contrato para a súa revisión, de acordo co previsto no punto 4.º da letra c), e na letra d) do artigo 115.1.

3. Nos supostos previstos no punto anterior, o restablecemento do equilibrio económico do contrato realizarase mediante a adopción das medidas que en cada caso procedan. Estas medidas poderán consistir na modificación das tarifas establecidas pola utilización da obra, na redución do prazo concesional e, en xeral, en calquera modificación das cláusulas de contido económico incluídas no contrato. Así mesmo, nos casos previstos no punto 2.b), e sempre que a retribución do concesionario proviñer en máis dun 50 por cento de tarifas aboadas polos usuarios, poderase prorrogar o prazo da concesión por un período que non exceda un 15 por cento da súa duración inicial. No suposto de forza maior previsto no punto 2.b), a Administración concedente asegurará os rendementos mínimos acordados no contrato sempre que aquela non impedisese por completo a realización das obras ou a continuidade da súa explotación.

Sección 4.ª Extinción das concesións

Artigo 242. Modos de extinción.

As concesións de obra pública extinguíranse por cumprimento ou por resolución.

Artigo 243. Extinción da concesión por transcurso do prazo.

1. A concesión entenderase extinguida por cumprimento cando transcorra o prazo inicialmente establecido ou, de ser o caso, o resultante das prórrogas acordadas conforme o artigo 241.3, ou das reducións que se decidisen.

2. Quedarán igualmente extinguidos todos os contratos vinculados á concesión e á explotación das súas zonas comerciais.

Artigo 244. Prazo das concesións.

1. As concesións de construción e explotación de obras públicas outorgáranse polo prazo que se acorde no prego de cláusulas administrativas particulares, que non poderá exceder os 40 anos.

2. Os prazos fixados nos pregos de condicións só poderán ser prorrogados polas causas previstas no artigo 241.3.

3. As concesións relativas a obras hidráulicas rexeranse, en canto á súa duración, polo artigo 134.1.a) do texto refundido da Lei de augas, aprobado polo Real decreto lexislativo 1/2001, do 20 de xullo.

Artigo 245. Causas de resolución.

Son causas de resolución do contrato de concesión de obras públicas as seguintes:

a) A morte ou a incapacidade sobrevida do concesionario individual ou a extinción da personalidade xurídica da sociedade concesionaria.

b) A declaración de concurso ou a declaración de insolvencia en calquera outro procedemento.

c) A execución hipotecaria declarada deserta ou a imposibilidade de iniciar o procedemento de execución hipotecaria por falta de interesados autorizados para isto nos casos en que así proceda, de acordo co establecido na lei.

d) O mutuo acordo entre o concedente e o concesionario.

e) O secuestro da concesión por un prazo superior ao establecido como máximo sen que o contratista garantise a asunción completa das súas obrigas.

f) A demora superior a seis meses por parte do órgano de contratación na entrega ao concesionario da contraprestación, dos terreos ou dos medios auxiliares a que se obrigou segundo o contrato.

g) O rescate da explotación da obra pública polo órgano de contratación. Entenderase por rescate a declaración unilateral do órgano contratante, discrecionalmente adoptada, pola cal dea por terminada a concesión, malia a boa xestión do seu titular.

h) A supresión da explotación da obra pública por razóns de interese público.

i) A imposibilidade da explotación da obra pública como consecuencia de acordos adoptados pola Administración concedente con posterioridade ao contrato.

j) O abandono, a renuncia unilateral, así como o incumprimento polo concesionario das súas obrigas contractuais esenciais.

k) Calquera outra causa expresamente prevista nesta ou noutra lei ou no contrato.

Artigo 246. Aplicación das causas de resolución.

1. A resolución do contrato será acordada polo órgano de contratación, de oficio ou por instancia do concesionario, mediante o procedemento que resulte de aplicación de acordo coa lexislación de contratos.

2. A declaración de insolvencia e, en caso de concurso, a apertura da fase de liquidación, así como as causas de resolución previstas nas alíneas e), g), h) e i) do artigo anterior orixinarán sempre a resolución do contrato.

Nos restantes casos, será potestativo para a parte á cal non lle sexa imputable a causa instar a resolución.

3. Cando a causa de resolución sexa a morte ou a incapacidade sobrevida do contratista individual, a Administración poderá acordar a continuación do contrato cos seus herdeiros ou sucesores, sempre que estes cumpran ou se comprometan a cumprir, no prazo que se estableza para o efecto, os requisitos exixidos ao concesionario inicial.

4. A resolución por mutuo acordo só poderá ter lugar se a concesión non se encontra sometida a secuestro acordado por infracción grave do concesionario e sempre que razóns de interese público fagan innecesaria ou inconveniente a continuación do contrato.

5. Nos casos de fusión de empresas en que participe a sociedade concesionaria, será necesaria a autorización administrativa previa para que a entidade absorbente ou resultante da fusión poida continuar coa concesión e quedar subrogada en todos os dereitos e obrigas dimanantes daquela.

6. Nos supostos de escisión, achega ou transmisión de empresas, só poderá continuar o contrato coa entidade resultante ou beneficiaria no caso en que así sexa expresamente autorizado polo órgano de contratación considerando os requisitos establecidos para a adxudicación da concesión en función do grao de desenvolvemento do negocio concesional no momento de se produciren estas circunstancias.

Artigo 247. Efectos da resolución.

1. Nos supostos de resolución, a Administración aboaralle ao concesionario o importe dos investimentos realizados por razón da expropiación de terreos, execución de obras de construción e adquisición de bens que sexan necesarios para a explotación da obra obxecto da concesión. Para o efecto, terase en conta o seu grao de amortización en función do tempo

que falte para o termo da concesión e o establecido no plan económico-financeiro. A cantidade resultante fixarase dentro do prazo de seis meses, salvo que se establecese outro no prego de cláusulas administrativas particulares.

2. No suposto da alínea f) do artigo 245, o concesionario poderá optar pola resolución do contrato, cos efectos establecidos no número seguinte, ou por exixir o aboamento do xuro legal das cantidades debidas ou os valores económicos convidados, a partir do vencemento do prazo previsto para o cumprimento da contraprestación ou entrega dos bens pactados.

3. Nos supostos das alíneas g), h), e i) do artigo 245, e sen prexuízo do disposto no número 1 deste artigo, a Administración concedente indemnizará o concesionario polos danos e perdas que se lle irroguen. Para determinar a contía da indemnización teranse en conta os beneficios futuros que o concesionario deixará de percibir, atendendo aos resultados de explotación no último quinquenio cando resulte posible, e á perda do valor das obras e instalacións que non vaian ser entregadas a aquela, considerando o seu grao de amortización.

4. Cando o contrato sexa resolto por causa imputable ao concesionario, seralle incautada a fianza e deberá, ademais, indemnizar a Administración polos danos e perdas ocasionados no que exceda do importe da garantía incautada.

5. O órgano de contratación poderá acordar tamén a resolución dos contratos outorgados polo concesionario para o aproveitamento das zonas complementarias. O órgano de contratación poderá acordar tamén, como consecuencia da resolución da concesión, a resolución dos contratos outorgados de explotación comercial, aboando a indemnización que, de ser o caso, corresponda. Esta indemnización será aboada con cargo ao concesionario se a resolución se produciu como consecuencia de causa imputable a este. Cando non se acorde a resolución dos citados contratos, os titulares dos dereitos de aproveitamento seguiranos exercendo, e quedarán obrigados fronte ao órgano de contratación nos mesmos termos en que o estivesen fronte ao concesionario, salvo que se chegase, de mutuo acordo, á revisión do correspondente contrato.

6. Cando o contrato se resolva por mutuo acordo, os dereitos das partes acomodaranse ao validamente estipulado entre elas.

Artigo 248. Destino das obras á extinción da concesión.

1. O concesionario quedará obrigado a facerlle entrega á Administración concedente, en bo estado de conservación e uso, das obras incluídas na concesión, así como dos bens e instalacións necesarios para a súa explotación e dos bens e instalacións incluídos na zona de explotación

comercial, de a haber, de acordo co establecido no contrato, todo o cal quedará reflectido na acta de recepción.

2. Non obstante, os pregos poderán prever que, á extinción da concesión, estas obras, bens e instalacións, ou algúns deles, deban ser demolidos polo concesionario, repondo os bens sobre os cales se asentan ao estado en que se encontraban antes da súa construción.

Sección 5.ª Execución de obras por terceiros

Artigo 249. Subcontratación.

1. O órgano de contratación poderalle impor ao concesionario de obras públicas que lles confíe a terceiros unha porcentaxe dos contratos que represente, como mínimo, un 30 por cento do valor global das obras obxecto da concesión, prevendo ao mesmo tempo a facultade de que os candidatos incrementen a devandita porcentaxe; esta porcentaxe mínima deberá constar no contrato de concesión de obras.

2. Caso de non facer uso da facultade a que se refire o número anterior, o órgano de contratación poderá invitar os candidatos á concesión a que indiquen nas súas ofertas, se procede, a porcentaxe do valor global das obras obxecto da concesión que se propoñen confiar a terceiros.

Artigo 250. Adxudicación de contratos de obras polo concesionario.

1. Cando o concesionario da obra pública teña o carácter de poder adxudicador conforme o artigo 3.3, deberá respectar, en relación con aquelas obras que deban ser executadas por terceiros, as disposicións desta lei sobre adxudicación de contratos de obras.

2. A adxudicación de contratos de obras polos concesionarios de obras públicas que non teñan o carácter de poderes adxudicadores regularase polas normas contidas nos números 3 e 4 deste artigo cando a adxudicación se lle realice a un terceiro e o valor do contrato sexa igual ou superior a 4.845.000 euros, salvo que no contrato concorran circunstancias que permitan a súa adxudicación por un procedemento negociado sen publicidade.

Non terán a consideración de terceiros aquelas empresas que se agrupasen para obter a concesión nin as empresas vinculadas a elas. Entenderase por empresa vinculada calquera empresa en que o concesionario poida exercer, directa ou indirectamente, unha influencia dominante, ou calquera empresa que poida exercer unha influencia dominante no concesionario ou que, do mesmo modo que o concesionario, estea sometida á influencia dominante doutra empresa por razón de propiedade, participación financeira ou normas reguladoras. Presumirase que existe influencia

dominante cando unha empresa, directa ou indirectamente, se encontre nunha das seguintes situacións con respecto a outra:

a) que posúa a maioría do capital subscrito da empresa; b) que dispoña da maioría dos votos correspondentes ás participacións emitidas pola empresa; c) que poida designar máis da metade dos membros do órgano de administración, de dirección ou de vixilancia da empresa.

A lista exhaustiva destas empresas debe xuntarse á candidatura para a concesión, e actualizarse en función das modificacións que se produzan posteriormente nas relacións entre as empresas.

3. Serán de aplicación a estes procedementos as normas sobre publicidade contidas no artigo 126.

4. O concesionario fixará o prazo de recepción das solicitudes de participación, que non poderá ser inferior a trinta e sete días a partir da data de envío do anuncio de licitación, e o prazo de recepción das ofertas, que non poderá ser inferior a corenta días a partir da data do envío do anuncio de licitación ao Diario Oficial de la Unión Europea ou da invitación a presentar unha oferta.

Cando os anuncios se preparen e envíen por medios electrónicos, informáticos ou telemáticos, poderanse reducir en sete días os prazos de recepción das ofertas e o prazo de recepción das solicitudes de participación.

Será posible reducir en cinco días os prazos de recepción das ofertas cando se ofrezca acceso sen restrición, directo e completo, por medios electrónicos, informáticos ou telemáticos, ao prego de condicións e a calquera documentación complementaria, especificando no texto do anuncio o enderezo da Internet en que a dita documentación poida consultarse. Esta redución poderase sumar á prevista no parágrafo anterior.

En todo caso, será de aplicación o previsto no artigo 142.3 e a prohibición de contratar prevista no artigo 49.1.a), en relación cos adxudicatarios destes contratos.

Capítulo III. Contrato de xestión de servizos públicos

Sección 1.ª Disposicións xerais

Artigo 251. Ámbito do contrato.

1. A Administración poderá xestionar indirectamente, mediante contrato, os servizos da súa competencia, sempre que sexan susceptibles de

explotación por particulares. En ningún caso poderán ser prestados por xestión indirecta os servizos que impliquen exercicio da autoridade inherente aos poderes públicos.

2. O contrato expresará con claridade o ámbito da xestión, tanto na orde funcional como na territorial.

Artigo 252. Réxime xurídico.

Os efectos, cumprimento e extinción dos contratos de xestión de servizos públicos regularanse por esta lei, excluídos os artigos 196, números 2 a 7, ambos inclusive, 197, 203 e 205, e polas disposicións especiais do respectivo servizo, en canto non se opoñan a ela.

Artigo 253. Modalidades da contratación.

A contratación da xestión dos servizos públicos poderá adoptar as seguintes modalidades:

- a) Concesión, pola cal o empresario xestionará o servizo ao seu propio risco e ventura.
- b) Xestión interesada, en virtude da cal a Administración e o empresario participarán nos resultados da explotación do servizo na proporción que se estableza no contrato.
- c) Concerto con persoa natural ou xurídica que veña realizando prestacións análogas ás que constitúen o servizo público de que se trate.
- d) Sociedade de economía mixta na cal a Administración participe, por si ou por medio dunha entidade pública, en concorrencia con persoas naturais ou xurídicas.

Artigo 254. Duración.

O contrato de xestión de servizos públicos non poderá ter carácter perpetuo ou indefinido. No prego de cláusulas administrativas particulares fixarase necesariamente a súa duración e a das prórrogas de que poida ser obxecto, sen que poida exceder o prazo total, incluídas as prórrogas, os seguintes períodos:

- a) Cincuenta anos nos contratos que comprendan a execución de obras e a explotación de servizo público, salvo que este sexa de mercado ou lonxa central por xunto de artigos alimentarios xestionados por sociedade de economía mixta municipal, caso en que poderá ser ata 60 anos.

b) Vinte e cinco anos nos contratos que comprendan a explotación dun servizo público non relacionado coa prestación de servizos sanitarios.

c) Dez anos nos contratos que comprendan a explotación dun servizo público cuxo obxecto consista na prestación de servizos sanitarios sempre que non estean comprendidos na alínea a).

Sección 2.ª Execución do contrato de xestión de servizos públicos

Artigo 255. Execución do contrato.

1. O contratista está obrigado a organizar e prestar o servizo con estrita suxeición ás características establecidas no contrato e dentro dos prazos sinalados nel, e, de ser o caso, á execución das obras conforme o proxecto aprobado polo órgano de contratación.

2. En todo caso, a Administración conservará os poderes de policía necesarios para asegurar a boa marcha dos servizos de que se trate.

Artigo 256. Obrigas xerais.

O contratista estará suxeito ao cumprimento das seguintes obrigas:

a) Prestar o servizo coa continuidade convida e garantirlles aos particulares o dereito a utilizalo nas condicións que fosen establecidas e mediante o aboamento, de ser o caso, da contraprestación económica comprendida nas tarifas aprobadas.

b) Coidar da boa orde do servizo, podendo ditar as oportunas instrucións, sen prexuízo dos poderes de policía a que se refire o artigo anterior.

c) Indemnizar os danos que se lles causen a terceiros como consecuencia das operacións que requira o desenvolvemento do servizo, excepto cando o dano sexa producido por causas imputables á Administración.

d) Respetar o principio de non discriminación por razón de nacionalidade, respecto das empresas de Estados membros da Comunidade Europea ou signatarios do Acordo sobre contratación pública da Organización Mundial do Comercio, nos contratos de subministración consecuencia do de xestión de servizos públicos.

Artigo 257. Prestacións económicas.

1. O contratista ten dereito ás contraprestacións económicas previstas no contrato, entre as cales se incluírá, para facer efectivo o seu dereito á explotación do servizo, unha retribución fixada en función da súa utilización que se percibirá directamente dos usuarios ou da propia Administración.

2. As contraprestacións económicas pactadas serán revisadas, de ser o caso, na forma establecida no contrato.

Sección 3.ª Modificación do contrato de xestión de servizos públicos

Artigo 258. Modificación do contrato e mantemento do seu equilibrio económico.

1. A Administración poderá modificar por razóns de interese público, e de concorreren as circunstancias previstas no título V do libro I, as características do servizo contratado e as tarifas que deberán aboar os usuarios.

2. Cando as modificacións afecten o réxime financeiro do contrato, a Administración deberá compensar o contratista de maneira que se manteña o equilibrio dos supostos económicos que foron considerados como básicos na adxudicación do contrato.

3. No caso de que os acordos que dite a Administración respecto ao desenvolvemento do servizo carezan de transcendencia económica, o contratista non terá dereito a indemnización por razón deles.

4. A Administración deberá restablecer o equilibrio económico do contrato, en beneficio da parte que corresponda, nos seguintes supostos:

a) Cando a Administración modifique, por razóns de interese público e de acordo co establecido no título V do libro I, as características do servizo contratado.

b) Cando actuacións da Administración determinasen de forma directa a ruptura substancial da economía do contrato.

c) Cando causas de forza maior determinen de forma directa a ruptura substancial da economía do contrato. Para estes efectos, entenderanse por causas de forza maior as enumeradas no artigo 214 desta lei.

5. Nos supostos previstos no punto anterior, o restablecemento do equilibrio económico do contrato realizarase mediante a adopción das medidas que en cada caso procedan. Estas medidas poderán consistir na modificación das tarifas que deberán aboar os usuarios, a redución do prazo do contrato e, en xeral, en calquera modificación das cláusulas de contido económico incluídas no contrato. Así mesmo, nos casos previstos nos puntos 4.b) e c) poderase prorrogar o prazo do contrato por un período que non exceda un 10 por cento da súa duración inicial, respectando os límites máximos de duración previstos legalmente.

Sección 4.ª Cumprimento e efectos do contrato de xestión de servizos públicos

Artigo 259. Reversión.

1. Cando finalice o prazo contractual o servizo reverterá á Administración, e o contratista deberá entregar as obras e instalacións a que estea obrigado de acordo co contrato e no estado de conservación e funcionamento adecuados.

2. Durante un período prudencial anterior á reversión, que deberá ser fixado no prego, o órgano competente da Administración adoptará as disposicións encamiñadas a que a entrega dos bens se verifique nas condicións convidadas.

Artigo 260. Falta de entrega de contraprestacións económicas e medios auxiliares.

Se a Administración non lle fixer efectiva ao contratista a contraprestación económica ou non entregar os medios auxiliares a que se obrigou no contrato dentro dos prazos previstos nel e non proceder a resolución do contrato ou non a solicitar o contratista, este terá dereito aos xuros de demora das cantidades ou valores económicos que aqueles signifiquen, de conformidade co establecido no artigo 200.

Artigo 261. Incumprimento do contratista.

Se do incumprimento por parte do contratista derivar perturbación grave e non reparable por outros medios no servizo público e a Administración non decidir a resolución do contrato, poderá acordar a intervención deste ata que aquela desapareza. En todo caso, o contratista deberalle aboar á Administración os danos e perdas que efectivamente lle irrogase.

Sección 5.ª Resolución do contrato de xestión de servizos públicos

Artigo 262. Causas de resolución.

Son causas de resolución do contrato de xestión de servizos públicos, ademais das sinaladas no artigo 206, coa excepción das recollidas nas súas alíneas e) e f), as seguintes:

a) A demora superior a seis meses por parte da Administración na entrega ao contratista da contraprestación ou dos medios auxiliares a que se obrigou segundo o contrato.

b) O rescate do servizo pola Administración.

c) A supresión do servizo por razóns de interese público.

d) A imposibilidade da explotación do servizo como consecuencia de acordos adoptados pola Administración con posterioridade ao contrato.

Artigo 263. Aplicación das causas de resolución.

1. Cando a causa de resolución sexa a morte ou a incapacidade sobrevida do contratista, a Administración poderá acordar a continuación do contrato cos seus herdeiros ou sucesores, salvo disposición expresa en contrario da lexislación específica do servizo.

2. Por razóns de interese público, a Administración poderá acordar o rescate do servizo para xestionalo directamente.

Artigo 264. Efectos da resolución.

1. Nos supostos de resolución, a Administración aboaralle, en todo caso, ao contratista o prezo das obras e instalacións que, executadas por este, vaian pasar a propiedade daquela, tendo en conta o seu estado e o tempo que falte para a reversión.

2. Con independencia do disposto no artigo 208, o incumprimento por parte da Administración ou do contratista das obrigas do contrato producirá os efectos que, segundo as disposicións específicas do servizo, poidan afectar estes contratos.

3. No suposto da alínea a) do artigo 262, o contratista terá dereito ao aboamento do xuro de demora previsto na Lei pola que se establecen medidas de loita contra a morosidade en operacións comerciais das cantidades debidas ou valores económicos convidados, a partir do vencemento do prazo previsto para a súa entrega, así como dos danos e perdas sufridos.

4. Nos supostos das alíneas b), c) e d) do artigo 262, sen prexuízo do disposto no número 1 deste artigo, a Administración indemnizará o contratista dos danos e perdas que se lle irroguen, incluídos os beneficios futuros que deixe de percibir, atendendo aos resultados da explotación no último quinquenio e á perda do valor das obras e instalacións que non vaian reverter a aquela, tendo en conta o seu grao de amortización.

Sección 6.ª Subcontratación do contrato de xestión de servizos públicos

Artigo 265. Subcontratación.

No contrato de xestión de servizos públicos, a subcontratación só poderá recaer sobre prestacións accesorias.

Capítulo IV. Contrato de subministración

Sección 1.ª Regulación de determinados contratos de subministración

Artigo 266. Arrendamento.

1. No contrato de arrendamento, o arrendador ou empresario asumirá durante o prazo de vixencia do contrato a obriga do mantemento do obxecto deste. As cantidades que, de ser o caso, deba satisfacer a Administración en concepto de canon de mantemento serán fixadas separadamente das constitutivas do prezo do arrendamento.

2. No contrato de arrendamento non se admitirá a prórroga tácita e a prórroga expresa non se poderá estender a un período superior á metade do contrato inmediatamente anterior.

Artigo 267. Contratos de fabricación e aplicación de normas e usos vixentes en comercio internacional.

1. Aos contratos de fabricación a que se refire a alínea c) do número 3 do artigo 9 aplicaráselles directamente as normas xerais e especiais do contrato de obras que o órgano de contratación determine no correspondente prego de cláusulas administrativas particulares, salvo as relativas á súa publicidade, que se acomodarán, en todo caso, ao contrato de subministración.

2. Os contratos que se celebren con empresas estranxeiras, cando o seu obxecto se fabrique ou proceda de fóra do territorio nacional e os de subministración que, con estas empresas, celebre o Ministerio de Defensa e que deban ser executados fóra do territorio nacional, rexeranse por esta lei, sen prexuízo do que se conveña entre as partes de acordo coas normas e usos vixentes no comercio internacional.

Sección 2.ª Execución do contrato de subministración

Artigo 268. Entrega e recepción.

1. O contratista estará obrigado a entregar os bens obxecto de subministración no tempo e lugar fixados no contrato e de conformidade coas prescricións técnicas e cláusulas administrativas.

2. Calquera que sexa o tipo de subministración, o adxudicatario non terá dereito a indemnización por causa de perdas, avarías ou prexuízos

ocasionados nos bens antes da súa entrega á Administración, salvo se esta incorreu en mora ao recibilos.

3. Cando o acto formal da recepción dos bens, de acordo coas condicións do prego, sexa posterior á súa entrega, a Administración será responsable da súa custodia durante o tempo que medie entre unha e outra.

4. Unha vez recibidos de conformidade pola Administración bens ou produtos perecedoiros, será esta responsable da súa xestión, uso ou caducidade, sen prexuízo da responsabilidade do subministrador polos vicios ou defectos ocultos deles.

Artigo 269. Pagamento do prezo.

O adxudicatario terá dereito ao aboamento do prezo das subministracións efectivamente entregadas e formalmente recibidas pola Administración de acordo coas condicións establecidas no contrato.

Artigo 270. Pagamento en metálico e noutros bens.

1. Cando razóns técnicas ou económicas debidamente xustificadas no expediente o aconsellen, poderase establecer no prego de cláusulas administrativas particulares que o pagamento do prezo total dos bens que se vaian subministrar consista parte en diñeiro e parte na entrega doutros bens da mesma clase, sen que, en ningún caso, o importe destes poida superar o 50 por cento do prezo total. Para estes efectos, o compromiso de gasto correspondente limitárase ao importe que, do prezo total do contrato, non se satisfaga mediante a entrega de bens ao contratista, sen que teña aplicación o disposto no artigo 27.4 da Lei 47/2003, do 26 de novembro, xeral orzamentaria, no número 3 do artigo 165 da Lei reguladora das facendas locais, aprobada polo Real decreto lexislativo 2/2004, do 5 de marzo, ou en análogas regulacións contidas nas normas orzamentarias das distintas administracións públicas suxeitas a esta lei.

2. A entrega dos bens pola Administración será acordada polo órgano de contratación, polo mesmo procedemento que se siga para a adxudicación do contrato de subministración. O dito acordo implica por si só a baixa no inventario e, de ser o caso, a desafectación dos bens de que se trate.

3. Neste suposto, o importe que do prezo total da subministración corresponda aos bens entregados pola Administración será un elemento económico que se valorará para a adxudicación do contrato e deberá ser consignado expresamente polos empresarios nas súas ofertas.

4. O contido deste artigo será de aplicación aos contratos a que se refire o artigo 279.4, entendéndose que os bens que deberá entregar, de ser o

caso, a Administración serán bens e equipamentos informáticos e de telecomunicacións.

Artigo 271. Facultades da Administración no proceso de fabricación.

A Administración ten a facultade de inspeccionar e de ser informada do proceso de fabricación ou elaboración do produto que deba ser entregado como consecuencia do contrato, podendo ordenar ou realizar por si mesma análises, ensaios e probas dos materiais que se vaian empregar, establecer sistemas de control de calidade e ditar cantas disposicións estime oportunas para o estrito cumprimento do convido.

Sección 3.ª Modificación do contrato de subministración

Artigo 272. Modificación do contrato de subministración.

Cando, como consecuencia das modificacións do contrato de subministración acordadas conforme o establecido no artigo 202 e no título V do libro I, se produza aumento, redución ou supresión das unidades de bens que integran a subministración ou a substitución duns bens por outros, sempre que estes estean comprendidos no contrato, estas modificacións serán obrigatorias para o contratista, sen que teña ningún dereito a reclamar indemnización polas ditas causas en caso de supresión ou redución de unidades ou clases de bens.

Sección 4.ª Cumprimento do contrato de subministración

Artigo 273. Gastos de entrega e recepción.

1. Salvo pacto en contrario, os gastos da entrega e transporte dos bens obxecto da subministración ao lugar convido serán por conta do contratista.

2. Se os bens non se encontran en estado de ser recibidos, farase constar así na acta de recepción e daránselle as instrucións precisas ao contratista para que repare os defectos observados ou proceda a unha nova subministración de conformidade co pactado.

Artigo 274. Vicios ou defectos durante o prazo de garantía.

1. Se durante o prazo de garantía se acreditar a existencia de vicios ou defectos nos bens subministrados, a Administración terá dereito a reclamar do contratista a reposición dos que resulten inadecuados ou a súa reparación se for suficiente.

2. Durante este prazo de garantía o contratista terá dereito a coñecer e ser oído sobre a aplicación dos bens subministrados.

3. Se o órgano de contratación estimar, durante o prazo de garantía, que os bens subministrados non son aptos para o fin pretendido, como consecuencia dos vicios ou defectos observados neles e imputables ao contratista, e exista a presunción de que a reposición ou reparación de tales bens non serán bastantes para lograr aquel fin, poderá, antes de expirar o dito prazo, rexeitar os bens deixándoos de conta do contratista e quedando exento da obriga de pagamento ou tendo dereito, de ser o caso, á recuperación do prezo satisfeito.

4. Terminado o prazo de garantía sen que a Administración formalizase algún dos reparos ou a denuncia a que se refiren os números 1 e 3 deste artigo, o contratista quedará exento de responsabilidade por razón dos bens subministrados.

Sección 5.ª Resolución do contrato de subministración

Artigo 275. Causas de resolución.

Son causas de resolución do contrato de subministración, ademais das sinaladas no artigo 206, as seguintes:

a) A suspensión, por causa imputable á Administración, da iniciación da subministración por prazo superior a seis meses a partir da data sinalada no contrato para a entrega, salvo que no prego se sinale outro menor.

b) A desistencia ou a suspensión da subministración por un prazo superior ao ano acordada pola Administración, salvo que no prego se sinale outro menor.

Artigo 276. Efectos da resolución.

1. A resolución do contrato dará lugar á recíproca devolución dos bens e do importe dos pagamentos realizados, e, cando non for posible ou conveniente para a Administración, deberá aboar esta o prezo dos efectivamente entregados e recibidos de conformidade.

2. No suposto de suspensión da iniciación da subministración por tempo superior a seis meses, o contratista só terá dereito a percibir unha indemnización do 3 por cento do prezo da adxudicación.

3. No caso de desistencia ou de suspensión da subministración por prazo superior a un ano por parte da Administración, o contratista terá dereito ao 6 por cento do prezo das entregas deixadas de realizar en concepto de beneficio industrial.

Capítulo V. Contratos de servizos

Sección 1.ª Disposicións xerais

Artigo 277. Contido e límites.

1. Non poderán ser obxecto destes contratos os servizos que impliquen exercicio da autoridade inherente aos poderes públicos.
2. A non ser que se dispoña outra cousa nos pregos de cláusulas administrativas ou no documento contractual, os contratos de servizos que teñan por obxecto o desenvolvemento e a posta á disposición de produtos protexidos por un dereito de propiedade intelectual ou industrial comportarán a cesión deste á Administración contratante. En todo caso, e mesmo cando se exclúa a cesión dos dereitos de propiedade intelectual, o órgano de contratación poderalles sempre autorizar o uso do correspondente produto aos entes, organismos e entidades pertencentes ao sector público a que se refire o artigo 3.1.
3. Os contratos de servizos que celebre o Ministerio de Defensa con empresas estranxeiras e que deban ser executados fóra do territorio nacional rexeranse por esta lei, sen prexuízo do que se conveña entre as partes de acordo coas normas e usos vixentes no comercio internacional.
4. Á extinción dos contratos de servizos non se poderá producir en ningún caso a consolidación das persoas que realizasen os traballos obxecto do contrato como persoal do ente, organismo ou entidade do sector público contratante.

Artigo 278. Determinación do prezo.

No prego de cláusulas administrativas establecerase o sistema de determinación do prezo dos contratos de servizos, que poderá estar referido a compoñentes da prestación, unidades de execución ou unidades de tempo, ou fixarse nun prezo global cando non sexa posible ou conveniente a súa descomposición, ou resultar da aplicación de honorarios por tarifas ou dunha combinación de varias destas modalidades.

Artigo 279. Duración.

1. Os contratos de servizos non poderán ter un prazo de vixencia superior a catro anos coas condicións e límites establecidos nas respectivas normas orzamentarias das administracións públicas, aínda que se poderá prever no mesmo contrato a súa prórroga por mutuo acordo das partes antes da finalización daquel, sempre que a duración total do contrato, incluídas as prórrogas, non exceda os seis anos, e que as prórrogas non superen, illada ou conxuntamente, o prazo fixado orixinariamente. A celebración de

contratos de servizos de duración superior á sinalada poderá ser autorizada excepcionalmente polo Consello de Ministros ou polo órgano autonómico competente de forma singular, para contratos determinados, ou de forma xenérica, para certas categorías.

2. Malia o disposto anteriormente, os contratos regulados neste título que sexan complementarios de contratos de obras ou de subministración poderán ter un prazo superior de vixencia que, en ningún caso, excederá o prazo de duración do contrato principal, salvo nos contratos que comprenden traballos relacionados coa liquidación do contrato principal, cuxo prazo final excederá o deste no tempo necesario para realizalos. A iniciación do contrato complementario a que se refire este número quedará en suspenso, salvo causa xustificada derivada do seu obxecto e contido, ata que comece a execución do correspondente contrato de obras.

Soamente terán o concepto de contratos complementarios aqueles cuxo obxecto se considere necesario para a correcta realización da prestación ou prestacións obxecto do contrato principal.

3. Os contratos para a defensa xurídica e xudicial da Administración terán a duración precisa para atender adecuadamente as súas necesidades.

4. Os contratos de servizos que teñan por obxecto a asistencia á dirección de obra ou a xestión integrada de proxectos terán unha duración igual á do contrato de obras a que están vinculados e mais o prazo estimado para proceder á liquidación das obras.

Artigo 280. Réxime de contratación para actividades docentes.

1. Nos contratos regulados neste título que teñan por obxecto a prestación de actividades docentes en centros do sector público desenvolvidas en forma de cursos de formación ou perfeccionamento do persoal ao servizo da Administración ou cando se trate de seminarios, coloquios, mesas redondas, conferencias, colaboracións ou calquera outro tipo similar de actividade, sempre que as devanditas actividades sexan realizadas por persoas físicas, as disposicións desta lei non serán de aplicación á preparación e adxudicación do contrato.

2. Nesta clase de contratos poderase establecer o pagamento parcial anticipado, logo de constitución de garantía por parte do contratista, sen que poida autorizarse a súa cesión.

3. Para acreditar a existencia dos contratos a que se refire este artigo, abondará a designación ou o nomeamento por unha autoridade competente.

Sección 2.ª Execución dos contratos de servizos

Artigo 281. Execución e responsabilidade do contratista.

1. O contrato será executado con suxeición ao establecido nas súas cláusulas e nos pregos, e de acordo coas instrucións que para a súa interpretación lle der ao contratista o órgano de contratación.
2. O contratista será responsable da calidade técnica dos traballos que desenvolva e das prestacións e servizos realizados, así como das consecuencias que se deduzan para a Administración ou para terceiros das omisións, erros, métodos inadecuados ou conclusións incorrectas na execución do contrato.

Sección 3.ª Modificación dos contratos de servizos de mantemento

Artigo 282. Modificación destes contratos.

Cando, como consecuencia de modificacións do contrato de servizos de mantemento acordadas conforme o establecido no artigo 202 e no título V do libro I, se produza aumento, redución ou supresión de equipamentos que se deberán manter ou a substitución duns equipamentos por outros, sempre que estes estean contidos no contrato, estas modificacións serán obrigatorias para o contratista, sen que teña ningún dereito, en caso de supresión ou redución de unidades ou clases de equipamentos, a reclamar indemnización polas ditas causas.»

Sección 4.ª Cumprimento dos contratos de servizos

Artigo 283. Cumprimento dos contratos.

1. A Administración determinará se a prestación realizada polo contratista se axusta ás prescricións establecidas para a súa execución e cumprimento, e requirirá, de ser o caso, a realización das prestacións contratadas e a reparación dos defectos observados con ocasión da súa recepción. Se os traballos efectuados non se adecúan á prestación contratada, como consecuencia de vicios ou defectos imputables ao contratista, poderaa rexeitar, quedando exenta da obriga de pagamento ou tendo dereito, de ser o caso, á recuperación do prezo satisfeito.
2. Se durante o prazo de garantía se acreditar a existencia de vicios ou defectos nos traballos efectuados, o órgano de contratación terá dereito a lle reclamar ao contratista a súa reparación.
3. Terminado o prazo de garantía sen que a Administración formalizase algún dos reparos ou a denuncia a que se refiren os números anteriores, o contratista quedará exento de responsabilidade por razón da prestación efectuada, sen prexuízo do establecido nos artigos 286, 287 e 288 sobre

emenda de erros e responsabilidade nos contratos que teñan por obxecto a elaboración de proxectos de obras.

4. O contratista terá dereito a coñecer e ser oído sobre as observacións que se formulen en relación co cumprimento da prestación contratada.

Sección 5.ª Resolución dos contratos de servizos

Artigo 284. Causas de resolución.

Son causas de resolución dos contratos de servizos, ademais das sinaladas no artigo 206, as seguintes:

- a) A suspensión por causa imputable á Administración da iniciación do contrato por prazo superior a seis meses a partir da data sinalada nel para o seu comezo, salvo que no prego se sinale outro menor.
- b) A desistencia ou a suspensión do contrato por prazo superior a un ano acordada pola Administración, salvo que no prego se sinale outro menor.
- c) Os contratos complementarios a que se refire o artigo 279.2 quedarán resoltos, en todo caso, cando se resolva o contrato principal.

Artigo 285. Efectos da resolución.

- 1. A resolución do contrato daralle dereito ao contratista, en todo caso, a percibir o prezo dos estudos, informes, proxectos, traballos ou servizos que efectivamente realizase conforme o contrato e que fosen recibidos pola Administración.
- 2. No suposto de suspensión da iniciación do contrato por tempo superior a seis meses, o contratista só terá dereito a percibir unha indemnización do 5 por cento do prezo daquel.
- 3. No caso da alínea b) do artigo anterior o contratista terá dereito ao 10 por cento do prezo dos estudos, informes, proxectos ou traballos pendentes de realizar en concepto de beneficio deixado de obter.

Sección 6.ª Da emenda de erros e responsabilidades no contrato de elaboración de proxectos de obras

Artigo 286. Emenda de erros e corrección de deficiencias.

- 1. Cando o contrato de servizos consista na elaboración íntegra dun proxecto de obra, o órgano de contratación exixirá a reparación por parte do contratista dos defectos, insuficiencias técnicas, erros materiais, omisións e infraccións de preceptos legais ou regulamentarios que lle

sexan imputables, outorgándolle para o efecto o correspondente prazo, que non poderá exceder os dous meses.

2. Se, transcorrido este prazo, as deficiencias non foron corrixidas, a Administración poderá, atendendo ás circunstancias concorrentes, optar pola resolución do contrato ou por lle conceder un novo prazo ao contratista.

3. No primeiro caso procederá a incautación da garantía e o contratista incorrerá na obriga de lle aboar á Administración unha indemnización equivalente ao 25 por cento do prezo do contrato.

4. No segundo caso, o novo prazo concedido para reparar as deficiencias non corrixidas será dun mes improrrogable, incorrendo o contratista nunha penalidade equivalente ao 25 por cento do prezo do contrato.

5. De se producir un novo incumprimento, procederá a resolución do contrato con obriga por parte do contratista de lle aboar á Administración unha indemnización igual ao prezo pactado con perda da garantía.

6. Cando o contratista, en calquera momento antes da concesión do último prazo, renuncie á realización do proxecto, deberalle aboar á Administración unha indemnización igual á metade do prezo do contrato, con perda da garantía.

Artigo 287. Indemnizacións.

1. Para os casos en que o orzamento de execución da obra prevista no proxecto se desvíe en máis dun 20 por cento, tanto por exceso como por defecto, do custo real daquela como consecuencia de erros ou omisións imputables ao contratista consultor, a Administración poderá establecer, no prego de cláusulas administrativas particulares, un sistema de indemnizacións consistente nunha minoración do prezo do contrato de elaboración do proxecto, en función da porcentaxe de desviación, ata un máximo equivalente á metade aquel.

2. O baremo de indemnizacións será o seguinte:

a) No suposto de que a desviación sexa de máis do 20 por cento e menos do 30 por cento, a indemnización correspondente será do 30 por cento do prezo do contrato.

b) No suposto de que a desviación sexa de máis do 30 por cento e menos do 40 por cento, a indemnización correspondente será do 40 por cento do prezo do contrato.

c) No suposto de que a desviación sexa de máis do 40 por cento, a indemnización correspondente será do 50 por cento do prezo do contrato.

3. O contratista deberá aboar o importe da dita indemnización no prazo dun mes a partir da notificación da resolución correspondente, que se adoptará logo de tramitar expediente con audiencia do interesado.

Artigo 288. Responsabilidade por defectos ou erros do proxecto.

1. Con independencia do previsto nos artigos anteriores, o contratista responderá dos danos e perdas que durante a execución ou explotación das obras se lles causen tanto á Administración como a terceiros, por defectos e insuficiencias técnicas do proxecto ou polos erros materiais, omisións e infraccións de preceptos legais ou regulamentarios en que aquel incorrese, imputables a el.

2. A indemnización derivada da responsabilidade exigible ao contratista alcanzará o 50 por cento do importe dos danos e perdas causados, ata un límite máximo de cinco veces o prezo pactado polo proxecto, e será exigible dentro do prazo de dez anos, contados desde a recepción deste pola Administración, sendo a cargo desta última, de ser o caso, o resto da citada indemnización cando deba ser satisfeita a terceiros.

Capítulo VI. Contratos de colaboración entre o sector público e o sector privado

Artigo 289. Réxime xurídico.

Os contratos de colaboración entre o sector público e o sector privado rexeranse polas normas xerais contidas no título I deste libro e polas especiais correspondentes ao contrato típico cuxo obxecto corresponda coa prestación principal daquel, identificada conforme o disposto no artigo 120.a), no que non se opoñan á súa natureza, funcionalidade e contido peculiar conforme o artigo 11.

Estas normas delimitarán os deberes e dereitos das partes e as prerrogativas da Administración.

Artigo 290. Duración.

A duración dos contratos de colaboración entre o sector público e o sector privado non poderá exceder os 20 anos. Non obstante, cando, por razón da prestación principal que constitúe o seu obxecto e da súa configuración, o réxime aplicable sexa o propio dos contratos de concesión de obra pública, observarse o disposto no artigo 244 sobre a duración destes.

LIBRO V. ORGANIZACIÓN ADMINISTRATIVA PARA A XESTIÓN DA CONTRATACIÓN

TÍTULO PRIMEIRO. ÓRGANOS COMPETENTES EN MATERIA DE CONTRATACIÓN

Capítulo Primeiro. Órganos De Contratación

Artigo 291. Órganos de contratación.

1. Os ministros e os secretarios de Estado son os órganos de contratación da Administración xeral do Estado e, en consecuencia, están facultados para celebrar no seu nome os contratos no ámbito da súa competencia.

Nos departamentos ministeriais en que existan varios órganos de contratación, a competencia para celebrar os contratos de subministración e de servizos que afecten o ámbito de máis dun deles corresponderalle ao ministro, salvo nos casos en que se lle atribúa á Xunta de Contratación.

2. Os presidentes ou directores dos organismos autónomos, axencias estatais, entidades públicas empresariais e demais entidades públicas estatais e os directores xerais das distintas entidades xestoras e servizos comúns da Seguridade Social son os órganos de contratación duns e outros, na falta de disposición específica sobre o particular, recollida nas correspondentes normas de creación ou reguladoras do funcionamento desas entidades.

3. O director xeral do Patrimonio do Estado é o órgano de contratación do sistema estatal de contratación centralizada regulado nos artigos 190 e 191.

4. Nos departamentos ministeriais e nos organismos autónomos, axencias estatais, entidades públicas empresariais e demais entidades de dereito público estatais, así como nas entidades xestoras e servizos comúns da Seguridade Social, poderanse constituír xuntas de contratación, que actuarán como órganos de contratación, cos límites cuantitativos ou referentes ás características dos contratos que determine o titular do departamento, nos seguintes contratos:

a) Contratos de obras comprendidas nas alíneas b) e c) do número 1 do artigo 107, salvo que tales obras fosen declaradas de contratación centralizada.

b) Contratos de subministración que se refiran a bens consumibles ou de fácil deterioración polo uso, salvo os relativos a bens declarados de adquisición centralizada.

c) Contratos de servizos non declarados de contratación centralizada.

d) Contratos de subministración e de servizos, distintos dos atribuídos á competencia da xunta conforme as dúas alíneas anteriores, que afecten máis dun órgano de contratación, exceptuando os que teñan por obxecto bens ou servizos de contratación centralizada.

A composición das xuntas de contratación será fixada regulamentariamente, e entre os seus vogais deberá figurar un funcionario que teña atribuído, legal ou regulamentariamente, o asesoramento xurídico do órgano de contratación e un interventor.

5. Excepcionalmente, cando o contrato resulte de interese para varios departamentos ministeriais e, por razóns de economía e eficacia, a tramitación do expediente deba ser efectuada por un único órgano de contratación, os demais departamentos interesados poderán contribuír ao seu financiamento, nos termos que se establezan regulamentariamente e con respecto á normativa orzamentaria, na forma que se determine en convenios ou protocolos de actuación.

6. A capacidade para contratar dos representantes legais das sociedades e fundacións do sector público estatal rexerase polo disposto nos estatutos destas entidades e polas normas de dereito privado que sexan en cada caso de aplicación.

Artigo 292. Autorización para contratar.

1. Os órganos de contratación dos departamentos ministeriais, organismos autónomos, axencias estatais e entidades de dereito público estatais, así como os das entidades xestoras e servizos comúns da Seguridade Social, necesitarán a autorización do Consello de Ministros para celebrar contratos nos seguintes supostos:

a) Cando o valor estimado do contrato, calculado conforme o sinalado no artigo 76, sexa igual ou superior a doce millóns de euros.

b) Nos contratos de carácter plurianual, cando se modifiquen as porcentaxes ou o número de anualidades legalmente previstos a que se refire o artigo 47 da Lei 47/2003, do 26 de novembro.

c) Cando o pagamento dos contratos se concerte mediante o sistema de arrendamento financeiro ou mediante o sistema de arrendamento con opción de compra e o número de anualidades supere os catro anos.

2. A autorización do Consello de Ministros a que se refire o número anterior deberase obter antes da aprobación do expediente. A aprobación do

expediente e a aprobación do gasto corresponderanlle ao órgano de contratación.

3. O Consello de Ministros poderá reclamar discrecionalmente o coñecemento e autorización de calquera outro contrato. Igualmente, o órgano de contratación, a través do ministro correspondente, poderá elevar un contrato non comprendido no número 1 á consideración do Consello de Ministros.

4. Cando o Consello de Ministros autorice a celebración do contrato, deberá autorizar igualmente a súa modificación, cando sexa causa de resolución, e a resolución mesma, de ser o caso.

5. Os titulares dos departamentos ministeriais a que estean adscritos os organismos autónomos, entidades públicas e as entidades xestoras e servizos comúns da Seguridade Social poderán fixar a contía a partir da cal será necesaria a súa autorización para a celebración dos contratos.

Artigo 293. Desconcentración.

1. As competencias en materia de contratación poderán ser desconcentradas, mediante real decreto acordado en Consello de Ministros, en calquera órgano, sexa ou non dependente do órgano de contratación.

2. Nas entidades xestoras e servizos comúns da Seguridade Social, as competencias en materia de contratación dos seus directores poderán desconcentrarse na forma e cos requisitos establecidos na Lei xeral da Seguridade Social, texto refundido aprobado polo Real decreto lexislativo 1/1994, do 20 de xuño.

Artigo 294. Abstención e recusación.

As autoridades e o persoal ao servizo das administracións públicas que interveñan nos procedementos de contratación deberán absterse ou poderán ser recusados nos casos e na forma previstos nos artigos 28 e 29 da Lei 30/1992, do 26 de novembro.

Capítulo II. Órganos de asistencia

Artigo 295. Mesas de contratación.

1. Salvo no caso en que a competencia para contratar corresponda a unha xunta de contratación, nos procedementos abertos e restrinxidos e nos procedementos negociados con publicidade a que se refire o artigo 161.1, os órganos de contratación das administracións públicas estarán asistidos por unha mesa de contratación, que será o órgano competente para a valoración das ofertas.

Nos procedementos negociados en que non sexa necesario publicar anuncios de licitación, a constitución da mesa será potestativa para o órgano de contratación.

2. A mesa estará constituída por un presidente, os vogais que se determinen regulamentariamente e un secretario.

3. Os membros da mesa serán nomeados polo órgano de contratación. O secretario deberá ser designado entre funcionarios ou, na falta deles, outro tipo de persoal dependente do órgano de contratación, e entre os vogais deberán figurar necesariamente un funcionario de entre os que teñan atribuído legal ou regulamentariamente a asesoramento xurídico do órgano de contratación e un interventor, ou, na falta destes, unha persoa ao servizo do órgano de contratación que teña atribuídas as funcións correspondentes ao seu asesoramento xurídico, e outra que teña atribuídas as relativas ao seu control económico-orzamentario.

Artigo 296. Mesa especial do diálogo competitivo.

1. Para asistir ao órgano de contratación nos procedementos de diálogo competitivo que sigan as administracións públicas estatais, constituirase unha mesa coa composición sinalada no número 2 do artigo anterior á cal se incorporarán persoas especialmente cualificadas na materia sobre a que verse o diálogo, designadas polo órgano de contratación. O número destas persoas será igual ou superior a un terzo dos compoñentes da mesa e participarán nas deliberacións con voz e voto.

2. Nos expedientes que se tramiten para a celebración de contratos de colaboración entre o sector público e o sector privado, corresponderalle á mesa especial do diálogo competitivo a elaboración do documento de avaliación previa a que se refire o artigo 118.

Artigo 297. Mesa de contratación do sistema estatal de contratación centralizada.

Nas súas funcións como órgano de contratación do sistema estatal de contratación centralizada, o director xeral do Patrimonio do Estado estará asistido por unha mesa de contratación interdepartamental, cuxa composición se determinará regulamentariamente.

Artigo 298. Xurados de concursos.

1. Nos concursos de proxectos, a mesa de contratación constituirase en xurado dos concursos de proxectos, incorporando á súa composición ata cinco personalidades de notoria competencia no ámbito relevante, designadas polo órgano de contratación, que poidan contribuír de forma

especial a avaliar as propostas presentadas, e que participarán nas deliberacións con voz e voto.

2. Os membros do xurado deben ser persoas físicas independentes dos participantes no concurso. Cando se lles exixa aos candidatos posuír unha determinada cualificación ou experiencia, polo menos unha terceira parte dos membros do xurado deben estar en posesión dela ou outra equivalente.

Capítulo III. Órganos consultivos

Artigo 299. Xunta Consultiva de Contratación Administrativa do Estado.

1. A Xunta Consultiva de Contratación Administrativa do Estado é o órgano consultivo específico da Administración xeral do Estado, dos seus organismos autónomos, axencias e demais entidades públicas estatais, en materia de contratación administrativa. A Xunta Consultiva de Contratación Administrativa do Estado estará adscrita ao Ministerio de Economía e Facenda, e a súa composición e réxime xurídico estableceranse regulamentariamente.

2. A Xunta Consultiva de Contratación Administrativa do Estado poderá promover a adopción das normas ou medidas de carácter xeral que considere procedentes para a mellora do sistema de contratación nos seus aspectos administrativos, técnicos e económicos.

3. A Xunta poderalles expor directamente aos órganos de contratación ou formular con carácter xeral as recomendacións pertinentes, se dos estudos sobre contratación administrativa ou dun contrato particular se deduciren conclusións de interese para a Administración.

Artigo 300. Órganos consultivos en materia de contratación das comunidades autónomas.

Os órganos consultivos en materia de contratación que creen as comunidades autónomas exercerán a súa competencia no seu respectivo ámbito territorial, en relación coa contratación das administracións autonómicas, dos organismos e entidades dependentes ou vinculados a elas e, de se establecer así nas súas normas reguladoras, das entidades locais incluídas nel, sen prexuízo das competencias da Xunta Consultiva de Contratación Administrativa do Estado.

Disposicion adicional décimo quinta. Cómputo de prazos.

Os prazos establecidos por días nesta lei entenderanse referidos a días naturais, salvo que nela se indique expresamente que so se deben

computar os días habiles. Non obstante, se o ultimo día do prazo for inhabil, este entenderase prorrogado ao primeiro día habil seguinte.

**7. TRATADO DA UNIÓN
EUROPEA: TÍTULOS I A III.
TRATADO DE FUNCIONAMENTO
DA UNIÓN EUROPEA: PRIMEIRA
PARTE, SEGUNDA PARTE E
CAPÍTULOS 1 E 2 DO TÍTULO I
DA SEXTA PARTE.**

TRATADO DA UNIÓN EUROPEA: TÍTULOS I A III. TRATADO DE FUNCIONAMENTO DA UNIÓN EUROPEA: PRIMEIRA PARTE, SEGUNDA PARTE E CAPÍTULOS 1 E 2 DO TÍTULO I DA SEXTA PARTE.

TRATADO DA UNIÓN EUROPEA: TÍTULOS I A III

TÍTULO I. DISPOSICIÓN COMÚNS

Artigo 1

Polo presente tratado, as Altas Partes contratantes constitúen entre si unha Unión Europea, a partir deste momento denominada «Unión», á que os Estados membros lle atribúen competencias para alcanzar os seus obxectivos comúns.

O presente tratado constitúe unha nova etapa no proceso creador dunha unión cada vez máis estreita entre os pobos de Europa, na cal as decisións serán tomadas da forma máis aberta e próxima aos cidadáns que sexa posible.

A Unión fundaméntase no presente tratado e no Tratado de Funcionamento da Unión Europea (a partir deste momento, denominados «os tratados»). Ambos os dous tratados teñen o mesmo valor xurídico. A Unión substituirá e sucederá a Comunidade Europea.

Artigo 2

A Unión fundaméntase nos valores de respecto da dignidade humana, liberdade, democracia, igualdade, Estado de Dereito e respecto dos dereitos humanos, incluídos os dereitos das persoas pertencentes a minorías. Estes valores son comúns aos Estados membros nunha sociedade caracterizada polo pluralismo, a non discriminación, a tolerancia, a xustiza, a solidariedade e a igualdade entre mulleres e homes.

Artigo 3

1. A Unión ten como finalidade promover a paz, os seus valores e o benestar dos seus pobos.
2. A Unión ofreceralles aos seus cidadáns un espazo de liberdade, seguridade e xustiza sen fronteiras interiores, no que estea garantida a libre circulación de persoas, conxuntamente con medidas adecuadas en

materia de control das fronteiras exteriores, asilo, inmigración e de prevención e loita contra a delincuencia.

3. A Unión establecerá un mercado interior. Obrará a prol do desenvolvemento sustentable de Europa baseado nun crecemento económico equilibrado e na estabilidade dos prezos, nunha economía social de mercado altamente competitiva, tendente ao pleno emprego e ao progreso social e nun nivel elevado de protección e mellora da calidade do medio. Así mesmo, promoverá o progreso científico e técnico.

A Unión combaterá a exclusión social e a discriminación e fomentará a xustiza e a protección sociais, a igualdade entre mulleres e homes, a solidariedade entre as xeracións e a protección dos dereitos do neno.

A Unión fomentará a cohesión económica, social e territorial e a solidariedade entre os Estados membros.

A Unión respectará a riqueza da súa diversidade cultural e lingüística e velará pola conservación e o desenvolvemento do patrimonio cultural europeo.

4. A Unión establecerá unha unión económica e monetaria cuxa moeda é o euro.

5. Nas súas relacións co resto do mundo, a Unión afirmará e promoverá os seus valores e intereses e contribuirá á protección dos seus cidadáns. Contribuirá á paz, á seguridade, ao desenvolvemento sustentable do planeta, á solidariedade e ao respecto mutuo entre os pobos, ao comercio libre e xusto, á erradicación da pobreza e á protección dos dereitos humanos, especialmente os dereitos do neno, así como ao estrito respecto e ao desenvolvemento do dereito internacional, en particular o respecto dos principios da Carta das Nacións Unidas.

6. A Unión perseguirá os seus obxectivos polos medios apropiados, de acordo coas competencias que se lle atribúen nos tratados.

Artigo 4

1. De conformidade co disposto no artigo 5, toda competencia non atribuída á Unión nos tratados correspóndelles aos Estados membros.

2. A Unión respectará a igualdade dos Estados membros ante os tratados, así como a súa identidade nacional, inherente ás estruturas fundamentais políticas e constitucionais destes, tamén no referente á autonomía local e rexional. Respectará as funcións esenciais do Estado, especialmente as que teñen por obxecto garantir a súa integridade territorial, manter a orde pública e salvagardar a seguridade nacional. En particular, a

seguridade nacional seguirá sendo responsabilidade exclusiva de cada Estado membro.

3. Conforme ao principio de cooperación leal, a Unión e os Estados membros respectaranse e asistiranse mutuamente no cumprimento das misións derivadas dos tratados.

Os Estados membros adoptarán todas as medidas xerais ou particulares apropiadas para asegurar o cumprimento das obrigas derivadas dos tratados ou resultantes dos actos das institucións da Unión.

Os Estados membros axudaranlle á Unión no cumprimento da súa misión e absteranse de toda medida que poida poñer en perigo a consecución dos obxectivos da Unión.

Artigo 5

1. A delimitación das competencias da Unión réxese polo principio de atribución. O exercicio das competencias da Unión réxese polos principios de subsidiariedade e proporcionalidade.

2. En virtude do principio de atribución, a Unión actúa dentro dos límites das competencias que lle atribúen os Estados membros nos tratados para lograr os obxectivos que estes determinan. Toda competencia non atribuída á Unión nos tratados correspóndelles aos Estados membros.

3. En virtude do principio de subsidiariedade, nos ámbitos que non sexan da súa competencia exclusiva, a Unión intervirá só en caso de que, e na medida en que, os obxectivos da acción pretendida non poidan ser alcanzados de xeito suficiente polos Estados membros, nin no ámbito central nin no ámbito rexional e local, senón que poidan alcanzarse mellor, debido á dimensión ou aos efectos da acción pretendida, a escala da Unión.

As institucións da Unión aplicarán o principio de subsidiariedade, de conformidade co Protocolo sobre a aplicación dos principios de subsidiariedade e proporcionalidade. Os parlamentos nacionais velarán polo respecto do principio de subsidiariedade, conforme ao procedemento establecido no mencionado protocolo.

4. En virtude do principio de proporcionalidade, o contido e a forma da acción da Unión non excederán do necesario para alcanzar os obxectivos dos tratados.

As institucións da Unión aplicarán o principio de proporcionalidade, de conformidade co Protocolo sobre a aplicación dos principios de subsidiariedade e proporcionalidade.

Artigo 6

1. A Unión recoñece os dereitos, liberdades e principios enunciados na Carta dos Dereitos Fundamentais da Unión Europea do 7 de decembro de 2000, tal como foi adaptada o 12 de decembro de 2007 en Estrasburgo, que terá o mesmo valor xurídico que os tratados. As disposicións da Carta non ampliarán en modo ningún as competencias da Unión tal como se definen nos tratados.

Os dereitos, liberdades e principios enunciados na Carta interpretaranse conforme ás disposicións xerais do título VII da Carta polas que se rexe a súa interpretación e aplicación e teranse debidamente en conta as explicacións a que se fai referencia na Carta, que indican as fontes das devanditas disposicións.

2. A Unión adherirase ao Convenio Europeo para a Protección dos Dereitos Humanos e das Liberdades Fundamentais. Esta adhesión non modificará as competencias da Unión que se definen nos tratados.

3. Os dereitos fundamentais que garante o Convenio Europeo para a Protección dos Dereitos Humanos e das Liberdades Fundamentais e os que son froito das tradicións constitucionais comúns aos Estados membros formarán parte do dereito da Unión como principios xerais.

Artigo 7

1. A proposta motivada dun terzo dos Estados membros, do Parlamento Europeo ou da Comisión, o Consello, por maioría de catro quintos dos seus membros e logo de aprobación do Parlamento Europeo, poderá constatar a existencia dun risco claro de violación grave por parte dun Estado membro dos valores considerados no artigo 2. Antes de proceder a esta constatación, o Consello oírí o Estado membro de que se trate e polo mesmo procedemento poderá dirixirlle recomendacións.

O Consello comprobará de xeito periódico se os motivos que levaron a tal constatación seguen sendo válidos.

2. O Consello Europeo, por unanimidade e por proposta dun terzo dos Estados membros ou da Comisión e logo de aprobación do Parlamento Europeo, poderá constatar a existencia dunha violación grave e persistente por parte dun Estado membro dos valores considerados no artigo 2, tras invitar o Estado membro de que se trate a que presente as súas observacións.

3. Cando se efectúe a constatación contemplada no punto 2, o Consello poderá decidir, por maioría cualificada, que se suspendan determinados dereitos derivados da aplicación dos tratados ao Estado membro de que se trate, incluídos os dereitos de voto do representante do Goberno do devandito Estado membro no Consello. Ao proceder á devandita suspensión, o Consello terá en conta as posibles consecuencias desta para os dereitos e obrigas das persoas físicas e xurídicas.

As obrigas do Estado membro de que se trate derivadas dos tratados continuarán, en calquera caso, sendo vinculantes para o devandito Estado.

4. O Consello poderá decidir posteriormente, por maioría cualificada, a modificación ou a revogación das medidas adoptadas, de conformidade co punto 3, como resposta a cambios na situación que motivou a súa imposición.

5. As modalidades de voto que, para os efectos do presente artigo, serán de aplicación para o Parlamento Europeo, o Consello Europeo e o Consello establécense no artigo 354 do Tratado de Funcionamento da Unión Europea.

Artigo 8

1. A Unión desenvolverá cos países veciños relacións preferentes, co obxectivo de establecer un espazo de prosperidade e de boa veciñanza baseado nos valores da Unión e caracterizado por unhas relacións estreitas e pacíficas fundadas na cooperación.

2. Para os efectos do punto 1, a Unión poderá celebrar acordos específicos cos devanditos países. Estes acordos poderán incluír dereitos e obrigas recíprocos, así como a posibilidade de realizar accións en común. A súa aplicación será obxecto dunha concertación periódica.

TÍTULO II. DISPOSICIÓNS SOBRE OS PRINCIPIOS DEMOCRÁTICOS

Artigo 9

A Unión respectará en todas as súas actividades o principio da igualdade dos seus cidadáns, que se beneficiarán por igual da atención das súas institucións, órganos e organismos. Será cidadá da Unión toda persoa que teña a nacionalidade dun Estado membro. A cidadanía da Unión engádese á cidadanía nacional sen substituíla.

Artigo 10

1. O funcionamento da Unión baséase na democracia representativa.

2. Os cidadáns estarán directamente representados na Unión a través do Parlamento

Europeo.

Os Estados membros estarán representados no Consello Europeo polo seu xefe de Estado ou de Goberno e no Consello polos seus gobernos, que serán democraticamente responsables, ben ante os seus parlamentos nacionais, ben ante os seus cidadáns.

3. Todo cidadán ten dereito a participar na vida democrática da Unión. As decisións serán tomadas da forma máis aberta e próxima posible aos cidadáns.

4. Os partidos políticos a escala europea contribuirán a formar a conciencia política europea e a expresar a vontade dos cidadáns da Unión.

Artigo 11

1. As institucións daranlles aos cidadáns e ás asociacións representativas, polas canles apropiadas, a posibilidade de expresar e de intercambiar publicamente as súas opinións en todos os ámbitos de actuación da Unión.

2. As institucións manterán un diálogo aberto, transparente e regular coas asociacións representativas e a sociedade civil.

3. Co obxecto de garantir a coherencia e a transparencia das accións da Unión, a Comisión Europea manterá amplas consultas coas partes interesadas.

4. Un grupo de, polo menos, un millón de cidadáns da Unión, que sexan nacionais dun número significativo de Estados membros, poderá tomar a iniciativa de invitar a Comisión Europea, no marco das súas atribucións, a que presente unha proposta axeitada sobre cuestións que estes cidadáns estimen que requiren un acto xurídico da Unión para os fins da aplicación dos tratados.

Os procedementos e as condicións preceptivos para a presentación dunha iniciativa deste tipo fixaranse de conformidade co parágrafo primeiro do artigo 24 do Tratado de Funcionamento da Unión Europea.

Artigo 12

Os parlamentos nacionais contribuirán activamente ao bo funcionamento da Unión, para o cal:

- a) serán informados polas institucións da Unión e recibirán notificación dos proxectos de actos lexislativos da Unión, de conformidade co Protocolo sobre o labor dos parlamentos nacionais na Unión Europea;
- b) velarán por que se respecte o principio de subsidiariedade, de conformidade cos procedementos establecidos no Protocolo sobre a aplicación dos principios de subsidiariedade e proporcionalidade;
- c) participarán, no marco do espazo de liberdade, seguridade e xustiza, nos mecanismos de avaliación da aplicación das políticas da Unión no devandito espazo, de conformidade co artigo 70 do Tratado de Funcionamento da Unión Europea, e estarán asociados ao control político de Europol e á avaliación das actividades de Eurojust, de conformidade cos artigos 88 e 85 do devandito tratado;
- d) participarán nos procedementos de revisión dos tratados, de conformidade co artigo 48 do presente tratado;
- e) serán informados das solicitudes de adhesión á Unión, de conformidade co artigo 49 do presente tratado;
- f) participarán na cooperación interparlamentaria entre os parlamentos nacionais e co Parlamento Europeo, de conformidade co Protocolo sobre o labor dos parlamentos nacionais na Unión Europea.

TÍTULO III. DISPOSICIÓNS SOBRE AS INSTITUCIÓNS

Artigo 13

1. A Unión dispón dun marco institucional que ten como finalidade promover os seus valores, perseguir os seus obxectivos, defender os seus intereses, os dos seus cidadáns e os dos Estados membros, así como garantir a coherencia, a eficacia e a continuidade das súas políticas e accións.

As institucións da Unión son:

- O Parlamento Europeo,
- O Consello Europeo,
- O Consello,
- A Comisión Europea (denominada a partir deste momento «Comisión»),
- O Tribunal de Xustiza da Unión Europea,

- O Banco Central Europeo,
- O Tribunal de Contas.

2. Cada institución actuará dentro dos límites das atribucións que lle confiren os tratados, conforme aos procedementos, condicións e fins establecidos nestes. As institucións manterán entre si unha cooperación leal.

3. As disposicións relativas ao Banco Central Europeo e ao Tribunal de Contas, así como as disposicións detalladas sobre as demais institucións, figuran no Tratado de Funcionamento da Unión Europea.

4. O Parlamento Europeo, o Consello e a Comisión estarán asistidos por un Comité Económico e Social e por un Comité das Rexións, que exercerán funcións consultivas.

Artigo 14

1. O Parlamento Europeo exercerá, conxuntamente co Consello, a función lexislativa e a función orzamentaria. Exercerá funcións de control político e consultivas, nas condicións establecidas nos tratados. Elixirá o Presidente da Comisión.

2. O Parlamento Europeo estará composto por representantes dos cidadáns da Unión. O seu número non excederá de setecentos cincuenta, máis o Presidente. A representación dos cidadáns será decrecentemente proporcional, cun mínimo de seis deputados por Estado membro. Non se lle asignará a ningún Estado membro máis de noventa e seis escanos.

O Consello Europeo adoptará por unanimidade, a iniciativa do Parlamento Europeo e coa súa aprobación, unha decisión pola que se fixe a composición do Parlamento Europeo conforme aos principios a que se refire o parágrafo primeiro.

3. Os deputados ao Parlamento Europeo serán elixidos por sufraxio universal directo, libre e secreto, para un mandato de cinco anos.

4. O Parlamento Europeo elixirá o seu Presidente e a Mesa de entre os seus **deputados**.

Artigo 15

1. O Consello Europeo daralle á Unión os impulsos necesarios para o seu desenvolvemento e definirá as súas orientacións e prioridades políticas xerais. Non exercerá función lexislativa ningunha.

2. O Consello Europeo estará composto polos xefes de Estado ou de Goberno dos Estados membros, así como polo seu Presidente e polo Presidente da Comisión. Participará nos seus traballos o Alto Representante da Unión para Asuntos Exteriores e Política de Seguridade.
3. O Consello Europeo reunirase dúas veces por semestre por convocatoria do seu Presidente. Cando a orde do día o esixa, os membros do Consello Europeo poderán decidir contar, cada un deles, coa asistencia dun ministro e, no caso do Presidente da Comisión, coa dun membro da Comisión. Cando a situación o esixa, o Presidente convocará unha reunión extraordinaria do Consello Europeo.
4. O Consello Europeo pronunciarase por consenso, agás cando os tratados dispoñan outra cousa.
5. O Consello Europeo elixirá o seu Presidente por maioría cualificada para un mandato de dous anos e medio, que poderá renovarse unha soa vez. En caso de impedimento ou falta grave, o Consello Europeo poderalle poñer fin ao seu mandato polo mesmo procedemento.
6. O Presidente do Consello Europeo:
 - a) presidirá e impulsará os traballos do Consello Europeo;
 - b) velará pola preparación e a continuidade dos traballos do Consello Europeo, en cooperación co Presidente da Comisión e baseándose nos traballos do Consello de Asuntos Xerais;
 - c) esforzarse por facilitar a cohesión e o consenso no seo do Consello Europeo;
 - d) ao termo de cada reunión do Consello Europeo, presentaralle un informe ao Parlamento Europeo. O Presidente do Consello Europeo asumirá, no seu rango e condición, a representación exterior da Unión nos asuntos de política exterior e de seguridade común, sen prexuízo das atribucións do Alto Representante da Unión para Asuntos Exteriores e Política de Seguridade.

O Presidente do Consello Europeo non poderá exercer mandato nacional ningún.

Artigo 16

1. O Consello exercerá, conxuntamente co Parlamento Europeo, a función lexislativa e a función orzamentaria. Exercerá funcións de definición de políticas e de coordinación, nas condicións establecidas nos tratados.

2. O Consello estará composto por un representante de cada Estado membro, de rango ministerial, facultado para comprometer o Goberno do Estado membro ao que represente e para exercer o dereito de voto.

3. O Consello pronunciarase por maioría cualificada, agás cando os tratados dispoñan outra cousa.

4. A partir do 1 de novembro de 2014, a maioría cualificada definirase como un mínimo do

55% dos membros do Consello que inclúa polo menos quince deles e represente a Estados membros que reúnan, como mínimo, o 65% da poboación da Unión.

Unha minoría de bloqueo estará composta por, polo menos, catro membros do Consello, a falta do cal a maioría cualificada se considerará alcanzada.

As demais modalidades reguladoras do voto por maioría cualificada establécense no punto 2 do artigo 238, do Tratado de Funcionamento da Unión Europea.

5. As disposicións transitorias relativas á definición da maioría cualificada que serán de aplicación ata o 31 de outubro de 2014, así como as aplicables entre o 1 de novembro de 2014 e o

31 de marzo de 2017, estableceranse no Protocolo sobre as disposicións transitorias.

6. O Consello reunirase en diferentes formacións, cuxa lista se adoptará de conformidade co artigo 236 do Tratado de Funcionamento da Unión Europea.

O Consello de Asuntos Xerais velará pola coherencia dos traballos das diferentes formacións do Consello. Preparará as reunións do Consello Europeo e garantirá a súa actuación subseguinte, en contacto co Presidente do Consello Europeo e da Comisión.

O Consello de Asuntos Exteriores elaborará a acción exterior da Unión atendendo ás liñas estratéxicas definidas polo Consello Europeo e velará pola coherencia da acción da Unión.

7. Un Comité de Representantes Permanentes dos gobernos dos Estados membros encargárase de preparar os traballos do Consello.

8. O Consello reunirase en público cando delibere e vote sobre un proxecto de acto lexislativo. Con este fin, cada sesión do Consello

dividirase en dúas partes, dedicadas respectivamente ás deliberacións sobre os actos lexislativos da Unión e ás actividades non lexislativas.

9. A presidencia das formacións do Consello, con excepción da de Asuntos Exteriores, será desempeñada polos representantes dos Estados membros no Consello mediante un sistema de rotación igual, de conformidade coas condicións establecidas no artigo 236 do Tratado de Funcionamento da Unión Europea.

Artigo 17

1. A Comisión promoverá o interese xeral da Unión e tomará as iniciativas axeitadas con este fin. Velará por que se apliquen os tratados e as medidas adoptadas polas institucións en virtude destes. Supervisará a aplicación do dereito da Unión baixo o control do Tribunal de Xustiza da Unión Europea. Executará o orzamento e xestionará os programas. Exercerá, así mesmo, funcións de coordinación, execución e xestión, de conformidade coas condicións establecidas nos tratados. Con excepción da política exterior e de seguridade común e dos demais casos previstos polos tratados, asumirá a representación exterior da Unión. Adoptará as iniciativas da programación anual e plurianual da Unión, co fin de alcanzar acordos interinstitucionais.

2. Os actos lexislativos da Unión só poderán adoptarse por proposta da Comisión, agás cando os tratados dispoñan outra cousa. Os demais actos adoptaranse por proposta da Comisión, cando así o establezan os tratados.

3. O mandato da Comisión será de cinco anos.

Os membros da Comisión serán elixidos en razón da súa competencia xeral e do seu compromiso europeo, de entre personalidades que ofrezan plenas garantías de independencia.

A Comisión exercerá as súas responsabilidades con plena independencia. Sen prexuízo do disposto no punto 2 do artigo 18, os membros da Comisión non solicitarán nin aceptarán instrucións de ningún Goberno, institución, órgano ou organismo. Absteranse de todo acto incompatible coas súas obrigas ou co desempeño das súas funcións.

4. A Comisión nomeada entre a data de entrada en vigor do Tratado de Lisboa e o 31 de outubro de 2014 estará composta por un nacional de cada Estado membro, incluídos o seu Presidente e o Alto Representante da Unión para Asuntos Exteriores e Política de Seguridade, que será un dos seus Vicepresidentes.

5. A partir do 1 de novembro de 2014, a Comisión estará composta por un número de membros correspondente aos dous terzos do número de Estados membros, que incluírá o seu Presidente e o Alto Representante da Unión para Asuntos Exteriores e Política de Seguridade, a menos que o Consello Europeo decida por unanimidade modificar o devandito número.

Os membros da Comisión serán seleccionados de entre os nacionais dos Estados membros mediante un sistema de rotación estritamente igual entre os Estados membros que permita ter en conta a diversidade demográfica e xeográfica do conxunto dos devanditos Estados. Este sistema será establecido por unanimidade polo Consello Europeo, de conformidade co artigo 244 do Tratado de Funcionamento da Unión Europea.

6. O Presidente da Comisión:

a) definirá as orientacións conforme ás cales a Comisión desempeñará as súas funcións;

b) determinará a organización interna da Comisión, velando pola coherencia, eficacia e colexialidade da súa actuación;

c) nomeará Vicepresidentes, distintos do Alto Representante da Unión para Asuntos Exteriores e Política de Seguridade, de entre os membros da Comisión. Un membro da Comisión presentará a súa dimisión se llo pide o Presidente. O Alto Representante da Unión para Asuntos Exteriores e Política de Seguridade presentará a súa dimisión, conforme ao procedemento establecido no punto 1 do artigo 18, se llo pide o Presidente.

7. Tendo en conta o resultado das eleccións ao Parlamento Europeo e tras manter as consultas apropiadas, o Consello Europeo proporalle ao Parlamento Europeo, por maioría cualificada, un candidato ao cargo de Presidente da Comisión. O Parlamento Europeo elixirá o candidato por maioría dos membros que o compoñen. Se o candidato non obtén a maioría necesaria, o Consello Europeo propondrá no prazo dun mes, por maioría cualificada, un novo candidato, que será elixido polo Parlamento Europeo polo mesmo procedemento.

O Consello, de común acordo co Presidente electo, adoptará a lista das demais personalidades que se propoña nomear como membros da Comisión. Estas serán seleccionadas, a partir das propostas presentadas polos Estados membros, de acordo cos criterios enunciados no parágrafo segundo do punto 3 e no parágrafo segundo do punto 5.

O Presidente, o Alto Representante da Unión para Asuntos Exteriores e Política de Seguridade e os demais membros da Comisión someteranse

colexiadamente ao voto de aprobación do Parlamento Europeo. Sobre a base da devandita aprobación, a Comisión será nomeada polo Consello Europeo, por maioría cualificada.

8. A Comisión terá unha responsabilidade colexiada ante o Parlamento Europeo. O Parlamento Europeo poderá votar unha moción de censura contra a Comisión, de conformidade co artigo 234 do Tratado de Funcionamento da Unión Europea. Se se aproba a devandita moción, os membros da Comisión deberán dimitir colectivamente dos seus cargos e o Alto Representante da Unión para Asuntos Exteriores e Política de Seguridade deberá dimitir do cargo que exerce na Comisión.

Artigo 18

1. O Consello Europeo nomeará por maioría cualificada, coa aprobación do Presidente da Comisión, o Alto Representante da Unión para Asuntos Exteriores e Política de Seguridade. O Consello Europeo poderalle poñer fin ao seu mandato polo mesmo procedemento.

2. O Alto Representante estará á fronte da política exterior e de seguridade común da Unión. Contribuirá coas súas propostas a elaborar a devandita política e executaraa como mandatario do Consello. Actuará do mesmo modo en relación coa política común de seguridade e defensa.

3. O Alto Representante presidirá o Consello de Asuntos Exteriores.

4. O Alto Representante será un dos Vicepresidentes da Comisión. Velará pola coherencia da acción exterior da Unión. Encargarase, dentro da Comisión, das responsabilidades que lle incumben a esta no ámbito das relacións exteriores e da coordinación dos demais aspectos da acción exterior da Unión. No exercicio destas responsabilidades dentro da Comisión, e exclusivamente polo que respecta a estas, o Alto Representante estará suxeito aos procedementos polos que se rexe o funcionamento da Comisión, na medida en que iso sexa compatible cos puntos 2 e 3.

Artigo 19

1. O Tribunal de Xustiza da Unión Europea comprenderá o Tribunal de Xustiza, o Tribunal Xeral e os tribunais especializados. Garantirá o respecto do dereito na interpretación e aplicación dos tratados.

Os Estados membros establecerán as vías de recurso necesarias para garantir a tutela xudicial efectiva nos ámbitos cubertos polo dereito da Unión.

2. O Tribunal de Xustiza estará composto por un Xuíz por Estado membro. Estará asistido por Avogados Xerais.

O Tribunal Xeral disporá polo menos dun Xuíz por Estado membro.

Os Xuíces e Avogados Xerais do Tribunal de Xustiza e os Xuíces do Tribunal Xeral serán elixidos de entre personalidades que ofrezan plenas garantías de independencia e que reúnan as condicións consideradas nos artigos 253 e 254 do Tratado de Funcionamento da Unión Europea. Serán nomeados de común acordo polos gobernos dos Estados membros para un período de seis anos. Os Xuíces e Avogados Xerais saíntes poderán ser nomeados de novo.

3. O Tribunal de Xustiza da Unión Europea pronunciarase, de conformidade cos tratados:

- a) sobre os recursos interpostos por un Estado membro, por unha institución ou por persoas físicas ou xurídicas;
- b) con carácter prexudicial, a petición dos órganos xurisdiccionais nacionais, sobre a interpretación do dereito da Unión ou sobre a validez dos actos adoptados polas institucións;
- c) nos demais casos previstos polos tratados.

TRATADO DE FUNCIONAMENTO DA UNIÓN EUROPEA: PRIMEIRA PARTE, SEGUNDA PARTE E CAPÍTULOS 1 E 2 DO TÍTULO I DA SEXTA PARTE.

PRIMEIRA PARTE. PRINCIPIOS

Artigo 1

1. O presente tratado organiza o funcionamento da Unión e determina os ámbitos, a delimitación e as condicións de exercicio das súas competencias.
2. O presente tratado e o Tratado da Unión Europea constitúen os tratados sobre os que se fundamenta a Unión. Estes dous tratados, que teñen o mesmo valor xurídico, designaranse coa expresión «os tratados».

TÍTULO I. CATEGORÍAS E ÁMBITOS DE COMPETENCIAS DA UNIÓN

Artigo 2

1. Cando os tratados lle atribúan á Unión unha competencia exclusiva nun ámbito determinado, só a Unión poderá legislar e adoptar actos xuridicamente vinculantes, mentres que os Estados membros, en canto tales, unicamente poderán facelo se son facultados pola Unión ou para aplicar actos da Unión.
2. Cando os tratados lle atribúan á Unión unha competencia compartida cos Estados membros nun ámbito determinado, a Unión e os Estados membros poderán legislar e adoptar actos xuridicamente vinculantes no devandito ámbito. Os Estados membros exercerán a súa competencia na medida en que a Unión non exerza a súa. Os Estados membros exercerán de novo a súa competencia na medida en que a Unión decida deixar de exercer a súa.
3. Os Estados membros coordinarán as súas políticas económicas e de emprego segundo as modalidades establecidas no presente tratado, para cuxa definición a Unión disporá de competencia.
4. A Unión disporá de competencia, de conformidade co disposto no Tratado da Unión Europea, para definir e aplicar unha política exterior e de seguridade común, incluída a definición progresiva dunha política común de defensa.

5. En determinados ámbitos e nas condicións establecidas nos tratados, a Unión disporá de competencia para levar a cabo accións co fin de apoiar, coordinar ou complementar a acción dos Estados membros, sen por iso substituír a competencia destes nos devanditos ámbitos.

Os actos xuridicamente vinculantes da Unión adoptados en virtude das disposicións dos tratados relativas a eses ámbitos non poderán levar consigo harmonización ningunha das disposicións legais e regulamentarias dos Estados membros.

6. O alcance e as condicións de exercicio das competencias da Unión determinaranse nas disposicións dos tratados relativas a cada ámbito.

Artigo 3

1. A Unión disporá de competencia exclusiva nos ámbitos seguintes:

- a) a unión aduaneira;
- b) o establecemento das normas sobre competencia necesarias para o funcionamento do mercado interior;
- c) a política monetaria dos Estados membros cuxa moeda é o euro;
- d) a conservación dos recursos biolóxicos mariños dentro da política pesqueira común;
- e) a política comercial común.

2. A Unión disporá tamén de competencia exclusiva para a celebración dun acordo internacional cando a devandita celebración estea prevista nun acto lexislativo da Unión, cando sexa necesaria para permitirlle exercer a súa competencia interna ou na medida en que poida afectar a normas comúns ou alterar o seu alcance.

Artigo 4

1. A Unión disporá de competencia compartida cos Estados membros cando os tratados lle atribúan unha competencia que non corresponda aos ámbitos mencionados nos artigos 3 e 6.

2. As competencias compartidas entre a Unión e os Estados membros aplicaranse aos seguintes ámbitos principais:

- a) o mercado interior;
- b) a política social, nos aspectos definidos no presente tratado;

- c) a cohesión económica, social e territorial;
- d) a agricultura e a pesca, con exclusión da conservación dos recursos biolóxicos mariños;
- e) o medio ambiente;
- f) a protección dos consumidores;
- g) os transportes;
- h) as redes transeuropeas;
- i) a enerxía;
- j) o espazo de liberdade, seguridade e xustiza;
- k) os asuntos comúns de seguridade en materia de saúde pública, nos aspectos definidos no presente tratado.

3. Nos ámbitos da investigación, o desenvolvemento tecnolóxico e o espazo, a Unión disporá de competencia para levar a cabo accións, en particular destinadas a definir e a realizar programas, sen que o exercicio desta competencia poida ter por efecto impedirilles aos Estados membros exercer a súa.

4. Nos ámbitos da cooperación para o desenvolvemento e da axuda humanitaria, a Unión disporá de competencia para levar a cabo accións e unha política común, sen que o exercicio desta competencia poida ter por efecto impedirilles aos Estados membros exercer a súa.

Artigo 5

1. Os Estados membros coordinarán as súas políticas económicas no seo da Unión. Con este fin, o Consello adoptará medidas, en particular as orientacións xerais das devanditas políticas.

Aplicaranse disposicións particulares aos Estados membros cuxa moeda é o euro.

2. A Unión tomará medidas para garantir a coordinación das políticas de emprego dos Estados membros, en particular definindo as orientacións das devanditas políticas.

3. A Unión poderá tomar iniciativas para garantir a coordinación das políticas sociais dos Estados membros.

Artigo 6

A Unión disporá de competencia para levar a cabo accións, co fin de apoiar, coordinar ou complementar a acción dos Estados membros. Os ámbitos destas accións serán, na súa finalidade europea:

- a) a protección e a mellora da saúde humana;
- b) a industria;
- c) a cultura;
- d) o turismo;
- e) a educación, a formación profesional, a xuventude e o deporte;
- f) a protección civil;
- g) a cooperación administrativa.

TÍTULO II. DISPOSICIÓNS DE APLICACIÓN XERAL

Artigo 7

A Unión velará pola coherencia entre as súas diferentes políticas e accións, tendo en conta o conxunto dos seus obxectivos e observando o principio de atribución de competencias.

Artigo 8

En todas as súas accións, a Unión fixará o obxectivo de eliminar as desigualdades entre o home e a muller e promover a súa igualdade.

Artigo 9

Na definición e execución das súas políticas e accións, a Unión terá en conta as esixencias relacionadas coa promoción dun nivel de emprego elevado, coa garantía dunha protección social axeitada, coa loita contra a exclusión social e cun nivel elevado de educación, formación e protección da saúde humana.

Artigo 10

Na definición e execución das súas políticas e accións, a Unión tratará de loitar contra toda discriminación por razón de sexo, raza ou orixe étnica, relixión ou conviccións, discapacidade, idade ou orientación sexual.

Artigo 11

As esixencias da protección do medio deberán integrarse na definición e na realización das políticas e accións da Unión, en particular co obxecto de fomentar un desenvolvemento sustentable.

Artigo 12

Ao definirse e executarse outras políticas e accións da Unión, teranse en conta as esixencias da protección dos consumidores.

Artigo 13

Ao formular e aplicar as políticas da Unión en materia de agricultura, pesca, transporte, mercado interior, investigación e desenvolvemento tecnolóxico e espazo, a Unión e os Estados membros terán plenamente en conta as esixencias en materia de benestar dos animais como seres sensibles, respectando ao mesmo tempo as disposicións legais ou administrativas e os costumes dos Estados membros relativos, en particular, a ritos relixiosos, tradicións culturais e patrimonio rexional.

Artigo 14

Sen prexuízo do artigo 4 do Tratado da Unión Europea e dos artigos 93, 106 e 107 do presente tratado, e á vista do lugar que os servizos de interese económico xeral ocupan entre os valores comúns da Unión, así como do seu papel na promoción da cohesión social e territorial, a Unión e os Estados membros, conforme ás súas competencias respectivas e no ámbito de aplicación dos tratados, velarán por que os devanditos servizos actúen conforme a principios e condicións, en particular económicos e financeiros, que lles permitan cumprir o seu labor. O Parlamento Europeo e o Consello establecerán os devanditos principios e condicións mediante regulamentos, conforme ao procedemento lexislativo ordinario, sen prexuízo da competencia que lles incumbe aos Estados membros, dentro do respecto aos tratados, para prestar, encargar e financiar os devanditos servizos.

Artigo 15

1. Co fin de fomentar unha boa gobernación e de garantir a participación da sociedade civil, as institucións, órganos e organismos da Unión actuarán co maior respecto posible ao principio de apertura.
2. As sesións do Parlamento Europeo serán públicas, así como as do Consello nas que este delibere e vote sobre un proxecto de acto lexislativo.

3. Todo cidadán da Unión, así como toda persoa física ou xurídica que resida ou teña o seu domicilio social nun Estado membro, terá dereito a acceder aos documentos das institucións, órganos e organismos da Unión, calquera que sexa o seu soporte, conforme aos principios e ás condicións que se establecerán de conformidade co presente punto.

O Parlamento Europeo e Consello, conforme ao procedemento lexislativo ordinario, determinarán mediante regulamentos os principios xerais e os límites, por motivos de interese público ou privado, que regulan o exercicio deste dereito de acceso aos documentos.

Cada unha das institucións, órganos ou organismos garantirá a transparencia dos seus traballos e elaborará no seu regulamento interno disposicións específicas sobre o acceso aos seus documentos, de conformidade cos regulamentos considerados no parágrafo segundo.

O Tribunal de Xustiza da Unión Europea, o Banco Central Europeo e o Banco Europeo de Investimentos só estarán suxeitos ao presente punto cando exerzan funcións administrativas.

O Parlamento Europeo e o Consello garantirán a publicidade dos documentos relativos aos procedementos lexislativos nas condicións establecidas polos regulamentos considerados no parágrafo segundo.

Artigo 16

1. Toda persoa ten dereito á protección dos datos de carácter persoal que lle concirnan.

2. O Parlamento Europeo e o Consello establecerán, conforme ao procedemento lexislativo ordinario, as normas sobre protección das persoas físicas respecto do tratamento de datos de carácter persoal polas institucións, órganos e organismos da Unión, así como polos Estados membros no exercicio das actividades comprendidas no ámbito de aplicación do dereito da Unión e sobre a libre circulación destes datos. O respecto das devanditas normas estará sometido ao control de autoridades independentes.

As normas que se adopten en virtude do presente artigo entenderanse sen prexuízo das normas específicas previstas no artigo 39 do Tratado da Unión Europea.

Artigo 17

1. A Unión respectará e non prexulgará o estatuto recoñecido nos Estados membros, en virtude do dereito interno, ás igrexas e ás asociacións ou comunidades relixiosas.

2. A Unión respectará así mesmo o estatuto recoñecido, en virtude do dereito interno, ás organizacións filosóficas e non confesionais.

3. Recoñecendo a súa identidade e a súa achega específica, a Unión manterá un diálogo aberto, transparente e regular coas devanditas igrexas e organizacións.

SEGUNDA PARTE. NON DISCRIMINACIÓN E CIDADANÍA DA UNIÓN

Artigo 18

No ámbito de aplicación dos tratados, e sen prexuízo das disposicións particulares previstas nestes, prohibirase toda discriminación por razón da nacionalidade.

O Parlamento Europeo e o Consello, conforme ao procedemento lexislativo ordinario, poderán establecer a regulación necesaria para prohibir as devanditas discriminacións.

Artigo 19

1. Sen prexuízo das demais disposicións dos tratados e dentro dos límites das competencias atribuídas á Unión por estes, o Consello, por unanimidade, conforme a un procedemento lexislativo especial, e logo de aprobación do Parlamento Europeo, poderá adoptar accións axeitadas para loitar contra a discriminación por motivos de sexo, de orixe racial ou étnica, relixión ou conviccións, discapacidade, idade ou orientación sexual.

2. Malia o disposto no punto 1, o Parlamento Europeo e o Consello poderán adoptar, conforme ao procedemento lexislativo ordinario, os principios básicos das medidas da Unión de estímulo, con exclusión de toda harmonización das disposicións legais e regulamentarias dos Estados membros, para apoiar as accións dos Estados membros emprendidas, co fin de contribuír á consecución dos obxectivos enunciados no punto 1.

Artigo 20

1. Créase unha cidadanía da Unión. Será cidadán da Unión toda persoa que teña a nacionalidade dun Estado membro. A cidadanía da Unión engádese á cidadanía nacional sen substituíla.

2. Os cidadáns da Unión son titulares dos dereitos e están suxeitos aos deberes establecidos nos tratados. Teñen, entre outras cousas, o dereito:

a) de circular e residir libremente no territorio dos Estados membros;

- b) de sufraxio activo e pasivo nas eleccións ao Parlamento Europeo e nas eleccións municipais do Estado membro no que residan, nas mesmas condicións que os nacionais do devandito Estado;
- c) de acollerse, no territorio dun terceiro país no que non estea representado o Estado membro do que sexan nacionais, á protección das autoridades diplomáticas e consulares de calquera Estado membro nas mesmas condicións que os nacionais do devandito Estado;
- d) de lle formular peticións ao Parlamento Europeo, de recorrer ao Valedor do Pobo Europeo, así como de dirixirse ás institucións e aos órganos consultivos da Unión nunha das linguas dos tratados e de recibir unha contestación nesa mesma lingua.

Estes dereitos exerceranse nas condicións e dentro dos límites definidos polos tratados e polas medidas adoptadas en aplicación destes.

Artigo 21

1. Todo cidadán da Unión terá dereito a circular e a residir libremente no territorio dos Estados membros, con suxeición ás limitacións e condicións previstas nos tratados e nas disposicións adoptadas para a súa aplicación.
2. Cando unha acción da Unión resulte necesaria para alcanzar este obxectivo, e a menos que os tratados preveren os poderes de acción ao respecto, o Parlamento Europeo e o Consello poderán adoptar, conforme ao procedemento lexislativo ordinario, disposicións destinadas a facilitar o exercicio dos dereitos contemplados no punto 1.
3. Para os efectos contemplados no punto 1, e salvo que os tratados establezan poderes de actuación para iso, o Consello poderá adoptar, conforme a un procedemento lexislativo especial, medidas sobre seguridade social ou protección social. O Consello pronunciarase por unanimidade, logo de consulta ao Parlamento Europeo.

Artigo 22

1. Todo cidadán da Unión que resida nun Estado membro do que non sexa nacional terá dereito a ser elector e elixible nas eleccións municipais do Estado membro no que resida, nas mesmas condicións que os nacionais do devandito Estado. Este dereito exercerase sen prexuízo das modalidades que o Consello adopte, por unanimidade, conforme a un procedemento lexislativo especial, e logo de consulta ao Parlamento Europeo; as devanditas modalidades poderán establecer excepcións cando así o xustifiquen problemas específicos dun Estado membro.

2. Sen prexuízo do disposto no punto 1 do artigo 223 e nas normas adoptadas para a súa aplicación, todo cidadán da Unión que resida nun Estado membro do que non sexa nacional terá dereito a ser elector e elixible nas eleccións ao Parlamento Europeo no Estado membro no que resida, nas mesmas condicións que os nacionais do devandito Estado. Este dereito exercerase sen prexuízo das modalidades que o Consello adopte, por unanimidade, conforme a un procedemento lexislativo especial, e logo de consulta ao Parlamento Europeo; as devanditas modalidades poderán establecer excepcións cando así o xustifiquen problemas específicos dun Estado membro.

Artigo 23

Todo cidadán da Unión poderá acollerse, no territorio dun terceiro país no que non estea representado o Estado membro do que sexa nacional, á protección das autoridades diplomáticas e consulares de calquera Estado membro, nas mesmas condicións que os nacionais do devandito Estado. Os Estados membros tomarán as disposicións necesarias e establecerán as negociacións internacionais requiridas para garantir a devandita protección.

O Consello poderá adoptar, conforme a un procedemento lexislativo especial e logo de consulta ao Parlamento Europeo, directivas nas que se establezan as medidas de coordinación e de cooperación necesarias para facilitar a devandita protección.

Artigo 24

O Parlamento Europeo e o Consello adoptarán mediante regulamentos, conforme ao procedemento lexislativo ordinario, as disposicións relativas aos procedementos e condicións preceptivos para a presentación dunha iniciativa cidadá no sentido do artigo 11 do Tratado da Unión Europea, incluído o número mínimo de Estados membros dos que han de proceder os cidadáns que a presenten.

Todo cidadán da Unión terá o dereito de petición ante o Parlamento Europeo, de conformidade co disposto no artigo 227.

Todo cidadán da Unión poderá dirixirse ao Defensor do Pobo instituído en virtude do disposto no artigo 228.

Todo cidadán da Unión poderá dirixirse por escrito a calquera das institucións, órganos ou organismos considerados no presente artigo ou no artigo 13 do Tratado da Unión Europea nunha das linguas mencionadas no punto 1 do artigo 55 do devandito tratado e recibir unha contestación nesa mesma lingua.

Artigo 25

Cada tres anos, a Comisión informará o Parlamento Europeo, o Consello e o Comité Económico e Social sobre a aplicación das disposicións da presente parte. O devandito informe terá en conta o desenvolvemento da Unión.

Sobre a devandita base, e sen prexuízo das restantes disposicións dos tratados, o Consello, por unanimidade, conforme a un procedemento lexislativo especial, e logo de aprobación do Parlamento Europeo, poderá adoptar disposicións encamiñadas a completar os dereitos enumerados no punto 2 do artigo 20. As devanditas disposicións entrarán en vigor cando sexan aprobadas polos Estados membros, de conformidade coas súas respectivas normas constitucionais.

SEXTA PARTE. DISPOSICIÓNS INSTITUCIONAIS E FINANCEIRAS

TÍTULO I. DISPOSICIÓNS INSTITUCIONAIS

CAPÍTULO 1. INSTITUCIÓNS

SECCIÓN PRIMEIRA. O PARLAMENTO EUROPEO

Artigo 223

1. O Parlamento Europeo elaborará un proxecto encamiñado a establecer as disposicións necesarias para facer posible a elección dos seus membros por sufraxio universal directo, de acordo cun procedemento uniforme en todos os Estados membros ou de acordo con principios comúns a todos os Estados membros.

O Consello establecerá as disposicións necesarias por unanimidade conforme a un procedemento lexislativo especial, logo de aprobación do Parlamento Europeo, que se pronunciará por maioría de membros que o compoñen. As devanditas disposicións entrarán en vigor unha vez que sexan aprobadas polos Estados membros, de conformidade coas súas respectivas normas constitucionais.

2. O Parlamento Europeo establecerá mediante regulamentos adoptados por propia iniciativa, conforme a un procedemento lexislativo especial, o estatuto e as condicións xerais de exercicio das funcións dos seus membros, logo de ditame da Comisión e con aprobación do Consello. Toda norma ou condición relativas ao réxime fiscal dos membros ou dos antigos membros decidiranse no Consello por unanimidade.

Artigo 224

O Parlamento Europeo e o Consello, conforme ao procedemento lexislativo ordinario, establecerán mediante regulamentos o estatuto dos partidos políticos a escala europea, aos que se fai referencia no punto 4 do artigo 10 do Tratado da Unión Europea e, en particular, as normas relativas ao seu financiamento.

Artigo 225

Por decisión da maioría dos membros que o compoñen, o Parlamento Europeo poderá solicitarlle á Comisión que presente as propostas oportunas sobre calquera asunto que a xuízo daquel requira a elaboración dun acto da Unión para a aplicación dos tratados. Se a Comisión non presenta proposta ningunha, comunicaralle as razóns ao Parlamento Europeo.

Artigo 226

En cumprimento dos seus labores e a petición da cuarta parte dos membros que o compoñen, o Parlamento Europeo poderá constituír unha comisión temporal de investigación para examinar, sen prexuízo das competencias que os tratados lles confiren a outras institucións ou órganos, alegacións de infracción ou de mala administración na aplicación do dereito da Unión, salvo que dos feitos alegados estea coñecendo un órgano xurisdiccional, ata que conclúa o procedemento xurisdiccional.

A existencia da comisión temporal de investigación rematará coa presentación do seu informe. O Parlamento Europeo determinará as modalidades de exercicio do dereito de investigación mediante regulamentos adoptados por propia iniciativa, conforme a un procedemento lexislativo especial, logo de aprobación do Consello e da Comisión.

Artigo 227

Calquera cidadán da Unión, así como calquera persoa física ou xurídica que resida ou teña o seu domicilio social nun Estado membro, terá dereito a lle presentar ao Parlamento Europeo, individualmente ou asociado con outros cidadáns ou persoas, unha petición sobre un asunto propio dos ámbitos de actuación da Unión que lle afecte directamente.

Artigo 228

1. O Parlamento Europeo elixirá un Valedor do Pobo Europeo, que estará facultado para recibir as reclamacións de calquera cidadán da Unión ou de calquera persoa física ou xurídica que resida ou teña o seu domicilio social nun Estado membro, relativas a casos de mala administración na acción das institucións, órganos ou organismos da

Unión, con exclusión do Tribunal de Xustiza da Unión Europea no exercicio das súas funcións xurisdiccionais. Instruirá estas reclamacións e informará ao respecto.

No desempeño da súa misión, o Valedor do Pobo levará a cabo as investigacións que considere xustificadas, ben por iniciativa propia, ben sobre a base das reclamacións recibidas directamente ou a través dun membro do Parlamento Europeo, salvo que os feitos alegados sexan ou fosen obxecto dun procedemento xurisdiccional. Cando o Valedor do Pobo comprobe un caso de mala administración, porao en coñecemento da institución, órgano ou organismo interesado, que disporá dun prazo de tres meses para lle expoñer a súa posición ao Valedor do Pobo. Este remitiralle a continuación un informe ao Parlamento Europeo e á institución, órgano ou organismo interesado. A persoa de quen emane a reclamación será informada do resultado destas investigacións.

O Valedor do Pobo presentarlle cada ano ao Parlamento Europeo un informe sobre o resultado das súas investigacións.

2. O Valedor do Pobo será elixido despois de cada elección do Parlamento Europeo para toda a lexislatura. O seu mandato será renovable.

A petición do Parlamento Europeo, o Tribunal de Xustiza poderá destituír o Valedor do Pobo se este deixase de cumprir as condicións necesarias para o exercicio das súas funcións ou se cometese unha falta grave.

3. O Valedor do Pobo exercerá as súas funcións con total independencia. No exercicio de tales funcións non solicitará nin admitirá instrucións de ningún Goberno, institución, órgano ou organismo. Durante o seu mandato, o Valedor do Pobo non poderá desempeñar ningunha outra actividade profesional, sexa ou non retribuída.

4. O Parlamento Europeo fixará, mediante regulamentos adoptados por propia iniciativa, conforme a un procedemento lexislativo especial, o estatuto e as condicións xerais de exercicio das funcións do Valedor do Pobo, logo de ditame da Comisión e con aprobación do Consello.

Artigo 229

O Parlamento Europeo celebrará cada ano un período de sesións. Reunirase sen necesidade de convocatoria previa o segundo martes de marzo.

O Parlamento Europeo poderá reunirse en período parcial de sesións extraordinario a petición da maioría dos membros que o compoñen, do Consello ou da Comisión.

Artigo 230

A Comisión poderá asistir a todas as sesións do Parlamento Europeo e comparecerá ante este se así o solicita.

A Comisión contestará oralmente ou por escrito todas as preguntas que lle sexan formuladas polo Parlamento Europeo ou polos seus membros.

O Consello Europeo e o Consello comparecerán ante o Parlamento Europeo nas condicións fixadas polo regulamento interno do Consello Europeo e polo do Consello.

Artigo 231

Salvo disposición en contrario dos tratados, o Parlamento Europeo decidirá por maioría dos votos emitidos.

O regulamento interno fixará o quórum.

Artigo 232

O Parlamento Europeo establecerá o seu propio regulamento interno por maioría dos membros que o compoñen.

Os documentos do Parlamento Europeo publicaranse na forma prevista nos tratados e no devandito regulamento.

Artigo 233

O Parlamento Europeo procederá á discusión, en sesión pública, do informe xeral anual que lle presentará á Comisión.

Artigo 234

O Parlamento Europeo, en caso de que se lle someta unha moción de censura sobre a xestión da Comisión, só poderá pronunciarse sobre a devandita moción unha vez transcorridos tres días como mínimo dende a data da súa presentación e en votación pública.

Se a moción de censura é aprobada por maioría de dous terzos dos votos emitidos que representen, pola súa vez, a maioría dos deputados que compoñen o Parlamento Europeo, os membros da Comisión deberán dimitir colectivamente dos seus cargos e o Alto Representante da Unión para Asuntos Exteriores e Política de Seguridade deberá dimitir do cargo que exerce na Comisión. Permanecerán nos seus cargos e continuarán despachando os asuntos de administración ordinaria ata que sexan substituídos de conformidade co artigo 17 do Tratado da Unión Europea.

En tal caso, o mandato dos membros da Comisión designados para substituílos expirará na data en que expiraría o mandato dos membros da Comisión obrigados a dimitir colectivamente dos seus cargos.

SECCIÓN SEGUNDA. O CONSELLO EUROPEO

Artigo 235

1. En caso de votación, cada membro do Consello Europeo poderá actuar en representación dun só dos demais membros.

O punto 4 do artigo 16 do Tratado da Unión Europea e o punto 2 do artigo 238 do presente tratado aplicaranse ao Consello Europeo cando se pronuncie por maioría cualificada. O Presidente do Consello Europeo e o Presidente da Comisión non participarán nas votacións do Consello Europeo cando este se pronuncie por votación.

A abstención dos membros presentes ou representados non obstará a adopción dos acordos do Consello Europeo que requiran unanimidade.

2. O Consello Europeo poderá invitar o Presidente do Parlamento Europeo a comparecer ante el.

3. O Consello Europeo pronunciarase por maioría simple nas cuestións de procedemento e para a aprobación do seu regulamento interno.

4. O Consello Europeo estará asistido pola Secretaría Xeral do Consello.

Artigo 236

O Consello Europeo adoptará por maioría cualificada:

a) unha decisión pola que se estableza a lista das formacións do Consello, distintas da de Asuntos Xerais e da de Asuntos Exteriores, de conformidade co punto 6 do artigo 16 do Tratado da Unión Europea;

b) unha decisión relativa á presidencia das formacións do Consello, con excepción da de Asuntos Exteriores, de conformidade co punto 9 do artigo 16 do Tratado da Unión Europea.

SECCIÓN TERCEIRA. O CONSELLO

Artigo 237

O Consello reunirse por convocatoria do seu Presidente, a iniciativa deste, dun dos seus membros ou da Comisión.

Artigo 238

1. Cando deba adoptar un acordo por maioría simple, o Consello pronunciarase por maioría dos membros que o compoñen.

2. Malia o disposto no punto 4 do artigo 16 do Tratado da Unión Europea, a partir do 1 de novembro de 2014, a reserva das disposicións fixadas no Protocolo sobre as disposicións transitorias, cando o Consello non actúe por proposta da Comisión ou do Alto Representante da Unión para Asuntos Exteriores e Política de Seguridade, a maioría cualificada definirase como un mínimo do 72% dos membros do Consello que represente a Estados membros que reúnan como mínimo o 65% da poboación da Unión.

3. A partir do 1 de novembro de 2014, a reserva das disposicións fixadas no Protocolo sobre as disposicións transitorias, naqueles casos en que, en aplicación dos tratados, non todos os membros do Consello participen na votación, a maioría cualificada definirase como segue:

a) A maioría cualificada definirase como un mínimo do 55% dos membros do Consello que represente Estados membros participantes que reúnan, como mínimo, o 65% da poboación dos devanditos Estados.

Unha minoría de bloqueo estará composta polo menos polo número mínimo de membros do Consello que represente máis do 35% da poboación dos Estados membros participantes, máis un membro e, a falta deste, a maioría cualificada considerárase alcanzada.

b) Malia o disposto na letra a), cando o Consello non actúe por proposta da Comisión ou do Alto Representante da Unión para Asuntos Exteriores e Política de Seguridade, a maioría cualificada definirase como un mínimo do 72% dos membros do Consello que represente Estados membros participantes que reúnan, como mínimo, o 65% da poboación dos devanditos Estados.

4. As abstencións dos membros presentes ou representados non impedirán a adopción dos acordos do Consello que requiran unanimidade.

Artigo 239

En caso de votación, cada membro do Consello poderá actuar en representación dun só dos demais membros.

Artigo 240

1. Un comité composto por representantes permanentes dos gobernos dos Estados membros encargarase de preparar os traballos do Consello e

de realizar as tarefas que este lle confíe. O Comité poderá adoptar decisións de procedemento nos casos establecidos polo regulamento interno do Consello.

2. O Consello estará asistido por unha Secretaría Xeral, que estará baixo a responsabilidade dun Secretario Xeral nomeado polo Consello.

O Consello decidirá por maioría simple a organización da Secretaría Xeral.

3. O Consello pronunciarase por maioría simple nas cuestións de procedemento e para a aprobación do seu regulamento interno.

Artigo 241

O Consello, por maioría simple, poderá pedirlle á Comisión que proceda a efectuar todos os estudos que el considere oportunos para a consecución dos obxectivos comúns e que lle someta as propostas pertinentes. Se a Comisión non presenta proposta ningunha, comunicarlle as razóns ao Consello.

Artigo 242

O Consello, por maioría simple, establecerá, logo de consulta á Comisión, os estatutos dos comités previstos nos tratados.

Artigo 243

O Consello fixará os soldos, as axudas de custo e as pensións do Presidente do Consello Europeo, do Presidente da Comisión, do Alto Representante da Unión para Asuntos Exteriores e Política de Seguridade, dos membros da Comisión, dos presidentes, membros e Secretarios do Tribunal de Xustiza da Unión Europea e do Secretario Xeral do Consello. Fixará tamén calquera outro emolumento de carácter retributivo.

SECCIÓN CUARTA. A COMISIÓN

Artigo 244

De conformidade co punto 5 do artigo 17 do Tratado da Unión Europea, os membros da Comisión serán elixidos mediante un sistema de rotación establecido por unanimidade polo Consello Europeo, baseado nos principios seguintes:

a) Trataranse os Estados membros en condicións de rigorosa igualdade no que se refire á determinación da orde correspondente e do período de permanencia dos seus nacionais na Comisión; polo tanto, a

diferenza entre o número total dos mandatos que exerzan nacionais de dous determinados Estados membros nunca poderá ser superior a un.

b) Con suxeición ao disposto na letra a), cada unha das sucesivas comisións constituirase de forma que reflicta de xeito satisfactorio a diversidade demográfica e xeográfica do conxunto dos Estados membros.

Artigo 245

Os membros da Comisión absteranse de todo acto incompatible co carácter das súas funcións. Os Estados membros respectarán a súa independencia e non intentarán influír neles no desempeño das súas funcións.

Os membros da Comisión non poderán, mentres dure o seu mandato, exercer ningunha outra actividade profesional, retribuída ou non. No momento de asumir as súas funcións, comprometeranse solemnemente a respectar, mentres dure o seu mandato e aínda despois de finalizar este, as obrigas derivadas do seu cargo e, en especial, os deberes de honestidade e discreción, en canto á aceptación, unha vez rematado o seu mandato, de determinadas funcións ou beneficios. En caso de incumprimento das devanditas obrigas, o Tribunal de Xustiza, a instancia do Consello, por maioría simple, ou da Comisión, poderá, segundo os casos, declarar o seu cesamento nas condicións previstas no artigo 247 ou a privación do dereito do interesado á pensión ou de calquera outro beneficio substitutivo.

Artigo 246

Á parte dos casos de renovación periódica e falecemento, o mandato dos membros da Comisión concluírá individualmente por dimisión voluntaria ou cesamento.

O membro dimisionario cesado ou falecido será substituído polo resto do seu mandato por un novo membro da mesma nacionalidade, nomeado polo Consello, de común acordo co Presidente da Comisión, logo de consulta ao Parlamento Europeo e conforme aos criterios establecidos no parágrafo segundo do punto 3 do artigo 17 do Tratado de Unión Europea.

O Consello, por unanimidade e por proposta do Presidente da Comisión, poderá decidir que non cabe tal substitución, en particular cando quede pouco tempo para que remate o mandato do devandito membro.

En caso de dimisión, cesamento ou falecemento, o Presidente será substituído polo tempo que falte para rematar o mandato. Para a súa substitución, será aplicable o procedemento previsto no parágrafo primeiro do punto 7 do artigo 17 do Tratado da Unión Europea.

En caso de dimisión voluntaria, cesamento ou falecemento, o Alto Representante da Unión para Asuntos Exteriores e Política de Seguridade será substituído polo resto do seu mandato, de conformidade co punto 1 do artigo 18 do Tratado da Unión Europea.

En caso de dimisión voluntaria de todos os membros da Comisión, estes permanecerán nos seus cargos e continuarán despachando os asuntos de administración ordinaria ata que sexan substituídos, polo resto do seu mandato, de conformidade co artigo 17 do Tratado da Unión Europea.

Artigo 247

Todo membro da Comisión que deixe de reunir as condicións necesarias para o exercicio das súas funcións ou que cometese unha falta grave poderá ser cesado polo Tribunal de Xustiza, a instancia do Consello, por maioría simple, ou da Comisión.

Artigo 248

Sen prexuízo do punto 4 do artigo 18 do Tratado da Unión Europea, as responsabilidades que lle incumben á Comisión serán estruturadas e repartidas entre os seus membros polo Presidente, de conformidade co disposto no punto 6 do artigo 17 do devandito tratado. O Presidente poderá reorganizar a repartición das devanditas responsabilidades ao longo do seu mandato. Os membros da Comisión exercerán as funcións que lles atribúa o Presidente baixo a autoridade deste.

Artigo 249

1. A Comisión establecerá o seu regulamento interno, co obxecto de asegurar o seu funcionamento e o dos seus servizos. A Comisión publicará o devandito regulamento.
2. A Comisión publicará todos os anos, polo menos un mes antes da apertura do período de sesións do Parlamento Europeo, un informe xeral sobre as actividades da Unión.

Artigo 250

Os acordos da Comisión adoptaranse por maioría dos seus membros.

O seu regulamento interno fixará o quórum.

SECCIÓN QUINTA. O TRIBUNAL DE XUSTIZA DA UNIÓN EUROPEA

Artigo 251

O Tribunal de Xustiza actuará en Salas ou en Gran Sala, de conformidade coas normas establecidas ao respecto no Estatuto do Tribunal de Xustiza da Unión Europea.

Cando o estatuto así o dispoña, o Tribunal de Xustiza tamén poderá actuar en Pleno.

Artigo 252

O Tribunal de Xustiza estará asistido por oito Avogados Xerais. Se o Tribunal de Xustiza o solicitase, o Consello, por unanimidade, poderá aumentar o número de Avogados Xerais.

A función do Avogado Xeral consistirá en presentar publicamente, con toda imparcialidade e independencia, conclusións motivadas sobre os asuntos que, de conformidade co Estatuto do Tribunal de Xustiza da Unión Europea, requiran a súa intervención.

Artigo 253

Os Xuíces e os Avogados Xerais do Tribunal de Xustiza, elixidos entre personalidades que ofrezan absolutas garantías de independencia e que reúnan as condicións requiridas para o exercicio, nos seus respectivos países, das máis altas funcións xurisdiccionais ou que sexan xurisconsultos de recoñecida competencia, serán designados de común acordo polos gobernos dos Estados membros por un período de seis anos, tras consultar o comité a que se refire o artigo 255.

Cada tres anos terá lugar unha renovación parcial dos Xuíces e Avogados Xerais, nas condicións establecidas no Estatuto do Tribunal de Xustiza da Unión Europea.

Os Xuíces elixirán de entre eles o Presidente do Tribunal de Xustiza por un período de tres anos. O seu mandato será renovable.

Os Xuíces e os Avogados Xerais saíntes poderán ser novamente designados.

O Tribunal de Xustiza nomeará o seu Secretario e establecerá o estatuto deste.

O Tribunal de Xustiza establecerá o seu Regulamento de procedemento. O devandito regulamento requirirá a aprobación do Consello.

Artigo 254

O número de Xuíces do Tribunal Xeral será fixado polo Estatuto do Tribunal de Xustiza da Unión Europea. O estatuto poderá dispoñer que o Tribunal Xeral estea asistido por Avogados Xerais. Os membros do Tribunal Xeral serán elixidos entre persoas que ofrezan absolutas garantías de independencia e que posúan a capacidade necesaria para o exercicio de altas funcións xurisdicionais. Serán designados de común acordo polos gobernos dos Estados membros por un período de seis anos, tras consultar o comité a que se refire o artigo 255. Cada tres anos terá lugar unha renovación parcial. Os membros saíntes poderán ser novamente designados.

Os Xuíces elixirán de entre eles o Presidente do Tribunal Xeral por un período de tres anos. O seu mandato será renovable.

O Tribunal Xeral nomeará o seu Secretario e establecerá o estatuto deste.

O Tribunal Xeral establecerá o seu Regulamento de procedemento de acordo co Tribunal de Xustiza. O devandito regulamento requirirá a aprobación do Consello.

Salvo disposición en contrario do Estatuto do Tribunal de Xustiza da Unión Europea, as disposicións dos tratados relativas ao Tribunal de Xustiza serán aplicables ao Tribunal Xeral.

Artigo 255

Constituirase un comité para que se pronuncie sobre a idoneidade dos candidatos para o exercicio das funcións de Xuíz e Avogado Xeral do Tribunal de Xustiza e do Tribunal Xeral, antes de que os gobernos dos Estados membros procedan aos nomeamentos, de conformidade cos artigos 253 e 254.

O comité estará composto por sete personalidades elixidas de entre antigos membros do Tribunal de Xustiza e do Tribunal Xeral, membros dos órganos xurisdicionais nacionais superiores e xuristas de recoñecida competencia, un dos cales será proposto polo Parlamento Europeo. O Consello adoptará unha decisión pola que se establezan as normas de funcionamento do comité, así como unha decisión pola que se designen os seus membros. O Consello pronunciarase por iniciativa do Presidente do Tribunal de Xustiza.

Artigo 256

1. O Tribunal Xeral será competente para coñecer en primeira instancia dos recursos considerados nos artigos 263, 265, 268, 270 e 272, con excepción dos que se atribúan a un tribunal especializado creado en virtude do artigo 257 e dos que o estatuto reserve ao Tribunal de Xustiza.

O estatuto poderá establecer que o Tribunal Xeral sexa competente noutras categorías de recursos.

Contra as resolucións ditadas polo Tribunal Xeral, en virtude do presente punto, poderá interpoñerse recurso de casación perante o Tribunal de Xustiza limitado ás cuestións de dereito, nas condicións e dentro dos límites fixados no estatuto.

2. O Tribunal Xeral será competente para coñecer dos recursos que se interpoñan contra as resolucións dos tribunais especializados.

As resolucións ditadas polo Tribunal Xeral en virtude do presente punto poderán ser reexaminadas con carácter excepcional polo Tribunal de Xustiza, nas condicións e dentro dos límites fixados no estatuto, en caso de risco grave de que se vulnere a unidade ou a coherencia do dereito da Unión.

3. O Tribunal Xeral será competente para coñecer das cuestións prexudiciais, formuladas en virtude do artigo 267, en materias específicas determinadas polo estatuto.

Cando o Tribunal Xeral considere que o asunto require unha resolución de principio que poida afectar a unidade ou a coherencia do dereito da Unión, poderá remitir o asunto ante o Tribunal de Xustiza para que este resolva.

As resolucións ditadas polo Tribunal Xeral sobre cuestións prexudiciais poderán ser reexaminadas con carácter excepcional polo Tribunal de Xustiza, nas condicións e dentro dos límites fixados no estatuto, en caso de risco grave de que se vulnere a unidade ou a coherencia do dereito da Unión.

Artigo 257

O Parlamento Europeo e o Consello, conforme ao procedemento lexislativo ordinario, poderán crear tribunais especializados adxuntos ao Tribunal Xeral, encargados de coñecer en primeira instancia de determinadas categorías de recursos interpostos en materias específicas. O Parlamento Europeo e o Consello pronunciaranse mediante regulamentos, ben a proposta da Comisión e logo de consulta ao Tribunal de Xustiza, ben a instancia do Tribunal de Xustiza e logo de consulta á Comisión.

O regulamento polo que se cree un tribunal especializado fixará as normas relativas á composición do devandito tribunal e precisará o alcance das competencias que se lle atribúan.

Contra as resolucións ditadas polos tribunais especializados poderá interpoñerse ante o Tribunal Xeral recurso de casación limitado ás cuestións de dereito ou, cando o regulamento relativo á creación do tribunal especializado así o considere, recurso de apelación referente tamén ás cuestións de feito.

Os membros dos tribunais especializados serán elixidos entre persoas que ofrezan absolutas garantías de independencia e que posúan a capacidade necesaria para o exercicio de funcións xurisdicionais. Serán designados polo Consello por unanimidade.

Os tribunais especializados establecerán o seu Regulamento de procedemento de acordo co Tribunal de Xustiza. O devandito regulamento requirirá a aprobación do Consello.

Salvo disposición en contrario do regulamento polo que se cree o tribunal especializado, as disposicións dos tratados relativas ao Tribunal de Xustiza da Unión Europea e as disposicións do Estatuto do Tribunal de Xustiza da Unión Europea serán aplicables aos tribunais especializados. O título I do estatuto e o seu artigo 64 aplicaranse en todo caso aos tribunais especializados.

Artigo 258

Se a Comisión estimase que un Estado membro incumpriu unha das obrigas que lle incumben en virtude dos tratados, emitirá un ditame motivado ao respecto, despois de lle ofrecer ao devandito Estado a posibilidade de presentar as súas observacións.

Se o Estado de que se trate non se ativese a este ditame no prazo determinado pola Comisión, esta poderá recorrer ao Tribunal de Xustiza da Unión Europea.

Artigo 259

Calquera Estado membro poderá recorrer ao Tribunal de Xustiza da Unión Europea, se estimase que outro Estado membro incumpriu unha das obrigas que lle incumben en virtude dos tratados.

Antes de que un Estado membro interpoña, contra outro Estado membro, un recurso fundado nun suposto incumprimento das obrigas que lle incumben en virtude dos tratados, deberá someter o asunto á Comisión.

A Comisión emitirá un ditame motivado, unha vez que os Estados interesados teñan a posibilidade de formular as súas observacións por escrito e oralmente en procedemento contradictorio.

Se a Comisión non emitise o ditame no prazo de tres meses dende a data da solicitude, a falta de ditame non será obstáculo para poder recorrer ao Tribunal.

Artigo 260

1. Se o Tribunal de Xustiza da Unión Europea declarase que un Estado membro incumpriu unha das obrigas que lle incumben en virtude dos tratados, o dito Estado estará obrigado a adoptar as medidas necesarias para a execución da sentenza do Tribunal.

2. Se a Comisión estimase que o Estado membro afectado non adoptou as medidas necesarias para a execución da sentenza do Tribunal poderá someter o asunto ao Tribunal de Xustiza da Unión Europea, despois de lle ofrecer ao devandito Estado a posibilidade de presentar as súas observacións. A Comisión indicará o importe da suma a tanto alzado ou da multa coercitiva que deba ser pagada polo Estado membro afectado e que considere adaptado ás circunstancias.

Se o Tribunal declarase que o Estado membro afectado incumpriu a súa sentenza, poderá impoñerlle o pagamento dunha suma a tanto alzado ou dunha multa coercitiva.

Este procedemento entenderase sen prexuízo do disposto no artigo 259.

3. Cando a Comisión presente un recurso ante o Tribunal de Xustiza da Unión Europea en virtude do artigo 258 por considerar que o Estado membro afectado incumpriu a obriga de informar sobre as medidas de transposición dunha directiva adoptada conforme a un procedemento lexislativo, poderá, se o considera oportuno, indicar o importe da suma a tanto alzado ou da multa coercitiva que deba ser pagada polo devandito Estado e que considere adaptado ás circunstancias.

Se o Tribunal comproba a existencia do incumprimento, poderá impoñerlle ao Estado membro afectado o pagamento dunha suma a tanto alzado ou dunha multa coercitiva dentro do límite do importe indicado pola Comisión. A obriga de pagamento producirá efecto na data fixada polo Tribunal na sentenza.

Artigo 261

Os regulamentos adoptados conxuntamente polo Parlamento Europeo e o Consello, e polo Consello, en virtude das disposicións dos tratados, poderán atribuírle ao Tribunal de Xustiza da Unión Europea unha competencia xurisdiccional plena respecto das sancións previstas nos devanditos regulamentos.

Artigo 262

Sen prexuízo das restantes disposicións dos tratados, o Consello, por unanimidade, conforme a un procedemento legislativo especial e logo de consulta ao Parlamento Europeo, poderá adoptar disposicións destinadas a lle atribuír ao Tribunal de Xustiza da Unión Europea, na medida en que o Consello determine, a competencia para resolver litixios relativos á aplicación dos actos adoptados sobre a base dos tratados polos que se crean títulos europeos de propiedade intelectual ou industrial. As devanditas disposicións entrarán en vigor cando sexan aprobadas polos Estados membros, de conformidade coas súas respectivas normas constitucionais.

Artigo 263

O Tribunal de Xustiza da Unión Europea controlará a legalidade dos actos legislativos, dos actos do Consello, da Comisión e do Banco Central Europeo que non sexan recomendacións ou ditames, e dos actos do Parlamento Europeo e do Consello Europeo destinados a producir efectos xurídicos fronte a terceiros. Controlará tamén a legalidade dos actos dos órganos ou organismos da Unión destinados a producir efectos xurídicos fronte a terceiros.

Para tal fin, o Tribunal de Xustiza da Unión Europea será competente para pronunciarse sobre os recursos por incompetencia, vicios substanciais de forma, violación dos tratados ou de calquera norma xurídica relativa á súa execución, ou desviación de poder, interpostos por un Estado membro, o Parlamento Europeo, o Consello ou a Comisión.

O Tribunal de Xustiza da Unión Europea será competente nas mesmas condicións para pronunciarse sobre os recursos interpostos polo Tribunal de Contas, polo Banco Central Europeo e polo Comité das Rexións, co fin de salvagardar prerrogativas destes.

Toda persoa física ou xurídica poderá interpoñer recurso, nas condicións previstas nos parágrafos primeiro e segundo, contra os actos dos que sexa destinataria ou que lle afecten directa e individualmente e contra os actos regulamentarios que lle afecten directamente e que non inclúan medidas de execución.

Os actos polos que se crean os órganos e organismos da Unión poderán prever condicións e procedementos específicos para os recursos presentados por persoas físicas ou xurídicas contra actos dos devanditos órganos ou organismos destinados a producir efectos xurídicos fronte a eles.

Os recursos previstos no presente artigo deberán interpoñerse no prazo de dous meses a partir, segundo os casos, da publicación do acto, da súa notificación ao recorrente ou, a falta diso, dende o día en que este tivese coñecemento deste.

Artigo 264

Se o recurso fose fundado, o Tribunal de Xustiza da Unión Europea declarará nulo e sen valor nin efecto ningún o acto impugnado.

Non obstante, o Tribunal indicará, se o considera necesario, aqueles efectos do acto declarado nulo que deban ser considerados como definitivos.

Artigo 265

En caso de que, en violación dos tratados, o Parlamento Europeo, o Consello Europeo, o Consello, a Comisión ou o Banco Central Europeo se abstivesen de pronunciarse, os Estados membros e as demais institucións da Unión poderán recorrer ao Tribunal de Xustiza da Unión Europea, co obxecto de que declare a devandita violación. O presente artigo aplicarase, nas mesmas condicións, aos órganos e organismos da Unión que se absteñan de pronunciarse.

Este recurso soamente será admisible se a institución, órgano ou organismo de que se trate fosen requiridos previamente para que actúen. Se transcorrido un prazo de dous meses, a partir do devandito requirimento, a institución, órgano ou organismo non define a súa posición, o recurso poderá ser interposto dentro dun novo prazo de dous meses.

Toda persoa física ou xurídica poderá recorrer en queixa ao Tribunal, nas condicións sinaladas nos parágrafos precedentes, por non lle dirixir unha das institucións, ou un dos órganos ou organismos da Unión un acto distinto dunha recomendación ou dun ditame.

Artigo 266

A institución, órgano ou organismo do que emane o acto anulado, ou cuxa abstención fose declarada contraria aos tratados, estarán obrigados a adoptar as medidas necesarias para a execución da sentenza do Tribunal de Xustiza da Unión Europea.

Esta obriga enténdese sen prexuízo da que poida resultar da aplicación do parágrafo segundo do artigo 340.

Artigo 267

O Tribunal de Xustiza da Unión Europea será competente para pronunciarse, con carácter prexudicial:

- a) sobre a interpretación dos tratados;
- b) sobre a validez e a interpretación dos actos adoptados polas institucións, órganos ou organismos da Unión.

Cando se formule unha cuestión desta natureza ante un órgano xurisdiccional dun dos Estados membros, o dito órgano poderá pedirlle ao Tribunal que se pronuncie sobre esta, se considera necesaria unha decisión ao respecto para poder emitir a súa sentenza.

Cando se formule unha cuestión deste tipo nun asunto pendente ante un órgano xurisdiccional nacional, cuxas decisións non sexan susceptibles de ulterior recurso xudicial de dereito interno, o dito órgano estará obrigado a someter a cuestión ao Tribunal.

Cando se formule unha cuestión deste tipo nun asunto pendente ante un órgano xurisdiccional nacional en relación cunha persoa privada de liberdade, o Tribunal de Xustiza da Unión Europea pronunciarase coa maior brevidade.

Artigo 268

O Tribunal de Xustiza da Unión Europea será competente para coñecer dos litixios relativos á indemnización por danos a que se refiren os parágrafos segundo e terceiro do artigo 340.

Artigo 269

O Tribunal de Xustiza será competente para pronunciarse sobre a legalidade dun acto adoptado polo Consello Europeo ou polo Consello en virtude do artigo 7 do Tratado da Unión Europea, soamente a petición do Estado membro obxecto da constatación do Consello Europeo ou do Consello e unicamente no que se refire ao respecto das disposicións de procedemento establecidas no citado artigo.

Esta petición deberá presentarse no prazo dun mes a partir da constatación. O Tribunal pronunciarase no prazo dun mes a partir da data da petición.

Artigo 270

O Tribunal de Xustiza da Unión Europea será competente para pronunciarse sobre calquera litixio entre a Unión e os seus axentes dentro

dos límites e nas condicións que estableza o Estatuto dos funcionarios da Unión e o réxime aplicable aos outros axentes da Unión.

Artigo 271

O Tribunal de Xustiza da Unión Europea será competente, dentro dos límites que a continuación se sinalan, para coñecer dos litixios relativos:

- a) ao cumprimento das obrigas dos Estados membros que se derivan dos Estatutos do Banco Europeo de Investimentos. O Consello de Administración do Banco terá, a este respecto, as competencias que o artigo 258 lle atribúe á Comisión;
- b) aos acordos do Consello de Gobernadores do Banco. Calquera Estado membro, a Comisión e o Consello de Administración do Banco poderán interpoñer recurso nesta materia, nas condicións previstas no artigo 263;
- c) aos acordos do Consello de Administración do Banco. Só poderán interpoñer recurso contra tales acordos os Estados membros ou a Comisión, nas condicións establecidas no artigo 263 e unicamente por vicio de forma no procedemento previsto nos puntos 2, 5, 6 e 7 do artigo 19 dos estatutos do Banco;
- d) ao cumprimento por parte dos bancos centrais nacionais das obrigas que se derivan dos tratados e dos Estatutos do SEBC e do BCE. O Consello de Goberno do Banco Central Europeo disporá a este respecto, fronte aos bancos centrais nacionais, dos poderes que o artigo 258 lle reconece á Comisión respecto dos Estados membros. Se o Tribunal declarase que un banco central nacional incumpriu unha das obrigas que lle incumben en virtude dos tratados, o dito banco estará obrigado a adoptar as medidas necesarias para a execución da sentenza do Tribunal.

Artigo 272

O Tribunal de Xustiza da Unión Europea será competente para xulgar, en virtude dunha cláusula compromisoria contida nun contrato de dereito público ou de dereito privado celebrado pola Unión ou pola súa conta.

Artigo 273

O Tribunal de Xustiza será competente para pronunciarse sobre calquera controversia entre Estados membros relacionada co obxecto dos tratados, se a devandita controversia lle é sometida en virtude dun compromiso.

Artigo 274

Sen prexuízo das competencias que os tratados lle atribúen ao Tribunal de Xustiza da Unión Europea, os litixios nos que a Unión sexa parte non poderán ser, por tal motivo, subtraídos á competencia das xurisdicións nacionais.

Artigo 275

O Tribunal de Xustiza da Unión Europea non será competente para pronunciarse sobre as disposicións relativas á política exterior e de seguridade común nin sobre os actos adoptados sobre a base destas.

Non obstante, o Tribunal de Xustiza será competente para controlar o respecto do artigo 40 do Tratado da Unión Europea e para pronunciarse sobre os recursos interpostos nas condicións consideradas no parágrafo cuarto do artigo 263 do presente tratado e relativos ao control da legalidade das decisións adoptadas polo Consello, en virtude do capítulo 2 do título V do Tratado da Unión Europea polas que se establezan medidas restritivas fronte a persoas físicas ou xurídicas.

Artigo 276

No exercicio das súas atribucións respecto das disposicións dos capítulos 4 e 5 do título V da terceira parte relativas ao espazo de liberdade, seguridade e xustiza, o Tribunal de Xustiza da Unión Europea non será competente para comprobar a validez ou a proporcionalidade de operacións efectuadas pola policía ou outros servizos con funcións coercitivas dun Estado membro, nin para pronunciarse sobre o exercicio das responsabilidades que lles incumben aos Estados membros respecto do mantemento da orde pública e da salvagarda da seguridade interior.

Artigo 277

Aínda que expire o prazo previsto no parágrafo sexto do artigo 263, calquera das partes dun litixio no que se cuestione un acto de alcance xeral adoptado por unha institución, órgano ou organismo da Unión poderá recorrer ao Tribunal de Xustiza da Unión Europea alegando a inaplicabilidade do devandito acto polos motivos previstos no parágrafo segundo do artigo 263.

Artigo 278

Os recursos interpostos ante o Tribunal de Xustiza da Unión Europea non terán efecto suspensivo. Non obstante, o Tribunal poderá, se estima que as circunstancias así o esixen, ordenar a suspensión da execución do acto impugnado.

Artigo 279

O Tribunal de Xustiza da Unión Europea poderá ordenar as medidas provisionais necesarias nos asuntos de que estea a coñecer.

Artigo 280

As sentenzas do Tribunal de Xustiza da Unión Europea terán forza executiva nas condicións que establece o artigo 299.

Artigo 281

O Estatuto do Tribunal de Xustiza da Unión Europea fixarase nun protocolo independente.

O Parlamento Europeo e o Consello, conforme ao procedemento lexislativo ordinario, poderán modificar as disposicións do Estatuto, a excepción do seu título I e o seu artigo 64. O Parlamento Europeo e o Consello pronunciaranse ben a petición do Tribunal de Xustiza e logo de consulta á Comisión, ben por proposta da Comisión e logo de consulta ao Tribunal de Xustiza.

SECCIÓN SEXTA. O BANCO CENTRAL EUROPEO

Artigo 282

1. O Banco Central Europeo e os bancos centrais nacionais constituirán o Sistema Europeo de Bancos Centrais (SEBC). O Banco Central Europeo e os bancos centrais nacionais dos Estados membros cuxa moeda é o euro, que constitúen o Eurosistema, dirixirán a política monetaria da Unión.

2. O SEBC estará dirixido polos órganos reitores do Banco Central Europeo. O obxectivo principal do SEBC será manter a estabilidade de prezos. Sen prexuízo deste obxectivo, prestaralles apoio ás políticas económicas xerais da Unión para contribuír á consecución dos obxectivos desta.

3. O Banco Central Europeo terá personalidade xurídica. Corresponderalle en exclusiva autorizar a emisión do euro. Será independente no exercicio das súas competencias e na xestión das súas finanzas. As institucións, órganos e organismos da Unión e os gobernos dos Estados membros respectarán esta independencia.

4. O Banco Central Europeo adoptará as medidas necesarias para desempeñar os seus labores conforme aos artigos 127 a 133 e 138 e ás condicións establecidas nos Estatutos do SEBC e do BCE. Conforme aos devanditos artigos, os Estados membros cuxa moeda non sexa o euro e

os bancos centrais destes manterán as súas competencias no ámbito monetario.

5. Nos ámbitos que entren dentro das súas atribucións, consultarase o Banco Central Europeo sobre todo proxecto de acto da Unión e sobre todo proxecto de normativa a escala nacional; o Banco poderá emitir ditames.

Artigo 283

1. O Consello de Goberno do Banco Central Europeo estará formado polos membros do Comité Executivo do Banco Central Europeo e os gobernadores dos bancos centrais nacionais dos Estados membros cuxa moeda sexa o euro.

2. O Comité Executivo estará composto polo Presidente, o Vicepresidente e outros catro membros.

O Presidente, o Vicepresidente e os demais membros do Comité Executivo serán nomeados polo Consello Europeo, por maioría cualificada, de entre persoas de recoñecido prestixio e experiencia profesional en asuntos monetarios ou bancarios, sobre a base dunha recomendación do Consello e logo de consulta ao Parlamento Europeo e ao Consello de Goberno do Banco Central Europeo.

O seu mandato terá unha duración de oito anos e non será renovable.

Só poderán ser membros do Comité Executivo os nacionais dos Estados membros.

Artigo 284

1. O Presidente do Consello e un membro da Comisión poderán participar, sen dereito de voto, nas reunións do Consello de Goberno do Banco Central Europeo.

O Presidente do Consello poderá someter unha moción á deliberación ao Consello de Goberno do Banco Central Europeo.

2. Invitarase o Presidente do Banco Central Europeo a que participe nas reunións do Consello nas que se delibere sobre cuestións relativas aos obxectivos e funcións do SEBC.

3. O Banco Central Europeo remitiralles un informe anual sobre as actividades do SEBC e sobre a política monetaria do ano precedente e do ano en curso ao Parlamento Europeo, ao Consello e á Comisión, así como ao Consello Europeo. O Presidente do Banco Central Europeo

presentaralles o devandito informe ao Consello e ao Parlamento Europeo, que poderá proceder a un debate xeral sobre esa base.

O Presidente do Banco Central Europeo e os restantes membros do Comité Executivo, a petición do Parlamento Europeo ou por iniciativa propia, poderán ser oídos polas comisións competentes do Parlamento Europeo.

SECCIÓN SÉTIMA. O TRIBUNAL DE CONTAS

Artigo 285

A fiscalización, ou control de contas da Unión, será efectuada polo Tribunal de Contas.

O Tribunal de Contas estará composto por un nacional de cada Estado membro. Os membros do Tribunal exercerán as súas funcións con plena independencia, en interese xeral da Unión.

Artigo 286

1. Os membros do Tribunal de Contas serán elixidos entre personalidades que pertenczan ou pertencesen nos seus respectivos Estados ás institucións de control externo ou que estean especialmente cualificadas para esta función. Deberán ofrecer absolutas garantías de independencia.

2. Os membros do Tribunal de Contas serán nomeados para un período de seis anos. O Consello, logo de consulta ao Parlamento Europeo, adoptará a lista de membros establecida de conformidade coas propostas presentadas por cada Estado membro. O mandato dos membros do Tribunal de Contas será renovable.

Os membros elixirán de entre eles o Presidente do Tribunal de Contas por un período de tres anos. O seu mandato será renovable.

3. No cumprimento das súas funcións, os membros do Tribunal de Contas non solicitarán nin aceptarán instrucións de ningún Goberno nin de ningún organismo. Absteranse de realizar calquera acto incompatible co carácter das súas funcións.

4. Os membros do Tribunal de Contas non poderán, mentres dure o seu mandato, exercer ningunha outra actividade profesional, retribuída ou non. No momento de asumir as súas funcións, comprometeranse solemnemente a respectar, mentres dure o seu mandato e mesmo despois de finalizar este, as obrigas derivadas do seu cargo e, en especial, os deberes de honestidade e discreción en canto á aceptación,

unha vez rematado o seu mandato, de determinadas funcións ou beneficios.

5. Á parte dos casos de renovación periódica e falecemento, o mandato dos membros do Tribunal de Contas concluírá individualmente por dimisión voluntaria ou cesamento declarado polo Tribunal de Xustiza, de conformidade co disposto no punto 6.

O interesado será substituído polo tempo que falte para rematar o mandato.

Salvo en caso de cesamento, os membros do Tribunal de Contas permanecerán no seu cargo ata a súa substitución.

6. Os membros do Tribunal de Contas só poderán ser relevados das súas funcións ou privados do seu dereito á pensión ou de calquera outro beneficio substitutivo se o Tribunal de Xustiza, a instancia do Tribunal de Contas, declarase que deixan de reunir as condicións requiridas ou de cumprir as obrigas que dimanan do seu cargo.

7. O Consello fixará as condicións de emprego e, en particular, os soldos, axudas de custo e pensións do Presidente e dos membros do Tribunal de Contas. Fixará tamén calquera outro emolumento de carácter retributivo.

8. As disposicións do Protocolo sobre os privilexios e as inmunidades da Unión Europea aplicables aos Xuíces do Tribunal de Xustiza da Unión Europea serán igualmente aplicables aos membros do Tribunal de Contas.

Artigo 287

1. O Tribunal de Contas examinará as contas da totalidade dos ingresos e gastos da Unión. Examinará tamén as contas da totalidade dos ingresos e gastos de calquera órgano ou organismo creado pola Unión, na medida en que o acto constitutivo do devandito órgano ou organismo non exclúa o devandito exame.

O Tribunal de Contas presentarlles ao Parlamento Europeo e ao Consello unha declaración sobre a fiabilidade das contas e a regularidade e legalidade das operacións correspondentes que será publicada no Diario Oficial da Unión Europea. A devandita declaración poderá completarse con observacións específicas sobre cada un dos ámbitos principais da actividade da Unión.

2. O Tribunal de Contas examinará a legalidade e a regularidade dos ingresos e gastos e garantirá unha boa xestión financeira. Ao facelo informará, en particular, de calquera caso de irregularidade.

O control dos ingresos efectuarase sobre a base das liquidacións e das cantidades entregadas á Unión.

O control dos gastos efectuarase sobre a base dos compromisos asumidos e os pagamentos realizados. Ambos os dous controis poderán efectuarse antes do peche das contas do exercicio orzamentario considerado.

3. O control levarase a cabo sobre a documentación contable e, en caso necesario, nas dependencias correspondentes das outras institucións da Unión, nas dependencias de calquera órgano ou organismo que xestione ingresos ou gastos en nome da Unión e nos Estados membros, incluídas as dependencias de calquera persoa física ou xurídica que perciba fondos do orzamento. Nos Estados membros, o control efectuarase en colaboración coas institucións nacionais de control ou, se estas non posúen as competencias necesarias, cos servizos nacionais competentes. O Tribunal de Contas e as institucións nacionais de control dos Estados membros cooperarán con espírito de confianza e mantendo a súa independencia. Tales institucións ou servizos comunicaranlle ao Tribunal de Contas se teñen a intención de participar no mencionado control.

As outras institucións da Unión, calquera órgano ou organismo que xestione ingresos ou gastos en nome da Unión, calquera persoa física ou xurídica que perciba fondos do orzamento e as institucións nacionais de control ou, se estas non posúen as competencias necesarias, os servizos nacionais competentes, comunicaranlle ao Tribunal de Contas, a instancia deste, calquera documento ou información necesarios para o cumprimento da súa misión.

Respecto da actividade do Banco Europeo de Investimentos na xestión dos ingresos e gastos da Unión, o dereito de acceso do Tribunal ás informacións que posúe o Banco rexerase por un acordo celebrado entre o Tribunal, o Banco e a Comisión. En ausencia do devandito acordo, o Tribunal terá, non obstante, acceso ás informacións necesarias para o control dos ingresos e gastos da Unión xestionados polo Banco.

4. O Tribunal de Contas elaborará, despois do peche de cada exercicio, un informe anual. O devandito informe seralles transmitido ás institucións da Unión e publicado no Diario Oficial da Unión Europea, acompañado das respostas destas institucións ás observacións do Tribunal de Contas.

O Tribunal de Contas poderá, ademais, presentar en calquera momento as súas observacións, que poderán consistir en informes especiais sobre cuestións particulares e emitir ditames, a instancia dunha das demais institucións da Unión.

O Tribunal de Contas aprobará os seus informes anuais, informes especiais ou ditames por maioría dos membros que o compoñen. Non obstante, poderá crear no seu seo Salas para aprobar determinadas categorías de informes ou de ditames nas condicións previstas polo seu regulamento interno.

O Tribunal de Contas asistirá o Parlamento Europeo e o Consello no exercicio da súa función de control da execución do orzamento.

O Tribunal de Contas elaborará o seu regulamento interno. O devandito regulamento requirirá a aprobación do Consello.

CAPÍTULO 2. ACTOS XURÍDICOS DA UNIÓN, PROCEDEMENTOS DE ADOPCIÓN E OUTRAS DISPOSICIÓNS

SECCIÓN PRIMEIRA. ACTOS XURÍDICOS DA UNIÓN

Artigo 288

Para exercer as competencias da Unión, as institucións adoptarán regulamentos, directivas, decisións, recomendacións e ditames.

O regulamento terá un alcance xeral. Será obrigatorio en todos os seus elementos e directamente aplicable en cada Estado membro.

A directiva obrigará o Estado membro destinatario en canto ao resultado que deba conseguirse e deixaralles, non obstante, ás autoridades nacionais a elección da forma e dos medios.

A decisión será obrigatoria en todos os seus elementos. Cando designe destinatarios, só será obrigatoria para estes.

As recomendacións e os ditames non serán vinculantes.

Artigo 289

1. O procedemento lexislativo ordinario consiste na adopción conxunta polo Parlamento Europeo e o Consello, por proposta da Comisión, dun regulamento, unha directiva ou unha decisión. Este procedemento defínese no artigo 294.

2. Nos casos específicos previstos polos tratados, a adopción dun regulamento, unha directiva ou unha decisión, ben polo Parlamento Europeo coa participación do Consello, ben polo Consello coa participación do Parlamento Europeo, constituirá un procedemento lexislativo especial.

3. Os actos xurídicos que se adopten mediante procedemento legislativo constituirán actos legislativos.

4. Nos casos específicos previstos polos tratados, os actos legislativos poderán ser adoptados por iniciativa dun grupo de Estados membros ou do Parlamento Europeo, por recomendación do Banco Central Europeo ou a petición do Tribunal de Xustiza ou do Banco Europeo de Investimentos.

Artigo 290

1. Un acto legislativo poderá delegar na Comisión os poderes para adoptar actos non legislativos de alcance xeral que completen ou modifiquen determinados elementos non esenciais do acto legislativo.

Os actos legislativos delimitarán de forma expresa os obxectivos, o contido, o alcance e a duración da delegación de poderes. A regulación dos elementos esenciais dun ámbito estará reservada ao acto legislativo e, polo tanto, non poderá ser obxecto dunha delegación de poderes.

2. Os actos legislativos fixarán de forma expresa as condicións ás que estará suxeita a delegación, que poderán ser as seguintes:

a) o Parlamento Europeo ou o Consello poderán decidir revogar a delegación;

b) o acto delegado non poderá entrar en vigor se o Parlamento Europeo ou o Consello formularon obxeccións no prazo fixado no acto legislativo.

Para os efectos das letras a) e b), o Parlamento Europeo pronunciarase por maioría dos membros que o compoñen e o Consello farao por maioría cualificada.

3. No título dos actos delegados figurará o adxectivo «delegado» ou «delegada».

Artigo 291

1. Os Estados membros adoptarán todas as medidas de dereito interno necesarias para a execución dos actos xuridicamente vinculantes da Unión.

2. Cando se requiran condicións uniformes de execución dos actos xuridicamente vinculantes da Unión, estes conferiranlle competencias de execución á Comisión ou, en casos específicos debidamente xustificadas e nos previstos nos artigos 24 e 26 do Tratado da Unión Europea, ao Consello.

3. Para os efectos do punto 2, o Parlamento Europeo e o Consello establecerán previamente, mediante regulamentos adoptados conforme ao procedemento lexislativo ordinario, as normas e principios xerais relativos ás modalidades de control, por parte dos Estados membros, do exercicio das competencias de execución pola Comisión.

4. No título dos actos de execución figurará a expresión «de execución».

Artigo 292

O Consello adoptará recomendacións. Pronunciarase por proposta da Comisión en todos os casos en que os tratados dispoñan que o Consello adopte actos por proposta da Comisión. Pronunciarase por unanimidade nos ámbitos nos que se require a unanimidade para a adopción dun acto da Unión. A Comisión, así como o Banco Central Europeo nos casos específicos previstos polos tratados, adoptarán recomendacións.

SECCIÓN SEGUNDA. PROCEDEMENTOS DE ADOPCIÓN DOS ACTOS E OUTRAS DISPOSICIÓNS

Artigo 293

1. Cando, en virtude dos tratados, o Consello se pronuncie por proposta da Comisión, unicamente poderá modificar a proposta por unanimidade, salvo nos casos contemplados nos puntos 10 e 13 do artigo 294, nos artigos 310, 312 e 314 e no parágrafo segundo do artigo 315.

2. En tanto que o Consello non se pronuncie, a Comisión poderá modificar a súa proposta mentres duren os procedementos que conduzan á adopción dun acto da Unión.

Artigo 294

1. Cando nos tratados, para a adopción dun acto, se faga referencia ao procedemento lexislativo ordinario, aplicarase o procedemento seguinte.

2. A Comisión presentaralles unha proposta ao Parlamento Europeo e ao Consello.

Primeira lectura

3. O Parlamento Europeo aprobará a súa posición en primeira lectura e transmitiraa ao Consello.

4. Se o Consello aproba a posición do Parlamento Europeo, adoptarase o acto de que se trate na formulación correspondente á posición do Parlamento Europeo.

5. Se o Consello non aproba a posición do Parlamento Europeo, adoptará a súa posición en primeira lectura e transmitirla ao Parlamento Europeo.

6. O Consello informará cumpridamente o Parlamento Europeo das razóns que o levaron a adoptar a súa posición en primeira lectura. A Comisión informará cumpridamente da súa posición o Parlamento Europeo.

Segunda lectura

7. Se, nun prazo de tres meses a partir da devandita transmisión, o Parlamento Europeo:

a) aproba a posición do Consello en primeira lectura ou non toma decisión ningunha, o acto de que se trate considerase adoptado na formulación correspondente á posición do Consello;

b) rexeita, por maioría dos membros que o compoñen, a posición do Consello en primeira lectura, o acto proposto considerase non adoptado;

c) propón, por maioría dos membros que o compoñen, emendas á posición do Consello en primeira lectura, o texto así modificado transmitirse ao Consello e á Comisión, que ditaminará sobre as devanditas emendas.

8. Se nun prazo de tres meses a partir da recepción das emendas do Parlamento Europeo, o Consello, por maioría cualificada:

a) aproba todas estas emendas, o acto de que se trate considerase adoptado;

b) non aproba todas as emendas, o Presidente do Consello, de acordo co Presidente do Parlamento Europeo, convocará o Comité de Conciliación nun prazo de seis semanas.

9. O Consello pronunciarase por unanimidade sobre as emendas que sexan obxecto dun ditame negativo da Comisión.

Conciliación

10. O Comité de Conciliación, que estará composto polos membros do Consello ou polos seus representantes e por un número igual de membros que representen o Parlamento Europeo, terá por misión alcanzar, no prazo de seis semanas a partir da súa convocatoria, un acordo por maioría cualificada dos membros do Consello ou os seus representantes e por maioría dos membros que representen o Parlamento Europeo, sobre un texto conxunto baseado nas posicións do Parlamento Europeo e do Consello en segunda lectura.

11. A Comisión participará nos traballos do Comité de Conciliación e tomará todas as iniciativas necesarias para propiciar un achegamento entre as posicións do Parlamento Europeo e do Consello.

12. Se, nun prazo de seis semanas a partir da súa convocatoria, o Comité de Conciliación non aproba un texto conxunto, o acto proposto considerarase non adoptado.

Terceira lectura

13. Se, neste prazo, o Comité de Conciliación aproba un texto conxunto, o Parlamento Europeo e o Consello disporán cada un de seis semanas a partir da devandita aprobación para adoptar o acto de que se trate conforme ao devandito texto, pronunciándose o Parlamento Europeo por maioría dos votos emitidos e o Consello por maioría cualificada. No seu defecto, o acto proposto considerarase non adoptado.

14. Os períodos de tres meses e de seis semanas considerados no presente artigo poderán ampliarse, como máximo, nun mes e dúas semanas respectivamente, por iniciativa do Parlamento Europeo ou do Consello.

Disposicións particulares

15. Cando, nos casos previstos polos tratados, un acto legislativo se someta ao procedemento legislativo ordinario por iniciativa dun grupo de Estados membros, por recomendación do Banco Central Europeo ou a instancia do Tribunal de Xustiza, non se aplicarán o punto 2, a segunda frase do punto 6 nin o punto 9.

Nestes casos, o Parlamento Europeo e o Consello transmitiránlle á Comisión o proxecto de acto, así como as súas posicións en primeira e segunda lecturas. O Parlamento Europeo ou o Consello poderán pedir o ditame da Comisión ao longo de todo o procedemento e a Comisión poderá ditaminar así mesmo por propia iniciativa. A Comisión tamén

poderá, se o considera necesario, participar no Comité de Conciliación de conformidade co punto 11.

Artigo 295

O Parlamento Europeo, o Consello e a Comisión levarán a cabo consultas recíprocas e organizarán de común acordo a forma da súa cooperación. Para tal efecto e dentro do respecto dos tratados, poderán celebrar acordos interinstitucionais que poderán ter carácter vinculante.

Artigo 296

Cando os tratados non establezan o tipo de acto que deba adoptarse, as institucións decidirán en cada caso conforme aos procedementos aplicables e ao principio de proporcionalidade.

Os actos xurídicos deberán estar motivados e referiranse ás propostas, iniciativas, recomendacións, peticións ou ditames previstos polos tratados.

Cando se lles presente un proxecto de acto lexislativo, o Parlamento Europeo e o Consello absteranse de adoptar actos non previstos polo procedemento lexislativo aplicable ao ámbito de que se trate.

Artigo 297

1. Os actos lexislativos adoptados conforme ao procedemento lexislativo ordinario serán asinados polo Presidente do Parlamento Europeo e polo Presidente do Consello.

Os actos lexislativos adoptados conforme a un procedemento lexislativo especial serán asinados polo Presidente da institución que os adopte.

Os actos lexislativos publicaranse no Diario Oficial da Unión Europea. Entrarán en vigor na data que eles mesmos fixen ou, a falta desta, aos vinte días da súa publicación.

2. Os actos non lexislativos adoptados en forma de regulamentos, directivas e decisións, cando estas últimas non indiquen destinatario, serán asinados polo Presidente da institución que os adoptase.

Os regulamentos, as directivas que teñan por destinatarios a todos os Estados membros, así como as decisións que non indiquen destinatario, publicaranse no Diario Oficial da Unión Europea. Entrarán en vigor na data que eles mesmos fixen ou, a falta dela, aos vinte días da súa publicación.

As demais directivas, así como as decisións que indiquen un destinatario, notificaránselles aos seus destinatarios e producirán efecto en virtude da devandita notificación.

Artigo 298

1. No cumprimento das súas funcións, as institucións, órganos e organismos da Unión apoiaranse nunha Administración europea aberta, eficaz e independente.

2. Dentro do respecto ao estatuto e ao réxime adoptados conforme ao artigo 336, o Parlamento Europeo e o Consello establecerán as disposicións para tal efecto, mediante regulamentos adoptados conforme ao procedemento lexislativo ordinario.

Artigo 299

Os actos do Consello, da Comisión ou do Banco Central Europeo que lles impoñan unha obriga pecuniaria a persoas distintas dos Estados serán títulos executivos.

A execución forzosa rexerase polas normas de procedemento civil vixentes no Estado en cuxo territorio se leve a cabo. A orde de execución será consignada, sen outro control que o da comprobación da autenticidade do título, pola autoridade nacional que o Goberno de cada un dos Estados membros haberá de designar ao respecto e cuxo nome lles deberá comunicar á Comisión e ao Tribunal de Xustiza da Unión Europea.

Cumpridas estas formalidades a instancia do interesado, este poderá promover a execución forzosa conforme ao dereito interno, recorrendo directamente ao órgano competente.

A execución forzosa só poderá ser suspendida en virtude dunha decisión do Tribunal de Xustiza da Unión Europea. Non obstante, o control da conformidade a dereito das medidas de execución será competencia das xurisdicións nacionais.

8. LEI 7/2004, DO 16 DE XULLO, GALEGA PARA A IGUALDADE DE MULLERES E HOMES: TÍTULOS PRELIMINAR E II.

LEI 7/2004, DO 16 DE XULLO, GALEGA PARA A IGUALDADE DE MULLERES E HOMES: TÍTULOS PRELIMINAR E II.¹

TÍTULO PRELIMINAR

Capítulo I. Disposicións xerais

Artigo 1º.-Obxectivo de eliminación da discriminación de xénero.

1. A Comunidade Autónoma de Galicia reforza, a través desta lei, o seu compromiso na eliminación da discriminación entre mulleres e homes e na promoción da igualdade, e atribúelle a maior efectividade posible, no seu eido de competencias, ao principio constitucional de igualdade de oportunidades entre as persoas de ambos sexos, de conformidade coas obrigas impostas aos poderes públicos de Galicia no artigo 4 da Lei orgánica 1/1981, do 6 de abril, do Estatuto de autonomía para Galicia.

2. A Xunta de Galicia tomará en consideración o traballo realizado pola Comisión para a Igualdade e para os Dereitos das Mulleres, do Parlamento galego, na adopción e execución das políticas dirixidas á eliminación de todo tipo de discriminacións contra as mulleres.

Artigo 2º.-Concepto de discriminacións directas e indirectas.

Buscarase a eliminación absoluta das discriminacións directas e indirectas. Para os efectos desta lei, existirá discriminación directa cando unha persoa sexa, fose ou puidese ser tratada de xeito menos favorable ca outra en situación análoga por razón de sexo, e existirá discriminación indirecta cando unha disposición, criterio ou práctica aparentemente neutra lle poida ocasionar unha desvantaxe particular a unha persoa respecto doutras por razón de sexo, salvo que se poidan xustificar obxectivamente cunha finalidade lexítima e que os medios para a consecución desta finalidade sexan adecuados e lexítimos.

Artigo 3º.-O dereito á maternidade.

A protección da maternidade é unha necesidade social que os poderes públicos galegos asumen e recoñecen politicamente. Sendo a maternidade un ben insubstituíble, todas as cargas e os coidados que supón, a gravidez, o parto, a crianza, a socialización dos fillos, deben recibir axuda

¹ DO Galicia, 3 agosto 2004, n. 149.

directa das institucións públicas galegas, co fin de non constituíren discriminación gravosa para as mulleres.

Neste sentido, a Xunta de Galicia aplicará todas as súas competencias para conseguir que se materialice, na práctica, o principio mencionado e a maternidade deixe de ser carga exclusiva das nais e motivo de discriminación para as mulleres.

Artigo 4º.-Accións positivas.

1. Co efecto de promover a igualdade entre mulleres e homes, non se considerarán discriminatorias as medidas especiais encamiñadas a acelerar a igualdade de oportunidades entre mulleres e homes, sen que, en ningún caso, estas medidas poidan supoñer, como consecuencia práctica, o mantemento de regulacións separadas.
2. As medidas de acción positiva manteranse mentres non estean plenamente acadados os obxectivos de igualdade de oportunidades.

Artigo 5º.-Obxectivo de erradicación dos prexuizos de xénero.

1. A Comunidade Autónoma de Galicia adoptará as medidas apropiadas para modificar os patróns socioculturais de conduta de mulleres e de homes, con miras a acadar a eliminación dos prexuizos e das prácticas consuetudinarias baseadas na idea de inferioridade ou superioridade de calquera dos sexos ou en funcións estereotipadas de mulleres e de homes.
2. Fomentarase a comprensión da maternidade como unha función social, evitando os efectos negativos sobre os dereitos da muller, e ademais instrumentando outros efectos positivos.
3. Adoptaranse idénticas actuacións de fomento da súa comprensión como función social con respecto ao coidado de familiares que, polas súas dependencias, necesiten a asistencia doutras persoas, mulleres e homes.
4. Estas medidas irán acompañadas dos oportunos programas e consignacións orzamentarias para que todas as cargas doméstico-familiares sexan obxecto de corresponsabilidade familiar e reciban a protección económica e social correspondente.

Capítulo II. O principio de transversalidade

Artigo 6º.-Significado da transversalidade e criterios de actuación.

1. Coa dobre finalidade de promover a igualdade e eliminar as discriminacións entre mulleres e homes, a Xunta de Galicia integrará a dimensión da igualdade de oportunidades na elaboración, na execución e no seguimento de todas as políticas e de todas as accións desenvolvidas no exercicio das competencias asumidas de conformidade coa Lei orgánica 1/1981, do 6 de abril, do Estatuto de autonomía para Galicia.

2. Na aplicación dese principio de integración da dimensión da igualdade de oportunidades na elaboración, na execución e no seguimento de todas as políticas e de todas as accións da súa competencia, ou principio de transversalidade, a Xunta de Galicia establece como criterios xerais da súa actuación:

a) O fomento da colaboración entre os diversos suxeitos implicados na igualdade de oportunidades, trátase de suxeitos públicos de ámbito internacional, comunitario, estatal, autonómico, provincial ou local, ou trátase de suxeitos privados, como os partidos políticos, os sindicatos de traballadores ou traballadoras, as asociacións de empresariado ou os colexios profesionais, e, especialmente, a colaboración fomentárase en relación coas asociacións e cos grupos de mulleres.

A colaboración tamén se fomentará no eido das relacións entre os diversos organismos administrativos integrados na Xunta de Galicia.

b) A consecución da igualdade de oportunidades na política económica, laboral e social, buscando, en especial, a supresión das diferenzas salariais por razón de sexo e o fomento do emprego feminino por conta propia ou allea.

c) A conciliación do emprego e da vida familiar das mulleres e dos homes e o fomento da individualización dos dereitos tendentes a esa conciliación.

d) O fomento dunha participación equilibrada das mulleres e dos homes na toma de decisións e a elaboración de estratexias para o empoderamento das mulleres.

e) A garantía da dignidade das mulleres e dos homes, con especial incidencia na adopción de accións tendentes á erradicación de todas as formas de violencia de xénero -violencia doméstica, delitos sexuais, acoso sexual, explotación sexual-.

f) A garantía do exercicio dos dereitos das mulleres, a través, entre outras medidas, da difusión de información sobre a igualdade de oportunidades e da colaboración cos órganos xudiciais cando proceda segundo a lexislación.

Artigo 7º.-Informe sobre o impacto de xénero na elaboración das leis.

Os proxectos de lei presentados no Parlamento galego pola Xunta de Galicia irán acompañados dun informe sobre o seu impacto de xénero elaborado polo Servizo Galego de Promoción da Igualdade do Home e da Muller. Se non se acompañasen ou se se tratase dunha proposición de lei presentada no Parlamento galego, este requirirá, antes da discusión parlamentaria, a súa remisión á Xunta de Galicia, quen ditaminará no prazo dun mes; transcorrido este prazo a proposición seguirá o seu curso.

Artigo 8º.-Informe sobre o impacto de xénero na elaboración dos regulamentos.

1. Os regulamentos con repercusión en cuestións de xénero elaborados pola Xunta de Galicia tamén exixirán, antes da súa aprobación, a emisión dun informe sobre o seu impacto de xénero elaborado polo Servizo Galego de Promoción da Igualdade do Home e da Muller.

2. O dito informe non será vinculante.

TÍTULO II. AS CONDICIÓNNS DE EMPREGO NA ADMINISTRACIÓN PÚBLICA GALEGA

Capítulo I. O acceso ao emprego público galego

Artigo 34º.-Fomento da composición equilibrada do persoal.

1. A Administración pública galega fomentará, a través das medidas contidas nos seguintes artigos deste capítulo, a composición equilibrada entre os sexos do persoal funcionario, eventual, interino, estatutario ou laboral ao seu servizo, tanto a nivel global coma a nivel de cada corpo, escala, grupo ou categoría.

2. A Xunta de Galicia fomentará, en especial, o acceso das mulleres aos postos de grao superior, e, para estes efectos, as medidas contidas nos seguintes artigos deste capítulo aplicaranse tamén nas probas de promoción interna.

Artigo 35º.-O control das ofertas de emprego público.

Con anterioridade a calquera oferta de emprego público analizarase se os requisitos esixidos aos aspirantes determinan -todos ou algún- un prexuízo para as mulleres ou para un colectivo predominantemente feminino, e, de ser así, realizaranse valoracións técnicas a cargo de persoal especializado das prazas de funcionarios e funcionarias e/ou dos postos de traballadores

e traballadoras coa finalidade de comprobar se eses requisitos son absolutamente necesarios para o desenvolvemento das funcións. Se non o fosen, serán eliminados na oferta pública de emprego.

Artigo 36º.-Composición paritaria de tribunais examinadores.²

1. A composición dos tribunais de selección do persoal da Administración pública galega será paritaria para o conxunto da oferta pública de emprego, tanto se se trata de acceso ao emprego como se se trata de promoción interna. Para iso, na designación atribuída á Administración pública galega, garantírase a paridade entre mulleres e homes, ou, se fose impar o número que hai que designar, con diferenza de un entrambos os sexos. Idénticas exixencias aplicaranse na designación atribuída a cada instancia diferente á Administración pública galega.

2. Se, aínda seguindo as anteriores exixencias, a paridade non se acada no cómputo total das/dos membros do tribunal, convocaranse todas as instancias con dereito á designación e, de non haber acordo, elixírase aleatoriamente un número de membros do sexo máis designado suficiente para alcanzar a paridade, que serán substituídos por membros do outro sexo. Feita a elección, terase por persoas non designadas as que fosen elixidas, e as que fixeron a designación designarán membros do outro sexo

Artigo 37º.-Actuacións especiais en casos de infrarrepresentación.

1. Cando nun determinado corpo, escala, grupo ou categoría da Administración pública galega se verificase a infrarrepresentación do sexo feminino, na oferta de emprego público establecerase que, de existir méritos iguais entre dous ou máis candidatos, serán admitidas as mulleres, salvo se considerando obxectivamente todas as circunstancias concorrentes nos candidatos de ambos sexos existen motivos non discriminatorios para preferir o home.

2. Enténdese, para estes efectos, a existencia de infrarrepresentación cando no corpo, escala, grupo ou categoría exista unha diferenza porcentual de, polo menos, vinte puntos entre o número de mulleres e o número de homes.

Artigo 37º bis.-Accións positivas nas actividades formativas³

Nos cursos, nas xornadas ou noutras actividades formativas organizadas ou financiadas pola Administración pública galega reservárase un cincuenta por cen das prazas para mulleres que reúnan os requisitos

² Modificado por disp. adic. 1.2.2 da Lei 2/2007 de 28 de marzo.

³ Engadido por disp. adic. 1.2.3 da Lei 2/2007 de 28 de marzo.

exixidos na convocatoria, que accederán á quenda reservada só se non houberse suficientes solicitudes de participación das mulleres

Artigo 38º.-Promoción do exercicio de dereitos de conciliación.

Cando as probas de promoción interna comprendan a valoración de méritos dos candidatos e das candidatas establecerase ao seu favor que, sexan mulleres ou sexan homes, estean utilizando ou utilizasen, nos últimos cinco anos, unha licenza de maternidade, un permiso de paternidade, unha redución de xornada ou unha excedencia para o coidado de familiares, unha puntuación específica que se graduará en función do tempo utilizado no exercicio deses dereitos.

Capítulo II. A igualdade retributiva no emprego público

Artigo 39º.-Garantías de efectividade da igualdade retributiva.

1. A Administración pública galega garantirá a igualdade de retribucións salariais e extrasalariais entre mulleres e homes no ámbito do emprego público para satisfacer o principio de igual retribución por traballo de igual valor.
2. Para acadar unha plena eficacia do principio de igual retribución por traballo de igual valor realizaranse valoracións técnicas a cargo de persoal especializado das prazas de funcionarios e funcionarias e/ou dos postos de traballadores e traballadoras cando nos corpos, escalas, grupos ou categorías obxecto de comparación se observe nun a predominancia de mulleres e noutro a predominancia de homes.
3. Enténdese a existencia de predominancia, para os efectos do anterior apartado, cando no corpo, escala, grupo ou categoría exista unha diferenza porcentual de, polo menos, vinte puntos entre o número de mulleres e o número de homes.
4. Tamén se realizarán as ditas valoracións técnicas cando, polas circunstancias concorrentes, se aprecie unha aparencia de discriminación por razón de sexo.

Artigo 40º.-A valoración excepcional do esforzo físico.

Unicamente se considerará o esforzo físico como elemento xustificador dunha partida retributiva se se trata dun elemento determinante absoluto na configuración dunha praza ou dun posto ou, de tratarse dun elemento esencial, se, a través doutros elementos neutros, se compensa a diferenza retributiva.

Capítulo III. Os dereitos de conciliación do emprego e da vida familiar

Artigo 41º.-Garantías do exercicio dos dereitos de conciliación.

A Administración pública galega garantirá o exercicio polo persoal ao seu servizo dos dereitos de conciliación recoñecidos na normativa aplicable, incluídas as melloras recoñecidas nos seguintes artigos deste capítulo, e, para estes efectos, realizaranse campañas de concienciación tendentes á valoración positiva do persoal ao seu servizo que exercite eses dereitos de conciliación.

Artigo 42º.-Complemento das prestacións por risco durante o embarazo ou por maternidade.⁴

A Administración pública galega, por medio das axudas que se establezan, recoñécelle ao persoal ao seu servizo o complemento ata o cen por cen da base reguladora do subsidio económico por risco durante o embarazo, e recoñéceo aínda que a traballadora non reunise as exixencias para acceder ao subsidio económico de risco durante o embarazo.

Así mesmo, e aínda que a traballadora non reunise as exixencias para acceder ao subsidio económico por maternidade, garantírase a percepción do cen por cen da súa base reguladora durante o período das seis semanas desde o nacemento do fillo ou da filla.

Artigo 42º bis.-Permiso retribuído para asistir e para acompañar a tratamentos de fecundación asistida e mais para acompañar a exames prenatais e a técnicas de preparación ao parto.⁵

1. A Administración pública galega recoñécelle ao persoal ao seu servizo un permiso retribuído para tratamentos de fecundación asistida polo tempo necesario para a súa práctica, con aviso previo e xustificación da necesidade de realización dentro da xornada de traballo. Se fose necesario un desprazamento, o permiso será de dous días.

2. Así mesmo, recoñécese un permiso retribuído a favor de homes e mulleres ao servizo da Xunta de Galicia para acompañar a súa cónxuxe ou parella en análoga relación de afectividade a tratamentos de fecundación asistida, a exames prenatais e a técnicas de preparación ao parto, en idénticos termos e condicións de exercicio que os previstos para estes permisos».

⁴ Modificado por disp. adic. 1.2.4 da Lei 2/2007 de 28 de marzo.

⁵ Engadido por disp. adic. 1.2.5 da Lei 2/2007 de 28 de marzo.

Artigo 42º ter.-Crédito de horas substitutivo do permiso de lactación.⁶

1. O permiso de lactación recoñecido, nas normas aplicables correspondentes, ao persoal funcionario, eventual, interino, estatutario ou laboral ao servizo da Xunta de Galicia poderá ser aproveitado, por elección da persoa interesada, como crédito de horas para utilizar libremente durante o primeiro ano de vida do ou da acabada de nacer, podéndose aproveitar o crédito de horas de maneira separada ou de maneira acumulada en calquera momento dentro dese primeiro ano de vida do ou da acabada de nacer.
2. A cantidade de horas incluídas no crédito será o resultado de contabilizar o total de horas ás que a persoa interesada tería dereito se dispuxese do permiso de lactación, na súa modalidade dunha hora de ausencia, nas normas aplicables correspondentes. Se o pai e a nai ou, se é o caso, os pais ou as nais fosen persoal da Administración pública galega, a acumulación realizarase para cada solicitante segundo o seu correspondente permiso.
3. No suposto de adopción ou acollida preadoptiva ou permanente as referencias ao primeiro ano de vida na regulación do permiso de lactación entenderanse referidas ao primeiro ano contando desde a resolución xudicial ou administrativa de adopción ou acollida preadoptiva ou permanente».

Artigo 42º quater.-Salas de repouso e salas de lactación.⁷

1. A Administración pública galega facilitará que as traballadoras embarazadas e as nais lactantes teñan a posibilidade de descansar tombadas en lugar apropiado, así como de lactar o seu fillo ou filla con tranquilidade.
2. As mesmas condicións deberanse dar no caso de lactación artificial por parte de pais ou nais

Artigo 43º.- Dereito das mulleres xestantes a elixir o período de vacacións e preferencias derivadas da existencia de responsabilidades familiares.⁸

A Administración pública galega recoñece o dereito á elección do período de vacacións a favor das mulleres xestantes ao seu servizo, podendo mesmo elixilo dentro do ano seguinte ao devengo do dereito ás vacacións

⁶ Engadido por disp. adic. 1.2.6 da Lei 2/2007 de 28 de marzo.

⁷ Engadido por disp. adic. 1.2.7 da Lei 2/2007 de 28 de marzo.

⁸ Modificado por disp. adic. 1.2.8 da Lei 2/2007 de 28 de marzo.

se o seu aproveitamento se realiza inmediatamente despois do uso da licenza de maternidade.

Así mesmo, recoñéceselles a preferencia de elección ás mulleres e aos homes con fillas e fillos menores de doce anos ou maiores dependentes ao seu coidado.

Artigo 44º.-Flexibilización de xornada por motivos familiares.⁹

1. Todo o persoal funcionario, eventual, interino, estatutario ou laboral ao servizo da Administración pública galega con fillos/fillas ou acollidos/acollidas menores de doce anos, ou con familiares conviventes que, por enfermidade ou por avanzada idade, necesiten a asistencia doutras persoas, poderá solicitar, e concederáselles se as necesidades do servizo o permitisen, a flexibilización da xornada de traballo dentro dun horario diario de referencia, determinado en cada caso, por petición da persoa interesada e oída a representación legal do persoal, pola dirección de persoal da unidade administrativa ou do centro de traballo. A decisión, se as necesidades do servizo o permitisen, recoñecerá o máis amplo horario diario de referencia posible. Dentro do horario diario de referencia establecido, a persoa interesada poderá cumprir a súa xornada de traballo con absoluta liberdade, sempre que, en cómputo mensual, resulten cumpridas todas as horas mensuais de traballo aplicables.

2. Idéntico dereito terá quen, sexa home ou muller, se atope en proceso de nulidade, separación ou divorcio desde a interposición da demanda xudicial ou, por decisión do interesado/interesada, desde a solicitude de medidas provisionais previas, ata transcorridos tres meses desde a citada demanda ou, se é o caso, desde a citada solicitude.

Artigo 45º.-Preferencia en cursos formativos autonómicos.

Quen, sexa muller ou home, estea utilizando ou utilizase, nos últimos dous anos, unha licenza de maternidade, un permiso de paternidade, unha redución de xornada ou unha excedencia para o coidado de familiares terá un dereito preferente a participar nos cursos formativos organizados pola Administración pública galega.

Artigo 46º.-O permiso de paternidade.¹⁰

1. A Administración pública galega recoñece un permiso retribuído a favor dos proxenitores varóns empregados ao seu servizo, sexa cal sexa a situación laboral da nai, coa duración de oito días naturais, ou dez se o parto é múltiple, que se computarán desde o nacemento do fillo ou da

⁹ Modificado por disp. adic. 1.2.9da Lei 2/2007 de 28 de marzo.

¹⁰ Art. derogado pola disp. derog. da Lei 13/2007 de 27 de xullo.

filla, a adopción ou o acollemento preadoptivo ou permanente. O dito permiso será acumulable a calquera outro dereito recoñecido na normativa aplicable, inclusive o permiso de nacemento de fillo ou filla, e, se ambos se acumulasen, o de paternidade computarase desde a finalización do permiso de nacemento do fillo ou da filla.

2. O pai non terá dereito ao permiso se os proxenitores non estivesen casados nin estivesen unidos de feito en análoga relación de afectividade, ou se non se lle recoñeceu, en resolución xudicial ditada en proceso de nulidade, separación ou divorcio iniciado antes da utilización do permiso, a garda do fillo ou da filla que acaba de nacer. En todos eses casos, a nai, se fose persoal ao servizo de Administración pública galega, poderá utilizar, sexa cal sexa a situación laboral do pai, este permiso, con carácter ininterrompido desde a finalización da licenza de maternidade. Tamén poderá utilizalo, en iguais termos, se o pai falecese antes da utilización íntegra do dito permiso ou se a filiación paterna non estivese determinada.

Artigo 46º bis.-Permiso por enfermidade grave.¹¹

A Administración pública galega recoñece o dereito do persoal ao seu servizo con fillos/fillas, acollidos/acollidas ou conviventes menores de idade, ou con familiares que, polas súas enfermidades ou pola súa avanzada idade, necesiten a asistencia doutras persoas, a un permiso retribuído cunha duración máxima de trinta días nos supostos de accidente moi grave ou enfermidade moi grave do ou da menor de idade ou do ou da familiar convivente. Cada accidente ou enfermidade xerará un único permiso, que, dentro da duración máxima de trinta días, se poderá utilizar de maneira separada ou acumulada».

Capítulo IV. As medidas de prevención e de sanción do acoso sexual

Artigo 47º.-Definición de acoso sexual e o seu carácter discriminatorio.

A Administración pública galega comprométese na erradicación, dentro do persoal ao seu servizo, do acoso sexual, e, para os efectos desta lei, este defínese como calquera comportamento de contido sexual do que o autor ou autora sabe ou debe saber que é ofensivo para a vítima. O acoso sexual considérase, en todo caso, como unha discriminación por razón de sexo ou xénero.

Artigo 48º.-Medidas de prevención do acoso sexual.

¹¹ Engadido por disp. adic. 1.2.12 da Lei 2/2007 de 28 de marzo

Para previr o acoso sexual adoptaranse as seguintes medidas:

- a) A elaboración dunha declaración de principios.
- b) O establecemento dun procedemento informal de solución.

Artigo 49º.-A declaración de principios.

Na declaración de principios constarán os seguintes extremos:

- a) A ratificación do compromiso de tolerancia cero na loita contra o acoso sexual.
- b) A definición do acoso sexual a través de exemplos de doada comprensión.
- c) A lembranza a todo o persoal do deber de respectar a dignidade da persoa.
- d) A explicación do procedemento informal de solución.
- e) A identificación, en cada unidade administrativa ou en cada centro de traballo, do asesor ou asesora confidencial.
- f) A garantía dun tratamento serio e confidencial das denuncias formais.
- g) A información da garantía de debida protección de quen denuncie e de quen testemuñe, salvo se se evidenciase a súa mala fe.
- h) A información das posibles sancións disciplinarias derivadas do acoso sexual.

Artigo 49º bis. Publicidade da declaración de principios.¹²

Sen prexuízo da publicidade adicional que resultase conveniente á finalidade de prevención do acoso sexual, a declaración de principios será publicada no taboleiro de anuncios de cada centro de traballo e unidade administrativa, na que se identificará o asesor ou a asesora confidencial que exercerá as súas funcións no concreto centro ou unidade»

Artigo 50º.-O procedemento informal de solución.

1. Para a tramitación do procedemento informal de solución, a dirección de persoal de cada unidade administrativa ou de cada centro de traballo, logo de audiencia da representación legal de persoal ao seu mando,

¹² Engadido por disp. adic. 1.2.13 da Lei 2/2007 de 28 de marzo.

designará un asesor ou asesora confidencial, preferiblemente unha muller, e pode nomearse como asesor ou asesora confidencial o delegado ou delegada de prevención de riscos laborais.

2. Recibirá o asesor ou asesora confidencial, en todo caso, unha axeitada formación continua, e o tempo de formación deberá asimilarse a tempo de traballo.

3. As súas funcións consistirán en recibir as queixas de acoso sexual e, se os feitos non revestisen caracteres de delito perseguible de oficio ou mediante querela ou denuncia do ministerio fiscal, entrará en contacto, de xeito confidencial, coa persoa denunciada, só ou en compañía da persoa denunciante, por elección desta, para manifestarlle a existencia dunha queixa sobre a súa conduta e as responsabilidades disciplinarias nas que, de ser certas e de reiterarse as condutas denunciadas, a persoa denunciada podería incurrir.

4. Se os feitos revestisen caracteres de delito perseguible de oficio ou mediante querela ou denuncia do ministerio fiscal, poñerá a queixa en coñecemento do órgano competente para incoar o procedemento disciplinario administrativo.

5. Ademais das funcións de tramitación dos procedementos informais de solución, o asesor ou asesora confidencial poderá propoñerlle á dirección do centro as recomendacións oportunas para unha mellor prevención do acoso sexual, e a dirección debe asumir as propostas axeitadas ao marco normativo vixente.

6. Garantirase, en todo caso, a debida protección do asesor ou asesora confidencial fronte ás represalias derivadas do exercicio de calquera das súas funcións.

Artigo 51º.-O procedemento disciplinario.

1. Se a persoa denunciante non se considera satisfeita na solución acadada no procedemento informal, ben por entender insuficientes as explicacións ofrecidas ou ben por producirse reiteración nas condutas denunciadas, se non considerou aconsellable acudir ao procedemento informal de solución ou, en todo caso, se os feitos revestisen caracteres de delito perseguible de oficio ou mediante querela ou denuncia do ministerio fiscal, incoarase un procedemento disciplinario contra a persoa denunciada, que se tramitará segundo as normas aplicables para a imposición de sancións moi graves ao persoal funcionario ou ao persoal laboral, sen prexuízo, se os feitos revestisen caracteres de delito perseguible de oficio ou mediante querela ou denuncia do ministerio fiscal, de lle comunicar os feitos ao xulgado de instrución ou ao ministerio fiscal.

2. No caso de comunicación dos feitos ao xulgado de instrución ou ao ministerio fiscal, e no caso de se seguiren actuacións penais por instancia da persoa denunciante, paralizarase o procedemento disciplinario contra a persoa denunciada en tanto non recaia sentenza xudicial ou auto xudicial de sobresemento firme ou, se non hai actuación xudicial, en tanto non decrete o arquivo o ministerio fiscal.

3. A denuncia poderase formalizar ante o asesor ou asesora confidencial, quen a poñerá en coñecemento do órgano competente para incoar o procedemento disciplinario.

4. En todo caso, garantirase a confidencialidade das partes implicadas durante a tramitación do procedemento disciplinario e a debida protección dos que denuncien ou testemuñen, salvo se se evidenciase a súa mala fe.

Artigo 52º.-Infraccións disciplinarias.

1. Para sancionar o acoso sexual, se resultase acreditado logo de tramitación do procedemento disciplinario contra a persoa denunciada, imponse a esta, de acordo coa gravidade do feito e coas demais circunstancias concorrentes, a sanción grave ou moi grave, en atención ao principio de proporcionalidade, establecida na normativa funcional, estatutaria ou laboral aplicable.

2. Consideraranse, en todo caso, como incumprimentos moi graves do persoal funcionario, estatutario ou laboral ao servizo da Xunta de Galicia:

a) A chantaxe sexual, isto é, o condicionamento do acceso do emprego, dunha condición de emprego ou do mantemento do emprego, á aceptación, pola vítima, dun favor de contido sexual, aínda que a ameaza explícita ou implícita nese condicionamento non se chegue a cumprir de xeito efectivo.

b) O acoso ambiental, isto é, a creación dun contorno laboral intimidatorio, hostil ou humillante de contido sexual, cando, pola gravidade do feito e das demais circunstancias concorrentes, mereza, en atención ao principio de proporcionalidade, a consideración de incumprimento moi grave.

c) A reiteración das condutas ofensivas despois de que a vítima utilizase o procedemento informal de solución establecido no artigo 50 desta lei.

d) Os feitos constitutivos de delito despois de se ditar sentenza xudicial condenatoria do denunciado, sen que se poida vulnerar o principio de non bis in idem.

3. Nos demais casos, o incumprimento será merecedor dunha sanción grave.

Capítulo V. A erradicación do acoso moral por razón de xénero

Artigo 53º.-Definición de acoso moral por razón de xénero.

A Administración pública galega comprométese na erradicación, dentro do persoal ao seu servizo, do acoso moral por razón de xénero, e, para os efectos desta lei, este defínese como calquera acción ou omisión relacionada co xénero e, en especial, coas situacións de maternidade ou de asunción doutras cargas familiares que teñan como finalidade ou como consecuencia atentarse contra a dignidade da persoa, sexa muller ou home, a través da creación dun contorno intimidatorio, hostil, humillante ou ofensivo.

Artigo 54º.-Garantías da erradicación do acoso moral.

1. Quen realice actos de acoso moral por razón de xénero ou quen imparta ordes tendentes á súa realización incorrerá na responsabilidade disciplinaria derivada dun acto discriminatorio por razón de sexo.
2. Poderá voluntariamente acudir a persoa denunciante ao procedemento informal establecido, para a prevención do acoso sexual, no artigo 50 desta lei.
3. As denuncias non lle supoñerán, nin a quen denuncie nin a quen testemuñe, efectos prexudiciais, salvo se se evidenciase unha mala fe na denuncia ou no testemuño.

**9. DECRETO LEXISLATIVO
1/1999, DO 7 DE OUTUBRO,
POLO QUE SE APROBA O
TEXTO REFUNDIDO DA LEI DE
RÉXIME FINANCEIRO E
ORZAMENTARIO DE GALICIA.**

DECRETO LEXISLATIVO 1/1999, DE 7 DE OUTUBRO, POLO QUE SE APROBA O TEXTO REFUNDIDO DA LEI DE RÉXIME FINANCEIRO E ORZAMENTARIO DE GALICIA¹

A disposición adicional oitava da Lei 6/1998, do 29 de decembro, de orzamentos xerais da Comunidade Autónoma de Galicia para 1999, autorizou o Goberno galego para a elaboración, no prazo dun ano, do texto refundido da Lei 11/1992, do 7 de outubro, de réxime financeiro e orzamentario de Galicia.

En uso da dita autorización redactouse o correspondente texto refundido, no que se incorporan ó texto inicial da Lei 11/1992 as modificacións sufridas por esta desde a súa entrada en vigor, así como algunhas actualizacións terminolóxicas e correccións gramaticais que non inciden no fondo da disposición.

En consecuencia, de acordo co previsto no artigo 10.1º a) do Estatuto de autonomía para Galicia, aprobado pola Lei orgánica 1/1981, do 6 de abril, e no artigo 4.4º da Lei 1/1983, do 22 de febreiro, reguladora da Xunta e do seu presidente, por proposta do conselleiro de Economía e Facenda, de acordo co Consello Consultivo de Galicia, e logo de deliberación do Consello da Xunta de Galicia na súa reunión do sete de outubro de mil novecentos noventa e nove, dispoño:

Artigo único.

De conformidade coa disposición adicional oitava da Lei 6/1998, do 29 de decembro, de orzamentos xerais da Comunidade Autónoma de Galicia para 1999, apróbase o texto refundido da Lei 11/1992, do 7 de outubro, de réxime financeiro e orzamentario de Galicia, que se insire a continuación.

Disposición adicional

Única.-Remisións normativas á Lei 11/1992.

As remisións e referencias normativas á Lei 11/1992, do 7 de outubro, de réxime financeiro e orzamentario de Galicia, entenderanse feitas, no sucesivo, ó texto refundido da Lei de réxime financeiro e orzamentario de Galicia.

Disposición derradeira

Única.-Entrada en vigor.

O presente decreto legislativo e o texto refundido que se aproba entrarán

¹ Publicado no DOG num. 214, do 5 de novembro de 1999

en vigor o día seguinte ó da súa publicación no Diario Oficial de Galicia.

TÍTULO PRELIMINAR

Principios xerais

Artigo 1º.-Concepto.

1. A Facenda pública de Galicia está constituída polo conxunto de dereitos e obrigas de contido económico e financeiro dos que a súa titularidade lle corresponde á Comunidade Autónoma de Galicia.

2. Constitúen materias propias da Facenda pública de Galicia, con independencia da normativa que as regule, as seguintes:

a) O procedemento orzamentario nas súas distintas fases de elaboración, xestión e liquidación.

b) O sistema de contabilidade a que debe someterse a actuación económica dos órganos competentes do sector público galego.

c) O réxime do seu patrimonio.

d) A contratación en réxime de dereito administrativo.

e) A regulación dos seus ingresos de dereito público e privado.

f) As normas de asignación e xestión dos recursos públicos e o control de eficacia e eficiencia no seu emprego.

g) O endebedamento e a concesión de avais e outras garantías.

h) A organización e regulación da Tesourería.

i) Os procedementos xerais de funcionamento dos órganos responsables da Facenda pública galega.

j) As prerrogativas da Facenda pública galega e as responsabilidades derivadas da actuación dos seus órganos e do persoal ó seu servizo.

k) Calquera outra que tivese relación co contido da Facenda pública galega.

Artigo 2º.-Criterios e fins.

1. A distribución e xestión dos recursos públicos realizarase tendo en conta criterios de eficacia e eficiencia.

2. A acción do Goberno para a prestación de servizos públicos e a dotación de infraestruturas públicas básicas e sociais da Comunidade farase conforme os principios de equidade, solidariedade e equilibrio territorial.

Artigo 3º.-Normativa reguladora.

1. Constitúe o obxecto desta lei a regulación da actividade económico-financeira da Comunidade Autónoma de Galicia, sen prexuízo do que se dispoña noutras leis especiais.

2. A actividade económico-financeira da Comunidade Autónoma de Galicia rexerase:

a) Por esta lei e polas demais leis especiais e normas concordantes que sobre a materia dicte o Parlamento de Galicia.

b) Polas leis de orzamentos xerais da Comunidade Autónoma.

c) Polas normas regulamentarias que se dicten no desenvolvemento desta lei.

3. Terán carácter supletorio as demais normas do ordenamento xurídico administrativo e, no seu defecto, o dereito privado respectando a prelación de normas do dereito civil galego.

4. As leis anuais de orzamentos xerais da Comunidade Autónoma poderán conter normas relacionadas coa súa actividade económico-financeira con vixencia permanente ou con vixencia temporal superior ó período anual ó que estas correspondan.

Cando nas ditas normas legais concorran algunha destas circunstancias deberá terse en conta o seguinte:

a) De tratarse de normas de vixencia permanente, establecerase así de forma expresa, incluíndo, se é o caso, a táboa de derogacións motivada pola entrada en vigor da nova norma legal.

b) De tratarse de normas de vixencia temporal, definirase con precisión o seu prazo de vixencia e as normas de ordenamento xurídico que quedan afectadas, así como os efectos sobre estas á entrada en vigor da nova normativa ó longo do prazo no que esta sexa aplicable.

Artigo 4º.-Principios orzamentarios e control.

1. A actividade económico - financeira da Comunidade Autónoma de Galicia estará sometida ó réxime de orzamento anual e ós principios de control

interno, de contabilidade e de unidade de caixa que se determinan nesta lei.

2. Tódalas actividades que dean lugar ó recoñecemento de dereitos e obrigas de contido económico ou ó manexo de fondos públicos deberán estar controladas ou intervidas conforme as normas desta lei e sometidas ó réxime de rendemento de contas ó Consello de Contas e ó Tribunal de Contas, de acordo coas disposicións que os regulan.

3. A Intervención Xeral da Comunidade Autónoma será o órgano encargado da execución das funcións de control interno e de contabilidade reguladas nesta lei.

A Comunidade Autónoma de Galicia, de acordo cos procedementos legais establecidos, poderá esixírle-las indemnizacións económicas que sexan procedentes ós responsables da custodia e do manexo dos fondos públicos polos prexuízos que puidesen ocasionar, con independencia das demais responsabilidades de carácter civil, penal ou disciplinario en que puidesen incorrer.

Artigo 5º.-Reserva legal.

Regularanse por lei do Parlamento de Galicia as seguintes materias:

a) Os orzamentos xerais da Comunidade Autónoma e a concesión de créditos extraordinarios e suplementos de créditos da Xunta de Galicia e dos organismos autónomos nos termos recollidos nesta lei.

b) O establecemento, a modificación ou a supresión dos seus propios tributos e das exencións e bonificacións que os afecten.

c) O establecemento, a modificación e a supresión das recargas sobre os impostos do Estado.

d) A emisión e o réxime da débeda pública e demais operacións de crédito.

e) O réxime de patrimonio da Comunidade Autónoma.

f) A creación e supresión dos organismos autónomos nos termos que se prevén nesta lei.

g) Os convenios e acordos de cooperación con outras comunidades autónomas previstos no artigo 35 do Estatuto de autonomía.

h) O réxime e a concesión de avais e outras garantías pola Comunidade Autónoma.

i) A coordinación orzamentaria das deputacións provinciais de Galicia, en concordancia coa Lei 5/1997, do 22 de xullo, de Administración local de Galicia.

j) As demais materias relativas á Facenda pública galega que, segundo as leis, se deban regular con este rango.

Artigo 6º.-Competencia do Consello da Xunta.

Será competencia do Consello da Xunta no marco das materias reguladas nesta lei:

a) A determinación das directrices básicas de política económica e financeira, de acordo co Estatuto de autonomía de Galicia.

b) A elaboración dos orzamentos xerais da Comunidade Autónoma.

c) A autorización dos gastos que segundo as leis requiran a súa aprobación.

d) A aprobación dos regulamentos para a súa aplicación.

e) Calquera outra que precise coñecemento ou aprobación da Xunta e a competencia da cal non lle estea reservada ó Parlamento de Galicia.

Artigo 7º.-Competencia da Consellería de Economía e Facenda.

Será competencia da Consellería de Economía e Facenda:

a) A administración, xestión e recadación dos dereitos da Facenda da Comunidade Autónoma.

b) A ordenación de pagamentos nos termos establecidos na presente lei.

c) A elaboración do anteproxecto de lei de orzamentos xerais da Comunidade Autónoma.

d) O control de eficacia e eficiencia respecto dos obxectivos previstos nos orzamentos xerais da Comunidade.

e) O exercicio directo das demais funcións de control interno reguladas nesta lei e a dirección e execución da contabilidade pública.

f) A execución ou dirección da política económica e financeira aprobada pola Xunta, na forma que esta determine.

g) O desenvolvemento das actividades inherentes ó exercicio da tutela financeira sobre os entes locais, que ten atribuída a Comunidade no artigo 49º do Estatuto de autonomía.

h) As funcións executivas en materia de ordenamento e control das institucións de crédito corporativo público e territorial e das caixas de aforro que operen no seu territorio, nos termos previstos no artigo 30º do Estatuto de autonomía.

i) As demais funcións e competencias que lle asigne a normativa legal vixente.

Artigo 8º.-Competencia das consellerías.

Será competencia das consellerías:

a) A elaboración do seu anteproxecto de orzamento.

b) A administración e xestión dos créditos para gastos incluídos nos orzamentos e que estean adscritos a elas.

c) A autorización dos gastos propios da consellería, agás que aquela estea reservada ó Consello da Xunta.

d) A proposta do pagamento de obrigas á Consellería de Economía e Facenda.

e) As demais que lles confira a normativa legal vixente.

Artigo 9º.-Competencia dos organismos autónomos.

1. Son funcións dos organismos autónomos da Comunidade Autónoma no ámbito das súas respectivas competencias:

a) A elaboración do seu anteproxecto de orzamentos de gastos e ingresos.

b) A administración, xestión e recadación dos seus propios dereitos económicos.

c) A autorización dos gastos contidos nos seus orzamentos e a ordenación dos seus pagamentos.

d) As demais que lles atribúan as normas legais vixentes.

2. O previsto no número 1 anterior enténdese sen prexuízo do que puidese establecerse no uso do disposto no artigo 11º.2.

Artigo 10º.-Prerrogativas.

Á Comunidade Autónoma de Galicia, no exercicio das competencias ás que se refire a esta lei, corresponderanlle en todo momento as mesmas prerrogativas e idéntico trato fiscal que a lei teña establecidos para o Estado.

Artigo 11º.-Organismos autónomos.²

1. Para o exercicio da actividade económico-financeira, a Comunidade Autónoma de Galicia, no seo da súa propia Administración pública, poderá crear organismos autónomos.

Os organismos autónomos son entes institucionais de dereito público que realizan funcións ou actividades da competencia da Comunidade Autónoma en réxime de descentralización administrativa. Terán personalidade xurídica e patrimonio propios, independentes dos da Xunta de Galicia, e poderán ser de dúas clases:

- a) Organismos autónomos comerciais, industriais, financeiros ou análogos, que serán aqueles que realicen de forma principal actividades desta natureza ou calquera outra de carácter mercantil.
- b) Organismos autónomos administrativos, que serán todos aqueles nos que non concorra ningunha das circunstancias indicadas na alínea anterior.

2. A creación e supresión dos organismos autónomos realizarase por lei.

3. Ós organismos autónomos seranlles aplicables os preceptos desta lei e os demais que se dicten sobre materias non reguladas nela, e gozarán das prerrogativas e dos beneficios fiscais que se establezan nas leis para as entidades públicas de tal natureza.

Artigo 12º.-Sociedades públicas autonómicas.³

1. Son sociedades públicas da Comunidade Autónoma de Galicia para os efectos desta lei:

- a) As sociedades mercantís no capital das cales exista participación maioritaria, directa ou indirecta, da Comunidade ou dos seus organismos autónomos e as demais entidades de dereito público da Comunidade Autónoma.
- b) As entidades de dereito público con personalidade xurídica propia que por lei teñan que adecua-la súa actividade ó ordenamento xurídico privado.

² Derogado por disp. derog. .1 da Lei 16/2010, de 17 de decembro

³ Derogado por disp. derog. .1 da Lei 16/2010, de 17 de decembro

2. As sociedades públicas da Comunidade Autónoma de Galicia rexeranse polas normas de dereito mercantil, civil ou laboral, agás nas materias nas que lles sexa aplicable a esta lei.

3. A creación das sociedades ás que se refire a letra a) do número 1 anterior, así como os actos de adquisición ou perda da posición maioritaria, medida esta nos termos indicados na dita letra, requirirán acordo do Consello da Xunta.

4. A actividade das sociedades públicas galegas coordinarase a Administración da Facenda pública da Comunidade, nos termos previstos nas leis.

Artigo 13º.-Convenios, acordos e transferencias.

1. Nos convenios con outras comunidades autónomas para a xestión e prestación de servizos da súa exclusiva competencia, e nos acordos de cooperación que se subscriban a teor do disposto nos números 1 e 2 do artigo 35º do Estatuto de autonomía, deberán establecerse as cláusulas precisas para asegurar en todo momento a aplicación desta lei no caso de que se proceda a comprometer recursos da Facenda pública galega para o seu desenvolvemento.

2. Nos casos en que, conforme o disposto no artigo 36º do Estatuto de autonomía, se lle transfiran ou deleguen á Comunidade Autónoma facultades e competencias non asumidas nel, que pola súa natureza dean orixe ó manexo e á distribución dos fondos públicos, seranlle aplicables á xestión financeira dos ditos fondos os preceptos desta lei, sen prexuízo das formas de control que reserve o Estado para si.

TÍTULO I. DO CONTIDO DA FACENDA DA COMUNIDADE

Capítulo I. Dos recursos

Artigo 14º.-Recursos da Facenda autonómica.

Constitúen dereitos económicos da Facenda pública galega:

1. Os rendementos dos impostos, das taxas e das contribucións especiais que estableza a Comunidade Autónoma.
2. Os rendementos dos tributos cedidos polo Estado.
3. A participación nos ingresos do Estado por impostos directos e indirectos, incluídos os monopolios fiscais.
4. As dotacións para a nivelación dos servizos mínimos.

5. O importe dos prezos derivados dos servizos prestados pola Comunidade ou pola concesión de canons por aproveitamentos especiais, xa sexan de propia creación ou como consecuencia de traspasos dos servizos estatais.
6. Os ingresos procedentes do Fondo de Compensación Interterritorial ou doutros fondos de análoga natureza.
7. As recargas sobre impostos estatais.
8. Calquera outra asignación a favor da Comunidade Autónoma recollida nos orzamentos xerais do Estado ou nos doutros entes públicos.
9. O produto da emisión da débeda pública e do recurso ó crédito.
10. Os rendementos do patrimonio da Comunidade Autónoma.
11. Os legados, as doazóns e calquera outro ingreso de dereito privado.
12. O produto das multas e sancións impostas no ámbito da súa competencia.
13. Se é o caso, as participacións que establezan as leis nos ingresos por tributos do Estado para recupera-los custos sociais producidos por actividades contaminantes ou que deteriorenen o medio ambiente ou que xeren riscos de especial gravidade para o medio físico e humano de Galicia.
14. As subvencións que poida recibir a Comunidade Autónoma.
15. Calquera outro recurso de dereito público ou privado que obteña ou lle corresponda á Comunidade Autónoma.

Artigo 15º.-Destino.

Os recursos da Comunidade Autónoma galega e de cada un dos seus organismos autónomos estarán destinados a satisfacer o conxunto das súas obrigas respectivas, salvo que por lei se estableza a súa afectación para fins determinados.

Artigo 16º.-Administración dos recursos.

1. A administración xeral dos recursos da Facenda pública galega, así como a dirección e a coordinación xeral dos seus procedementos, correspóndenlle á Consellería de Economía e Facenda, cos controis que a lei estableza.

2. Na mesma forma, correspóndelles ós órganos rectores dos organismos autónomos e demais entes públicos con personalidade xurídica propia a administración dos recursos específicos que lles correspondan para o cumprimento dos seus fins.

3. As persoas ou entidades que teñan ó seu cargo a administración dos recursos da Facenda pública galega dependerán da Consellería de Economía e Facenda ou dos órganos de administración dos organismos autónomos, e demais entes públicos, en todo o relativo á súa xestión, aplicación e rendemento de contas.

4. Estarán obrigadas á prestación de fianza aquelas persoas ou entidades que manexen fondos ou valores públicos, na contía e forma que determinen as disposicións regulamentarias.

Artigo 17º.-Xestión dos tributos.

1. A xestión, incluíndo tódalas fases do procedemento, dos tributos propios da Comunidade Autónoma, dos impostos cedidos e das recargas sobre impostos do Estado que poida establece-la Comunidade Autónoma axustarase:

a) Ás disposicións do Estatuto de autonomía.

b) Ó disposto na presente lei.

c) Ás demais leis do Parlamento de Galicia.

d) Ás disposicións regulamentarias aprobadas pola Xunta en desenvolvemento desta lei e demais leis citadas.

e) Ás normas de desenvolvemento que as leis ou os regulamentos lle autoricen dictar ó conselleiro de Economía e Facenda.

f) Á Lei xeral tributaria e ás disposicións dictadas no seu desenvolvemento, coa consideración de dereito supletorio nos casos nos que sexa preceptiva a súa aplicación.

2. Na xestión dos tributos cedidos polo Estado terase en conta ademais o que dispoña a correspondente normativa.

Artigo 18º.-Dispoñibilidade de bens e dereitos.

1. A xestión dos bens patrimoniais e dos seus rendementos, tanto da Comunidade Autónoma coma dos seus organismos autónomos, axustarase ó disposto nas leis do Parlamento de Galicia aplicables en cada caso.

2. Non poderán ser alleados, gravados nin arrendados os dereitos da Facenda da Comunidade Autónoma, salvo nos supostos e nas condicións previstas nas leis.

3. Tampouco se concederán exencións, condonacións, rebaixas nin moratorias no pagamento dos dereitos a favor da Facenda pública galega, salvo nos casos e na forma que se determinen nas leis.

Artigo 19º.-Garantías⁴.

1. Para realiza-lo cobro dos tributos e demais recursos de dereito público que lle correspondan, a Facenda pública galega estará en posesión das prerrogativas legalmente establecidas, gozando en todo momento das mesmas facultades e garantías cás demais administracións públicas de ámbito estatal ou territorial.

2. As providencias de constrinximento acreditativas do descuberto ante a Facenda da Comunidade das débedas por tributos e demais ingresos de dereito público, expedidas polos funcionarios competentes segundo os regulamentos, serán títulos suficientes para iniciar o seu cobramento pola vía de constrinximento e terán a mesma forza executiva que a sentenza xudicial para proceder contra os bens e os dereitos dos debedores.

3. A efectividade dos dereitos da Facenda da Comunidade non recollidos no número I do artigo 21º esixirase de acordo coas normas de procedemento aplicables en cada caso.

Artigo 20º.-Suspensión do procedemento de constrinximento.

1. En ningún caso se poderán suspender os procedementos administrativos de constrinximento en virtude de recursos interpostos polos interesados, se non se realiza o pagamento do débito, se consigna o seu importe ou se garante este na forma regulamentariamente establecida.

2. Se contra os ditos procedementos se establecesen reclamacións en concepto de tercería ou por outra acción de carácter civil, por persoa que non teña ningunha responsabilidade coa Facenda da Comunidade en virtude de obriga ou xestión propia ou transmitida, suspenderanse os ditos procedementos só na parte que se refira ós bens ou dereitos controvertidos, unha vez que se efectuase o seu embargamento ou, se é o caso, a súa anotación preventiva no rexistro público correspondente, e substanciárase este incidente na vía administrativa como trámite previo á xudicial.

3. Cando as reclamacións formuladas en vía administrativa fosen denegadas, proseguirá o procedemento de constrinximento a non ser que

⁴ Apartado 2 modificado polo artigo 19 da lei 9/2004, de 29 de decembro

da execución poidan derivarse prexuízos de imposible ou difícil reparación; en tal caso a Administración pública poderá acorda-la suspensión daquel, sempre que se adopten as medidas regulamentarias de aseguramento dos respectivos créditos.

4. Así mesmo poderá suspenderse o procedemento de constrinximento sen os requisitos establecidos no punto I deste artigo se o interesado demostra que existiu no seu prexuízo erro material ou aritmético na determinación da débeda que se lle esixa.

5. Poderán aprazarse ou fraccionarse as cantidades debidas á Facenda da Comunidade nos casos e cos procedementos que regulamentariamente se establezan. As ditas cantidades devengarán xuros de demora e deberán garantirse excepto nos casos seguintes:

a) Cando sexan inferiores á cifra que, por norma xurídica de rango suficiente, fixe a Consellería de Economía e Facenda.

b) Cando o debedor careza de bens ou créditos suficientes para garanti-la débeda e a execución do seu patrimonio afectase ó mantemento da capacidade productiva e do nivel de emprego da actividade do sector económico respectivo, ou ben producise graves crebas para o interese da Comunidade Autónoma, se así o acorda o conselleiro de Economía e Facenda.

Artigo 21º.-Xuros de demora⁵.

1. As cantidades debidas á Facenda da Comunidade Autónoma devengarán intereses de demora desde o día seguinte ó do seu vencemento. Inclúense neste apartado as cantidades recadadas a través de entidades colaboradoras, contas restrinxidas, oficinas liquidadoras e demais entidades recadadoras por conta da Facenda da Comunidade que non sexan ingresadas polas ditas entidades na Tesourería nos prazos establecidos.

2. Agás o establecido en leis especiais, o xuro de mora resultará da aplicación, para cada ano ou período dos que integran o período de cálculo, do xuro legal fixado na Lei de orzamentos do Estado para os devanditos exercicios.

Artigo 22º.-Integridade da Facenda.

1. Non se poderá transixir sobre os dereitos da Facenda da Comunidade, nin someter a arbitraxe as contendas que se susciten respecto deles, senón mediante decreto acordado pola Xunta de Galicia.

⁵ Modificado polo artigo 3 da lei 8/1999, de 30 de decembro
Apartado 2 modificado polo artigo 10 da lei 14/2004, de 29 de decembro

2. A subscripción pola Facenda da Comunidade dos acordos de convenios en procesos concursais previstos na Lei de axuizamento civil e na Lei de suspensión de pagamentos requirirá unicamente autorización do conselleiro de Economía e Facenda.
3. Os actos e contratos realizados en prexuízo da Facenda da Comunidade polos que resulten debedores dela serán rescindibles conforme as disposicións legais que lles sexan aplicables.

Artigo 23º.-Prescripción⁶.

1. Salvo o establecido polas leis reguladoras dos diferentes recursos, prescribirá ós cinco anos o dereito da Facenda da Comunidade:

a) A recoñecer ou liquidar créditos ó seu favor, computándose o citado prazo desde o día no que o dereito puido exercitarse.

b) Ó cobro dos créditos recoñecidos ou liquidados, que se contará desde a data da súa notificación ou, se esta non fose preceptiva, desde o seu vencemento.

2. En todo caso, o prazo de prescripción a que se refire o punto anterior será de catro anos para tódolos recursos derivados dos tributos propios da Comunidade Autónoma.

3. A prescripción quedará interrompida:

a) Pola interposición de reclamacións ou recursos de calquera clase, pola remisión do tanto de culpa á xurisdición penal ou pola presentación de denuncia.

b) Por calquera actuación do obrigado conducente ó recoñecemento, á liquidación ou ó pagamento da débeda.

c) Por calquera acción administrativa, realizada con coñecemento formal do obrigado, conducente ó recoñecemento, á liquidación ou ó cobramento da débeda»

4. Os dereitos declarados prescritos serán dados de baixa en contas, logo da tramitación do oportuno expediente, no que, se é o caso, se declarasen as responsabilidades a que houbese lugar, salvo que procedese a súa tramitación en peza separada na forma disposta no título VI desta lei.

5. Autorízase o conselleiro de Economía e Facenda para que poida dispoñer a non liquidación de débedas ou a anulación e baixa en contabilidade de débedas xa liquidadas cando a súa execución resulte antieconómica. Para

⁶ Apartado 3.a) modificado polo artigo 11 da lei 14/ 2004 de 24 de decembro
Apartado 3 modificado polo artigo 15 da lei 7/2002, de 27 de decembro

estes efectos, a dita consellería determinará previamente o límite cuantitativo no que se considere que se produce tal efecto.

Capítulo II. Das obrigas

Artigo 24º.-Nacemento e esixibilidade.

1. As obrigas económicas da Comunidade e dos seus organismos autónomos nacen da lei, dos negocios xurídicos e dos actos e feitos que, conforme a dereito, as xeren.
2. O pagamento das obrigas só lle será esixible á Facenda da Comunidade na medida que resulte da execución dos seus orzamentos, de sentencia xudicial firme ou de operacións de Tesourería legalmente autorizadas.
3. Cando as ditas obrigas teñan por causa prestacións ou servicios á Administración da Comunidade, o pagamento non poderá realizarse mentres o acredor non cumpra ou garanta, conforme a lei, a súa respectiva obriga.

Artigo 25º.-Inembargabilidade.

1. Os tribunais, xuíces e autoridades administrativas non poderán despachar nin dictar mandamento de execución ou providencia de embargamento contra os dereitos, fondos, valores e demais bens da Facenda da Comunidade.
2. O cumprimento das resolucións que determinen obrigas a cargo da Comunidade ou dos seus organismos autónomos corresponderalle exclusivamente á autoridade administrativa que sexa competente.

Se non existise crédito no orzamento en vigor ou fose insuficiente o dispoñible, solicitarase do Parlamento dentro dos tres meses seguintes á notificación da resolución, a concesión dun crédito extraordinario ou dun suplemento de crédito.

Artigo 26º.-Xuros.

Se o pagamento das obrigas da Comunidade non se lle fixese efectivo ó acredor no prazo dos tres meses seguintes ó día da notificación da resolución xudicial ou do recoñecemento da propia obriga, este terá dereito ó aboamento dos correspondentes xuros de demora sobre a cantidade debida ó tipo establecido no número 2 do artigo 21º sempre que reclame por escrito o cumprimento da obriga.

Artigo 27º.-Prescripción.

1. Salvo o establecido nas leis especiais, prescribirán ós cinco anos:

a) O dereito ó recoñecemento ou á liquidación de toda obriga, computándose o prazo desde o momento no que esta sexa esixible conforme a dereito.

b) O dereito a esixi-lo pagamento das obrigas recoñecidas ou liquidadas. O prazo contarase desde a data de notificación do recoñecemento ou da liquidación da respectiva obriga.

2. O pedimento por escrito do recoñecemento ou do cumprimento da obriga, ou da efectividade do seu pagamento, por parte dos acredores lexítimos, ou dos que se subroguen nos seus dereitos, mediante a presentación dos documentos xustificativos do seu dereito, interromperá a prescrición, segundo o disposto no Código civil, salvo o establecido en leis especiais.

3. As obrigas que prescribisen serán dadas de baixa nas contas respectivas, logo de tramitación do oportuno expediente.

TÍTULO II. DAS OPERACIÓNS DE ENDEBEDAMENTO

Capítulo I: Das operacións de endebedamento

Artigo 28º.-Endebedamento.

Constitúe o endebedamento público os capitais tomados a préstamo pola Xunta de Galicia ou polos seus organismos autónomos. A emisión de débeda pública ou a concertación doutras operacións de crédito, a súa administración, conversión ou extinción, así como a prescrición dos capitais e dos seus xuros, regularanse polas disposicións desta lei.

Artigo 29º.-Denominación e autorización.

1. As operacións de crédito e a emisión de débeda pública poderanas levar a cabo a Comunidade ou os seus organismos autónomos, recibindo no primeiro caso a denominación de «Débeda da Comunidade Autónoma de Galicia» e no segundo a de «Débeda dos organismos autónomos».

2. O endebedamento, tanto da Comunidade Autónoma coma dos seus organismos autónomos, terá que ser autorizado por lei, a cal, sen prexuízo de fixar calquera outra característica das operacións de endebedamento por realizar, deberá sinala-lo importe máximo autorizado. A Xunta de Galicia poderá determinar ó longo do período de autorización límites inferiores ó dito importe se así o aconsellasen circunstancias de política económica.

Artigo 30º.-Destino.

1. A débeda e demais operacións de crédito concertadas pola Comunidade ou polos seus organismos autónomos por prazo superior a un ano destinaranse exclusivamente ó financiamento de gastos de capital.
2. A contía das anualidades de amortización, incluído capital e xuros, non poderá exceder do 25% dos ingresos correntes previstos nos orzamentos xerais da Comunidade Autónoma en cada ano.

Artigo 31º.-Débeda de Tesourería.

1. No endebedamento que a Comunidade Autónoma leve a cabo con persoas físicas ou xurídicas para atender necesidades transitorias de Tesourería, calquera que sexa a forma como se documente, o prazo de reembolso será inferior a un ano.

Na lei de orzamentos de cada ano autorizarase o límite máximo destas operacións para cada exercicio.

2. O produto da débeda de Tesourería a que se refire o número anterior contabilizarase independentemente nas contas de operacións do Tesouro. Os gastos e xuros que motive seranlle imputados ó orzamento da Comunidade antes do peche do exercicio, e á devandita débeda seralle aplicable, de proceder, o establecido nos artigos 38º e 39º desta lei.

3. En todo caso, a partir do momento no que o montante total anual destas operacións transitorias exceda do 5% do estado de gastos, deberáselle dar conta trimestralmente ó Parlamento da evolución daquelas.

Artigo 32º.-Importe máximo.

1. Nas autorizacións de endebedamento incluídas na Lei de orzamentos xerais da Comunidade e noutras leis especiais, o importe máximo autorizado deberá entenderse, agás disposición contraria, como variación neta da posición debedora da Comunidade ou de cada un dos organismos autónomos ós que a dita autorización se refira, computada ó remate do período ó que se estenda a autorización.
2. Queda excluído do disposto no parágrafo anterior a débeda de Tesourería a que se refire o artigo 31º.

Artigo 33º.-Autorización da emisión ou contracción.

1. As emisións de débeda pública ou operacións de crédito que realicen a Comunidade ou os seus organismos autónomos terán que ser autorizadas, en todo caso, polo conselleiro de Economía e Facenda dentro dos límites

sinalados pola lei, ó que lle corresponderá así mesmo autoriza-las súas características técnicas e o seu tipo de xuro, se estes non fosen determinados pola súa lei de creación.

Tales actos de endebedamento, cando este teña un prazo de vencemento superior a un ano, poderán ser formalizados dentro do exercicio orzamentario no que a lei autorice a súa creación ou do exercicio seguinte.

2. Cando se trate de conseguir unha mellor administración da débeda pública emitida ou das operacións de crédito formalizadas, a Xunta de Galicia, por proposta do conselleiro de Economía e Facenda, poderá acordala súa conversión ou renegociación, e daralle conta ó Parlamento de Galicia dentro dos trinta días seguintes e sempre que non se altere o equilibrio financeiro daquelas, nin se prexudiquen, se é o caso, os dereitos económicos dos posuidores.

Artigo 34º.-Contabilización.

Sen prexuízo do disposto no artigo 36º, o produto das emisións continuas de títulos de pagamento ou calquera outro título emitido pola Comunidade Autónoma con vencemento igual ou inferior a dezoito meses, así como o importe das amortizacións destes, contabilizaranse independentemente en contas de Tesourería, aplicándose o saldo neto das ditas operacións, ó remate do exercicio orzamentario, ó orzamento da Comunidade.

Os gastos por xuros ou de calquera outra natureza derivados da súa emisión ou amortización aplicaranse ó orzamento seguindo as normas xerais determinadas nesta lei.

Artigo 35º.-Subscrición e transmisión.

1. A débeda pública poderá estar representada por títulos-valores ou calquera outro documento que formalmente a recoñeza.

2. Na subscrición e transmisión da débeda pública negociable só será preceptiva a intervención de fedatario público cando aquela estea representada por títulos valores e así o dispoña a lexislación aplicable a estes. Non será preceptiva, en todo caso, para as operacións con títulos de pagamento ou títulos análogos emitidos pola Comunidade ou os seus organismos autónomos nos que os títulos-valores se extingan pola súa transformación en anotacións en conta.

Artigo 36º.-Aplicación orzamentaria.

O produto que se obteña da débeda pública e demais operacións de crédito, así como a súa amortización e xuros, aplicarase ó orzamento da

Comunidade ou dos seus organismos autónomos correspondentes, sen prexuízo do disposto no artigo 34º.

Artigo 37º.-Competencia e atribucións do conselleiro de Economía e Facenda.

Coas limitacións que se derivan do contido do presente capítulo, facúltase o conselleiro de Economía e Facenda para:

1. Proceder a autoriza-la emisión ou contracción de débeda pública e demais operacións de crédito da Comunidade ou dos seus organismos autónomos respectivos, determinando a súa representación en títulos-valores, títulos de pagamento ou outros documentos que formalmente a recoñezan; sinalar ou concerta-lo seu prazo, tipo de xuro e demais características; e formalizar, se é o caso, en representación da Comunidade Autónoma, tales operacións, podendo delega-la dita representación nun funcionario da consellería cando a formalización da operación se realice no estranxeiro.
2. Utilizar para a colocación de emisións de débeda pública calquera técnica financeira relativa á súa oferta, xuros, prazo ou calquera outra condición delas, sempre que o seu uso non represente a creación de situacións distintas ás derivadas das prácticas usualmente aceptadas nos mercados financeiros.
3. Proceder de acordo coas condicións da emisión ou da contracción, ou de mutuo acordo cos acredores, ó reembolso anticipado total ou parcial da débeda pública ou dos préstamos concertados ou á modificación dalgunha das súas condicións cando a situación do mercado ou outras circunstancias así o aconsellen.
4. Calquera outra operación usual no mercado financeiro, sempre que non prexudique os acredores ou se realice de común acordo con estes e non estea expresamente excluída pola normativa aplicable.
5. Encomendárlle-lo exercicio das facultades expostas nos números anteriores en relación coa débeda pública emitida ou contraída polos organismos autónomos ós seus correspondentes órganos rectores.

Artigo 38º.-Beneficios.

- I. A débeda pública da Comunidade gozará dos mesmos beneficios cá débeda pública do Estado e suxeitarase ás demais normas que lle sexan aplicables segundo a súa modalidade e características, e conforme o previsto polas leis.

2. Ós títulos ó portador da débeda pública que fosen roubados ou furtados, ou que sufrisen extravío ou destrución, seralles aplicable o procedemento previsto pola lexislación mercantil, agás que se dictasen procedementos administrativos especiais que total ou parcialmente substituísen a aquel.

Artigo 39º.-Prescripción.

A obriga de reembolso dos capitais da débeda pública e o pagamento dos seus xuros prescribirán de acordo co procedemento e cos prazos establecidos pola normativa vixente para a débeda pública do Estado.

Capítulo II. Das garantías

Artigo 40º.-Garantía por aval.

1. A Comunidade Autónoma poderá afianza-las obrigas derivadas de créditos concertados por persoas naturais ou xurídicas, públicas ou privadas, con domicilio social en Galicia, mediante o outorgamento do correspondente aval da Tesourería, na forma establecida nesta lei.

2. Os citados avais autorizaraos a Xunta de Galicia, por proposta do conselleiro de Economía e Facenda, e serán publicados no Diario Oficial de Galicia.

Artigo 41º.-Importe.

O importe máximo dos avais que poderá concede-la Comunidade Autónoma durante o ano será determinado na Lei de orzamentos xerais da Comunidade.

Artigo 42º.-Beneficiarios.

1. A Comunidade Autónoma poderá avala-las operacións de crédito que a favor dos seus organismos autónomos, sociedades públicas e corporacións locais sitas no seu territorio concedan as entidades de crédito legalmente establecidas.

Así mesmo poderalles prestar un segundo aval ás empresas privadas que teñan fixado o seu domicilio social ou a radicación dos seus negocios en Galicia.

2. Os créditos avalados na forma indicada no número anterior, no caso de que os beneficiarios sexan empresas privadas, soamente poderán ter como finalidade financia-la creación, reconversión e reestructuración de medianas e pequenas empresas que, mediante a presentación dun plan económico-financeiro, demostren a capacidade e o dimensionamento necesario para facer viable a súa continuidade. Neste suposto cada aval

individualizado non poderá exceder do 2% do límite global autorizado na Lei de orzamentos xerais da Comunidade.

3. A Intervención Xeral da Comunidade Autónoma controlará a debida aplicación dos créditos avalados.

Trimestralmente daráselle conta ó Parlamento dos avais existentes, dos novos avais concedidos e, se é o caso, dos riscos efectivos ós que a Tesourería da Comunidade lles tivese que facer fronte.

Artigo 43º.-Obrigas.

1. Os avais outorgados pola Comunidade Autónoma terán carácter subsidiario e obrigarán á súa Tesourería polo importe do principal e dos xuros só no caso de non poder satisfacelos o debedor principal ou o primeiro avalista.

2. Poderá convirirse a renuncia ó beneficio de excusión previsto no artigo 1.830º do Código civil se se garantisen créditos concertados polos seus organismos autónomos e entes públicos, corporacións locais existentes no seu territorio ou, para cada caso, se se autorizase a dita renuncia por lei do Parlamento de Galicia.

3. Os avais outorgados pola Comunidade Autónoma documentaranse na forma na que regulamentariamente se determine e devengarán a favor da súa Tesourería a comisión que para cada caso se estableza.

Artigo 44º.-Autorización legal.

Para a concesión de calquera outra forma de aval da non prevista no presente capítulo será precisa autorización mediante a correspondente lei, a que determinará polo menos a identidade dos avalados e o límite e prazo do correspondente aval.

Artigo 45º.-Avais dos organismos autónomos.

1. Os organismos autónomos e entes públicos poderán prestar avais dentro do límite máximo fixado con esta finalidade para cada exercicio pola correspondente lei de orzamentos xerais, sempre que os beneficiarios sexan sociedades públicas ou mercantís no capital das cales participen. Dos avais que concedan, así como da situación dos existentes, deberán renderlle conta anual á Consellería de Economía e Facenda.

Sen embargo, o Instituto Galego de Promoción Económica poderá conceder avais, dentro do límite máximo fixado, a aquelas empresas privadas, participadas ou non por este instituto, e para aquelas operacións que reúnan as condicións e cumpran os requisitos que se establezan por acordo

do Consello da Xunta de Galicia por proposta da Consellería de Economía e Facenda. O citado acordo publicarase no Diario Oficial de Galicia.

Así mesmo, ós avais concedidos en virtude deste artigo deberá dárseles publicidade no Diario Oficial de Galicia.

2. Os avais así concertados cumprirán as condicións establecidas no artigo 43º.1 desta lei, salvo acordo da Xunta no que autorice a renuncia do beneficio de excusión previsto no artigo 1.830º do Código civil.

TÍTULO III. DOS ORZAMENTOS XERAIS DA COMUNIDADE AUTÓNOMA

Capítulo I: Contido e aprobación

Artigo 46º.-Concepto⁷.

1. Os orzamentos xerais da Comunidade Autónoma constitúen a expresión cifrada, conxunta e sistemática:

a) Das obrigas que, como máximo, se poderán recoñecer e os dereitos que se prevexan liquidar por parte da Comunidade e dos seus organismos autónomos durante o exercicio orzamentario.

b) Dos obxectivos que se pretendan conseguir coa utilización dos recursos financeiros consignados neles.

c) Das estimacións dos fluxos financeiros das sociedades públicas.

d) Da totalidade dos gastos e ingresos dos demais entes públicos.

e) Dos beneficios fiscais estimados.

2. Os orzamentos xerais da Comunidade Autónoma enmarcaranse nun escenario plurianual que conteña as liñas básicas da actuación a medio prazo do sector público galego.

3. Os orzamentos xerais da Comunidade Autónoma presentaranse e aprobaranse de forma que os estados de gastos non superen os recursos totais previstos nos respectivos estados de ingresos.

4. Logo de autorización do conselleiro de Economía e Facenda poderán xestionarse como operacións extra orzamentarias aquelas nas que a actividade da Comunidade, dos seus organismos autónomos e das sociedades públicas autonómicas de carácter non mercantil se limite á realización de funcións de intermediación na súa xestión.

⁷ Apartado 4 modificado polo artigo 13 da Lei 9/2003, de 23 de decembro

Artigo 47º.-O exercicio orzamentario.

O exercicio orzamentario coincidirá co ano natural e a el imputaráselle:

- a) Os dereitos liquidados no seu transcurso, calquera que sexa o período ó que correspondan.
- b) As obrigas recoñecidas ata o 31 de decembro do correspondente exercicio, como consecuencia de adquisicións, obras, subministracións, prestacións de servizos ou outro tipo de gastos realizados con cargo ós créditos respectivos dentro do correspondente ano natural, sen prexuízo do disposto no punto 2 do artigo 60º.

Artigo 48º.-Contido⁸.

1. Os orzamentos xerais da Comunidade Autónoma estarán integrados:

- a) Polo orzamento da Comunidade.
- b) Polos orzamentos dos organismos autónomos.
- c) Polos orzamentos das axencias públicas autonómicas.
- d) Polos orzamentos de explotación e de capital das sociedades mercantís do artigo 12 desta lei e daquelas nas que concorran os requisitos determinados polo Sistema Europeo de Contas para integrarse no sector da administración pública autonómica de Galicia.
- e) Polos orzamentos dos entes públicos aos que fai referencia o artigo 12 desta lei.
- f) Polos orzamentos de explotación e capital das fundacións do sector público autonómico nas que concorran os requisitos determinados polo Sistema Europeo de Contas para integrarse no sector da administración pública autonómica de Galicia.
- g) Polos orzamentos dos consorcios nos que concorran os requisitos determinados polo Sistema Europeo de Contas para integrarse no sector da administración pública autonómica de Galicia.
- h) En todo caso, polos orzamentos das demais entidades que estean clasificadas como administración pública da Comunidade Autónoma de Galicia de acordo coas normas do Sistema Europeo de Contas, salvo as universidades públicas.

2. Os orzamentos xerais da Comunidade Autónoma conterán:

⁸ Modificado polo artigo único da lei 3/2009, de 23 de xuño

a) Os estados de gastos, nos que se especificarán na forma establecida os créditos necesarios para darlles cumprimento ás obrigas.

b) Os estados de ingresos, nos que se detallarán as estimacións dos dereitos económicos que se liquidarán durante o exercicio orzamentario.

c) Os estados financeiros dos organismos autónomos comerciais, industriais ou financeiros aos que fai referencia o artigo 11 desta lei.

d) Os estados financeiros das sociedades públicas autonómicas, entes de dereito público e demais entidades con personalidade xurídica propia que formen parte do sector administracións públicas, segundo o Sistema Europeo de Contas

Artigo 49º.-Estructura.

Os orzamentos xerais da Comunidade Autónoma axustaranse, en canto á súa estrutura, ás seguintes regras:

Primeira.

a) Os estados de gastos confeccionaranse aplicando unha clasificación funcional por programas. Así mesmo, as clasificacións orgánica e económica informarán, respectivamente, sobre o axente que realiza o gasto e a súa natureza.

b) Para cada programa de gasto estableceranse os obxectivos que se pretenden conseguir cos recursos que se lle asignen, así como sempre que sexa posible os indicadores de seguimento que se consideren adecuados para analiza-lo grao de consecución dos destes.

c) Presentaranse con separación os gastos correntes e os gastos de capital, e a súa clasificación económica rexerase polos seguintes criterios:

1. Nos créditos para gastos correntes distinguiranse os de funcionamento dos servizos, os gastos financeiros e as transferencias correntes.

2. Nos créditos para gastos de capital distinguiranse os de investimentos reais, as transferencias de capital e as variacións de activos e pasivos financeiros.

Segunda.

Os estados de ingresos presentarán unha clasificación económica distinguindo os correspondentes a operacións correntes e a operacións de capital.

Artigo 50º.-Competencias das consellerías.

1. Correspóndelle á Consellería de Economía e Facenda determinar con carácter xeral as estruturas básicas dos orzamentos e os demais estados financeiros correspondentes á Comunidade, ós seus organismos autónomos e ós demais entes e sociedades públicas.
2. As distintas consellerías adoptarán as ditas estruturas básicas e desenvolveranas en función das súas propias necesidades de xestión e das dos organismos autónomos, entes e sociedades públicas a elas adscritas.
3. Os obxectivos e indicadores de seguimento ós que fai referencia o artigo 49º. Primeira. b) estableceranos as consellerías, os organismos autónomos e demais entes públicos, de acordo coa Consellería de Economía e Facenda.

Artigo 51º.-Elaboración dos orzamentos xerais.

O procedemento para a elaboración dos orzamentos xerais da Comunidade Autónoma axustarase ás seguintes normas:

1. Os órganos estatutarios da Comunidade Autónoma e as consellerías remitiranlle á de Economía e Facenda antes do 1 de xullo os seus respectivos estados de gastos debidamente documentados e axustados ás normas que lles sexan aplicables e ás directrices establecidas pola Xunta.
2. Dentro do mesmo prazo e coas mesmas formalidades indicadas no punto anterior, cada unha das consellerías remitirá:
 - a) Os anteproxectos de orzamentos de gastos e ingresos dos organismos autónomos que teñan adscritos, formando un só orzamento para cada organismo, incluíndo nos que teñan carácter comercial, industrial ou financeiro os estados financeiros a que fai referencia o artigo 82º da presente lei
 - b) Os anteproxectos de orzamentos de ingresos e gastos dos entes públicos ós que fai referencia o artigo 12º desta lei que lle estean adscritos.c) Os anteproxectos de orzamentos de explotación e capital das sociedades públicas que teñan adscritas.
3. O anteproxecto de orzamento de ingresos da Comunidade Autónoma no que se recolla a estimación dos recursos derivados das súas fontes xerais de financiamento elaborarao a Consellería de Economía e Facenda.
4. Tendo en conta os estados de ingresos e gastos mencionados e o marco macroeconómico no que se conteña a previsible actividade económica do exercicio orzamentario seguinte, a Consellería de Economía e Facenda

formulará o anteproxecto de lei de orzamentos xerais da Comunidade Autónoma e someterao a acordo da Xunta.

5. Xunto co anteproxecto de lei de orzamentos xerais da Comunidade Autónoma remitiráselle ó Consello da Xunta a seguinte documentación:

- a) A conta consolidada dos orzamentos xerais da Comunidade Autónoma.
 - b) Unha memoria explicativa do seu contido e das principais diferencias existentes neles en relación co orzamento en vigor.
 - c) A liquidación dos orzamentos do ano anterior e un avance dos do exercicio corrente.
 - d) Un informe económico e financeiro
 - e) Un anexo de investimentos reais, que conterá a valoración dos proxectos de investimento público que se van realizar e a súa distribución territorial. No caso de investimentos plurianuais, indicárase o investimento de cada ano.
- Dentro do dito anexo de investimentos reais distinguíranse os proxectos de investimento en vinculantes e non vinculantes. Os créditos destinados a proxectos de investimento ós que se lles dea carácter vinculante non poderán destinarse ó financiamento doutros proxectos, agás por autorización do conselleiro de Economía e Facenda. Trimestralmente comunicárase á Comisión 3ª, de Economía, Facenda e Orzamentos, do Parlamento de Galicia a relación das autorizacións realizadas, no caso de as haber.
- f) Un anexo de transferencias.
 - g) Un anexo de persoal.

Artigo 52º.-Remisión ó Parlamento.

O proxecto de lei de orzamentos xerais da Comunidade Autónoma, xunto coa documentación establecida no número 5 do artigo anterior, remitiráselle ó Parlamento de Galicia antes do 20 de outubro, para os efectos do artigo 53º.1 do Estatuto de autonomía de Galicia.

Artigo 53º.-Orzamentos das deputacións provinciais.

A Xunta remitiralle igualmente ó Parlamento de Galicia os orzamentos das deputacións provinciais, para os efectos previstos na disposición adicional terceira do Estatuto de autonomía e na Lei 5/1997, do 22 de xullo, de Administración local de Galicia.

Artigo 54º.-Prórroga dos orzamentos xerais.

Se a lei de orzamentos xerais non fose aprobada polo Parlamento de Galicia antes do primeiro día do exercicio económico no que teña que aplicarse, consideraranse automaticamente prorrogados os do exercicio inmediato anterior.

1. A Consellería de Economía e Facenda poderá elaborar, se é o caso, os correspondentes estados de gastos nos que se detallarán os importes dos créditos prorrogados. Os ditos importes serán o resultado de realizar nos créditos iniciais do orzamento prorrogado as operacións seguintes:

a) Excluíranse aqueles gastos que correspondan a actuacións que deban quedar ultimadas ó finaliza-lo exercicio os orzamentos do cal se prorrogan, así como aqueles que non se consideren necesarios para o exercicio que se inicia.

b) Nos indicados estados de gastos incluíranse aqueles créditos que correspondan a actuacións de urxente iniciación ou cobertura, sempre que teñan cabida dentro das baixas motivadas polo indicado na alínea a) anterior.

c) O conselleiro de Economía e Facenda determinará qué modificacións orzamentarias das realizadas durante o exercicio os orzamentos do cal se prorrogan se consolidarán nos estados de gastos a que fai referencia a alínea a).

2. Durante o período de prórroga seralles aplicable ós estados de gastos resultantes do disposto no número anterior o contido no capítulo II deste título III.

3. Unha vez aprobados os orzamentos xerais da Comunidade procederase a imputarlles a estes as operacións realizadas durante o período de prórroga, de acordo coas instrucións que para o efecto dicte a Consellería de Economía e Facenda.

No caso de non existir nos orzamentos aprobados créditos ós que lles imputar expedientes de gasto tramitados durante o período de prórroga, a consellería ou o organismo autónomo afectado propoñeralle á Consellería de Economía e Facenda aqueles créditos do orzamento aprobado con cargo ós cales deberá efectuarse a imputación.

4. A Consellería de Economía e Facenda confeccionará así mesmo os estados de ingresos que terán vixencia durante o período de prórroga e que se elaborarán en función das previsións que poidan derivarse ben da liquidación dos orzamentos de ingresos do exercicio prorrogado ou de calquera outro dato válido para sustenta-las ditas previsións, sempre que

non supoña a introducción de ningún cambio na normativa legal vixente durante o exercicio do cal se prorroga o orzamento.

5. O texto da Lei de orzamentos correspondente ós que se prorrogan tamén se prorrogará nos seus propios termos, excepto aquelas disposicións que polas súas propias características só puidesen ter exclusiva vixencia durante o respectivo ano natural.

Artigo 55º.-Dereitos e obrigas recoñecidas⁹.

1. Os dereitos liquidados e as obrigas recoñecidas aplicaranse ós orzamentos polo seu importe íntegro, quedando prohibido atender obrigas mediante minoración dos dereitos que se van liquidar ou xa ingresados, a non ser por autorización expresa dunha lei.

2. Exceptúanse do disposto no punto anterior as devolucións de ingresos que se declaren indebidos por tribunal ou autoridade competentes e o reembolso do custo das garantías achegadas polos contribuíntes para obter a suspensión cautelar do pagamento de débedas tributarias impugnadas, en canto estas sexan declaradas improcedentes e a dita declaración adquiera firmeza.

3. Para os efectos deste artigo entenderase por importe íntegro o que resulte despois de aplica-los beneficios fiscais que sexan procedentes, os que deberán ser obxecto de contabilización independente. O importe dos beneficios fiscais que afecten ós tributos propios da Comunidade Autónoma incluíranse na lei de orzamentos xerais da Comunidade Autónoma.

Capítulo II. Dos créditos e das súas modificacións

Artigo 56º.-Autorización de créditos.

1. Os créditos consignados nos estados de gastos destinaranse exclusivamente ás finalidades específicas para as que foron autorizados pola lei de orzamentos ou polas modificacións aprobadas conforme esta lei.

2. Os créditos autorizados nos programas de gastos teñen carácter limitativo e vinculante no nivel de concepto. Sen embargo, os créditos destinados a gastos de persoal, excepto os que se refiren a incentivos ó rendemento, e os gastos en bens correntes e servizos terán carácter vinculante no nivel de artigo.

3. No orzamento correspondente ós servizos transferidos do Insalud a vinculación anterior entenderase referida ós seus grupos de programas, atendidos o alcance e grao de pormenor da súa estrutura na citada

⁹ Apartado 2 modificado polo artigo 4 da lei 8/1999, de 30 de decembro

clasificación, en tanto en canto a dita estrutura difira da establecida con carácter xeral para a Comunidade Autónoma.

4. En todo caso terán carácter vinculante, co nivel de desagregación económica co que aparezan nos estados de gastos, os créditos destinados a atencións protocolarias e representativas e os declarados ampliáveis conforme o artigo 64º desta lei.

Artigo 57º.-Nulidade de obrigas.

1. Non poderán adquirirse compromisos de gastos por contía superior ó importe dos créditos figurados os estados de gastos, sendo nulos de pleno dereito os actos administrativos e as disposicións xerais con rango inferior a lei que infrinxan a expresada norma, sen prexuízo das responsabilidades a que haxa lugar.

2. Exceptúanse do disposto no número 1 anterior aqueles compromisos de gastos que regulamentariamente se determinen, cando a imputación corresponda a créditos ampliáveis ou que se adquiran como consecuencia das necesidades propias do normal funcionamento dos servizos e o seu importe exacto sexa de difícil previsión por corresponder a obrigas de tracto sucesivo.

Artigo 58º.-Gastos plurianuais¹⁰.

1. Poderán adquirirse compromisos de gastos de carácter plurianual, aínda que a súa execución deba iniciarse no exercicio seguinte, cando o seu contido coincida cos que a seguir se especifican:

a) Investimentos e transferencias de capital.

b) Transferencias correntes derivadas de normas con rango de lei, ou que se concedan a través de convocatorias ou do asinamento de convenios, logo da autorización do compromiso plurianual por parte do Consello da Xunta.

c) Gastos en bens e servizos cuxa contratación baixo as modalidades establecidas na Lei de contratos do sector público non poida ser estipulada ou resulte antieconómica por prazo que comprenda un só exercicio orzamentario.

d) Arrendamentos de bens inmobles que vaian ser utilizados por organismos ou servizos da comunidade autónoma.

¹⁰ Apartados 1 e 3 modificados pola disposición final 1.1 da lei 16/2008, de 23 de decembro
Apartado 6 modificado polo artigo 21 da lei 3/2002, de 29 de abril
Ap. 8 engadido por art. 11 da Lei 15/2010, de 28 de decembro

e) Cargas financeiras derivadas de operacións de endebedamento da Comunidade ou dos seus organismos autónomos.

f) Activos financeiros.

g) Convenios con universidades e outras institucións ou centros docentes cando aqueles deban executarse durante cursos académicos coincidentes con dous exercicios orzamentarios.

2. A autorización ou realización dos gastos de carácter plurianual subordinarase ós créditos que para cada exercicio se consignen nos orzamentos xerais da Comunidade Autónoma.

3. O número de exercicios aos que se poden aplicar os gastos incluídos nas letras a), b), c), f) e g) do número 1 non poderá ser superior a catro.

O gasto que nestes casos se comprometa con cargo a exercicios futuros non poderá exceder o resultado de lle aplicar ao crédito inicial, a nivel de concepto, as seguintes porcentaxes: no exercicio inmediato seguinte o 70%, no segundo exercicio o 60% e nos exercicios terceiro e cuarto o 50%. Tampouco poderá ser inferior ao 10% do importe total do expediente de gasto, en ningún dos anos aos que se estenda a súa execución material, agás, se é o caso, no derradeiro exercicio.

O total dos importes comprometidos con cargo a exercicios futuros no conxunto dos conceptos que definen un nivel de vinculación non poderá superar as porcentaxes arriba indicadas, calculadas sobre o crédito inicial dese conxunto de conceptos

Nos contratos de obra de carácter plurianual, con excepción dos realizados baixo a modalidade de aboamento total do prezo, efectuarase unha retención adicional de crédito do 10 % do importe de adxudicación, no momento en que esta se realice. Esta retención aplicarase ao exercicio en que finalice o prazo fixado no contrato para a terminación da obra ou ao seguinte, segundo o momento en que se prevexa realizar o pagamento da certificación final. Estas retencións computarán dentro das porcentaxes establecidas neste artigo.

4. Tamén poderá ser diferido o pagamento do prezo de compra das adquisicións de bens inmobles cando o importe exceda de 350 millóns de pesetas, sen que en ningún caso o desembolso inicial no momento de asina-la da escritura poida ser inferior ó 30% do prezo, podendo distribuírse libremente o resto ata en catro anualidades sucesivas ós respectivos vencementos dentro das limitacións do punto anterior.

5. Con independencia do establecido nos números anteriores para os programas e proxectos de gastos de capital que se especifiquen nas leis de

orxamentos, poderán adquirirse compromisos de gastos que teñan que estenderse a exercicios futuros ata o importe que para cada unha das anualidades se determine.

Para estes efectos, cando nos créditos orxamentarios se encontren incluídos proxectos das características sinaladas anteriormente, as porcentaxes a que se refire o número 3 deste artigo aplicaranse sobre os ditos créditos, una vez deducida a anualidade correspondente a estes proxectos.

6. O Consello da Xunta, por proposta do conselleiro de Economía e Facenda, poderá modifica-las porcentaxes sinaladas no número 3 deste artigo e os importes que se fixen conforme o disposto no número 5, así como modifica-lo número de anualidades en casos especialmente xustificados, por petición da correspondente consellería e logo dos informes que se xulguen oportunos, e, en todo caso, do da dirección xeral competente en materia de orxamentos.

Este procedemento será igualmente de aplicación no caso dos contratos de obras que se efectúen baixo a modalidade de aboamento total deles, segundo o previsto no artigo 99.2 do texto refundido da Lei de contratos das administracións públicas, aprobado polo Real decreto lexislativo 2/2000, do 16 de xuño, ben se pacte o aboamento total do prezo dunha soa vez ou se fraccione en distintas anualidades, que non poderán ser superiores a dez desde a data fixada para a conclusión das obras.

7. Os compromisos de gastos de carácter plurianual a que fai referencia o presente artigo serán adecuadamente contabilizados de forma independente.

8. O Consello da Xunta, por proposta da persoa titular da consellería competente en materia de facenda, poderá establecer unhas porcentaxes de límite de compromiso de gasto a exercicios futuros inferiores, logo da xustificación da súa necesidade, para garantir a senda de estabilidade orxamentaria comprometida no marco orxamentario plurianual.

Artigo 59º.-Anulación de créditos.

1. Os créditos destinados a atender gastos que no último día do exercicio orxamentario non estean afectados ó cumprimento de obrigas recoñecidas quedarán anulados de pleno dereito, salvo as excepcións recollidas no artigo 71º da presente lei.

2. Malia o indicado no número anterior, a anulación de créditos que por disposición legal teñan o carácter de incorporables non impedirá a continuación da tramitación en forma provisional de expedientes de gastos

con base nos mesmos, condicionados a que ó dictarse o acordo de autorización do compromiso de gasto exista crédito adecuado e suficiente.

En ningún caso esta tramitación provisional poderá xerar dereitos a favor de terceiros.

Artigo 60º.-Regulación de obrigas¹¹.

1. Con cargo ós créditos consignados nos estados de gastos só poderán contraerse obrigas derivadas de adquisicións, obras, prestacións de servizos e demais gastos en xeral que fosen realizados no ano natural do correspondente exercicio orzamentario.

2. Sen embargo, aplicaráselles ós créditos do orzamento vixente no momento da expedición de ordes de pagamento as seguintes obrigas:

a) As que resulten do recoñecemento e da liquidación de atrasos a favor do persoal que perciba as súas retribucións con cargo ós orzamentos xerais da Comunidade Autónoma.

b) As derivadas de compromisos de gastos debidamente adquiridos en exercicios anteriores.

c) As que teñan a súa orixe en sentencias xudiciais.

Naqueles casos nos que non exista crédito adecuado no exercicio corrente, por iniciativa da consellería correspondente, o conselleiro de Economía e Facenda poderá determina-los créditos ós que se lles deberá imputa-lo pagamento destas obrigas

Artigo 61º.-Normativa aplicable.

1. As modificacións dos créditos orzamentarios axustaranse ó disposto nesta lei e nas leis anuais de orzamentos.

2. Todo acordo de modificación orzamentaria deberá indicar expresamente, ademais da sección ou ente público a que se refira, o programa, servizo ou organismo autónomo, artigo, concepto e subconcepto, se é o caso, afectados por ela, incluso naqueles casos nos que o crédito se consigne ou sexa vinculante no nivel de artigo.

As limitacións establecidas no artigo 68º desta lei entenderanse referidas no nivel de concepto para aqueles casos nos que a vinculación establecida o sexa no nivel de artigo.

¹¹ Apartado 2 modificado polo artigo 4 da lei 5/2000, de 28 de decembro

A correspondente proposta de modificación orzamentaria deberá expresar ineludiblemente a súa incidencia na consecución dos obxectivos previstos, así como as razóns que a xustifican.

Artigo 62º.-Créditos extraordinarios e suplementos.

1. Cando deba realizarse algún gasto con cargo ós orzamentos xerais da Comunidade Autónoma que non poida demorarse ata o exercicio seguinte e non exista crédito nos estados de gastos, ou sexa insuficiente e non ampliable o consignado, o conselleiro de Economía e Facenda, logo de informe da dirección xeral competente en materia de orzamentos, someterá ó acordo da Xunta, para a súa remisión ó Parlamento, un proxecto de lei de concesión dun crédito extraordinario no primeiro caso ou dun suplemento de crédito no segundo, no que se especificarán necesariamente os recursos con que se financiará o gasto que por estas causas se xera, e o detalle do concepto orzamentario que se debe crear ou que é suplementado.

2. Malia o indicado no punto anterior, se a necesidade de crédito extraordinario ou de suplemento de crédito se produce nun organismo autónomo e estes non supoñen aumento nos créditos do orza mento da Comunidade Autónoma, observaranse as seguintes normas:

a) A súa concesión será facultade do conselleiro de Economía e Facenda se o seu importe non excede do 5% do orzamento de gastos do organismo autónomo correspondente, e da Xunta de Galicia cando, superando a dita porcentaxe, non excede o 10% do citado orzamento de gastos. As ditas porcentaxes aplicaranse de forma conxunta e acumulada para ámbalas dúas clases de modificacións de crédito e ó longo do mesmo exercicio orzamentario.

b) No expediente de modificación orzamentaria emitirá informe a consellería á que estea adscrito o organismo autónomo que o promova, xustificando debidamente a necesidade e urxencia do gasto e propoñendo os recursos con que se financiará o incremento que se propón.

c) A Xunta de Galicia daralle conta trimestralmente ó Parlamento de Galicia dos créditos extraordinarios e suplementos de crédito concedidos ó abeiro do previsto na alínea a) deste número.

Artigo 63º.-Anticipos de Tesourería.

A Xunta de Galicia, por proposta do conselleiro de Economía e Facenda, poderá excepcionalmente conceder anticipos de Tesourería para atender gastos inaprazables, ata un límite do 2% dos créditos autorizados pola Lei de orzamentos xerais da Comunidade, nos seguintes casos:

a) Cando, dentro da tramitación do expediente de crédito extraordinario ou suplemento de crédito, recaese acordo favorable da Xunta para remitirllle ó Parlamento o correspondente proxecto de lei.

b) Cando se promulgue unha lei na que se establezan obrigas que para o seu cumprimento sexa precisa a concesión dun crédito extraordinario ou dun suplemento de crédito.

c) Se o Parlamento de Galicia non aprobase o proxecto de lei de concesión de crédito extraordinario ou do suplemento de crédito, o importe do anticipo de Tesourería será cancelado mediante minoración nos créditos que ocasionen menor trastorno nos servicios públicos da respectiva consellería ou organismo autónomo.

Artigo 64º.-Créditos ampliables.

1. Malia o disposto nos artigos 56º e 57º desta lei, terán excepcionalmente a condición de créditos ampliables:

a) Aqueles que se especifiquen de maneira singular na lei de orzamentos xerais da Comunidade Autónoma e coas condicións que nela se determinen.

b) Os que se destinen a cubri-los gastos dos servicios traspasados pola Administración do Estado, cando sexan ampliadas as transferencias nas respectivas materias e polo importe do custo efectivo de tódalas ampliacións, mentres este non se integre na base de cálculo para obter a porcentaxe da participación nos ingresos do Estado.

c) As cotas de Seguridade Social e a prestación familiar, así como as achegas que, se é o caso, lle corresponda efectuar á Comunidade Autónoma ó réxime de previsión social dos seus funcionarios.

d) Os que se destinen ó pagamento de xuros, amortizacións do principal e gastos derivados da débeda pública emitida pola Comunidade Autónoma ou a operacións de crédito concertadas por ela.

e) Os créditos destinados á cobertura de necesidades de toda orde motivadas por sinistros, catástrofes ou outros de recoñecida urxencia, correspondentes a gastos en bens correntes e de servicios.

f) Os destinados ó pagamento de produtos farmacéuticos procedentes de receitas médicas.

g) Os créditos dos que a súa execución corresponda a unha consellería e que a súa contía se module pola achega doutras consellerías ou organismos autónomos, logo de retención do crédito correspondente nos

estados de gasto afectados. A estes créditos non lles serán aplicables as limitacións a que se refire o artigo 68º desta lei.

2. O expediente de ampliación de créditos deberá establece-la fonte de financiamento da dita ampliación, distinguindo se este se financia con retencións noutros créditos, con maiores recursos que se vaian obter, con remanente de Tesourería, con endebedamento dentro dos límites autorizados ou con outras formas de financiamento que non entrañen déficit orzamentario.

Artigo 65º.-Competencias do Consello da Xunta.

1. Correspóndelle ó Consello da Xunta, por proposta do conselleiro de Economía e Facenda, e por iniciativa das consellerías correspondentes:

a) Autorizar transferencias de créditos entre programas incluídos en distinto grupo de función, correspondentes a servicios ou organismos autónomos dunha mesma consellería.

b) Autorizar transferencias de créditos entre un ou varios programas incluídos na mesma función, correspondentes a servicios ou organismos autónomos de diferentes consellerías.

c) Autorizar transferencias de crédito entre programas incluídos en distintas funcións, correspondentes a servicios ou organismos autónomos de diferentes consellerías, sempre que se trate de reorganizacións administrativas ou que se produzan como consecuencia da aplicación dos recursos procedentes do Fondo Europeo de Desenvolvemento Rexional ou do Fondo Social Europeo.

d) Autorizar transferencias de créditos por proposta do conselleiro de Economía e Facenda das dotacións non utilizadas nos programas das distintas seccións do orzamento ós distintos conceptos do programa de imprevistos e funcións non clasificadas, habilitando os créditos que sexan necesarios para a súa posterior reasignación.

2. De cada modificación acordada en virtude do disposto neste artigo daráselle conta de modo singular, no prazo máximo de trinta días, á Comisión de Economía, Facenda e Orzamentos, con remisión de copia do correspondente expediente.

Artigo 66º.-Facultades da Consellería de Economía e Facenda.

Correspóndenlle ó conselleiro de Economía e Facenda, ademais das competencias xenéricas atribuídas ós titulares das consellerías, as seguintes de carácter específico:

a) Resolve-los expedientes de modificacións orzamentarias, nos supostos nos que estes estean atribuídos ós titulares das distintas consellerías e exista discrepancia na consellería respectiva co informe da Intervención Delegada.

b) Autorizar transferencias de crédito entre un ou varios programas incluídos na mesma ou distinta función, dentro do mesmo grupo de funcións, correspondentes a servicios ou organismos autónomos dunha mesma consellería, coa creación de novos conceptos orzamentarios, se isto fose preciso.

c) Autorizar transferencias de créditos desde o programa de imprevistos e funcións non clasificadas ós conceptos e artigos dos demais programas de gasto, calquera que sexa a función ou sección a que corresponda.

A consellería ou o organismo autónomo que solicite a transferencia deberá xustifica-la imposibilidade de atende-las insuficiencias mediante reaxuste dos seus créditos. Para tal efecto deberá procederse a unha revisión de conxunto dos oportunos programas de gasto, poñendo de manifesto as desviacións que na consecución dos obxectivos previstos motivaría a modificación orzamentaria proposta.

d) Introducir, logo de informe da consellería correspondente, as variacións que sexan precisas nos orzamentos de servicios transferidos do Insero e do Insalud, co obxecto de adaptalos ós resultantes da aprobación polas Cortes Xerais dos orzamentos xerais da Seguridade Social.

e) Autoriza-las incorporacións de crédito previstas no artigo 71º desta lei.

f) Autoriza-las xeracións de crédito previstas nos artigos 69º e 70º desta lei.

g) Autoriza-las ampliacións de crédito cando estes teñan tal carácter por disposición de lei.

h) Introducir nos estados de gastos as modificacións precisas para adecua-los créditos afectados por transferencias finalistas procedentes dos orzamentos xerais da Administración do Estado e das comunidades europeas, e os demais recursos de igual carácter e procedencia. Esta autorización implicará o aumento ou a diminución das consignacións previstas, así como a incorporación ou creación dos correspondentes conceptos orzamentarios se así procede.

Artigo 67º.-Facultades dos conselleiros.

1. Os titulares das consellerías poderán autorizar, logo de informe da Intervención Delegada correspondente, as transferencias de créditos entre

diferentes conceptos do capítulo II, dun mesmo programa, correspondentes a un mesmo ou diferente servizo ou organismo autónomo dependente da consellería, sempre que non afecten a créditos de atencións protocolarias ou representativas, nin supoñan desviación na consecución dos obxectivos previstos para o programa respectivo.

En tanto o capítulo II teña carácter limitativo e vinculante no nivel de artigo, esta autorización comporta a creación, se é o caso, de novos conceptos orzamentarios dos previstos na clasificación económica.

2. En caso de discrepancia co informe emitido pola intervención delegada sobre a modificación orzamentaria proposta, remitiráselle o expediente á Consellería de Economía e Facenda para os efectos previstos no artigo 66º a) da presente lei.

3. Os presidentes dos órganos estatutarios da Comunidade Autónoma terán as mesmas competencias establecidas neste artigo en relación coas modificacións orzamentarias do seu respectivo orzamento, sen prexuízo do principio de autonomía orzamentaria do Parlamento de Galicia.

4. En todo caso, unha vez autorizadas as modificacións orzamentarias incluídas nos números 1 e 3, remitiránselle á dirección xeral competente en materia de orzamentos da Consellería de Economía e Facenda, para instrumenta-la súa execución.

Artigo 68º.-Limitacións¹².

1. As transferencias de crédito de calquera clase estarán suxeitas ás seguintes limitacións:

a) Non afectarán ós créditos ampliáveis nin ós extraordinarios concedidos durante o exercicio.

b) Non poderán minorarse os créditos incorporados como consecuencia de remanentes de exercicios anteriores nin os que fosen incrementados con suplementos ou transferencias, agás cando afecten a créditos de persoal.

c) Non poderán incrementarse créditos que como consecuencia doutras transferencias fosen obxecto de minoración, agás cando afecten a créditos de persoal.

2. Respecto do orzamento dos servizos transferidos do Insalud as limitacións contidas nas alíneas b) e c) anteriores entenderanse referidas ós orzamentos totais da entidade xestora, aínda cando estes se

¹² Apartado 3 modificado pola lei 7/2002, de 27 de decembro
Ap. 3 modificado por art. 5 de Ley 5/2000, de 28 de diciembre

desenvolvan de modo descentralizado a través dos distintos centros de gastos.

3. As anteriores limitacións non afectarán as transferencias de créditos que se refiran ó programa de imprevistos e funcións non clasificadas ou realizadas ó amparo do artigo 60.2 desta lei, nin serán aplicables cando se trate de créditos modificados como consecuencia de reorganizacións administrativas, de acordos de transferencias de servicios ou que amparen gastos financiados exclusivamente ou cofinanciados con transferencias finalistas do Estado ou con fondos da Unión Europea

4. Os créditos correspondentes a financiamento condicionado estarán suxeitos ás limitacións específicas que lles sexan aplicables; de non existir estas seralles aplicable o determinado no número 1 deste artigo.

Artigo 69º.-Xeración de crédito¹³.

1. Poderán xerar crédito nos estados de gastos dos orzamentos os ingresos efectivos, os dereitos liquidados e os compromisos firmes de ingresos derivados das seguintes operacións:

a) Achegas doutras administracións públicas ou de persoas físicas ou xurídicas para financiar gastos que pola súa natureza estean comprendidos nos fins ou obxectivos encomendados á Comunidade Autónoma ou ós seus organismos autónomos.

b) Alleamento de bens da Comunidade ou dos seus organismos autónomos.

c) Prestación de servicios.

d) Reembolso dos préstamos destinados a atencións sociais e á promoción e ó fomento da actividade económica e cultural de Galicia.

e) Créditos do exterior para financiar investimentos públicos.

2. As xeracións de crédito a que se fai referencia no número anterior unicamente poderán realizarse polo exceso de ingresos sobre as cifras inicialmente orzadas, e cando deriven de operacións incluídas na alínea c) destinaranse unicamente a cubrir gastos da mesma natureza que os que se orixinaron pola prestación do servizo.

3. As xeracións de crédito efectuaranse no mesmo exercicio no que se produciu o ingreso, agás cando teña lugar no último trimestre do ano ou cando se trate de fondos procedentes da Unión Europea ou da

¹³ Apartado 2 modificado pola disposición final 1.2 da lei 16/2008, de 23 de decembro
Apartado 3 modificado polo artigo 6 da lei 5/2000, de 28 de decembro

Administración central do Estado, casos nos que se poderá xerar crédito no exercicio seguinte, sempre que se xustifique a imposibilidade de ter tramitada a xeración no mesmo exercicio no que se produciu o ingreso. Neste caso, o límite ó que se refire o punto anterior entenderase referido ó orzamento de orixe.

Artigo 70º.-Reposición.

Os ingresos derivados do reintegro de pagamentos indebidos con cargo a créditos orzamentarios poderán repoñer estes últimos nas condicións que se establezan regulamentariamente.

Artigo 71º.-Incorporacións.

1. Malia o disposto no artigo 59º desta lei, poderán incorporarse ós estados de gastos do orzamento correspondente ó exercicio inmediato seguinte:

a) Os créditos extraordinarios e os suplementos de crédito, así como as transferencias de crédito, que se concedesen ou autorizasen, respectivamente, no último mes do exercicio orzamentario e que, por causas xustificadas, non puidesen ser utilizados durante este.

b) Os créditos que recollan compromisos de gastos anteriores ó último mes do exercicio orzamentario e que non puidesen executarse á fin do exercicio económico por causas xustificadas.

Será preciso que tales compromisos de gastos acadasen a fase de disposición en contabilidade antes do último mes do exercicio.

c) Os créditos destinados a operacións de capital.

d) Os créditos autorizados en función da efectiva recadación de dereitos afectados a estes.

e) Os créditos xerados polas operacións enumeradas no artigo 69º desta lei.

2. Os remanentes incorporados segundo o previsto no número anterior unicamente poderán ser aplicados dentro do exercicio orzamentario no que a incorporación se acorde, a excepción dos que correspondan a créditos financiados polo Fondo de Compensación Interterritorial ou por fondos ou subvencións finalistas procedentes da Unión Europea ou doutras administracións públicas, que poderán ser incorporados en canto persista o dereito á percepción do ingreso que os financia.

Nos supostos a) e b) do dito número a incorporación farase para os mesmos gastos que motivaron en cada caso a concesión, a autorización e o compromiso.

3. Os créditos correspondentes a financiamento condicionado serán incorporables de acordo coa normativa que lles sexa aplicable en cada caso. De non existir esta, rexeranse polas normas desta lei.

4. O conselleiro de Economía e Facenda poderá acordar, con carácter xeral, a incorporación automática ó exercicio seguinte dos créditos a que se refire a alínea d) do número 1 anterior.

5. Das incorporacións a que se refiren os números 1 e 3 daráselle conta ó Parlamento.

Capítulo III: Execución e liquidación

Artigo 72º.-Autorización de gasto.

1. Correspóndelles ós órganos estatutarios, agás o que establezan outras leis aplicables, ós conselleiros e demais órganos da Comunidade Autónoma que tivesen dotacións diferenciadas nos seus estados de gastos autorizar os gastos referentes ós servizos ó seu cargo, excepto nos casos reservados polas leis á competencia da Xunta de Galicia, así como autorizar os actos de disposición de créditos e de recoñecemento de obrigas, e propoñerlle ó conselleiro de Economía e Facenda a ordenación dos correspondentes pagamentos.

2. Coa mesma reserva legal correspóndelles ós presidentes ou directores dos organismos autónomos da Comunidade a autorización e disposición de gastos e créditos, respectivamente, o recoñecemento de obrigas e o ordenamento dos pagamentos que lles correspondan a estes.

3. Regulamentariamente, o Consello da Xunta de Galicia poderá establecer as competencias e os trámites que debe realizar directamente a Consellería de Economía e Facenda, respecto da contabilidade e da tesourería para os organismos autónomos e entes que polas súas características se estime oportuno sen prexuízo da normativa que lles sexa aplicable.

4. As facultades ás que se fai referencia neste artigo poderán ser obxecto de delegación ou desconcentración nos termos que regulamentariamente se estableza.

Artigo 73º.-Fases do gasto.

A xestión económica e financeira dos dereitos e créditos incluídos nos orzamentos da Comunidade Autónoma e dos seus organismos autónomos estruturarase de acordo coas seguintes fases:

a) Orzamento de gastos.

1. A autorización do gasto, que é o acto en virtude do cal a autoridade competente acorda a realización dun gasto, calculado en forma certa ou aproximada, reservando para tal fin a totalidade ou unha parte do crédito orzamentario legalmente destinado a garanti-lo cumprimento das obrigas que poidan ser consecuencia daquel, tida en conta a súa natureza económica.

2. A disposición, que é o acto en virtude do que se acorda, concerta ou determina, segundo os casos, despois de cumprir-las trámites que de acordo co dereito procedan, a contía concreta que debe alcanza-lo compromiso económico para a realización de todo tipo de prestacións.

Cos actos de disposición queda formalizada a reserva do crédito por un importe e unhas condicións exactamente determinados.

3. O recoñecemento da obriga, que é a operación de contraer en contas os créditos esixibles contra a Comunidade de Galicia que deban acreditarse como contraprestación económica derivada dos acordos, dos concertos ou das normas resolutorias que determinen a disposición dun crédito, unha vez realizada e xustificada adecuadamente a correspondente prestación e efectuada a pertinente liquidación.

4. O ordenamento do pagamento, que é a operación en virtude da cal o ordenador competente, logo de proposta de pagamento realizada por quen recoñeceu a existencia da obriga, expide a orde de pagamento contra a Tesourería da Comunidade a favor do respectivo acredor.

b) Orzamento de ingresos.

1. O compromiso de ingresos, que é o acto con base no que se recoñece en contas o dereito a liquidar un determinado recurso por unha contía certa se se cumpren aquelas condicións e trámites que se prevexan nas normas legais aplicables.

2. O contraído do recurso, que é o acto polo que se liquida este e se recoñece en contas o dereito definitivo á súa percepción pola súa exacta contía.

3. A recadación do recurso, que constitúe o proceso polo que a Tesourería da Comunidade fai líquido e ingresa nas súas caixas o importe deste.

Artigo 74º.-Ordenación xeral dos pagamentos.

1. A ordenación xeral de pagamentos da Comunidade correspóndelle ó conselleiro de Economía e Facenda, podendo delega-la dita competencia de acordo cos procedementos legais aplicables.
2. Co obxecto de facilita-lo servizo de ordenamento de pagamentos, poderanse establecer ordenamentos secundarios baixo a dependencia do conselleiro de Economía e Facenda ou da autoridade na que delegue as súas competencias sobre a materia.
3. Os servizos e as funcións dos ordenamentos de pagamentos dispoñeranse regulamentariamente por proposta do conselleiro de Economía e Facenda.

Artigo 75º.-Plan de disposición.

A expedición de ordes de pagamento con cargo ó orzamento da Comunidade e dos seus organismos autónomos deberá axustarse ó plan que sobre disposición de fondos da Tesourería estableza anualmente a Consellería de Economía e Facenda.

Artigo 76º.-Tramitación.

1. As ordes de pagamento expediranse unha vez que se xustifícase documentalmentemente ante o órgano competente para recoñecer-la respectiva obriga a realización da prestación ou o dereito do acredor, conforme os acordos polos que no seu día se autorizaron e comprometeron os correspondentes gastos.
2. Os ordenadores de pagamentos poderán recibir-las propostas e libralas correspondentes ordes de pagamento mediante a utilización de procesos informáticos. Neste suposto a documentación xustificativa do gasto realizado poderá quedar naqueles centros nos que se recoñeceron as correspondentes obrigas, para a súa posterior inclusión, se é o caso, na Conta Xeral da Comunidade Autónoma ou para a súa posta á disposición dos órganos de control competentes.
3. Nos casos establecidos no número anterior, ós ordenadores de pagamentos non lles serán esixibles responsabilidades que procedan de trámites anteriores á súa participación no proceso de xestión orzamentaria, considerándose nestes casos que a referencia que no artigo 122º e seguintes desta lei se fai ás responsabilidades dos ordenadores de pagamento se entenderá referida ós órganos que recoñezan as obrigas ou propoñan o ordenamento do pagamento.

Artigo 77º.-Pagamentos para xustificar.

1. Terán o carácter de pagamentos para xustificar os fondos librados para atender gastos que non poidan ir acompañados da documentación xustificativa a que se fai referencia no artigo anterior.

2. Poderán expedirse ordes de pagamento para xustificar nos supostos seguintes:

a) Cando os documentos xustificativos non poidan achegarse antes de efectua-la proposta de pagamento.

b) Cando se considere conveniente a utilización deste sistema para axilizar significativamente a xestión dos créditos.

c) Cando as ordes de pagamento teñan por obxecto satisfacer gastos en localidades onde non existan dependencias do organismo autónomo de que se trate.

3. A Consellería de Economía e Facenda, oídas as consellerías, logo de informe da Intervención Xeral, establecerá as normas xerais que regulen a expedición de ordes de pagamento para xustificar, así como os seus límites cuantitativos e os conceptos orzamentarios ós que son aplicables.

4. As ordes de pagamento cursadas co carácter de para xustificar aplicaranse ós créditos orzamentarios que correspondan e os seus perceptores quedarán obrigados a xustifica-la aplicación das cantidades recibidas no prazo de tres meses, estando suxeitos ó réxime de responsabilidades previsto nesta lei. Nos casos excepcionais poderá concederse unha prórroga adicional por outro período igual para formalizar en todo ou en parte a citada xustificación.

5. No curso dos dous meses seguintes á data de recepción da documentación xustificativa a que se refiren os números anteriores, o órgano competente procederá á aprobación ou ó reparo da conta rendida.

6. Non terán a condición de pagamentos para xustificar as provisións de fondos de carácter permanente que se realicen a pagadorías, caixas e habilitacións para a atención de gastos periódicos ou repetitivos. Estes anticipos de caixa fixa terán a consideración de operacións extraorzamentarias e a súa contía global non poderá exceder do 10% do capítulo destinado a gastos correntes en bens e servicios do orzamento vixente en cada momento. Regulamentariamente, ordenarase o procedemento de concesión de anticipos de caixa fixa, a súa xustificación e imputación ó orzamento e demais aspectos relacionados con eles.

Artigo 78º.-Axudas e subvencións¹⁴.

¹⁴ Derogado pola disposición derogatoria 2.a) da lei 9/2007, de 13 de xuño

1. Para a concesión de axudas e subvencións con cargo ós orzamentos xerais da Comunidade Autónoma aplicaranse criterios de publicidade, concorrência e obxectividade.

Sen prexuízo de que a Xunta determine os criterios básicos, as consellerías correspondentes establecerán con carácter previo á disposición dos créditos as bases reguladoras aplicables á concesión. O seu coñecemento público asegurase na forma que se considere máis adecuada e deberán ser, en todo caso, publicadas no Diario Oficial de Galicia.

As citadas bases conterán como mínimo os seguintes extremos:

a) Obxecto da subvención.

b) Requisitos que deben reuni-los beneficiarios para a obtención da axuda ou das subvencións e forma de acreditarlos.

c) Prazo e forma de xustificación por parte do beneficiario da aplicación definitiva dos fondos recibidos, incluso os librados, se é o caso, en concepto de anticipos. d) Forma e prazos de concesión da subvención, así como a posibilidade de conceder anticipos dela.

2. Non será aplicable o disposto no número anterior cando as axudas ou subvencións teñan asignación nominativa nos orzamentos xerais da Comunidade Autónoma ou a súa concesión e contía lle sexan esixibles en virtude de normas de rango legal.

3. A obtención concorrente de subvencións ou axudas outorgadas por outras administracións ou entes públicos ou privados, nacionais ou internacionais, poderá dar lugar á modificación da resolución da concesión.

En ningún caso o importe das subvencións ou axudas concedidas poderá ser de tal contía que, illadamente ou en concorrência coas concedidas por outras administracións ou entes públicos ou privados, nacionais ou internacionais, supere o custo da actividade subvencionada que debe desenvolver-lo beneficiario, nin supere o límite legalmente establecido para cada zona do territorio galego.

4. Os perceptores de subvencións ou axudas con cargo ós orzamentos xerais da Comunidade Autónoma estarán obrigados a xustifica-la aplicación dos fondos recibidos nos prazos e nas condicións establecidos na resolución da concesión.

5. Procederá o reintegro da axuda ou subvención percibida e mailos xuros de demora nos seguintes casos:

a) Incumprimento da obriga de xustificación.

b) Obtención da subvención sen reuni-los requisitos esixidos nas bases reguladoras para a súa concesión.

c) Incumprimento da finalidade para a que a subvención foi concedida.

As cantidades que se vaian reintegrar terán a consideración de ingresos de dereito público, resultando da aplicación para a súa cobranza o previsto nos artigos 19º a 23º desta lei.

Malia o determinado nos puntos anteriores, por lei de orzamentos poderanse establecer condicións e criterios concretos en atención á escasa contía das axudas que se van conceder.

Artigo 79º.-Infraccións, sancións e réxime de responsabilidades¹⁵

Un. Infraccións.

Constitúen infraccións administrativas en materia de axudas e subvencións públicas as seguintes condutas, cando nelas interveña calquera forma de culpa:

1. Constitúen infraccións moi graves:

a) A obtención dunha axuda ou subvención con falsificación das condicións requiridas para a súa concesión ou ocultación das que a impedisen ou limitasen.

b) A non aplicación, en todo ou en parte, das cantidades ou dos bens recibidos para os fins para os que a axuda ou a subvención foi concedida, sempre que non se procedese á súa devolución sen previo requirimento.

c) A resistencia, a escusa, a obstrución ou a negativa ás actuacións de control previstas, respectivamente, nos apartados 4 e 6 do artigo 78 desta lei, cando disto derive a imposibilidade de verificar o emprego dado aos fondos percibidos, o cumprimento da finalidade e da realidade e regularidade das actividades subvencionadas ou a concorrencia de subvencións, axudas, ingresos ou recursos para a mesma finalidade procedentes de calquera outra administración ou ente público ou privado, nacionais, da Unión Europea ou de organismos internacionais.

d) A falta de entrega, por parte das entidades colaboradoras, cando así se estableza, aos beneficiarios dos fondos recibidos de acordo cos criterios previstos nas bases reguladoras da subvención.

e) As demais condutas tipificadas como infraccións moi graves na normativa da Unión Europea en materia de subvencións.

¹⁵ Derogado por [disp. derog. única.2 a\)](#) de [Ley 9/2007, de 13 de junio](#)

2. Constitúen infraccións graves:

a) O incumprimento da obriga de comunicarlle ao órgano concedente ou á entidade colaboradora a obtención de subvencións, axudas públicas, ingresos ou recursos para a mesma finalidade, á que se refire a letra e) do parágrafo catro do artigo 78 desta lei.

b) O incumprimento das condicións establecidas con alteración substancial dos fins para os que a subvención foi concedida.

c) A falta de xustificación do emprego dado aos fondos recibidos logo de transcorrer o prazo establecido para a súa presentación. d) A obtención da condición de entidade colaboradora con falsificación dos requisitos requiridos nas bases reguladoras da subvención ou ocultación dos que a impedisen.

e) O incumprimento por parte da entidade colaboradora da obriga de verificar, se é o caso, o cumprimento e a efectividade das condicións ou dos requisitos determinantes para o outorgamento das subvencións cando disto derive a obriga de reintegro.

f) As demais condutas tipificadas como infraccións graves na normativa da Unión Europea en materia de subvencións.

3. Constitúen infraccións leves os incumprimentos das obrigas recollidas nesta lei e nas bases reguladoras de subvencións cando non constitúan infraccións graves ou moi graves e non operen como elemento de graduación da sanción. En particular, constitúen infraccións leves as seguintes condutas:

a) A presentación fóra de prazo das contas xustificativas da aplicación dada aos fondos percibidos.

b) A presentación de contas xustificativas inexactas ou incompletas.

c) O incumprimento das obrigas formais que, ao non estaren previstas de forma expresa no resto de parágrafos deste artigo, sexan asumidas como consecuencia da concesión da subvención, nos termos establecidos regulamentariamente.

d) O incumprimento de obrigas de índole contable ou rexistral, en particular:

1. A inexactitude ou a omisión dunha ou varias operacións na contabilidade e nos rexistros legalmente exixidos.

2. O incumprimento da obriga de levar ou conservar a contabilidade, os rexistros legalmente establecidos, os programas e arquivos informáticos que lles sirvan de soporte e os sistemas de codificación utilizados.

3. Levar contabilidades diversas que, referidas a unha mesma actividade e exercicio económico, non permitan coñecer a verdadeira situación da entidade.

4. A utilización de contas con significado distinto do que lles corresponde, segundo a súa natureza, que dificulte a comprobación da realidade das actividades subvencionadas.

e) O incumprimento das obrigas de conservación de xustificantes ou documentos equivalentes.

f) O incumprimento por parte das entidades colaboradoras das obrigas establecidas no apartado 6 do artigo 78 desta lei que non estean previstas de forma expresa no resto de apartados deste artigo.

g) A resistencia, a obstrución, a escusa ou a negativa ás actuacións de control financeiro.

Enténdese que existen as circunstancias cando o responsable das infraccións administrativas en materia de subvencións, debidamente notificado para o efecto, realizase actuacións tendentes a dilatar, empecer ou impedir as actuacións dos funcionarios da Intervención Xeral da Comunidade Autónoma no exercicio de funcións de control financeiro.

Entre outras, constitúen resistencia, obstrución, escusa ou negativa as seguintes condutas:

1. Non achegar ou non facilitar o exame de documentos, informes antecedentes, libros, rexistros, ficheiros, xustificantes, asentos de contabilidade, programas e arquivos informáticos, sistemas operativos e de control e calquera outro dato obxecto de comprobación.

2. Non atender ningún requirimento.

3. A incomparecencia, agás causa xustificada, no lugar e tempo sinalado.

4. Negar ou impedir indebidamente a entrada ou a permanencia en locais de negocio e demais establecementos ou lugares nos que existan indicios probatorios para a correcta xustificación dos fondos percibidos polo beneficiario ou pola entidade colaboradora ou da realidade e regularidade da actividade subvencionada.

5. As coaccións ao persoal controlador que realice o control financeiro.

h) O incumprimento da obriga de colaboración por parte das persoas ou entidades ás que se refire o apartado 11 do artigo 78 desta lei, cando disto derive a imposibilidade de contrastar a información facilitada polo beneficiario ou pola entidade colaboradora.

i) As demais condutas tipificadas como infracción leve na normativa da Unión Europea en materia de subvencións.

Dous. Sancións.

1. As infraccións administrativas serán sancionadas de forma acumulativa de acordo coa seguinte escala:

A) Infraccións moi graves:

a) Multa do dobre ao triplo da cantidade indebidamente obtida ou, no caso de entidade colaboradora, dos fondos recibidos.

b) A perda, tanto no suposto de beneficiario coma de entidade colaboradora, durante o prazo de tres a cinco anos, do dereito a obter axudas ou subvencións da Administración pública da Comunidade Autónoma de Galicia ou a ser designados como entidade colaboradora.

c) Prohibición, durante un prazo de tres a cinco anos, de asinar contratos coa Administración pública da Comunidade Autónoma de Galicia.

B) Infraccións graves:

a) Multa do tanto ao duplo da cantidade indebidamente obtida ou, no caso de entidade colaboradora, dos fondos recibidos.

b) A perda, tanto no suposto de beneficiario coma de entidade colaboradora, durante o prazo dun a tres anos, do dereito a obter axudas ou subvencións da Administración pública da Comunidade Autónoma de Galicia ou a ser designados como entidade colaboradora.

c) Prohibición, durante un prazo dun a tres anos, de asinar contratos coa Administración pública da Comunidade Autónoma de Galicia.

C) Infraccións leves:

a) Multa fixa entre 75 e 6.000 euros.

b) Multa de ata o tanto da cantidade indebidamente obtida ou do importe da cantidade non xustificada ou, no caso de entidade colaboradora, dos fondos recibidos.

2. As sancións das infraccións administrativas previstas neste artigo graduaranse en atención á existencia de intencionalidade, participación e beneficio obtido, á transcendencia social e natureza dos prexuízos causados e á reincidencia na comisión de infraccións.

3. As sancións ás que se refire o parágrafo anterior enténdense sen prexuízo da obriga de reintegro prevista no artigo 78.10 desta lei, así como das indemnizacións de danos e perdas que puidesen exixirse e, se é o caso, da responsabilidade penal.

Tres. Prescrición de infraccións e sancións.

As infraccións prescribirán no prazo de catro anos, contado desde o día no que a infracción se producise.

As sancións prescribirán no prazo de catro anos, contado desde o día seguinte a aquel no que adquirise firmeza a resolución pola que se impuxo a sanción.

O prazo de prescrición interromperase consonte o establecido no artigo 132 da Lei 30/1992, do 26 de novembro, de réxime xurídico das administracións públicas e do procedemento administrativo común.

A prescrición aplicarase de oficio, sen prexuízo de que poida ser solicitada a súa declaración polo interesado.

Catro. Réxime de responsabilidades.

1. Serán responsables da obriga de reintegro os beneficiarios ou, se é o caso, as entidades colaboradoras nos termos e casos previstos no apartado 10 do artigo 78 desta lei.

Os membros das persoas e das entidades previstas no parágrafo segundo e cuarto do apartado 4 do artigo 78 desta lei responderán solidariamente da obriga de reintegro do beneficiario en relación coas actividades subvencionadas que se comprometesen a efectuar.

Responderán solidariamente da obriga de reintegro os representantes legais do beneficiario cando este carecese de capacidade de obrar.

Responderán solidariamente os membros, os partícipes ou os cotitulares das entidades ás que se refire o parágrafo cuarto do apartado 4 do artigo 78 desta lei en proporción ás súas respectivas participacións, cando se trate de comunidades de bens ou calquera outro tipo de unidade económica ou patrimonio separado.

2. Serán responsables das infraccións administrativas en materia de subvencións as persoas físicas ou xurídicas, públicas ou privadas, así como os entes sen personalidade aos que se refire o parágrafo cuarto do apartado 4 do artigo 78 desta lei, que por acción ou omisión incorran nos supostos tipificados como infraccións nesta lei, e, en particular, as seguintes:

a) Os beneficiarios de subvencións, así como os membros das persoas ou das entidades previstas nos parágrafos segundo e cuarto do apartado 4 do artigo 78 desta lei, en relación coas actividades subvencionadas que se comprometesen a realizar.

b) As entidades colaboradoras.

c) O representante legal dos beneficiarios de subvencións que carezan de capacidade de obrar.

d) As persoas ou as entidades relacionadas co obxecto da subvención ou a súa xustificación obrigadas a prestaren colaboración e facilitaren canta documentación lles sexa requirida en cumprimento do disposto no apartado 11 do artigo 78 desta lei.

Responderán solidariamente da sanción pecuniaria os membros, os partícipes ou os cotitulares das entidades ás que se refire o parágrafo terceiro do apartado 4 do artigo 78 desta lei en proporción ás súas respectivas participacións, cando se trate de comunidades de bens ou calquera outro tipo de unidade económica ou patrimonio separado.

3. Serán responsables subsidiariamente da obriga de reintegro e das sancións pecuniarias os administradores ou aqueles que teñan a representación legal das persoas xurídicas, de acordo coas disposicións legais ou estatutarias que lles resulten aplicables, que non realizan os actos necesarios que fosen da súa incumbencia para o cumprimento das obrigas infrinxidas, adoptasen acordos que fixesen posibles os incumprimentos ou consentisen os de quen deles dependa.

Así mesmo, os que teñan a representación legal das persoas xurídicas, de acordo coas disposicións legais ou estatutarias que lles resulten aplicables, que cesasen nas súas actividades responderán subsidiariamente en todo caso das obrigas de reintegro destas.

4. No caso de sociedades ou entidades disoltas e liquidadas, as súas obrigas de reintegro e sancións pendentes transmitiráselles aos socios ou partícipes no capital, que responderán delas solidariamente e ata o límite do valor da cota de liquidación que se lles adxudicase ou debese adxudicar.

5. No caso de sociedades ou entidades disoltas e liquidadas nas que a lei non limita a responsabilidade patrimonial dos socios, os partícipes ou os cotitulares, as sancións pendentes transmitiránelles a estes, que quedarán obrigados solidariamente ao seu cumprimento.

6. As accións ou as omisións tipificadas nesta lei non darán lugar á responsabilidade por infracción administrativa en materia de subvencións nos seguintes supostos:

a) Cando se realicen por quen careza de capacidade para obrar.

b) Cando concorra forza maior.

c) Cando deriven dunha decisión colectiva, para quen salvase o seu voto ou non asistise á reunión na que se tomou aquela.

7. A responsabilidade derivada das infraccións extínguese polo pagamento ou o cumprimento da sanción, por prescrición ou por falecemento.

Cinco. Órganos competentes para o exercicio da potestade sancionadora.

1. Será competente para a resolución do procedemento sancionador, nas infraccións leves e graves, o titular do departamento que concedese a axuda ou a subvención ou ao que estivese adscrito o órgano concedente. A resolución das infraccións moi graves, así como a daquelas subvencións que autorizase, calquera que fose a cualificación xurídica da infracción, é competencia do Consello da Xunta.

2. A imposición das sancións efectuarase mediante expediente administrativo, no que, en todo caso, se lle dará audiencia ao interesado antes de ditar o acordo correspondente, e que será tramitado consonte o disposto na lexislación de carácter xeral que regule o procedemento sancionador. Os acordos de imposicións de sancións poñerán fin á vía administrativa.

3. O expediente iniciarase de oficio, como consecuencia da actuación investigadora desenvolvida polo órgano concedente ou pola entidade colaboradora, así como das actuacións de control financeiro efectuadas pola Intervención Xeral da Comunidade Autónoma e dos procedementos fiscalizadores do Tribunal de Contas e do Consello de Contas.

4. Nos supostos nos que a conduta puidese ser constitutiva de delito, a administración pasará o tanto de culpa á xurisdición competente e acordará a suspensión do procedemento sancionador ata que recaia resolución xudicial firme, teña lugar o sobresemento ou o arquivo das actuacións ou se produza a devolución do expediente polo Ministerio Fiscal.

A pena imposta pola autoridade xudicial excluírá a imposición de sanción administrativa se se lle impuxo ao mesmo suxeito polos mesmos feitos e idéntico fundamento aos considerados no procedemento sancionador. De non estimarse a existencia de delito, a administración iniciará ou continuará o expediente sancionador con base nos feitos que os tribunais considerasen probados.

5. No non previsto neste artigo, será aplicable o establecido na lexislación xeral sobre potestade sancionadora vixente en cada momento».

Con independencia da súa contía e antes de que se proceda á tramitación da fase de proposta de pagamento realizadas por quen recoñeceu a existencia da obriga, os beneficiarios das subvencións terán que acreditar que se atopan ó corrente das súas obrigas tributarias e sociais e que non teñen pendente de pagamento ningunha débeda, por ningún concepto, coa Administración pública da Comunidade Autónoma.

Artigo 80º.-Liquidación.

1. O orzamento de cada exercicio liquidarase en canto á recadación de dereitos liquidados e ó pagamento de obrigas recoñecidas ata o 31 de decembro do ano natural correspondente, e quedarán a cargo da Tesourería da Comunidade Autónoma os dereitos pendentes de cobro e as obrigas pendentes de pagamento segundo as súas respectivas contraccións.

2. Non obstante, aplicaranse ó exercicio corrente os ingresos procedentes de dereitos liquidados que non sexan esixibles no momento do pechamento do exercicio orzamentario en virtude do aprazamento, dos fraccionamentos e das moratorias legalmente concedidos, así como os que se encontren dentro do prazo legal para realiza-lo ingreso en período voluntario. Neste suposto, deberase proceder a dar de baixa os indicados dereitos nas contas xustificativas da xestión de recursos imputables ó exercicio que se cerra, antes da súa inclusión nas contas do exercicio seguinte.

3. Os demais ingresos que se realicen unha vez cerrado o exercicio orzamentario respectivo quedarán desafectados do destino específico que, se é o caso, lles correspondese, sen prexuízo do seu recoñecemento e nova afectación con cargo ó orzamento do exercicio en curso, naqueloutros supostos que así se determinen.

Artigo 81º.-Remanentes de Tesourería.

1. O remanente de Tesourería da Comunidade ou de cada un dos seus organismos autónomos administrativos con referencia a un exercicio orzamentario determinado estará formado pola suma das dispoñibilidades

líquidas e maillos dereitos recoñecidos pendentes de cobro, menos as obrigas recoñecidas pendentes de pagamento, segundo a situación que os mesmos presenten ata o 31 de decembro do exercicio anterior.

2. Entenderase por remanente de Tesourería dispoñible aquel que non estea afectado ó financiamento específico de determinados gastos.

O remanente de Tesourería dispoñible poderá afectarse na súa totalidade ou en parte ó financiamento do orzamento inicial de gastos ou ó financiamento de modificacións orzamentarias, unha vez que sexa suficientemente comprobada a súa dispoñibilidade.

3. A diferenza que en cada momento exista entre o remanente dispoñible e o afectado ó financiamento do orzamento inicial ou de modificacións orzamentarias ó longo do exercicio constituirá o remanente líquido.

4. No caso de resultar un remanente de Tesourería negativo ó longo do exercicio, o organismo autónomo afectado instruirá o oportuno expediente de modificación orzamentaria ante a Consellería de Economía e Facenda, no que se propoñerá a baixa naqueles créditos que considere adecuados para o financiamento daquel.

No orzamento que non sexa de organismos autónomos, o Consello da Xunta, por proposta da Consellería de Economía e Facenda, dará de baixa créditos das distintas consellerías. De non ser posible, no orzamento seguinte compensaranse con menores gastos.

Capítulo IV: Normas de especial aplicación para os organismos autónomos de carácter comercial, industrial, financeiro ou análogo

Artigo 82º.-Orzamentos dos organismos autónomos.

1. Dos orzamentos dos organismos autónomos comerciais, industriais, financeiros ou análogos formarán parte os seguintes estados financeiros:

- a) Conta de operacións comerciais.
- b) Conta de explotación.
- c) Estado demostrativo da variación do fondo de manobra.
- d) Cadro de financiamento.

2. O resultado que se derive dos estados financeiros correspondentes ás alíneas a) e c) do número anterior terá o adecuado reflexo no orzamento de ingresos do organismo autónomo respectivo.

3. As operacións propias da actividade específica destes organismos, recollidas na conta de operacións comerciais, non estarán sometidas ó réxime de limitacións establecido no artigo 56º desta lei para os créditos incluídos nos estados de gastos dos seus orzamentos.

4. A Consellería de Economía e Facenda establecerá as estruturas dos estados financeiros indicados adaptados ás súas distintas especialidades, así como os criterios xerais que se aplicarán para a imputación de gastos á conta de operacións comerciais, segundo o principio xeral de que, agás os gastos xerais de persoal, se lle poderán imputar a esta todos aqueles gastos que forman parte directa ou indirectamente do custo dos produtos vendidos, dos servizos prestados ou dos bens producidos.

5. O exercicio orzamentario coincidirá co ano natural, sen prexuízo dos axustes necesarios cando as operacións que realice o organismo autónomo estean vinculadas a un ciclo productivo distinto que non poderá ser superior a doce meses.

Capítulo V: Normas de especial aplicación ás sociedades públicas

Artigo 83º.-Programas de sociedades públicas.

1. As sociedades a que se refire o número 1 do artigo 12º desta lei elaborarán anualmente un programa de actuación, investimentos e financiamento e a súa finalidade será a de mostra-la planificación xeral da súa actividade a un nivel de agregación adecuado que permita apreciar os obxectivos que vai conseguir a sociedade a medio prazo e no ano económico correspondente ó exercicio orzado.

2. A estrutura dos programas de actuación, investimentos e financiamento determinará a Consellería de Economía e Facenda e terá, polo menos, o seguinte contido:

a) Un estado no que se recollan os investimentos reais e financeiros que se prevexan dentro dun marco plurianual.

b) Un estado no que, para o mesmo período, se conteñan as súas fontes de financiamento, con especificación das achegas de calquera clase que se prevexan recibir da Comunidade ou dos seus organismos autónomos.

c) Unha exposición dos obxectivos que se deben acadar no dito período plurianual e das características básicas da súa actividade económica.

d) Unha memoria da avaliación económica dos investimentos programados durante o período.

3. Estas sociedades elaborarán ademais, anualmente, un orzamento de explotación, que detallará o contido da súa conta de explotación, e un orzamento de capital, no que se especificarán as orixes e a aplicación dos seus fondos.

4. Os orzamentos de capital mencionados no número anterior recollerán cun maior detalle as cifras contidas na primeira anualidade do programa de actuación, investimentos e financiamento, adaptando as ditas cifras ás posibilidades reais de financiamento que resulten do proceso de elaboración orzamentaria.

As estimacións contidas nos orzamentos de explotación e de capital das sociedades públicas remitiráselle, para o seu coñecemento e aprobación, ó Parlamento de Galicia formando parte dos orzamentos xerais da Comunidade Autónoma.

As sociedades públicas que se creen ó longo do exercicio adaptarán a súa actividade durante a parte do ano natural correspondente ó que prevexa o seu programa de actuación, investimentos e financiamento.

5. As variacións nos orzamentos a que se refire o número 3 deste artigo que non afecten a subvencións dos orzamentos xerais da Comunidade Autónoma e que supoñan incremento ou diminución nos gastos de persoal, investimentos reais ou financeiros e endebedamento neto sobre as inicialmente previstas serán autorizadas polo conselleiro de Economía e Facenda cando o seu importe non exceda do 10% de cada unha das clases de gastos antes indicados que se propoñan modificar, e pola Xunta de Galicia nos demais casos.

6. A estrutura básica dos orzamentos de explotación e capital establecerá a Consellería de Economía e Facenda e desenvolverá cada sociedade en función das súas necesidades seguindo as directrices do plan de contabilidade aplicable.

Artigo 84º.-Prazo e tramitación.

1. As sociedades públicas ás que se refire este capítulo elaborarán antes do 15 de maio de cada ano o programa de actuación, investimentos e financiamento que irá acompañado dunha memoria explicativa do contido do programa e das modificacións introducidas na programación plurianual en relación cos que se encontren en vigor.

No caso das sociedades a que se refire a letra a) do número 1 do artigo 12º desta lei, que se encontren en relación con outra ou outras sociedades das que sexan socios en calquera dos supostos previstos no artigo 42º do Código de comercio, deberán presenta-lo programa de forma consolidada coas ditas sociedades.

No suposto das sociedades a que se refire a letra b) do número 1 do artigo 12º desta lei, que sexan titulares da maioría das accións dunha ou varias sociedades, deberán presenta-lo programa consolidado coas ditas sociedades.

Non están obrigadas a presenta-lo programa de actuación, investimentos e financiamento aquelas sociedades das previstas na letra a) do número 1 do artigo 12º desta lei que, de acordo coa Lei de sociedades anónimas, poidan presentar balance abreviado, agás que reciban subvencións de explotación ou capital con cargo ós orzamentos xerais da Comunidade Autónoma.

2. Os programas a que se refire o número 1 anterior someteranse á aprobación da Xunta de Galicia antes do 1 de xullo de cada ano, por proposta do conselleiro de Economía e Facenda, considerándose condicionadas as achegas, figuradas neles con cargo ós orzamentos xerais da Comunidade Autónoma, ás resultantes da tramitación e definitiva aprobación destes.

3. A Xunta daralle conta ó Parlamento de Galicia dos principios que informan os programas de actuación das sociedades públicas galegas.

Artigo 85º.-Remisión.

Os orzamentos de explotación e capital que se teñan que elaborar de acordo co disposto no número 3 do artigo 83º desta lei seranlle remitidos polas correspondentes sociedades públicas á consellería da que dependan, que llos remitirá á de Economía e Facenda xunto co resto da documentación para a elaboración do anteproxecto de lei de orzamentos xerais a que fai referencia o artigo 51º desta lei.

Estes orzamentos de explotación e capital irán acompañados:

a) Dunha memoria xustificativa do seu contido con indicación de obxectivos.

b) Da liquidación dos do exercicio anterior e un avance de liquidación dos do corrente.

c) Do balance pechado do exercicio anterior, o avance do exercicio corrente e o provisional do exercicio ó que os ditos orzamentos correspondan.

Artigo 86º.-Supostos macroeconómicos.

1. Os convenios que a Comunidade Autónoma estableza coas sociedades públicas galegas ou participadas, ou con outras que, aínda non dependendo dela, sexan beneficiarias de avais ou reciban subvencións con

cargo ós seus orzamentos xerais, incluírán, en calquera caso, as cláusulas correspondentes ás seguintes materias:

a) Supostos macroeconómicos e sectoriais que sirvan de base ó contido do convenio.

b) Obxectivos da política de persoal, rendibilidade, produtividade ou reestructuración técnica da explotación económica, así como os métodos de avaliación daquelas.

c) Achegas ou avais da Comunidade ou dos seus organismos autónomos.

d) Procedementos para adapta-los obxectivos acordados ás variacións que se produzan no respectivo medio económico.

e) Control pola Comunidade Autónoma da execución do convenio e da posterior explotación económica.

2. A subscrición do convenio non exclúe a elaboración e execución do programa e dos orzamentos de explotación e de capital a que se refire o artigo 83º desta lei.

TÍTULO IV. DA TESOURERÍA

Artigo 87º.-Concepto.

1. Constitúen a Tesourería da Comunidade Autónoma de Galicia tódolos recursos financeiros, sexan diñeiro, valores, créditos e os demais produtos das operacións de endebedamento da Comunidade e dos seus organismos autónomos que se xeren tanto por operacións orzamentarias coma extraorzamentarias.

2. As dispoñibilidades da Tesourería e as variacións que poidan sufrir están suxeitas ó réxime de intervención e deben ser rexistradas de conformidade coas normas de contabilidade pública. Poderán establecerse procedementos especiais de anotación en conta para aqueles movementos internos de efectivo entre as distintas contas operativas da Tesourería que determine o conselleiro de Economía e Facenda.

Artigo 88º.-Funcións.

Son funcións propias da Tesourería:

a) A xestión recadatoria dos recursos e o pagamento das obrigas da Comunidade e dos seus organismos autónomos.

b) Instrumentar e servir ó principio de unidade de caixa, mediante a centralización de tódolos fondos e valores xerados por operacións orzamentarias e extraorzamentarias.

c) Distribuír no tempo e no territorio as dispoñibilidades diñeirarias para a satisfacción puntual das obrigas da Comunidade.

d) Velar pola obtención da axeitada rendibilidade dos recursos dispoñibles da Comunidade sen menoscabo dos fins propios da Tesourería.

e) Responder dos avais contraídos pola Comunidade conforme as disposicións desta lei.

f) As demais funcións que se deriven ou relacionen coas anteriores enumeradas.

Artigo 89º.-Situación dos fondos da Comunidade Autónoma.

1. Con carácter xeral a Tesourería da Comunidade situará os fondos públicos no Banco de España ou nas entidades de crédito e aforro galegas ou que operen en Galicia, en contas das que, en todo caso, posuirá a titularidade.

2. A Tesourería da Comunidade poderá instrumentar todas aquelas operacións activas que considere convenientes para mante-la adecuada rendibilidade dos fondos ó seu cargo, guiada en todo caso polo principio de seguridade na súa colocación.

3. O réxime xeral de autorizacións para a situación e colocación de fondos, a natureza das contas, o control e a disposición dos fondos e dos servizos de colaboración que se vaian concertar coas entidades financeiras indicadas no parágrafo anterior establecerá a Consellería de Economía e Facenda.

Artigo 90º.-Situación dos fondos dos organismos autónomos.

1. Os fondos dos organismos autónomos situaranse en contas diferenciadas coa autorización expresa da Consellería de Economía e Facenda e baixo o control da Tesourería, utilizando rúbricas que conteñan a denominación xeral de «Organismos autónomos da Comunidade Autónoma de Galicia», tendo a consideración, para tódolos efectos, de fondos da propia Tesourería.

2. Os ditos fondos poderán estar situados no Banco de España ou noutras entidades de crédito e aforro galegas ou que operen en Galicia, necesitando autorización expresa da Consellería de Economía e Facenda para a apertura de cada conta e para a determinación das súas condicións

de funcionamento, logo de solicitude motivada, que poderá ordena-la súa cancelación ou suspende-la súa utilización se se comprobase que non subsisten as condicións que motivaron a autorización de apertura.

3. As entidades financeiras indicadas no punto anterior teñen para coa Tesourería da Comunidade Autónoma, á súa solicitude, as mesmas obrigas de información que para coas consellerías e cos organismos autónomos titulares das contas abertas nelas.

4. A Consellería de Economía e Facenda poderá propoñerlle ó Consello da Xunta que as operacións de ingreso e de ordenación e realización material do pagamento dos organismos autónomos e dos entes públicos a que fai referencia a alínea b) do punto 1 do artigo 12º desta lei se realicen pola Tesourería da Xunta, para o cal se establecerá o correspondente procedemento.

Artigo 91º.-Ingresos e medios de pagamento.

1. Os ingresos a favor da Tesourería poderán realizarse no Banco de España, nas caixas da propia Tesourería ou nas que se habiliten nos organismos autónomos e nas entidades colaboradoras daquela.

2. Os medios de pagamento admisibles polas caixas da Tesourería poderán consistir en diñeiro de curso legal, cheques nominativos, xiros, transferencias ou calquera outro medio de pagamento legalmente establecido. A Consellería de Economía e Facenda establecerá as condicións que terán que cumprir e o momento no que en cada caso se producirá a liberación da débeda.

3. A Tesourería poderá darlles cumprimento ás súas obrigas por calquera dos medios de pagamento a que se fai referencia no parágrafo anterior.

Artigo 92º.-Fluxos financeiros.

Para unha mellor xestión da Tesourería e unha adecuada análise do seu funcionamento, deberase elaborar trimestralmente un cadro de seguimento dos fluxos financeiros derivados da actividade da Comunidade e dos seus organismos autónomos, no marco das previsións dun orzamento monetario.

TÍTULO V: DO CONTROL INTERNO E DA CONTABILIDADE

Capítulo I: Do control interno

Sección primeira: Aspectos xerais

Artigo 93º.-Control interno da actividade económico-financeira.

1. O control interno da actividade económico-financeira da Comunidade, dos seus organismos autónomos e entes públicos e das sociedades públicas exercerá a Intervención Xeral, sen prexuízo das competencias do Consello de Contas de Galicia e, se é o caso, do Tribunal de Contas.
2. A Intervención Xeral da Comunidade Autónoma exercerá as súas funcións de control interno con plena autonomía respecto dos órganos responsables da xestión controlada.

Artigo 94º.-O seu exercicio.

1. O exercicio do control interno realizarase a través da función interventora e do control financeiro.
2. A función interventora ten por obxecto controlar tódolos actos, documentos e expedientes da Comunidade e dos seus organismos autónomos dos que puidesen derivarse dereitos e obrigas de contido económico, así como os ingresos e pagamentos que deles se deriven e, en xeral, a recadación, o investimento ou a aplicación dos fondos públicos, co fin de asegurar que a xestión dos órganos controlados se axuste ás disposicións aplicables a cada caso.
3. O control financeiro exercerá a Intervención Xeral de conformidade co previsto en cada caso e na forma que regulamentariamente se estableza respecto dos servizos da Comunidade, dos organismos autónomos, dos entes públicos e das sociedades públicas para comproba-lo seu adecuado funcionamento tanto no aspecto organizativo coma no económico-financeiro.

Así mesmo exercerase o control financeiro respecto das sociedades mercantís, empresas, entidades e particulares por razón das subvencións, créditos, avais e demais axudas da Comunidade ou dos seus organismos autónomos, concedidos con cargo ós orzamentos xerais da Comunidade. Neste caso o control financeiro terá por obxecto comproba-la adecuada e correcta obtención e utilización das indicadas subvencións e axudas e mailo cumprimento dos obxectivos que con elas se pretenden alcanzar.
4. Malia o disposto na alínea 3 deste artigo, por acordo da Xunta de Galicia, por proposta do conselleiro de Economía e Facenda, poderá establecerse o control interno realizado a través da función interventora en organismos autónomos, sociedades e entes públicos.

Sección segunda: Da función interventora

Artigo 95º.-Fases.

1. A función interventora exercerase a través das seguintes fases:

a) A fiscalización ou intervención previa de todo acto, documento ou expediente susceptible de producir dereitos e obrigas de contido económico ou movemento de fondos e valores.

b) A intervención formal do ordenamento do pagamento.

c) A intervención material do pagamento.

d) A intervención da aplicación das cantidades destinadas a obras, subministracións, adquisicións e servizos, que comprenderá o exame documental e, se é o caso, a comprobación material.

2. Son inherentes á función interventora as seguintes competencias:

a) Interpoñer recursos e reclamacións nos supostos recollidos nas disposicións vixentes.

b) Solicitar dos órganos competentes o asesoramento xurídico ou os informes técnicos que se precisen en función da natureza do acto, documento ou expediente intervido, así como os antecedentes e documentos necesarios para o exercicio da dita función.

Artigo 96º.-Principios.

1. A función interventora exercerase conforme os principios de autonomía funcional, exercicio desconcentrado, xerarquía interna e actuación contradictoria.

2. O exercicio da función interventora organizarase de forma desconcentrada a través das intervencións delegadas situadas ou próximas ós órganos sometidos a control. O interventor xeral da Comunidade poderá avoga-lo exercicio da función respecto de calquera acto ou expediente que estime oportuno.

Reglamentariamente establecerase a competencia dos interventores delegados do interventor xeral da Comunidade.

Artigo 97º.-Intervención limitada¹⁶.

1. Non estarán sometidos a intervención previa:

¹⁶ Lei 13/2004, de 29 decembro, artigo 33: "A contía á que se refire o artigo 97.1 do texto refundido da Lei de réxime financeiro e orzamentario de Galicia, aprobado polo Decreto lexislativo 1/1999, do 7 de outubro, queda establecida en 6.600 euros para o ano 2005" Art. 97.1 modificado pola lei 9/2003 de 23 de decembro

a) Os gastos de obras, de xestión de servizos públicos, de subministración, de consultoría e asistencia e dos servizos, por importe inferior ó que de se-lo caso se estableza na Lei de orzamentos de cada ano.

b) Os de carácter periódico e demais de tracto sucesivo, unha vez intervido o gasto correspondente ó período inicial do acto ou contrato do que se deriven ou as súas modificacións, así como aqueloutros gastos que de acordo coa normativa vixente se fagan efectivos a través do sistema de anticipos de caixa fixa.

c) Tampouco estarán suxeitas a intervención previa as subvencións que figuren nos orzamentos con asignación nominativa.

2. A Xunta de Galicia poderá acordar, logo de informe da Intervención Xeral da Comunidade Autónoma, que a intervención previa en cada unha das consellerías ou nos seus distintos servizos, organismos autónomos ou sociedades e entes públicos se limite a comproba-los extremos seguintes:

a) A existencia de crédito orzamentario e que este é o adecuado á natureza do gasto ou da obriga que se propón contraer.

Nos casos en que se trate de contraer compromisos de gastos de carácter plurianual comprobarase, ademais, se se cumpre o preceptuado no artigo 58º desta lei.

b) Que as obrigas ou gastos as xeran órganos competentes.

c) Aqueloutros extremos que, pola súa transcendencia no proceso de xestión, determine o Consello da Xunta, por proposta do conselleiro de Economía e Facenda, logo de informe da Intervención Xeral da Comunidade Autónoma.

Os interventores delegados poderán formula-las observacións complementarias que consideren convenientes, sen que estas teñan, en ningún caso, efectos suspensivos na tramitación dos expedientes correspondentes.

3. O disposto no número anterior non será de aplicación respecto das obrigas ou dos gastos de contía indeterminada e daqueles outros que deban ser aprobados polo Consello da Xunta.

4. As obrigas ou os gastos sometidos á fiscalización limitada a que se refire o número 2 deste artigo serán obxecto doutra plena con posterioridade, exercida sobre unha mostra representativa dos actos, documentos ou expedientes que deron orixe á referida fiscalización, mediante a aplicación de técnicas de mostraxe ou auditoría, co fin de verificar que se axustan ás

disposicións aplicables en cada caso e determina-lo grao de cumprimento da legalidade na xestión dos créditos.

Os interventores delegados que realicen as fiscalizacións con posterioridade deberán emitir informe escrito no que fagan constar cantas observacións e conclusións se deduzan delas. Estes informes remitiránselle ó titular da consellería para que formule, se é o caso, e no prazo de quince días, as alegacións que considere oportunas, e posteriormente elevaránselle á Intervención Xeral da Comunidade Autónoma.

A Intervención Xeral da Comunidade Autónoma daralles conta ó Consello da Xunta e ós centros directivos que resulten afectados dos resultados máis importantes da fiscalización realizada con posterioridade, e, se é o caso, propoñerá as actuacións que resulten aconsellables para asegurar que a administración dos recursos públicos se axuste ás disposicións aplicables en cada caso.

5. Con independencia do disposto no número anterior, o conselleiro de Economía e Facenda, por proposta do interventor xeral da Comunidade Autónoma, poderá acordar en que casos a función interventora será exercida sobre unha mostra e non sobre o total de actos, documentos ou expedientes suxeitos á intervención previa.

A Intervención Xeral determinará nestes casos os procedementos que se deban aplicar para a selección, a identificación e o tratamento da mostra de procedemento.

6. A fiscalización previa dos dereitos será substituída pola inherente á toma de razón en contabilidade, e estableceranse as actuacións comprobatorias posteriores que determine a Intervención Xeral da Comunidade Autónoma.

Artigo 98º.-Documentación e prazo.

1. A Intervención exercerá a función interventora á vista do expediente orixinal completo unha vez reunidos tódolos xustificantes e emitidos os informes preceptivos e que estea, polo tanto, en disposición de que se dicte acordo por quen corresponda.

2. O expediente será fiscalizado no prazo de dez días contados a partir do seguinte ó da data de recepción, que se reducirá a cinco días computados de igual forma cando se declarase urxente a tramitación do expediente ou se aplicase o réxime especial de fiscalización previsto no número 2 do artigo 97º.

3. Cando a Intervención faga uso da facultade a que se refire a alínea b) do número 2 do artigo 95º, suspenderase o prazo mencionado no número 2

anterior, debendo darlle conta da dita circunstancia ó órgano xestor proponente do gasto.

Artigo 99º.-Reparos e reclamacións.

1. Se a Intervención se manifestase en desacordo co fondo ou coa forma dos actos, expedientes ou documentos examinados, deberá formula-los seus reparos por escrito. Os ditos reparos deberán ser motivados con razoamentos fundados en normas que apoiem o criterio sustentado e deberán conter tódalas obxeccións realizadas ó expediente.

2. Cando a desconformidade se refira ó recoñecemento ou á liquidación de dereitos a favor da Facenda da Comunidade Autónoma, as observacións formularanse en notas de reparos e, en caso de subsistir a discrepancia, mediante a interposición dos recursos ou das reclamacións que procedan.

Artigo 100º.-Suspensión do expediente.

1. Se os reparos afectan a autorización e disposición de gastos, o recoñecemento de obrigas ou o ordenamento de pagamentos, orixinarase a suspensión da tramitación do expediente, ata que aqueles non sexan emendados nos seguintes casos:

a) Cando se baseen na insuficiencia ou inadecuación do crédito ó que se lle propoña imputa-lo gasto, a obriga ou o pagamento.

b) Cando se aprecien graves irregularidades na documentación xustificativa das ordes de pagamento ou non se acredite suficientemente o dereito do perceptor.

c) Cando o gasto se lle propoña a un órgano que careza de competencia para a súa aprobación.

d) Cando se omitan no expediente requisitos ou trámites que se consideren esenciais a xuízo da Intervención ou cando esta estime que a continuación do procedemento lles puidese causar crebas económicas á Comunidade Autónoma ou a un terceiro.

e) Cando o reparo sexa consecuencia de comprobacións de materiais de obras, subministracións, adquisicións e servizos.

2. A Intervención poderá fiscalizar favorablemente, malia os defectos que se observen no expediente, sempre que os requisitos ou os trámites incumpridos non sexan esenciais.

Nestes supostos a eficacia da fiscalización quedará condicionada á reparación daqueles defectos con anterioridade á aprobación do

expediente. O órgano xestor remitiralle á Intervención a documentación xustificativa de que se repararon os ditos defectos.

De non repara-lo órgano xestor os defectos indicados, para a continuación do expediente considerárase formulado o correspondente reparo. O previsto neste número non será aplicable naqueles supostos nos que a fiscalización previa se realice de forma limitada, de conformidade co disposto no número 2 do artigo 97º da presente lei.

Artigo 101º.-Discrepancia.

1. Cando o órgano ó que se dirixa o reparo o acepte, deberá repara-las deficiencias observadas e remitirle de novo as actuacións á Intervención.
2. Cando o órgano xestor non acepte o reparo deducido, formulará discrepancia, que deberá ser motivada con citas dos preceptos legais nos que sustente o seu criterio.

A discrepancia resolverase da seguinte forma:

- a) Se o reparo fose formulado por unha intervención delegada, corresponderalle á Intervención Xeral da Comunidade coñecer da discrepancia, e a súa resolución será obrigada para aquela.
- b) Se o reparo fose formulado pola Intervención Xeral da Comunidade ou esta confirmase en todo ou en parte o dunha intervención delegada e subsista a discrepancia, corresponderalle á Xunta de Galicia adoptar unha resolución definitiva.

Artigo 102º.-Omisiones.

1. Nos supostos nos que, de acordo co disposto neste capítulo, a fiscalización previa da aprobación do gasto ou do recoñecemento da obriga fosen preceptivas e se omitisen, non se poderá recoñecer-la obriga, nin tramita-lo pagamento nin intervir favorablemente estas actuacións ata que se coñeza ou resolva a dita omisión nos termos previstos neste artigo.
2. Se o interventor xeral da Comunidade ou os seus delegados ó coñecer un expediente observasen algunha das omisións indicadas no número anterior manifestaranllo á autoridade que iniciase aquel e emitirán ó mesmo tempo a súa opinión respecto da proposta, co fin de que, unindo este informe ás actuacións, poida o titular da consellería de que aquela proceda somete-lo actuado á decisión da Xunta de Galicia para que adopte a resolución a que houbese lugar.

Este informe, que non terá natureza de fiscalización, poñerá de manifesto, como mínimo, os seguintes extremos:

-As infraccións do ordenamento xurídico que, a xuízo do interventor, se producen no momento no que se adoptou o acto de aprobación do gasto sen fiscalización ou intervención previa.

-As prestacións que se realizan como consecuencia do dicto acto.

-A posibilidade e conveniencia de revisión dos actos dictados con infracción do ordenamento.

Os interventores delegados daranlle conta do seu informe á Intervención Xeral da Comunidade Autónoma no momento da súa emisión.

3. Se o titular da consellería acordase somete-lo expediente á decisión da Xunta de Galicia, comunicarllo ó conselleiro de Economía e Facenda, por conducto da Intervención Xeral da Comunidade, con dez días de antelación á reunión do Consello no que se coñeza o asunto.

Ó expediente unirase unha memoria que inclúa unha explicación da omisión da preceptiva fiscalización ou intervención previa e, se é o caso, as observacións que estime convenientes respecto do informe da Intervención.

A Secretaría do Consello comunicarlle á Consellería correspondente, á de Economía e Facenda e á Intervención Xeral da Comunidade o acordo adoptado sobre o expediente para a súa toma de razón e cumprimento nos seus propios termos.

Sección terceira: Do control financeiro

Artigo 103º.-Finalidade e principios.

1. O control financeiro ó que se refire o artigo 94º desta lei ten por finalidade procurar que a xestión económico-financeira do sector público galego se adecúe ós principios de legalidade, economía, eficacia e eficiencia.

2. O control financeiro exercerase con plena autonomía e independencia respecto das autoridades e entidades das que se controle a súa xestión, e poderá realizarse en réxime ordinario ou en réxime permanente.

3. O control financeiro exercerase mediante a realización de auditorías ou outros tipos de control de conformidade co que se estableza regulamentariamente.

Artigo 104º.-Auditorías e clases.

1. As auditorías a que se refire o artigo anterior consistirán na comprobación posterior da actividade económico-financeira do ente controlado, realizada de forma sistemática e mediante a aplicación de determinados procedementos de revisión a operacións ou actos singulares seleccionados para o efecto.

2. As ditas auditorías, en función dos obxectivos e do alcance que para cada control se establezan, poderán ser das seguintes clases:

a) Auditoría financeira, que terá por obxecto a emisión dun dictame sobre se a información contable do órgano controlado se presenta de acordo cos principios, cos criterios e coas normas contables que sexan aplicables.

b) Auditoría de cumprimento, que ten por obxecto determinar se na xestión das operacións que dean lugar a dereitos e obrigas de contido económico, na xestión dos ingresos e pagamentos e mais na recadación, custodia, investimento ou aplicación en xeral dos recursos se cumpriu coa legalidade e coas normas e directrices, internas ou externas, que resulten aplicables.

c) Auditoría operativa, o obxecto da cal é a avaliación da eficacia e a eficiencia alcanzadas na xestión dos recursos públicos adscritos a unha entidade para o cumprimento dos seus obxectivos. Este sistema de auditoría será o utilizado para a avaliación do grao de cumprimento dos obxectivos físicos e financeiros previstos nos programas de gasto.

d) Auditorías de sistemas e procedementos, a finalidade das cales é recomendar e propoñer melloras e modificacións parciais ou xerais, nos procedementos de xestión económico-financeira, sobre a base das posibles debilidades ou disfuncionalidades detectadas na súa revisión.

Artigo 105º.-Iniciación e desenvolvemento.

1. O control financeiro ordinario iniciárase por acordo do interventor xeral da Comunidade, quen delimitará a clase e o alcance do control que se vai efectuar, e desenvolverase directamente por medio de funcionarios ou equipos de control destacados temporalmente para o efecto e dirixido por interventores dependentes do interventor xeral.

2. O control financeiro permanente realizarase de acordo coas seguintes características:

a) Exercerao a Intervención Xeral da Comunidade a través das intervencións delegadas nos servicios, organismos, sociedades e entes públicos nos que se encontre establecido este réxime de control, sen prexuízo das actuacións de control ordinario que, con carácter excepcional e alcance limitado, poida realizar directamente o citado centro directivo.

b) As actuacións e os traballos necesarios para o seu desenvolvemento efectuaranse de forma permanente e continuada ó longo dos diferentes exercicios, e non se requirirá acordo expreso da Intervención Xeral da Comunidade Autónoma para a súa iniciación.

c) As ditas actuacións realizaranse, como regra xeral, sobre a base do principio de proximidade temporal respecto da actividade ou dos actos obxecto de control.

d) A Intervención Delegada encargada do control financeiro permanente deberá recibir información permanente, actualizada e detallada da actividade obxecto de control, dos seus obxectivos e do avance no seu cumprimento, na forma e coa periodicidade que a dita oficina determina, co fin de ter un coñecemento completo dela.

Artigo 106º.-Ámbito de aplicación.

1. O control financeiro permanente será aplicable nos seguintes entes do sector público de Galicia, sempre que, de conformidade co disposto no número 4 do artigo 94º desta lei, non estea establecida a función interventora:

a) Os organismos autónomos da Comunidade de carácter industrial, comercial, financeiro ou análogo.

b) O ente público Radiotelevisión de Galicia.

c) As consellerías, servicios, organismos autónomos de carácter administrativo, sociedades e entes públicos, calquera que sexa a súa denominación e forma xurídica, en que así se determine, de conformidade co previsto no punto seguinte.

2. A aplicación do réxime de control financeiro permanente ás consellerías, servicios, organismos, sociedades e entes nos que actualmente non se encontre establecido efectuarase:

a) Mediante orde do conselleiro de Economía e Facenda por proposta da Intervención Xeral da Comunidade, nos supostos de consellerías, servicios ou organismos autónomos nos que xa exista Intervención Delegada.

b) Mediante acordo da Xunta por proposta do conselleiro de Economía e Facenda, nos supostos de servicios, sociedades ou entes públicos nos que non exista Intervención Delegada da Intervención Xeral da Comunidade.

3. A relación de dependencia e as condicións de funcionamento dos interventores delegados no exercicio do control financeiro permanente serán as mesmas cás vixentes para a función interventora.

4. Para a aplicación do disposto neste artigo as intervencións delegadas encargadas do control financeiro permanente poderán requirir información referida a:

- a) Dereitos e obrigas, compras e vendas.
- b) Investimentos e outros contratos.
- c) Cobros e pagamentos.
- d) Composición e detalle de saldos en contabilidade.
- e) Operacións que se vaian realizar ou en curso de especial significación ou importancia.
- f) Existencias de fondos, de materiais e de bens de calquera natureza.
- g) Calquera outro aspecto financeiro ou organizativo que se considere de interese en atención ás características do ente controlado.

As intervencións delegadas deberán recibir un exemplar das contas e doutros estados anuais, así como dos que se elaboren con outra periodicidade, e terán acceso directo ós sistemas de información dos que se deriven as ditas contas e estados.

5. Se no exercicio do control financeiro permanente se puxesen de manifesto graves irregularidades, daráselle conta á Intervención Xeral, proponendo, se é o caso a substitución dese procedemento de control polo exercicio da función interventora.

6. Os interventores delegados deberán elaborar para cada ente un plan anual de actuación, que se someterá á aprobación da Intervención Xeral da Comunidade.

O dito plan conterá o detalle das actuacións que se van realizar e o seu calendario de execución, así como a periodicidade dos informes e das datas previstas de emisión.

Os plans de actuación incluírán, en todo caso, a realización de:

- a) Auditoría permanente de cumprimento.
- b) Revisións de rexistros e procedementos contables e das existencias e dos movementos de fondos.
- c) Auditoría financeira das contas anuais.

d) Auditoría de programas sobre o nivel de realización de obxectivos e análises das causas das desviacións.

Os citados plans incluírán ademais, se procede, a realización doutras auditorías operativas, de sistemas e procedementos ou outros tipos de control dos previstos no artigo 104º desta lei, nos casos e co alcance nos que así se determine.

Artigo 107º.-Plan anual de auditorías.

1. O control financeiro ordinario enmarcará a súa actuación nun plan anual de auditorías que se debe realizar en cada exercicio, a elaboración do cal lle corresponde á Intervención Xeral da Comunidade.

2. O plan comprenderá as entidades sobre as que se realizarán controis financeiros de carácter ordinario no exercicio económico a que se refira, con indicación, en cada caso, do tipo de control que se debe realizar e do seu alcance.

3. O plan terá carácter aberto e poderá ser modificado para a realización de controis específicos, en atención ós medios dispoñibles e por outras razóns debidamente ponderadas.

4. Para o desenvolvemento do control financeiro ordinario, a Intervención Xeral da Comunidade poderá solicita-la colaboración de empresas privadas de auditorías, que deberán axustarse ás normas e instrucións que determine o dito centro directivo.

Para solicita-la dita colaboración será necesaria unha orde do conselleiro de Economía e Facenda, na que se especificará a insuficiencia dos servizos da Intervención Xeral da Comunidade que xustifique a dita colaboración.

Artigo 108º.-Resultado e informes.

1. Do resultado das actuacións de control financeiro ordinario ou permanente emitirase informe coa estrutura, co procedemento e co contido que regulamentariamente se determine.

2. Os informes derivados das actuacións de control financeiro ordinario elevaránselle á Intervención Xeral da Comunidade para a súa remisión ó conselleiro de Economía e Facenda e ós órganos responsables e de tutela dos servizos ou organismos controlados.

3. Os informes que teñan a súa orixe en actuacións de control financeiro permanente remitiráselle ó titular da xestión e ademais á Intervención Xeral da Comunidade cando estes teñan un carácter xeral ou fosen realizados por algunha circunstancia especial.

Capítulo II: Da contabilidade

Artigo 109º.-Réxime.

1. A administración da Comunidade Autónoma, dos seus organismos autónomos e das sociedades públicas de Galicia queda sometida ó réxime de contabilidade pública nos termos previstos nesta lei.
2. A suxeición ó réxime de contabilidade pública comporta a obriga de renderlles contas das respectivas operacións e transaccións económicas, calquera que sexa a súa natureza, ó Tribunal de Contas e ó Consello de Contas de Galicia.
3. O disposto no parágrafo anterior éelles aplicable ó emprego dos fondos para xustificar e ó das transferencias correntes e de capital con cargo ós orzamentos xerais da Comunidade Autónoma, calquera que sexa o seu perceptor.
4. As obrigas que se determinen no presente artigo entenderanse sen prexuízo das facultades que a Constitución lle confire ó Tribunal de Contas.

Artigo 110º.-Competencias da Consellería de Economía e Facenda.

É competencia da Consellería de Economía e Facenda a organización da contabilidade pública ó servizo dos seguintes fins:

- a) Rexistra-la execución dos orzamentos xerais da Comunidade nas súas distintas fases.
- b) Coñece-lo movemento e a situación da Tesourería.
- c) Reflecti-las variacións, a composición e a situación do patrimonio da Comunidade e do inventario de bens afectados ós fins dos organismos autónomos e das sociedades públicas.
- d) Proporcionárlle-los datos necesarios para a formación e o rendemento da Conta Xeral da Comunidade, así como das demais contas, estados e documentos que deban elaborarse ou remitirse ó Consello de Contas de Galicia e ó Tribunal de Contas.
- e) Facilita-los datos e outros antecedentes necesarios para a confección das contas económicas do sector público estatal.
- f) Rende-la información económica e financeira que sexa necesaria para a toma de decisións tanto na orde política coma na de xestión.

Artigo 111º.-Funcións da Intervención Xeral como centro directivo.

A Intervención Xeral da Comunidade Autónoma é o centro directivo da contabilidade pública de Galicia e correspóndenlle as seguintes funcións:

- a) Someter á decisión do conselleiro de Economía e Facenda o Plan de contabilidade pública de Galicia, ó que se adaptarán os organismos, as corporacións e as demais entidades comprendidas no sector público de Galicia, mantendo a debida coordinación co Plan xeral de contabilidade pública.
- b) Promove-lo exercicio da potestade regulamentaria no tocante á determinación da estrutura, xustificación, tramitación e rendemento de contas, informes e demais documentos relativos á contabilidade pública, podendo dictar para o efecto circulares e instrucións polos procedementos que se determinen nas leis e nos regulamentos.
- c) Aproba-os plans parciais ou especiais de contabilidade pública que se elaboren conforme o Plan de contabilidade pública de Galicia, ou o Plan xeral de contabilidade do sector privado, respecto das sociedades públicas.
- d) Inspecciona-la contabilidade de toda clase de organismos públicos da Comunidade Autónoma.

Artigo 112º.-Funcións como centro xestor.

1. Como centro xestor da contabilidade pública, correspóndelle á Intervención Xeral:

- a) Forma-la Conta Xeral da Comunidade Autónoma e elabora-la memoria que a acompaña.
- b) Preparar e examina-las contas que se lles deban render ó Consello de Contas de Galicia e ó Tribunal de Contas, e formula-las observacións que, se é o caso, se estimen necesarias.
- c) Solicita-la presentación de contas, estados e outros documentos suxeitos a exame crítico.
- d) Centraliza-la información deducida da contabilidade das corporacións, organismos, entidades e demais axentes que integran o sector público de Galicia.
- e) Elabora-las contas económicas do sector público de Galicia, de acordo co sistema de contas en vigor para todo o Estado.
- f) Vixiar e impulsa-las actividades das oficinas de contabilidade de tódolos organismos e servicios da Comunidade.

2. Tódolos informes e dictames económico-contables que deban emitilas entidades sometidas ó réxime de contabilidade pública deberán ser solicitados a través da Intervención Xeral da Comunidade Autónoma.

3. Para os efectos previstos neste artigo, o rendemento de toda clase de contas polos procedementos ordinarios deberase realizar a través da Intervención Xeral.

Artigo 113º.-Soporte documental.

A contabilidade pública levarase en libros, rexistros e contas, segundo os procedementos técnicos establecidos que sexan máis convenientes pola índole das operacións e das situacións que neles deban anotarse, sen prexuízo de que as sociedades públicas se axusten ás disposicións do Código de comercio, ás que se dicten no seu desenvolvemento e ó Plan xeral de contabilidade vixente para as empresas españolas.

Artigo 114º.-Contadantes.

Serán contadantes das contas que teñan que renderse ó Consello de Contas de Galicia e, se é o caso, ó Tribunal de Contas:

a) Os funcionarios que teñan ó seu cargo a xestión dos ingresos e a realización dos gastos, así como as demais operacións da Administración da Comunidade.

b) Os presidentes ou directores dos organismos autónomos, sociedades públicas e demais entes que conforman o sector público de Galicia.

c) Os particulares que, excepcionalmente, administren, recaden ou custodien fondos ou valores da Comunidade, sen prexuízo de que sexan intervidas as respectivas operacións.

d) Os perceptores das transferencias a que se refiren os artigos 78º e 109º.3 desta lei.

Artigo 115º.-Forma e prazos.

As contas e a documentación que se lles deban render ó Consello de Contas de Galicia e ó Tribunal de Contas formaranse e cerraranse por períodos trimestrais, excepto as correspondentes ós organismos autónomos, sociedades públicas e demais entes que conforman o sector público de Galicia, que o serán anualmente.

Artigo 116º.-Sociedades públicas, entes e organismos.

A contabilidade pública das sociedades públicas, entes e organismos queda sometida á verificación ordinaria e extraordinaria a cargo dos funcionarios dependentes do interventor xeral da Comunidade e dos que, se é o caso, designe o Tribunal de Contas ou o Consello de Contas.

Artigo 117º.-Publicidade e información.

1. A Consellería de Economía e Facenda publicará no Diario Oficial de Galicia os seguintes datos trimestrais:

a) Do movemento do tesouro por operacións orzamentarias e extraorzamentarias, e da súa situación.

b) Das operacións de execución do orzamento da Comunidade Autónoma e das súas modificacións.

c) Das demais que se consideren de interese.

2. Os organismos autónomos, as entidades públicas e as sociedades mercantís con participación maioritaria da Xunta remitiranlle trimestralmente á Consellería de Economía e Facenda un estado da súa situación financeira, de acordo coa estrutura que esta determine.

3. Trimestralmente, o conselleiro de Economía e Facenda daralle conta á Comisión 3ª, de Economía, Facenda e Orzamentos, do estado de execución orzamentaria.

Capítulo III: Da conta xeral da Comunidade

Artigo 118º.-Documentación.

1. A Conta Xeral da Comunidade Autónoma de Galicia comprenderá tódalas operacións orzamentarias, patrimoniais e de Tesourería levadas a cabo durante o exercicio e constará dos seguintes documentos:

a) Conta da Administración da Comunidade.

b) Conta dos organismos autónomos de carácter administrativo.

c) Conta dos organismos autónomos de carácter industrial, comercial, financeiro ou análogo.

d) Conta das sociedades públicas e demais entes públicos.

e) Conta do patrimonio da Comunidade e dos seus organismos autónomos.

2. Achegaráselle á Conta Xeral un estado no que se reflecta o movemento e

a situación dos avais concedidos pola Comunidade Autónoma e polas súas sociedades públicas.

Artigo 119º.-Formación.

A Conta da Administración da Comunidade formarase con base nos estados e documentos que determine a Consellería de Economía e Facenda e, en particular, polos seguintes:

1. A liquidación do orzamento, especificando os créditos iniciais e as súas modificacións, así como a liquidación dos estados de ingresos e gastos nas súas distintas fases de xestión orzamentaria.
2. Un estado demostrativo dos compromisos de gastos adquiridos con cargo a exercicios futuros, facendo uso do disposto no artigo 58º desta lei.
3. Un estado demostrativo da evolución e situación dos valores que se deben cobrar e das obrigas que se deben pagar procedentes de exercicios anteriores.
- 4.-A Conta Xeral de Tesourería que poña de manifesto a súa situación e as operacións realizadas durante o exercicio.
5. A Conta Xeral do endebedamento público.
6. O resultado do exercicio económico, que recollerá a determinación do superávit, o déficit ou nivelación da liquidación do orzamento, o remanente de Tesourería resultante e a variación dos activos e pasivos financeiros.

Artigo 120º.-Organismos autónomos.

1. Coas contas rendidas polos organismos autónomos e demais documentos que se lle deban render ó Consello de Contas de Galicia e ó Tribunal de Contas, a Intervención Xeral da Comunidade elaborará estados anuais agregados que permitan ofrecer unha visión global da xestión realizada no exercicio pola totalidade daqueles.
2. Á Conta Xeral da Comunidade Autónoma unirase unha memoria na que se demostre o grao de cumprimento dos obxectivos previstos para cada un dos programas de gasto.
3. A Consellería de Economía e Facenda establecerá a estrutura e o contido das contas e estados a que fai referencia o número 1 anterior, así como das contas que deban rende-los demais entes do sector público de Galicia.

Artigo 121º.-Revisión e aprobación.

1. A Conta Xeral da Comunidade de cada ano formarase antes do 31 de agosto do ano seguinte ó que se refire e remitirase logo de acordo da Xunta ó Consello de Contas de Galicia e ó Tribunal de Contas dentro dos dous meses seguintes á súa formación.
2. A Conta Xeral da Comunidade Autónoma deberá ser aprobada polo Parlamento de Galicia para efectos de dar cumprimento ó disposto na alínea b) do artigo 10 do Estatuto de autonomía.

TÍTULO VI: DAS RESPONSABILIDADES

Artigo 122º.-Suxeitos responsables.

1. As autoridades, os funcionarios e os empregados da Comunidade Autónoma en calquera dos seus servicios, organismos autónomos, entes públicos ou sociedades públicas que, por dolo, culpa ou negligencia adopten resolucións, executen accións ou incorran en omisións con infracción das disposicións desta lei, estarán obrigados a indemnizar á Facenda da Comunidade polos danos e perdas que sexan consecuencia daqueles, con independencia da responsabilidade penal ou disciplinaria que lles poida corresponder.
2. Estarán suxeitos á obriga de indemnizar á Facenda da Comunidade, ademais das autoridades, dos funcionarios e dos empregados ós que se fai referencia no número 1 anterior, os interventores, tesoureiros e ordenadores de pagamentos que, con dolo, culpa, negligencia ou ignorancia inescusable, non salvasen a súa actuación no correspondente expediente mediante observación escrita acerca da improcedencia ou ilegalidade do acto ou resolución.

Iso deixando a salvo o disposto no artigo 76º.3, da presente lei.

3. A responsabilidade de quen participe na resolución ou no acto será mancomunada, excepto cando concorra dolo, no que será solidaria.

Artigo 123º.-Tipificación das infraccións.

Constitúen infraccións que dan orixe á obriga de indemnizar segundo determina o artigo anterior:

- a) Incorrer no alcance ou malversación na administración de fondos da Comunidade.
- b) Administra-los recursos e demais dereitos da Facenda da Comunidade incumprindo as normas reguladoras da súa xestión, liquidación, inspección, recadación ou ingreso nas caixas da Tesourería.

c) Comprometer gastos e ordenar pagamentos sen crédito suficiente ou infrinxindo doutro modo as disposicións legais aplicables á execución e xestión dos orzamentos e das operacións de Tesourería.

d) Dar lugar a pagamentos indebidos ó liquida-las obrigas ou ó expedir documentos en virtude das funcións que se teñan encomendadas.

e) Non render contas regulamentarias esixidas ou presentadas con graves defectos.

f) Non xustifica-la aplicación dos fondos a que se refire o artigo 77º desta lei.

g) Calquera outro acto ou resolución dictada con infracción do disposto nesta lei ou da normativa aplicable á xestión e administración do patrimonio.

Artigo 124º.-Instrucción e resolución.

1. Sen prexuízo das competencias e do coñecemento dos feitos por parte do Consello de Contas de Galicia e do Tribunal de Contas, a responsabilidade polos actos, omisións e resolucións tipificados no artigo anterior será determinada e esixida mediante expediente administrativo instruído ó interesado.

2. O acordo de incoación, o nomeamento de xuíz instructor e a resolución do expediente corresponderanlle á Xunta cando se trate de persoas que, de conformidade co ordenamento vixente, teñan a condición de autoridade e ó conselleiro de Economía e Facenda nos demais casos.

3. Na tramitación do expediente daráselles audiencia ós interesados e a súa resolución conterá o pronunciamento sobre os danos e perdas causados ós bens e dereitos da Facenda da Comunidade, impoñéndolles ós responsables a obriga de indemnizar na contía e no prazo que se determine.

Artigo 125º.-Execución.

1. Os danos e perdas declarados na resolución do expediente a que se refire o artigo anterior terán a consideración de dereitos da Facenda da Comunidade, gozarán do réxime previsto no artigo 19º desta lei e poderá procederse ó seu cobro, se é o caso, pola vía de constrinximento.

2. A Facenda da Comunidade terá dereito a esixi-lo xuro previsto no artigo 21º desta lei sobre o importe dos alcances, malversacións, danos e perdas ós seus bens e dereitos, desde o día no que estes se causasen.

3. Cando, a consecuencia da insolvencia dos obrigados que deben indemnizar, haxa que proceder contra os responsables subsidiarios declarados como tales no expediente, os intereses a que fai referencia o punto anterior seranlles esixidos desde a data na que fosen requiridos para realiza-lo pagamento.

Artigo 126º.-Dilixencias previas.

Tan pronto como se teña noticia dun alcance, malversación, dano ou prexuízo á Facenda da Comunidade, ou transcorresen os prazos sinalados no artigo 77º desta lei sen que se xustificasen as ordes de pagamento ás que o este se refire, os superiores xerárquicos dos presuntos responsables e os ordenadores de pagamentos, respectivamente, instruirán as dilixencias previas oportunas e adoptarán, con igual carácter, as medidas necesarias para asegura-los dereitos da Facenda da Comunidade, dándolles conta inmediata ó Consello de Contas de Galicia, ó conselleiro de Economía e Facenda e, se é o caso, ó Tribunal de Contas, para que procedan de acordo coas súas competencias e conforme os procedementos establecidos.

DISPOSICIÓNS ADICIONAIS

Primeira. Definición de empresa pública.

Para os efectos desta lei, a definición que na normativa autonómica se fai da empresa pública entenderase referida, no sucesivo, ás sociedades públicas establecidas nesta266.

Segunda. Rendición de contas ó Parlamento.

A Consellería de Economía e Facenda, dentro dos primeiros quince días hábiles de cada mes, daralle conta á Comisión de Economía, Facenda e Orzamentos de tódalas modificacións que se realicen de acordo co previsto nesta lei.

Terceira. Vixencia do artigo 23º, número 2.

O número 2 do artigo 23º desta lei, na redacción dada polo artigo 8 da Lei 7/1998, do 30 de decembro, de medidas tributarias, de réxime orzamentario, función pública e xestión (DOG do 31. Corrección de erros no DOG do 12 de febreiro de 1999), terá a vixencia determinada na disposición derradeira primeira desa lei, sen prexuízo da que establezan leis futuras.

Cuarta. Fundacións do sector público¹⁷

¹⁷ Derogada pola disp. derog. única.2 da Lei 9/2007, de 13 xuño
Engadida por art. 14 da Lei 14/2004, de 29 decembro

1. As entregas dinerarias sen contraprestación que realicen as fundacións do sector público rexeranse polo dereito privado, se ben serán aplicables os principios de xestión contidos nesta lei e os de información aos que se fai referencia no artigo 20 da Lei 38/2003, do 17 de novembro, xeral de subvenciones. En todo caso, as achegas gratuítas que realicen terán relación directa co obxecto da actividade descrita na norma de creación ou nos seus estatutos.

2. Para os efectos da regra anterior, consideraranse fundacións do sector público aquelas fundacións nas que se dea algunha das seguintes circunstancias:

a) Que se constitúan cunha achega maioritaria, directa ou indirecta, das administracións públicas, dos seus organismos públicos ou demais entidades do sector público.

b) Que o seu patrimonio fundacional, cun carácter de permanencia, estea formado en máis dun 50% por bens ou dereitos achegados ou cedidos polas referidas entidades».

Quinta. Axencias públicas autonómicas.¹⁸

1.- As axencias públicas autonómicas son entidades instrumentais de dereito público, dotadas de personalidade xurídica pública, patrimonio propio e autonomía na súa xestión, facultadas para exercer potestades administrativas, que son creadas polo Consello da Xunta para o cumprimento dos programas correspondentes ás políticas públicas que desenvolva a Administración da Comunidade Autónoma de Galicia no ámbito das súas competencias.

A creación das axencias públicas autonómicas require autorización por lei e prodúcese coa aprobación do seu estatuto por decreto do Consello da Xunta por proposta da Consellería de Economía e Facenda, logo da iniciativa da consellaría competente por razón da materia.

A consellaría competente por razón da materia que desexe exercer a iniciativa prevista na alínea anterior elaborará unha memoria e un proxecto de estatutos.

A memoria deberá precisar o obxecto da axencia que se vai crear, xustificando os obxectivos que se perseguen coa súa creación e as consecuencias organizativas e económicofinanceiras derivadas da súa creación. Ademais, a memoria deberá incorporar o plan inicial de actuación da axencia.

¹⁸ Derogada pola disp. derog. única.1 da Lei 16/2010 de 17 de decembro
Engadida por disp. final 1 da Lei 16/2007, do 16 decembro

O proxecto de estatutos deberá indicar, en todo caso, as funcións e facultades atribuídas á axencia, a súa estrutura orgánica, os medios que se lle adscriben e a súa duración temporal.

A supresión das axencias públicas autonómicas e a modificación dos seus estatutos levaranse a cabo por decreto do Consello da Xunta por proposta da Consellería de Economía e Facenda, logo da iniciativa da consellaría competente por razón da materia.

2.- O marco básico de xestión e tratamento orzamentario das axencias públicas autonómicas rexerase polo que se establece a seguir.

A actuación das axencias públicas autonómicas producirase consonte o seu contrato de xestión. Este contrato de xestión deberá conter en todo caso: o seu período de vixencia; os obxectivos por acadar e os resultados para obter; os plans temporais para acadar os obxectivos e proxectos asociados ás estratexias definidas así como os indicadores da avaliación; os efectos asociados ao grao de cumprimento e/ou incumprimento dos obxectivos con indicación dos mecanismos que permitan a existencia de responsabilidade dos órganos de xestión executivos e, se é o caso, do persoal directivo, e o procedemento que se seguirá na cobertura dos déficits económico-patrimoniais que se é o caso puidesen producirse e as consecuencias da responsabilidade na xestión que deriven deles.

O contrato de xestión será aprobado por orde conxunta da consellaría de adscrición e da Consellería de Economía e Facenda, por proposta do órgano competente de cada axencia.

O primeiro contrato de xestión farase como máximo no prazo de tres meses desde a constitución da axencia; namentres a axencia actuará segundo o plan inicial contido na memoria de creación. Os posteriores contratos serán aprobados no último trimestre de vixencia do anterior.

As axencias públicas autonómicas fináncianse cos seguintes recursos:

- a) As transferencias consignadas nos orzamentos xerais da Xunta.
- b) Os ingresos propios que perciban como contraprestación polas actividades que poidan realizar, en virtude de contratos, convenios ou disposición legal, para outras entidades públicas, privadas ou persoas físicas.
- c) O alleamento dos bens e valores que constitúan o seu patrimonio, de acordo co establecido na lexislación patrimonial da Comunidade Autónoma.
- d) O rendemento procedente dos seus bens e valores.

e) As achegas voluntarias, doazóns, herdanzas e legados e demais achegas a título gratuito de entidades privadas e particulares.

f) Os ingresos recibidos de persoas físicas e xurídicas como consecuencia de patrocinio de actividades ou instalacións.

g) Os demais ingresos de dereito público ou privado que estean autorizadas a percibir.

h) Calquera outro recurso que puidera serlles atribuído.

Os recursos que deriven da alíneas b), e), f) e g) que non estivesen previstos inicialmente no orzamento das axencias públicas poderanse destinar a financiar maiores gastos por acordo do órgano competente delas, consonte o establecido nos seus estatutos.

O recurso ao endebedamento a longo prazo está prohibido nas axencias públicas autonómicas, agás disposición legal en contra. Pola Lei de orzamentos de cada exercicio autorizarase o límite do endebedamento a curto prazo.

O órgano competente, de acordo co establecido nos seus estatutos, das axencias públicas autonómicas elaborará e aprobará o anteproxecto de orzamento. O anteproxecto será remitido para exame á consellaría de adscrición, que posteriormente llo fará chegar en tempo e prazo á Consellería de Economía e Facenda, para a súa consolidación dentro do sector público galego, aprobación polo Consello da Xunta e posterior elevación ao Parlamento de Galicia.

A estrutura do orzamento das axencias públicas e a documentación que acompañará a este serán establecidas pola Consellería de Economía e Facenda.

Os orzamentos das axencias públicas autonómicas que se constitúan de conformidade co establecido na normativa aplicable a elas terán carácter limitativo polo seu importe global e carácter estimativo para a distribución dos créditos en categorías económicas, agás os correspondentes a gastos de persoal, que en todo caso teñen carácter limitativo e vinculante pola súa contía total.

Correspóndelle ao conselleiro de Economía e Facenda, por proposta dos órganos competentes das axencias, a autorización das variacións da contía global do orzamento así como as que afecten a gastos de persoal. A autorización das restantes variacións, mesmo na contía global cando sexan financiadas con recursos derivados das letras b), e), f) e g) deste número, por riba dos inicialmente orzados e sempre que existan garantías bastantes da súa efectividade e do correspondente equilibrio orzamentario,

corresponderalle ao órgano competente da axencia conforme o seu estatuto, e posteriormente daráselle conta á Consellería de Economía e Facenda.

Os déficits derivados do incumprimento das estimacións de ingresos anuais compensaranse da forma prevista no contrato de xestión.

Correspóndelle á Intervención Xeral da Comunidade Autónoma establecer os criterios que precise a aplicación da normativa contable ás axencias públicas autonómicas, nos termos establecidos pola lexislación orzamentaria para as entidades do sector público galego.

O control externo da xestión económico-financeira das axencias públicas correspóndelle ao Consello de Contas de Galicia, de acordo coa súa normativa específica.

O control interno da actividade económico-financeira das axencias públicas autonómicas correspóndelle á Intervención Xeral da Comunidade Autónoma, e realízase baixo as modalidades de control financeiro permanente e de auditoría pública, nas condicións e nos termos establecidos nesta lei.

Sen prexuízo do control establecido no parágrafo anterior, as axencias públicas estarán sometidas a un control de eficacia por parte do departamento de adscrición.

O seu réxime económico-financeiro, no non previsto nesta disposición adicional, rexerase polo das disposicións desta lei. A contratación das axencias públicas autonómicas rexerase pola normativa aplicable ao sector público.

Disposición derogatoria

Única.

Quedan derogadas as leis que se citan nas táboas adxuntas e cantas disposicións de igual ou inferior rango se opoñan ó establecido nesta lei.

1. En virtude da súa incorporación ó texto refundido da Lei de réxime financeiro e orzamentario de Galicia quedan derogadas as seguintes normas:

-Lei 11/1992, do 7 de outubro, de réxime financeiro e presupostario de Galicia.

-Disposición adicional terceira da Lei 14/1992, do 29 de decembro, de presupostos xerais da Comunidade Autónoma de Galicia para 1993.

-Artigos 8º, 23º, 38º, 39º e 40º da Lei 1/1994, do 30 de marzo, de presupostos xerais da Comunidade Autónoma de Galicia para 1994.

-Disposicións adicionais novena, décima e décimo primeira da Lei 11/1995, do 28 de decembro, de presupostos xerais da Comunidade Autónoma de Galicia para 1996.

-Artigos 4º e 5º da Lei 2/1998, do 8 de abril, de medidas tributarias, de réxime orzamentario, función pública, patrimonio, organización e xestión.

-Artigos 3º, 4º, 5º, 6º e 8º da Lei 7/1998, do 30 de decembro, de medidas tributarias, de réxime orzamentario, función pública e xestión.

2. En virtude do establecido na disposición derogatoria da Lei 11/1992, do 7 de outubro, de réxime financeiro e orzamentario de Galicia, está derogada a Lei 30/1984, do 3 de abril, de xestión económica e financeira pública de Galicia.